



Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Fuldstændig

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Et Tidsskrift til kristelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Udgivet af

Ansgarius-Foreningens Forstanderskab,

Redigeret af

ANDR. JOHANSEN,
Præst ved St. Ansgars Kirke.

43. Aargang.

KJØBENHAVN.

I Kommission hos Grosserer A. Millech.

Wm V. Mohns Bogtrykkeri.

1895.

Register

til

Nordisk Ugeblad

for 1895.

I. Afhandlinger, Aktstykker, Fortællinger o. desl.

	Side
Vort Nytaarsønske	1
Rejseerindringer fra Island. Fortsat fra 1894 (J. Sveinsson)	4, 17. 35
Hr. Vilh. Beck og Jesuiterne (L. P. Winther.)	10
En protestantisk Udtalelse om kath. Missionærer	25
Den hellige Paula	53
Hans Tavsén eller den danske Luther. Fortsat fra 1894 (L. Schmitt.) 65, 82, 97, 117, 164, 178, 209, 257	257
Literatur. M. C. Jensen, Aabent Brev til mine Venner o. s. v. (A. B.)	86
Vincentforeningen	89
† Kammerherreinde P. Berlings Bisættelse.	102
Fastemandat for 1895—96.	113
Biskoppeligt Hyrdebrev	129
„En god Hustru“	145, 161
Velsignelsen ved Maadehold.	153
Literatur: P. P. Nr. 1 og 2. Kristi Kirke og Hierarkiet (A. B.)	169
Slavehandelen i Afrika.	186
„Fra Protestantismen til Katholicismen“	193
Tre Paver eller kun een? (F. Esser)	195

IV

	Side
Gjenmæle mod Hr. Pastor Jungersen I. (A. Breitung)	226
II. Indlæg. (A. Breitung)	244
III. Indlæg. Gjenmæle om Pavens Primat (A. Breitung)	273
IV. Indlæg. Gjenmæle mod Hr. Kand. th. Severinsen (A. Breitung.)	311 326
Skolesagen og Valgene (F. Kerff.)	202
Literatur: A. Brinkmann: Den h. Aloysius af Gonzaga.	221
Politik og biskoppelig Autoritet	234
„Mariaforgudelse“ (S.)	241
Kan en Katholik være Socialdemokrat	266
Nutidens store Vranglære	280, 292, 306
Pavelig Skrivelse i Anledning af Pintsefesten	321
„Ut omnes unum“	325
Katholsk og protestantisk Missionsgjerning (F. Esser)	339, 353, 372, 401, 417, 443, 449, 465, 481, 497
Tre kostbare Bibler.	347
Pavelig Skrivelse til Englænderne.	360, 378, 388
Kardinal Ledochowskis Jubilæum. (Dr. H.)	369
Literatur: M. C. Jensen, Hvem har Ret? (*)	385
Fordommenes Magt (M.)	409
Graabrødre-Kirke (Hospital) i Odense	411
Det lille Lagerrum i Toulon (J. Sveinsson)	426, 433
Den Gale fra Skoven (Legende ved C. T.)	457
Kristelig-socialt Program i Frankrig	472
Den katolske Kirke i Rusland	487
Det 19. Aarhundredes Undergjøreriinde.	489, 504, 518, 535, 553
Kristenforfølgelserne i Kina	513
Protestantisk Virksomhed i Rhinegubene	524
Lady Clare Feilding (F. B.)	529
Jesuitens og Præstens Ed	545
Reformationen i Tyskland. Fortsat fra 1894 (F. Esser).	548, 561, 583, 599, 625
Vore Katholiker	569
Hvem er Chiniqy?	577
Et Jubilæum	593
Pavelig Encyklika om Rosenkransbønnen	609
Voldsgjerninger mod Pavedømmet i Aarhundredernes Løb (Dr. H.)	652
H. Suso: Den rene Himmeldronnings værdige Lov (Joh. Jørgensen)	641
Processen mod Alexianerbrødrene (Cl. S.)	647
Vaklende Autoritet	658

V

	Side
„Ave Maria“ blandt Protestanterne	661
Unios 10aarige Virksomhed (Fr. Jørgensen)	664
Leo XIII.s Protestskrivelse i Anledning af 20. Sept	673
† Louis Pasteur (Dr. H.).	679
St. Josefs Gilde (E.)	684
Skærsilden (Efter det Franske ved E. L.).	689
„Savoyarden“	694
Den nye Jesu Hjerte Kirke i Stenosgade (sr.)	697
Indvielsen af Jesu Hjerte Kirken i Stenosgade	705
Propagandaen og dens Missionærer	708, 723
Det sociale Spørgsmaal	713
† Bernard Bernard	721
Literatur: F. Esser, Den h. Frants af Assisi. I. (E. H.)	731
Et Navn — en Gjendøber (C. I. W.)	737
Det ulykkelige Armenien	741
En polsk Bekjender-Biskop	745
Bibellæsningen i den katholske Kirke (sr.).	754, 769
De Kristnes Gjenforening i Troen	760
Prædikenen før og efter Reformationen (sr.).	785, 817
Indenfor Klosterporten. (M. F.)	792, 802
† Kardinal Paulus Melchers	809

II. Digte.

Kjærlighed til Gud. (sr.)	33
Den h. Ansgars Kaldelse. (1012)	49
Tidernes Tegn. (M. C. J.)	71
Ved Kammerherreinde Berlings Baare	81
„Campeador“. (M. Lucie).	122
Bøn om en salig Død. (J. Fr.)	177
Paaske-sang. (sr.).	225
Vincentforeningen. (1012.)	289
Konfirmation (1012)	337
Marias Besøgelse (1012)	425
St. Kjeld i Viborg. (A. W.)	650

VI

	Side
Bed om en salig Dødsstund. (M. C. J.)	657
Allhelgensdag i Kirken. (M. C. J.)	682
Kirken. (M. C. J.)	753
Før det er for sent. (M. C. J.)	792
En middelalderlig Julesalme. (sr.)	801
Den h. Johannes-Evangelist. (1012)	807

III. Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. 46, 78, 126, 143, 159, 191, 416, 462, 476, 527, 556, 606, 621, 635, 670, 734, 765, 796, 830. — **Italien.** 30, 127, 348, 543, 751, 781. — **Frankrig.** 107, 127, 302, 319, 479, 638, 668, 750. — **Østerrig-Ungarn.** 63, 108, 397, 416, 478, 638, 654, 671, 746. — **Spanien.** 479, 701, 733. — **Portugal.** 335, 527, 703. — **Belgien.** 463. — **Tyskland.** 15, 29, 31, 44, 46, 63, 77, 108, 109, 127, 367, 398, 463, 478, 528, 544, 557, 575, 589, 604, 655, 765, 797. — **Køln.** 831. — **Holland.** 14, 464, 636. — **England.** 79, 142, 190, 302, 334, 350, 366, 415, 463, 637, 717, 749, 779. — **Schweiz.** 126. — **Rusland.** 62, 141, 348, 764, 780. — **Grækenland.** 45. — **Tyrkiet.** 544, 748, 778. — **Asien.** 31, 61, 111, 349, 576, 735, 766. — **Afrika.** 63, 94, 479, 542, 639. — **Amerika** 44, 110, 238, 479, 559, 735. — **Australien.** 154, 543. — **Sverige.** 460 (Biskop Bitterss Visitatsrejse). — **Norge.** 174 (Kapel og Skole indvies i Kristianssand). 460 (Pastor Kleis' Død). 512 (Pastor Nottet). — **Danmark.** Ordrup, 79 (Kmherrceinde Berlugs Død). 495 (Vincentismøde). — **Mariboc.** 542. (Gudstjeneste for Polakker. Ejendomskjøb). — **Odense.** 798 (Past. emerit. Jensens Foredrag). — **Svendborg.** 394 (Faneindvielse). — **Kolding.** 301 (Kath. Læsebog I.). — **Fredericia.** 76 (Foreningen „Konkordia“). — **Horsens.** 61 (Skolefest). 107 (Sjælemesse). — **Randers.** 588 (Vincentforening). — **Frederiksberg.** 286 (Konfirmation og Kommunion). 509 (St. Elisabethsøstre ankomme). 526 (De graa Søstres højtid. Indførelse). — **Kjøbenhavn.** 27 (St. Josefs Gildets Julefest. St. Antonius' Kapel). 43 (St. Franciskus. Billede. Sekternes Offervillighed. Biskoppens Følselsdag). 74 (C. P. Larsens Begravelse. Ausgariusforeningens Forlag). 93 (Syge- og Ligkassemøde). 124 (Ausgarius-

VII

foreningens (Generalmøde og Valg. P. Langes Ankomst). 140 (Læsestuen aabnes. Dr. Hammerichs Foredrag om Koralsang). 154 (P. Langes Foredrag. St. Elisabeths Understøttelsesf. Søster Maria Xaverias Begravelse. Pastor Jørgensen i Australien. Unios Fastelavnsfest). 172 (Vincentf. Elisabethf.s Basar). 175 (Interpellationer ved Valg). 190 (P. P.s Brochyrer. Katholske Lykønskningskort). 205 (St. Josefs Gildes Titularfest). 219 (Past. em. Jensens Foredrag. Gildets Generalmøde). 237 (Folkethingvalgene). 239 (C. A. H. Muus' Skrifter). 252 (Gudstjenesten i Fasten. Lærlingene fejre Broder Weiberts Hjemkomst. Basar. Systuen). 286 (Hvide Søndag. Konfirm. Søndag). 300 (Vincentmøde). 317 (Elisabethf.s Generalmøde og Regnskab). 365 (Pintse og Konfirm.). 382 (Jordskjælv i Laibach). 396 (Literatur: P. Langes Konferenser). 414 (Biskop Koppes Ankomst. Baron v. Wendts Besøg. Lord Kear). 447 (Hvem har Ret? St. Antonius' Kapel). 459 (Gildets Mindeaften). 474 (Adresse til Kardinal Ledochowski. Højaltet i St. Ansgar restaureres. Unios Skovtur). 494 (St. Josefsdal indvies. Pastor I. B. Desnos). 509 (St. Elisabethsøstrenes Ankomst). 526 (Biskop von Euch rejser). 540 (Korlogerne i St. Ansgar restaureres. Gammel Altertavle i Hørve. Seglfund i Vordingborg Slotsruin). 572 (Relikvifund i Sanderum. St. Dominikus' Billede. Dr. Fallizcs Skrifter om Chiniquy). 607 (Prinsesse Margrethes Hjemmedaab). 620 (Søster Placide hædres af Frankrig med Guldmedaille). 652 (Protestadresse til den h. Fader. Kardinal Rampollas Svar). 666 (Biskop von Euch supplerer Daabsceremonierne paa Bernstorffshøj). 687 (Unios Stiftelsesfest. Kirkebetjent Amanns 70. Fødselsdag). 714 (Gildets Stiftelsesfest). 732 (Pastor O. Gethmann). 795 (Vincentmøde. Goffines Huspostille. Rippel: Kirkens Skjønhed). 827 (St. Josefs Gilde. Juleindsamling. Bogfortegnelse). — **Island**. 621 (Pastor Frederiksen rejser til Island). 632 (Pastor O. Gethmann rejser til Island).



Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 1.

Søndagen den 6. Januar.

1895.

Indhold: Vort Nytaarsønske. Rejseerindringer fra Island. Hr. Villh. Beck og Jesuiterne. Efterretninger fra Ind- og Udland: Holland. Sachsen. — Bekjendtgjørelser.

Vort Nytaarsønske.

I det »Nordisk Ugeblad for katholske Kristne« i Dag begynder sin 43. Aargang, ønsker det alle sine Læsere et lykkeligt og af Herren velsignet Nytaar. I dette Ønske indeslutter det Alt, hvad enhver af Ugebladets Læsere maatte attraa og have Behov baade i aandelig og legemlig Henseende; men et fromt og godt Ønske har jo desværre kun liden Betydning, naar det ikke i Aarets Løb bliver virkeliggjort. Derfor henviser da ogsaa Ugebladet alle sine Læsere til en Adresse, hvor de kunne have sikkert Haab om at opnaa deres Ønskers Virkeliggjørelse, saafremt disse da ere til deres sande Vel. Denne Adresse er det lille Ord i Nytaarsdagens Evangelium: »Hans Navn blev kaldet **Jesus**, som det

var kaldet af Engelen«. Jesus kan skjænke os Alt og han har givet os det herlige Løfte: »Alt hvad i bede Faderen om i mit Navn, det skal han give Eder«. Til denne Adresse henviser jeg derfor Alle; begynder hver Dag i dette nye Aar i Jesu Navn og med Tillid til ham; gjører hans Navn Ære; holder i alle aandelige Ting med ham og hans hellige Kirke; opfylder Eders religiøse og Eders Kalds- og Standsplichter, og i kunne være forvissede om, at han ogsaa vil lade gaa i Opfyldelse paa Eder sit Løfte: »Alt det Øvrige skal da tillægges Eder«. Derfor være *Jesus* Indskriften over Porten til det nye Aar, Indskriften over Døren til Eders Hjærte, og Eders Løsen være, som i det henrundne Aar saaledes ogsaa i Aar, den lille Bøn: »*Lovet være Jesus Kristus — I al Evighed!*« Han, den menneskevordne Gudssøn, ledsage Eder og Eders Hjem daglig med sin himmelske Naade og Velsignelse!

Maatte *Jesus* ogsaa velsigne Ugebladet og dets Gjærning i det nye Aar! Dette fromme Ønske nære uden Tvivl ogsaa alle vore katholske Læsere. »Til den kristelige Oplysnings og Opbyggelses Fremme« staar der paa Titelbladet; kan der vel tænkes noget skjønnere, velsignelsesrigere Formaal end dette? Det er Ugebladets Program, og for at kunne gennemføre det i Aarets Løb, stoler Bladet først og fremmest paa Guds Bistand og Velsignelse og dernæst ogsaa paa sine Læseres velvillige Hjælp.

At udbrede kristelig Oplysning, navnlig den rette Oplysning om vor hellige Kirkes Lære og Indretning her i vort Fædreland, er Bladets Opgave, og vi tør udtale det som vor fulde Overbevisning, at enhver oprigtig troende Kristen, der kommer i Besiddelse af denne Oplysning og saaledes rigtig kjender og forstaar den katholske Kirkes Lære, ikke vil kunne andet, end fuldtud billige og anerkjende den i alle dens Punkter. Kirkens Lære er saa klar, saa følgerigtig, saa fornuftig

og indlysende, at det slet ikke kan udeblive, at den mere og mere maa tiltale og tiltrække vore Landsmænds klare og aabne Forstand, deres følgerigtige og fornuftige Tænkemaade, naar de ret lærte den at kjende; ja, vi tør næsten paastaa, at en stor Del af dem allerede bære denne Lære i deres Hjærte uden selv at vide det. For at tilvejebringe en lykkelig Gjenforening med Moderkirken, behøves der i Virkeligheden for Manges Vedkommende blot den udvortes Tilslutning til og Optagelsen i samme. Hvor velsignet vilde det ikke være, om vi ved Hjælp af Ugebladet bidroge en liden Skjærv til, at talrige saadanne Tilslutninger fandt Sted i Løbet af dette Aar, og en Mængde af vore Landsmænd bleve delagtiggjorte i den Lykke og Glæde, vi føle ved at være Medlemmer af Jesu Kristi hellige katholske Kirke!

Hvad vi derfor ønske inderligt, er, at ret mange af vore danske Landsmænd maa i det nye Aar lære den katholske Kirkes herlige, i Sandhed guddommelige Lære at *kjende*, saa at de da med Sagkundskab kunne bedømme den og med Guds Naade antage og bekjende den. Ingen billigtænkende Protestant vil fortænke os i, at vi hjærtelig ønske at udrydde de mange falske og vrang Begreber om og Fordomme imod den katholske Kirke, som desværre herske hos Mange, og heller ingen fornuftig og billigtænkende Protestant vil fortænke os i, at vi ogsaa oprigtig og inderlig ønske at medvirke til, at ret mange af vore adskilte kristelige Brødre maatte komme til grundig og fornuftig Overbevisning om den katholske Moderkirkes Sandhed og Guddommelighed og da berede denne den Glæde atter at kunne optage dem i sit Moderskjød. Gud give, at Alt, hvad vi eller vore Medarbejdere maatte skrive i Ugebladet i Løbet af det nye Aar, maa finde et godt Sted i Manges Hjærter, og maaske blive Spirer til en Sæd som bærer de skjønneste Frugter til Held og Velsignelse for vort Fædrelands Indvaanere.

Idet vi da paa ny tiltræde vor Vandring og begynde vore ugentlige Besøg i Hjemmene, bringe vi alle vore Medarbejdere, Expeditionen og alle vore Abonnenter en hjærtelig Tak for den os i det henrundne Aar beviste Velvillie og Understøttelse. Maatte Herrens bedste Velsignelse ledsage dem Alle i det nye Aar og gjøre det til et lykkeligt og glædeligt Aar for Alle.

Redaktionen.

Rejseerindringer fra Island.

— 0 —

(Fortsat.)

Vi skulde nu for første Gang se den berømte Gey-sir. Vi ankom snart til Foden af en bred, rund Klippehøj, fra hvis Top det bestandig dampede og røg som ud af et Dusin Fabriksskorstene. En ejendommelig Luft kom os imøde, en vis Blanding af Svovl, Salpeter og kogende Vanddamp. Tillige hørtes allerede en sælsom Lyd, noget som lignede Lyden fra en stor Gryde med kogende Vand. Det var de mange vældige Stengryder deroppe, som altid ere i Kog. Drengen gik nu foran os opad Højen, vi rede bagefter. Hestene begyndte at blive urolige, de lugtede af og til til den nøgne Klippe, paa hvilken de gik, standsede, spidsede Øren, saa ængstelig omkring, og gik saa igjen med den største Forsigtighed fremad.

Da vi havde naaet Højens øverste Rand, saa vi foran os en flad, rund Plads, omtrent af samme Størrelse som Amagertorv; til højre og venstre en Masse rygende Damp søjler, som stege højt til Vejrs. Hestene standsede, saa ængstelig paa hverandre, stirrede nogle Øjeblikke paa det uhyggelige Syn, og vendte sig derpaa bestemt om for at gaa ned. Vi tvang dem til at blive, men det var os umuligt at faa dem frem, vi

maatte stige af og trække dem efter os. Vi gik den lige Vej til Geysir, som var midt paa Pladsen. Paa Vejen maatte vi forbi flere Steder, hvor Klippen selv, til stor Forfærdelse for vore Heste, hørtes at koge og brænde. Stenene selv vare i Kog og gav en Lyd fra sig som lignede Lyden fra en Dampventil. Vi rørte med Haanden ved disse kogende Stene: De vare brændende hede, ellers var Grunden hvorpaa vi stode af sædvanlig Temperatur. Hestene gik dog bestandig, som om alt brændte under dem.

Nu vare vi ankomne til Geysir selv. Et højt mærkeligt Syn! Et Bassin fyldt til Randen af rent og klart, men grønligt farvet Vand. Bassinet er rundt og har 80 Fod i Omkreds. Vandfladen saa ud aldeles som kogende Vand i en Gryde; kun var Vandet i Midten meget uroligere end det ved Randen. Vi dypede en Finger ned i det, men maatte skyndsomst trække den op igjen; det var kogende Vand.

Mange Videnskabsmænd have maalt Vandets Temperatur: Paa Overfladen har det 86° C., i tyve Meters Dybde 125° C. — Bassinet gaar lodret ned i en Dybde af 24 Meter, derpaa bøjer det ud til den ene Side.

Naar den nu bare vilde springe! Drengen, som fulgte med os syntes ikke rigtig at begribe den store Interesse, med hvilken vi saa paa disse Naturfænomener. For ham var det noget saa ligegyldigt; han var jo født her lige ved Siden af. Jeg spurgte ham, om det ikke var farligt at staa saaledes lige ved Geysirs Rand. Naar der nu pludselig skulde komme en Eruption, saa kunde jo hele denne kogende Vandmasse falde ned paa os. »Oh nej! saaledes gaar det ikke til«, — sagde Drengen »naar den skal til at springe, forkynder den det altid ved gjentagne underjordiske Drøn, tillige ryster Jorden lidt. Man behøver da kun at trække sig nogle Skridt tilbage imod Vinden«. — »Hvorledes gaar saa Eruptionen egentligt for sig?« — »Hele

Vandmassen«, — svarede han, — »kastes lodret opad, fire til fem Gange i Træk. Det kan gaa et Par Hundrede Fod til Vejrs, snart mere, snart mindre. En Del af Vandet falder saa tilbage ned i Krateret, en Del udenfor, især naar der er stærk Vind; en stor Del forvandles øjeblikkelig til Damp«. — Jeg spurgte, hvornaar den sidst havde sprunget. — »Sidste Nat«. — »Hvor ofte springer den da?« vedblev jeg. — »Meget uregelmæssigt, undertiden to, tre Gange daglig, undertiden kun engang hver tredje Uge. Hele dette Foraar har den sprunget næsten hvert Døgn.«

Vi besaa nu de andre Kilder, især Strokkkr. hvis Vand koger langt voldsommere end Geysirs. Lyden deraf høres langt borte fra. Men til Gjengjæld er Strokkkr meget mindre. Den ligner akkurat en sædvanlig Brønd, et rundt Hul, 2 Alen bredt ned i den haarde Klippe; Siderne ligne sleben rød Sten. Vandet naar ikke op til Randen. Naar man ser ned, ser man det kogende Vand i voldsom Bevægelse. Det kastes uafsladelig op og ned i en god halv Alens Højde. Hestene vare ikke til at faa i Nærheden af Strokkkr. Den uhyggelige Lyd, Dampen, som steg op fra det aabne runde Hul, forskrækkede dem i højeste Grad.

Efter at vi havde set os længe nok om imellem disse kogende Kratere, forlod vi Højen og red til Gaarden Hankadalr, hvor vi vilde tilbringe Natten. Drengen førte os til Vadestedet af en Aa, der maatte passeres. Hestene maatte i det kolde Bad indtil midt op ad Siderne.

Paa Hankadalr slog vi de tre forskriftmæssige Slag paa Gavlen, og snart kom Bonden Greipr, en høj og kraftig yngre Mand, ud til os. Han var Venligheden selv, især da han hørte, at vi vare anbefalede til ham af hans Fader Sigurdr paa Laug. Vi bleve som sædvanlig førte ind i Gæstestuen, denne Gang meget simpel og tarvelig, skjøndt rigtig renlig. Man beværtede

os efter bedste Evne, hvorpaa vore Senge bleve satte i Stand paa en Masse Kasser og Kister. Lagenerne vare denne Gang af grovt Vadmel. — De gode Ægtefolk havde en Velsignelse af Børn. Den ældste var en Dreng paa 13 Aar. Derefter fulgte tolv-, elleve-, ti-aarige Smaadrenge og Smaapiger.

Sent om Aftenen, som vi stode udenfor Gaarden paa den grønne Græsmark, med Greipr og hans Børn, fortællende om de fremmede Lande, nydende den dejlige Udsigt og det herlige Vejr, saa vi pludselig en ensom Rytter komme henimod Gaarden. Det var gamle Sigurdr paa Laug. Da han kom nærmere, gik vi ham lidt imøde. Han steg ned af sin Hest og kyssede sin Søn. Den gode, gamle Mand havde gjort sig den Ulejlighed at ride her hen, alene for vor Skyld. Han vilde vide, om Greipr virkelig kunde føre os den farlige Fjældvej til Kallmannstunga. Fader og Søn raadslog nu en god Tid derom, og Enden blev, at Greipr ikke turde vove denne Færd, da han aldrig var rejst længere end Halvvejen. Man maa have en sikker Fører, thi kommer der Taage oppe paa Bjærgene, saa risikere man i bedste Tilfælde at forvilde sig og ligge ude et Par Nætter.

Til sidst blev det afgjort, at Greipr skulde ride hen til Gudjøn, som boede kort herfra, og se at bevæge ham til denne Rejse; hvis saa Gudjøn var forhindret, vilde Sigurdr selv overtage det hele. Da denne Afgjørelse var bleven fastsat, steg Sigurdr atter til Hest og red bort. — Der blev saa sendt Bud til Gudjøn, men da denne var fraværende, maatte vi bestemme os til at forblive paa Hankadalr den følgende Dag.

2. August. Torsdag.

Vi benyttede den følgende Dag til at bese Omgivelserne og samle Stene og deslige fra disse mærkelige Steder. Vort Museum paa Ordrupshøj vilde med Tak-

nemmelighed tage imod dem. Børnene førte os omkring. Alt vrimler her af smaa Kilder med kogende Vand. De bære endnu de gamle katholske Navne. Saaledes ligger St. Martins Kilden lige ved Gaarden. Dens klare, sunde Vand bruges til Madlavning. Der staar Gryder og andre Køgeapparater ved Kildens Rand. Folkene spare saaledes Ild, Brænde og Kul; den underjordiske Ild yder gratis sine Tjenester baade Vinter og Sommer. Vi sænkede en af vore Konserverdaaser ned i det kogende Vand; et Kvarter efter havde vi den fineste Beufsteg.

Noget af det sunde, kogende Vand lader man flyde ned i et nærliggende Bassin, hvor det saa af sig selv afkøles, deraf drikker Kvæget, Køer, Heste og Faar, om Vinteren, naar alt andet Vand er frosset til.

Engang fik vi Lejlighed til at se, hvormeget disse Folk holde af deres Heste: Midt om Dagen blev den ældste Dreng sendt ud efter Hestene; de skulde bruges ved Høets Indsamling. Efter nogen Tid kom han tilbage med et Dusin Heste. Vi vare i Øjeblikket ude, og Børnene omkring os. Saasnart Hesteflokken nærmede sig, løb Børneskaren dem imøde med Raabene: »Oh! Blessadar Skepnurnar! (= Oh! De velsignede Dyr!) Hestene standsede for ikke at træde paa nogen af de smaa Skikkelser, som vrimlede omkring dem. Børnene klappede dem med stor Kjærlighed og nævnte enhver af dem ved Navn; derpaa klattrede de op paa deres Ryg. «Oh, sæt mig op!» raabte de mindste til mig, hvad jeg ogsaa maatte gjøre. Derefter red hele Rytterskaren i fuld Galop videre. En af de yngste Heste var dog bleven tilbage, den løb hen til Gaardens Indgang, stak Hovedet indenfor og trampede gjentagne Gange med den ene Fod. »Den vil have sin Mælk!» raabte et af Børnene, som endnu var der. Virkelig, Konen, som indenfra havde hørt de bekjendte Tegn, kom ud, kjærtegnede den, og bragte den saa tre, fire

Potter Faaremælk i en Spand. Det var første Gang, jeg saa en voxen Hest drikke Mælk. Konen forklarede os, at de havde kjøbt den som lille Føl, og fødte den hjemme med Mælk. Den havde i den Grad vænnet sig dertil, at den ofte endnu forlod Græsmarken for paa Gaarden at hente sig sin sædvanlige Ration.

Om Eftermiddagen gjorde vi en Udflugt til et af de største Vandfald paa Island, den smukke Gullfoss (= Guldfoss). Hele Floden Hvitá's samlede Vandmasse styrter sig her over en høj, stejl Klippevæg. Det er den samme Flod, hvis tretten Arme vi Dagen efter skulde passere. Vi hørte allerede Vandets Brusen en god Time, førend vi naaede derhen. En mægtig Damp-søjle hæver sig højt til Vejrs over Vandfaldet og kan ses i mange Miles Afstand.

Naar vi vare hjemme, legede Frederik Skjul med Børnene inde i og rundt omkring Husene. Jeg maatte forbavses over den Lethed, med hvilken de forstode hverandre. — Senere, paa næsten alle de Gaarde, som vi toge ind paa, organiserede han de samme Lege, til den største Glæde for Børnene selv og for Gaardens øvrige Beboere. Paa Legekammerater var der aldrig Mangel, thi overalt vrimler det af Børn.

Imidlertid var Føreren funden. Han forlangte for Turen 20 Kr., den sædvanlige Taxt. Han taber nemlig to fulde Arbejdsdage, og maa tage to Heste med, da den samme Hest ikke godt kan udholde en saa lang og besværlig Tur baade frem og tilbage. Vor Afrejse blev fastsat til følgende Morgen Kl. 6.

(Forts.)

Hr. Vilh. Beck og Jesuiterne.

—o—

Som sandsynligvis kun faa af Ugebladets Læsere ere vidende om, udgiver den bekjendte Fører for »Indre Mission«, Pastor Vilh. Beck, et lille Blad under Navn af »Annexet til den indre Missions Tidende«. Bladet, der nærmest er beregnet paa at tjene til Opbyggelse for Missionsfolkene, giver nok et klækkeligt Overskud til Missionskassen, og for saa vidt er alting jo godt. Undertiden er »Opbyggelsen« inidlertid af en ganske ejendommelig Art. Numret for Lørdag d. 15. Decbr. 1894 indeholder saaledes en af Udgiveren undertegnet Artikel om »Jesuiternes Ed«, som er saa mærkværdig og tillige et saa karakteristisk Exempel paa, hvad man i visse Kredse her i Landet anser for »god Latin«, saa vel som paa, hvad Hr Vilh. Beck *tor* byde sine Tilhængere, at jeg gjerne vilde bede den ærede Redaktion om Plads for et lille Udtog af Artiklen. Forst maa jeg dog bede om Overbærenhed for, at jeg lægger Beslag paa Ugebladets Plads for sligt — skal vi være moderate og sige Nonsens; min eneste Undskyldning herfor er, at jeg gjerne vilde forskaffe Ugebladets Læsere en hjærtelig Latter.

Den største Del af Artiklen bestaar af et Citat af et dansk-amerikansk Blad, »Danskeren«, der indledes med en historisk Omtale af Jesu Selskab, hvilket karakteriseres som »en hemmelig (!) Forening indenfor den katholske Kirke, hvis Formaal er intet mindre end at underlægge sig hele Verden for at bringe den ind under den romerske Pavevælde«. Jesuitergeneralen »kan lede enhver hvor som helst til hvad som helst«; derfor findes Jesuiterne ogsaa »overalt og alle Vegne i alle mulige og umulige Livsstillinger, uden at deres nærmeste Omgivelser har nogen Anelse derom«.

Efter denne gode Begyndelse kan Læseren vel tænke sig, at man maa være forberedt paa det værste; og man bliver i Sandhed heller ikke skuffet ved at følge den i mere end én Forstand »amerikanske« Beretning. Jesuiterne maa nemlig, fortælles der videre — »aflægge en Ed, om hvis Frygtelighed man hidtil kun har haft løse Rygter at støtte sig til«. Imidlertid har man dog »vidst«, at Eden gik ud paa »blindt at adlyde i alle Ting, hvor grueligt det end maatte synes at være«. Heldigvis er Sløret over denne fürchterlige — nej, »frygtelige« Ed nu blevet løftet og det skyldes atter — hvor mærkværdigt! — et amerikansk Blad, »The Portlander«. »Danskeren« har dog — ihukommende, at Forsigtighed er en Borgmesterdyd, der vel heller ikke kan skade Journalister — taget det vise Forbehold, at Eden »maa staa for Bladets (»The Portlander«) egen Regning«.

Nu følger selve »Eden«, der fortjente at blive aftrykt heri Bladet i sin Helhed. Jeg mindes kun én Gang tidligere paa Tryk at have set noget, der i ufri-villig Komik — ikke stod over, men kunde jævnføres med dette kostelige »Aktstykke«. Det var en Gang, da jeg vilde efterse, hvilken Lektüre min Bypige »berigede sin Aand« med, og derfor kiggede i nogle smaa grønne Hæfter, som hun subskriberede paa, og hvormed hun sikrede sig et Billede af den russiske Kejsers — eller det var maaske et Dameuhr med »ægte« Guld-kjæde; — hvad Bogen hed, har jeg glemt, men den var et Pragtexemplar af den Sort »Historier« man i daglig Tale kalder »paa Løgn byggede sandfærdige Beretninger«.

Men det var »Eden«. Af Pladshensyn skal jeg indskrænke mig og gaa udtogsvis til Værks. Jeg uddrager altsaa: Jesuiterne sværger paa, at Paven har »... Magt til at afsætte sekteriske Konger og Prinser, tilintetgjøre Staternes Rettigheder og Love og gjøre dem

ugyldige, om fornødent, og de ere gjorte uden hans Sanktion« . . . »Jeg nu frasiger mig (hvilket velklin- gende Sprog!) al Underdanighed til hvilken som helst Konge, Prins eller Regent af Navn eller Stat, der bærer Navn af Protestantisme, og er saaledes ej bunden til nogen som helst af deres Love eller Regler« . . . »Og- saa lover og forbindes jeg til, naar som helst Anled- ning gives, saa vel hemmeligt som aabenbart, at for- følge alle Sekterne, Protestanterne af hvilken som helst Sekt, saaledes, som mig er paalagt, og udrydde dem af Jorden, og vil spare hverken Kjøen, Stilling eller Alder, men vil hænge, brænde, stege, flaa, begrave le- vende disse Kjætttere, sprætte Kvindernes Maver op, knuse de diende Børns Hovedskaller mod Muren og ved alle mulige Midler tilintetgjøre den halstarrige Race. Og kan dette ej blive gjort aabenbarligen, saasom oven- for er nævnt, ved Hængning eller Blykugler, vil jeg bruge Giftbægeret uanset høje eller lave, underordnede eller overordnede, de være offentlige Embedsmænd eller private, og dette naar som helst jeg af den hellige Fader eller nogen af hans underordnede Præster dertil er op- fordret. Til Stadfæstelse heraf sværger jeg ved mit Liv, min Sjæl og ved den Magt, som mig er given, samt ved den Dolk, jeg nu modtager, underskriver jeg ovenstaaende med den samme Dolks Spids, dypet i mit eget Blod, mit Navn. Skulde jeg derimod befindes falsk eller blødagtig i Udførelsen af dette mit Løfte, maa Pavens Soldater hugge mine Hænder og mine Fødder af, samt opsprætte min Hals fra Øre til Øre, aabne min Mund og brænde den med Svovl eller i det hele taget bruge alle de Pinsler, han vil diktere paa Jorden, og min Sjæl overgives til Djævelen, for at pines i Helvede i al Evighed«. Efter to Gange (som det synes umiddelbart efter hinanden) at have modtaget det hel- lige Sakramente underskriver Jesuiten »med Spidsen af

denne Dolk, dyppet i mit eget Blod« dette »hellige Løfte«. —

Til den amerikanske Sandhedsfakkels Beretning knytter saa det danske Sandhedsvidne, Hr. Vilh. Beck, nogle faa Bemærkninger. Først tager han, ligesom »Danskeren«, et lille Forbehold over for Beretningens Troværdighed; han tør ikke »indestaa« for den. Skjønt et saadant Forbehold er ganske overflødigt, eftersom ingen Moders Sjæl alligevel kunde falde paa at tro et Ord af Røverhistorien, kan man jo i og for sig kun prise Manden derfor; men strax efter gaar Naturen over Optugtelsen; han føler Trang til ogsaa selv at »sige noget«, og udtrykker sig desaarsag saalunde: »Hel Usandhed er det næppe, thi Jesuiternes skjændige Moral: »Hensigten helliger Midlet«, samt hvilke Skjændselsgjæringer der ere øvede imod Protestanterne med Mord og Brand i de svundne Tider efter denne Moral, hvor de havde Magten, er jo saa bekjendt og historisk bevist, saa at det ikke kan benægtes«. Dybt rystet af den hele bloddryppende Geschichte tilføjer han endelig: »Forholder alt dette sig saaledes, er det vanskeligt at forstaa, hvorledes nogen Øvrighed, endsige nogen protestantisk Øvrighed, kan taale Pavens Tjenere i sit Land« — en Udtalelse, der lige saa meget vidner om Hr. Becks Skarpsindighed som om hans gode Hjærtelag.

Kun et enkelt Punkt af Artiklen skal jeg tillade mig at gjøre en lille Indvending imod: Hr. Vilh. Beck synes at mene, at man fra katholsk Side mulig kunde falde paa at *svare* paa og modbevise hans geniale Historie om »Jesuiternes Ed«. Dette beror — rent ud sagt — paa en Overvurdering saa vel af sig selv som af nævnte Artikel. Jeg skal villig indrømme, at begge — saa vel Hr. Beck som »Eden« — ere særdeles pud-sige, om end lovlig grovkornede; men *polemiserer* imod nogen af Delene — *det* er virkelig *for* meget forlangt;

saa skulde man jo ogsaa give sig til at skrive imod Kjøkkentrappe-Romanerne, og det vilde dog blive altfor morsomt. Nej, men jeg har — benyttende mig af den ærede Redaktions Liberalitet — tilladt mig at gjøre det eneste, som sligt fortjener, det nemlig: at overgive saavel Produktet som de amerikanske Kilder til — *Latteren*.

Horsens. d. 30. Decbr. 1894.

L. P. Winther.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Holland. Fra Exaeten skriver Pastor *L. Schmitt*, som forhen har virket her i Danmark, til os: Efter i flere Aar at have været Vidne til Vincentsforeningens velsignelsesrige Virksomhed i Kjøbenhavn og mange Gange overværet de sædvanlige Møder, som af Nørrebros Konferents holdes i St. Josefs Hospital, var jeg meget glad over ogsaa at lære Vincentsforeningen i *Altenessen* (i Kulegnen ved Rhinen) at kjende. Generalmødet den 9. December (paa hvilken Dag det tyske Flag vejede fra den nærliggende lutherske Kirke i Anledning af Gustav Adolfs Jubilæet) begyndte om Eftermiddagen Kl. 3 med en særlig Andagt for Vincentsbrødrene foran det udstillede allerhelligste Sakramente. Jeg fik det Hverv at holde en kort Prædiken for Brødrene, der, som man sagde mig, beløb sig til henimod 300. Næsten hele Menigheden havde indfundet sig i Kirken og deriblandt en Mængde (over 1000) Børn. Efter denne Gudstjeneste mødte en Del Medlemmer med Præsterne i Spidsen i et nærliggende Hotels Sal, en Bøn og et Kapitel af Kristi Efterfølgelse læstes af Læreren, og saa forelagdes af de fire forskjellige Konferentsers Formænd Regnskabet over det sidste Halvaar. Tallene husker jeg

ikke; men jeg kan bevidne, at de forkyndte højt Vincentsforeningens Ros.

Mødet sluttedes snart med Bøn; thi hele Forsamlingen vilde Kl. 5 endnu overvære Slutnings-Prædikenen og -Andagten for de paa denne Dag fuldendte aandelige Øvelser, holdte af en blind Præst for henimod 1500 Mænd. Med rosværdig Iver og Udholdenhed havde de otte Dage i Træk hver Aften søgt Kirken, for at høre Prædikenerne om det ene nødvendige og i de sidste tre Dage benyttet den dem forundte Lejlighed til at skrifte; og medens en Del af dem alt paa Marias ubesmittede Undfangelsesfest — som dér er befalet Helligdag — modtog den h. Kommunion, holdt Maria-Kongregationen sin Fælleskommunion paa anden Adventssøndag. Sognepræsten, som saa saa mange af sin Menighed nærme sig Herrens Bord, var overordentlig lykkelig, og hans Glæde forøgedes endnu, da han efter Slutnings-Prædikenen om den h. Gudsmoder paa den mest højtidelige Maade kunde optage 23 nye Medlemmer i Maria-Kongregationen.

I Sandhed en opbyggelig Menighed! Enhver maa sige det, naar han ser de fleste Katholiker (af Kirkestole er der kun faa) under hele Gudstjenesten *staa* eller knæle *paa det bare kolde Stengulv* i en vældig, fugtig og paa ingen Maade opvarmet Kirke; og naar han hører, at det ligefrem er en sjælden Undtagelse, at Nogen paa en Son- eller Helligdag forsømmer den h. Messe. Dertil kommer den kraftige Menighedssang under den stille Messe og Andagterne; medens Højmessens forherliges af et *frivilligt* Sangkor af Mænd, som hver Søn- og Helligdag ret smukt udfører den gregorianske Sang uden at udelade noget, som af Kirken er foreskrevet.

Sachsen. Ved en Kirkekollekt, som i forrige Maaned blev afholdt i de protestantiske Kirker i Sachsen til Bedste for *Hedningemissionen*, indkom over 6000 Mark; af denne Sum blev c. 4000 Mark tildelte de evangeliske Missioner, som virke blandt »*Hedningerne i Berlin*«. Saaledes beretter »*Altmärk. Intelligenz- und Leseblatt*«. Den ovennævnte Sum vil dog næppe slaa til, for at omvende de talrige Hedninger i Berlin.

Taksigelse.

Til Indsamlingen af Gaver til Trængende i Rosenkranskirkenes Sogn i Anledning af Julen indkom 136 Kr., hvorfor indkøbtes Fødevarer til 40 Familier og Enligtstillede. Paa de Trængendes Vegne bringe vi herved alle Bidragydende en hjertelig Tak.

B^{ss}e A. de Beaulieu. Frk. S. de Castonier.
Fru Th. Hoffmann. Frk. M. Muus.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 6. Januar. Herrens Aabenbarelsefest eller **Epifania** ogsaa kaldet **Hellig tre Kongers Fest.** (Kollektifølge pavelig Anordning i alle Vikariatets Kirker og Kapeller til Bedste for de afrikanske Missioner). — 7. M., 8. Ti., 9. O., 10. To., 11. F., 12. L. Oktavdage.

Søndag den 13. Januar. 1. Søndag e. Hellig tre Konger.

Rosenkransbroderskabet holder i det nye Aar sit første maaedlige Møde med Procession Søndag den 6. Januar (Hellig tre Kongers Fest) Kl. 6 Aften i St. Ansgars Kirke. Jomfruernes Forening deltager i Processionen.

Jesu Hjertes Kapel. De kateketiske Foredrag fortsættes Onsdag den 9. Jan. Kl. 8. Der tales om Daaben.

Mariakongregationen for Ynglinge holder sit første Møde i det nye Aar Mandag den 7. Januar.

Mariakongregationen for Mænd gjenoptager de sædvanlige Møder Torsdag den 10. Januar i Jesu Hjertes Kapel.

St. Josefs Gilde. Alm. Møde (Julespøg) for alle Brødre afholdes Mandag den 7. Januar Kl. 8½ Aften i Bredgade 67, 2. S. o. G.

Unio. Den til Søndagen d. 13. Jan. berammede Aftenunderholdning i Koncertpalæet er udsat til **Søndag d. 20. ds.** Nærmere i næste Nr.

Plads ledig! En ung Pige søges til en herværende Butiksforretning. Vedkommende maa helst tidligere have haft en lignende Plads. — Billet mrk. **B. I.** bedes nedlagt i Redaktionens Brevkasse. Bredgade 64, 1.

Bekjendtgørelse.

I Betragtning af de store Udgifter til Kirke- og Skolevæsenet har Forstanderskabet i sit Møde den 2. Januar set sig nødsaget til at forhøje fra dette Aars Begyndelse Prisen paa **Stolepladserne** i St. Ansgars Kirke fra 2 til **4 Kr. aarlig**, i Tillid til, at Menighedens Medlemmer ville sætte en Ære i ogsaa paa denne Maade at bidrage deres Skjærv til Dækningen af de ovennævnte Udgifter. Skulde desuagtet En eller Anden i denne Anledning ønske at opsigte sin Stoleplads, bedes man meddele dette skriftlig til Forstanderskabet inden Udløbet af 14 Dage.

Forstanderskabet for St. Ansgars Menighed.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 2.

Søndagen den 13. Januar.

1895.

Indhold: Rejseerindringer fra Island. En protestantisk Udtalelse om katholske Missionærer. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Tyskland. Italien. Berlin. Ostindien. — Bekjendtgjørelser.

Rejseerindringer fra Island.

—o—
(Fortsat.)

3. August, Fredag.

Dagen efter, da vi skulde afsted, vilde Greipr ikke tage imod nogen Betaling, og dog havde vi været der to Mand i to fulde Dage og Nætter. Jeg nødte ham dog til at tage imod en lille Sum. Han og hans Kone kom saa begge to og takkede os derfor som for en stor Velgjerning, og sagde, at vi havde mange Gange overbetalt de ringe Tjenester, de havde ydet os. De gode Folk anse det overalt som Ens helligste Pligt gratis at tage imod og pleje enhver Rejsende, som vor Herre sender dem.

Hvor smertede det mig derfor at høre, hvorledes, de undertiden behandles af visse fremmede Turister. Paa en Gaard fortalte der mig: »Der var Fremmede her, som skjældte os ud for næsten hver Ting, vi gav

dem. Det ene var ikke saaledes, som det var blevet forlangt, det andet ikke renligt nok, o. s. v. Til Slutning forlangte de deres Regning, noget vi slet ikke havde tænkt paa, og da vi saa forlangte to Kroner pr. Mand, skjældtes vi ud paany for den uforskammet høje Pris, og dog havde vi« — sagde saa Folkene smilende — »en hel Dag maattet forlade de nødvendigste Arbejder paa Marken, og havde givet det bedste, vi havde.«

Saadanne Rejsende betænke ikke, hvor dyrt de simpleste Ting, de forlange, kan komme disse gode Folk til at staa. — Alt: Kaffe, Sukker, Korn, Øl maa hentes møjsommeligt, lang Vejs fra, ofte mange Dagsrejser paa Hesteryg.

Imellem Kl. 6 og 7 om Morgenen forlode vi Hakkadal med fem Heste. Medens vi red opad det nærmeste Bjærg, saa vi Geysir springe. Skade, at vi ikke vare nærmere!

Denne Gang maatte vi højt op til Jøklerne. Hvilken Vej! Snart opad stejle Bjærg, snart ned i dybe Dale, saa en Sandørken, saa en Bjærgryg igjen. Saaledes blev det ved hele Dagen. Vi red igjennem den saakaldte Kaldadal, med Jøkler paa begge Sider, der naaede helt ned til os. Engang stode vi af i Sneen. Dog var Vejret mildt og godt. Først henimod Kl. 9 om Aftenen, altsaa efter fjorten Timers Ridt, kom vi paa en egentlig Vej. Nu kunde vi i det mindste ride i Galop en Tid lang.

Saa begyndte det at gaa langsomt nedad igjen, henimod en uhyre, flere Mil bred Dal; endelig imellem Kl. 1 og 2 om Natten kom vi til den hvide Aa's Vade-sted.

Vi saa forbavsede paa den rivende, hvide Strøm, som brusede nedad over utallige Klippeblokke med en forfærdelig Kraft. Selv Føreren standsede, saa i nogen Tid paa Floden og sagde: »Vi tør ikke vove Overgangen her. Den ser daarlig ud i Nat!«

Vi red ned med Floden et godt Stykke Vej. Endelig standsede vi. Her vilde vor Fører alene forsøge Overgangen, paa sin bedste Hest. Det stakkels Dyr var i lang Tid, trods svære Pidskeslag, ikke til at bevæge til at gaa ud i det rivende, iskolde Gletschervand. Endelig maatte det dog give efter. Strømmen brusede ved dets Sider og rev det med sig et godt Stykke nedad. Pludselig sank det ned i en Fordybning. Hovedet og hele Forkroppen kom under Vand, Føreren selv var i Vandet indtil Bæltet. Hvor rædsselsslagne stode vi ikke der! Faldt Manden af her, saa var han haabløst fortabt. — Til al Lykke fik dog Hesten Fodfæste igjen, men maatte vende om. Føreren saa meget raadvild ud. Vi red endnu længere ned med Floden. Efter nogen Tid forsøgte han igjen, men forgjæves. Hesten kunde ikke modstaa den rasende Strøm, og Bunden var yderst ujævn. Med Nød og næppe naaede Manden atter tilbage til os. Vi bleve ved at ride endnu længere nedad. Vor Mand, som nu var vaad indtil Bæltet, forsøgte endnu engang. Da han var kommen lykkelig ud i Midten, vendte han sin Hest lige imod Strømmen og nu lykkedes det endelig at naa den anden Bred. Han kom straks tilbage til os igjen. Nu skulde Frederik først bringes over. Vi kom overens om, at han skulde tage ham foran sig paa sin stærke Hest og bringe ham i Sikkerhed. Hesten forlod Bredden igjen med den dobbelte Byrde, som havde den Fordel at gjøre den sikrere og fastere til at staa imod den brusende Strøm. Ogsaa denne Gang reves de først et godt Stykke nedad, i Midten vendte Hesten sig atter lige imod Strømmen, og nu kunde den kæmpe sig langsomt fremad og naa den anden Bred. — Frederik steg ned. Føreren kom over til mig, og tilbød mig nu sin egen kraftige Hest, som var sikrere end min. Vi bandt de øvrige fast sammen den ene ved den andens Hale. Føreren red foran den lille Karavane; jeg sidst. Ogsaa vi bleve

drevne et langt Stykke ned med Strømmen, men efterat vi midt ude havde vendt os imod det brusende Vand, gik det lykkeligt videre.

Hvor skattede vi vore gode Dyrs Kraft og Sikkerhed efter denne Overgang! Hestene drukne aldrig ved saadanne Lejligheder, og forstaar Rytteren at klamre sig fast til dem, hvis de falde, saa vil ogsaa han sikkert naa Land. Faren er derfor ikke saa stor, som den ser ud til. De, som omkomme, ere sædvanlig kun Folk i beruset Tilstand, eller saadanne, som vove sig ud i de dybere Elve, hvor Hestene med Rytteren paa deres Ryg maa svømme. Her, ved den hvide Aa, synes aldrig nogen at være forulykket.

Vi havde endnu de tolv andre Arme at passere. Det hele tog en god Timestid.

Ved hver Overgang red jeg ved Frederiks Side holdende hans ene Arm. Man bliver nemlig let svimmel i den rivende Strøm. Paa denne Maade kunde der ikke være Spor af Fare.

Hvilket storartet Syn maa ikke dette Sted frembyde om Foraaret, naar Vandet svulmer op til en eneste uhyre Strøm, der fylder hele Flodens brede Leje, drivende store Isbjærge ned med sig!

Vi bleve ved med at ride fremad i en Sandørken i længere Tid, uden nogensomhelst Vej. Føreren vidste ikke bestemt, hvor Gaarden Kallmannstunga laa; den maatte være et Sted foran os, og vi maatte nu søge. Hvor uhyggelig en Tanke, maaske at maatte søge efter den Resten af Natten! Man vil derfor let kunne tænke sig vor Glæde, da vi pludselig, henimod Kl. 3, stødte paa det dejligste »Tun«, en stor, yndig grøn Hjemmemark. Kallmannstunga laa lige foran os.

Vi stege som sædvanlig op paa Taget og raabte af alle Kræfter det traditionelle »Her være Gud!« — »Gud velsigne Eder!« svaredes der snart indenfra. Fol-

kene kom ud, og vi fik den venligste Modtagelse ligesom alle andre Steder.

4. August, Lørdag.

Vi bleve paa denne Gaard hele den følgende Dag for at udhvile os godt, og det kunde vi bagefter være glade for, thi Dagen efter skulde der komme en Dagsrejse, som vi ikke saa let vilde glemme.

Vort Ophold her lignede det paa Hankadalr, jeg behøver derfor ikke at beskrive det videre.

Vor følgende Dagsrejse skulde gaa over »Arnarvatnsheidi« til Gaarden Grimstunga. En henrivende Vej, hvad storslaaede Naturskønheder angaar, men hele Strækningen var fuldstændig ubeboet. Dertil var Afstanden endnu større end den, vi havde tilbagelagt Dagen i Forvejen.

Vi vare saa heldige at træffe to Rejsende, som netop skulde samme Vej: en Student fra Reykjavik og en ældre Dame. Studenten havde gjort denne Rejse utallige Gange, og forsikrede, at han kjendte den »comme 'sa poche«. Vi maatte derfor kunne betro os til ham, især da han endnu havde den ældre Dame at sørge for.

5. August, Søndag.

Vi stode op Kl. 3. Før Afrejsen spurgte vi Bonden, hvor meget vi skyldte ham for vort Ophold. Han svarede 15 Kr. Det var det eneste Sted, hvor der blev forlangt en bestemt Betaling.

Kl. 4 forlode vi Gaarden og haabede at naa til Grimstunga, naar alt gik godt, henimod Kl. 11 den samme Dags Aften. Bonden red med os i tre Timer for at hjælpe os over »Nordlingafljøt« (= Nordlændingernes Flod). Rejsen gik saa sin vanlige Gang. Men hvilke herlige Udsigter! Man tænke sig Klippevægge, der hæve sig næsten lodret fem Tusinde Fod i Vejret, Toppen bedækket med den skinnende hvide Gletscheris.

Hvor henrivende et Syn især i den nedgaaende Sols Straaler! Rundt omkring høje blaa Bjerge, og derimellem de yndigste Søer omgivne af det friskeste Grønsvær og bedækkede med utallige Svaner, som tumle sig her om Sommeren.

Midt om Dagen holdt vi en Timestid ved en af Søerne, i hvilken et dejligt lille Vandfald styrtede sig. Vi spiste og udhvilede os paa Græsset. Alt var lyst og klart, Vejret meget varmt, Solen skinnede i al sin Pragt. Hestene fik sig et rigeligt Maaltid. Det kunde de ogsaa trænge til, thi lidt efter tog Føreren fejl af Vejen. Denne lille Fejltagelse fik ubehagelige Følger for os: Vi kom ud i en uhyre Sand-Ørken (Stori Sandr), gjorde en stor Bue, og istedenfor at naa Grimstunga Kl. 11 om Aftenen, naaede vi den først den følgende Morgen Kl. 5, da Folkene skulde til at staa op.

Vort natlige Ridt var forresten romantisk nok. En Gang red vi imellem to Floder ud paa en vældig Klippe; pludselig kom vi til en brat Væg, som førte stejlt ned i en Afgrund. Til begge Sider styrtede Floderne sig ned ad Klippevæggene. Vi maatte vende om, man kunde ikke lade være med en Tid lang at beundre det herlige Skue. — Senere kom vi til en Mosegrund, hvor Hestene sank i indtil Bugen. Med stort Besvær lykkedes det os at komme forbi det farlige Sted.

6. August, Mandag.

Hvor venlig en Modtagelse vi fik paa Grimstunga, kan jeg ikke beskrive. Vi vare meget søvnige men ikke overdrevent trætte. Man hjalp os med at trække vort Regntøj og vore Vandstøvler af, derpaa bragte man os nymalket Mælk, der endnu var varm. Lidt senere fulgte der et udmærket Maaltid: Foreller, Kjød med Grøntsager, ypperligt Smør og Brød, derpaa Rhabarbergrod med Fløde. Her boede en rig Bonde, som var Althingsmand for denne Landsdel.

Vi begave os snart derpaa til Hvile i udmærkede gammeldags Ederdunssenge. Saa snart Frederik havde rørt ved Hovedpuden, faldt han strax i den dybeste Søvn. Det samme var Tilfældet med mig. Jeg tror næppe, at vi nogensinde har sovet en saa fast og vederkvægende Søvn som den Dag. Vi vaagnede først sent om Eftermiddagen, og følte os begge saa raske og vel tilpas, at vi kun kunde glæde os over vor lange Tur.

Paa Forhaand vilde jeg aldrig have troet, at en Ridetur paa 24 Timer kunde præsteres uden stor Udmattelse, og nu maatte jeg tilstaa, at den ikke blot ikke havde skadet os, men at den tværtimod havde haft de allerheldigste Virkninger paa vor Sundhed.

Vi bleve endnu en Nat paa Grimstunga for vore Hestes Skyld, hvis Rygge vare blevne lidt ømme. For Fremtiden behøvede vi ingen Fører mere. Vor Vej skulde fra nu af gaa uafbrudt igjennem de dejligste Egne, lange dybe Dale, helt oversaaede med Gaarde.

Jeg glider nu hurtigt over Resten af vor Rejse; det vilde ellers blive altfor langt. — Altid samme Venlighed paa Gaardene, der paa Nordlandet ere langt større og mere velhavende end paa Sydlandet.

To Arbejds mænd paa Grimstunga havde særlig hjulpet os med vore Heste og vore Sager. Da jeg tog Afsked med dem, rakte jeg enhver af dem et Krone-Stykke som Drikkepenge. Med største Bestemthed viste ogsaa de al Betaling tilbage.

7. August, Tirsdag.

Dagen efter forlode vi Grimstunga, og rede nu gennem den romantiske Vatusdal, der er indeklemt imellem vældige stejle Bjærgkjæder. I Midten en stor Aa, hvis Bredder begge ere bebyggede med en Række Gaarde. Overalt frodige Græsmarker. Folkene arbejdede allevegne ved Høslætten. Der gives en lang

smuk Saga om Vatusdalens første Beboere og deres Bedrifter, den kaldes »Vatusdoela Saga«.

Vi standsede om Aftenen paa den prægtige Gaard Koruså. Vi bleve modtagne af Gaardens Herre, en ung theologisk Kandidat, som lige var færdig med sine Studier paa Latin- og Præsteskolen i Reykjavik. Han førte os ind i et stort to Etagers Hus. Vi fik 4 meget smukt møblerede Værelser til vor Raadighed: En Spisestue, to Dagligstuer, og et stort Soveværelse ovenpaa, med to brede, engelske Jernsenge. Den unge Mand, Bjørn, Bløndal, og hans Søster, der styrede Huset for ham vare Venligheden selv imod os. En af vore Sadler behøvede en større Reparation; vor elskværdige Vært lod straks en Sadelmager hente, og alt blev sat i god Stand. Før Afrejsen fik Frederik af Værtinden en Masse Foræringer med paa Vejen: Figener, Rosiner, Mandler, Chokolade etc. Man huske paa, hvor kostbare slige Ting maa være saa langt inde i Landet.

Da jeg saa til Slutning vilde betale, blev det afvist med den største Bestemthed. Vi insisterede og bade om i det mindste at maatte holde vore Værter skadesløse, da der her var blevet gjort saa utrolig meget for os. Men Intet hjalp. Den unge Mand sagde mig tilsidst: »Vor Moder har paa det strengeste forbudt os nogensinde at lade vore Gjæster betale«. Vi fik ikke engang Lov til at betale Sadelens Reparation. — Senere erfarede vi, at denne saa storartet gjæstfrie Familie ingenlunde hørte til de velstaaende. (Sluttes.)



En protestantisk Udtalelse om katholske Missionærer.

—o—

I »Avisen«, Nr. 327 f. A. skriver Hr. *P. B. Scavenius* som Øjenvidne følgende om Missionsgjerningen blandt Negrene i Afrika:

» Heri Tanga findes en tysk protestantisk Mission, i Usambona to engelske Missioner, i Kosogwe ved Panzanifloden og Mzila oppe i Bjærgene, ingen af disse Stationer har nævneværdige Resultater at opvise. Overfor Muhanedanerne ere alle Omvendelsesforsøg paa Forhaand haabløse, og hvad Hedningerne angaar, saa fattes disse stakkels Mennesker ganske og aldeles Forstaaelse af den mørke Puritanisme, som desværre prædikes af et aldeles overvejende Antal særlig engelske Missionærer.

Det er umuligt at undgaa i denne Sammenhæng at trække en Parallel mellem de bestandigt resultatløse protestantiske Missioner og de bestandigt mere Terræn erobrende katholske Missionærer. Skulde det mon alene ligge deri, at de Indfødte føle sig — barnlige som de ere — mere tiltalte af den lyse, billedlige Katholicisme end af den tunge, mørke Pietisme, som hjemlige Fanatikere i England og Tydskland søge at omplante i tropisk Jordbund.

Næppe udelukkende!

Meget mere — troer jeg — ligger de katholske Missioners Fremgang at søge i det Faktum, at de gennemgaaende, ja jeg tør næsten for Øst-Afrika sige udelukkende, ledes af højt begavede, gennemdannede Mænd. der mange Aar igjennem have levet i Landet, der kjende Sprog og Folk tilbunds. Mænd, som komme herud for at blive herude, som ganske aldeles og uden Bihensigter og uden at være bundne af Kone og Børn, pro-

testantiske Missioners evindelige Kræftskade, ofre sig for den store og hellige Sag: Udbredelse af kristeligt Lys og kristelig Kultur blandt uvidende, men paa ingen Maade uimodtagelige afrikanske Folkeslag.

Medens man paa de engelske Stationer — jeg taler af Erfaring — nøjes med at bede og synge, men forøvrigt lade Katekumenerne døvne deres Tid hen, er det Omvendte Tilfældet paa de katholske Missionsstationer, hvor bestandigt Bøn og Arbejde uadskilleligt ere forbundne med hinanden. Paa den store Mønsterstation i Bagamojo, som forøvrigt er berømt hele Verden over, findes der over 2000 kristne Familier og i Øjeblikket 3--4000 Katekumener (disse ndervises altid to Aar, før de modtage Daaben). Til Stationen hører udstrakte og fortrinligt holdte, meget indbringende Plantager. Her maa Alle arbejde et bestemt Antal Timer daglig under Fædrenes Ledelse. Her gjælder ikke, hvad jeg saa i *Solbanzi*, at Missionær Ormroods Tjener nægtede at dække Middagsbordet, *fordi Aanden var kommen over ham*; han meddelte mig, at han maatte »trække sig tilbage til sit Lønkammer«. Kun Høfligheden mod min gjæstfrie Vært afholdt mig fra at give Negeren en ordentlig Erindring med paa Vejen til hans »Lønkammer«.

Aflæggerstationer af den store Station i Bagamojo have taget Kampen op paa Sydkysten af Viktoria Nyanza, i Unyamvesi, i Usagara; overalt strømme de Indfødte til; aarligt døbes Tusinder, og aarligt spredes Kulturens Velsignelser og et ordnet Arbejdes Frugter i videre og videre Kredse.

Jeg anfører her kun nøgne Kjendsgjæringer, der tale for sig selv.

Navnlig begaar man i protestantiske Lande ofte den store Fejl at udsende ganske udannede, uvidende Mennesker som Missionærer. At være en habil Lægprædikant hjemme og at kunne sine Bibelsteder udenad,

det er een Ting, at lede vilde, aandeligt dybt staaende Naturmennesker frem til Lys, Sandhed og Kultur, det er noget ganske Andet. Enhver Uhildet vil sikkert give mig Ret heri. Den herværende Missionær f. Ex. er en forhenværende »vakt« Tømrersvend. . . .

De katholske Missionærer have først ført Beviset for, at Dyrkningen af Kaffe og Tobak er meget lønnende der paa Kysten, ligeledes Plantningen af Kokospalmen.

Efter at Landet er blevet tysk, er der derfor ikke opstaaet faa Plantager, navnlig Kaffeplantager, der i Usambarabjærgene finde den taknemligste Jordbund og et Klima, som Erfaringen har vist, er særligt gunstigt for Kaffeulturen.

Det er navnlig med Hensyn til disse i Størrelse og Produktion stadig tiltagende Plantager, at den herværende Jærnbane bygges.

Der udføres et stort Kulturarbejde her i Afrika, hver maa efter Evne drage Sten til den store Kulturbygning. Det kommende Aarhundrede vil se Krandsen hejst! Skal vi, de Nulevende, de nu Arbejdende opleve den Dag, da den kulturbringende Jærnvæg forbinder Kairo med Kapstaden? Hvem ved? Gud raader!

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. *St. Josefs Gildets Julefestlighed*, som afholdtes i Slutningen af det henrundne Aar, var særdeles godt besøgt, hvilket paa en glædelig Maade vidner om Menighedens voxende Velvillie og Interesse for denne vigtige Forening og dens skønne og gavnlige Formaal. Lokalerne vare smagfuldt dekorede med Gran og Flag, og i den ene store Sal straaledes et stort Juletræ Børnene imøde, medens der i en anden Sal var arrangeret en Tombola med mange smukke Sager, *der*

vare skjænkede til Gildet, og et Udsalg af Forfriskninger. Under Musikens Toner førtes Børnene ind til Juletræet, og efter at en Julesalme var sunget, holdt Gildets Præsident, højærv. Hr. Pastor Braun, en Tale om Julens Betydning baade for de Voxne og Børnene. Et Juledigt blev oplæst og af og til en Julesalme sunget; Pauserne benyttede Børnene til at beskue det dejlige Træ, og Glæde straaede i Alles Øjne, da Tiden nærmede sig for Træets Plyndring, som blev udført med megen Grundighed. Til den dramatiske Del af Festen, som nu fulgte, ydede navnlig to af Gildets Brødre deres Bistand, ligesom ogsaa Hr. Skuespiller A. H. assisterede med flere humoristiske Sange. Tombolaen blev betjent af flere unge Damer, som forstode deres Opgave saa godt, at den tilsidst maatte melde »Alt udsolgt«. Ogsaa Udsalget af Forfriskninger maatte tilsidst lukke paa Grund af Mangel paa Varer. En dansk-amerikansk Auktion, som vi desværre ikke fik Tid til at overvære, sluttede den smukke Festlighed, hvor der hele Aftenen igjennem herskede den gladeste Stemning. I Aftenens Løb aflagde Hs. biskoppelige Højærværdighed, Msgr. v. *Euch*, til stor Glæde for Brødrene, et Besøg i Tombola-Salen, ledsaget af Gildets Formand og Gradmester, og skjænkede ved denne Lejlighed de tilstedeværende Børn en Del Numre. Indtægten af Festen skulde særlig anvendes til Bedste for Gildets Stiftelse for Gamle.

— I Stue-Etagen i St. Josefs Søstrenes Moderhus paa Toldbodvejen er der i Slutningen af forrige Aar blevet indrettet et smukt lille *Oratorium* eller Kapel til Ære for *den h. Antonius af Padua*. I Baggrunden er opstillet under en gothisk Baldakin en smuk Statue af den Hellige med det guddommelige Jesusbarn paa sine Arme.

Andagten til den h. Antonius af Padua har altid været meget udbredt i Kirken, dog synes den i de sidste Aar at have taget et ualmindeligt Opsving, og fra

hele den katholske Verden opsendes mangfoldige Bønner til denne berømte Helgen af Franciskanerordenen, hvis Forbøn Guds Kjærlighed og Almagt synes at finde Behag i at tilstaa Alt, og utallige ere de vidunderlige Bønhørelser, hvorom berettes fra de forskjellige Steder, hvor denne Helgen særlig holdes i Ære. En almindelig Skik er det ved Opnaelsen af det, hvorom man har bedet, at give Almisse, som anvendes til Brød for de Fattige, og herfra hidhører Benævnelsen »Den h. Antonius Brød«; ligeledes er det Skik og Brug, til Gud og hans Helgens Ære, at nedskrive de Bønhørelser, man har opnaaet, for at de muligvis senere kunde blive offentliggjorte. Til den Ende er der i Oratoriet hensat to Bøsser, hvoraf den ene er bestemt til Modtagelse af Gaverne, den anden til Meddelelserne om de opnaede Bønhørelser. Vi indbyde Menighedens Medlemmer til at tage det lille Oratorium, som er aabent hele Dagen, i Øjesyn.

Tyskland. I Anledning af Janssens bekjendte historiske Værk bedømmer den protestantiske Literaturhistoriker *Paulsen*, Professor ved Universitetet i Berlin, *Katholicismen i Tyskland* paa følgende Maade: Han skriver bl. a. i »D. Literatur-Ztg.«: »For 20 Aar siden hyldede Mange vel den Anskuelse, at Catholicismen i Tyskland kun var en Fortidslevning, som i det nye Rige snart vilde blive opløst i den almindelige protestantisk-liberale Kultur. For denne Skuffelse ere vi imidlertid blevne frigjorte. Vi have atter lært at regne med den Kjendsgjerning, at den ene Halvdel af den tysktalende Menneskehed anerkjender Catholicismen som sin Religion. *Var Reformationen trængt helt igjennem*, saa vilde vi nu have en tysk Nationalreligion og Rigskirke; jeg ved ikke, om vi derved ikke vilde være komne i en farlig Nærhed af *russiske Tilstande*. Den religiøse Spaltning i vort Folk, som har kostet saameget Blod og saamange Taafer, tjener i det mindste til, hver Dag at forkynde os den store

Sandhed, at *Religionen ikke er Statens Sag*, en Prædiken, som formodentlig, i Lighed med Kjendsgjernningernes haarde og meget tydelige Sprog, er kraftig nok, til at blive hørt af Fyrsterne og deres gejstlige og verdslige Raadgivere.« Til Slutning siger Professor Paulsen med Hentydning til Fremtiden: »Hvem véd, om ikke Opsparelsen af Folkekraften i de katholske Egne er bestemt til endnu en Gang at komme *Fornyelsen af det tyske Folkeliv* til Gode? Utvivlsomt er det i det mindste, at Tyskland i *Westfalens og Rhinens, Bayerns og Alpernes Agrarbefolkning besidder en Skat af uforbrugt Folkekraft*, som engang i kommende svære Tider vil tyngede mere i Vægtskaalen end højere Døtres og Sønners almindelige Dannelse.«

Italien. Ifølge »Bresl. Morgenztg«. har der altid bestaaet et spændt Forhold mellem *det italienske Kongehus* og *den romerske Adel*. De gamle romerske Adelsslægter som Borghese, Massimi, Aldobrandini, Salviati, Rospigliosi, Ruspoli, Orsini o. fl. holde sig alle borte fra Qvirinalpaladset. Det vilde naturligvis skjænke Hoffet stor Glands, naar Medlemmerne af disse gamle Familier omgave Tronen og dannede Kjærnen i Hofkredsene, men der er for disse Adelige ikke noget Tillokkende i at faa en Plads anvist i Dronningens Æreskvadrille. Den borgerlige Tone ved det italienske Hof er saaledes mindre en Dyd end en Nødvendighed, og egentlige Romere findes ikke i Hofkredsene. Forøvrigt ser det bedrøveligt ud i Italien i finantsiel Henseende, og Bankskandalerne i de højere Kredse, de svære Skatter og Arbejdsløsheden har i høj Grad ophidset Stemningen blandt Folket.

— Pave *Leo XIII.* modtog for nylig i højtidelig Audiens den russiske Fyrste *Lobanow*, som var sendt af Kejser *Nikolaus* for at meddele Paven Kejserens Tronbestigelse. Audiensen varede næsten en Time. Senere besøgte Gesandten Kardinal-Statssekretæren

Rampolla. Paven skjænkede Lobanow sit Billede udført i Mosaik.

— Ogsaa den *svenske Kronprinsesse*, som opholder sig i Rom af Helbredshensyn, har besøgt den hellige Fader og haft en længere Samtale med ham.

Berlin. Til Opførelsen af en katholsk Kirke i *Køpenick* ved Berlin har en unavngiven Velgjører givet som Julegave 10,000 Mark.

Ostindien. I de katholske Missioners Bulletin findes en Meddelelse om en meget sjælden Begivenhed: *Tre indiske Theologer* (Brahmaner) ere traadte over til Katholicismen. Et lignende Tilfælde er endnu ikke hændet under hele Missionsvirksomheden i Hindostan. De tre Brahmaner bleve døbte i Madura. Brahmanerne tilhøre en af de fornemste Kaster i Indien og have hidtil været i høj Grad utilgængelige for Kristendommens Lære.

Bekjendtgjørelse.

I Betragtning af de store Udgifter til Kirke- og Skolevæsenet har Forstanderskabet i sit Møde den 2. Januar set sig nødsaget til at forhøje fra dette Aars Begyndelse Prisen paa **Stolepladserne** i St. Ansgars Kirke fra 2 til **4 Kr. aarlig**, i Tillid til, at Menighedens Medlemmer ville sætte en Ære i ogsaa paa denne Maade at bidrage deres Skjærv til Dækningen af de ovennævnte Udgifter. Skulde desuagtet En eller Anden i denne Anledning ønske at opsiges sin Stoleplads, bedes man meddele dette skriftligt til Forstanderskabet inden Udløbet af 14 Dage.

Forstanderskabet for St. Ansgars Menighed.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 13. Januar. 1. **Søndag e. Hellig tre Konger.** — 14. **M.** Hilarius, Biskop og Kirkelærer. — 15. **Ti.** Paulus, Eneboer. — 16. **O.** Marcellus, Pave og Martyr. — 17. **To.** Antonius, Abbed. — 18. **F.** Petri Bispestol i Rom. — 19. **L.** Knud, Konge af Danmark og Martyr.

Søndag den 20. Januar. 2. **Søndag e. Hellig tre Konger.** Jesu Navnefest.

Den levende Rosenkrans (1. Afd.) Møde med Exhortation Søndag den 13. Januar Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ paa Toldbodvejen 14.

Jesu Hjertes Kapel. De kateketiske Foredrag fortsættes hver Onsdag Aften Kl. 8.

Mariakongregationerne have gjenoptaget deres sædvanlige Mandags- og Torsdagsmøder i Kapellet i Stenosgade.

Unio. Søndag den 20. Januar Kl. 8: Musikalsk Aften underholdning og Oplæsning samt Assemblé i Koncertpalæets Selskabslokaler. Medlemmer gratis Entré; Besøgende 1 Kr. Billetter faas hos: Alb. Hitzinger, Sølygade 86. H. Hoffmann, Kjøbmagergade 48. A. V. Günther, Nørre Allé 11, 3.

Den katolske Syge- og Ligkasse afholder sin **aarlige Generalforsamling** Onsdag den 23. Januar paa Østergade 32, 1. Sal (Kückers Lokale).

Katholsk Lærlingeforening. Forældre, Haandværksmestre og Principaler opfordres til at indmelde deres Sønner resp. Lærlinge i den katolske Lærlingeforening hos Maristbrødrene i Boyesgade 3 (Frederiksberg).

De indsamlede Bidrag til Jesu h. Barndoms Forening for 1894 bedes indsendte til Undertegnede inden den 20. Jan. d. A. Kolding, d. 8. Januar 1895.

Clem. Storp, Sognepræst.

Skolebørnenes Bepisning har atter taget sin Begyndelse ved St. Josefs Søstrenes Bistand. Vi anmode i den Anledning indtrængende Alle om at yde deres Bidrag til dette for Børnene saa velgjørende Øjemed, og det saa meget mere, som Vinteren jo desværre nu har meldt sig og mange af Børnenes Forældre ere uden Arbejde. Da Søstrene i Aar ikke agte at indsamle Bidragene i Menigheden, bedes disse sendte til de nærmeste Søstre. Smaa og store Bidrag i nævnte Øjemed modtages ogsaa med Glæde og Tak af Redaktionen.

Skomager Th. Meyer (Gl. Kongevej 35 B. 3. Sal) anbefaler, sig med Alt til Faget henhørende. Reparationer udføres smukt og godt.

Utkommen er og faas i alle Boglader:

Den hellige Johannes Berchmanns

af P. Høver.
Pris 75 Øre.

Kristelige Smaaskrifter Nr. 10.

Den enesaliggjørende Kirke

af Dr. J. B. O. Fallize, Biskop.
Pris 10 Øre:

Munkene og Jesuiterne

af Dr. J. B. O. Fallize, Biskop.
Pris 40 Øre.

I Hovedkommission hos **Andr. Fred. Høst & Søn**, kgl. Hofboghandel, Gothersgade 49.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 3.

Søndagen den 20. Januar.

1895.

Indhold: Kjærlighed til Gud. Rejseerindringer fra Island. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Neuenkirchen. Amerika. Rom. Oldenburg. — Bekjendtgjørelser.

Kjærlighed til Gud.

— o —

Jeg vil Dig elske, Gud, min Styrke,
Jeg vil Dig elske, Gud, min Pryd,
Du Straalelys i Jordens Mørke,
I hvert et Savn vort Haab, vor Fryd!
Jeg vil Dig elske, Herre stærk,
Med Tanke, Ønske, Ord og Værk.

Jeg vil Dig elske, Gud, min Fader,
Med Kjærlighed usvigelig.
Du aldrig Dine Børn forlader.
Hvem er som Du paa Naade rig?
Selv Synderen Du vrager ej,
Hvis han forlader Syndens Vej.

Jeg elsker Dig, Du Naadefulde.
 Ak, alt for sent har jeg Dig kjendt;
 Ak, alt for sent blev til Dig, hulde,
 Af Kjærlighed mit Hjærte tændt.
 Jeg fulgte Verdens falske Lyst,
 Bedaaret af dens Smigerrøst.

Jeg elsker Dig, Gud, min Forsoner;
 Du løste mig af Syndens Baand;
 Derfor med glade Jubeltoner
 Lovsynger jeg Din milde Aand.
 Se nu med Naade til mig ned
 Og fæst mig i Din Kjærlighed.

Jeg elsker Dig, Du største Gode,
 Mit Hjertes Varme, Lys og Ro.
 Om jeg end ejed Jordens Klode
 Og flytted Bjærge ved min Tro,
 Uden Din Kjærlighed jeg var
 Ikkun et værdløst brustent Kar.

Jeg vil Dig elske, Gud, min Krone,
 Gud Fader, Søn og Helligaand.
 Drag mig, Du Drot paa Naadens Trone
 Til Dig ved Kjærlighedens Baand.
 Dig vil jeg elske uden Svig;
 Knyt mig i Liv og Død til Dig!

sr.



Rejseerindringer fra Island.

—o—
(Sluttet).

8. August, Onsdag.

Da vi havde takket og sagt Farvel til disse udmærkede Folk, gik vi til vore Heste. Vor Vært fulgte med os, steg op paa sin egen Hest, der var bleven hentet og sadlet, og fulgte os til vort næste Nattekvarter, Gaarden »Hnausum«. Jeg tilstaar, at vi bleve rørte over en slig Gjæstfrihed.

Paa Vejen til Hnausum skete der et lille Uheld. Vor Vært vilde selv sørge for vor Pakhest, for at vi kunde ride sammen i Ro og Mag. Han drev den foran sig. Pludselig fik det gode Dyr det uheldige Indfald at løbe fra os. Den fik nemlig Øje paa en Gaard, der var omgiven af en særdeles smuk Græsmark. Da vi saa mindst anede det, satte den ud ad Vejen i en saadan Fart, at vi længe ikke engang kunde komme den nær. Kofferterne raslede frygtelig paa dens Ryg. Snart havde den naaet Gaarden, og nu tørnede med ét den ene Koffert mod en Stenvæg og splintredes fuldstændig. Hele dens Indhold: Bøger, Linned og Fødevarer, spredtes rundt omkring. Det gode Dyr mærkede strax, at der var hændt noget galt, det standsede, saa paa den store Ødelæggelse, rystede paa Hovedet, og begyndte saa at tage til sig af det udmærkede Græs. Vi maatte hen til Bonden for at faa Hammer og Søm, og efter en god Times Arbejde var Alt naglet forsvarlig fast igjen. Til Straf for denne Forseelse fik vor Pakhest aldrig mere Lov til at løbe løs.

Vor ædle Vært bragte os uden videre Uheld til Hnausum, hvor han anbefalede os til Bondens Omsorg.

Vi fik en prægtig Modtagelse. Bonden, en rigtig dannet Mand, der havde rejst meget omkring i forskellige fremmede Lande, holdt os næsten hele Tiden med

Selskab. Han gav os to Soveværelser. Her fik jeg for første Gang Lejlighed til at sove i en egentlig gammeldags »Lokrekkja« d. v. s. en lukket Seng, hvoraf der i Oldnordisk Museum findes et Exemplar. Den gode Bonde forærede Frederik sit Fotografi.

9. August, Torsdag.

Dagen efter sendte han sin egen Søn paa Vej med os, fordi vi først skulde over en Bjærgkjæde for saa at fortsætte Rejsen igjennem en ny Dal. Drengen forlod os ikke, førend vi i det Fjærne kunde se vort næste Nattekvarter »Solheimar« (= Solhjem). — Vejen gaar langs en pragtfuld Sø, flere danske Mil lang, men ikke bred. Den mindede os levende om Loch Lohmond i Skotlands Højlande. Kun altid den sørgelige Forskjel: dér de dejligste Skove, her ikke Spor af Trær.

Paa Solheimar paany samme Modtagelse. Ogsaa her fik vi to pæne Værelser og udmærket Forplejning.

10. August, Fredag.

Dagen efter skulde vi forlade Dalen og passere den vældige Elv Blanda, der er meget dybere end den hvide Aa. Derpaa skulde vi sætte over en ny Bjærgkjæde, for endnu samme Aften at naa Gaarden Vidimyri. Bonden paa Solheimar lod os følge af en Dreng, som skulde hjælpe os over den farlige Blanda.

Da vi kom til Elven, gik Drengen op paa en nærliggende Høj og begyndte at raabe: »Ferja!« (= Fæрге) med en saadan Kraft, at det gjenlød i alle de omkringliggende Bjæрге. Det gik her næsten som ved Vestmannaøerne, der maatte raabes en halv Snes Gange, førend det havde nogen Virkning. Endelig kom oppe fra det nærmeste Bjærg en Mand langsomt gaaende henimod os. Det var Færgemanden, en overordentlig kraftig Skikkelse, med en Basstemme, hvis Lige jeg sjælden har hørt.

Alt vort Ridetøj, Sadler, Kasser og Pakker blev bragte ned i den lille stærke Færgebaad. Derpaa skulde Hestene drives ud i den dybe Elv, hvor de for første Gang maatte vise deres Svømmefærdighed. De stakkels Dyr gjorde fortvivlet Modstand, de vilde ikke ud i det iskolde Gletschervand. Tilsidst maatte de dog give efter, og pladskede alle tre ud i Vandet. Snart var der ikke andet at se end tre Hoveder, der med voldsom Fart reves nedad af den stride Strøm. De forsøgte alle tre gjentagne Gange at vende tilbage til os igjen, men bleve af den strenge Færgemand modtagne med saadanne Trudsler og Stenkast, at de tilsidst fandt sig i deres Skjæbne og styrede løs paa den modsatte Bred. Færgemandens dybe, kraftige Stemme blev ved med at opmuntre dem, indtil de havde naaet Midten, hvorefter de ikke mere saa sig om. Snart bragte Baaden ogsaa os over til dem. Vi betalte den sædvanlige Færgetaxt, 1 Kr., og saa gik det igjen videre. Efter et koldt Bad skal man bevæge sig; den Regel syntes vore Heste at kjende, thi nu begyndte de at galoppere, indtil de alle tre vare bedækkede med Sved.

Førend vi naaede Vidimyri, kom vi til Kysten ligeoverfor den af Gretters Saga saa bekjendte »Drangø«, en stejl Klippeø, som rager højt op over Vandet i kort Afstand fra Land. Der levede den fredløse Grettir i over tyve Aar, og dér blev han tilsidst overrumplet og efter den tapreste Modstand dræbt af sine Fjender. — Vi passerede ogsaa det Sted, hvor hans Hoved blev begravet af hans Banemand.

11. August, Lørdag.

Fra Vidimyri skulde vi til Silfrastathir. Der imellem ligger »Héradsvøtnin«, en dyb, mangearmet Elv, over hvis største Arm vore Heste igjen maatte svømme. Vi benyttede Færgebaaden; og red saa alene over de øvrige Arme. Engang havde vi Vanskelighed med at

finde Vadestedet. Vi raabte da til en lille Pige, som just sprængte forbi paa den anden Side, og spurgte, hvor der kunde uden Fare rides over. Istedetfor Svar styrede hun resolut sin fyrige Hest ud i det her temmelig dybe Vand, red hen til os og bad os saa følge efter. Hun fik som Belønning et pænt lille Billede af Frederik.

Ved denne, som ogsaa ved nogle andre af de farligere Elve, sige Folkene ved Afskeden til de Rejsende ikke som vi: »Lykkelig Rejse!« men det betydningsfulde: »Farvel, God Flod!« De kjende altfor godt de skæbnesvangre Følger en daarlig Flod kan faa.

Vi ankom lykkelig til Silfrastathir og bleve der Natten over.

12. August, Søndag.

Derfra gik Rejsen ad en henrivende Vej igjennem Øxnadalspasset, en meget lang, snøver og ubeboet Bjærgkløft. Mægtige Bjærghøjder til begge Sider. Det tog os vel sex Timer at naa over Passet. Paa begge Sider af Vejen var Jorden bedækket med de dejligste Blaabær. — Vi naaede endelig den anselig Gaard Steinsstathir henimod Kl. 1 om Natten.

13. August, Mandag.

Fra Steinsstathir gik det videre nedad den romantiske Øxnadal. Vi satte om Aftenen over den dybe Elv Hørgaa i Hørgaasdal, og ankom til den bekjendte Gaard Mødruvøllum, hvor det behageligste Ophold ventede os hos Husmoderen Fru Stephensen. Paa Mødruvøllum, den største af alle de Gaarde, vi hidindtil havde set, er der en rigtig god Realskole. Eleverne havde nu Ferie.

14. August, Tirsdag.

Fru Stephensen sendte Dagen efter en Dreng med

os hele Vejen til vor sidste Station Hjalteyri, en lille Handelsplads, der ligger midt i den smukke Øfjord. Her bor Kjøbmand Gunnar Einarsson med Kone og Børn, den eneste katholske Familie paa Island. Naar man betænker, at denne Familie kun hvert andet Aar kan besøges af en Præst, saa vil man kunne gjøre sig en Idé om den Glæde, med hvilken vi bleve modtagne. Her skulde vi tilbringe 8 Dage, en sand Naadens Tid for vore ellers saa forladte Trosfæller. Saasnart vi vare ankomne, blev et af Værelserne forvandlet til et lille Huskapel, og nu kunde den h. Messe læses hver Dag i det lykkelige Hjem. Med den største Andagt bivaandede Familien det h. Messeoffer, modtog flere Gange de h. Sakramenter og lod sig hver Dag forklare en Del af Religionslæren. Naar vi paa hele Rejsen vare blevne modtagne og behandlede saa venligt og gæstfrit af Folk, for hvem vi kun vare Fremmede, saa kan man tænke sig, hvorledes man behandlede os her. Jeg vil ikke let glemme den Kjærlighed, som stadig blev vist os af denne udmærkede Familie.

Endelig kom Afskedens Time. Den 23. August maatte vi afsted til Byen Akureyri, for der at vente paa »Thyra« et af det Foren. Dampskibsselskabs Dampskibe. »Thyra« skulde, via Færøerne og Granton, bringe os tilbage til Kjøbenhavn. Paa Akureyri skulde vi ogsaa sælge vore Heste, som nu havde udhvilet sig godt. Denne Forretning løb meget heldigt af, takket være vor Vært Gunnars Hjælp.

Gunnar red med os ind til Akureyri, cirka fem Timers Ridt, og holdt her ud med os i tre samfulde Dage, da Damperen var forsinket. Han forlod os ikke førend vi vare lykkelig ombord.

Paa »Thyra« gjenfandt vi flere af vore gode Venner fra Oprejsen. Alle vare henrykte over deres Rejse. De fleste forsikrede, at det ikke skulde være deres sidste Islandstur. Der gik en lang Tid, indtil vi gjensidig

havde fortalt hverandre vore Æventyr og Oplevelser inde i det mærkelige Land. Vi fik snart at høre, at vi, tiltrods for vore 17 Dages Ridt, dog langt fra vare dem, der havde gjort den længste Ridetur: Flere havde siddet paa Hesteryg i tre, fire, fem ja sex Uger, havde gennemstrejft endnu vildere Egne og kom nu tilbage endnu kraftigere og endnu mere solbrændte end vi.

Det var os overhovedet meget paafaldende, hvor alle saa kraftige og solbrændte ud. Nogle vare næppe til at kjende igjen. Man lykønskede hverandre til den gjenvundne Sundhed, og det kraftige, raske Udseende. Iblandt de nye Passagerer havde jeg den Glæde at finde en katholsk Præst fra England, Professor i jus canonicum og Moralthnologi i Oscott College. Han var før sin Rejse bleven i den Grad overanstrengt af aandeligt Arbejde, at han i de sidste Maaneder næppe mere kunde sove. Nu forsikrede han, at han sov som en Sten hele Natten igjennem.

Naar man vilde gjøre en Sundhedsrejse, mente de fleste blandt Turisterne, saa vilde man næppe finde noget bedre end en Rejse paa Hesteryg over Island, især naar man blev begunstiget af en saa yndig Sommer som den, vi havde haft. Man tvinges til hele Dagen at opholde sig udenfor i det Frie. Istedendfor Sundhedsgymnastik bevæges hele Legemet ved de gode Hestes Løb paa en yderst sund og naturlig Maade. Dertil kommer det fuldstændig uvante ved Omgivelserne og hele Rejsemaaden. Man rives fuldstændig ud af det daglige, monotone Liv, for med ét Slag at sættes ind i ganske nye Forhold med de mange Afvexlinger, som hver Dag bringer med sig. Det var, mente man, sundere og bedre end f. Ex. de berømte Rejser over Skotlands ellers saa henrivende Højlande. Ikke som om det fattige Island paa nogen Maade kunde maale sig med det frodige, folkerige Skotland med Hensyn til de mange Bekvemmeligheder, der bydes de Rejsende, men paa

Grund af det uendelig friske og frie i Naturen selv, og de sunde uvante Rejsebetingelser. Frederik og jeg vare vel i Stand til at forstaa denne Sammenligning, da vi i Fjor havde gjort den yndige Højlandstur. Dér befordres man paa de hurtige engelske Jærnbaner, sejler over Søerne paa smaa dejlige Dampere, saa følger Turen over Bjærgene med Omnibusser. Bjærgene, skjønt langt fra saa høje og majestætiske som de islandske, ere meget venligere. Men paa en saadan Rejse kommer man egentlig aldrig ud af de vante civiliserede Forhold. Overalt de bekjendte smukke Hoteller, Røgen og Støjen fra Jærnbaner og Dampskibe, en streng foreskreven Route, hvor den Rejsende er tvungen til at følge med. Her lige det modsatte: ingen Jærnbaner, ingen Dampere, ingen Hoteller, ingen Damp, Røg eller Støj, undtagen den, der kommer fra de kogende Geyserer og de ildsprudende Bjærg; en uforlignelig sund Luft, den største Frihed med Hensyn til alle vore Bevægelser. Vi kunde stige af for at udhvile os og Hestene, naarsomhelst vi lystede, bevæge os fremad ligesaa langsomt og ligesaa hurtigt, som vi vilde. Ingen Ticket eller Kjøreplan forstyrrede os. Ja, ikke engang Natten var at frygte; den forbliver jo lys, og netop da hviler der en vidunderlig Ro over hele Naturen. — Paa Levnetsmidler behøver man ikke at lide Mangel, da man jo kan tage det kraftigste med. Paa Gaardene opvartes man altid paa den hjærteligste og mest forekommende Maade, ikke af hvidt-slipsede Opvartere i Kjole, men af den oprigtige gode Husmoder med hendes Sønner, Døtre og Tjenestefolk, der alle, uden at tænke paa Betaling eller Drikkepenge, kappes om at gjøre de Rejsende Opholdet hos dem saa behageligt som muligt. Ellers holder man jo sine Maaltider ude i det Frie paa et eller andet smukt grønt Sted, som man selv kan vælge. Istedentor Vin har man det ubetalelige aromatiske Vand fra Bjærgkilderne. Hvad dette

Vand angaar, saa sagde en af de danske Læger os, at han aldrig vilde have troet, at der kunde existere et saa velsmagende, rent og sundt Vand. Det vilde lønne sig, mente han, at bringe det i hermetisk lukkede Beholdere til Udlandet. Paa visse Steder havde det en aldeles aromatisk Smag. En lidt svagelig Herre, som hjemme ikke kunde leve uden at nyde Rødvin til sine Maaltider, forsikrede, at han aldrig havde befundet sig saa vel som inde i Island, hvor han til sine Maaltider kun nød de rislende Bjærgbækkes krystalklare Vand, den Drik, som Vor Herre selv i sin sunde herlige Natur har skænket os.

Den 26. August forlode vi Øfjord, sejlede i nogle Dage langs med Landet og løb ind i et halvt Dusin Havne og Fjorde, hvor vi skulde modtage Passagerer og en Del Varer. Hver Nat var Himlen oplyst af det straalende Nordlys. Blandt Passagererne var der 100 Færinger, som efter i et Par Maaneder at have fisket ved Islands Kyster, nu vendte tilbage til deres kjære smaa Øer. De vare alle i bedste Humør, og sang især om Aftenen, naar Mørket faldt paa og Bølgerne brusede omkring os, en Uendelighed af de ejendommelige færøiske Folkesange.

Paa Færøerne besøgte jeg endnu vor gode gamle Kone paa Hvidenæs og læste denne Gang den h. Messe. Dog heller ikke denne Gang tillod Kaptajnen mig et langt Ophold.

Derefter gik det med fuld Damp fra Færøerne til Skotland. Saasnart vi kom til Edinburgh, ilede vi til vore gode Venner, Præsterne i Lawnston street. — Vore Venner i Danmark havde ikke glemt os, her laa der igjen hele Bunker Breve med vor Adresse: lange venlige Hilsener fra Danmark, en Forsmag paa den hjærtelige Modtagelse, som om to Dage ventede os i Hjemmet. Vi afsendte ufortøvet et Telegram for at melde

vor snarlige Hjemkomst og vort udmærkede Velbefindende.

Da vi atter kom ombord i »Thyra«, fandt vi hele Besætningen i stor Forlegenhed: i Skotland var der, paa Grund af den store Kulstreike, ingen Kul at faa. Kap-tajnen vovede alligevel Farten med de faa Kul, vi havde. Alt gik godt, indtil vi kom til Helsingør; der slap vort Kulforraad op, og man maatte, for at naa Kjøbenhavn, bruge hele Fade Petroleum nede i Maskinen.

Vi ankom til Hovedstaden den 6. September, sent om Aftenen. En Droske bragte os ufortøvet til Klamp-erborg Station, hvor vi naaede Toget Kl. 10¹/₂. Det vilde ikke være let at beskrive den Glæde, vor Ankomst fremkaldte, da vi imellem Kl. 11 og 12 om Natten glade og sunde, efter to Maaneders Fraværelse plud-selig viste os hjemme blandt de mange kjære, som læng-selsfuldt ventede paa os.

Vi ville sikkert ikke glemme denne yderst velgjø-rende og interessante Rejse. J. Svensson.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. I St. Ansgars Kirke er i forrige Uge bleven ophængt, i den store Kvadrat ovenover den h. Guds-moders Alter, et smukt *Oliemaleri*, forestillende *den h. Franciskus af Assisi*. Billedet, der svarer til Billederne i Korhvælvingen, er som disse malet paa en mønstret Guld-grund; det er udført af en ung protestantisk Kunstner, som har skjænket det nette Arbejde til Gudshuset alene imod at faa sine Udgifter til Materiale godtgjorte af den højærværdigste Biskop. Et lignende Billede af *den h. Do-minikus* agter den unge lovende Kunstner at male paa samme Vilkaar til Kvadraten ovenover St. Ansgars Alter.

— Der er ogsaa Haab om, at *to nye Korsvejstationer*

i en nær Fremtid ville komme til at smykke Kirken. Den ene Halvdel af Korsvejen vil da være fuldendt, medens en ny Station tillige vil begynde Fortsættelsen af den smukke Korsvejs anden Halvdel. Vi henvise forøvrigt til Bøssen, som findes lige indenfor tilhøjre i Kirken og bærer Indskriften: »Til den nye Korsvej«, hvori større og mindre Bidrag i nævnte Øjemed kunne nedlægges.

— En Medarbejder, Hr. C., ved »Avisen« aflægger i denne Tid Besøg hos de forskjellige *Sekter* i Hovedstaden og giver af og til i Bladet en kort Beskrivelse af disse Besøg. Det er dels Gudstjenesten, som Hr. C. besøger, dels Præsten, for af ham at erfare Noget om Sektens Lære og faa Oplysninger om Medlemmernes Antal og Menighedens pekuniære Midler. Man faar ved denne Lejlighed et interessant Indblik i den Offervillighed, som synes at herske blandt disse Sektens Medlemmer. *Baptisterne* have saaledes ifølge Hr. C. 25 Menigheder med lidt over 3000 Medlemmer, som aarlig i frivillige Bidrag indsamle ca. 45,000 Kr., og *Methodisterne*, hvis Antal regnes til ca. 2400 Sjæle, havde efter deres sidste Aarsberetning i Indtægt ved Kollektor endog 48,339 Kr., en Sum, de rimeligvis kunne have god Brug for, da der nok hviler en temmelig stor Gjæld paa deres Kirkebygninger.

— Paa Mandag den 21. Januar, den h. Agnes' festlige Mindedag, fejrer Hs. biskoppelige Højærværdighed Msgr. *Johannes von Euch*, sin 61. Fødselsdag. Samme Dag kan den højærværdigste Biskop ogsaa fejre den 35aarige Mindedag om sin første hellige Messe. Vi tro at være i Overensstemmelse med Ugebladets Læsere, naar vi i denne testlige Anledning ønske den højærværdigste Biskop et hjærteligt »*Ad multos annos!*«

Neuenkirchen. Fra denne lille By i Nærheden af Münster skrives der til os: »Vor Menigheds Offervillighed for deres Kirkes Anliggender er i høj Grad glædelig. De kirkelige Søndags-Kollekter have saaledes i det henrundne Aar beløbet sig til 7487 Mark. Føje vi enkelte Sogne-

medlemmers særegne Gaver til, saa udgjør den samlede Indtægt i 1894 ca. 25,000 Mark. Ogsaa det nye Aar er begyndt godt. Nytaarsdag udgjorde Kollekten 156 Mark. Paa Hellig tre Kongers Fest blev der givet Menigheden Lejlighed til i Kirken ligesom med de hellige tre Konger at frembære deres Gaver for Frelseren. Efter Højmessens fandt under Afsyngelsen af en Julesalme en almindelig Offergang Sted i Kirken. Det var overordentlig opløftende at overvære denne Menighedens fuldstændig frivillige Offergang, under hvilken Enhver nedlagde sin Gave paa Altret. Endnu om Eftermiddagen indtil den sene Aftentime saa man dem, som havde været forhindrede om Morgen, ile til Kirken for at ofre deres Gaver, ja endog Børn, ledsagede af Forældrene, saa man udstrække de smaa Hænder til Offer, for at glæde det guddommelige Barn med en Gave. Vi kunne saaledes sige, at hele Menigheden in corpore har taget Del i denne Offergang. Resultatet beløb sig til 1900 Mark.

Amerika. Fra den h. Fader er for nylig indløbet en Afgjørelse, som ogsaa har Betydning udenfor Amerika, nemlig at de tre Samfund: »*Pythias-Ridderne*,« »*Odd-Fellows*« og »*Good Templars*« høre til de hemmelige Selskaber, hvis Medlemmer, naar de ere Katholiker, hjemfalde til Kirkeban. Hvad »*Good Templars*« angaar, gjordes der i den fra Minnesota til Rom sendte Skrivelse opmærksom paa, at de havde deres eget Rituale og at mange Steder i dette Rituale stode i Modstrid til det katholske Rituale. I Henseende til »*Odd-Fellows*« sendtes der ligeledes Udtog af deres Rituale, hvori alle Ordenens Medlemmer formanedes til, ikke at lære broderlig Kjærlighed af en Diakon, heller ikke af en Præst, ikke engang af *Kristus* selv, men meget mere udelukkende af Ordenens Medlemmer. Der tilføjedes, at »*Odd-Fellow*«-Ordenen ikke blot har sit eget »Præstedømme«, men ogsaa kalder sin Præses *Summus Pontifex* (Ypperstepræst eller Pave). Hvad den tredie Orden, »*Pythias-Ridderne*,« angik, meddeltes der, at den

havde sin egen Gudstjeneste og endog betjente sig af et Alter.

Rom. De for nylig offentliggjorte kirkelig-statistiske Tabeller over den katholske Verden, bearbejdede efter officielle Kilder, yde et interessant Indblik i det katholske Liv. — De 320 Millioner Katholiker paa Jorden blive styrede af 1163 Overhyrder. Bispesædernes Antal er i de sidste fem Aar voxet med 30, hovedsagelig i Amerika. De fem i Henseende til Sjæleantal største Bispedømmer ere: Paris med 3,141,595 Sjæle, Breslau med 2,500,000, Køln med 2,062,612, Bahia (Brasilien) med 2,053,179 og Rio de Janeiro (Brasilien) med 2,037,905. Ærkebispedømmernes og Bispedømmernes Antal er i Europa 626, Asien 107, Afrika 13, Amerika 215, Australien 22. De tyske Katholikers Antal beløber sig til 17,675,000 Sjæle, som staa under 5 Ærkebiskopper og 20 Biskopper. Udenfor Kirken staa endnu 1158 Millioner af hele Jordens Befolkning, som antages at være 1478 Millioner Sjæle. Af disse Udenforstaaende ere 95 Millioner Græsk-Katholske, 145 Millioner Protestanter, 180 Millioner Muhamedanere, 75 Millioner Jøder, 150 Millioner Brahmaner, 450 Millioner Buddhister, 130 Millioner Hedninger og Konfessionsløse. Det sidste Tal kan imidlertid forøges med godt og vel 100 Millioner fra Protestantismen og Buddhismen, eftersom de Religionsløses Antal er størst iblandt dem.

— Den berømte italienske Historieskriver *Cesare Cantu* har for nylig endt sit 90. Leveaar. Talrige Lykønskninger bleve ham ved denne Lejlighed tilsendte baade fra Indlandet og Udlandet. Kardinal Ferrari af Mailand overbragte ham personlig Pave Leo XIIIs. Lykønskning.

— Sognepræsten *Johann M. Schleyer* i Konstanz, Opfinderen af det internationale Verdenssprog »Volapyk« er af den h. Fader bleven udnævnt til Monsignore.

Oldenburg. Her taler man kun om den for betydelige Underslæb og Bedragerier fængslede lutherske Prædikant *Dr. Partisch*, som i mange Aar beklædte Embedet ved

den derværende lutherske Lambertikirke. Det viser sig nemlig nu, at han hverken har taget Abiturient-Examen eller den theologiske Examen, eller Doctor-Examen eller nogensomhelst Examen og lige saa lidt har studeret Theologi. Partisch havde rigtignok fuldstændige og meget gode Vidnesbyrd om Gymnasium, Universitet, Theologi-Examen, Doktor-Promotion, Ordination, men — — alle Papirerne ere forfalskede! Han prædikede ret godt, var halv-orthodox og en ivrig Stridsmand i Kampen mod »Rom«, overhovedet en prægtig »Ordets Tjener«. Man tilskrev ham i hans Kredse en dygtig Dannelse, i Selskabslivet var han flot, hos Kirkebestyrelsen stod han i stor Anseelse, og Bestyrelsen af forskellige Foreninger og Kasser overdroges til ham. — Resultatet af hans Bestyrelse viser sig nu. Hvorledes han har kunnet spille sin Rolle saa længe, er ubegribeligt, eftersom hans Kundskaber vare meget mangelfulde. Man ved ikke engang hvorfra han egentlig stammer, da man antager at endog hans egen Fødselsat-test er hans »eget Fabrikat«. For den lutherske Kirke i Oldenburg er Sagen i høj Grad ubehagelig, ikke blot paa Grund af Bedragerierne, men navnlig fordi hans mangelfulde theologiske Kundskaber i saa lang Tid vare fuldkomment tilstrækkelige for Prædikestolen i Oldenburgs Hofkirke.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 20. Januar. 2. Søndag e. Hellig tre Konger. Jesu Navnefest. — **21. M.** Agnes, Jomfru og Martyrinde. — **22. Ti.** Vincents og Anastasia, Martyrer. — **23. O.** Den h. Jomfrus Troløvelse. — **24. To.** Timotheus, Biskop og Mart. — **25. F.** Apostlen Pauli Omvendelse. — **26. L.** Oktav af Kong Knud.

Søndag den 27. Januar. 3. Søndag e. Hellig tre Konger. (Den h. Familie Jesus, Maria og Josef.) **Nordens Apostel, den h. Ansgars festlige Mindedag.** I St. Ansgars Kirke holdes Kl. 10 højtidelig Pontifikalmesse med Prædiken og om Aftenen Kl. 6 Festandagt med Prædiken og Procession med den h. Ansgars Rølikvi, som er udstillet hele Dagen i Kirken. Samme Dag afholdes i Vikariatets samtlige Kirker og Kapeller den første Ansgarius-Bonifacius-Kollekt for i Aar, til Bedste for de mest trængende kirkelige Anstalter i Vikariatet; hvilken Kollekt paa det mest indtrængende anbefales til de Troende.

Rosenkranskirken. Hver Søndag Eftermiddag Kl. 5 holdes Andagt med Katekese i Stedet for den sædvanlige Andagt med Prædiken. Hele Religionslæren vil lidt efter lidt blive gennemgaaet i disse Katekeser, som ogsaa ville blive til Opbyggelse og Oplysning for de Voxne i Menigheden.

Fredag den 25. Januar Kl. 7 læses i St. Ansgars Kirke en h. Anniversarmesse for afdøde Frantz Georg Schreiber.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 27. Januar Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjertes Kapel, Steensgade.

Den katolske Syge- og Ligkasse afholder sin aarlige **Generalforsamling** Onsdag den 23. Januar Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften i Kückers Lokale. Østergade 32, 1. Sal.

St. Josefs Gilde. Mandag den 21. Jan. Fest-Aften i Anledning af Hs. biskoppelige Højjærværdigheds Fødselsdag. Kort, alm. Møde for alle Brødre Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Bredgade 67.

Unio. Søndag den 20. Januar Kl. 8: Musikalsk Aftenunderholdning og Oplæsning samt Assemblé i Koncertpalæets Selskabslokaler. Medlemmer gratis Entré; Besøgende 1 Kr. Billetter faas hos: Alb. Hitzinger, Sølvgade 86. H. Hoffmann, Kjøbmagergade 48. A. V. Günther, Nørre Allé 11, 3.

Blomstermaleriet er vundet paa Nr. 8. — Højærv. Hr. Pastor Neuvel har forestaaet Lodtrækningen.

Rulle. Den Vincentsforeningen tilhørende Rulle, som for nylig er istandsat, kan faas til Leje eller til Laans. Rullen kan beses ved Henvendelse til Hr. Q. Weidele, Bredgade 67, 3. Sal o. G.

Skomager Th. Meyer (Gl. Kongevej 35 B. 3. Sal) anbefaler sig med Alt til Faget henhørende. Reparationer udføres smukt og godt.

Udkommen er og faas i alle Boglader:

Den hellige Johannes Berchmanns

af P. Høver.

Pris 75 Øre.

Kristelige Smaaskrifter Nr. 10.

Den enesaliggjørende Kirke

af Dr. J. B. O. Fallize, Biskop.

Pris 10 Øre:

Munkene og Jesuiterne

af Dr. J. B. O. Fallize, Biskop.

Pris 40 Øre.

I Hovedkommission hos **Andr. Fred. Høst & Søn**, kgl. Hofhandel, Gothersgade 49.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær. Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 4.

Søndagen den 27. Januar.

1895.

Indhold: Den h. Ansgars Kaldelse. Den hellige Paula. Efterretninger fra Ind- og Udland: Horsens. Kina. Rusland. Østerrig. Essen. Afrika. — Bekjendtgjørelser.

Den h. Ansgars Kaldelse.

—o—

Der hviled Stilhed over Mark og Eng
og over Corveis gamle Klosterbolig;
dér knæled i en Celle ved sin Seng
Ansgar i Bøn, saa tillidsfuld og rolig;
han var en Yngling, halvt endnu en Dreng,
dog vandred alt ad Herrens Vej han trolig.
I Nattens Fred før Helligaandens Fest
beredte han sin Sjæl for Pintsens Gjæst.

Men under Bønnen var det, som han saa
for sig i Kammeret i Klæder hvide
den hellige Apostel Peter staa
og Døberen Johannes ved hans Side.

Mens ubevægelig paa Knæ han laa,
 saa han dem over Gulvet mod sig skride;
 de bøjed sig og hvisked: »Gjør dig rede!
 da vil vi ind for Herrens Dom dig lede«.

Da mærked Ansgar, at hans Øje brast,
 og Sjælen frigjort sig fra Jorden hæved;
 mod Himlens Højder steg han op i Hast,
 og gennem Verdensrummet let han svæved;
 til Sanct Johannes klynged han sig fast,
 mens skyldbevidst for Herrens Dom han bæved.
 Det var, som Jord og Hav og Himmel lued
 af Glans, hvis Lige intet Øje skued.

Med ét det klare Lys fra Himlen svandt;
 de Hellige ham her at vente bøde,
 og gruopfyldt han sig alene fandt,
 midt i et knugende, et bælmørkt Øde;
 han vilde flygte bort, men Afmagt bandt
 hans Lemmer, og hans Skrig paa Læben døde.
 Da fatted han, at gennem Skærsilds-Ve
 han maatte lutres først for Gud at se.

Kun Kval, hvorhen han end sig vendte om;
 dog led han alt taalmodig uden Klage
 og haabed paa en naadig sidste Dom.
 Saaledes pintes han i trende Dage,
 de som Aartusinder ham forekom.
 Da kom de Hellige igjen tilbage,
 og gennem Lys, som ej han saa det før,
 de førte ham til Himmeriges Dør.

Der hørte han, hvordan med liflig Røst
 de frelste Sjæle Herrens Naade loved.
 En hellig Ærefrygt betog hans Bryst,
 saa han ej længer frem mod Gud sig voved.

Et Straalehav udstømmede fra Øst
 og lagde Glans om hver en Helgens Hoved;
 men Lyset kom fra Thronen og Guds Lam:
 han var i alle, alle var i ham.

En Sang, som hist den toner, her paa Jord
 med Støvets Øre aldrig man fornemmer;
 men, har i Aanden man den hørt, jeg tror,
 man aldrig i sit hele Liv den glemmer.
 — Dog brat forstummede det glade Kor.
 Der lød en Stemme over alle Stemmer:
 »Ansgar, gaa bort, og vend til mig tilbage!
 Jeg skjænker dig endnu et Spand af Dage«.

Da bad Ansgar bekymret og forsagt:
 »Ak Herre! altid vilde jeg mig græmme,
 hvis jeg igjen blev klædt i Støvets Dragt;
 thi kun hos dig den Sjæl sig føler hjemme,
 som har dig set i al din Glans og Magt«.
 Men atter lød fra Thronens Lys Guds Stemme:
 »Ansgar, jeg trænger til dig som mit Bud.
 Gaa bort at vinde Sjæle for din Gud!«

»Din Vilje ske!« han stammede, og brat
 sank han igjen mod Jorden fra det høje.
 Mens Lyset tabte sig i taaget Nat,
 som fra en Drøm han aabnede sit Øje
 i Cellen, halv forstumlet end og mat;
 men hele Synet huskede han nøje,
 og glad indvied han sit Liv til Gud,
 mens Klokkerne forkyndte Pintsens Bud.

»Jeg er saa ringe, og saa svag min Mund
 til at forkynde Korsets høje Lære.
 Dog, hvad jeg saa i denne Nattestund,
 skal mig igjennem alle Trængsler bære.

Hvis du kan bruge mig, saa tag mig kun:
 alt tør jeg villig ofre for din Ære.
 Lydig jeg gaar, hvorhen du vil mig sende,
 var det saa end til Jorderiges Ende«.

— Og Kaldet kom. Til Norden blev han sendt.
 Han planted Kristi Kors paa vore Sletter,
 han har Guds Alterlys iblandt os tændt
 og bragt os Livets Brød, som Sjælen mætter,
 og, havde Hjorden sig fra Herren vendt,
 da stred han Bønnens Kamp i vaagne Nætter.
 I Ydmyghed han gik, hvor Gud ham bød,
 og virked trofast blandt os til sin Død.

Da han blev kaldt til Regnskab for sit Hverv,
 lød vist hans Dom: »Du tro og gode Hyrde,
 mod Ulv og Ørn min Hjord du vogted djærv;
 du frygted ikke dem, som Kjødet myrde,
 men ej kan styrte Sjælen i Fordærv.
 Trofast du bar den lille Gjernings Byrde,
 derfor vil jeg en større dig betro.
 Gaa ind til Glæden i din Herres Bo!«

Sanct Ansgar, vi gav dig kun daarlig Løn:
 din Hjord fór vild, og mer end nogensinde
 trænger den atter til din stærke Bøn,
 om dog igjen den kunde Vejen finde.
 Ja, bed for os til Guds enbaarne Søn,
 at han vil lede dem, som gaa i Blinde,
 at han vil frelse os af al vor Nød
 og føre Danmark hjem i Kirkens Skjød.

Den hellige Paula.

(Den 26. Januar.)

—o—

Paula er født den 5. Maj 347. Hun var en Romerinde af de berømte Scipioners rige og ædle Slægt, men endnu langt mere ædel ved sit Livs Hellighed. Femten Aar gammel blev hun formælet med en Mand ved Navn Toxilius og levede et saare lykkeligt Ægteskab med ham, indtil han døde 377, efterladende hende Enke med fem Børn. Paula var først aldeles knust ved dette Slag, det var som om al Glæde, al Trøst var forsvunden for hende; men Gud slaar i sin uransagelige Visdom ofte for saa meget fuldkomnere at læge og fører Alt ud for Sine Udvalgte til Sin større Ære! »Uden Hvedekornet falder i Jorden og dør bliver det ene, men naar det dør, bærer det megen Frugt«. Og megen Frugt til Guds Ære skulde Paula bære. I sin store Smertes Stund sluttede Paula sig til nogle fromme Kvinder, som alt i længere Tid, midt i Verdensstaden, havde trukket sig tilbage fra dens Tummel og levede et Slags Klosterliv, dog uden nogen bestemt Regel; og hendes Liv blev fra nu af, ved Siden af den store Opgave, hendes Børns Opdragelse, helt helliget Bøn og Betragtning. Hun uddelte nu af sine store Rigdomme til Jesu Kristi Fattige, og det med en saadan Iver og Kjærlighed, at hun selv opsøgte dem overalt i Byen, og betragtede det som en Skat, der var bleven hende berøvet, naar de Syge og Hungrende bleve mættede af andre Hænder end hendes. Denne store Gavmildhed bevarede hun til sin Død, og undertiden udtalte hun, at hun selv kun ønskede at dø som en fattig Tiggerske og begraves i et fremmed Ligklæde.

Imidlertid hændte det, at der under den hellige Pave Damasus' Regering forefaldt nogle kirkelige Stridigheder, hvorfor flere af Østens og Vestens Biskopper

samledes i Rom 382. Saaledes skete det at St. Epifanius, Biskop af Salamis paa Cypern fik Bolig i Paulas Hus. Biskoppen Paulinus af Antiochien boede i en anden romersk Familie, men i Virkeligheden var han ogsaa Paulas Gjæst, med saa megen ærbødig Kjærlighed modtog hun ham, og med saa megen Iver lyttede hun til hans Ord. Forunderlige Ting berettede disse hellige Mænd om de første Eneboeres Liv, om den store Hilarius, den hellige Antonius' Discipel og andre. Vi kunne tænke os, hvilken Indflydelse deres Ord maatte have paa disse romerske Kvinder med Paula i Spidsen, i hvis Hjærter det kristne Heltemod fra Martyrernes Dage havde fundet et Tilflugtssted midt i den yppige Verdensstads Tummel. Disse Kvinder arbejdede jo selv paa at øve de store Asketers Dyder og i deres Slotte at danne et Lybien og Thebais. De hellige Biskopper havde kæmpet i Kirkens Kampe, de kom fra hint underfulde Østen, hvor Kristendommens Vugge havde staaet, de kjendte Ørkenens Fædre, hvis Ry opfyldte Verden, de havde levet under deres Regel, hvilke underfulde Beretninger strømmede ej fra deres Læber!

Denne Længsel, som ved Samtaler med disse Mænd blev tændt i Paulas Hjærte efter at forlade Alt og fjernt fra den store By at leve et fuldkomnere Liv end det, hun her formaaede, et Liv som de hellige Eneboere, helt i Bøn og Bod, slukkedes fra denne Stund aldrig. Endnu saa hun kun Maalet langt borte, men higede derefter med en ubeskrivelig brændende Kjærlighed.

Gud, som saa hendes Længsel og kjendte hendes Hjærte, førte faa Aar efter den Mand til Rom, der var bestemt til hendes aandelige Fader og Leder, og som først oplod hendes Aand mer og mer for Guds Aabenbaringer i den hellige Skrift, og endelig, da Tiden var kommen, blev hendes Fører og Ledsager til Bethlehem og til alle de hellige Steder, som de i Forening besøgte. Denne Mand var den hellige Hieronymus, den store

Kirkelærer med de mægtige Aandsgaver, den glimrende Veltalenhed, det varme Hjærte, den faste Vilje, den dybe aandelige Forstaaelse, helt gennemtrængt af sin Tids Sorg og Taarer, saaledes staar han som én af det fjerde Aarhundredes stærke Skikkelser, som den store Sjælefører. De ædleste Sjæle flokkedes om ham, og han blev deres Fader og aandelige Leder og den første i hin Række, i hvilken vi senere møde en St. Bernhard, St. Frants af Sales og Fénelon. —

Han vejledede Paula fremad paa Fuldkommenhedens Vej; støttet af hans Raad opdrog hun sine Børn og han lærte hende denne dybe Forstaaelse af den hellige Skrift, som blev hendes aandelige Livs Styrke.

Og saa var da Tiden endelig kommen, da Paula kunde flygte bort fra den larmende Stad, bort fra Menneskenes Lovtaler, og idet hun valgte det ydmyge Bethlehem fremfor det pragtfulde Rom, steg hun, ledsaget af en Skare Kvinder, hvoriblandt var hendes ene Datter Eustochium, hvis Hjærter fyldtes af den samme Længsel, ned til Porta Romana og indskibede sig ved Sommertid 385 for at drage ud til det hellige Land. Hendes Broder, hendes Børn og Slægtninge ledsagede hende til Skibet og søgte ved deres Bønner og Taarer at holde hende tilbage. Men skjønt hendes Moderhjærte var nær ved at briste i Afskedens Smerte, hævede hun i inderlig Bøn Øjnene mod Himlen, og idet hendes Kjærlighed til Gud sejrede over hendes naturlige Kjærlighed, tænkte hun kun paa at hun var Herrens Tjenerinde og rede til at følge hans Kald. og baaren af Troens Vinger begjærede hendes Sjæl kun at se Jerusalem og de hellige Steder. Desværre vil det blive for langt her at gjengive Beretningen om hendes hele Pilgrimsvandring, saaledes som St. Hieronymus har nedskreven den, og hvor vi kunne følge den fromme Enke fra Rom til Salamis, hvor hun besøgte St. Epifanius, til Antiochien, hos Biskoppen Paulinus, gennem Syrien

til Palæstina, hendes Ophold i Jerusalem og ved den hellige Grav. Her hidsætte vi kun nogle faa Træk, hvori den hellige Kirkelærer beretter om hendes Ankomst til Bethlehem:

»Da Paula havde uddelt de faa Penge, hun endnu havde tilbage, til de Fattige og til dem, som tjente hende, forlod hun Jerusalem og fulgte Vejen til Bethlehem; og efter at have dvælet en liden Stund ved Rachels Grav, som ligger tilhøjre for Vejen, kom hun til den By, som al hendes Længsel nu saa længe havde higet efter, og traadte ind i Grotten paa Bethlehems Mark. Da hun nu saa dette den hellige Jomfrus Tilflugtssted og Stalden, hvor »Oxen kjendte sin Ejermand og Æslet sin Herres Krybbe«, udbrød hun i inderlig Glæde, at nu saa hun med Troens Øje Barnet i Svøb, Frelseren grædende i Krybben, de Vise tilbedende, Stjernen tindrende over Stalden, den jomfruelige Moder, den hellige Josef saa ivrig for at tjene hende, Hyrderne komme ilende i den stille Nat, de uskyldige Børns Død, Herodes Vrede, Josef og Maria flygtende til Ægypten. Og medens hendes Glædestaarer strømmede frit udbrød hun: »Vær hilset, o Bethlehem, Brødets Hus, i hvilket det Brød, som nedsteg fra Himlen er født! Vær hilset, o Efrata, du frugtbare Egn, hvis herligste Frugt er Gud selv! Det er om dig at Micha har spaaet: Og du, Bethlehem Efrata, du er ingenlunde den ringeste iblandt Judas Fyrstestæder, thi af dig skal en Fyrste fremgaa, som skal regere mit Folk Israel, og hans Udgang er fra fordum, fra Evighedens Dage. I dig er den Fyrste født, som er undfangen før Morgenstjernen og hvis evige Fødsel af Faderen er før alle Tider. Jeg fattige Synderinde er funden værdig til at dvæle ved denne Krybbe, fra hvilken Herrens første Barnegraad er hørt, at bede i denne Grotte, hvor Guds Moder har født Verdens Frelser. Her være da fra denne Stund min Hviles Sted, thi her er min Herres

Fødeland. Her vil jeg dvæle, thi dette Sted har Herren udvalgt til sin Bolig«. Og her blev ogsaa hendes Hviles Sted.

Efter at have sluttet sin Pilgrimsvandring til alle de hellige Steder i Syrien og Palæstina drog Paula og hendes Ledsagere til Ægypten for at se Ørkenens Fædre og lære af dem. Da hun stod overfor disse Bodens Helte, disse Kæmper, der havde sejret over alle Lidenskaber, blev hun greben af den dybeste Ærefrygt, knælede ned for dem og kyssede deres Fødder. I hver af dem saa hun levende Billeder af Frelseren, det var hende, som mødte Jesus hende i deres Skikkelser, og hun lyttede med Ydmyghed og Andagt til deres Ord. Saa mægtig blev hendes Sjæl greben af disse Guds Stridsmænd, at hun, hvis ikke Bethlehem med Frelserens Krybbe havde draget hende med en stærkere Magt, kunde have ønsket at leve Resten af sit Liv i denne Ørkens Ensomhed og under de hellige Fædres Regel.

Omtrent et Aar varede Paulas Pilgrimsrejse, saa vendte hun tilbage til sit elskede Bethlehem, hvortil han, som hun elskede over Alt og Alle havde draget hende, her tog hun Bolig ved den ydmyge Krybbe, som i hendes Øjne var rigere end al Verdens Skatte. Her fandt hun den fattige Jesus, hvis lidende Lemmer det havde været hendes bedste Glæde at husvæle i hendes Rigdoms Dage. Hun byggede nu to Klostre, et for Kvinder, som hun selv forestod med Visdom, Fasthed og Mildhed, og hvor hun tog Bolig med sin Datter Eustochium og de andre fromme Kvinder, som havde fulgt hende fra Rom, et andet for St. Hieronymus og hans Venner. Endnu ser man Ruinerne af disse Klostre, helt overgroede af grønne Slyngplanter. Senere byggede Paula endnu to andre Klostre for sine aandelige Døtre, thi større og større blev den Skare, der drog til Bethlehem, for at leve under hendes Regel og af St. Hieronymus at ledes fremad paa Fuldkommen-

hedens Vej. Og her levede hun, der havde været Roms fornemste Dame, Kejsernes Slægtning, nu Resten af sit hellige Liv helt for Gud og i et saa inderligt og uafbrudt Samfund med Herren, at Glansen af hans Herlighed mer og mere afspejlede sig i hendes Sjæl.

Størst af alle hendes Dyder var hendes Ydmyghed og hendes store Barmhjørighed. Hvor var hun øm og kjærlig imod de Fattige. Med den mildeste Taalmodighed og Sagtmodighed bar hun Spot og Verdens Forfølgelse, som hun ligesaa lidt som nogen anden af de Hellige blev sparet for. Hun talte sjælden, men hvor opmærksom lyttede hun ikke til Andres Tale. Hvor opmuntrede hun ikke St. Hieronymus i hans Oversættelser og Udlægninger af den hellige Skrift. I denne kjendte hun hvert Ord og læste flittig baade det gamle og nye Testamente. Hun ønskede at lære Hebraisk og studerede det under St. Hieronymus' Vejledning saa grundigt, at hun sang Salmerne paa dette Sprog og talte det som sit Modersmaal.

Sin korte Hvile tog hun paa Jorden, paa hvilken hun bredte et Haardugs Klæde, og Hvile kan det næppe kaldes, da hun atter og atter afbrød den ved Bøn, Nat og Dag. Selv naar Feberen rystede hendes Legeme hvilede hun aldrig paa et blødt Leje. Faste og Arbejde udtømte snart hendes svage Kræfter, og aldrig drak hun Vin for at styrke sig. De Syge plejede og tjente hun med den største Omhu, men hun, som saa gjerne hjalp de andre, naar de vare svage, var aldrig at formaa til at skaane sig selv. At hendes eget Liv daglig ofredes og hengaves for Herrens Skyld, var for hende kun det samme som naar Olien i Lampen foran Tabernaklet fortæres idet den brænder.

Aar 403 faldt Paula i en svær Sygdom og hun forstod snart at Døden nærmede sig. Da var det som om hun følte, at nu skulde hun forlade Udlændigheden og drage til sit rette Fædreland og atter og atter gjentog

hun Ordene: »Herre, jeg har elsket Dit Huses Ære og det Sted, hvor Din Herlighed bor«, og, »Hvor elskelige ere Dine Boliger, Herre, Hærskarernes Herre; min Sjæl begjærer, ja længes efter Herrens Forgaard«.

»Paula havde«, siger St. Hieronymus, »fuldkommen Løbet og bevaret Troen. Timen var kommen, da hun skulde modtage Kronen og følge Lammet, hvor det gaar. Hun havde følt den hellige Hunger efter Retfærdighed og nu skulde hun mættes. Hun havde grædt, nu var den evige Glædes Stund oprunden for hende. Hun havde baaren Bodens Klædning, nu var Stunden kommen, da hun skulde iføres Herlighedens Dragt. Hun havde længe nok blandet sit Brød med Aske og sin Drik med Graad, nu skulde hun i al Evighed mættes af Englenes Brød, og aldrig trættes af at gjentage Ordene: »Smager og ser, at Herren er god«.

Snart vare hendes Kræfter udtømte, kun faa Dage havde hun endnu tilbage, men med en himmelsk Mildhed og Taalmodighed bar hun sine Lidelser. Døds-kampen begyndte, Aandedrættet blev kort og tungt, medens hendes Sjæl endnu vendte sit sidste Suk i Bøn og Lovprisning til Gud.

Pludselig aabnede hun Øjnene, som hun under sin Sygdom næsten bestandig holdt lukkede, for af ingen ydre Ting at forstyrres i Sjælens Samtale med Gud. Endnu i Dødens Skygge straaede Sjælen i det Legeme, hun snart skulde forlade og hendes Blik syntes at opfange en himmelsk Klarhed. Hun saa vor Herre Jesus, hun hørte ham kalde sidste Gang med Brudgommens Ord i Hojsangen: »Staa hastig op, min Due, min Elskede og kom; Vinteren er forbigangen. Regnen er ophørt«. Paa hendes Svar kunde man forstaa, at det var med dette Ord at Herren kaldte paa hende, thi man hørte hende udbryde i inderlig Glæde, idet hun fortsatte de hellige Ord: »Blomsterne ere fremspirede paa Jorden, Frugtens Tid er kommen«. Hendes sidste Ord

vare: »Jeg tror, at jeg skal skue Herrens Herlighed i de Levendes Land«, og idet hun indtil sit sidste Aandedræt vedblev at betegne sine Læber med Korsets Tegn døde hun om Aftenen ved Solnedgangs Tid den 26. Januar 404. Hendes Legeme blev af gamle, ærværdige Biskopper baaren til Graven i Kirken ved Grotten i Bethlehem.

Du har elsket Frelseren i sin Krybbe, o ædle Paula, Du har foretrukken den mørke, fugtige Grotte i Bethlehem fremfor alle Roms Herligheder. Og Frelseren har gjengjældt en saa inderlig Kjærlighed; til evig Tid har han givet dig Del i sin Salighed.

O, bed for os, at dit Exempel maa lære os at søge Barnet Jesus og fryde os ved hans Fødsels underfulde Hemmelighed. Bed Jesus om at ville aabenbare for os, hvad han kan fordre af os, efter at have dyrekjøbt os med saa store Ofre, for at vi maa lære aldrig at nægte ham noget. Lad den Iver, med hvilken Du ofrede dit Hjertes naturlige Kjærlighed, lære os at sætte vor den rette Grænse. Bed for os, at vore Hjærter maa være trofaste imod ham, som skabte dem, og altid rede til at følge hans Kaldelser. Lær os at kæmpe imod Verdens Aand, naar den vil søge at gjøre sig til et med Kristendommens Aand og saaledes tilintetgjøre Herrens Bud og modstaa hans Raad. Lad Helligaandens Lys vejlede os, lad Jesu Kjærlighed opvarme vore Hjærter, saa at vi maa forstaa de Helliges Handlinger. Hvis de forvirre vor Svaghed, o lad dem opklare vor Aand og give os Kræft til at fatte Ordet »daglig at dø for at Kristus maa leve i os!«

Efterretninger fra Ind- og Udland

—o—

Horsens. I Horsens havde de derværende »*Søstre af den kristelige Kjærlighed*«, der ere saa opfindsomme til at opmuntre Børnene, i Anledning af Julefesten ladet disse indstudere et Slags *Festspil*, som var overordentlig nydeligt. Børnene vare Engle og Hyrder ved Krybben og sang saa kjønt. Helt godt deklamerede bl. a. en lille, ligefrem indtagende Hyrdedreng, der kom ned fra en Klippevej og hørte Englenes Sang og saa Stjernen over Hytten. Hellig tre Kongers Dag blev Festspillet gjentaget, og saa var de tre Vise fra Østerland komne til baade med Kameler og Elefanter, hvilket naturligvis forhøjede Nydelsen baade for Børnene og Forældrene om Aftenen. Et smukt Menighedsliv hersker der forøvrigt i den lille Menighed, som stadig gaar fremad og for Tiden tæller lidt over halvtredie Hundrede Sjæle. Menighedens Præst er højærv. Hr. Pastor *F. Kerff*, og Skolerne ledes af Hr. Lærer *Fr. Holst* og de ovennævnte Søstre.

Kina. Rygterne om, at Franciskanerpater *Joh. Capistran Gøtte* fra Paderborn, der virker som Missionær i Kina, skulde være bleven mishandlet af kinesiske Fanatikere, vise sig desværre at være sande. En Broder til den Mishandlede, som virker i Amerika, har nemlig modtaget følgende Brev: »Vonkung, 15. Sept. 1894. Kjære Pater Athanasius. Din Broder Capistran har paalagt mig at skrive til Dig. Han er selv ikke i Stand til at skrive, da han ligger paa Sygelejet. Kineserne have søgt at myrde ham og mishandlet ham frygtelig. De faa tilstedeværende Katholiker bleve mishandlede og tvungne til at flygte, og saaledes var din Broder alene i Hænderne paa de raa Hedninger. Først vilde man skyde ham, men Bøssen nægtede at gjøre Tjeneste. Under Slag og Forbandelser og bitter Spot blev han slæbt ved Haarene hen til Torvet, hvor

man mishandlede ham med Spark og overøste ham med Spot. Saa blev han slæbt udenfor Stadens Port, bunden og atter sønderslaaet. Derfra slæbte man ham til en lille Landsby, for der at gjøre en Ende paa hans Liv, men Landsbyens Ældste protesterede mod Dommens Udførelse indenfor deres Bys Mure; man førte ham derfor ud paa Marken og hen til et Træ. Det lykkedes ham at gribe en Kaarde og at uddele nogle forsvarlige Hug. Idet han med alle sine Kræfter klamrede sig fast til et Træ, lykkedes det ham at hindre de raa Hedninger i at drukne ham. Netop i det Øjeblik kom Landsbyens Forstander tilstede og gjorde en Ende paa Sagen. Du kan tænke Dig, at der næppe var en sund Plet paa hele Pater Capistrans Legeme. Fra Hoved til Fødderne var han bedækket med Saar. Furierne brugte Knive, Knipler, Stokke, Messingpiber og Torne til hans Mishandling. Det er ikke nødvendigt, at forklare Dig nærmere Kinesernes Brutalitet, da Du jo selv kjender den. Du kan ogsaa forestille Dig, hvilken Virkning denne Mishandling har haft paa din Broders Nervesystem. Hans Stilling var kritisk, men lidt efter lidt indtraadte der en Bedring, som desværre ikke var af lang Varighed, saa at vi undertiden frygtede det Værste. Ulykkeligvis er den eneste Læge, som forstaaer sig paa Kirurgi, en Svensker, langt borte herfra hos en anden Syg, saa at vi ikke kunde konstatere indre Beskadigelser. Jeg tror imidlertid, at der ikke er nogen direkte Dødsfare tilstede. Undertiden føler din Broder sig bedre, undertiden har han Feber, og Saarene forarsage ham store Smerter. Din Medbroder i Kristo Fr. Hugo«.

Rusland. Der skal i forrige Uge være tilsendt Rigsraadet et Lov-Udkast angaaende Oprettelsen af et *russisk Gesandtskab* ved Vatikanet. Til Gjengjæld vil den h. Fader oprette et *apostolisk Nuntiat* i St. Petersborg.

— Ifølge Meddelelser fra St. Petersborg agter den russiske Regering ogsaa at bringe *den russiske Kalender* i Overensstemmelse med den i det øvrige Europa almindelig anerkjendte Kalender.

Østerrig. Den jødiske Friherre *v. Königswarter* er tillige med sin Søn bleven døbt i Begyndelsen af forrige Maaned. Kardinal Schlauch af Groszwardein forrettede den hellige Handling. Forskjellige østerrigske, jødiske Velgjørenhedsanstalter have i den Anledning modtaget Gaver til et Beløb af en Million Gylden, idet *v. Königswarters* Fader i sit Testamente havde anordnet, at en Million Gylden skulde uddeles i forskjellige velgjørende Øjemed, saafremt hans Søn nogensinde gik over til Kristendommen.

Essen. Kanonkongen *Krupp* i Essen har foranstaltet en Folketælling blandt sine Undergivne. Det samlede Antal Mennesker som høre til hans Værker, beløb sig tillige med deres øvrige Familienmedlemmer til 60,834 Sjæle. I Krupps Arbejderboliger bo alene 5731 Embedsmænd og Arbejdere med 15,581 Familienmedlemmer. Hvilken herlig Løjlighed for en Millionær til at behandle 60,000 Mennesker godt og gjøre dem lykkelige og tilfredse!

Afrika. I Susa (Tunis) døde for nylig i en Alder af 84 Aar *Søster Josefinc Dassis* af Ordenen »Soeurs de Saint-Joseph de l'Apparition«. Alle kristelige Dyder vare saa at sige legemliggjorte i hende; paa den mest selvfornægtende Maade og trodsende alle Farer virkede hun i de Syges og Fattiges Tjeneste. Hun var i Besiddelse af Æreslegionens Ridderkors og Kommandørbaandet af den Tunesiske Nichan-Iftikar-Orden. Militærmusiken gik under Ligbegængelsen foran Kisten, en Afdeling Soldater omgave den, en Oberst og Byraadets Præsident holdt Taler ved Graven. En talrig Menneskemængde, tilhørende alle Religionsbekjendelser, fulgte Ligtøget for at vise den Afdøde den sidste Ære; og da der under Ligbegængelsen faldt en længselsfuldt attraaet Regn, tilskreve Araberne den Afdødes Forbønner denne Himlens Gunstbevisning.

Kirkelig Kalænder.

Søndag den 27. Januar. 3. Søndag e. Hellig tre Konger. (Den h. Familie Jesus, Maria og Josef.) **Nordens Apostel, den h. Ansgars festlige Mindedag.** I St. Ansgars Kirke holdes Kl. 10 højtidelig Pontifikalmesse med Prædiken og om Aftenen Kl. 6 Festandagt med Prædiken og Procession med den h. Ansgars Relikvi, som er udstillet hele Dagen i Kirken. Samme Dag afholdes i Vikariatets samtlige Kirker og Kapeller den første Ansgarius-Bonifacius-Kollekt for i Aar, til Bedste for de mest trængende kirkelige Anstalter i Vikariatet; hvilken Kollekt paa det mest indtrængende anbefales til de Troende. — **28. M.** Johannes Krysostomus, Biskop og Kirkelærer. — **29. Ti.** Frants af Sales, Biskop og Kirkelærer. — **30. O.** Martina, Jomfru og Mart. — **31. To.** Petrus Nolascus, Bekjender. — **1. Februar. F.** Ignatius, Biskop og Martyr. (Kl. 8¹/₄ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften Broderskabsandagt med Prædiken). — **2. L.** Marias Renselse eller Kyndelmisse.

Søndag den 3. Februar. 4. Søndag e. Hellig tre Konger. Marias Renselse eller Kyndelmisse. (I St. Ansgars Kirke: Kl. 9³/₄ højtidelig Pontifikal-Lysvielse med Procession før Højmessen).

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 27. Januar Kl. 8¹/₂ i Jesu Hjærtes Kapel, Stenosgade.

Rosenkranskirken. Hver Søndag Efterm. Kl. 5 Andagt med Katekese.

Rosenkransbroderskabet. Søndag den 27. Jan. (St. Ansgars Fest) højtideligt Møde med Procession i St. Ansgars Kirke Kl. 6 Aften. — Jomfruernes Forening deltager i Processionen med den h. Ansgars Relikviskrin.

En Pige kan faa Logis hos en katholsk Familie. Rigeusgade 8, 3 Sal 1. Opg., hos Skræder Valentiner. Sammesteds udføres Reparationer godt og billigt.

† At min kjære Datter, **Helga Eleonora Petersen**, 21 Aar gammel, er afgaaet ved Døden den 19. Januar paa St. Josefs Hospital efter sytten Maaneders Sygeleje og vel forbedt med de hh. Sakramenter, bekjendtgjøres herved for Slægt og Venner. Begravelsen finder Sted fra Kapellet paa katholsk Vestre Kirkegaard Søndag den 27. Jan. Kl. 12.

Christine Petersen.

Den kjære Hensovedes Sjæl anbefales til Trosfællers Forbøn. R. I. P.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 5.

Søndagen den 3. Februar.

1895.

Indhold: Hans Tavsens Tidernes Tegning. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Fredericia. Berlin. Rom. England. — Bekjendtgjørelser.

Hans Tavsens eller den danske Luther.

(Fortsat fra Nr. 49 f. A.)

—O—

6. Tavsens anklaget og dømt.

»Ved Trinitatis Tider i Herrens Aar 1533, da der efter Kong Frederiks Død ingen Konge var i Danmark, holdtes der en almindelig Herredag i København, hvor det samlede Rigsraad skulde raadslaa om Valget af en ny Konge«. Valget udsattes imidlertid til St. Hansdags Tider 1534, for at ogsaa det norske Rigsraad kunde give Møde. Derimod skulde Religionssagen ordnes; thi de »forstandigere baade blandt de gejstlige og verdslige Raader indsaa, at der paa Grund af Lutheriet vilde opstaa de største Ulykker i Riget. De begyndte da at indlede Forhandlinger om, hvorledes de kirkerøverske Prædikanter kunde revses og atter bringes ind under Kirkens Orden, og ligeledes om, hvorledes man kunde

raade Bod paa de Brud paa Kirkefreden, som vare fuldbyrdede paa forskjellige Steder«. Desværre vare dog ikke blot nogle enkelte Lægmand*) uenige med Prælaterne, men ogsaa Skinbiskopperne**) med de sande Biskopper . . . Saaledes skete det ifølge Guds retfærdige Dom, at intet for Alvor kunde fastlaas mod Lutheranernes ugudelige Sekt, hvilket viste sig tilstrækkelig ved et eneste Eksempel. Bevæget ved nærgaaende og indtrængende Forlangender af nogle fromme Mænd, havde Rigsraadet nemlig endelig skænket Sagen mod Lutheranerne en eneste Dag, og paa denne blev selve Lutheranernes Fænnikedrager Hans Tavsens støvnet, anklaget, overbevist om sin Brøde og tilsidst, da man eftergav ham Dødsstraffen, dømt til Forvisning, men under saa stor Larm og rasende Støj af den afsindige københavnske Almue, at saavel Sagvolderne som Dommerne nær vare komne i Livsfare . . . Imidlertid opførtes hele denne Komædie mod denne Hans Tavsens paa den letfærdigste Maade . . . Da han nemlig anklagedes for nogle faa ugudelige Artikler i sin Prædiken, raabte han med en vis paatagen Ænfold, at det var en falsk Anklage, idet han haarnakket nægtede at have lært og prædikeret det, som dog er blevet aabenbart indrømmet ved Vidnesbyrd af Lutheranerne selv, skønt ingen af disse aabenlyst tog til Genmæle mod ham, for at det ikke skulde faa Udseende af, at de vare gaaede over til en almindelig mod Partiet indgaaet Sammensværgelse; saa stærkt var nemlig Ugudelighedens og Troløshedens Baand, at Partiets Tilhængere hverken tilstode, hvad der var den skæreste Sandhed, eller forraadte, hvad der var aabenlyst falsk . . . Thi uagtet

*) Mogens Gjõe og Erik Eriksen forlod Herredagen; de have ikke beseglet Recessen af 3. Juli.

**) Herved sigtes til Joakim Rønnev og Knud Gyldenstjerne (af Roskilde og Odense), som heller ikke beseglede Recessen af 3. Juli.

han nægtede, at han havde hævet den kirkeforbryderiske Vanhelligelse af vor Frue Kirke til Skyerne, at han havde lært, at den hellige *Eucharisti* (*Alterets Sakrament*) ikke burde tilbedes,*) at han ikke havde tilladt Lægmænd at dømme om de hellige Skrifter, at han havde forbudt Menigmand at besøge Vor Frue Kirke — det eneste Sted i Hovedstaden, hvor der holdtes katholsk Gudstjeneste, — og saaledes tvunget Mennesker til mod deres Samvittighed at slutte sig til Partiet, at han havde brugt Ukvemsord om alle Rigets Biskopper, Præster og Munke og meget andet, hvorfor han med største Ret anklagedes og uden hvilket han overhovedet ikke havde været Lutheraner, saa havde han dog blandt de hosstaaende Borgere gunstige Vidner, der raabte til ham og med den største Frækhed nægtede alt, hvad han først havde sagt Nej til, saa at endog nogle af Rigens Raader ikke kunde bare sig for at le; thi de havde af de samme Borgere hørt lige den modsatte Beretning, før Sagen selv var kommen for Retten. Men da de ugudelige Kendsgerninger aabenbart vidnede i stik modsat Retning, stoppedes de talendes uforskammede Munde, og til sidst afsagdes der en Fordømmelsesdom mod ham, ifølge hvilken han dømtes til Forvisning for stedse.**)

Saa vidt *Paulus Heise*, der var Øjenvidne og Tavsens Anklager ved denne Lejlighed. Hans Beretnings Troværdighed stadfæstes af alle andre denne Begivenhed vedrørende Dokumenter: af *Dommens Ordlyd* og af de Breve som *Biskop Hans Ref* i Oslo (2. Aug. 1533) skrev til sin Ærkebiskop og *Rigsraad Knud Bilde* (28. Juli 1533) i et Brev til sin Broder.

*) Nam cum negasset, se . . . docuisse sacram eucharistiam non esse adorandam. Rørd. Mon. hist. dan. I. 92.

***) Heise, Skibykrøn, 159—165.

Dommen lyder saaledes:*)

»Vi efterskrevne Tyge Krabbe, Danmarks Riges Marsk, Predbørn Podbusk, Hans Bilde, Peder Lykke, Oluf Rosenkrantz, Otte Krumpen, Johan Oxe, Johan Urne, Anders Bilde, Niels Lunge, Holger Ulfstander, Trud Ulfstander, *Knud Bilde*, Klaus Podbusk, Klaus Bilde, Riddere, Niels Brock og Knud Gyldenstjerne, Danmarks Riges Raad, overværendes Borgemestre og Raad i København med nogle Borgere af hvert Roersmaal der samme Steds, desligest Borgermestre og nogle Raadmænd af Malmø gør alle vitterlig og bekendes med dette vort aabne Brev, at i Dag her paa Raadhuset værdige Fædre med Gud Danmarks Biskopper og Prælater forsamlede var, og i Rette havde kaldet Mester Hans Tavsens Prædikant

I. for en Skændsbog,**) han for nogle Aar siden forleden udskrev og prente lod, i hvilken han skælder og kalder dem Tyranner, Bedragere og haardnakkede og forblindede Knubbe, som ingen Mand enten med Ord eller Gerninger nyttige var, med mange andre haanlige og Skænds Ord, de af samme Bog opregnede, som da til Stede var.

II. Sammeledes beklagede værdige Fader, Herr Joakim Rønno, udvalgt Biskop til Roskilde, at samme Mester Hans Tavsens med sine Anhængere havde sig befattet med alle Kirker i København, besynderligen Sancti Nikolai Kirke,

III. og der over skulde Mester Hans Tavsens paa Kapitels Huset i nogle af Danmarks Riges Raads Nærværelse talet fornævnte Herr Joakim Rønno under Øjnene med nogle haanlige og hovmodige Ord.

IV. Item var og nogle Ord aabenbare rørt for os,

*) Kun Retskrivningen og Interpunktionen er af os forandret samt Inddelingen i VI. Punkter tilføjet.

***) Det var: „Et kort Antsvar til Bispens Sendebrev af Odense“.

som Mester Hans Tavsens skulde have skrevet og sagt det højværdige Alterens Sakrament for nær, som med tvende af hans Bøger da for os bevistes, og han sig derfor aarsagede i saa Maade: Endog han een af samme Bøger, efter hvilken den anden skreven var, selv med sin egen Haand korrigeret, udi skrevet og overset havde, at det var af en Skrivers Forsømmelse, om der var noget udi forset, det højværdige Sakrament paarørte.

V. Men da bekendte og tilstod Mester Hans, *) at være sandelig det værdige Guds Legeme under Brøds og Vins Lignelse, som en kristelig Præst konsekreerede og viedes under Messeembedet, og sættes efter den kristelige Romers Kirkes Vedtægt og Skikkelse baade i Monstrants og Pixide.

VI. Da efter saadanne Sager, Klage og Kæremaal, samme Mester Hans imod gik, blev der saa paa sagt, at han derfor burde at straffes baade efter Loven og stande til Rette, som Recesser og Stads Privilegier indeholder, uden hvis de værdige Herrer Bisper og Prælater ham naadeligen der udi anse vilde. Saa for Guds og alle vores kærlige Bøns Skyld unddroge og forlode samme værdige Herrer saadan Straf og Pine, som Mester Hans forskyldt havde og med Rette lide og undgælde skulde, dog i saa Maade, at han herefter ikke skal befatte sig med nogen af fornævnte Kirker, deri at prædike eller anden Tjeneste at gøre, sammeledes ej efter denne Dag skrive Bøger eller prente lade i nogen Maade; desligest skal han give sig der af Stiftet inden en Maanedes Tid i det seneste og siden derefter ej Sjælands eller Skaanes Stift at besøge, og hvilket Stift han siden enten i Fyn eller Jylland til kommandes vorder, skal han ikke prente, prædike eller noget Præste Embede

*) Ved dette Sted findes et „ikke“ tilføjet i Dommens Aftryk hos Hvitfeldt (Quartudgave Krist III. Hist. B 2-3; Folliudgave S. 1400), et „non“ (= ikke) hos N. Krag (Hist. Christ. III. p. 18) og hos Resenius.

foretage eller opholde eller sig i nogen Kirke indtrænge imod Bispens Vilje, Vidskab, Samtykke og Befaling. Item bør og skal fornævnte værdige Herre Herr Joakim Rønnov egen til sig annamme og beholde fornævnte Kirker her i København fri, som hans Forfædre Biskopper i Roskilde af en kristelig Skik og ærlig Sædvane altid tilforn ubehindret nydt og haft har. Og skal han skikke og indsætte Præster og Prædikanter, som lære og forkynde det hellige Evangelium og Guds rene Ord, som de antsvare ville og bekendt være, desligest ministrere Sakramenterne, holde Messe og anden Gudstjeneste, som kristeligt og tilbørligt er i alle Maader. — Givet i København, Mandagen efter Sancti Knud Konges Dag (d: 14. Juli) anno etc. 1533 under vore Signeter.«*)

Hvad Nr. V. i Dommen vedkommer, saa søgte *Paludan-Müller*** i sin Tid at godtgøre, at der maatte have staaet et »ikke«, som helt forandrede Meningen. Efter hans Forklaring lød Sætningen saaledes (som den er trykt hos Hvitfeldt):

*) Saaledes, som vi ovenfor have anført Dommens Ordlyd nemlig **uden** et ved Nr. V. (n. 1.) tilføjet „**ikke**“, findes den 1) i et Aftryk i Supplement til Oversættelsen af Kristian III. Hist. (S. 18-20); 2) i en uforkastelig Afskrift af Arne Magnussen efter et Haandskrift i det gamle Universitetsbibliotek, som brændte 1728 (Afskriften er opbevaret i Msc. Bartholin. Tom. III. (D). Fol. 529-32). Men Haandskriftet var ligefrem det samme, som ogsaa Hvitfeldt har benyttet (bevises i Ny kirkehist. Samlinger III. 367). 3) I en Samling Dokumentafskrifter, der opbevares i Rostgaardske Saml. (50. 4 i Univ. Bibl., foranstaltet af den ældre M. Hans Svaning omtrent 1570), 4) i 2 gamle Afskrifter, vel ikke yngre end 1600 (i Gehejmearkivets store haandskrevne Diplomatarium). — Rørdam har trods al Eftersøgning, intetsteds uden netop i de bekendte trykte Skrifter (se ovenfor) fundet det omstridte „ikke“. — Optrykt er Dommen ogsaa i Hist. Tidsskr. (3. R. VI. 6-9) og bedst i Ny kirkeh. Samlinger (III. 13-16).

***) Hist. Tidsskr. 3. R. VI. 299-368.

»Men da bekendte og tilstod Mester Hans, ikke at være det sande og værdige Guds Legeme under Brøds og Vins Lignelse, som en kristelig Præst konsakrerer og vier udi Messe Embede, og sættes efter den kristelige Romerkirkes Vedtægt og Skikkelse baade udi Monstrants og Pixide«.

Allerede *Engelstoft**) og *Rørdam****) have skrevet grundige Afhandlinger for at vise, hvor ubegrundet *Paludan-Müllers* Opfattelse er. Vi fremhæve derfor kun Hovedbeviset, som er fuldstændig afgørende.

(Forts.)

Tidernes Tegn.

—o—

Man taler højt om Tidens Fremskridt
Og om Kulturens rige Skat,
Om al vor Lykke — mens de Fleste
Har Tro og Kirke rent forladt.

Man priser Dampens Lynilds-Heste
Og verdslig Visdoms Farvespil —
Men tordner Herren hist fra Sinaj —
Det døve Øre vendes til.

Man sælger Alt for jordisk Rigdom
Ja, lige til den arme Sjæl, —
Thi Jesu Ord om *Livets* Skatte,
Det har forlængst man sagt Farvel.

En stille Time vel i Kirken
Man priser Jesu Ydmyghed,
Som fik ham til fra Himlens Sale
At stige her til Jorden ned.

*) Sammesteds 1—66.

**) Ny kirkehist. Samlgr. III. 8—21. 366—7.

Han blev saa fattig, havde Intet
 At hælde her sit Hoved til.
Det roser man — og bli'cr de Samme.
 Ham Ingen *efterfølge* vil.

Man priser Jesus, *Sandheds* Konge,
 Og sig frasiger Løgnens Skam —
 Dog, vil Een *Sandheds Veje* vandre
 En *Tornekrone* skænkes ham.

Man Navnet altid bær' i Munden
 Og *taler* vidt og bredt derom —
 Dog, skal det *føres ud i Livet*,
 De tusind Ting i Vejen kom!

Men snart der kommer andre Tider.
 Vi lyttet har fra Dag til Dag,
 Blandt Lysets som blandt Mørkets Hære
 Der rustes til *det store Slag*.

Der gaar en Dønning gennem Slægten
 Med Varsel om en Kampens Tid,
 Med Varsel om, at Dybets Magter
 De véd, det er den *sidste* Strid.

Lad ej den Stilheds Ro, der dolger
 Kun Overfladen, skuffe dig —
 Det er et Havblik, førend Bølger
 Med skumklædt' Toppe rejser sig!

Snart trækker Skyer op paa Himlen
 Og Uvejr er i Følge med —
 Snart knitrer Lynet over Himlen
 Og slaar de stolte Skuder ned!

Hvor er den Fane vel, der samler
 Guds Børn til Et paa Kampens Dag?
 Hvor er den Høvding, som ej famler
 I Striden for Guds Riges Sag?

Thi samles ej de spredte Skarer
 Og fører ej *en Enkelt* an:
 I Stedet for at gaa mod Fjenden,
 Mod *Venner* Kampen fører man,

Mod dem, der troer paa samme Jesus
 Og døbes med den samme Daab
 Og kalder samme Gud sin Fader
 Og ejer samme Livets Haab.

Før Herren fører os til Slaget
 Mod Antikrist og Mørkets Hær,
 Da maa han føre os til *Enhed*
Saa mange, som har Sandhed kjær.

Han bad med Andagts Lue fordum:
 »O maatte de dog blive Eet!«
 Ej Kampen føres kan til Ende
 Før dette Herrens Ord er sket.

Men *kan* det ske? trods haarde Viljer,
 Trods Sekter, som er uden Tal? —
 Ja, er det Herrens store Gjerning,
 Da ske det *kan*, og ske det *skal*.

Thi se -- han griber *Troens Banner*
 Og planter det paa *Kirkens Grund*.
 Fra Øst og Vest vi flokkes Alle
 Om *Herrens* Ord i *Petri* Mund.

Lad fare egenraadig Visdom
 Og egne Klude stryges ned —

Det Banner er fra gamle Dage
Og det til Enden varer ved!

Det lyser over tusind Rækker,
Det slaar sin Fold ud for hver Mand —
Det er den Fane, vi vil lyde,
Den Fane, som os samle kan!

J.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. I Onsdag jordedes fra St. Ansgars Kirke et gammelt, trofast Medlem af Menigheden, Skomagermester *C. P. Larsen*, som i mange Aar paa forskjellig Maade har taget Del i det praktiske Menigheds-liv, forsaavidt som hans Flid og Arbejdsomhed i hans Haandværk og hans i de senere Aar nedbrudte Helbred tillod ham det. Indtil ifjor var han i en længere Aar-række som Suppleant Medlem af Kirkens Forstanderskab, i mange Aar ogsaa et virksomt Medlem af Vincentsforeningen og Ansgariusforeningen og siden Maria-kongregationens Oprettelse et trofast Medlem af denne kirkelige Institution, hvis Møder han regelmæssig overværede, naar ikke Sygdom hindrede ham deri. Den højtidelige Sjælemesse blev frembaaret af højærv. Hr. Pastor Braun og overværedes af den Afdødes efterladte Hustru og en Del Venner og Bekjendte. Hans Sjæl anbefales til Menighedens Forbon. R. I. P.

-- I Anledning af *Ansgariusforeningens* forestaaende *Generalforsamling*, som finder Sted Søndag den 17. Febr., undlade vi ikke at henvende nogle opmuntrende Ord til vore Trosfæller baade her i Hovedstaden og i Provinserne, for at tilskynde dem til at yde deres Bistand til denne Forening, hvis Opgave det er at tilveje-

bringe og udbrede katholsk Literatur her i vort Fædreland. Foreningens Formaal understøttes ved Abonnement paa Ugebladet (1 Kr. Kvart.) og ved Medlemsbidrag til Ansgariusforeningen (2 Kr. aarlig) eller ved særegne Gaver.

Ansgariusforeningen, som har bestaaet i 43 Aar, har i det Tidsrum udfoldet en literær Virksomhed, som under vore Forhold i høj Grad fortjener alle danske Katholikers Paaskjønnelse. Med store Ofre fra Enkeltens Side og støttet i sin Virksomhed af dens Medlemmers aarlige Bidrag, har den i Lobet af disse Aar ikke blot gjort det muligt at udgive et Ugeblad, men tillige sørget for Tilvejebringelsen af en Del gode Bøger. Vi ville her nævne: Kardinal *Gibbons*: Vore Fædres Tro; *Engeln*: Den kristne Kirkes Historie; *Lasserre*: Vor Frue af Lourdes; *Alban Stolz*: Engelens Hilsen, Guds Billedbog, den h. Germana, den h. Zita, den s. Karl den Gode; *Segur*: Fortrolige Svar paa Indvendinger mod Religionen; *Holstein*: Eyangelisk-Luthersk; St. Ansgars Levned; *Karup*: Den katholske Kirke i Danmark, Bønebog for Børn, flere pavelige Encyklikaer, og Fortællingerne: Lucilia og Dionysius, Kejser og Pave, Fredløs, et mørkt Øjeblik; *Rippel*: Den katholske Kirkes Skjønhed (som desværre er udsolgt) og siden 1883 en katholsk Væggekalender. Under den franske Dominikanerpater *H. Langes* gjentagne Besøg her i Landet har Foreningen ogsaa bragt pekuniære Ofre, ved at forøge Ugebladets Indhold; for at bringe sine Læsere en dygtig Oversættelse af Paterens franske Foredrag. Hvad Ugebladet angaar, da har Redaktionen sagt at benytte den indskrænkede Plads saa godt som muligt, idet den ved dygtige Medarbejderes Bistand har bragt Bladets Læsere snart videnskabelige og snart populære Artikler af belærende og opbyggeligt Indhold, flere smukke Fortællinger og Digte (blandt disse ogsaa et Par originale Digte af vor bekjendte Landsmand

Hr. Statsraad, Dr. ph. *Thor Lange* i Rusland, som særlig vare blevne skjænkede af ham til Ugebladet), foruden en Del Efterretninger fra Ind- og Udland, som i al Korthed har underrettet Bladets Læsere om forskellige Tildragelser paa det kirkelige Omraade.

I Betragtning af den katholske Presses store Vigtighed og Betydning, navnlig i vore Dage, da saa mange Vrængebilleder af vor h. Kirke, af dens Lære og Institutioner udsendes af vore Modstandere i Aviser, Bøger og Piecer, anbefale vi Ansgariusforeningen til alle Trosfællers Offervillighed, for at Foreningens Virksomhed stadig kan gaa fremad.

Fredericia. I den derværende katholske Menighed oprettedes den 16. Dec. f. A. en selskabelig Forening, som fik Navnet »*Konkordia*«. Oprettelsen blev vedtaget paa et af 25 Mænd afholdt Møde, for at Foreningen skulde virke for en snævrere Sammenslutning mellem Menighedsmedlemmerne ved at fremme det selskabelige Liv i Menigheden, ved underholdende Sammenkoster, ved Foredrag af almenyttigt Indhold o. s. v.

Den 6. Januar d. A. afholdt »*Konkordia*« sin første ordinære Generalforsamling, paa hvilken Lovene vedtoges, de indeholde 20 Paragrafer, som i alt væsentligt ligne den kjøbenhavnske selskabelige Forening »*Unios*« Love, og ere undertegnede af Foreningens første Bestyrelse: D'hrr. *H. Schröder*, Formand, *Em. Møller*, Viceformand, *C. Skovgaard*, Kasserer, *Jos. Gerlach* og *H. C. Wenk*, Repræsentanter.

Paa den h. Ansgars Fest, den 27. Januar, holdt Foreningen sin første festlige Aften-Sammenkomst fra Kl. 8—11 i det store rummelige Skolelokale, som var blevet møbleret og smykket i Dagens Anledning. Formanden bød den talrige Forsamling Velkommen og udtalte sig i et populært Foredrag om Foreningens Formaal. Til den fælles Underholdning bidrog forøvrigt Hr. Wenk ved at oplæse nogle Fortællinger af H. C.

Andersen, Hr. Jos. Gerlach, foredrog nogle humoristiske Sange, som han ledsagede med Guitarspil, og Hr. Uhrmager Spetzler, som i Aftenens Lob gjentagende dirigerede et Orkester af otte Mænd. Tillige var der i Enden af Salen oprettet en Buffet, hvor et Par unge Damer af Menigheden ydede fortjenstfuld Bistand ved Opvartningen.

Berlin. En offentlig Kjendsgjerning har det længe været, at der indenfor den *tyske Protestantisme* føres en livlig Kamp for *Trosbekjendelsen*. I de sidste Maaneder er den navnlig knyttet til to Foredrag, som to protestantiske *Professorer i Theologi* ved Universitetet i Bonn, *Grafe* og *Meinhold*, have holdt sidste Efteraar paa et Feriekursus for protestantiske Prædikanter. Foredragene ere nu udkomne i Trykken, og man maa tilstaa, at begge Professorerne gaa meget radikalt til Værks. Guds gamle Pagt med Abraham, Kristi Guddom, den allerhelligste Treenighed, Offerdød og Nadvere blive kort og godt kastede paa Pulterkammeret og adskilligt andet maa følge med, saa at der af Kristendommen, efter katholske Begreber, ikke bliver noget som helst tilovers for dem; thi hvor der ikke mere tros paa Kristi Guddom og Treenigheden, er der ingen Kristendom mere. Imod dette nye Hedenskab, som kalder sig kristeligt, have de troende Prædikanter og andre troende Protestanter talrigt og tildels med anerkjendelsesværvig Energi rejst sig; i Rhinlandet og Westfalen har der f. Ex. dannet sig en »Forening af den kirkelige Bekjendelses Venner«, som allerede tæller 8000 Medlemmer. Men paa den anden Side er det meget betænkeligt, at der i begge disse Provinser fandtes 300 Underskrifter af Prædikanter og Lægmand, som i en Adresse tilkjendegav deres Overensstemmelse med begge de nævnte Professorer. At de *liberale* Blade med Iver træde i Skranken for begge de protestantiske Professorers moderne Theologi, kan man ikke forundre

sig over; Antallet af de Blade, som staa paa protestantisk-positiv Grund, er jo ret ubetydeligt. I Berlin tager foruden »Reichsbote« og »Volk« ogsaa »Kreuzzeitung« sig med Varme af den positive Tro; men ejendommeligt maa det berøre, at dette sidste Blads Chefredaktør, Friherre *von Hammerstein*, kan forene det med dette Standpunkt, at optræde som *Sekundant* ved *Dueller*. Han var nemlig fornylig Sekundant for en Ritmester v. Kotze, som udfægtede en Duel med en Ceremonimester v. Schrader. I katholske Kredse er denne aabenbare Modsigelse mellem Ord og Handling meget paafaldende, og vi ere overbeviste om, at ogsaa mange protestantiske Kredse have beklaget en saadan Handlemaade. Foreløbig tie de øvrige orthodoxe Blade til denne Methode i Henseende til Iværksættelse af praktisk Kristendom.

Rom. Kardinal *Desprez*, den ældste af Frankrigs Kirkefyrster, Ærkebiskop af *Toulouse*, er for nylig afgaaet ved Døden i en Alder af 88 Aar. Han var det næstældste Medlem af Kardinalkollegiet, som han tilhørte siden 1879, i hvilket Aar Pave Leo XIII. foretog den første Kardinal-Udnævnelse, idet han den 12. Maj udnævnte 10 Kardinaler: Italienerne Alimonda, Josef Pecci og Zigliara, Franskmændene Desprez og Pie, Østerrigerne Fyrstenberg og Haynald, Tyskeren Hergerløther, Englænderen Newman og Portugiseren Ferreira. Af alle disse leve endnu kun en eneste, nemlig Ferreira.

Den ældste blandt alle Kardinalerne er den romerske Vicekansler, Kardinaldiakon *Mertel*, født 1806, Kardinal siden 1858. Derefter følge Kardinalerne *di Canossa* (Biskop af Verona, født 1809), *Benavides* (Ærkebiskop af Saragossa, født 1810), *Monescillo* (Ærkebiskop af Toledo, født 1811) og *Paul Melchers* (forhen Ærkebiskop af Köln, født 1813). Den h. Fader selv

er, som bekjendt, født den 2. Marts 1810 og bliver saaledes om et Par Maaneder 85 Aar gammel.

England. Den katholske Befolkning i England og Wales (ikke medregnet Skotland og Irland) beløber sig ifølge »Catholic Directory« for 1895 til henved 1½ Million Sjæle, i Spidsen for hvilke staar en Ærkebiskop og 16 Biskopper. De katholske Kirkers og Kapellers Antal er siden ifjor steget fra 1404 til 1423. Det katholske Episkopat i hele det brittiske Rige er maaske det talrigste i Verden. Det bestaar af 4 Kardinaler, 28 Ærkebiskopper, 101 Biskopper, 25 apostoliske Vikarer og Præfekter, ialt 158 Prælater. Den katholske Befolkning i dette store Rige kan anslaaes til 10 Millioner Sjæle, som fordeles paa følgende Maade: 1,500,000 i England, 365,000 i Skotland, 3,549,956 i Irland, og Resten i Kolonierne, hvoraf 2,370,000 i Nordamerika (Kanada).



Fra Ordrup have vi modtaget det Budskab, at Kammerherreinde **P. Berling** Onsdag den 30. Januar Kl. 3½, Efterm. er afgaaet ved Døden efter længere Tids Sygdom, vel forberedt og styrket med Kirkens Naademidler. Kammerherreinde Berling var født den 14. Februar 1825 og vilde saaledes om faa Uger have naaet sit 70de Leveaar. I 1869 vendte hun efter længere Tids alvorlig Søgen tilbage til Moderkirken og blev af den daværende apostoliske Præfekt, Msgr. H. Grüder, optagen i St. Ansgars Kirke den 25. Maj. Et varigt Minde blandt Danmarks Katholiker har hun sat sig ved at lade opføre St. Andreas Kirken og Kollegiet paa Ordrupshøj og et Rekonvalescenthjem i Ordrup. Forøvrigt var Kammerherreinden almindelig kjendt for sin Godgjørenhed mod Alle, uden Hensyn til Konfession, og af Mangfoldige, hvem hun i Tidernes Løb har hjulpet, vil hun blive savnet. Vi anbefale den Hensovedes Sjæl til alle danske Katholikers fromme Forbønner. R. I. P.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 3. Februar. 4. Søndag e. Hellig tre Konger. Marias Renselse eller Kyndelmisse. (I St. Ansgars Kirke: Kl. 9³/₄ højtidelig Pontifikal-Lysvielse med Procession før Højmessen). — **4. M.** Andreas Corsini, Biskop og Bekj. — **5. Ti.** Agathe, Jomfru og Mart. — **6. O.** Titus, Biskop og Bekj. (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **7. To.** Romualdus, Bekjender. — **8. F.** Johannes af Matha, Bekjender. — **9. L.** Blasius, Biskop og Martyr (**Blasiusvelsignelsen** meddeles efter enhver h. Messe).

Søndag den 10. Februar. Septuagesima.

Mødreforeningen. Tirsdag den 5. Febr. Kl. 8¹/₄ læses i St. Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Angiggender. — Efter Messen holdes et kort Foredrag for Mødrene.

Ansgariusforeningen. Søndag den 17. Febr efter Høj-messen i St. Ansgars Kirke afholdes den aarlige Generalforsamling, hvortil alle Foreningens Medlemmer, baade Mænd og Kvinder, indbydes. Regnskabet fremlægges. Valg af Bestyrelsesmedlemmer foretages. Mødested: Forsamlingsværelset i St. Ansgars Præstebolig.

Rosenkransbroderskabets Møde bortfalder Søndag den 3. Februar.

Mariakongregationen for Mænd afholder i Dag Søndag den 3. Februar (Marias Renselse) Fælleskommunion Kl. 8¹/₂ i Jesu Hjertes Kapel.

St. Josefs Gilde. Mandag den 4. Febr. Kl. 8¹/₂ Aften: Extraordinært Generalmøde i Lokalet Bredgade 67. 2. Sal o. G. Paa Generalmødet, efter hvilket afholdes et kort almindeligt Møde, fremlægges og stadfæstes Gildets reviderede Grundlove.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søns kgl. Hofboghandel, Gothersgade 49:

H. Lasserre: Vor Frue af Lourdes. Pris heftet 1 Kr. 50 Ø.

P. P.: Nr. 7. Gudsmoder. 25 Øre.

— **Nr. 8. Mariadyrkelsen.** 50 Øre.

A. Stolz: Engelens Hilsen. 50 Øre.

Fuldständig Bønnebog, heftet 2 Kr.

Katholsk Salmebog, heftet 1 Kr.

Thomas a Kempis: Kristi Efterfølgelse, heftet 1 Kr. 50 Ø.

Segur: Aftentimer, religiøse Belærelser. 1 Kr.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 6.

Søndagen den 10. Februar.

1895.

Indhold: Ved Fru Kammerherreinde Berlings Baare. Hans Tavsens. Literatur. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Ægypten. — Bekjendtgjørelser.



Ved

Fru Kammerherreinde Polly Berlings
B a a r e.

Du bygged Hus for Ham, som Du har søgt,
Du gav vor Ungdom Skole, Ham til Hæder,
De Syge gav Du Hjem og kjærlig Røgt,
Og mang en Fattig ved din Baare græder.

Hav Tak for alt; vi bede Gud for dig
Og haabe trygt, at fra Sit lyse Sæde
Han naadigen dig kalder ind til Sig:
Gak ind, du Troe, til din Herres Glæde.

Hans Tavsens eller den danske Luther.

(Fortsat).

— 0 —

Ved Nr. IV i Dommen bebrejdes Hans Tavsens nogle Ord, som han skulde have skrevet og sagt det højerværdige Alterens Sakrament for nær: **det bevises med tvende af hans Bøger for Rigsraadct.**

Hvad svarede Tavsens derpaa? Efter alle saavel trykte som skrevne Exemplarer af Dommen nægtede han at have skrevet eller sagt noget imod Alterens Sakrament, i det han erklærede, at disse Ord vel fandtes i Bøgerne, hvoraf han endog selv med egen Haand havde korrigeret, udi skrevet og oversat den cenc, men at disse Ord alligevel ikke vare af ham, men kun skyldtes en Skrivers Forsømmelse.

De tvende Bøger vare to skrevne Exemplarer af Tavsens »Svar til Lektor Povels falske og ukristelige Undervisning om Messen, hvori han havde skrevet 1. at Alterens Sakrament var Kristi Legeme og Blod i Brød og Vin; 2. at han ikke tilbeder det, som han ser i Præstens Haand eller Monstrants, fordi han vidste ikke visseligen hvad det var uden Brød; 3. at Kristus ikke vilde, at man skulde stoppe Sakramentet i Solvkar og sætte det op og bede dertil; 4. at han ikke tror andet at være paa Alteret end Brød og Vin, indtil han hører Guds Ord, skønt den katholske Præst siger at han har konsekreret.

Nuvel: Tavsens nægtede at have skrevet disse 4 Sætninger, han vedkendte sig dem følgelig paa ingen Maade. Men da de alligevel fandtes i Bøgerne, saa forlangte Rigsraadct af ham, at han skulde bekende det modsatte, det vil sige

1. at det var Guds Legeme under Brods og Vins Lignelse (eller Skikkelser; altsaa ikke i Brød og Vin),

2. at den *kristelige Præst* i Messen *virkelig konsekrerer* Kristi Legeme,

3. at det er *kristeligt* at *sætte* Kristi Legeme udi *Monstrants og Pixide*,

4. at han derfor *naturligvis* maa *tilbede Sakramentet* som *Kristi sande Legeme*.

Kun en saadan Erklæring, hvori der fandtes den katholske Lære, stemmer overens med, at Tavsen havde fralagt sig hine 4 falske i hans Bøger fundne Sætninger imod Alterens Sakrament.

Havde han derimod, som *Paludan-Müller* vil, tilføjet et »ikke«, saa vilde han dermed have erklæret, at han ligefrem troede og holdt fast ved og lærte, hvad han først havde nægtet at have troet eller fastholdt eller lært, med andre Ord, han vilde ved samme Lejlighed for Retten have modsagt sig selv. Det omstridte »ikke« kan altsaa umuligt have staaet i Dommen og langt mindre endnu være udtalt af Tavsen.

Ordet »ikke bryder«, saaledes skrev *Paludan-Müller* med Rette, »Staven over den skibyske Krønikes Sandhedskjærlighed, hvis nemlig *Hvitfeldts* Text er rigtig; og hvis det lykkes at frelse *Paulus Heliæs* angrebne Ære ved at faa det ud af Akten, lider *Hans Tavsens Ære* et Knæk, da saa han kommer til at staa som en tvetydig Pjalt, der i det afgjørende Øjeblik krøb i Skjul bag en Mentalreservation«. Og et andet Sted siger han: »Havde Tavsen virkelig sagt hine Ord uden hint *ikke*, saa havde han enten anerkjendt den katholske Lære om Elementernes Forvandling under Konsekrationen, eller ved en reservatio mentalis underlagt sine Ord en anden Betydning end den, han vidste vilde blive dem tillagt, under Forsamlingen. Man drager altsaa vor berømmelige Reformator ind i et jesuitisk Selskab som den, der af en i Virkeligheden grundløs Frygt har imod bedre Overbevisning snakket sine Modstandere efter Munden. Det tør ikke glemmes, at *Paulus Heliæ* i denne Sag

ikke kan komme til at se ud som en sandfærdig Historieskriver, uden at Hans Tavsens kommer til at staa som en Usling. Lige kunne disse Mænd ikke stilles: gaar den ene op, maa den anden gaa ned. Jeg skulde ikke have et Ord at indvende imod, at Kransen rives af Hans Tavsens Hoved og rækkes til Paulus Heliæ, dersom den historiske Sandhed krævede det.*)

Som vi i Korthed have vist, er Hvitfeldts Text med Ordet »ikke« *urigtig*.***) Altsaa har Tavsens gjort sig skyldig i en Mentalreservation (eller restrictio pure mentalis = vitterlig Usandhed), dersom han ikke — hvad vel ingen antager — *med fuld Overbevisning* har troet den katholske Lære. At hans Ære dermed har lidt et Knæk, og at Kransen er revet af hans Hoved, det er hans egen Skyld. — Desuden er det indlysende, at han vitterlig har udsagt en anden Usandhed, i det han nægtede, at have skrevet eller sagt noget det højærværdige Alterens Sakrament for nær, skjønt det bevises af to Bøger, af hvilke han, som han indrømmede, selv havde korrigeret, udi skrevet og oversat den ene.

Naar Rigsraaden *Knud Bilde* i sit Brev af 28. Juli 1533 siger, at »Lektor Povel overvandt« Hans Tavsens »med mange Stykker, som han havde prædiket baade om det hellige Sakramente og andet Bedrageri;« saa stemmer det ganske godt med Dommen. Thi det var Lektor Povel (=Paulus Heliæ), som beviste med tvende af Tavsens Bøger dennes falske Lære om Alterets Sakrament og nødte ham derved til at tilbagekalde.

Heller ikke Biskop *Hans Reffs* Brev dat. 2. Aug. 1533 kan siges at staa i Modsætning til Paulus Heliæ's Beretning eller Dommens Ordlyd. »Mester Tavsens«, saaledes læses deri, »ypperste Luthers Prædikant der

*) Hist. Tidsskr. 3 R. VI. 300. 347.

**) Det viser ogsaa Fr. Wedel i Theol. Tidsskr. VII. 32—41 — Han søger forresten forgæves at rense Tavsens for en restrictio mentalis.

i Byen, var udi Rette med lectore Paulo Heliæ, og Mester Hans blev dømt til en *Kætter*, Løgner, Tyv og Skalk«*) Han var jo, trods sin Benægtelse, bleven overbevist om, at han havde i det mindste skriftlig lært Kætteri, skønt han saa tilsidst bekjendte den katholske Lære.

Den under Nr. VI ovenfor anførte Dom kunde, som *Wedel* godt bemærker, »ikke let være mildere; alligevel vare Borgerne ikke tilfredse«. Nogle blandt dem havde i Tide henvendt sig om Raad og Hjælp til den lybske Børgemester Jørgen Wullenwever, som netop var i København, og han havde, fra en Afdeling lybske Orlogsskibe, som laa ved Dragør, ubemærket trukket Landsknægte og Matroser ind i Byen. Hele denne Mængde havde efterhaanden fyldt Torvet (Gammeltorv) udenfor Raadhuset. »Var der vederfarede Tavsens nogen Overlast af Rigsraadet«, siger den lybske Historieskriver *Reimer Kock*, »da var ingen af dem kommen levende derfra; thi hvorledes den menige Mand hilsende Rigsraadet og i Særdeleshed Biskopperne og deres Munke, den Gang de traadte ud af Raadhuset, det har jeg hørt med mine egne Øren og set med mine egne Øjne«. Tavsens, som saa, at Folkeforbitrelsen især var rettet mod Biskop Joakim Rønno, tog ham under sin Beskyttelse, førte ham uskadt tilbage til hans Bispegaard og forlod ham først, da Forbitrelsen nogenledes havde lagt sig.***) Han handlede dermed ikke blot ædelmodig, men ogsaa klogt paa sin Maade. Saaledes kunde han nemlig uden al Tvivl bedst tjene sin Sag hos en Mand, som Joakim Rønno, der i Grunden langt

*) Udtog af de 2 Breve ere trykte i Hist. Tidsskr., 3. R. VI 303. 305.

***) Theol. Tidsskr. VII. 44. — Rørd. Un. Hist. I. 467. — Hist. Tidsskr. 3. R. VI. 28—29.

mindre hadede Lutherdommen, end han elskede sin verdslige Magt og Myndighed.*)

Skønt Tavsen nu stedse var forvist fra Sjælland og Skaane og efter en Maanedes Forløb havde begivet sig bort fra København, saa opnaaede han dog ved Rigshovmester Mogens Gjoes og hans Datter Sofies Mellemkomst hos Biskop Rønno, at han fjorten Dage senere maatte »igen indkomme udi København, der at prædike og lære det hellige Evangelium og Guds Ord rettelig og klarlig uden al Skændsord og Tale paa Bisper, Prælater, Kanniker eller Præster«, imod at han efter skriftlig at have tilstaaet sin »Brøst og Forsømmelse imod Bispen, i samme Skrivelse**) lovede ham at han herefter vilde og skulde være Biskoppen horig, tro og villig, afvende hans Skade og Fordærv og vide hans og hans Kleresies bedste« o. s. v. — Rigshofme- Mogens Gjøe gik i Borgen for***) at hans Tavsen vilde opfylde sit Løfte, og lovede Biskoppen paa sin Side, om nødvendigt, endog »at vove Hals, Liv og Gods«, for at Rønno paa Grund af Tavsens Genindsættelse ikke skulde »med Vold trænges eller overfaldes«.

I rigtig Forstaaelse af Tidens Krav synes Tavsen foreløbig at have holdt sit Løfte.***') (Forts.)

Literatur.

Aabent Brev til mine Venner i den danske Folkekirke af M. C. Jensen, førværende Sognepræst for Fjeldsted og Harndrup Menighed paa Fyen. Kjøbenhavn

*) Rønno's sande Karakter blottes i Skibykrøniken. Heise. 195 168—171.

**) Dat. 17. Aug. 1533.

***) Forsikringen er dateret 16. Aug. 1533. Begge Skrivelser ere trykte hos Røn. 73. 75.

***')Ifr. Theol. Tidsskr. VII. 46. 47.

1895. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn.
Pris 50 Øre.

»Noget saa skjønt, saa velgjørende i enhver Henseende har jeg ikke læst i lang Tid«. Det var den Tanke, der opfyldte mig helt, da jeg havde gennemlæst den fortræffelige Brochure, hvis Titel jeg ovenfor har angivet og paa hvilken jeg ønsker at henlede Ugebladets Læseseres Opmærksomhed. Enhver af os erindrer jo vel at have glædet sig ved at læse om en Fiskerbaads Bjærgning under en Storm ved Vesterhavets farlige Kyst. Med hvilken Interesse opfatter man ikke hvert eneste Træk i Skildringen! med hvor spændt, ja ængstelig Forventning følger man ikke Baadens Bevægelser og hver enkelt Vending, som den gjør i Kampen med de oprørte Elementer, snart skærende midt igjennem en fraadende Styrtesø, snart heldig klarende de lumske Revler, indtil den endelig med nogle sidste kraftige Aareslag vinder ind i den trygge, hjemlige Havn!

Med en lignende stadig voxende Interesse følger man i denne Brochure Udviklingen af den aandelige Kamp, hvorigjennem Forfatteren med urokkelig Alvor har kæmpet sig frem til den kristelige Sandheds fulde Erkjendelse i Katholicismen. Tillige bliver man i høj Grad opbygget og trøstet ved her at se et lysende Exempel paa, hvorledes Herrens Naade stedse kommer den ærlige og gode Villie hjælpende imøde. Men hvilket var da det første Led i denne lange Række af guddommelige Naadesbevisninger, som endelig førte den trofaste søgende Sjæl til den trygge Besiddelse af sin Frelser? O maatte dog Alle, Katholiker saa vel som sandhedssøgende Protestanter, lægge sig det ret paa Hjærtet! Det var det store almindelige Naademiddel, vor Frelser selv har anvist os alle sigende: »*Bøder og I skulde faa!*« Allerede »i de brusende Ungdomsaar« havde Forfatteren lært »at tro paa de guddommelige

Forjættelser, navnlig dem, der angaar Bønnen« (S. 6). Ogsaa senere, da han i Livets Trængsel erfarede, at en Del af hans Ungdoms Kristendom viste sig at »mangle fast Holdepunkt«, og alt det gik til Grunde, som var »bygget paa Følelser og Stemninger«, var det »Troen paa Kristendommen som Guds sande Aabenbaring og Troen paa Bønnens Magt, der blev tilbage« (S. 7). Og skjønt vi se ham derpaa i en hel Række af Aar, rigtignok i god Tro, virke i den lutherske Kirkes Tjeneste, saa var det dog netop denne Tid, der dannede Vendepunktet i hans Liv.

Da Herren fordem sagde til Ananias (om Saulus): »*Se, han beder*«, var Saulus sin Omvendelse nær. Ogsaa Forfatteren kom ved ivrig Bøn til den for hans Fremtid afgjørende faste Beslutning: »Jeg vil af mit ganske Hjærte holde min Daabspagt«. Hvorledes der nu herfra kun var et lille Skridt til den katholske Sandheds Erkjendelse, og hvorledes Lutherdommen snart viste sig for ham som et aabent Brud paa den kristne Daabspagt, det er Indholdet af de følgende tyve Sider (8—28), som udmærke sig ved et særdeles klart, roligt og overbevisende Sprog. Dog mere end alt andet vidne vel Brochuren sidste Sider om, at Forfatteren er naaet til den fulde, betryggende Erkjendelse af sin Frelser. Thi af de kjærlige Ord, som han her retter til sine gamle Venner i Statskirken, taler et Hjærte fuldt af hine ædle og milde Følelser, der kun kunne øses af Jesu guddommelige Hjærte.

Men dette skønne Sted saa vel som hele den udmærkede Brochure maa de ærede Læsere selv gjøre sig bekjendte med. Jeg kan derfor kun give Enhver det gode Raad: Anskaf den snarest muligt, nyd selv den aandelige Glæde, som den sikkert vil berede Dig, og lad saa dine Bekjendte, navnlig ogsaa sandhedskjærlige og sandhedssøgende Protestanter læse den! Maaske fører den en eller anden med Guds Naade til det Skridt,

om hvilket Forfatteren saa træffende siger: »I ville ikke komme til at fortryde det hverken nu eller i Eders sidste Stund«.

A. B.

Vincentsforeningen.

Vore Læsere ville sikkert ikke tage os det ilde op, naar vi i denne haarde Kulde tale lidt med dem om *Vincentsforeningen*. Den er jo ellers vel kjendt i Menigheden og Mange prise den i Stilhed som deres Velgjører. En egentlig Anbefaling trænger Vincentsforeningens Virksomhed næppe til, og dog er der Mange, som endnu ikke have faaet Øjnene op for Foreningens store sociale Betydning og derfor holde sig tilbage og ikke ere Medlemmer af den. Vincentsforeningen optager i sin Midte alle Mænd af enhver Alder og Stand, som ville forene sig i Bønnen og deltage i de fælles Kjærlighedsgjæringer. Denne Forenings Opgave er det jo, at lette deres trykkende Lod, som lide Mangel og have at kæmpe med Livets Nød og Sorger og derved ofte ere blevne ulykkelige Ofre for aandelig og timelig Elendighed. Ingen kristelig Kjærlighedsgjærning tør Foreningen betragte som værende udenfor sit Omraade, endskjønt dens særegne Opgave er at aflægge Besøg i de fattige Hjem. Foreningens Medlemmer benytte derfor enhver Lejlighed til at forskaffe de Syge og Trængende Hjælp og Trøst, de forsømte eller forældreløse Børn Opdragelse og Undervisning, de Døende aandelig Hjælp og Bistand, naar de savne den. De ere kort sagt Præstens trofaste Medhjælpere og holde Øje med alle Trængende og Nødlidende i Menigheden, for at hjælpe efter Evne og Kræfter. Hver Søndag samles Medlemmerne i de forskjellige Sognekonferentser, for at lære de i Ugens Løb indkomne Ansøgninger om

Understøttelse at kjende, for at samtale indbyrdes i Kjærlighedens Aand om Vedkommendes Familieforhold, og derefter ved personlige Besøg undersøge Forholdene, for, alt eftersom Omstændighederne kræve det, enten strax at yde en passende Bistand eller at berette i næste Foreningsmøde om Nødvendigheden af en varig Understøttelse. I Almindelighed pleje Vincentsbrødrene to og to at aflægge disse Besøg i Hjemmene, for gjen-sidig at opmuntre og støtte hverandre og for derved at fremme Samdrægtighedens Aand blandt Brødrene.

Hvor stor Nød og Elendighed møder man ikke under saadanne Besøg! Kunde man dog hjælpe, saameget som Hjærtet ønskede det! Men selv om man ikke kan afskaffe Nøden og Trangen, saa er det dog altid meget, naar man blot kan lindre den. Selv om man ikke for bestandig kan banlyse Kummeren fra en nedbøjet Faders Ansigt eller aftørre Taarerne hos en omhyggelig og kjærlig Moder, saa er det dog altid velgjørende, naar man ved Deltagelse, venlig Tiltale og frivillig tilbudt Hjælp idetmindste en Tidlang kan lade falde en venlig Lysstraale gennem Fattigdommens mørke Skyer i et Medmenneskes bedrøvede Hjærte. Vi skamme os ikke for at uddele ringe Gaver. Hvad der er Lidet i den Riges Øjne, det er Meget i deres Øjne, som Intet have. Den ringe Almisse er en Betingelse for vor Exi-stens; vi have sædvanligvis ikke andre Hjælpekilder, end de frivillige Gaver, som Enhver iblandt os yder, og de ere sjældent tilstrækkelige til store Kjærligheds-gaver. Men vor inderlige Deltagelse, vor hensynsfulde Forekommenhed vil give vore Understøttelser en Værd, som de i og for sig ikke have.

I vore Dage, hvor der hviler et saa svært Tryk over Forretning og Haandværk og alle Vegne hersker en saa stor Arbejdsloshed, saa den af den bedste Villie besjælede Familiefader, som sund og kraftig gjærne vilde fortjene i sit Ansigts Sved det daglige Brød til sine

Kjære, ofte er dømt til Uvirksomhed, saa at han med bitter Sorg i Hjærtet maa se Hustru og Børn sulte og lide, ude af Stand til at forskaffe dem de nødvendigste Klædningsstykker og en Smule Brændsel, for at beskytte dem mod den bidende Kulde; i vore Dage, hvor saa mange Hænder arbejde paa at forvandle den smertelige Følelse over de tunge Dage til Forbitrelse mod den sørgelige Skjæbne; hvor der baade i Ord og Skrift arbejdes paa at forøge Utilfredsheden og Bitterheden i Manges Hjærter, kan og tør Ingen, som ser klart og endnu har Hjærtet paa det rette Sted, undlade at erkjende eller være overbevist om, at Vincentsforeningens Arbejde er en social Nødvendighed, og at et kraftigt blomstrende Foreningsliv, der udfolder en gavnlig Virksomhed, er en social Sejr i vor Menighed, og at Enhver, som af Ligeegyldighed eller Uforstand holder sig fornemt tilbage fra Deltagelse i Menighedslivet og kun tænker paa sig selv og sine egne Interesser, er et unyttigt Medlem af Menigheden.

Men hvem vilde vel ikke hellere end gjerne bidrage sin Skjærv til Gaver for saadanne ægte kristelige Bestræbelser! Her turde det Ord navnlig finde Stadfæstelse: Almisser beriger langt senere dem, som give, end dem, som modtage. Hjælp er paatrængende nødvendig, og overfor de ædle Bestræbelser for at skjænke de Nødlidende og Trængende Glæden ved Livet tilbage tør vi ingenlunde indtage den sidste Plads. Alle Vegne fremmes humane Formaal med den mest levende Iver og Interesse. Saare meget gjøres der i vore Dage for at lindre Nøden og oprejsse de Modløse. Og dog er det maaske mere end nogensinde tidssvarende, at minde netop i vore Dage Menneskene om det store Bud, der kræver Kjærlighed til Næsten af os. Hensynsløs Egoisme er Skyld i mange Familiers Ødelæggelse. Lader os her ikke spørge ængsteligt, om ikke den Uværdige maaske forstaar bedre at udnytte vor Barmhjærtighed,

end den Værdige forstaaer at sikre sig den. For den Værdige tør vi ikke tillukke vort Hjærte, og hos den Uværdige aabner maaske en broderlig Kjærlighed og Hjælp det hidtil utilgængelige Hjærte. Det fortjener ogsaa at siges offentligt: Stor er ogsaa i denne Henseende den Velsignelse, som den h. Vincents af Pauls Værk har bragt Menneskeslægten. Derfor tilkommer der de Mænd og Kvinder Ære og Tak, som opfylde den kristelige Kjærlighedspligt, idet de tage sig af deres Næstes Vel og Ve, deltagende, trøstende og opmuntrende nærme sig deres Medbrødre og hist sige et trøstende Ord, her række en hjælpsom Haand til dem, som troede sig forladte og fortabte. I disse Mænd og Kvinder lever den h. Vincents af Paul videre, hans Aand inspirerer dem, lever i dem, virker, elsker og drager Omsorg i dem. —

Vi gjøre særlig Menigheden opmærksom paa, at det tredie Glasmaleri paa Epistelsiden i St. Ansgars Kirke fremstiller den h. Vincents af Paul, Foreningens Skytspatron. Han, den ædle Menneskeven og Velgjører af Menneskeslægten, Velgjørenhedens personificerede Dyd, staar her som en stadig Formaning og et lysende Forbillede for Menigheden i Tabernaklets Nærhed, hvorfra Herrens Røst jo lyder: »Kommer til mig Alle, som ere mødige og besværede, jeg vil vederkvæge Eder!« Ja, der er han paa sin Plads. Han var en Discipel, der besad sin Herres og Mesters Aand. Den himmelske Glands, som nu omstraalet ham hisset i Himlen ved den guddommelige Barmhjærtigheds Trone, maa være en mægtig Spore til at følge hans ædle Exempel, hvis Belønning er saa herlig.

Kjære Læser! Bliv eller vedbliv at være en trofast Ven af Vincentsforeningen. Træd om muligt ind i den som Medlem, saa fremt du endnu ikke er det, og skjænk den din kraftige Understøttelse. Navnlige bør de yngre Mænd ganske anderledes interessere sig for den, og

under alle Omstændigheder bør der ikke findes noget Medlem af Mariakongregationen eller St. Josefs Gildet, som ikke er Medlem af Vincentsforeningen, ja netop de bør være de virksomste og mest fremragende Medlemmer i den og paa alle mulige Maader søge at være den til Nytte. De tre københavnske Konferentsers Præsidenter, som tage imod Indmeldelser og Gaver, ere *Dr. Hansen* for St. Ansgars Konferents, *Pastor Slump* for Konferentsen paa Vesterbro og Frederiksberg, og *Pastor Neuvel* for Nørrebros Konferents.

En Vincentsbroder.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. *Den katholske Syge- og Ligkasse* af 1860 afholdt den 23. f. M. sin aarlige *Generalforsamling* i Restavrator Kückers Lokale. Bestyrelsen afgav Beretning om Kassens Virksomhed i det forløbne Aar og fremlagde det reviderede Regnskab. Heraf fremgik, at Kassen i 1894 talte 61 Medlemmer (herimellem 7 Æresmedlemmer). Aarets samlede Indtægt havde været 576 Kr. 86 Øre og Udgifterne 577 Kr. 7 Øre. Foreningens Formue beløber sig nu til 966 Kr. 32 Øre (imod 966 Kr. 51 Øre forrige Aar). I Sygehjælp og Hospitalspenge (til St. Josefs Hospital) til 6 Mænd og 9 Kvinder var der ialt udbetalt 335 Kr. 47 Øre (forrige Aar 285 Kr. 7 Øre) og i Lægehonorar 110 Kr. Der havde intet Dødsfald fundet Sted i Aarets Løb. Efter at Decharge for Regnskabet var givet, foreslog et i forrige Generalforsamling nedsat Udvalg, at der ved et Tillæg til Lovenes §§ 32, 43 og 44 gaves Bestyrelsen Ret til selv at bestemme Sekretærens og Budets Løn, med det hidtil gjældende Vederlag som Maximum, og eventuelt helt at afskaffe Budet og lade Medlemmerne

selv indbetale Kontingentet, som det er Brug i mange andre Syge- og Ligkasser. Dette Forslag fremkom af økonomiske Grunde, da der, med Foreningens nuværende Størelse for Øje, muligen vilde kunne spares paa denne Maade 75—90 Kr. om Aaret. Dette vedtoges enstemmigt ligesaa en mindre redaktionel Ændring af Lovenes § 15.

Derefter skredes til Valg af de efter Tur fratrædende Bestyrelsesmedlemmer. Resultatet blev: Hr. Grosserer *Brix-Hansen*, Viceformand; Hr. Skomagermester *F. Simonsen*, Sekretær; Hr. Fabrikant *Rasmussen* og Hr. Skræder *Valentiner*, Repræsentanter, og endelig Hr. Organist *Hammermüller* og Hr. Kontorist *Schütten*, Revisorer af Regnskabet for 1895.

For Medlemmer af Menigheden, som endnu ikke ere Medlemmer af nogen Sygekasse, men nok kunde ønske at være det, gjøres der opmærksom paa, at den katholske Sygekasse yder Lægehjælp og Sygepenge eller eventuel Indlæggelse paa St. Josefs Hospital. Nærmere Oplysninger meddeles gjerne af Formanden, Hr. Fabrikant *Herm. Hoffmann*, Kjøbmagergade 48, og af Sekretæren, Hr. Skomagermester *Simonsen*, Rømersgade 24. Stuen.

Ægypten. Den sidste af de katholske Gejstlige, som tilligemed et Par Ordenssøstre bleve holdte i Fangenskab i flere Aar, først hos den berygtede Mahdi og senere hos de arabiske Dervischer i Omdurman i Afrika, er det lykkedes at flygte i Slutningen af forrige Aar. Den anden Gejstlige og Ordenssøstrene lykkedes det, som bekendt, allerede for to Aar siden under mange Farer og Lidelser at flygte fra den dalevende Mahdi. Pater *Rossignoli*, som nu er flygtet, er bleven frelst ved Hjælp af en Araber ved Navn Abdallah. Monsignore Sogaro, Biskop og Chef for den østerrigske Mission i Sudan, gav Araberen sit Visitkort med og skrev derpaa i det latinske Sprog: »P. Rossignoli, din Befrielsestid er

kommen! Stol paa Gud og kom!« Abdallah begav sig paa Vejen til Berber. Der blev han strax anholdt som Spion. Han undgik Mistanke, idet han lod som om han agtede at gifte sig der i Byen. Efter to Maaneders Ophold i Berber lykkedes det ham at forlade Byen. Fra Berber red han paa et Æsel til *Omdurman*, hvor han havde mange Vanskeligheder ved at finde P. Rossignoli. Endelig fandt han ham i et Kaffehus, hvor Missionæren tjente som Opvarter. Han satte sig tilsidst i Forbindelse med Pateren og gav ham om Natten Biskop Sogaros Visitkort. Det blev aftalt, at P. Rossignoli skulde give det Udseende af at han var syg. Saa bestak Araberen en Baadeejer, som paatog sig for 50 Dollars at bringe Præsten til Berber. To Dage senere skulde Rejsen begynde; men den mislykkedes, idet P. Rossignoli blev gjenkjendt, saa at Flugtplanen maatte forandres. Abdallah købte en Kamel og to Æsler. Pateren opholdt sig stadig i sit Kaffehus. Paa Rejsen var Præsten Abdallahs Slave. Om Dagen maatte de skjule sig i forskellige Ruiner; kun om Natten fortsatte de Rejsen. De vare næsten naaede til *Metemmeh*. Under alle Omstændigheder vilde de atter være blevne fangne der; saafremt Araberens Aandsnærværelse ikke havde frelst dem. Midt om Natten sprang pludselig femten Dervischer løs paa dem, rev dem ned af Æslerne og gjorde dem til Fanger. Abdallah var forberedt paa en saadan Overraskelse. Han sagde, at de hørte til Emiren af Berbers Folk og bebrejdede Dervischerne deres skamløse Optræden. I Mørket kjendte Dervisherne ikke P. Rossignoli, som skjulte sig bag Kamelen, og Araberne vare paa deres Side saa bestyrkede over at de havde angrebet Emirens Folk, et de lode begge de Rejsende fortsætte deres Vej. Ankomne til Berber, maatte de benytte Færgen, hvilket lykkedes dem. Men næppe vare de komne over paa den anden Bred, førend Abdallah blev anholdt, fordi han skjulte en Kristen. Abdallah maatte med sin »Slave« vandre i Fængsel og i hele Berber blev der forgjæves søgt efter Pateren. De fik atter Friheden, idet Abdallah bestak Fangevogtereren. Imidlertid havde man ogsaa i Omdurman opdaget, at P. Rossignoli var flygtet. Emiren udsendte Patrouiller og Spioner i alle Retninger; men de fleste troede lykkeligtvis at Pateren var flygtet til Kassala, som laa

i modsat Retning af de Flygtendes Vej. Fem Dage senere købte den trofaste Abdallah en anden Kamel, den 9. November vendte de Berber Ryggen og efter to Dages Ridt naaede de efter mange Mojsommeligheder Assouan, hvor de befandt sig i Sikkerhed.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 10. Februar. Septuagesima. — 11. **M.** Johannes af Britto, Martyr. — 12. **Ti.** Ihukommelse af Herrens Bøn i Oliehaven. — 13. **O.** 26 japan. Martyrer. — 14. **To.** Scholastika, Jomfru. — 15. **F.** Raymund af Pennafort, Bekjender. — 16. **L.** Cyrillus af Alexandria, Biskop og Kirkelærer.

Søndag den 17. Februar. Sexagesima.

Den levende Rosenkrans (1. Afd.). Mødet bortfalder paa Toldbodvejen Søndag den 10. Februar.

Fredag den 15. Februar Kl. 10 holdes i St. Ansgars Kirke en højtidelig Requiemsmesse for afdøde Kammerherreinde P. Berling.

St. Josefs Hospital: Mandag den 11. Febr. læses i Kapellet en h. Sjælemesse for afdøde Fru Kammerherreinde Berling.

En Ubenævnt har, i Stedet for Krans til Kammerherreinde Berlings Baare, sendt 100 Kr. til St. Ansgars Kirke som Offer-gave for den uforglemmelige Afdøde. For Modtagelsen af Gaven kvitteres herved med inderlig Tak. J. Braun, Sognepræst.

Ansgariusforeningen. Søndag den 17. Febr efter Høj-messen i St. Ansgars Kirke afholdes den aarlige General-forsamling, hvortil alle Foreningens Medlemmer, baade Mænd og Kvinder, indbydes. Regnskabet fremlægges. Valg af Bestyrelsesmedlemmer foretages. Mødested: Forsamlingsværelset i St. Ansgars Præstebolig.

Mariaforeningen vil ogsaa i Aar efter Evne komme trængende Førstkommunikanter og Konfirmander til Hjælp, for saa vidt disse have gjort sig værdige dertil. Skemaer, som de Ansøgendes Forældre eller Værger selv have at afhente hos Undertegnede (Form. Kl. 9—10 eller Efterm. Kl. 3—4), maa ligeledes udfyldes og alleveres af dem selv inden den 24. Februar enten hos Fru Gunther (Bangertsgade 7) eller Fru Ronge (Lykkeholms Allé 14. C.) eller hos undertegnede

Joh. Braun, Sognepræst

Unio. Søndag d. 10. Febr. Møde i Vinterlokalet.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn, Gothersgade 49:

Aabent Brev til mine Venner i den danske Folkekirke af **M. C. Jensen**, forværende Sognepræst for Fjelsted og Harn-drup Menighed paa Fyen. Pris 50 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 7. Søndagen den 17. Februar. 1895.

Indhold: Hans Tavsens Kammerherreinde Berlings Bisættelse. Efterretninger fra Ind- og Udland: Horsens. Lourdes. Wien. Berlin. Hamburg. Düsseldorf. Amerika. Ostindien. Kina. — Bekjendtgjørelser.

Hans Tavsens eller den danske Luther.

(Fortsat).

— o —

7. Forfatteren og Læsemesteren.

I den nedtrykte Sindsstemning, som Forholdene havde forvoldt ham, forfattede Tavsens sit allegoriske Digt:

„En Vise om Løgn og Sandhed.*)

1. I fordum Tid var Sandhed mægtig og bold,
Afholden i alle Maader,
Over al Verden havde hun Vold,
Og ingen Mand gjorde hende Skade.
Men nu er Løgneren vorden hende vred,
Han maa hende hverken høre eller se,
Han vil hende plat fordrive.

*) Første Gang trykt 1547, maaske dog, som nogle mene, alle rede 1533. — Findes ogsaa i „D. danske Salmedigtning“ (Brandt og Helweg) I. 34. 35. og hos Bruun, Viser fra Reform. 1864.

2. Sandhed foer til Herre Slot,
Hun agtede der Borgelej at fange,
Saa brat som hun var kommen op,
Og klagede hendes Vaande,
Der kom Løgnen ridende i Gaard
Med Rytter og Hofmænd saa vældig han var,
Med blanke Spyd i Hænde.
3. Løgnen er holden i Herre Stat,
De monne ham hædre og ære.
Sandheden sig det spurt saa brat,
Stor Sorrow monne det hende være.
Sandheden skred ad Porten ud;
At hun undkom, hun takkede Gud.
Hendes Liv havde det nær kostet.
4. Sandhed foer til Købstad ind,
Og Købstads Ret at nyde.
Løgnen fik det saa i Sind,
Han vilde hende det forbyde.
Løgnen skrev Brev til Borgemester og Raad,
At de Sandhed ihjel skulde slaa,
Hun ej hos dem skulde blive.
5. Thi maatte Sandheden om Midnats Tid
Fra Købstads Mænd undvige,
Fordi de lagde derpaa stor Flid,
At de vilde hende besvige.
Saa gik hun sig til Bondens Gaard,
Og agted' at blive der nogle Aar,
At Løgnen hende ikke skulde finde.
6. Sandheden kom paa Thinge frem,
Retfærdighedssag at føre.
Fogeden var en hastig Mand,
Han slog hende ved sit Øre:
Du faar mig hverken Oxe eller Guld,
Udi mit Embede er du mig uhuld,
Jeg maa dig hverken se eller høre.
7. Løgnen skrev Brev til alle Thinge,
At de skulde Sandhed gribe,
Og sende hen Bud til Slottet ind,
Han vilde dem Gaver give,

Eller Løgner vilde Bonden beskatte,
 Hart plage og trælde, som han vel maatte,
 At ham skulde lidet trives.

8. Sandheden maatte ikke paa Jorden bo,
 Hun kunde ej Fred der nyde.
 Thi monne hun paa Kapitel gaa,
 Han vilde hendes Skel der skyde.
 Bisper og Prælater traadte hende under Fod,
 Thi var hun deres Stat imod,
 Som de uredelig førte.
9. Sandheden monne i Kloster gaa;
 Hos Bisper maatte hun ikke være.
 Hun tog en Munkekappe paa,
 Den agted' hun rolig at bære
 Og bad fast Munkene mod Løgner at stride,
 Saa hun maatte rolig i Klosteret blive,
 Deraf havde de stor Ære.
10. Sandheden, du est Rømnings Mand,
 Og dig kan ingen lide,
 Det suarede Guardian som en Mand,
 Vi ville ej for dig stride,
 Fordi vi tjener her Løgner med Tro.
 Du maa ej i vort Kloster bo,
 Du kan os lidet fromme.
11. Løgner, han er i Kloster rig,
 Han gør os ingen Plage.
 Aldrig er nogen i Verden slig,
 Der os giver bedre Dage.
 Løgner, han bygger op stor Mur,
 At Arbejdet os ej bliver for sur;
 Han kan os vældig forsvare.
12. Men Sandhed, du est baade sulten og mager,
 Dit Stegers monne lidet ryge,
 Vort Pressun est du en Gæst saa fauer,
 Og denne skal du nyde.
 Saa er nu Løgner Munkens Patron
 Og Sandhed sidder i deres Pressun,
 Til Døden vilde de hende sulte.

13. Havde Sandhed enten Venner eller Frænder,
 Der for hende til Munken vilde tale,
 At de deres Vrede vilde fra hende vende,
 Og lade hende fredelig henfare!
 Herre Gud af Himmelen hjælpe hende vel;
 Thi Munkene gøre hende største Uskel,
 Hun haver dog ingen Brøde.
14. Sandheden fortrykkes til en Tid,
 Det kan hver Mand vel mærke.
 Og Djævelen gør dertil stor Flid,
 At han kan Løgneren bestyrke,
 Men kommer Sandhed til Ords igen,
 Da raader jeg Løgneren, du bruger dine Ben:
 Du véd, hvad det vil koste.
15. Det er nu faa, det ville forstaa,
 At Sandhed af Fængsel er kommen.
 Dog love vi Gud baade store og smaa
 Af Hjertet og ikke af Lungen.
 Papister dem stinger hun jammerlig,
 At hun aabenbarer deres Svig,
 Som dennem stor Vold haver givet.
16. Gud hjælpe dem alle, som lide Tvng.
 Førfølgelse i mange Maader,
 Af Løgnens Tunger, som gøre dem bang.
 Gud styre for os og raade.
 Gud straffe og stille den Løgners Bram,
 At han maa selver faa Laster og Skam.
 Gud naadelig os bevare. Amen.

I denne formelt smukke Digtning ere *Løgn og Sandhed* paa en mærkværdig Maade sammensmeltede og Navnene ombyttede med hinanden. Saaledes svarer de 7 første Vers næsten nøjagtig til den sande Historie, naar den **katholske Religion** kaldes **Sandhed**, og *Lutherdommen* *Løgn*; og meget sandt er det, at den katholske Religion — takket være Tavsens Virksomhed — ikke maatte i Danmark bo, »Hun kunde ej Fred der nyde« (8).

Men fra Midten af 8. Strofe maa *ved Sandhed*

forstaas *Lutherdommen*, som forsøgte at trænge ind i Domkapitlerne og Klostrene: kun er det falsk, at *Lutherdommen* blev traadt under Fod, og at, den var »en Rømnings Mand« (10); thi den fordrev jo Munkene fra deres Klostre og beholdt dem for sig selv, saa at i Str. 11 *Løgneren* igen svarer til *Lutherdommen*, og *Sandheden* i Str. 12 13 og 14 til den *katholske Religion*, forsaavidt »*Munk*« betyder de frafaldne, lutherske Munkene. I 15. Strofe siges Sandhed (= *Lutherdommen*) at være kommen af Fængsel, efterdi den har faaet Frihed i Danmark, og Tavsens igen er Prædikant og plager »Papi-sterne« saa meget som han kan. *Bønnen* i den sidste (16.) Strofe kunne alle gode Katholiker ikke blot underskrive, men ogsaa bede af Hjærtet. Den synes jo ogsaa at bønnes i vor Tid, da *Lutherdommen* ikke mere er sig selv lig, men dens Tilhængere enten helde til Fritænkeriet eller — hvad der er meget glædeligt — til Sandheden (= den katholske Tro).

Et langt bedre og rosværdigt Arbejde leverede Tavsens ved at oversætte de 5 *Mosebøger*, som for første Gang udkom i Magdeborg 1535 og i 1536 og 1537 oplevede et andet og tredje Oplag under Titlen: »Det gamle Testamente«; han havde da vel i Sinde at oversætte hele det gamle Testamente, og maaske har han ogsaa tildels oversat det i denne og den følgende Tid. Thi i 1543 forbød Kristian III. i fire Aar at eftertrykke den danske Oversættelse af Bibelen, som Tavsens »med det allerførste agte de at lade prente og udgaa udi Tryk og lade sælge her udi Riget den menige Mand til Gavn og Bedste.«

Samtidigt med at han arbejdede paa sin Oversættelse, sammenskrev han til kirkelig Brug en *Haandbog for Præster*, indeholdende Formularer og Anvisninger for de forskellige kirkelige Handlinger. Bogen er imidlertid tabt og kendes kun af nogle Udtog i den kallske Samling.

(Forts.)

Kammerherreinde P. Berlings Bisættelse.

(Tildels efter „Berl. Tidende“.)

—o—

I Søndags Middags fandt Kammerherreinde *Berlings* Bisættelse under stor Højtidelighed Sted fra St. Andreas-kirken ved Ordrupshøj. I dette, den Afdødes Hjem, samledes Kl. 11 $\frac{1}{2}$ det talrige Følge. Her bemærkedes samtlige Medlemmer af »Berlingske Tidende«s Redaktion, Kontor, Sætter- og Trykkeripersonalet, blandt hvilke saas Redaktør *Manicus*, Redaktionssekretær *Nathansen*, Grosserer *Hovgaard*, endvidere Kammerherreinde Berlings juridiske Konsulent, Overretssagfører *Sally*, Journalistforeningens Formand, Redaktør *Carstensen*, Boghandler *Hegel*, Repræsentanter for Typografernes Sangforening, Hjelpekasser og Stiftelse, Stationsforstanderne for Klampenborg og Charlottenlund Jernbanestationer Dhrr. Lissner og Grosche, andre af Egnens Beboere, en Del Officerer og Læger m. Fl.

Sørgeskaren samledes i Ordrupshøjs Hovedbygningens største Sal, hvor den med et sort Klæde dækkede Kiste var hensat. Herfra satte Sørgeprocessionen sig i Bevægelse med Kisten, baaren af Medlemmer af »Berlingske Tidende«s Kontor- og Sætteripersonale, i Spidsen. Langsomt og alvorsfuldt bevægede Toget sig paa den skønne Vinterdag ad Havens Gang mellem de sneklædte Træer fra Hovedbygningen hen til St. Andreaskirken under Klokkernes Ringning. Ligklædets fire Flige bares af St. Josefssøstre. Umiddelbart efter Kisten gik den afdøde Frues tvende Sønner, samt hendes øvrige Børn og Slægt. Derefter fulgte den store Sørgeskare, hvoraf Mange bar Kranse. Paa selve Kisten saas kun en paa en sort Fløjelspude liggende Sølv-Egekrans med følgende Inskription:

»Kammerherreinde Polly Berling, født 14de Februar 1825, død 30te Januar 1895.

I taknemlig Erindring fra »Berl. Tid.«s Etablissement«.

Af den store Mængde Kranse og Palmedekorationer kunne nævnes saadanne som fra Journalistforeningen, Understøttelsesforeningen for Politikorpset i Gl. Københavns Amt, Buket med Palmegrene, St. Josefsøstrene, Ordrup Asyl, Typografernes Stiftelse, Typografernes Sangforening, Foreningen af 30te August 1871 (»Berl. Tid.«s Sættere og Trykkere), Ny Typografisk Forening, Typografernes Hjelpekasser, Kontorpersonalet, G. og J. W. Eickhoff, det Ritzauske Bureau, Kammerherreinde Berlings Tjenerpersonale, Lærere og Elever ved St. Andreas Kollegiet, og fra tidligere Elever ved St. Andreas Kollegiet.

Under dæmpet Musik fra Orgelet bares Kisten ind i Kirken og hensattes der paa en Katafalk, der var anbragt i den øverste Del af Kirkeskibet, nærmest Koret. Kirken, hvis Belysning var stærkt dæmpet, var særdeles smagfuldt og stemningsfuldt dekoreret. Dens hele Gulv var dækket med sort Klæde, ligesom ogsaa enkelte Hovedpartier af Kirkevæggene vare sort beklædte. Hovedudsmykningen koncentrerede sig i den Del af Rummet, der nærmest omgav Kisten. Her var Alt fra det hvælvede Loft til Gulvet rigt dækket med sort Klæde, kantet med sølvvirkede sorte Fryndser. Dekorationen som Helhed dannede en mægtig Baldakin, der hvælvede sig over Kisten. Denne var helt omgiven af brændende Kjerter og midt paa Baldakinens Sider saas blanke Skjolde med Lys. Ligesom Koret og Højalteret vare dekorerede, navnlig med Sort, saaledes vare ogsaa Kirkens tvende Sidealtere smykkede med Grønt.

Efterat Følget var indtraadt i Kirken, hvor en Del Gejstlige, blandt hvilke St. Andreas Kollegiets Rektor *I. B.*

Lohmann, Sognepræsten ved St. Ansgars Kirke *J. Braun* og Præsten ved St. Josefs Hospital *A. Neuvel*, havde Plads i Koret, tog Højtideligheden sin Begyndelse med Afsyngelsen af Stöcklins »Miseremini«.

Derefter betraadte den højærværdigste Biskop Msgr. *v. Euch* Prædikestolen og talte omtrent saaledes:

Vi Alle, som have forsamlet os om denne Baare, føle levende Øjeblikkets Alvor. Vi føle Alle det Tab, som har ramt os ved Fru Kammerherreinde Berlings Død. Hendes Børn beklage i hende at have tabt den kjærlige og altopoffrende Moder. Hendes Slægt vil nu komme til at savne hendes kjærlige Sindelag og hjælp-somme Haand. Og det Samme gjælder det store literære Etablissement, som hun styrede med stor Indsigt i det hele Arbejde og med et altid villigt Øre for alle Medarbejdendes Fornødenheder og berettigede Ønsker.

Mange Fattige og i deres Existents Truede, Unge og Gamle. beklage hendes Død. Og vi, hendes Trosfæller, ville med levende Taknemlighed ledsage hende til hendes sidste Hvilested.

Havde hun blot indtaget en høj social Stilling i Livet, havde hun egennyttigt benyttet de udvortes Gøder, hvorover hun raadede, vilde Deltagelsen næppe være bleven saa stor; thi Egoisme og Nydelsessyge skabe ingen Deltagelse, et saadant Menneske efterlader kun ligegyldige og kolde Hjærter. Men det var det store ved hende, at hun, skjønt hun ejede meget, dog ikke syntes at eje noget, at hun udøvede sin Velgjørenhed i det Stille, at hun skabte mange lykkelige Hjem, men selv var omgiven af Tarvelighed, at hun øvede Gjæstfrihed i stort Maal, men selv elskede at leve i den dybeste Ensomhed. Og dette skyldtes ikke et Lune, men det var et Udslag af hendes ægte kristelige Sind; thi hun var en Kvinde, med ægte kristelig Aand og Hjærte.

Hendes Gjæringer viste, hvilke høje Livsidealer

hun sad inde med. Selve dette skønne Gudshus og dette Kollegium for unge Mænd ere Tegn derpaa, ja, de ere talende Vidnesbyrd om, hvilket Klarsyn hun havde paa Tidens Trang, at det, vi behøve, ere unge Mænd med sunde Legemer og Sjæle, med kraftige Villier og varme Hjærter.

Her vil jeg standse i min Omtale af hende. Jeg kunde vel minde om, hvorledes hun har støttet Typograferne, Rekonvalescenthjemmet og de Skibbrudnes Redningsmænd, men jeg vil standse her, idet jeg mindes, hvorledes hun selv besad den kristelige Natur, saaledes at hun ikke vilde, at hendes venstre Haand skulde vide, hvad hendes højre gav, hvorledes hun betragtede sig som en Uddeler af Guds Gaver. Lad da Menneskenes Tale forstumme, nu da hun staar ved Evighedens Port, thi i et saadant Øjeblik er Mennesketalen kun tomt Mundsvejr.

Og Gud taler alvorligt til os ved denne Ligfærd: hun, som endnu for saa faa Dage siden var dette Steds Herskerinde, er nu død og kold; hun skal nu om nogle Øjeblikke stedes til Hvile ved Siden af sin forlængst afdøde Ægtefælle.

Intet er vissere end Døden, Intet uvissere end den Time, da Døden kommer; den kommer som en Tyv om Natten. Denne Ligfærd maner os til at bede og vaage. Kristenlivet er en alvorlig Sag, en Kamp, som den Kristne bestandig fører med Frelsens Fjender. Men man kan kun kæmpe, naar man vaager og er paa sin Post imod alle Fjenderne, mod Ondskabens aandelige Magter, der aldrig stille deres Angreb i Bero.

Aarvaagenhed er en Kristens Dagsværk nedadtil, medens Bønnen er det opadtil; denne er Sjælens aandelige Pulsslag, Sjælens Liv i Tro, Haab og Kjærlighed.

Vor Forstand er saa usikker i de aandelige Ting, men naar den i Tro og Bøn søger hen til Gud, i Tilslutning til Aabenbaringen, da bliver den oplyst og

sikker. Og ligesaa naar vort Hjærte hengiver sig til Gud, bliver det fredeligt, lykkeligt og saligt, og vor svage og lammede Villie bliver ved Bønnen og Guds-kjærligheden kraftig og stærk i Næstens Tjeneste.

Ligesom vor Puls aldrig standser, bør vi bede til alle Tider, da ville vi aldrig blive overraskede af Døden; da ere vi altid forberedte paa at møde Ham, og da kunne vi haabe, at Han engang vil sige til os: Velan, Du gode og tro Tjener, Du var tro over Lidet, jeg vil sætte Dig over mere, gak ind til din Herres Glæde!

Har nu Herren talt saaledes til denne sin Tjenerinde? Vi haabe det. Thi hun har med Alvor søgt Sandheden og med ubøjelig Energi efterlevet Sandheden. Tro imod Herren stræbte hun at følge hans Ord: Vil Du være min Discipel, da fornægt Dig selv.

Vi have set, hvorledes hun paa sit sidste Sygeleje atter og atter udtalte: Din Villie ske! og hvorledes hun med alle Herrens Naademidler tiltraadte sin Rejse ind i Evigheden.

Vi nære derfor for hende Opstandelsens Haab; men vi glemme ikke, at vore Domme ofte ere forskellige fra Guds, og hvor let sker det ikke, at en Del af Jordestøvet kan klæbe ved den bortdragne Sjæl! Derfor maa alt det Urene skilles bort i det hinsidige Liv, og derfor forpligter vor Kjærlighed til hende os til at bede for hende, fra hvem vi jo ikke væsentlige ere adskilte. Vi øve jo kun Kirkens gamle Skik, idet vi bede ved de Afdødes Grave.

Hendes Sjæl hvile i Fred! Amen!«

Efter Talen blev Støcklins »Pie Jesu, Domine« sungen, hvorpaa Biskoppen meddelte Absolutionen og assisteret af Præsterne *Werhahn* og *Svensson* under Bøn incenserede og bestænkede Kisten med Viëvand.

Derpaa blev Etts »lux æterna« afsungen, hvorpaa Kisten under Klokkeringning bares ud af Kirken hen til det nærliggende Mausoleum; Biskoppen og Præsterne

gik foran Kisten, efter denne fulgte den nærmeste Slægt og derefter det øvrige Følge.

I Mausoleet havde allerede Sangkoret taget Plads og var, saasnart Kisten og Følget viste sig, begyndt at synge »Miserere mei, Domine« (af Casiolini).

Efterat Kisten var anbragt i Mausoleet, foretog Biskoppen Jordpaakastelsen med Ordene af Ritualet: »Memento, homo, quia pulvis es et in pulverem reverteris«, »Ihukom, o Menneske, at du er Støv og igjen skal blive til Støv.«

Hermed var Ceremonien tilende, og det store Følge opløste sig efterhaanden.

Under Ceremonien i Kirken spillede Orgelet af Organist ved St. Ansgars Kirke *J. Hammermüller*; samme Kirkes Kor udførte Sangene under Ledelse af dets Dirigent, *F. Michaelsen*.

Der flagedes paa halv Stang fra »Berlingske Tidende«s Gaard i Pilestræde, fra St. Andreas Kollegiet og en Del Huse i Ordrup By.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Horsens. Afdøde Kammerherreinde *Berling* har ved forskjellige Lejligheder ogsaa vist sit religiøse og velgjørende Sindelag overfor den lille Menighed i Horsens; saaledes har hun i sin Tid bl. a. skjænket den smukke Statu af den h. Josef, som smykker en af Sidenischerne, til Kapellet. Som taknemlig Paaskjønnelse blev der derfor den 4. Februar af højærv. Pastor Kerff frembaaret en højtidelig Sjælemesse for den Hensovede.

Lourdes. I Følge »Annales de Notre-Dame de Lourdes« er der i 1894 blevet frembaaret i Kirken i Lourdes 36,000 hh. Messer, 391,000 hh. Kommunioner ere blevne uddelte og 22,041 Taksigelser for Bønhørel-

ser ere blevne optegnede i Annalerne. 3554 Pilgrimme lode sig indtegne i Ærkebroderskabet »L'immaculée-Conception« og 3744 i Rosenkransbroderskabet. En saadan Tro og Kjærlighed kunde ikke undlade at neddrage himmelske Velgjerninger. Blandt 3000 Syge, som i Aarets Løb have besøgt Lourdes, noterede Lægerne — over 200 have i 1894 været i Lourdes — 120 mirakuløse Helbredelser.

Wien. Den japanesiske Gesandts Hustru i Wien, Fru *Hissa Ohyana*, som hidtil har tilhørt det buddhistiske Hedenskab, agter at lade sig optage i den katolske Kirke. Den pavelige Nuntius, Msgr. *Agliardi*, vil undervise og døbe hende. For øvrigt finde saadanne Konversioner ofte Sted iblandt Medlemmerne af de højere Stænder i Japan.

Berlin. For nylig bragte »Köln. Volkztg.« en Korrespondance fra Berlin, hvori omtales Nødvendigheden af Oprettelsen af et nyt Sognekapel i Nærheden af Gørlitzer Banegaarden i Berlin. Korrespondancen meddelte bl. a. at der under alle Omstændigheder snarest mulig maatte opføres et Slags Nød-Kapel i Form af en Bedesal, og at 10—15000 Mark maaske vilde være tilstrækkelige til dette Øjemed. Allerede tre Dage efter modtog Bladet en Skrivelse, hvori den fornødne Sum blev behudet, nemlig 15,000 Mark. Bidraget er ogsaa senere indløbet og stillet til de gejstlige Forsattes Raadighed, for at anvendes i ovennævnte Øjemed. Den højmodige Giver har kun stillet den Betingelse, »at hverken hans Navn eller Bopæl maatte nævnes.« — Et lignende Exempel paa katholsk Offervillighed meddeler Udgifveren af »Kreuz u. Schwert.« Han modtog i forrige Maaned 9000 Mark til de afrikanske Missioner. Ogsaa i dette Tilfælde ønsker Giveren ikke at nævnes offentlig. Desto større Fortjeneste har han uden Tvivl overfor Gud.

Hamburg. Den kath. Svendeforening, som nu har bestaaet i Hamburg i 36 Aar, talte ved det henrundne Aars Begyndelse 175 aktive Medlemmer, 127 Medlemmer vare i Aarets Løb ankomne til Byen fra andre Foreninger og 28 nye Medlemmer bleve optagne, saa at Foreningen i 1894 har haft 330 Medlemmer. En Del Svende vare atter bortrejste i Aarets Løb, saa at Foreningen ved dette Aars Begyndelse talte 165 Medlemmer, af hvilke 157 vare Katholiker og 8 Protestanter. Foreningen fremviser et broget Billede, baade i Henseende til Medlemmernes Hjemstavn og Haandværk. Blandt Medlemmerne findes for Tiden ingen Danske eller Svenske, men derimod en Nordmand. De enkelte Haandværk ere repræsenterede paa følgende Maade: 21 ere Skrædere, 20 Skomagere, 17 Snedkere, 14 Bagere, 10 Grovsmede, 8 Klejnsmede. 7 Tapetserere, 7 Slagtere, 6 Murere, Malere og Bogbindere, 4 Blikkenslagere, Typografer og Gartnere, 3 Paraplymagere, Sadelmagere og Børstenbindere, 2 Gørtlere, Hattemagere, Glarmestre, Mekanikere, Forgyldere og 1 Konditor, Kurvemager, Garver, Cigarmager, Billedhugger, Rebslager, Fyrbøder, Former, Uhrmager, Gravør og Guldarbejder. — I Aarets Løb vare i alt 414 Medlemmer ankomne til Byen, men kun 127 fik Arbejde; 262 Medlemmer i alt modtog Forplejning i Foreningen i 1597 Nætter. — I Foreningens Sparekasse indbetaltes i 1894 i alt 25,641 Mark 26 Pf. Sparernes Antal var dog blevet forringet med 20, som rimeligvis var begrundet i, at mange Svende paa Grund af de daarlige Arbejdsforhold vare blevne tvungne til at tage deres smaa opsparede Summer tilbage. Den 1. Januar 1895 indestod der endnu i Sparekassen 70,235 Mark 31 Pf., som fordelte sig paa 124 Sparekassebøger.

Düsseldorf. Den højærv. Præses for Svendeforeningen i Düsseldorf, Pastor *J. Spickernagel*, som ifjor skjænkede *den smukke gothiske Monstrans til Rosen-*

kranskirken paa Frederiksberg, er afgaaet ved Døden den 2. Februar. Spickernagel var en Præses ret af Guds Naade, og elskede sit Hverv saa meget, at han, da den bedrøvelige Kulturkampstid var til Ende og de Gejstlige atter kunde ansættes, anmodede sine Foresatte om, ikke at anvise ham noget andet Embede; han ønskede at vedblive at være Svendepæres indtil sin Død. Hans Stilling som Præses for Svendeforeningen opfattede han ikke som et Bihverv, men som et Hovedhverv og en virkelig Sjælesørgergjerning. Det indre Foreningsliv blomstrede under hans Præsidium, den store Sal i Bilkerstrasse var tæt fyldt hver Søn- og Festdag-Aften. Ved Siden af strænge Kontrolforholdsregler herskede der i Düsseldorf-Foreningen stedse en broderlig Aand og et religiøst Liv, som næppe i nogen anden Svendeforening i det vestlige Tyskland. Den gode Præses undte sig næsten ingen Hvile, men var fra den tidlige Morgen indtil Natten virksom for sine Svende, snart som Lærer, snart som Foredragsholder i Søndagsmøderne, i hvilke han næsten altid selv talte, snart som venlig Indsamler af Gaver, snart som den kloge og omhyggelige Husfader. Han havde næppe nogen Fjende; hans Karakter var i høj Grad ædel, hans Temperament en Blanding af Alvor og Venlighed; derfor fløj Hjærterne ham i Møde, Svendenes Hjærter og Lærlingenes Hjærter, thi ogsaa Lærlingene samlede han om sig i en særlig Lærlingeforening. Ved egne Midler og majsommelige Kollektninger fik han Svendehuset i Bilkerstrasse udvidet, erhvervede et Areal, hvorpaa han lod opføre et storartet Logi- og Spisehus for Svendene under Navn af »St. Josefs Hus« og opførte ogsaa paa dette Grundstykke et Kloster for Franciskanerinder, som skulde lede en kvindelig Tyendeforening i Forbindelse med andre velgjørende Foretagender. R. I. P.

Amerika. Paa et Møde i »Sunset Club« i Chicago i forrige Maaned drøftedes Spørgsmaalet om »*Fremti-*

dens Kirke«. C. Bonney, Præsidenten for Religions-Parlamentet under Verdensudstillingen ifjor, præsiderede, og Taler bleve holdte af en Del protestantiske Theologer, der alle omtalte Fremtidens Kirke som en Kirke, hvis Medlemmer vilde være forenede indbyrdes ved Religionens fundamentale Sandheder. *Howard L. Smith*, en fremragende protestantisk Theolog, forbausede dog alle sine Tilhørere ved at forudforkynde, at *den katholske Kirke* vilde blive Fremtidens Kirke. Fremtidens Kirke, mente han, vilde blive en fast organiseret Kirke. Den katholske Kirke vilde lige saa let overvinde alle Protestantismens adsplittede Sekter og Former som en vel organiseret Hær overvinder en Skare af Strikende. Uafhængighed i Henseende til Religion var religiøst Virvar. Lad ethvert Menneske være sin egen Pave, saa have vi det skønneste religiøse Anarki, som allerede nu er tilstede indenfor Protestantismen i Form af Sektvæsenet. Katholicismen og Vantroen ville dele det 20. Aarhundrede mellem sig. — Man ser, at der dog ogsaa gives forstandige og klartskuende protestantiske Theologer i Amerika, som offentlig vedkjende sig deres Overbevisning.

Ostindien. Pave Leo XIII. har ladet overrække til Rajahen af Lahore, *Goypute Rao*, Insignierne til den h. Gregors Orden. Endskjønt denne indiske Fyrste er Buddhist (Hedning) har han dog paa mange Maader hjulpet de katholske Missionærer i Landet. Til Valgsprog har Fyrsten: »Jeg vil have Lys«.

Kina. Kejseren af Kina har udnævnt den apostoliske Vikar for Syd Schangtung, Biskop *Anzer* (født i Bayern og Elev af Missionshuset i Steyl) til Stormandarin af anden Klasse, hvorved han stilles i Rang med en Vicekonge og bliver Medlem af den kinesiske Adel. For de Kristnes Sikkerhed i Vikariatet har denne Udmærkelse en Del Betydning.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 17. Februar. Sexagesima. — 18. M. Votivofficium af St. Ansgar. — 19. Ti. Ihukommelse af vor Frelser's Lidelser. — 20. O. Ferialdag (Pavevalg 1878). — 21. To. Votivofficium af det allerh. Sakramente. — 22. F. Petri Stol i Antiochia. — 23. L. Petrus Damian, Biskop og Kirkelærer.

Søndag den 24. Februar. Quinquagesima (Fastelavn).

Ansgariusforeningen. Søndag den 17. Febr efter Højmessen i St. Ansgars Kirke afholdes den aarlige Generalforsamling, hvortil alle Foreningens Medlemmer, baade Mænd og Kvinder, indbydes. Regnskabet fremlægges. Valg af Bestyrelsesmedlemmer foretages. Mødested: Forsamlingsværelset i St. Ansgars Præstebolig.

Den offentlige Examen med Kirkeskolens Elever afholdes i Bredgade 67 & 69 Bagbygningen Tirsdag den 19. Febr. i begge Drengklasserne Onsdag den 20. Febr. i begge Pigeklasserne fra Kl. 8—2 $\frac{1}{2}$; Torsdag den 21. Febr. i Forberedelsesklassen fra Kl. 9. Børnenes Forældre eller Værger samt alle Skolens Venner indbydes til at overvære denne Examen.

Mariaforeningen vil ogsaa i Aar efter Evne komme træugende Førstkommunikanter og Konfirmander til Hjælp, for saa vidt disse have gjort sig værdige dertil. Skemaer, som de Ansøgendes Forældre eller Værger selv have at afhente hos Undertegnede (Form. Kl. 9—10 eller Efterm. Kl. 3—4), maa ligeledes udfyldes og alleveres af dem selv inden den 24. Februar enten hos Fru Günther (Bangertsgade 7) eller Fru Ronge (Lykkesholms Allé 14. C.) eller hos undertegnede

Joh. Braun, Sognepræst,

St. Josefs Gilde. Mandag den 18. Febr. alm. Møde for alle Brødre.

Unios Fastelavnsfest afholdes Søndag d. 24. Febr. Kl. 7 $\frac{3}{4}$ pr. i Koncertpalæet. Se Programmet, som med dette Nr. af Ugebladet følger til indenbys Abonnter.

Billetter faas hos: Alb. Hitzinger, Sølvgade 86; H. Hoffmann, Kjøbmagergade 48; A. V. Günther, Nørre Allé 11, 3. S. Fr. Jørgensen, Gothersgade 43. Kj. Entré til hele Festen (Forestilling og Bal): Medlemmer 50 Øre. Besøgende (indførte ved et Medlem) 1 Kr. 50 Øre pr. pers. Til Forestillingen alene: 50 Øre, reserveret Plads 50 Øre extra. Børuebilletter 50 Øre.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn, Gothersgade 49:

Aabent Brev til mine Venner i den danske Folkekirke af **M. C. Jensen**, forværende Sognepræst for Fjelsted og Harnstrup Menighed paa Fyen. Pris 50 Øre.

Rettelse. I forrige Nr. Side 91. L. 14. f. n. langt senere — læs: langt snarere.

Glem ikke Børnenes Bispisning!

Mohns Bogtrykkeri, st. Kongensgade 31, Kjøbenhavn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 8.

Søndagen den 24. Februar.

1895.

Indhold: Fastemandat. Hans Tavsens „Campeador“. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn, Rom, Italien, Frankrig, Tyskland. — Bekjendtgjørelser.

Fastemandat

for Tiden fra Askeonsdag 1895 indtil den samme Dag 1896 bliver herved i Henhold til de af den hellige Fader Os overdragne Special-Fuldmagter for det Apostoliske Vikariats Omraade bestemt som følger:

- I. Den paabudte *Faste*, som kun tillader ét fuldstændigt Maaltid, én Kollation og en Smule Brød om Morgenen*), men udelukker al anden Nydelse af *Spise*, bliver bestaaende paa alle Dage af *den 40 Dages Fastetid* med Undtagelse af Søndagene, desuden paa alle *Tamperdage* og *Vigilie-Fastedagene* før Jul, før Pintse, før Petri og Pauli Fest, Mariæ Himmelfart og Allehelgen. De øvrige *Vigilie-Fastedage* ere forlagte til *Onsdagene*

*) Theologerne pleje at regne indtil 4 Lod.

og *Fredagene i Adventstiden*. Fastedagene skulle hvergang Søndagen forud forkyndes fra Prædikestolen.

- II. *Abstinentbudct*, som forpligter til fuldstændig Afholdelse fra Kjødspise, forbliver bestaaende paa *Askeonsdag, Skærtorsdag, Paaskelordag* og Aarets *samtlige Fredage*. Paa alle de øvrige Dage tillades Nydelsen af Kjødspiser, dog med den Indskrænkning, at der paa samtlige befalede *Fastedage* (cfr. Nr. 1) tillades Nydelsen af Kjød kun *én Gang* nemlig ved Hovedmaaltidet.
- III. Paa alle Aarets Fastedage som ogsaa paa Søndagene i Fastetiden er den *samtidige* Nydelse af *Kjød- og Fiskespiser* forbuden ved et og samme Maaltid. Dette Forbud *gjælder* for Alle *uden Undtagelse* fra det fyldte syvende Leveaar, saafremt de ikke ere alvorligt syge.
- VI. *Kjødssupper* og med Fedt, Flæsk eller Blod tilberedte Spiser, for saa vidt de enten ikke indeholde Kjøddele eller kun i en aldeles uvæsentlig Grad, tør nydes hver Dag, alene med Undtagelse af den h. *Langfredag*, og det ogsaa i Forening med Fiskespiser.
- V. De i aktiv Tjeneste staaende Militærpersoner, og, saafremt disse føre egen Husholdning, ogsaa deres Hus- og Bordfælder; — fremdeles Gjæstgivere og Spiseværter og deres Gjæster, samt alle de, som jævnlig faa deres Mad fra et offentligt Spisested; Handelsbetjente, Svende, Lærlinge, Tjenestetyende og Arbejdere, naar de koster af Ikke-Katholiker; Medlemmerne og Tjenestefolkene i konfessionelt blandede Familier; de af Ikke-Katholiker Indbudne, samt Ikke-Katholikernes øvrige Hus- og Bordfæller, endvidere de paa offentlige Bade- og Kuranstalter under Kur værende Personer, Rejsende og Fattige

ere, med Undtagelse af den h. *Langfredag* aldeles fritagne for *Abstinenten*.

- VI. Alle approberede Skriftefædre meddeles herved Myndighed til, i paatrængende Tilfælde, hvor det synes nødvendigt, og hvor ikke blot *Sandseligheden* forlanger det, at forvandle Faste- eller Abstinentbudet for *enkelt* Troende til en anden from Gjerning; dog kunne kun Sognepræsterne og Rektorerne gjøre Brug af denne Fuldmagt udenfor Skriftemaalet.

Hermed er forøvrigt ingen Fuldmagt givet til at dispensere fra den *samtidige* Nydelse af *Kjød- og Fiskespiser* paa de befalede Fastedage (cfr. Nr. 1).

- VII. Med Hensyn til den for *Allc* eftergivne Stræng-
hed af det oprindelige Faste- og Abstinentbud, *skulle alle de Troende, som ere i Stand dertil*, i Fastetiden nedlægge en *Almisse* i de Bøsser, som til den Ende blive at anbringe i alle Kirker og Kapeller med Paaskrift: „**Faste-Almisser**“. Disse Faste-Almisser, som anvendes til Bedste for Vikariatets kirkelige Anstalter, blive at *indsende* til Vikariatet strax efter Fastetidens Afslutning. Hvo som ikke er i Stand til at give en saadan Almisse, skal paa Søndagene i den hellige Fastetid bede den smertefulde Rosenkrans for Kirkens Anliggender.

- VIII. I Overensstemmelse med det h. Tridentiner Koncils Bestemmelse (S. XXIV. de ref. c. 4) forordne Vi, at der i samtlige Sognekirker i den hellige Fastetid skal holdes en *særegen Fasteandagt*, bestaaende af en Prædiken, Salmer og Bønner, hvorom Vi overlade d'Hrr. Sognepræster at anordne det Nærmere. Disse Andagter skulle slutte med den sakramentale Velsignelse og Prædikenerne have Menneskets sidste Ting eller Frelserens Lidelse og

Død eller et andet dermed i nær Forbindelse staaende Æmne til Gjenstand.

Paa *Søgnedagene* i den h. Fastetid bliver under eller efter Skolemessen Litaniet eller Rosenkransen om Kristi Lidelse at forebede for Kirkens Anliggender.

- IX. I de saakaldte *lukkede Tider*, d. e. fra Askeonsdag indtil den første Søndag efter Paaske, og fra første Adventssøndag indtil Herrens Aabenbarelse inkl., maa ingen Bryllupper finde Sted. Men i selve *Faste- og Adventstiden* skulle de Troende ogsaa overhovedet afholde sig fra alle *Danse- og andre støjende offentlige Forlystelser*.
- X. Tiden for Opfyldelsen af det kirkelige Bud om *Paaske-Kommunionen* fastsættes i Medfør af et paveligt Indult, at skulle vare fra Palmesøndag indtil Kristi Himmelfart, og for Katholikerne, som bo langt borte fra en Kirke, indtil anden Pintsedag. De Troende gjøres herved opmærksom paa den ældgamle kirkelige Forskrift om at modtage Paaskekommunionen i deres resp. *Sognekirker*, en Forskrift, der ogsaa under vore kirkelige Forhold bør søges saavidt muligt overholdt.
- XI. *Højtideligholdelsen af den første h. Kommunion* bliver fastsat til den første Søndag efter Paaske, forsaavidt der ikke af særdeles Grunde udtrykkelig maatte blive tilstaaet en Undtagelse fra denne Forskrift.

Nærværende Hyrdebrev *) og Fastemandat bliver at oplæse i alle katholske Gudshuse i Vikariatet Søndag Quinquagesima den 24 Februar 1895.

Kjøbenhavn, den 20. Februar 1895.

✠ **Johannes,**

Biskop af Anastasiopolis,
Apostolisk Vikar for Danmark.

*) Den højærværdigste Biskops Hyrdebrev følger i næste Nr. af Ugebladet. Red.

Hans Taysen eller den danske Luther.

(Fortsat).

—o—

Under Grevefejden fjernede Taysen sig mere og mere fra Magthaverne her i Landet og sluttede sig til Demokratiet, som gjorde et mislykket Forsøg paa at afryste Adels- og Prælatherredømmet. Under Belejrningen af København 1535-36 maatte vist ogsaa han med sin Familie lide megen Nød, se sine Forhaabninger skuffede og de fordævelige og ødelæggende Kræfter bryde frem af den af ham selv dyrkede Jordbund. »Da København maatte overgive sig«, skriver Rørdam, »førte Forholdene det med sig, at Taysen kom at staa i Række med andre amnesterede Oprørere, der maatte sikres mod Overlast ved kongeligt Beskyttelsesbrev. Vi vide at han erholdt et saadant for sig og sit Hus ved den kong. Hofprædikant M. Johan Albretsens Medvirkning«. Han forblev dog i sin Stilling som Præst ved S. Nikolai Kirke og indkaldtes ogsaa med de andre mest fremragende lutherske Prædikanter i Januar 1537 for at gøre Udkast til en Kirkeordinans; men ved det første Valg af Superintendentener*) i September 1537 blev han forbigaaet.

Derimod blev Taysen efter Universitetets Genoprettelse (1. Okt. 1537) ansat som *Lektor i det hebraiske Sprog* og roses af Bugenhagen for sin Flid som Docent: han fik 5 Daler »for tvende Lektier om Ugen udi et Fjerdingaar (pro lectione hebræa).

Paa denne Tid døde Jørgen Sadolins Søster *Dorothea*, som i sin Forbindelse med Reformatoren havde født ham fire Børn, og blev begravet i S. Nikolai Kirke.***) Men alt i Februar 1538 findes Reformatoren

*) De 7 Superintendentener ordinerede af Johannes Bugenhagen, der selv ikke var Biskop, skulde erstatte de af Kristian III. fængslede og 30. Okt. 1536 ved hans Magtsprog og den københavnske Almues Samtykke forkastede katolske Biskopper.

**) Røn, 114 — Theol. Tidsskr. VII. 48.

som Læsemester i Roskilde. Thi en vis Præst Herr Matz fik (26. Febr.) af Superintendent Peder Palladius den Befaling, »daglig at søge højlærd Mands Mester Hans Tavsens Lektie der udi »Roskilde« og altid at forbedre sig udi Guds Ords Kendelse«. Forøvrigt havde, som Bugenhagen den 28. December 1537 skrev til Kongen, Borgmester og Raad i Roskilde henvendt sig til Øvrigheden i København, ligesom ogsaa til Peder Palladius og til den kong. Lensmand Iver Krabbe med Bøn om, at de maatte faa Tavsens til deres tredje Prædikant; thi siden den Tid, Peder Palladius havde prædikeret 14 Dage i Rad i Roskilde og holdt latinske Forelæsninger der, som vare blevne besøgte af ikke mindre end 125 Personer, var der opstaaet en stor Hunger og Tørst efter Guds Ord, saa at de to Prædikanter, som alt vare ansatte der, ikke vare tilstrækkelige. Efter Bugenhagens Raad kunde man dog ikke for bestandig give Slip paa Tavsens i København, hvorfor han kun blev laant ud til Roskildenserne til at prædike og holde Forelæsninger for dem. Maaske er *Røns**) Antagelse rigtig, at Hs. Majestæt var forvissat om, at Tavsens kunde holde Domkapitlet i Roskilde Stangen, »som var meget haardnakket i at frafalde det papistiske Væsen; thi mærkelig, saasnart var han ej i Aaret 1542 kaldet derfra til Ribe, førend Kannikerne begyndte at ytre deres Misfornøjelse med Reformationen«.

Som Lektor i Roskilde beholdt han vel sit Embede ved S. Nikolai i København, hvor han havde en Stedfortræder, men først i September 1539 finder man at Domkapitlet sammesteds, paa Kongens Befaling, tilsagde ham en aarlig Løn af 50 Daler samt stadfæstede ham som fri Bolig den Gaard med Have og Tilliggelse, i hvilken han allerede boede. Hans Formaal var, ved sine Forelæsninger ikke blot at fore de tidligere romersk-

*) S. 89. 90.

katholske Præster, som fik Lov at blive i deres Embeder, ind i den lutherske Lære og Tankegang, men ogsaa at forberede ældre Skoledisciple, som ikke havde Raad eller Lejlighed til at gøre akademiske Studier, til den lutherske Ordination. Under sit roskildske Lektorat promoveredes Tavsens den 12. Juli 1538 til Baccalaur (o: Lic. theol.) ved Københavns Universitet, og den 8. Juni 1540 forlenedes han af sammes Rektor og Professorer med den Universitetet tilhørende Bispetiende af Glim Sogn mod en aarlig Afgift; det skete i Anerkendelse af Tavsens særdeles Velvilje overfor Universitetet.*)

Et fjerde literarisk Arbejde fra denne Tid var »*Justi Menii oeconomia christiana*, det er: *En kristelig Husholdning, hvorledes hver maa med Guds frygt tage Varc paa det ham tilhører efter sit Kald, udsat af Mester Hans Tavsens Prædiker udi København, trykt til Rostock af Ludvig Dietz anno 1538*«. Kun de første Blade af denne hans Oversættelse ere i Behold.***) I Fortalen læses: I denne Bog »gives overvættens mærkelige og gode Lærdomme for unge og gamle, gifte og ugifte, hvorledes hver kristen Mand skal holde sig udi sit Hus først imellem sig og Gud og siden mod sin Hustru, Børn, Tyende, Nabo, Frænder, Venner og Uvenner og med alle« etc. Dette sker i 16 Kapitler, som den tyske Originaludgave udviser. Men ved Siden af mange gode Raad findes ogsaa de lutherske falske Lærdomme om Ægteskab og Coelibat, hvorfor der er Tale om »svinske Munke og Præster« og om »Præsternes, Munkenes og Nonnernes svinske Kyskhed og Stand.« Den bestandige Kyskhed fremstilles som noget umuligt uden en særlig Guds Gave. I det 10. Kapitel om *Børnene* roses alligevel den jomfruelige

*) Herom og om det forudgaaende se Ny kirkeh. Samlgr. III, 21—27.

**) Paa Univ. Bibl.

Stand og foretrækkes for Ægttestanden (i Samklang med 1 Kor. 6 og 7) samt angives Midler til at værne og hygge om Kyskheden.

Bogen kan anses som et Indlæg til Forsvar for Tavsens saakaldte Giftermaal; thi netop i denne Tid sluttede han en anden Forbindelse med *Anna Andersdatter*, en Slægtning af Frants Villumsen, Tolder i København og Kannik i Lund. Hun fødte ham i alt 9 Børn, hvoraf dog kun 3 Døtre og en Søn naaede den voksne Alder.

Hans vigtigste Værk er dog: *Vinter- og Sommerpostillen*, »beredt af Hans Tavsens, Prædiker i København, 1539 trykt i Magdeborg hos Hans Walther og med stor Flid vel korrigeret.«

Dedikationen er rettet til Kong Kristian III., hvis Iver for Evangeliet roses. Han opfordres til ikke blot at beskytte »Evangeliet«, men ogsaa at hjælpe det paa Fode ved en god og bekvem Reformat, for at Evangeliet kunde blive prædiket overalt, for at Skolen kunde bygges, og for at et retfærdigt Universitet kunde oprettes her i Riget. Han skulde sørge for, at Ungdommen blev holdt til Gudsfrygt, at lærde kunde faa deres Underhold, og at der blev indrettet Hospitaler for fattige, Enker og faderløse. Ligeledes burde han med al Strenghed modarbejde Hor, Mord, Mandslet, »det vitterlige almindelige Skørlevned, det overflødige Slemmeri og andre flere aabenbare onde Sædvaner.« Almuen var jo »grov og ulærd«, og Sognepræsterne »vanvittige«. — For samme Sognepræsters Enfoldighed havde han (Tavsens) fordansket Epistlerne og Evangelierne. »Thi jeg har fornummet i disse 12 eller 13 Aar, jeg har prædiket Evangeliet, at mange have standet i Stampe og ere i Lærdom blevne de samme, de vare, ikke af nogen ond Vilje eller Had til den evangeliske Lærdom, men af Vanvittighed. Nu have de

ingen Undskyldning; naar kun Viljen er god, kunne de hjælpe sig selv.

Epistlerne ere ganske kort forklarede, *Evangelierne* derimod vidtløftig behandlede i Homilier, som ere holdte i en rolig Tone, i Reglen uden nogen overdreven Lidenskabelighed. De vidne, som Wedel rigtig siger, i det hele om, at Hans Tavsens havde tilkæmpet sig et roligere Blik paa Situationen, end han tidligere havde.

Alligevel angriber og forkaster han den katholske Lære paa mange Steder som »Menneskevisdom og Menneskepaafund«, vrager de gode Gerningers Betydning, Klosterlevned og Coelibatet, kalder Ceremonierne »et Abespil udi Kirken«, forhaaner Fastebudet og tillægger den katholske Gejstlighed alle mulige Laster. Medens han søger at ophøje Ægttestanden over den jomfruelige Stand og Klosterlevned, kan han dog ikke andet end opstille den allerseligste Jomfru som et herligt Exempel paa jomfruelig Beskedenhed, i det han paa hendes Besøgelsesdag skriver: Hun er »ikke sen paa Rejsen eller giver sig Stunder til at holde Faddersnak med hver Mand, den hun paa Vejen møder; men med en Hast søger didhen, som hun sig havde agtet. Og uden Tvivl bleve der ej udi denne vor Tid saa mange skammeligt skændte, som der sker, havde Piger den samme jomfruelige Blyhed, som dem burde at have, og ej vare saa dristige til at tale og snakke lønlig og aabenbart, gaa og staa med Mandfolk der, som dem ikke vel sømmede. Men hvo kan bære Ild udi sit Skød, at han skal ej brænde sig? hvo kan tage ved Beg, at han ej smitter sig?«

Maria skal, som han siger, ikke dyrkes som Afgudinde: deri stemmer han overens med Kirken, ligesom ogsaa med Hensyn til hendes Syndeløshed: »Det, som i Mennesket har gjort den Frygt og Rædsel for

Gud, som er Synden, den er alt vendt fra hende, og hun har fundet Yndest og Naade hos Gud«.

Fri for Modsigelser findes Tavsens heller ikke i dette Værk, især naar man dermed sammenligner hans tidligere Færd og Udtalelser. Naar han saaledes siger, at man aldrig burde bruge verdslig Magt, for at bringe nogen til at tro, saa fordømmer han sin egen Gerning i Viborg især overfor Graabrødrene og Domkirken, for ikke at tale om Kirkestormen i København.

(Forts.)

„Campeador“.

(Efter det Franske.)

--o--

En Aften gennem Sierraen foer
 paa sin Hingst den prægtige Campeador,
 paa hans Rustning spilled' en Straaledans
 af Aftensolens rødlige Glans;
 Guld overalt fra Isse til Fod,
 og paa Hjælmen Rubiner, røde som Blod.
 Hyrderne hist paa Bjærgene stirred'
 hen paa det Syn, der dem ganske forvirred.
 Som en Ildkugle i Horisonten det flammed.
 Hvad var det? var deres Syn mon lammed?
 Den Guldrytter der var St. Jakob, ej sandt?
 thi prægtigere Skikkelse aldrig man fandt;
 saa et Aandesyn var det. Nej, saa jeg tror,
 det ene kan være *Campeador*.
 Langsom og tankefuld rider han frem.
 Han studser og lytter; fra hvem
 kom den Lyd i Kløften histhenne?
 var det ej Lyden af et Menneskes Stemme?
 Igjen han lytter; jo vist, fra Hulvejen hist
 sig hæver en Stemme saa svag og mat.
 Han bøjer sit Hoved, nu ser han, at

et Menneske ligger paa Jorden slængt,
 en Stakkel, der er med Spedalskhed befængt.
 Hestens Forben i Vejret blir' rettet,
 det var, som forstod den, at den blev plettet,
 besudlet, i Fald dens Hov kom nær
 den smittebefængte Elendige der.
 Bøjet i Knæ han vover igjen
 at bede og strække Haanden frem
 i Navnet Faderen og hans Søn,
 en fortvivlet, hjertesøkærende Bøn.
 Med Et forandres hans triste Blik,
 en Solstraale ham gjennem Hjærtet gik,
 thi Campeador i hans Haand lod falde
 en Almisse til ham, hvem ellers alle
 ræd flygted fra; ham man forskød,
 forbandede, ham man aldrig bød
 et venligt Ord. Hans Øjne lyste,
 thi nu var der En, han ikke kyste
 bort; han frem sig rakte
 og efter Campeadors Haand han strakte.
 I denne for ham saa lyksalige Stund
 han voved' at trykke sin urene Mund
 paa Handskens Metal, det kunde han rore,
 uden sin Smitte til ham at føre;
 thi ellers blot ved et Haandtryk, han gav,
 et Menneskeliv styrtedes i sin Grav.
 Og Campeador ikke det mindste ham hindred,
 han saa, hvordan det den Stakkel lindred,
 han rynkede Brynet; hvad Tanke foer
 igjennem den store Campeador?
 med ét han Handsken af Haanden slængte
 og rakte sin Haand til den Smittebefængte.

»Campeador« (uforlignelige Helt) eller »Cid« (el
 mio), d. v. s. »min Herre«, ere folkelige Tilnavne, hvor-
 med Spaniens mest fejrede Nationalhelt, *Don Rodrigo*

Diaz, Greve af Vivar, er bleven hædret af det spanske Folk. Han blev født i Aaret 1026. Som 20aarig Yngling besejrede han for Kong Ferdinand I. af Kastilien fem mauriske Fyrster, som brandskattede Landet. Derefter kæmpede han for Kong Ferdinands Søn Sancho af Kastilien, og da denne var bleven snigmyrdet, for hans Broder og Efterfølger Alfons, som flere Gange landsforviste ham paa en utaknemlig Maade, men hver Gang, naar Maurerne atter fik Overhaand, kaldte ham tilbage. Paa egen Haand erobrede Cid Valencia og Murviedro og var en stadig Rædsel for Maurerne, som flygtede, saasnart han viste sig paa sin prægtige Hingst Babieça i Spidsen for sine Vasaller. Han døde i Aaret 1099 i Valencia. I Klosterkirken San Pedro de Cardessa ved Burgos fandt »Cid« og hans Hustru, den ædle *Ximene de Gormaz* deres sidste Hvilested. Endnu medens han levede, blev »el Campeador« besungen af sine Landsmænd, og hans Minde vedbliver at leve i de spanske Folkeviser og Romancer. De høre til de skønneste episke Digte, som nogensinde ere blevne skrevne, og ere et tro Billede af det spanske Folks Karakter i Henseende til dets Ridderlighed, Religiøsitet, Ære og Fordrinder til Kongemagten og de højere Stænder.

Marie Lucie.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. I Søndags afholdt *Ausgariusforeningen*, hvis formaal er den katholske Literaturs Fremme, sin aarlige Generalforsamling, hvortil 19 Medlemmer vare mødte. I Mødet, som aabnedes med Bøn, gav Formanden, Hr. Observator. Dr. *Pechüle* en kort Oversigt over Foreningens Virksomhed i det henrundne Aar;

denne havde navnlig bestaaet i Udgivelsen af »Nordisk Ugeblad«, hvormed fulgte som Særtryk anden Del af H. Lasserres Bog »Vor Frue af Lourdes«, hvorved Ugebladets Abonnenter vare komne i Besiddelse af en smuk Bog paa 300 Sider. Et Titelbillede (Zinkætsning) til Bogen, som Foreningen havde erhvervet fra »Illustr. Tidende«, forestillende Grotten i Lourdes, tilhørte nu Foreningen. Tillige var udgivet som Særtryk af den lille Bønnebog en Korsvejandagt med fjorten Billeder, som ogsaa tilhørte Foreningen og solgtes for 10 Øre pr. Exemplar. I Aarets Løb var paabegyndt et Biografi af »Hans Tavsens eller den danske Luther«, som fortsættes i Aar og senere vil udkomme som Særtryk. Foreningen havde ogsaa set sig i Stand til, ligesom i de sidste 10 Aar, at udgive ved en Velgjørerindes Bistand en katholsk Væggekalender for 1895. Foreningens Kasserer oplæste dernæst Regnskabet, af hvilket fremgik, at *Indtægten* i 1894 havde været 3834 Kr. 11 Øre (heri indbefattet 1374 Kr. 25 Øre i Kassebeholdning fra ifjor); *Udgiften* havde beløbet sig til 2983 Kr. 30 Øre, saa at Foreningens Kassebeholdning for 1895 var 850 Kr. 81 Øre. Medlemmernes Antal havde i det henrundne Aar været 134, hvilket i Betragtning af at Foreningens Virksomhed gjaldt hele Landet desværre maatte anses for at være uforholdmæssig lidet, og det saa meget mere som hele Aarskontingentet kun beløb sig til 2 Kr.

Ved det derpaa følgende Valg af Bestyrelsesmedlemmer gjenvalgtes enstemmig den gamle Bestyrelse, naar undtages Kassereren, Hr. *Herm. Hoffmann*, som meddelte, at han ønskede at fratræde paa Grund af en Del andre Hverv, som paahvilede ham. I hans Sted valgtes Hr. Grosserer *C. B. Lohrer*, saa at Bestyrelsen for Ansgariusforeningen nu bestaar af D'hr. Observator, Dr. *Pechüle*, Formand; Pastor *Braun*, Viceformand; Grosserer *C. B. Lohrer*, Kasserer; Grosserer *J. May*,

Sekretær og Dr. theol. *B. Hansen*, Assistent. Til Revisorer valgtes Hr. Boghandler *Mackeprang* og Hr. Lærer *Jensen*.

Formanden sluttede derefter Mødet, idet han med faa Ord mindedes Foreningens afdøde Velgjørerinde, Fru Kammerherreinde *Berling*, og opfordrede de Tilstedeværende til at bede for hende. Staaende paahørte de Forsamlede Formandens Opfordring, som efterfulgtes af en Bøn for den Hensøvede.

— Højærv. Pater *H. Lange*, som gjentagende har holdt franske Foredrag i St. Ansgars Kirke i Løbet af Fastetiden, her atter i Aar kunnet tage imod den højærværdigste Biskops Indbydelse til at holde Fasteprædikener her i Hovedstaden og kan derfor ventes til Byen i Ugens Løb.

Rom. De katholske Missioner, skriver »St Olaf«, talte ved dette Aarhundredes Begyndelse som Følge af den franske Revolution og andre Omvæltningstilstande kun 300 Missionærer. Derimod tæller de i Dag 13,314 Præster, 4,500 Lægbrødre og 42,300 Søstre, medens 13,000 Ynglinge forberede sig i Missionsseminarier til Missionsgjerningen. Missionsforeningen bidrager aarlig henved 10 Millioner Francs til Troens Udbredelse i hedenske Lande. Desuden lader den h. Barndomsforening opdrage 146,000 Hedningebørn i 3000 Skoler, 624 Vajsenhuse og 300 Arbejdshuse.

— Den ældste katholske Biskop er for Tiden den 90aarige Ærkebiskop *P. Kenrick* af St. Louis i Nordamerika, som modtog den biskoppelige Konsekration i April 1841. Efter ham følger den h. Fader, Pave *Leo XIII.*, som blev bispeviet i 1843. Den Tredie i Rækken er Ærkebiskop *D. Murphey* af Hobarts-town i Australien, som modtog Bispevielsen i December 1845, saa at han i Aar fejrer sit gyldne Bispejubilæum. Den 20 Februar var det 17 Aar, siden Kardinalkollegiet efter Pius IX.s Død valgte *Leo XIII.* til Paveværdig-

heden, og den 85aarige Pave begyndte saaledes den Dag sit 18de Regeringsaar. Blandt Europas Suveræner indtager Pave Leo XIII. Alderspræsidiat, idet han er født den 2. Marts 1810; efter ham følge Kongen af Danmark, født 8. April 1818, og Dronningen af England, født 24. Maj 1819.

Italien. I Italien hersker der for Tiden en *Elendighed*, som overgaar alle Begreber. Værst ser det ud paa Sicilien, den store Patriot Crispis Hjemstavn. I Palermo og flere andre Byer har man fundet Mennesker, som vare døde af *Sult*. Hospitalerne ere overfyldte, Kommunernes Kasser tomme og alle Vegne er der almindelig Arbejdsløshed paa Grund af den strænge Kulde og det betydelige Snefald, som hindrer en Mængde Arbejderfamilier i at forskaffe sig det daglige Brød.

Frankrig. Det socialistiske Generalraad i Seine-Departementet har for nylig besluttet, at de »ubenyttede Lokaler« i Daareanstalten Sainte-Anne i Paris for Fremtiden skulle benyttes til Theater- og Festsale. Til disse »ubenyttede Lokaler« høre efter de franske Frimureres Anskuelser ogsaa Anstaltens *Kapel og Sakristi*, fordi de kun benyttes én Gang om Ugen, nemlig om Søndagen, til Gudstjeneste. Forgjæves søgte man at overbevise de vise Fædre om, at man dog umuligt kunde føre Anstaltens Beboere over Gaden til en nærliggende Kirke og heller ikke turde berøve dem Søndagsgudstjenesten. Generalraadet holdt fast ved, at Kapellet kunde finde »en bedre Anvendelse«. I Stedet for et Kapel faa Anstaltens ulykkelige Beboere nu en Theatersal.

Tyskland. Den katholske politiske og kirkelig-politiske Presse tæller for Tiden 402 tyske Blade, hvoraf 307 udkomme i Tyskland, 62 i Østerrig og 33 i Schweiz. Desuden er den katholske Presse i Tyskland repræsenteret af 27 Revuer og Literaturblade, 36 theologiske Tidsskrifter, 39 asketiske populære Tidsskrifter, 8 Missions-

blade, 24 Tidsskrifter for Stats- og Retsvidenskab, Socialpolitik, Historie, Naturvidenskab og Geografi, 34 pædagogiske Blade, 9 Tidsskrifter for Kunst og 13 for Musik, 41 Tidsskrifter for Skjønliteratur og 14 Foreningsblade. Det samlede Antal tyske katolske Dagblade og øvrige Tidsskrifter beløber sig saaledes til 649. Desuden udgives i Tyskland 123 katolske Kalendere.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 24. Februar. Quinquagesima (Fastelavn). — 25. **M.** Mathias, Apostel. — 26. **Ti.** Votivofficium af St. Ansgar. — 27. **O.** Askeonsdag. (I St. Ansgars Kirke Kl. 9 højtidelig Pontifikal-Askevielse og Højmesse; Fastens Begyndelse). — 28. **To.** Ferialdag -- 1. **Marts, F.** Ihukommelse af Freiserens h. Tornekrone (Kl. 8¹/₄ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften: Korsvejandagt). — 2. **L.** Karl den Gode, Martyr.

Søndag den 3. Marts. 1. Søndag i Fasten.

St. Ansgars Kirke. I Fastetiden holdes hver Fredag Aften Kl. 8 Korsvejandagt (første Gang den 1. Marts) og hver Søndag Aften Kl. 6 Fasteandagt med Prædiken.

Jesu Hjærtes Kapel (Stenosgade). Hver Onsdag Aften Kl. 8¹/₄ Kateketisk Foredrag.

St. Elisabeths Understøttelsesforening holder Møde i Lokalet Bredgade 67, 2. Sal o. G. i Dag, **Søndag den 24. Februar**, Kl. c. 11¹/₂ (efter Højmesse i St. Ansgars Kirke). Medlemmerne afgive Beretning om deres Virksomhed i det forløbne Kvartal og modtage nye Adresser for det kommende Kvartal.

Rosenkransbroderskabet holder Møde med Procession Søndag den 3. Marts Kl. 6 i St. Ansgars Kirke. — Jomfruernes Forening deltagte i Processionen.

Mariaforeningen. Søndag den 24. Februar (efter Højmesse i St. Ansgars Kirke) holdes Møde, under hvilket Skemaerne fremlægges.

Unios Fastelavnsfest afholdes Søndag d. 24. Febr. Kl. 7¹/₄ pr. i Koncertpalæet.

Billetter faas hos: Alb. Hitzinger, Sølvgade 86; H. Hoffmann, Kjøbmagergade 48; A. V. Günther, Nørre Allé 11, 3. S. Fr. Jørgensen, Gothersgade 43. Kj. Entré til hele Festen (Forestilling og Bal): Medlemmer 50 Øre. Besøgende (indførte ved et Medlem) 1 Kr. 50 Øre pr. pers. Til Forestillingen alene: 50 Øre, reserveret Plads 50 Øre extra. Børnebilletter 50 Øre.

Hos Kirkebetjenten ved St. Ansgars Kirke (Hr. Stein) faas „Korsvejandagt med Billeder“ (Pris 10 Øre), som benyttes under Korsvejandagterne i Kirken.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

Nº 9.

Søndagen den 3. Marts.

1895.

Indhold: Biskoppeligt Hyrdebrev. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Rusland. England. Rom. — Bekjendtgjørelser.

Biskoppeligt Hyrdebrev

i Anledning af Fastetiden.



Johannes,

ved Guds Barmhjærtighed og den Apostoliske Stols Naade

Biskop af Anastasiopolis,

Hs. Helligheds Husprælat,

Apostolisk Vikar for Danmark,

til det højærværdige Præsteskab og det Apostoliske Vikariats Troende.

Hilsen og Velsignelse i Herren!

Højtelskede i Herren!

Kirken er efter den h. Skrift Jesu Kristi mystiske Legeme, ja den kaldes endog hans Brud. Men derfor

elsker Kirken ogsaa Jesus Kristus, den elsker ham med hin inderlige, stærke og glødende Kjærlighed, med hvilken kun Guds Brud formaar at elske den guddomlige Brudgom. Spørger Kirken, hvad Jesus er for den, og I ville faa eet og samme Svar fra dens Bekjenderes Mund, fra dens jomfruelige Børns Hjærte, fra dens Martyrers Blod, — dette eneste Svar lyder: *Jesus er vort Et og Alt*. Skuer hen paa Kirken og seer hvad den gjør med det nyfødte Barn, som fremstilles ved Døbefonten. Den betegner dette Barns Pande og Bryst med det hl. Kors, til Tegn paa, at Jesus skal være Gjenstand for Barnets første Tanke, og at Barnets Hjærte skal tilhøre den Korsfæstede. — Betragter Kirken og seer, hvad den gjør, naar den træder hen til sine Børns Dødsleje, eller til deres sidste Hvilested. Den lægger Krucifixet i den Døendes Hænder, og den ledsager de Afdøde med det hellige Kors til Vidnesbyrd om, at som i Livet, saaledes er Jesus ogsaa i Døden Begyndelsen og Enden, vort Et og vort Alt. — Ja, høre vi Kirkens Røst ere vi dens levende Medlemmer, da ville vi ogsaa elske Jesus, og denne Kjærlighed vil stadig i denne golde Verdensørken, midt i denne Skyggens og Dødens Dal, være for os den rent og klart sprudlende Kilde, der fører os til en Lykke, som ikke falmer, som gjemmer en Trøst, der aldrig glipper og indgyder et Mod, som ikke bøjes ved de største Hindringer. Netop fordi Verden ikke kjender til den fra den overnaturlige Tro udspringende himmelske Kjærlighed, netop derfor er den saa kold og sønderreven; hvor meget den end jager efter Lykke og Tilfredsstillelse, den finder kun et Skyggebillede, som den med Skuffelse og Foragt vender sig bort fra, næppe den har grebet det. Derfor dette Præg af Trøstesløshed og Utilfredshed, som møder os alle vegne iblandt de Tusinder, der blottede for Tro og Kjærlighed, uden Frelser og Haab paa de evige Goder, søge deres Lykke i de moderne Ideer, i Menneskekløgt

og Menneskekraft. Men »der er ikke Frelse i nogen Anden end i Ham, der er bleven til en Hovedhjørnen; der er intet andet Navn under Himmelen givet Menneskene, hvorved vi skulle frelses«. Søge vi at bygge vor Lykke paa et selvlavet Fundament, saa have vi bygget paa Sand; der kommer Storm og Regnskyl, og Huset styrter sammen. Kun den som erkjender og elsker Jesus som den Enbaarne af Faderen, som Frelseren fra Synd og Fordømmelse, kun den, som har grebet hans Haand og er gaaet ind i hans Hjertes Inderste, som er saa brændende af Kjærlighed til os og saa fuldt af Medlidenhed med os svage Mennesker, kun den staar fast og væbnet mod alle Fjender og kan sige med Apostelen Paulus: »Hvo vil skille os fra Kristi Kjærlighed? Gjenvordighed eller Ængstelse eller Forfølgelse, eller Hunger eller Nøgenhed eller Fare eller Sværd? Under alt dette vinde vi Sejr ved Ham, der har elsket os. Thi jeg er forvisset om, at hverken Engle eller Fyrstendømmer eller Magter, hverken Fremtid eller Nutid, hverken det Høje eller det Dybe, saalidet som nogen anden Skabning skal kunne skille os fra Guds Kjærlighed, som er i Kristo Jesu, vor Herre«. Det er da mit inderlige Ønske og min daglige Bøn, Højtelskede i Herren, at denne Kjærlighed til Jesus fra Dag til Dag mere og mere maa voxe og befæstes i Eders Hjerter, — og hvor vilde jeg ikke glæde mig, om den nu tilstundende hellige Fastetid vilde modne i Eder Alle det fromme Sindelag, som finder sit Udtryk i den kristelige Bøn: Jesus, Dig lever jeg; Jesus, Dig dør jeg; Jesus, Din er jeg i Liv og i Død!

Til at fremme dette Sindelag, dertil tjene da de Ord, jeg som Eders Overhyrde efter gammel kirkelig Vedtægt nu henvender til Eder Alle, mine kjære Diöcesanere. Jeg vil vise Eder *Jesus som Hjælper* i al aandelig og legemlig Nød paa Livets farefulde Vej til det evige salige Hjem. Det vil jo kun være en enkelt

Lysstraale, jeg peger paa i vor Herre og Frelseres himmelske Skikkelse, men hvor lysér den ikke op i Livets Mulm og Mørke, naar vi annamme den med en god Villie og gjemme den som en kostbar Skat i vort Hjærte.

Vi behøve en *Hjælper* paa Vejen til Faderen i Himmelen. Det er en Sandhed, som ikke vil drages i Tvivl. Et Blik paa Vejen og et Blik paa os selv er tilstrækkeligt til at overtyde os om, at vi uden en mægtig Hjælper ville gaa Glip af vor Rejses Maal. — Thi hvem ere vi? *Pulvis es, Du er Støv*, lyder Guds Svar paa dette Spørgsmaal. Vort Navn er Menneske, men at være Menneske og at være trængende er ensbetydende. Betragter kun Virkeligheden og siger mig, om der gives et Væsen, som er saaledes trængende som Mennesket! Seer det lille Barn, som ligger i Vuggen, hvor værge- og vaabenløst, hvor afmægtigt er det ikke! Og bliver dets Lod sikrere og dets Vej lettere ved dets fremadskridende Udvikling? Nej, Farerne voxer; Time efter Time, Dag efter Dag. Aar ud og Aar ind vil det blive hjemsøgt af nye Farer og Onder; Hunger og Tørst, Hede og Kulde, Naturens oprørske Elementer ville iligemaade true og bekæmpe det. Stakkels Barn! Du er et Billede paa Menneskets Afmagt og Hjælpeløshed! Du vilde hundrede Gange gaa til Grunde, førend Du naaede dit Maal, dersom Gud ikke havde givet Dig kjærlige Hjælpere! Nu ser, min kj. Kristne, ligesaa meget som hint arme svage, værge- og vaabenløse Barn trænger til Hjælp, om det skal fuldende sin jordiske Løbebane, ligesaavel, og jeg tør vel sige, i en endnu langt højere Grad trænger den Kristne til en Hjælper paa Kristenlivets Vej til de evige Boliger.

»Uden mig kunne I Intet gjøre«, saaledes lyder det Fattigdommens Vidnesbyrd, som den guddommelige Frelser selv udsteder os. Vi ere saa fattige, saa elendige, saa svage af Naturen, at vi uden Jesus hverken

kunne begynde med Noget til vor Frelse, eller fortsætte eller fuldende det. Den h. Paulus skriver vel: »Jeg formaar Alt«, men han tilføjer og bekjender: »Jeg formaar Alt ved ham, som styrker mig, Kristus«. Den store Apostel har kun derved kunnet fuldende sit Løb og gribe det evige Livs Krone, at han havde den rette Hjælper med paa Vejen. Og saaledes vil ogsaa Enhver af os kun da naa sit himmelske Maal, naar en mægtig Haand hjælper ham, naar en kraftig Arm understøtter ham; thi af Naturen ere vi svage og skrøbelige.

Dertil kommer, at Vejen til Faderhuset er fuld af Farer, fuld af Fjender, som have sammensvoret sig til at lægge os Hindringer i Vejen. Den Kristnes Vej til Himmelen ligner i denne Henseende hin Vej, som førte fra Jerusalem til Jericho, og i fordums Tid var frygtet og berygtet formedelst dens Farlighed. Denne førte nemlig igjennem en Ørken, der bar det skrækindgydende Navn: Blodvej. Løsrevne Klippemasser hæmmede her Vandringsmandens Fod, dybe Kløfter gabede ham inøde, vilde Dyr indjog ham Angst, og vilde Ransmænd eftertragede hans Liv og Ejendom. I vide, hvad der tilstødte hint Menneske, som efter Evangeliet maatte gjennevandre denne Ørken. Berøvet og saaret vilde han uden den barmhjærtige Samaritans Hjælp aldrig have naaet sit Hjem. — Iligemaade ere vi Alle i aandelig Forstand truede paa Vejen til Faderen. Thi ogsaa vor Himmelvej fører igjennem en skrækindgydende, farlig Ørken — igjennem Livets Ørken. Ogsaa paa Vejen til det evige Liv gives der Fjelde, som maa bestiges; og Afgrunde, som maa undgaas; tusindfoldige Hindringer maa overvindes, Hindringer, som den opfindsomme, travle Verden lægger os i Vejen, ene for at indgyde os Lede til Jesu Kristi Efterfølgelse og føre os bort fra den kristelige Fuldkommenheds Vej. Heller ikke de vilde Dyrs Hyl fattes, som afstedkomme Angst og Forvirring.

Jeg forstaaar derved Kristi Kors Fjender, hine Religionspottere, hine Troens Fjender, hine offentlige Syndere og Gudsfornægtere, som baade i Dagspressen og paa Kjødets Tumlepladser opløfte deres Krigsraab mod Jesu Kristi Aand, og endog liste sig ind i de bedste Familiers Skjød, for der at søge deres Ofre. — Disse vilde Dyr, som ville sønderrive os, ere endvidere vore egne Lidskaber, vore onde Vaner, vore gamle Fejl, vore medfødte onde Tilbøjeligheder, vor onde Lyst og Begjærlighed, som staa hvert Øjeblik beredte til at sønderlide os. — Ogsaa Mordere og Røvere lure paa denne Vej; og hvilke ere de? Det er Satan, som vore saakaldte Oplyste ikke længere tro paa, fordi han har indbildt dem, at han slet ikke eksisterer; det er hin Djævel, om hvem den h. Apostel Petrus forsikrer os, at han er vor Modstander, der gaar omkring som en brølende Løve og søger, hvem han kan opsluge. Det er endelig alle hine Helvedes tjenende Aander, som skjule sig under en tilsyneladende uskyldig Maske, og saaledes forlede os til i Livets Glæder og Nydelser ligesom draabevis at indsuge Helvedes Gift, eller ogsaa følge med os til Guds Templer, og anfalde os der under Bønnen, ved den h. Kommunion og under Prædikenen med modbydelige Anslag og mørke Tanker. — Ligeoverfor disse Farer og Fjender ere vi hjælpeløse ligesom hint Menneske i Jerichos Ørken, svage og værgeløse ligesom Barnet i Vuggen. Vi trænge til en Hjælper paa Vejen til Himmelen. Og denne Hjælper, som knuser al Modstand som en vældig Sejersherre, — han findes; hans Navn er *Jesus Kristus*.

Kun Han kan være denne Hjælper i al Nød, thi »Ham er givet al Magt i Himmelen og paa Jorden. Er Han for os, hvem kan da være imod os?« Han vil ogsaa være denne Hjælper. »Kommer hid til mig Alle, som arbejde og ere besværede, og jeg vil give Eder Hvile.« Saaledes lyder Hans frelsende Røst midt i

denne Verdens Ørken. Og Han er ogsaa denne Hjælper; derom kunne vi Alle vidne. — Jesus hjælper, naar der truer os Fare i *Fristelsens* Time. »Jerusalem, Jerusalem, hvor ofte har jeg villet samle dine Børn, ligesom en Høne samler sine Kyllinger under Vingerne.« Med disse Ord aabner Jesus os sit Hjærte. Hvad Hønen gjør, naar Rovfuglen viser sig, for at røve dens Kyllinger, det gjør Jesus, naar der truer os en Fare paa Vejen til Faderen. Ligesom Hønen med skingrende Røst kalder paa sine Kyllinger, for at advare dem, saaledes opløfter Jesus sin Hyrderøst igjennem Evangeliets Prædiken, Skriftefaderens Tiltale, fromme Forældres Ord og Formaninger, og kjærlige oprigtige Venners Advarsler. Han opløfter sin Røst i din Samvittighed og i de indvortes Indskydelser, Du fornemmer i din Sjæl. Hvem kjender ikke til disse Øjeblikke, saa fulde af Naade og Velsignelse? — Verden, den gamle Bedragerske, lokker; den viser Dig Syndens Smiger og Glimmer, Øjnenes Lyst, Kjødets Lyst og Livets Hof-færdighed. Og Du? Du bliver allerede fortunlet og staar i Fare for at bukke under. Da opløfter Jesus sin advarende Røst: »Hvo som elsker Verden, i ham er ikke Faderens Kjærlighed. Elsker ikke Verden, ikke heller de Ting, som ere i Verden, thi Verden forgaar og al dens Lyst, men hvo som gjør Guds Vilje, bliver til evig Tid.« — Fristeren nærmer sig; han vil drage Dig bort fra Korsets Vej til Livets Nydelser. Du ser allerede paa den forbudne Frugt og føler dine Forsætter vakle. Da opløfter Jesus sin advarende Røst og raaber: Glæd Dig, Yngling i din Ungdom; vandre paa dit Hjærtes Veje og efter dine Øjnes Syn, men vid, at for alt dette skal Gud føre Dig for Dommen. — Forførerer nærmer sig. Han synger Helvedes gamle Tryllesang: »Gjør, at disse Stene blive til Brød.« Det er let. Styrt Dig ned. Du vil ingen Skade tage deraf. Bedrag, stjæl, forfalsk, sværg en falsk Ed; saa behøver

din Familie ikke at sulte, din Formue vil voxe og Du kan nyde Livet, thi med Døden er Alt forbi. Dit Hjærte skjælver allerede ved disse Toner; da opløfter Jesus sin Røst og advarer: »Mennesket lever ikke alene af Brød, men af ethvert Ord, som udgaar af Guds Mund. Hvad gavner det Mennesket, om han end vinder den hele Verden, men tager Skade paa sin Sjæl. Tragter først efter Guds Rige og hans Retfærdighed, da skal alt Andet tillægges Eder.« — Der rører sig i Dig den gamle Lidenskab, Kjødets Lyst, Aandens Hovmod. Du vil allerede høre derpaa; da opløfter Jesus sin stærke Røst: »Hvo som saar i sit Kjød, skal ogsaa høste Fordærvelsen af sit Kjød. Dersom I leve efter Kjødets, skulle I dø.« Ved denne Tordenrøst spredes Fristelsen ligesom Taagen for Solen. Stormen tier, Bølgerne lægge sig: der bliver Stilhed. Vejen er fri og Pilegrimen drager atter uhindret videre paa Vejen til Himlen. Saaledes er Jesus Hjælper i Fristelsens Nød.

Jesus hjælper, naar vi staa i Begreb med at bukke under for vor Dødsfjende, som er *Dødssynden*. I denne forfærdelige Nød kommer Han os til Hjælp ikke blot ved sin Røst, der er baade Naade og Belæring for vor Forstand og for vor Villie, men han kommér os ogsaa til Hjælp ved at stille sit eget vidunderligt mægtige og gribende Billede for vor Sjæl. Udstrækker Dødssynden sine Helvedsarme efter os, saa viser Jesus sig for os i sin sejerrige Skjønhed som den Korsfæstede. *Eccce homo!* tilraaber han os. Se her, min Søn, min Datter! kjender du denne Tornekrone? Den forvolder mig usigelig Pine, men jeg taaler denne Pine med Glæde, thi den er jo Straffen og Lægedommen for din Stolthed. Se her, kjender Du dette blottede Legeme? Denne Beskæmmelse, som tiltojes mig, føler jeg som en grufuld Byrde, men jeg taaler den gjerne, thi den er Straffen og tillige Vederlaget for din Forfængelighed og Skamløshed. — Se her, kjender du denne Armod? Den er

bitter, men jeg lider den gjerne, thi den er Straffen og Lægedommen for din Begjærlighed. — Se her, kjender Du dette Spyt og dette Næveslag i mit Ansigt? Det smerter, men jeg glæder mig over denne Pine, fordi den afbøder din Vrede og Hævngjerrighed. — Se her, kjender Du denne tørstige Tunge? O, hvor jeg lider af denne Kval! Men jeg taaler den gjerne, for at afsone din Umaadelighed. — Se her, kjender Du denne hudflettede Ryg? O, hvor de brænde, disse tusinde Saar! men jeg taaler dem gjerne, fordi de ere en forsonende Straf for alle hine Synder, som ej engang bør nævnes. — Kjender Du disse Søm? Jeg lader dem brænde i mine Hænder og Fødder, thi de ere en Bod for dine Uretfærdigheder og syndefulde Veje. — Se her, kjender Du dette gjennemborede Hjærte? Men jeg dør gjerne fordi min Død er din Udsoning med Faderen og Naadens frydefulde Liv. — Se, dette led jeg for Dig! Og Du, vil Du gjengjælde min Elskens og Liden ved at udstøde mig fra dit Hjærte, ved at begaa en Dødssynd? Sig, hvad har jeg gjort imod Dig, at Du paany korsfæster mig? — Ser, mine Kristne, i dette Billede med sine Saar, med sit Blod, med sit Kors stiller Jesus sig imellem Dødssynden og os. Og ved Synet af dette *Ecce homo* bliver fjenden jaget paa Flugt; den af Fristelsen ompændte Kristen sejrer; saaledes frelser Jesus os ved sit Billede.

Jesus hjælper ogsaa i Livets *legemlige Nød*. Vi ere Mennesker af Kjød og Blod og leve i en haard og kold Verden, fuld af Lidelser og Møjsommeligheder. Jordens Torne og Tidsler saare os, og den bitreste legemlige Nød kan ofte knuge den Enkelte saavel som de Mange. Men hvad siger den h. Apostel Paulus? »Vi lide i alle Maader Trængsel, men ængstes ikke; vi stedes i Nød, men forsage ikke; vi lide Forfølgelse, men ere ikke forladte; vi kastes til Jorden, men gaa ikke til Grunde.« Nej, vi gaa ikke til Grunde paa det

legemlige Lidelseshav, fordi Jesus stedse kommer os til Hjælp, hvor Nøden er allerstørst. Spørger de 5000 Mennesker paa Galilæas Bjærge, om de ere vansmægtede, dengang de havde Jesus i deres Midte! Gaar til Genesareths Bredder, og spørger Fiskeren Petrus, om Jesus mægter at velsigne Arbejdet. Følger med til Oliehaven; hvad gjør Frelseren, da de vilde Bøddel-svende ville kaste sig over hans Disciple? Han stiller sig som den gode trofaste Hyrde imellem Ulvene og Lammene. »Lede I efter Jesus af Nazareth? Det er mig; saa lader disse gaa«. Med disse Ord beskyttede Han Sine. Saaledes gjør han stedse; Han udfrier os fra al Nød, naar det tjener til Guds Ære eller til vore Sjæles Bedste. Da udtaler Han sit almægtige: Hertil og ikke videre. — Men skulle vi blive ved at føle Korsets fulde Byrde, skal Livet være et Martyrium, da hjælper Han paa anden Maade. Han skjænker Pilegrimmen sin Naades rigeste Maal, og med Naaden Kjærlighed til Korset og de Helliges Taalmod. Hvad kan veje op mod det at skue med Stefanus den aabnede Himmel med Livets Sejerskrone.

Jesus hjælper i aandelig og legemlig Nød; Han hjælper ogsaa i *Dødens sidste Stund*. Maaske vil allerede snart denne sidste Time slaa for os; da skulle vi sande, hvilken trofast Hjælper Jesus er. Naar Sandserne lammes, naar Hjærtet skjælver under Dødens isnende Haand, naar Dødssveden væder Panden og Øjnenes Glands brister; naar Forældrenes, Børnenes, Ægtefællens Klager og deltagende Ord lyde ligesom i det Fjerne, naar Alt forlader Dig og Du føler Dig ensom og alene paa den vide Jord — da vil *Han* komme, din *Jesus*, som din Hjælper i den sidste Nød og Strid. Han vil komme med Sjælesorgeren, med den hellige Berettelse og den sidste Salvelse. Ud af sit kjærlige Hjærte vil Han tilraabe Dig: Frygt ikke. Jeg er hos Dig. Jeg, som besidder Dødens og Helvedes Nøgler,

jeg forlader Dig ikke. Ingen skal rive Dig ud af min Haand. Jeg har løskjøbt Dig med mit Blod. Jeg har hjulpet Dig hidindtil, jeg hjælper dig videre. — Og gjennem Præsten, som Han selv har sendt, vil Han udtale det usigelig trøstefulde Ord: *Ego te absolvo*, jeg absolverer Dig fra alle dine Synder, fra Skylden og de evige Straffe. — Men Han vil drage Dig endnu nærmere til Sig og forsikrer Dig: Jeg har frataget Dødens Magt og bragt Livet ind i Verden. Jeg vil ogsaa være dit Liv i Døden. Jeg vil give Dig hinsides Graven, hvad Du attraar, Gud og det evige Liv. Saa tag da, vil Han tilraabe Dig igjennem den retmæssig sendte Præsts Mund: »Dette er mit Legeme. Jeg er Livsens Brød. Hvo som æder deraf, skal ikke dø, men leve evigt.« Saaledes overvinde vi den sidste Times Nød ved Jesu Hjærtens Kjærlighed.

Skulde vi da ikke, Højtelskede i Herren, fどり Jesus er vor Hjælper i al Nød, holde os altid ved hans Side i Livets Kampe og Farer, skulde vi ikke med Kirken af ganske Hjærte hver Enkelt sige: Jesus er mit Et og Alt; Jesus, Dig lever jeg, Jesus, Dig dør jeg, Jesus, din er jeg i Liv og Død? Ja, lad os altid høre paa hans Røst, betragte hans Billede. Lad os vandre under hans Varetægt, lide under hans Kors, dø ved hans Hjærte. Hvad der da end møder os paa Vejen til det evige Hjem, saa vil dog intet kunne skade os. Vi ville overvinde Fristelserne, blive bevarede fra Synden, og baarne af Naaden ville vi vandre igjennem Dødens Port til Faderhuset som Jesu Kristi frelste Pilegrimme.

Den almægtige Guds, Faderens † og Sønnens † og den Helligaands † Velsignelse komme over Eder og forblive altid hos Eder. Amen.

Kjøbenhavn, den 21. Febr. 1895.

✠ Johannes.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. En *Læsestue* agtes aabnet for Menighedens Medlemmer *Søndag den 10. Marts* i Lokalet i Bredgade 67, 2. S. o. G. Der vil ved denne Foranstaltning være givet en Del Menighedsmedlemmer Lejlighed til at gjøre sig bekendt med den *katholske danske Literatur* og med andre gode og læselige danske Bøger i Almindelighed saa vel som med en Del tysk Literatur. Tillige vil der ogsaa af og til være Lejlighed til at overvære mindre kateketiske eller bibelske Foredrag og til Indøvelse af vore smukke Salmer efter Salmebogen. Et Bibliothek, som tæller 300 danske og 250 tyske Bind, vil staa til de Læsendes Raadighed. Tillige ville følgende Blade og Tidsskrifter foreløbig være fremlagte: Nordisk Ugeblad, St. Olaf, Illustr. Familiejournal, Hjemmet, Flyvende Blade, Deutscher Hausschatz, Musica sacra og Fliegende Blätter für katholische Kirchenmusik m. fl. Læsestuen stoler paa Menighedens Velvillie og modtager med Glæde Blade og Bøger til Fremlægning i Lokalet; de bedes sendte til Sekretæren, Hr. Lærer Chr. Ertner. Læsestuen aabnes, som ovenfor bemærket, første Gang *Søndag den 10. Marts Kl. 7 Aften* og vil fremdeles være aaben hver *Søndag Aften fra Kl. 7—10*. Alle ere velkomne.

— I denne Tid har Hr. Dr. *Hammerich* holdt Forelæsninger over Musikhistorie paa Universitetet. I de første Foredrag omtalte Foredragsholderen *den gregorianske Koralsang*, som jo hver *Søndag* synges af Koralkoret i St. Ansgars Kirke, og udtalte gjentagende Gange sin Beklagelse over, at den protestantiske Kirke ikke mere havde denne skjønnede og mærkelige Sang, som den katholske Kirke endnu benytter i sin Liturgi. Hr. Dr. *Hammerich*, som i flere Somre har studeret Korale ved Domkirken i Aachen, assisteredes under Foredra-

gene af Hr. Kantor *Bielefeldt*, der med sin smukke Stemme sang Prøver paa denne Sang f. Ex. Kyrie, Sanctus og Credo.

— Højærv. Pater *Lange* ankom i Onsdags til Hovedstaden, efter have maattet overnatte i Nyborg paa Grund af de vanskelige Overfartsforhold i Store Belt. Paa Søndag den 3. Marts agter Pateren at holde sit første Fasteforedrag i St. Ansgars Kirke.

Rusland. I Rusland synes Manges Forhaabninger om en lysere Fremtid for Folket at svinde bort. Dette gjælder navnlig om Polen, hvor de gamle Forfølgelser mod Katholikerne atter begynde. Saaledes er f. Ex. en Del Gejstlige for nylig blevne forviste til det Indre af Rusland. De havde ifjor Sommer givet Møde i en polsk By og her fattet den Beslutning, at naar Nogen iblandt dem af en eller anden Grund blev sendt til Sibirien, skulde de Andre aarlig besøge den Forviste én Gang og hver aarlig bidrage 40 Rubler til Vedkommendes Underhold. De 20 Gejstlige, der tegnede sig som Medlemmer af denne Understøttelsesforening, skrevedes deres Navne paa en Liste, som Sognepræsten i Kielce i Littauen tog i Forvaring. Skjæben vilde at der fandt en Husundersøgelse Sted hos denne Gejstlige, og ved denne Lejlighed fandt man ikke blot Listen med de 20 Navne, men ogsaa et »højforræderisk« Skrift. Politiet troede at maatte antage en hemmelig Sammenhæng mellem begge Manuskripterne og indledede en hemmelig Undersøgelse mod Præsterne. Den af Czaren stadfæstede Dom lød paa, at samtlige Deltagere, blandt hvilke ogsaa Sognepræsten og Kapellanen i Mitau, inden 24 Timer skulde begive sig til visse nærmere betegnede Byer i det Indre af Rusland. Paa Kejserens Befaling bleve rigtignok saadanne Byer fastsatte, i hvilke der findes en katholsk Kirke, for at de Forviste kunde modtage aandelig Bistand. Pave Leo XIII. skal have protesteret mod denne Voldshandling hos den russiske

Gesandt Iswolski og udtalte sig meget skuffet over Czarens formentlige liberale Politik. -- Bladet »Czas« melder fra Warschau, at 8 katholske Gejstlige fra Kielce, som ere blevne dømte til et femaarigt Ophold i *Sibirien*, allerede ere afgaaede til deres Bestemmelsessted, og at 16 andre Gejstlige følge efter, for at lide samme Straf. Det synes altsaa som om Forfølgelsen mod Kirken har antaget en skærpet Karakter.

England. Den offentlige Mening beskæftiger sig i denne Tid levende med den h. Faders Bestræbelser for *at gjenforene England med den h. Stol.* Anglikanerne anerkjende, som bekjendt, ikke, at der under Kong Henrik VIII. i den engelske Kirkes Forhold skete en saadan Omvæltning i alle Retninger, at der indtraadte et fuldstændigt Brud med hele den kirkelige Fortid, og naar man i vore Dage i London spørger hos Boghandlerne om en katholsk Bønnebog, faar man ubetinget en anglikansk; man maa udtrykkelig begjære en *romersk* katholsk Bog. I de af Rom for nylig foranledigede Undersøgelser angaaende Anglikanernes Gjenforening med Pavedømmet har det Spørgsmaal spillet en Hovedrolle, hvorvidt de anglikanske Biskoppers *Ordination* kunde anses for at være fortsat som kirkelig gyldig efter Skilsmissen fra Rom. Som Grundlag kommer herved i Betragtning, om den engelske Højkirkes Biskopper ere i Besiddelse af den *apostoliske Succession*, Herom ere Meningerne delte ogsaa blandt katholske Videnskabsmænd; Flertallet besvarer imidlertid Spørgsmaalet benægtende. De engelske Vielser meddeles endnu bestandig paa en Maade, der i det Væsentlige svarer til den katholske Ritus.

Der er foreløbig ikke Tale om en *almindelig* Stemning hos den anglikanske Gejstlighed gaaende ud paa en snarlig Tilbagevenden til Katholicismen, men om en *individuel* Stemning og Bevægelse i denne Retning, som forkynder, at Antallet af de *enkelt* Konversioner stadig vil voxe. I den sidste Tid er blandt andre fremragende Personer f. Ex. den anglikanske Præst Bromage, Sir Honywood, Greven af Kent med fire Børn, den Deputerede Sidebothaus Søster o. fl. vendte tilbage til Katholicismen. For øvrigt findes der blandt Angli-

kanerne en Mængde fremragende Personligheder, som aldeles ikke staa uvenlige overfor Tanken om en Gjenforening med Rom. Her kan bl. a. fremhæves en Tale, som den protestantiske Lord *Halifax* for nylig har holdt over dette Thema, og som er gjengivet i det anglikanske Blad »*Guardian*«. Lord *Halifax* synes efter disse sine Udtalelser at dømme, at være en Mand, som allerede staa med den ene Fod paa den romersk-katholske Kirkes Dørtærskel. Han anser det først og fremmest for at være meget ønskeligt, ja nødvendigt, at de forskellige Kirkesamfund slutte sig sammen. Vanskeligheden bestaar ifølge hans Mening bl. a. deri, at der i mange Henseender har hersket vidt gaaende Misforstaaelser, og at der er saa liden Enighed indenfor Anglikanismen; selv om der ogsaa kunde være Udsigt til en Gjenforening med Rom, vilde store Grupper indenfor den anglikanske Kirke dog staa skarpt imod hverandre i Henseende til dette Anliggende.

Rom. For nylig døde i Rom den 92aarige forhenv. Rektor af det irske Kollegium Msgr. *Tobias Kirby*, Titular-Ærkebiskop af Efesus. Fra 1842 havde han indtil for et Par Aar siden ledet Studenternes Opdragelse og Studier i det irske Kollegium først som Vicerektor og senere som Rektor.

— Den 17. Februar modtog Pave Leo XIII. 400 udenlandske Pilgrimme i en offentlig Audients, som varede i over en Time. Den h. Fader henvendte opmuntrende Ord til hver enkelt af dem, idet de defilerede forbi ham i Tronsalen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 3. Marts. 1. Søndag i Fasten. — 4. **M.** Kasimir, Bekjender. — 5. **Ti.** Ferialdag. — 6. **O.** Ferialdag (Kl. 8¼ h. Messe for Ansgariusforeningen). — 7. **To.** Thomas af Aquin, Bekjender og Kirkelærer. — 8. **F.** Ihukommelse af Frelserens hh. Landse og Nagler. — 9. **L.** Franciska Romana, Enke.

Søndag den 10. Marts. 2. Søndag i Fasten.

St. Ansgars Kirke. Gudstjeneste i Fasten: Hver Søndag Kl. 7 og 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse og Prædiken; Kl. 6 Fasteandagt og Prædiken. Hver Fredag Aften Kl. 8 Korsvejandagt og Prædiken. Hver Søndag og Torsdag Kl. 3 fransk Prædiken af højjærv. Pater H. Lange.

For de tilsendte 15 Kr. til Børnenes Bæspising en hjærte- lig Tak. Joh. Braun, Sognepræst.

Jesu Hjertes Kapel (Stenosgade). Onsdag den 6. Marts Kl. 8 Aften begynder en Række kateketiske Foredrag om Kirken.

Rosenkransbroderskabet holder Møde med Procession Søndag den 3. Marts Kl. 6 i St. Ausgars Kirke. — Jomfruernes Forening deltager i Processionen.

Mødreforeningen. Tirsdag den 5. Marts Kl. 8¹/₄ læses i St. Ausgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender. — Efter Messen et kort Foredrag for Mødrene.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Møde med Fælleskommunion Søndag den 10. Marts Kl. 8¹/₂ i Jesu Hjertes Kapel.

Vincentskonferentsernes

Generalmøde finder Sted i Dag Søndag den 3. Marts Kl. c. 11¹/₂ (efter Højmessen i St. Ausgars Kirke). Til Mødet, som afholdes i Lokalet Bredgade 67, 2. S. o. G., indbydes herved indtrængende alle aktive saavel som bidragydende og Æresmedlemmer. Til Fælleskommunionen i de resp. Konferentskirker er samme Dag ifølge Statutterne knyttet en fuldkommen Afld. Lokalbestyrelsen.

St. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag den 4. Marts Kl. 8¹/₂ Aften. — Forberedende Valgmøde.

Det ekstraordinære Generalmøde udsættes indtil senere Bekjendtgjørelse.

Franske Konferentser. Hver Søndag og Torsdag Kl. 3 holder højærv. Pater **H. Lange** fransk Prædiken i St. Ausgars Kirke.

Hos Kirkebetjenten ved St. Ausgars Kirke (Hr. Stein) faas „**Korsvejandagt med Billeder**“ (Pris 10 Øre), som benyttes under Korsvejandagterne i Kirken.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn, Gothersgade 49:

Aabent Brev til mine Venner i den danske Folkekirke af **M. C. Jensen**, førværende Sognepræst for Fjelsted og Harnstrup Menighed paa Fyen. Pris 50 Øre.

Til Dhrr. Skrædermestre! En Enke, øvet i Vestesyning, ønsker Arbejde snarest mulig. Man bedes henvende sig i Gernersgade 60, 4. S. o. G., eller hos Redaktionen.

† At Skræder **Peter Hansen**, 52 Aar gammel, er afgaaet ved Døden Mandag den 25. Februar, bekjendtgjøres herved sørgeligst for deltagende Slægt og Venner af hans

Efterladte.

Begravelsen finder Sted Søndag den 3. Marts Kl. 12¹/₂ fra Kapellet paa katholsk Vestre Kirkøgaard. R. I. P.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 10.

Søndagen den 10. Marts.

1895.

Indhold: „En god Hustru“. Velsignelsen ved Maadehold. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Rom. — Bekjendtgjørelser.

„En god Hustru“.

—o—

Saa ofte hører man Folk klage: Troen tager af, de gode Sæder forsvinde, Aanden i Familierne bliver saa verdslig sindet, Ligegyldighed for de religiøse Anliggender sniger sig ind alle Vegne; den gamle Tarvelighed, Ærlighed, Troskab og Tilfredshed viger for Egoisme, Hovmod, Luksus, Frivolitet og Utilfredshed; Fromhed og Gudsfrygt bliver forhaanet, Vantroen bliver stedse dristigere, Synd og Lidelighed triumferer, Familielivet gaar til Grunde, Ungdommen gider ikke arbejde, men hendriver Tiden i Gøgl og Letsindighed Hvorfor?

»Giv mig gode, kristelige Modre -- og jeg vil omdanne hele Menneskeslægten, fornye Jordens Aasyn og frelse Samfundet!« har en from Missionær engang sagt i en Prædiken. Det er de gode, kristelige Hustruer, som mangle! »Hvo, der finder en god Hustru«, siger

den h. Skrift (Ordsp. 18, 22), »finder et Gode og han vil høste Glæde af Herren«. Der siges her ikke: en rig Hustru, heller ikke: en henrivende smuk og aandrig Hustru, men »en god Hustru«. En saadan Hustru er ifølge den h. Skrift »en Hustru, som frygter Gud«, altsaa en gudfrygtig, from og dydig Hustru, som altid opfylder trofast sine mangehaande Pligter af Kjærlighed til Gud og til sin Mand. En saadan Hustru fremføre vi i Dag for vore Læsere, for at hun maa tjene til Mønster for Mange, baade Rige og Fattige, Adelige og Borgerlige.

I. Hustruen.

Grevinde Klementine af Waldburg-Zeil-Hohenems var den ældste Datter af Fyrst Otto Karl af Oettingen-Spielberg og Fyrstinde Georgine Klementine, f. Grevinde af Königsegg-Aulendorf. Under sin udmærkede Moders Opsyn nød hun en omhyggelige Opdragelse paa Familiens forskjellige Slotte. En rig Aand, et ædelt Hjærte og en taktfuld Optræden aflagde talende Vidnesbyrd herom. Under et Ophold paa Badestedet Ragaz lærte hun Rigs greve Klemens af Waldburg-Zeil-Hohenems at kjende. Han bad om Fyrstindens Haand, og den 22. Febr. 1870 førte han hende som Brud til Alteret i en Kirke i München.

Talrige unge Damer af Grevindens Rang vilde have følt det meget vanskeligt, pludselig at ombytte Hovedstadslivet og fornemme Forbindelser med Livet i Omegnen af en Landsby, som ikke tilbød andre Nydelser end dem, Guds skønne Natur yde, og hvor man ikke kjendte til alle de Fornøjelser, som Livet i Hovedstaden er saa rigt paa. Men Fyrstedatteren var ikke bedrøvet herover. Med dyb Pligtfølelse opfattede hun sin nye Livsopgave. Hun levede for Gud og for sin Mand, der var besjælet af den samme Aand og Følelse som hun, og hendes eneste Lidenskab blev det nu, at

nære et smukt, lykkeligt, kristeligt Familieliv og at ordne et gemytligt Hjem, der kunde glæde baade Aand og Hjærte. Hendes egen Arne var hendes kjæreste Opholdssted, og alle sine Glæder og Fornøjelser henlagde hun indenfor sin Families Kred. En af de skjønneste Familiefester i Løbet af 24 Aar var altid Ægteparrets fælles Navnedag.

Et Karaktertræk hos hende har væsentlig bidraget til at nære det smukke Familieliv, nemlig hendes bestandige Sindsligevægt, en fredelskende Sjæls kostbare Frugt. Ingen har nogen Sinde set hende i et ondt Lune, ømfindtlig, krænket, saaret eller klagende. Hendes Sind lignede, til Trods for hendes glødende Temperament, den stille, dybe Bjærgsø, der vedbliver at være rolig, selv om Fønen stormer i Bjærgene.

II. Husmoderen.

En første Betingelse for en dygtig Husmoder er en god Dagsorden. Til en saadan havde Grevinde Klementine vænnet sig fra Ungdommen af. Om Morgenen Kl. 7 saa man hende daglig gaa til Landsbyens Sognekirke, for at bivaane den hellige Messe, og derefter begyndte hun sin Rundgang i Hjemmet og anordnede det Fornødne med Hensyn til Maden. Hun broderede kirkelige Paramenter, for at fortjene sig Naalepenge hos Frelseren, udbedrede selv Klæderne, afbrød sin Virksomhed med ædel Læsning, Musik, Spadsereture og senere helligede hun sig til sine Børns Opdragelse.

Som i den mønsterværdige Punktlighed og nøjagtige Overholdelse af Dagsordenen viste sig hendes Sjæls ordnede Tilstand ogsaa i en udpræget Ordens- og Skjønhedssands. Den grevelige Boligs Værelser, som hidrørte fra det 16. Aarhundrede, vare fyrsteligt fornemme, men dog altid paa en yderst velgjørende Maade tarveligt og smagfuldt dekorerede og møblerede. Alt laa vel overvejet og ordnet paa sin Plads. Den mindste

Fejl i Henseende til Orden, Renlighed og Punktlighed undgik ikke hendes æstetisk dannede og skarpe Blik. Paa det bestemte Klokkeslet steg hun ned i det grevelige Huskapel til den hellige Messe, paa det bestemte Klokkeslet saa man hende under Slottets Portal, ovenover hvilken en Statue af den hellige Gudsmoder thronede, beredt til Spadsereturene, og paa det bestemte Klokkeslet vendte hun tilbage.

Alle Vegne i Hjemmet kunde man se hende, men ikke til Ærgrelse, ikke til Byrde for Nogen. Man hørte hende ikke ræsonere med Tjenestefolkene og Kammerjomfruerne og med haarde Ord irettesætte dem for deres Mangler og Fejl; hun vedblev altid at bevare Sindets Ro og Ligevægt. Ogsaa naar hun maatte sige Ubehageligheder, skete det med Elskværdighed. Man kunde sige om hende, hvad man sagde om den hellige Frants af Sales, at man, for at være Vidne til hans Elskværdighed, næsten hellere saa, at han afslog et Andragende, end at han opfyldte Ens Begjæring.

For Tjenestepersonalet var hun en sand Moder. Deres lange Tjenestetid taler uden Tvivl til Gunst for deres Frue.

III. Børnenes Moder.

Gud velsignede det lykkelige Ægteskab med fem Børn, to Sønner og tre Døtre. Deres gode Opdragelse blev nu Ægteparrets vigtigste Anliggende. Børnene opvoxede i Tugt og Fromhed. Det var en Lyst at se Moderen, naar hun spadserede henad rolige skyggefulde Stier sammen med Børnene, idet hun underviste, formandede og opmuntrede dem. Hun besørgede ikke Opfyldelsen af sine Moderpligter ved Hjælp af fremmede Personer eller lod Børnene opdrage alene af Guvernanter og Hovmestre. Tillige med sin Ægtefælle opretholdt hun Forældrenes Autoritet og opstillede den som Midtpunkt i Opdragelsesplanen. Borgerlig Simpelhed og Natur-

lighed var hendes Ideal, uden derfor at tilsidesætte de til Standen svarende Former. De unge Døtre maatte arbejde, lære Selvfornægtelse og at vænne sig til Omgangen med de Fattige. »*Noblesse oblige*«, »Adel forpligter«, syntes at være Grevindens ledende pædagogiske Grundsætning. Vil man æres som Adelig, maa man ogsaa ville sine Forpligtelser overfor Samfundet.

I hendes Øjne kunde Pensionatet ikke erstatte Opdragelsen i Familien. Derfor forbleve Døtrene under hendes Øjne i Hjemmet, og kun til den sidste Afslibning, til den sidste Fuldendelse af Dannelsen overgav hun dem til det adelige Pensionat i Riedenburg, for at vænne dem før deres Indtrædelse i Verdenslivet til Andres Tilbøjeligheder og Individualitet. Sønnerne, som mere trænge til Konkurrence med Ligestillede og Jævnaldrende og som have saa godt af en stram Disciplin under en klog Opdragers Øjne, anbettede hun derimod tidlig til Pensionatet »*Stella matutina*« i Feldkirch.

Med ængstelig Omhu udvalgte Grevinden sine Medhjælpere i Børnenes Opdragelse. Uden dygtig pædagogisk og methodisk Dannelse, uden solid Religiositet turde ingen Guvernante melde sig hos hende. Ingen Dame og ingen Herre, end ikke Musiklæreren, vilde have faaet Adgang til Børnene, saafremt de ikke havde ydet de bedste moralske og pædagogiske Garantier.

Med Omhyggelighed bleve Julegaverne valgte for Børnene, Slægtningene, Husets Venner og Tjenestefolkene. Under Juletræet fandtes der f. Ex. ingen Bog, som ikke baade i Henseende til Indhold og Tendens havde Modtagerens Karakter og Fornødenheder for Øje. Enhver Gave passede for Modtagerens Individualitet, og ofte blev man overrasket over at se, hvorledes et hemmeligt Ønske paa den elskværdigste Maade gik i Opfyldelse. Stor Vægt lagde Grevinden paa gode Bøger og underholdende Blade i Familien. En mis-

tænkelig Bog eller et kirkefjendtligt Blad fandt aldrig Vej til Slottet.

Men ikke blot for sine egne Børn drog Grevinden Omsorg, ogsaa for mange Andres; med stor Begejstring tog hun væsentlig Del i Oprettelsen af Mødreforeningen i Hohenems, og siden 1889 vor hun dens Præsidentinde. Med øm Opmærksomhed forhørte hun sig om de fattige Mødres og deres Børns Vilkaar, for at hjælpe dem. Enhver Kone i Landsbyen kunde besøge hende og tale med hende paa den jævreste Maade om Familiens Anliggender. I alle Mødreforeningens Andagtsøvelser og Bestyrelsesmøder tog hun Del. I hendes Hjem fandt man et Arsenal af alt det, som en fattig Familie kan trænge til ved en eller anden Lejlighed, f. Ex. for en fattig Barselkone, en syg Fader, o. dsl. Grevinden i Spidsen for 400 Mødre, det var et trøstefuldt Billede i en vanskelig Tid, i hvilken Modsætningerne gaa saa vidt fra hinanden og gabende Kløfter aabne sig mellem de forskellige Stænder. I Spidsen for Mødrene gik hun under Foreningens Messe til den h. Kommunion, og under Sjælemessen for en eller anden Arbejders eller Borgers afdøde Hustru, som havde været Medlem af Mødreforeningen, saa man hende — som det der er Skik og Brug — holde Offergang i Spidsen for alle de andre Mødre med sit brændende Voxlys i Haanden.

Hun var ogsaa Præsidentinde for den Gruppe af Kvinder i den katholske Skoleforening i Østerrig, som blev grundlagt i Hohenems i Aaret 1890, og som tillige med Hovedforeningen havde sat sig som Opgave at tilbageerobre den konfessionelle Skole og at understøtte fattige katholske Lærerkandidater. Hun laante ogsaa sit ansete Navn til en Petition af adelige Damer, som henvendte sig til den østerrigske Rigsdag om Gjenindførelse af den konfessionelle Skole. Hendes Navn staar ogsaa paa Listen over Medlemmerne af den ka-

tholske Opdragelsesforening i Vorarlberg og under en Adresse til Ære for den berømte katholske Skolemand Dr. Lorenz Kellner.

De i Hohenems bestaaende Foreninger for Ynglinge og Jomfruer kunde stedse gjøre Regning paa Grevindens særegne Bevaagenhed, og med den mest levende Interesse tog hun Del i deres Anliggender. I alle sine Bsstræbelser til Gunst for Børnene havde hun sin trofaste Ægtefælle ved sin Side, hvilket i høj Grad letteliggjorde for hende hendes Kjærlighedsgjerninger. Hun kunde altid gjøre Regning paa hans Støtte og Medhjælp, naar det gjaldt om at yde en Haandsrækning i et eller andet katholsk Øjemed.

IV. De Fattiges Moder.

Som en Hovedopgave i sit Liv ansaa Grevinden af Hohenems det, i Stilhed at øve Kjærlighedsgjerninger mod alle Trængende. Hun ønskede ikke, at hendes Navn skulde staa i Bladene og hendes gode Gjerninger udbasunes der. Hun hørte heller ikke til dem, som berolige og trøste med kjærlige Ord og forhaabningsfulde Løfter; hun gav uden Ceremonier, hurtig og gjerne i enhver Nød, uden at give Almissen en bitter Efter-smag i Form af en lang Moralprædiken. Ingen gik tomhændet bort. Navnet Klementine, den Naadige, bar hun ikke forgjæves.

For mange Fattige betalte hun Huslejen, mange Syge og Fattige hentede daglig — som ved en Klosterport — Middagsmad i det grevelige Kjøkken. Hos Kjøbmændene købte Grevinden hele Ruller af Lærred og Bomuldstøj, for i Forening med sine Døtre og Kammerjomfruer at sy Klædningsstykker til fattige Børn og Svagelige. Man fejrede aldrig Julen i den grevelige Familie, uden at det fattige Barn Jesus blev klædt i Skikkelse af flere fattige Børn. Tilløbet til Slottet blev hvert Aar større, men Gavn mildheden hørte ikke op.

Da Grevinden var syg i over et halvt Aar, kunde man høre de fattige Folks Klager, fordi de ikke mere kunde naa til hende, og med Vemod og Ængstelse fulgte Hundreder Barometertilstanden i Henseende til de op- og nedadgaaende Forhaabninger om at bevare hendes Liv, og Budskabet om hendes Død bragte Sorg i ethvert Hjem i Hohenems.

Hvad der navnlig lettede Grevindens Opgave, at være en Moder for de Fattige, var hendes egen overordentlige Tarvelighed. Hun var ligefrem i hele sin Optræden, fri for al Jagen efter Effekt og Affekt. Alt var saa naturligt hos hende, og alle hendes naturlige og overnaturlige Dyder havde den Ynde ved sig, at de forbleve ukjendte af hende selv. Denne Tarvelighed viste sig allerede i hendes Paaklædning. Ogsaa heri ansaa hun med Rette den største Tarvelighed for den største Skjønhed. Mangen Hustru, hvis Mand har langt færre Indtægter, end Grev Hohenems havde, faar vistnok en større Aarsregning for Klæder og Modepynt, end Grevinde Hohenems fik. Ved sit Exempel opmuntrede hun mange andre Husmødre og Husdøtre i Byen til en lignende Tarvelighed. »Tarveligt men godt«, var hendes Grundsætning, som Mange fulgte. Intet Søgt, ingen Opfindelse af Modens Fantasi, hvormed Legemet beklædes ligesom en Østerlænders Galahest, fandt Naade for hendes Øjne; med en fin Takt gik hun den gyldne Mellemsvej mellem Gammelt og Nyt. Hun var, skjønt den tarveligste, dog den nobleste Kvinde, hendes majestætiske Figur trængte ikke til at gjøres gjældende ved Hjælp af Effektmidler.

Kun én Gang om Aaret saa man hende i fuldt Gala, med et kostbart Diadem og Perlesmykke — hendes Mands Brudegaver — det var paa Kristi Legems Fest, naar hun med hele sin Familie vandrede i Processionen bag efter det allerhelligste Sakramente, for at forherlige Frelserens Triumftog ved sin Deltagelse. Da

forekom det hende, at det rette Øjemed var tilstede for at udfolde sin Værdighed og vise sin fremragende Stilling i Samfundet til Ære for Himlens og Jordens Konge i hans Kjærligheds Sakrament. (Sluttes.)

Velsignelsen ved Maadehold.

—0—

»Vi spise for meget!« udraaber en fransk Læge i et videnskabeligt Skrift, idet han tilføjer: »Tag Exempel af Trappisterne. Trappistmunkene nyde fra den 14. September til den første Lørdag i Fastetiden kun et eneste Maaltid indenfor et Tidsrum af 24 Timer. Dette Maaltid er fastsat til Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Eftermiddag, tolv Timer efter at de ere staaede op (de staa nemlig op Kl. 2 $\frac{1}{2}$ om Morgen). Disse tolv Timer blive udfyldte med Bøn og Arbejde. Trappisterne befinde sig udmærket vel ved denne Levevis. En forstyrret Fordøjelse og lignende Onder ere meget sjældne iblandt dem. Trappisternes Næring bestaar af Brød, Kartoffler, en Suppe uden Fedt, en Skaal Rødder eller Urter, som ere kogte i Vand. Kjød, Fisk, Smør og Æg tør de Raske ikke nyde; Olie tør kun anvendes til Salat. Den sædvanlige Drik er en halv Liter Æblemost. Desserten bestaar af raa eller kogt Frugt. Og denne Levevis er saa langt fra at forkorte det menneskelige Liv, at den meget mere bidrager til at forlænge Livet og styrke Sundheden, navnlig naar man ogsaa tager i Betragtning det virksomme Liv og den sunde Luft, hvori Trappisterne leve. Podagra er ukjendt i Trappistklostret; i 28 Aar har Trappistklostrets Huslæge ikke kunnet konstatere et Slagtilfælde, heller ikke Vattersot, Krampe, Stenlidelse eller Kræft. Ja end ikke de skrækkeligste Epidemier, som ellers hærgede hele Landet, traadte nogensinde ind over Trappistklostrets Dørtærskel. Med denne

Beretning om de franske Trappisters Sundhedstilstand og maadeholdende, strænge Levevis stemmer ogsaa overens Beretninger fra Trappistklostrene i Belgien, Elsass, Bosnien og Syd-Afrika; thi enhver Rejsende eller Besøgende forundrer sig over deres strænge Levevis og giver nøje Agt paa Resultaterne. Trappisterne fortælle, at svagelige og sygelige Personer, som traadte ind i Ordenen, meget ofte bleve stærk og sunde Ordensbrødre. Derimod vil enhver erfaren Læge bekræfte, at en stor Del af Nutidens Sygdomme hidrøre fra det Modsatte af Maadehold og Faste. Den berømte Taler Bourdaloue kunde indtil sin høje Alderdom stedse glæde sig ved et udmærket Helbred. Lægen spurgte ham om hans Levevis. »Jeg spiser kun én Gang om Dagen«, var hans Svar. »Sig det ikke til Nogensomhelst«, sagde Lægen spøgende, »ellers kan jeg og mine Lige ikke mere fortjene noget«.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. I Søndags aabnede højærv. Pater *Lange* Rækken af de franske Foredrag, som han i dette Aars Fastetid agter at holde i St. Ansgars Kirke i Følge den højærværdigste Biskops Indbydelse. Til Gjenstand for Foredragene har Pateren foreløbig valgt »Hierarkiet i den katholske Kirke« under Henvisning til den h. Skrifts og Kirkefædrenes Udtalelser. Kirken var i Søndags fyldt indtil sidste Plads af opmærksomme Tilhørere, baade Mænd og Kvinder. Ogsaa Hds. kgl. Højhed Prinsesse *Marie* havde givet Møde. Pater *Lange*'s Foredrag ville i Aar ikke blive optagne i Ugebladet, men derimod udkomme enkeltvis i dansk Oversættelse hos Hr. Boghandler A. Giese (Østergade 15). Vi henvise forøvrigt til Annoncen paa dette Blads sidste Side.

— *St. Elisabeths Understøttelsesforening* holdt Søndagen d. 24. Februar sit 6. Aarsmøde, præsideret af Foreningens Protektor, *den højærværdigste Biskop*. De tilstedeværende Medlemmer af Foreningen aflagde, som sædvanlig, Beretning om deres Virksomhed i det forløbne Kvartal hvorefter Forretningsudvalget meddelte, at Foreningen for Tiden har 28 Medlemmer, af hvilke de 21 hver Maaned bringe 2 Kr., de 7 hver Maaned 1 Kr. til den dem anviste Familie eller Enligstillede. Ifjor var Medlemsantallet 22 — Foreningen er altsaa i glædelig Opkomst, og Interessen for den synes at voxe i vor Menighed.

At de Besøg, som Foreningens Damer aflægge i de Fattiges Hjem, have vist sig at være særdeles gavnlige, er hævet over enhver Tvivl; dog indskærpede den højærværdigste Biskop den Sandhed, at først da ville de gjøre den fulde tilsigtede Nytte, naar der til den materielle Hjælp, der ydes, knytter sig en langt større og vigtigere, nemlig aandelig Støtte og Hjælp. I de smaa, fattige Hjem, der besøges, er ofte enhver Solstraale udestængt af høje, triste Mure; men Guds Naades og Kjærligheds Sol bryder frem gennem selv de tykkeste Mure og de højeste Gjenbo-Huse, og en Straale fra denne Sol maa det være Foreningens Opgave at bringe med sig ind i de smaa Hjem. Sjældent bydes der i disse nogen aandelig Forfriskning, og som oftest savnes den Paavirkning, som god og opbyggelig Læsning giver. Meget gavnligt vilde det derfor være, om de besøgende Damer vilde udbrede gode Skrifter eller Bøger i Hjemmene, og til dette Øjemeds Fremme stillede den højærværdigste Biskop flere Smaaskrifter til Damernes Raadighed. Navnlig fremhævede Biskoppen Nødvendigheden af, at der ikke findes en eneste katolsk Familie, som ikke læser »Nordisk Ugeblad«. Skulde der altsaa blandt de Familier og Enligstillede, som besøges af Foreningens Medlemmer, findes nogle, som ikke have

Lejlighed til at læse dette Blad, vilde de vedkommende Damer, ved en Henvendelse til Forretningsudvalget kunne faa anvist Fri-Exemplarer til Uddeling. Forretningsudvalget bestaar for Tiden af Baronesse *Stampé*, Kalkbrænderivej 57, og Fru *Osterhammel*, Nørrefarimagsgade 53

Endvidere fremhævede den højærværdigste Biskop Nødvendigheden af, at Foreningens Medlemmer øve stor Taalmodighed og Kjærlighed overfor de Fattige. Ofte kunde man jo vel ønske at se Frugter af sine Besøg: se Hjemmene blive mere renlige, Husmødrene mere tro i Opfyldelsen af deres religiøse og huslige Pligter, Mændene tillige mere nøjsomme og arbejdssomme — men denne Tilfredsstillelse maa vi give Afkald paa, thi som oftest ere Frugterne skjulte for vore Blikke.

Ogsaa kunne maaske enkelte Medlemmer finde — og med Rette — at den Ene og den Anden ikke er »værdig« til at blive optaget til Understøttelse eller til vedblivende at modtage Understøttelse. Men lige saa vist som det er, at St Elisabeths Understøttelsesforening ikke tør — paa en vis Maade — præmiebelønne Dovenskab, Sjudskeri, Drikfældighed o. s. v. ved fortrinsvis at optage saadanne Familier til Understøttelse, hvor Manden ikke gider arbejde og er drikfældig, hvor Konen er ligegyldig og uordentlig, Børnene forsømmelige i Skolen, lige saa vist er det, at den, trædende i vor Frelsers Fodspor, ogsaa bør opsøge og støtte de mest Elendige og ikke bidrage til at »slukke den rygende Tande« ved at tage sin Understøttelse og sine Besøg bort fra saadanne Stakler, som dog maaske skjønne mere paa de venlige Besøg, end de vise i Ord og Gjerning, og hvis Sind vilde blive fuldt af Bitterhed, hvis de mistede denne lille, maaske sidste, Rest af Forbindelse med Trosfæller.

Endelig meddelte Bestyrelsen, at den havde haft den Glæde anonymt at modtage 125 Kr. til Foreningen.

Over denne Sums Anvendelse havde Bestyrelsen fri Raadighed, men der burde jo nu være Spørgsmaal om, hvorvidt man kunde anvende Pengene strax eller maa- ske lægge dem hen til Grundlæggelse af et Reserve- fond, som forhaabentligt stadigt vilde forøges ved Bi- drag af Foreningens Velyndere, og af hvilket der da lejlighedsvis kunde blive optaget mindre Beløb til For- del for Foreningens Fattige.

Meningerne om, hvilken af disse Foranstaltninger der maatte være den mest hensigtsmæssige, vare delte mellem de Tilstedeværende, men den Anskuelse sejrede, at Foreningen, som hidtil intet har ejet men dog altid, saa længe den har bestaaet, med rund Haand har ud- delt milde Gaver, ogsaa fremtidig bør vedblive at være fattig, saaledes at den strax uddeler mellem de Fattige, hvad den modtager til dem. Bestyrelsen har derfor indkøbt 25 Kulkort, hvilke Damerne i Foreningen i disse Dage have uddelt mellem dens Fattige (med Und- tagelse af de Fattige paa Almindelig Hospital), og der- næst har den, foreløbigt for 1 Aar optaget 2 Familier, som indtrængende vare anbefalede til at modtage Un- derstøttelse af Foreningen. Disse to Familier ville alt- saa i Aarets Løb hver modtage 24 Kr.; Kulkortene have kostet 72 Kr. 50 Øre, hvilket tilsammen udgjør 120 Kr. 50 Øre. De tiloversblevne 4 Kr. 50 Øre ville i de nærmeste Dage blive uddelte.

Den højærværdigste Biskop sluttede Mødet efter at have udtalt sin fulde Tilslutning til Anvendelsen af Pengene og til det vedtagne Princip, samt efter at have udtalt det Haab, at Mange maa følge den anonyme Givers smukke Exempel og sætte St. Elisabeths Un- derstøttelsesforening i Stand til bestandig mere at ud- vide sin Virksomhed.

— I Onsdags jordedes fra St. Ansgars Kirke Søster *Maria Xaveria* (Margrethe Solderer), som, efter i om- trent en Maaned at have baaret med stor Taalmodighed

og Hengivelse i Guds Villie et saare smertefuldt Sygelejes Lidelser var afgaaet ved Døden den 1. Marts i St. Josefssøstrenes Moderhus paa Toldbodvejen. Den Hensovede havde i mange Aar navnlig virket i Næstekjærlighedens Tjeneste i Norge. En stor Del Menighedsmedlemmer overværede den højtidelige Sjælemesse, under hvilken Kirkens Sangkor medvirkede. Man fik ved denne Lejlighed ogsaa et nyt Bevis paa de her-værende Vincentsbrødrers værdifulde Virksomhed under Menighedslivets forskellige Tildragelser og i Næstekjærlighedens Tjeneste, idet de vare talrigt repræsenterede ved Sjælemessen og ydede deres Bistand ved at bære den fattige Ordenssøsters Kiste til Ligvognen og senere fra denne til Graven. Blandt de Tilstedeværende i Kirken og paa Kirkegaarden saas ogsaa den højærværdigste Biskop og flere Gejstlige. R. I. P.

— Vor Landsmand, højærv. Pastor *P. M. Jørgensen*, som er barnefødt i Hobro og hvis Moder og Søster ere Medlemmer af den københavnske Menighed, har i adskillige Aar med Iver og Opofrelse arbejdet i Herrens Vinbjærg i Ærkebispedømmet Adelaide i Syd-Australien, efter at han i sin Tid havde modtaget Præstevielsens h. Sakramente i Propaganda-Kollegiet i Rom. I Følge Brev til Hjemmet er han nu bleven forflyttet til et nyt Sogn, Port Lincoln, som indbefatter den store Halvø vest for Yorkes Peninsula med Residens i Port Lincoln. Sognet er et af de største i Verden og har i Virkeligheden næsten ingen Grænser. Til den ene Side strækker det sig fra Port Lincoln 100 engelske Mil til Franklin Harbour, paa den anden Side fra Port Lincoln 400 engelske Mil langs den store australske Bugt henimod Vest-Australien. Det er imidlertid kun lidet befolket og Katholikerne leve meget spredte over hele dette Omraade. »At Bispedømmets Administrator«, skriver med Rette Hr. Jørgensen, »har betroet mig en saa vanskelig Mission, viser, at han har Tillid til mig, og med Guds Hjælp skal han ikke blive skuffet. Det gjør mig paa en vis Maade ondt, at skilles fra min nuværende Mission, hvor jeg var saa lykkelig og tilfreds trods Arbejdet og Vanskelighederne, og nu, da jeg skal afsted, ser jeg, at jeg er mere afholdt end jeg havde turdet vente; men jeg kunde ikke faa mig til at ansøge om at blive — havde jeg gjort det, vilde jeg

ikke være bleven forflyttet; men jeg vilde da ikke have handlet i Overensstemmelse med min Pligtfølelse«. Port Lincoln er forøvrigt en af de mest udmærkede naturlige Havne i Verden, alle Verdens Flaader kunne ligge der i Sikkerhed, men Oplandet er kun maadeligt, ellers vilde Stedet være blevet Hovedstaden i Syd-Australien. Foreløbig er der kun Tale om at gjøre Byen til en Station for en Afdeling af den engelske Flaade i Syd-havet.

— Foreningen »*Unio*« afholdt den sidste Søndag før Fasten sin aarlige Fastelavnsfest i Koncertpalæets hyggelige Lokaler. Foreningens flinke Dilletant-Skuespillertroupe opførte et treakts Lystspil »Plader«, der vakte megen Munterhed blandt det talrige Publikum. Under en senere paafølgende Fællesspisning herskede der den livligste Stemning, som kun yderligere animeredes af de mange Taler, hvoriblandt særlig en af et Medlem holdt versificeret Skaaltale for Damerne gjorde Lykke, ligesom en tilstedeværende protestantisk Gjæsts varme og sympathetiske Udtalelser om den katholske Kirke og navnlig om Kirkens Overhoved, den højærværdigste Biskop, modtoges med stort Bifald. Den vellykkede Aften sluttede med et lille Bal.

Rom. Pave *Leo XIII.* overværede i Søndags i Anledning af Aarsdagen for sin Kroning en højtidelig Messe, som blev frembaaren af Kardinal Vanutelli i det Sixtinske Kapel. Det paafølgende Te Deum istemte den h. Fader selv. Af det talrigt forsamlede Publikum blev han hilst med Jubel, da han vendte tilbage til sine Værelser. Samme Dag modtog Paven, hvis Helbred og Udseende er udmærket, naar man tager hans 85 Aar i Betragtning, Kardinal-Kollegiet. Under Modtagelsen udtalte den h. Fader gjentagende det levende Ønske, at det trods de Vanskeligheder, som den verdslige Politik skabte, maatte forundes ham at se de østerlandske Kirker gjenforenede med den romersk-katholske Kirke. Som en af de mindeværdigste Dage for Kirken hilste Paven til Slutning den Dag, som vilde hidføre den religiøse Enighed og saaledes skjænke Nationerne nyt Liv. — Den tyske Kejser *Wilhelm* havde i Dagens Anledning sendt Paven et langt og hjærteligt Lykønskings-Telegram, hvori han udtaler Ønsket

om, at der maa blive forundt den h. Fader endnu et langt Liv til Gavn for den katholske Kristenhed.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 10. Marts. 2. Søndag i Fasten. — 11. **M.** Ferialdag. — 12. **Ti.** Gregor, Pave og Kirkelærer. — 13. **O.**, 14. **To.** Ferialdage — 15. **F.** Ihukommelse af Frelserens h. Ligklæde. — 16. **L.** Ferialdag.

Søndag den 17. Marts. 3. Søndag i Fasten. Patritius.

St. Ansgars Kirke. Gudstjeneste i Fasten: Hver Søndag Kl. 7 og 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse og Prædiken; Kl. 6 Fasteandagt og Prædiken.
Hver Fredag Aften Kl. 8 Korsvejandagt og Prædiken.
Hver Søndag og Torsdag Kl. 3 fransk Prædiken af højærv. Pater H. Lange.

Jesu Hjertes Kapel. Hver Onsdag Aften Kl. 8 kateketisk Foredrag.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Møde med Fælleskommunion Søndag den 10. Marts Kl. 8½ i Jesu Hjertes Kapel.

Den levende Rosenkrans (1. Afd.) holder **ikke** Møde i Dag Søndag den 10. Marts.

Onsdag den 13. ds. Kl. 8¼ lader Syge- og Ligkassen læse i St. Ansgars Kirke en h. Sjælemesse for afd. Skomager Larsen.

For udvist Deltagelse ved vor afd. Medsøsters Jordefærd udtales vi herved vor hjerteligste Tak. St. Josefssøstrene.

Unio. Det i Vinterprogrammet til den 17. Marts berammede Foredrag er udsat til Søndag den 24. Marts.

Højærv. Pater Langes Konferencer for iaar ville snarest udkomme paa Dansk og blive solgte enkeltvis ved Indgangen til Kirken samt i min Forretning. Med sidste Konference følger Titel og Indholdsfortegnelse.

Saafrømt et tilstrækkeligt Antal Subskribenter tegne sig, ville Foredragene ligeledes udkomme samlede paa Fransk.

A. Gieses Boghandel,
Østergade 15.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn, Gothersgade 49:

Aabent Brev til mine Venner i den danske Folkekirke af **M. C. Jensen**, førværende Sognepræst. Pris 50 Øre.

P. P. Nr. 1. **Kristi Kirke** og Nr. 2. **Hierarkiet** (2. Oplag) à 25 Øre.

Hos Kirkebetjenten ved St. Ansgars Kirke (Hr. Stein) faas „**Korsvejandagt med Billeder**“ (Pris 10 Øre), som benyttes under Korsvejandagterne i Kirken.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær. Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 11.

Søndagen den 17. Marts.

1895.

Indhold: „En god Hustru“. Hans Tavsens. Literatur. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Norge. — Bekjendtgjørelser.

„En god Hustru“.

(Sluttet).

—o—

V. Den kristne Kvinde.

Fundamentet for alle denne Kvindes ædle Egenskaber var hendes kjærnefulde Religjøsitet. Ogsaa her var alt saa ligefremt og naturligt hos hende. Hun var en afgjort Fjende af alt Sværmeri, Følelsesvæsen, Pietisme og Overspændthed. Den hellige Elisabeth, Landgrevinde af Thüringen, og den hellige Hedvig, Hertuginde af Schlesien og Polen, vare hendes religiøse Kvindeidealer. For de Hellige, som stode i Slægtskabsforhold til hendes Hus, nærrede hun en særegen Hengivenhed. Paa mødrene Side nedstammede hun fra den h. Elisabeth og den h. Hedvig, og gennem dem var hun lige saa beslægtet med den h. Agnes af Bøhmen, den h. Elisabeth af Portugal, den h. Margarethe af Ungarn, den h. Kunigunde af Krakau, den h. Ludvig af Toulouse, og den s. Salome af Galizien. Som Grevinde af Wald-

burg-Hohenems stod hun fremdeles i Slægtskabsforhold til den h. Aloysius og den h. Karl Borromæus. En Mængde Breve fra den h. Karl Borromæus til hans Søster opbevarede man ogsaa i det grevelige Slot.

Disse sine hellige Forfædre søgte Grevinden at efterligne. Ofte saa man sent om Aftenen i Sognekirken, som ved en Gang var forenet med Slottet, det grevelige Kapel oplyst. Grevinde Klementine bad da med sine Børn Aftenbønnerne eller aflagde et særligt Besøg hos Frelseren i det allerhelligste Sakramente. Ved sin daglige Bivaanelse af det hellige Messeoffer, ved sin regelmæssige Modtagelse af den hellige Kommunion, ofte ledsaget af sin Mand og sine Børn, gav hun hele Menigheden et lysende Exempel paa et fromt Liv. Mange andre Familier ere derved blevne tilskyndede til at føre et lignende fromt og opbyggeligt Liv. Jo højere Stedet er, hvorfra Draaben falder, med desto større Vægt falder den. Det gode Exempel ovenfra er navnlig mægtigt dragende.

Bønne- og Opbyggelsesbøgerne i det grevelige Oratorium vare udmærkede, god aandelig Husmandskost, solide Forfattere og sund Askese. De nye Udgaver af Middelalderens Bønnebøger, med deres inderlige og kraftige Bønner, vare navnlig repræsenterede. Et Menneske og en Kristen kjender man ofte bedst paa hans Yndlingsbog og paa Maaden, paa hvilken han læser den.

Med Højagtelse tog man altid i det grevelige Slot mod Præsten, mod den simple Landsbypræst saa vel som mod den fremragende Prælat. Grevindens Religiositet ytrede sig ogsaa i den Interesse, hun lagde for Dagen, for alle brændende Spørgsmaal paa det kirkelige og politiske Omraade, for Kunst, Videnskab og sociale Anliggender. Med Liv kunde hun deltage i saadanne Samtaler, og ofte fældede hun med sit klare Blik en træffende Dom. Hvad man har sagt om en af Oldtidens

store Mænd, gjaldt ogsaa om hende: Man kunde kun tale med hende om vigtige Anliggender.

VI. Den lidende Kristen.

Grevinden af Hohenems' aandelige Fortrin bleve paany stadfæstede under de sidste Dages Prøvelser. I ni Maaneder var hun paa Grund af Følgerne af Influenza bunden til Sygelejet. Med stor Taalmodighed led hun. Hendes Sindsligevægt, hendes Taalmodighed, hendes gode Humør kom hende ret til Gode. Trods de bestandige Smerter, som den omhyggeligste Pleje og de bedste Læger ikke vare i Stand til at overvinde, beskæftigede hun sig indtil de sidste Uger med Husvæsenets Anliggender og med Haandarbejder. »Som Gud vil!« Det var hendes stadige Svar paa de Ønsker, som bragtes hende af Høje og Lave. Gjentagende ytrede Grevinden smilende, at man ikke behøvede at have saa stor Medlidenhed med hende, da jo alt, hvad hun kunde ønske, stod til hendes Raadighed under hendes Sygdom. Man skulde derimod langt snarere have Medlidenhed med hine Fattige, som vare syge og Ingen havde til at pleje dem. Endnu i de sidste Dage beskæftigede hun sig med Planen om at kalde Sygesøstre til Hohenems for den ambulante Sygepleje. De lange Nætter og den ofte paatvungne Uvirksomhed benyttede hun til at fordoble sine sædvanlige Andagtsøvelser. Atter og Atter bad hun den h. Rosenskrans for de lidende Sjæle i Renselsesstedet. Stadig opfordrede hun sine Omgivelser, som vare opfyldte af Uro og Bekymring for hendes dyrebare Liv, til at forene sig med hende i hendes Bønner. Da en Besøgende, som trøstede hende, gik bort, tog hun smilende et Krucifix, som laa paa et lille Bord, og sagde: »Se, Kjære, det er nu min Trøst! At bære Kors!«

Da Fastetiden begyndte, undlod hun ikke en eneste Dag Korsvejsandagten, og endnu paa selve Døds-

dagen øvede hun denne trøstefulde Andagt i Forening med den grædende Familie. Hun skuffede sig ikke i Henseende til Sygdommens Alvor; hun forlangte selv at modtage de hellige Dødssakramenter, og trøstede dem, som paa Grund af det nærforestaaende, uerstattelige Tab trængte mere til Trøst, end den Døende. Rolig og blidt udaandede Grevinde Klementine sin skønne Sjæl den 6. Marts 1894, i en Alder af 50 Aar. Hendes eneste Søster, Prinsesse *Kamilla*, gift med Fyrst Windisgrätz, var 6 Aar i Forvejen gaaet ind i Evigheden.

Hendes Død var en rystende Begivenhed for Hohenems og hele Landet. Alle, som havde staaet hende nær og været Vidner til hendes ædle Sindelag, udtalte deres Sorg og oprigtige Smerte over hendes Bortgang. Befolkningen i Hohenems, en Landsby paa 5000 Sjæle, drog i Skarer til Slottet, for endnu en Gang at se deres Velgjørerinde og bede ved hendes Baare for den Hedengangnes Sjæl.

Hans Tavsén eller den danske Luther.

(Fortsat fra Nr. 8.)

—o—

3. Del.

Superintendent i Ribe.

Efter at den første Superintendent i Ribe, *Johan Vandal*, der ikke havde forstaaet et Ord Dansk, den 11. August 1541 var afgaaet ved Døden, »begærede og navngav de menige Prælater, Kanniker og Kapitel, alle Herreders Provster, Sognepræster og menige Klerisi over alt Ribe Stift Mester *Hans Tavsén* for deres Superintendent«. Kong Kristian III, som af de lærde udi den høje Skole i København havde hørt, at han

var lærd og desligest udi sit Levned og Omgængelse bekvem til samme Superintendents Embede, bevilgede, samtykte, stadfæstede, tiltroede og forordnede ved sit aabne Brev af 21. Okt. 1541 fornævnte Mester Hans Tavsens, herefter at skulle være og blive Superintendent udi Ribe Stift, »dog saa, at han skal være os og vore Efterkommere, Konger udi Danmark, huld og tro, og skal han have godt, og flittigt Paasyn paa Religionen, og at det hellige Evangelium prædikes og læres der over alt Stiftet rent og klart for den menige Almue, *efter vor Ordinanses Lydelse, som vi derom besluttet have*«. — Mærkelig Omskiftelse! Den samme Mand, der 1530 i sin københavnske Trosbekendelses første til tredie Artikel havde erklæret, at den hellige Skrift, *uhjandlet med Menneske Gloser, Tilsæt og Paafund*, alene er en fuldkommen Regel og Lov at leve og regere sig efter, og at hvo som helst »anden Vej vil gaa uden *eneste* efter Skriftens Udvisning til Retvished og Salighed, *han er vanvittig, blind og vantro*«, — den samme Hans Tavsens havde nu intet at indvende imod, at han som Superintendent skulde lade prædike Evangeliet **efter Ordinansen**, som af *Mennesker* var forfattet, og som af et *Menneske* *af Kristian III.* havde faaet en i den hellige Skrift fuldstændig uhjemlet og ugrundet Myndighed. Saaledes var Læren og Principet hos de ny Evangelister allerede i 11 Aar bleven forvandlet!

Ja selve Ordinansen blev i hine Dage igen forandret og forøget med de saakaldte 26 Riber Artikler, som ere daterede den 4. Maj 1542. Medens netop i denne Anledning Rigsraadet, Stiftsbefalingsmændene og Superintendenterne over alle Danmarks Stifter vare forsamlede i Ribe, blev Hans Tavsens af Dr. Johan Bugenhagen, som fra Wittenberg var kommen til dette Møde, i Dømkirkens Kor ordineret til Superintendent tredje Søndag efter Paaske den 30. April 1542. Med denne sin Ordinator, der, som ovenfor bemærket, kun

var (frafalden) Præst, synes Tavsens ogsaa senere at have staaet i skriftlig Forbindelse. Et latinsk Brev af Bugenhagen til Tavsens, dat. 10. April 1549, har Rørdam meddelt i ny kirkehistoriske Samlinger. Det er skrevet i en ret religiøs og from Tone; men mærkeligt nok: skønt Bugenhagen erklærer, at »vi leve i Verdens sidste Tider og i Antikristens Aabenbarelses Tid,« melder han dog til Slutning, at hans endnu ikke 22aarige Datter Sara er bleven Enke og igen skal giftes imellem Paaske og Pintse. Det minder os om Kristi Ord: »Ligesom de i Dagene før Syndfloden aade og drak, toge til Ægte og bortgiftede, indtil den Dag, da Noa gik i Arken og de agtede ikke derpaa, . . . saaledes skal og Menneskets Søns Tilkommelse være« (Mt. 24, 38. 39).

Era nu af underskriver *Hans Tavsens* sig i sine Skrivelser til de *Gejstlige*. »**Superintendent** eller **Superintendent**« og til *Almuen*: »**Superintendent og Biskop**«, medens han overfor *Kongen* og *Hertugen* vedbliver at være: »**Kapellan**«. I de taarige kongelige Skrivelser kaldes han: »Os elskelige Mester Hans Tavsens, **Superintendent** udi Riber Stift«.

1. Moralske Tilstande.

Som *Superintendent* har Tavsens forfattet to lærerige Sendebreve, der kaste et ejendommeligt Lys over Lutherdommens moralske Indflydelse paa Folket. Om Affattelsestiden kan der ikke siges noget bestemt; thi de ere udaterede og synes i Tavsens Tid ikke at være blevne trykte.*) Man kan ikke engang sige, at de bleve udsendte. Selve Indholdet synes at antyde, at Tavsens ikke »straks efter Indvielsen,« som Wedel mener, men først efter længere Embedsførelse og vunden Erfaring har forfattet disse Skrivelser.

*) Efter Tavsens eget Haandskrift i Karen Brahes Bibliothek har Rørdam udgivet dem i *Smaaskrifter* af H. T. 237. — 261 og XXIII—XXIX.

Det *danske* Sendebrev indeholder en indtrængende Opfordring til Stiftets Provster og Præster om at bekæmpe den paa hin Tid og endnu længe efter herskede Overtro,*) der bragte Folk til at søge til Spaakvinder eller til andre Personer, som gav sig ud for at kunne vise igen, helbrede sygt Kvæg ved hemmelige Kunster, og i det Hele raade Bod paa forskellige i det daglige Liv forekommende Uheld og Vanskeligheder ved skjulte og overtroiske Midler. Efter at Tavsens selv har fremført hvad den hellige Skrift indeholder om denne Overtros store Synd, siger han til Præsterne:

»Derfor er her ingen bedre Raad, end at I flittelig lægge eders Almue det første Guds Bud for, at de ret grundelig kunne forstaa, hvad Gud mener dermed, at han alene vil være Gud, ikke aleneste udi Kreaturers Skabning og Regering, men allermest i vor Hu og Tanke. Agt og Mening, Tro og Tilflugt, og at Guds Vilje og Befaling fuldgores ikke dermed, at vi tale om ingen Afgud, udvortes tilbede ingen Afgud, have intet Afgudsbillede at falde neden for, men have Krucifiks og andre saadanne Billeder og Formalinger, som betegne os Guds Velgerning«.

»Han alene raader for al vor Lykke og Vanlykke, han føjer os til alt ondt og godt. Derfor skulle vi . . . hverken begære eller søge nogen anden Trøst og Hjælp end han vil selv føje os til. Dog med den Forstand, at vi skulle anse hans Øvrighed her paa Jorden, dersom vi overfaldes af nogen uden Skel, da maa vi fly til Gud i hans Øvrighed, og bede om Hjælp og Beskærmelse. Forundes den os, da maa vi annamme og nyde med Taksigelse; vederfares den os ikke, da skulle vi

*) At den katolske Kirke ikke taalte overtroiske Gerninger, bevises af Biskop Lago Urnes Synodalstatuter fra 1517. Deri forbydes alt overtroisk Væsen under Bandstraf; tillige skulde denne Forordning paa de vigtigste Festedage forkyndes fra Prædikestolen (Ny kirk. Slgr. III. 283.)

befale os Gud og slide os heden i Taalmodighed. Der-
som vi eller nogen af vore blive syge, da maa vi søge
Raad hos Gud i naturlig Lægekunst Miste vi no-
get af vort Gods, da maa vi lede og spørge efter det
og bede Gud, at han under os saa meget, som os nyt-
teligt er og gavnligt«.

»Saa er det nu intet andet de gøre, som i deres
Nød fly til andre Midlere, bruge overnaturlige Kunster,
søge Spaadom, Troldkoner etc., end at de gerne ville
med egen Styrke tage Gud Riset af Haande med sit
hele Regimente, og naar de fornemme sig selv altfor
ringe dertil, saa søge de andre Hjælp, skulde de end
bruge Djævelen selv«.

Men Tavsens siger os ogsaa, til hvilken Tid og
hvorfor denne overtroiske Handlemaade har grebet saa
stærkt om sig i Ribe Stift.

»Siden vi ere nu af Guds Naade *i disse sidste Dage*
paa ny besøgte med den rene Lærdom og rette Guds
Dyrkelse (?) da har den gamle Slange dog ikke for-
sømmet sig, at gøre den Herre Kristo og den hellige
Kirke adskillig Hinder og Gensigelse med Gendøbere
og Sakramentskændere, *med Spaadom og Troldom*,
som nu aabentbart synligt er i Landet her hos os, hvor
det hellige Evangelium lyder rent og ret (?) fra alle
Prædikestole, hvor der forkyndes og forklares Guds
uforskyldte Naade og Kristi Retfærdighed for alle uvær-
dige Syndere, som høre og lyde ville Men saa
tidlig som Djævelen lader komme flagrendes en eller
anden Spaakvinde, som giver sig ud for at vide noget,
der enten gjort er eller gøres skal, saa yppes og røres
straks Huen i Folk til nogen ny Visdom, lige som det
havde intet paa sig, hvilket dem nu udi Evangelio fore-
bæres . . . og hvad dem læres at omvende sig og be-
dre sit Levned . . .«*) — Efter Tavsens opkom altsaa Over-
troen samtidig med Lutherdommen. —

*) Denne Lære om Omvendelse kunde Folk naturligvis ikke for-

Ret mærkværdigt er ogsaa, hvad han siger om *Grunden* dertil:

»Og sandelig kan jeg ej saare forundre mig paa denne Guds retfærdige Plage og Straf, den han sender os iblandt anden Ulykke, som han straffer vor Synd og Utaknemmelighed med . . . *efterdi vi lade saa ringe om den rene (?) Kristendoms Lærdom, og den største Part iblandt os har saa liden Alvorlighed og Lyst til at forbedres deraf; da kræver Guds retfærdige Dom den Hævn over os, at Djævelen skal og maa forbinde saadanne løse og letfærdige Aander og beklikke dem med sit Suf og Skarn; og medens man holder ikke Kristi Prædikere deres Brød værde enten i retfærdig Tiende***) eller Offer, saa skal man da bære paa slige Djævelens Apostelinder det, man vil ikke koste paa Retfærdighedens Prædikere, og rundelig betale dem deres løse Forføring og forfængelige Tant«.*

Literatur.

Til Forsvar for Sandheden af P. P. — Nr. 1. **Kristi Kirke** og Nr. 2. **Hierarkiet**. Andet Oplag 1895.

Det er et glædeligt Tegn paa vor katholske Lite-

staa, efter at de vare blevne underviste, at „vi aleneste vorde retfærdige, fordi vi tro og haabe til Guds Naade og Godhed formedelst Kristus“, at „vi efter Skriften ere blinde og vanvittige“, at „Gud fuldkommen alt i os“, og at „Guds Retfærdighed arbejder en Frugt af sig“ (Se Prædikanternes Svar til de 27 Artikler, især 3 & 5).

**) I 1530 havde Tavsens med Prædikanterne i Svaret til den 23. Art erklæret, „at Herrer og Almu ved Tiende og andre Kirkers Renter ere besvigue blevne paa Penninge, Gods, og Ejendom“ (Se Art. 23. og Svar dertil).

ratur Fremgang, at det er blevet nødvendigt at udgive de ovennævnte fortræffelige Piecer i andet Oplag. Allerede i længere Tid vare de udsolgte, og man savnede disse to vigtigste Numre fra forskjellige Sider. De ere nemlig fremforalt uundværlige for alle dem, som i de sidste Aar have kjøbt og derfor ønske at komplettere den hele Række af apologetiske Smaaskrifter, som er udkommen under Fællestitlen: »Til Forsvar for Sandheden«, og nu med det sidste Hæfte om Bibelen har fundet en foreløbig Afslutning. Men naar man overskuer Titlerne paa de enkelte Numre i Rækken, saa bliver det indlysende, at ogsaa mange andre, baade Ikke-Katholiker, som søge Sandheden, og endnu mere Katholikerne selv, som jo vistnok ønske ved given Lejlighed at kunne svare paa mulige Spørgsmaal eller Indvendinger angaaende deres hellige Tro, i høj Grad maa være interesserede i at komme i Besiddelse af hele Rækken. Thi de finde da for det første flere Hæfter, der omtale saa grundlæggende Sandheder som: Læren om Kristi Kirkes Kjendemærker (1.), . . . om den af Kristus i Kirken indsatte Bestyrelse, Hierarkiet (2.), . . . om den apostoliske Succession i det katholske Bispeembede, denne for den sande Kirke ogsaa efter mange Protestanters Tilstaaelse aldeles uundværlige Egenskab, hvis Mangel i den danske Folkekirke selv en Del af dens egne Præster aabent har beklaget (15.), . . . og endelig de Kilder, af hvilke efter Kristi Vilje den guddommelige Aabenbarings Sandheder skal øses, nemlig den h. Skrift og den overleverede Kirkelære (4., 5., 10., 16., 17.). — Saa er der atter andre Numre, der stille visse specielle Trossandheder i et klarere Lys, idet vi f. Ex. i en Brochure belæres om det sande Begreb af og Beviserne for Kirkens Ufejlbarhed (6.) og i en anden faa Oplysning om, af hvilke Grunde og i hvilken Forstand den katholske Kirke er den ene saliggjørende (13.) Opklares saaledes allerede i de hidtil nævnte Numre et

betydeligt Antal Misforstaaelser, der findes i mange Protestanters Forestillinger om den katholske Tro, saa samler og retter endnu et særlig stærkt Nummer (3.) ikke mindre end 54 Misforstaaelser af katholsk Lære og Praxis, der fandtes i en eneste Theologiprofessors Forelæsninger i Løbet af tre eller fire Maaneder. — Men ogsaa det i vor h. Religion, som er det katholske Hjærte kjærest, medens det desværre saa ofte helt miskjendes af udenfor Kirken staaende, bliver omhyggelig fremstillet. Saaledes bliver Altørens h. Sakramente og det h. Messeoffer, disse vore uudtømmelige Kilder til Naade og Trøst i Livet og i Døden, omhandlede i Nr. 11 og 12, den kære Gudsmoder og hendes reneste Brudgøm St. Josef, til hvem vor Kjærlighed til Jesus selv jo maa hendrage os i barnlig Tillid og Kjærlighed, danne Hovedæmnet for de tre andre Numre (7., 8. og 9). De evangeliske Raad endelig, ved hvis Overholdelse i livsvarig Armod, Kyskhed og Lydighed Mennesket ofrer sig helt til Herrens Tjeneste, fremstilles og forsvares i Nr. 14.

Allerede denne korte Optælling kan vise, hvor uvurderlige Tjenester denne Række af Smaaskrifter kan yde Enhver, ikke blot som et lille apologetisk Bibliothek, hvor han altid vil kunne hente Oplysning og Belæring i Tvivl og Vanskeligheder, men tillige som et fortrinligt Middel til ogsaa at hjælpe kjære Bekjendte blandt Ikke-Katholikerne til Sandhedens Erkjendelse. I saa Henseende kan særlig de to paany udgivne Numre 1 og 2. anbefales, især det første, hvori der kort og klart paavises, at den katholske Kirke og kun denne besidder de Egenskaber, ved hvilke Kristus selv har villet, hans Kirke skulde være kjendelig. Læs altsaa flittig baade i denne og de øvrige i saa høj Grad belærende Brochyrer, for først selv mere og mere at befæste Dig i den hellige Tro og glæde Dig over din Kaldelse til Kristi sande Kirke. Men glem saa heller ikke, at Du

skal vise Frelseren din Taknemmelighed for Troens Naade ved at tilføre ham ogsaa andre Sjæle! Naar Du netop nu, i den h. Fastetid, med Andagt betragter din Frelseres bitre Lidelse, ja da føler Du saa levende, hvor meget Du skylder ham for din egen Forløsning; da vilde Du ogsaa saa gjerne hjælpe med til, at ret mange ved Kristi Blod dyrekjøbte Sjæle frelses. Godt! gør altsaa dit, for at de kunne finde Vejen til ham, idet Du baade beder for dem, giver dem en eller anden Brochure at læse og gjør dem opmærksomme paa den tilforladelige Vejviser, de ville have i denne Samling af Smaaskrifter »Til Forsvar for Sandheden«.

Vi behøve næppe endnu udtrykkeligt at tilføje, at disse sytten Brochurer, enten enkeltvis eller forenede i et eller to smaa Bind fortræffeligt vilde egne sig for Menighedsbibliotheker og Læsestuer og til Fordeling eller Udlaan fra St. Vincentsforeningens Bibliotheker.

Og endelig, da der jo forleden fra protestantisk Side af en Recensent i et af Hovedstadens store Blade er bleven klaget over, at »maaske mange i Præstestanden« med en »betænkelig Sorgløshed« ikke »erhverve sig fornødent Kjendskab« til Catholicismen, vilde at studere den gennem katholsk Literatur, saa tillader jeg mig ogsaa i den Retning at gøre opmærksom paa den nævnte Række apologetiske Smaaskrifter.

A. B.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. *Vincentsforeningen.* Søndagen den 3. Marts afholdt Foreningens tre kjøbenhavnske Konferencer deres første Generalforsamling for i Aar! Hans biskoppelige Højærværdighed præsiderede. Der var mødt 32 Brødre. Nogle havde ikke kunnet møde paa

Grund af Kjærlighedsassistance ved Skræder Peter Hansens samtidig stedfindende Begravelse.

I Lokalraadet (Centralbestyrelsen), hvis Formand er den højærværdigste Biskop, Msgr. *v. Euch*, og Sekretær Observator *Pechülc*, er der foregaaet den Forandring, at Hr. Billedhugger *C. Hartmann* og Grosserer *Millech* have byttet Funktioner, saaledes at den første nu er Viceformand, den anden Kasserer. Sekretæren afgav Beretning om Konferencernes Virksomhed i 1894, hvilken Beretning derefter indsendes til Generalraadet i Paris. De have 61 aktive og 39 kun bidragydende Medlemmer. Omtrent 26 fattige Familier have været optagne til ugentligt Besøg, medens andre ogsaa ere blevne besøgte og hjulpede lejlighedsvis. Bibliothekerne indeholde tilsammen 740 Bind. Aktiva have i Aarets Løb udgjort 1780 Kr. Udgifterne have været 1065 Kr., der hovedsagelig ere medgaaede dels til kontant Hjælp til Husleje og til Underhold af Børn i Vajsenhuset, dels til Hjælp i Naturalier, særlig Brændsel.

Desuden ejer Vajsenhusfondet 1416 Kr., hvoraf største Delen for Tiden dog ikke er disponibel. Konferencerne have forhandlet om Indretningen af en Læsestue (hvilken nu er indrettet, se Nord. Ugeblad 1895 Nr. 9). Hans biskoppelige Højærværdighed sluttede Mødet med en kraftig Opfordring til Alle om at deltage i Foreningens Gjerning, særlig ogsaa til den katolske Ungdom, der endnu holder sig for meget tilbage. *Enhver Katholik bør høre til Vincentsforeningen enten som Yder eller som Modtager.*

— Vi henlede vore Læses Opmærksomhed paa den *Basar*, som *Elisabethforeningen* ogsaa i Aar ligesom tidligere agter at foranstalte om et Par Uger, nemlig paa *Palmesøndag* den 7. April. *Elisabethforeningen* har uden Tvivl en stor Betydning, ja den er vel nødvendig for vor Menighed; thi hvorledes vilde det ellers være muligt, at drage Omsorg for *forældre-*

løse eller under *vanskelige Kaar* levende Børn af Menigheden, at skaffe disse med Frelserens dyrebare Blod løskjøbte Sjæle den tilbørlige religiøse Opdragelse, som kan sikre dem mod Farer og Fristelser senere hen i Livet, og tillige sætte dem i Stand til selv engang at erhverve sig det Fornødne til Livets Ophold paa en hæderlig Maade? Det er vel nok sandt, at Forholdene for Tiden ikke ere de bedste, men vor guddommelige Frelser har jo givet det Løfte: »Giver og der skal gives Eder«, og tør vi nogensinde forvente, at dette Løfte vil gaa i Optyldelse, saa er det vistnok Tilfældet her, hvor Gaverne jo komme Børnene, vor Frelser's særlige Yndlinge, og oven i Kjøbet de mest forladte og baade i aandelig og timelig Henseende mest trængende Børn til Gode, for at sikre deres timelige og evige Vel. Foreningen har for Tiden 11 Børn at drage Omsorg for, nemlig 5 Dreng og 6 Piger, for hvilke der i det henrundne Regnskabsaar er udgivet i det Hele 1405 Kr. 54 Øre, som hovedsagelig tilvejebringes ved Hjælp af *Basaren* og *Medlemsbidrag*. Vi anbefale derfor denne Basar saa vel som Foreningen til Menighedens Velvillie og nære tilligemed de forældreløse Børn det Haab, at Elisabethforeningen ogsaa fremdeles vil finde den venlige Imødekommen og virksomme Understøttelse hos Menighedens Medlemmer baade i St. Ansgars og i Rosenkranskirkens Sogn, som den hidtil har kunnet glæde sig ved. Vi benytte tillige Lejligheden til ogsaa at anbefale Elisabethforeningens *Systue*, som har en Del Materiale til sin Raadighed og holder Møde hver Mandag Aften i Forsamlingsværelset ved St. Ansgars Kirke, til flinke Hænders Velvillie. Naal og Traad leveres paa Stedet, kun Fingerbøl medbringes.

Norge. I *Kristianssand* fejredes ifølge »St. Olaf« Søndag den 24. Februar en smuk katholsk Festlighed, idet paa denne Dag indviedes baade et nyt Kapel med Skole- og Præstebolig og et Hospital, for at er-

statte de beskedne Bygninger, som den 8. Juli 1892 bleve et Rov for Luerne, da den store Ildebrand lagde en stor Del af Byen i Aske. Den højærværdigste Biskop, Msgr. Dr. *Fallize*, indviede om Formiddagen Kapellet, assisteret af Præsterne *Hartmann* og *Reinold*, og derefter om Eftermiddagen Hospitalet. Den højtidelige Gudstjeneste i Kapellet overværedes foruden af Menigheden ogsaa af Stiftamtmanden *Stang*, Borgmesteren *Smith*, Politimesteren *Fr. Hansen*, Stadsfysikus *Brodtkorb*, Formanden for Lægeforeningen *Dr. Kraft* og en Mængde af Byens Indvaanere. Kapellet dannes af en 13 Meter lang og 5 Meter bred Sal, der optager to Etager af Bygningen, som krones af et slankt Klokke-taarn. Hospitalet, der svarer til alle Nutidens Krav, kan foreløbig optage 20 Patienter.

Borgerrepræsentant- og Folkethingsvalgene.

I Anledning af de forestaaende Valg af *Borgerrepræsentanter* og *Folkethingsmænd* anbefale vi vore Trosfæller, ikke at ville undlade at tage Ordet ved Valgmøderne og interpellere Kandidaterne om, hvorledes disse agte at stille sig overfor følgende Spørgsmaal:

1. Om de ville virke for Søndagens Helligholdelse og særlig for Vedtagelsen af Love, som indskrænke Udskænkningen af stærke Drikke om Søndagen, helst saaledes, at al Handel med og Udskænkning af Spirituosa forbydes i Tiden fra Lørdag Eftermiddag til Mandag Morgen;
2. om de ville virke for Oprettelsen af Drankerasyler for Statens eller Kommunens Regning;
3. om de ville virke for Opnaaelsen af et aarligt Tilskud fra Statens eller Kommunens Side til de af de i Landet anerkjendte Trossamfund holdte og under Statens Kontrol staaende Skoler.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 17. Marts. 3. Søndag i Fasten. Patritius, Irlands Apostel. — **18. M.** Ærkeengelen Gabriel. — **19. Ti.** Josef, Jesu Plejefader. — **20. O.** Johannes Sarkander, Martyr. — **21. To.** Benedikt, Abbed. — **22. F.** Ihukommelse af Frelserens hh. Saarmærker. — **23. L.** Katharina af Vadstena, Jomfru.

Søndag den 24. Marts. 4. Søndag i Fasten. Lætare.

St. Ansgars Kirke. Lørdag den 16. Marts Kl. 8 Aften begynder den årlige **Triduums-Andagt** til Ære for den h. Josef og fortsættes Søndag den 17. Marts Kl. 6 i Forbindelse med Fasteandagten og Mandag den 18. Marts Kl. 8 Aften. — Tirsdag den 19. Marts. St. Josefs Fest, holdes om Morgenen Kl. 8¼ Højmesse. — Bønner, som benyttes under Andagterne, faas ved Kirkens Indgang hos Hr. Stein.

Mariaforeningen lader Onsdag den 20. Marts Kl. 7 i St. Ansgars Kirke læse en h. Sjælemesse for sit afdøde Medlem Kammerherreinde P. Berling.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 24. Marts Kl. 8½ i Jesu Hjertes Kapel, Stenosgade.

Vincentsforeningens Læsestue er lukket Søndag den 17. ds. i Anledning af St. Josefs Gildets Stiftelsesfest, men holdes atter aaben Søndag den 24. ds. fra Kl. 7—10 Aften.

St. Josefs Gilde. I Dag Søndag den 17. Marts fejrer Gildet sin **Titular- og Stiftelsesfest.** — Kl. 8 om Morgenen finder Fælleskommunion Sted for alle Brødre i St. Ansgars Kirke. — Kl. 7½ Aften afholdes i Lokalet, Bredgade 67, 2. Sal o. G., en festlig Sammenkomst med Optagelse af nye Brødre samt Overrækkelse af Emblemet.

Onsdag den 20. Marts Kl. 8¼ lader Gildet i St. Ansgars Kirke læse en h. Sjælemesse for sit afdøde Medlem, Skræder P. Hansen.

Elisabethforeningens Basar,

som afholdes til Gavn for forældreløse Børn **Palmesøndag** den 7. April og Mandag den 8. April i Skolelokalet, Bredgade 69. St. o. G., bringes i Menighedens velvillige Erindring. Gaver til Basaren modtages af Fru A. Osterhammel, Nørrefarimagsgade 53, 2. Sal; Fru M. Larsen, Vingaardsstræde 10, St.; Frøken S. Mariboe, Slagelsegade 22 og hos Dhrr. Gejstlige.

Unio. Søndag den 24. Marts Kl. 9: Foredrag af Hr. Observator, Dr. C. F. Pechüle.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn, Gothersgade 49:

P. P. Nr. 1. **Kristi Kirke** og Nr. 2. **Hierarkiet** (2. Oplag) á 25 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 12.

Søndagen den 24. Marts.

1895.

Indhold: Bøn om en salig Død. Hans Tavsens Slavehandeler i Afrika. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. England. Rom. — Bekjendtgjørelser.

Bøn om en salig Død.

—o—

Jeg lever her og ved ej, naar
for mig den sidste Time slaar;
jeg ved kun, i Guds Haand det staar —
o Jesus, tag mig vare.

Jeg vandrer her og ved ej, hvor
min Mærkepæl er rejst paa Jord,
men Gud har evig set mit Spor —
o Jesus, tag mig vare.

Jeg stræber her, ved ej, hvad Kaar
og Skæbne jeg i Døden faar,
men talte er selv mine Haar —
o Jesus, tag mig vare.

Jeg ængstes her og ved dog vist,
 min dyre Herre Jesus Krist
 er død, at jeg skal leve hist —
 o Jesus, tag mig vare.

Husk paa, jeg er dit Eje, som
 paa Korset du har spejdet om,
 tag Vare paa din Ejendom,
 o Jesus, tag mig vare.

J. F.

Hans Tavsens eller den danske Luhter.

(Fortsat.)

—o—

I Sendebrevet forekommer det Ord, der saa ofte anføres som Tavsens *Valgsprog*: »Respondebit mihi cras justitia mea« (I Morgen skal min Retfærdighed svare mig) i følgende Sammenhæng:

»Det vil ikke ske, at alle Skalke og Helvedes Brande aabenbares i denne Tid, den Stund vi her leve tilsammen, heller end Himmeriges Borgere; men her ville alt de store Tyve almindelig hænge de smaa op, og mange uskyldige faa nu at sige med Jakob: Respondebit mihi cras justitia mea. Derfor se nu hver Kristen til, at han i denne naadelige Tid saa holder sig til Naadens Ord og med sand Penitens vender sig ud af Synden og ved Troens Kraft ifører sig Jesum Kristum, saa at hans Synder da maa være skjulte, og Kristi Retfærdighed i ham være synlig«.*)

*) Her synes han igen at tilskrive gode Gerninger nogen Nytte i Modsætning til Svaret paa Art. 3. — En Vranglære er det, at Synderne blot skjules, thi de borttages fuldstændig efter Skriften, saa at Mennesket i Sandhed helliggøres, og ikke blot Kristi Retfærdighed bliver synlig.

Medens Superintendenten i det *danske* Sendebrev, som var stilet til Præsterne, iblandt hvilke der gaves mange Tilhængere af den gamle katholske Tro, aldeles tier om katholske Ting, giver han i sit **latinske ellers ret rolige Brev til den studerende Ungdom i Ribe** den katholske Kirke flere Sidehug. Saaledes formaner han dem blandt andet til »ikke at søge nogen forbudt Hjælp eller Trøst i *Paakaldelse af de afdøde Hellige* eller i *Afguderi*« o. s. v. Han anklager med megen Uret »*Lærerne i den papistiske Kirke*«, at »de tilskrive sig al Kundskab til de hellige Ting og udlægge den hellige Skrift efter deres eget Sind og ikke efter Troens Analogi«. Ogsaa paastaar han, at man havde drevet adskillig Misbrug med Vievand, indviet Salt og Korsets Tegn, og til de ugudelige Besværgere regner han Exorcisterne. Brevets Slutning er tabt.

Efter hvad Wedel siger, «var Folket i høj Grad overtroisk. Forholdene synes at have været temmelig ensartede over hele Landet, maaske noget sørgeligere i Jylland end i Sjælland«. Han henviser i saa Henseende til en Række Forhandlinger paa Roskilde Landemode, som haves fra Aarene 1559—1569, og til en Kongeskrivelse af 1. Okt. 1557, der befaler Hans Tavsens og Lensmændens paa Riberhus, Erik Rud, at undersøge en Sag angaaende Ane Nielsdatter, der af Præsten i Andsager Sogn var beskyldt for Trolddom. Sagen var dog et helt Aar derefter endnu ikke afgjort, som et nyt kongeligt Brev til Tavsens og Kapitlet i Ribe (dat. 10. Okt. 1558) udviser.

Moraliteten stod paa et meget lavt Trin, saa at Udskejelser kun kunde afværges ved de strængeste Forholdsregler. En saadan var f. E. den i Kristian III.'s Recess af 24. Aug. 1537 optagne Bestemmelse, at en i Utugt greben Kvinde skulde puttes i en Sæk og druknes, og en Landemodebestemmelse, hvorefter Kvinder, som havde overtraadt det 6. Bud, tillige med deres Forførere

skulde afbede deres Synd for Menigheden og love Forbedring. Et andet Vidnesbyrd derom afgive de mange Ægteskabssager, som af Kongen forelagdes Hans Tavsens til Afgørelse.

Ærefrygten for Guds Hus var heller ikke stor. Kirkeklokkerne maatte blandt andet ogsaa tjene til at sammenkalde til Gæstebud og Gilder; ved Bryllupper holdt Køresvendene i en særegen Afdeling af Kirken Drikkelag,*) medens Vielsen foregik ved Alteret. Meget almindeligt var det, at man kom til Kirke først midt under Prædikenen og gik bort, før den saakaldte Gudstjeneste var endt. En umaadelig Overdaadighed havde indsneget sig med Hensyn til Mad og Drikke og Klædedragt; det blev endog nødvendigt at paaminde Gejstlige om, at de skulde ikke klæde sig som Skuespillere eller Gøglere, men anstændig og sømmelig, samt sætte en Stopper for deres Hustruers Pyntesyge.**)

Den 17. Maj 1555 maatte de i København forsamlede Superintendenten endog vedtage en Beslutning angaaende Fremgangsmaaden mod Gejstlige, som havde gjort sig skyldige i Drab eller Ægteskabsbrud. — Overhovedet bevidner Historien tilfulde, at alle Laster, Forsømmelser, Misgreb og Misbrug, som Reformatinosens Mænd med Ret eller Uret bebrejdede den gamle Kirkes Gejstlighed og Tilhængere, ikke blot herskede fremdeles under »Evangeliets« Lys, men endogsaa forøgedes med en hel Mængde nye, saa at de sidste Ting bleve værre end de første, takket være Læren om den alene retfærdiggørende Tro.

2. Omsorg for Skoler og Hospitaler.

Vilde Tavsens fremme Reformationens Sag i sit Stift, saa maatte han fremfor alt sørge for gode Skoler

*) Deraf kaldtes i nogle Landsbykirker afsides liggende Stole „Brændevinstole“.

**) Jfr. Theol. Tidsskr. VII. 166—168.

og gode Lærere. Han selv roses i en 1590 i Ribe Skole holdt Tale for som oftest at have prædikedet, skriftlig at have meddelt gode Raad, hver Lørdag og undertiden endog hver Dag at have holdt Foredrag om de vigtigste Ting.

Hvor sørgeligt det end er for os Katholiker, at se de af vore katholske Forfædre til katholske Skoler stiftede Foundationer anvendte til Gavn og Fremme for Lutherdommen, saa lader det sig dog ikke nægte, at Superintendenten fra sit Standpunkt og i Protestanternes Øjne har indlagt sig stor Fortjeneste især for Ribe latinske Skole. Thi med Ihærdighed og Udholdenhed fik han udvirket, at i det mindste en stor Del af de oprindelige Foundationer igen bleve henlagte til og brugte for Skolen. Saaledes indfandt Hans Tavsens Maj 1554 hos Kongen i Kolding med Biskop Tuross Stiftelsesbrev af 1278, hvorefter den af sidstnævnte stiftede Kirke i Darum »altid skulde blive hos Ribe Skole, paa det at de fattige Peblinge, som ginge der i Skole og vare fødte i Darum Sogn, og hundrede fattige Peblinge, som vare fødte under Ribe Stift, ikke skulde besværes med Skole Leje«. Tavsens, som paaviste, »at samme Kirke udi lang Tid ikke havde været til samme Peblings Ophold«, og at de to Læster Korn, som aarlig skulde have været udleverede til Ribeskolens Rektor, ikke kom i hans Hænder, opnaaede en kongelig Forordning af 26. Maj 1554, som bestemte følgende: »Sognepræsten til Darum Kirke skal altid nyde Kongens og Kronens Part af Tienden, dog saa, at han skal hvert Aar til gode Rede give Skolemesteren i Ribe 20 rhinske Gylden udi Guld eller og saa mange danske Penninge, som her udi Riget gænge og gæve ere og ere saa meget værd som 20 rhinske Gylden i Guld. Og skal samme Guld eller Penninge aarligen udgives Halvdelen til Sancti Michels Dag og anden Halvpart til Paaske. Og der imod skal samme Skole-

mester intet besvære de fattige Peblinge, som bede deres Brød, enten for Skole Leje eller for deres Lære. Og skal der altid holdes en god lærd Person til Skolemester i Ribe, som kan have godt flittigt Tilsyn, at Peblingene optugtes udi Guds frygt og gode Lærdomme og boglige Kunster«.

I samme Øjemed havde Tavsens allerede i 1545 udvirket Dom over Herr Peder Gommesen, Vikar i Ribe Domkirke, hvorefter han maatte udlevere Vikariatet til de hellige Engle samt alle dette Vikari vedkommende Dokumenter, fordi samme Vikari tilhørte alle Ribe Vikarer og af dem var blevet »samtykket til Skolemesterens Ophold i Ribe«.

Hvorvidt Tavsens havde Del i den kongelige Afgørelse vedrørende Puggaards Gods (dat. 11. Jan. 1554), kunne vi ikke sige. Men det blev bestemt, at Puggaard, som var givet til Skolen i Ribe, skulde henlægges til Hospitalet, mod at dettes Forstander da underholdt 12 Peblinge og lønnede 5 Hørere med 2 Daler om Fjerdingsaaret. Kapitlet skulde beskikke de 12 Peblinge og Superintendenten have Tilsyn med, at der valgtes fattige og bekvemme Personer.

Men ogsaa andre Skoler maatte Tavsens tage sig af. Den 15. December 1554 klagede Dronning Dorothea for ham, at Skolemesteren i Kolding »agter Skolen og sit Kald for ingen Del og er en ret Dranker«, og beder Superintendenten om at sende en anden god lærd Person, der er bekvem til samme Embede. Og efter at Tavsens og Lensmændene paa Kongens Befaling havde optegnet og overgivet ham Listerne over Skolernes og Hospitalernes Indkomster, udgik der den 13. Dec. 1558 kongelig Fundats paa en Understøttelse, som fire af Ribe Stifts Skoler, nemlig i Kolding, Vejle, Varde og Holstebro for Fremtiden skulde have af Kongetienden af fire Sogne til Underholdning af en Hører.

Det er vist nok kun faa Meddelelser, som ere os

levnede vedkommende den Omsorg, Tavsens bar for Skolerne. Men vi kunne dog derefter nogenledes paa-skønne hans Virksomhed paa dette Omraade. Oplysningen fremmedes dermed imidlertid ikke synderlig; og meget mørke Skildringer om den herskende Uvidenhed kan læses hos Wedel. »Lærerne«, siger han blandt andet, »udmærkede sig just ikke ved nogen stor Flid. I Kirken kunde man se dem sidde med paatvungen Værdighed, men uden i mindste Maade at have Opmærksomheden henvendt paa Børnene; disse sang, som dem selv lystede, og Lærerne kvadrede eller brølede ofte mere, end de sang. Paa Landet vare Forholdene endnu slettere. I Aaret 1557 blev det nødvendigt at paalægge dem flittigt at lære Ungdommen Katekismus i alle Kirker og Landsbyer, dersom de ikke vilde miste deres Embede; ved Bryllupper og Gæstebud maatte de ikke gøre Nar af Præsterne, mindst af alt maatte de være genstridige mod dem, naar de paalagde dem at undervise i Katekismus; i Kirken skulde de synge anstændigt og ikke gøgleragtigt. De skulde ikke deltage i natlige Drikkelag med Bønderne, og naar de kom til Gæstebud eller Bryllup, skulde de gaa hjem i ordentlig Tid. — Paa den anden Side viste heller ikke Bønderne nogen stor Interesse for, at deres Børn lærte noget«, saa at de endog maatte trues med Straf.

Den lutherske Gejstlighed har heller ikke staaet synderlig højt. Uagtet alle Kirkeordinansens Forskrifter om Lærdom, Forstand og godt Rygte, maatte ikke sjældent Mænd beskikkes til Sognepræster, der var nogenlunde godt kendte med de kristelige Hovedlærdomme, hvorimod der ikke kunde være Tale om egentlig videnskabelig theologisk Dannelse. Præsterne synes heller ikke at have gjort sig nogen Ulejlighed for at erhverve sig Kundskaber. »Landemodet i Roskilde 1554 — altsaa paa et temmelig langt fremrykket Stadium af Reformationen« — fandt sig derfor »foranlediget til at give Præsterne

den Formaning, at de skulde købe sig nogle nyttige Bøger«, saasom Bibelen, Postillen, Apologien, Luthers Katekismus og den kongelige Ordinans. Dog synes denne Formaning ikke at have frugtet meget. Prædikenerne vare mere end tarvelige: »Luthers og de første danske Reformatorers Eksempel fremkaldte den Misforstaaelse, at en Prædikens Kraft beroede paa ret djærve Udtryk; ja Djærvheden gik endog saavidt, at det blev nødvendigt at paalægge Præsterne i Prædikenen at undgaa at bruge upassende Ord, Forbandelse, Skælden, Banden etc. f. Eks.: I skulle faa Fanden; Djævelen tage eder etc., og 1561 blev det gjort Provsterne til Pligt, undertiden skjult at indfinde sig i Kirkerne for at gøre sig bekendt med, hvorledes Præsterne prædikede«.

At Præsternes Levned heller ikke var mønsterværdigt, maatte Tavsens mere end een Gang sande. For at ti om større Forbrydelser, saasom Mord, Utugt, Drukkenskab, natlig Svir og Sværmen, saa synes ikke faa at have holdt Øludsalg og Drikkelag i deres Huse, ved Bryllupper ladet sig vælge til Forsangere eller Fordrikkere og danset paa Gaderne som Gøglere. Dertil kom, at de Gejstlige ofte vare meget fattige, takket være Reformatorernes og især Tavsens ihærdige Torden imod den katholske Gejstligheds Godser, Renter og Indkomster, ifølge hvilken Almuen tilsidst ikke mere vilde tiende, mindst til den lutherske Gejstlighed, medens Kronen og Adelen tog Kirkegodset til sig. Ikke uden Grund kunde derfor i 1545 Bugenhagen skrive til Kongen, at Ungdommen vilde tabe al Lyst til Studeringer og hellere tage sig noget andet for, hvorved den kunde have Udsigt til at finde sit nødtorfte Udkomme.

Hvad *Hospitalerne* vedkommer, saa have vi alt ovenfor meddelt, at Tavsens i Forbindelse med Lensmændene maatte undersøge deres Tilstand over alt i

Ribe Stift. De maatte »gøre klare Register« over hvad de syntes godt at der skulde tillægges og give deres Raad til, hvorledes Kongen bedst kunde afhjælpe Nøden der, hvor de gamle ødelagte Hospitaler savnedes. Den 30. November 1558, saaledes befalede Kongen, skulde de saa med deres Optegnelser møde ham paa Koldinghus. Som Frugter af dette Møde tør vi vel betegne Foundationen af et Hospital i *Kolding* (15. Dec. 1558), hvortil Kristian III. lagde en Toft og Ager udenfor Byen, et Vikari i Ribe Domkirke, samt Kongetiende af 6 Sogne, saavel som Forøgelsen af *Vejle Hospitals* Indkomster ved Kongetiende af andre 9 Sogne.

I Stiftstaden Ribe bestod det saakaldte *almindelige Hospital*, som Kongen havde oprettet ved Fundatsen af den 12. Dec. 1543, i det han dertil henlagde *Sorte Brødre Kloster* med alle Bygninger. Gaarde, Huse, Abilgaard, Have og Gaardsrum paa Klosterkirken og Herregaarden nær, som skulde blive til en Sognekirke og Præstebolig, fremdeles en Del af Kronens Tiende af Skadsherred, tvende Enge, *Helligaandsgaarden* med al dens Rente og Tillæggelse (med visse Indskrækninger) St. Jørgens Hospital i Kolding, St. Jørgensgaard i Ribe og et Vikari i Vordbasse Nebel med al deres rette Tillæggelse. Lensmanden, Superintendenten, Kapitlet, Borgemesteren og Raadet skulde vælge to gudfrygtige Mænd af Kapitlet til Forstandere for Hospitalet, og disse skulde aarlig »gøre Regnskab paa alt«. Kun »syge, arme, nødtørftige Mennesker« turde optages med Superintendentens og Forstandernes Samtykke.

Ved Helligaandsgaarden var imidlertid M. Iver Juel forlenet, der svarede Afgift til Hospitalet. Først efter hans Død 1556 fik dette hele Indtægten: 4½ Læster Korn*) og 55½ Mk. i Penge.

*) 1 Læst = 24 Ørtug; 1 Ørtug udgjorde af Rug 10 Skæpper, af Byg 12, og af Havre 18 Skæpper.

Wedel paastaar et Sted, at Tavsens ogsaa personlig har bragt Ofre paa Gods eller Penge for at afhjælpe Noden. Vi ville ikke bestride det. Men nogen Hjemmel for denne Paastand have vi ikke fundet.*)

Med Hensyn til Fattigvæsenet udgik der den 9. Maj 1548 en kongelig Forordning til Tavsens. »Vi beder eder og ville«, saaledes hedder det der, »at I strax lade bestille med Borgemestere og Raad udi alle Købsteder der udi Stiftet, at de give de fattige Folk Tegn paa Brystet, som for Sygdom og Alderdom ere forarsagede at tigge; og de som ere føre og kunne fortjene deres Føde, at de forvises af Byen; og dersom nogen af dem forvinder deres Sygdom og derefter formaar at arbejde, at dem ikke heller tilstedes at trygle, og at de tage Tegn fra dem igen. Sammeledes at de Peblinge, som gaa til Skole, at de gaa med Hætter, saa man kan vide, hvilke som gaa i Skole, og man bør at give Almisse. Og at I desligeste ville tilsige Sognepræsterne udi Købstæderne, at de forkynde i Prædikestolen for Almuen, at de ingen Trygler eller Posepilt give deres Almisse, uden dem«, som have Tegn, og Peblingene, som bære Hætter eller og husarme Folk.

(Forts.)

Slavehandelen i Afrika.

— 0 —

I de indre muhammedanske Stater i Afrika har man hidtil ikke set sig i Stand til at gjøre noget af Betydning i Henseende til Ophævelsen af Slavemarkederne, fordi den verdslige Øvrighed begunstigede Handelen, for at skabe sig en Indtægt. Det samme er Tilfældet

*) Mere om Ribe Hospital se hos Kiuch, Ribe Bys Hist. fra 1536—1660. SS. 10. 36. 53. 73. etc.

i Marokke. Ja, endog fra Tripolis indskibes aarlig en Mængde Slaver og Slavinder til Konstantinopel. I Ægypten og i Kystlandene ved det' røde Hav drives der ligeledes ved Hjælp af Drikkepenge endnu i al Hemmelighed Slavehandel. Muhamedanerne levere navnlig Slaver, som ere røvede ved Nilens Kilder, til de offentlige Markeder, og derfra drive Kjøbmændene uhindret deres »Varer« til det røde Havs Kyster. Herfra føres Slaverne i Baade til Arabien, hvor de land-sættes paa flere bestemte Steder og udstilles saa til Salg i Havnestæderne.

Endog i Kairo og i Nideltaet drives i al Stilhed stor Handel med Slaver. Fra Tid til anden ankommer der større og mindre Slavekaravaner fra Syden, som dog ikke vove at tage Ophold i Kairo, men opslaa en Lejr i Byens Nærhed. Folk, som ikke ere indviede i Hemmeligheden, anse et saadant Ørkenmarked for en Beduinlejr; kun de, som Dagen i Forvejen have faaet et fortroligt Vink, begive sig ud til Scheikens Telt og blive indladte ifølge det afgivne Parole. I Baggrunden af Teltet bag et Forhæng finder man saa den talbudte Menneskevare udstillet til Prøvelse og Eftersyn. I Reglen er det unge, lysebrune Abessynierinder, den smukkeste afrikanske Race, og et Kjøb bliver strax afsluttet for høje Pengesummer. Den rige Tyrk er nu imidlertid selv ankommen i sin egen Equipage og kører saa vel tilfreds tillige med sit Indkjøb til sit Hjem i Kairo, eller han har en med et Soltelt forsynet Baad liggende ved Nilbredden, og i den føres Slavinden saa ind i Byen til sin nye Herres Bolig.

Ganske aabenlyst drives Handelen i Tantah, Hovedstaden i Nærheden af Nildeltaet, paa store Markeder. Til det største i August strømmer omtrent en halv Million Mennesker sammen fra Ægypten, Arabien og andre tyrkiske Lande. I særegne Kvarterer af den uhyre Teltlejr, som opslaaes udenfor Byen, falbydes Hun-

dreder, ja Tusinder af Slaver og Slavinder, som finde rivende Afsætning, medens Politiet staar ganske magtesløs overfor denne tøjlesløse Handel og maaske endog begunstiger den.

Ujiji ved Tanganyikasøen i Afrikas Indre betegnes som den første Hovedhandelsplads, hvor alle Slavekaravaner i det Indre af Afrika mødes. Et Øjenvidne skriver herom: »Markedspladsen var bedækket med Slaver, som skulde sælges. Mænd, Kvinder og Børn vare i lange Rækker bundne til hverandre, nogle med Touge, andre med Lænker. Paa Nogle fra Manyema havde man gjennemboret Ørene og trukket en Snor gennem dem, for paa denne Maade at holde dem sammen. Paa Vejene mødte man hvert Øjeblik levende Skeletter, som møjsommelig slæbte sig fremad ved Hjælp af en Stok; de vare ikke mere lænkede, fordi de ikke mere kunde flygte. Deres afmagrede Ansigter bare utvetydige Spor af alskens Savn og Lidelser, og Alt tydede paa, at de snarere døde af Sult end af Sygdom. Store Saar paa Ryggen vidnede tillige om de Mishandlinger, de havde maattet taale fra deres Herres Side. Andre ventede, liggende paa Gaden udenfor deres Huse og berøvede al Næring, fordi man forudsaa deres Død, paa Afslutningen af deres sørgelige Tilværelse. De talrige Hyæner besørgede deres Begravelse. Langs Vejene og ved Søens Bredder laa talrige Lig, som vare halvt fortærede af Hyæner og Rovfugle«.

En anden Missionær i Kibaugo skriver efter en Slavejagt: »Bandens Anfører tillod os at løskjøbe saa mange Kvinder og Børn, som vi kunde betale. Hvilken Glæde blandt de Udvalgte, men hvilken Fortvivelse blandt de andre Ulykkelige, som ikke bleve befriede; lænkede og sammenbundne bleve de under høje Skrig og Veklager slæbte bort, for at sælges andetssted. En stakkels Negerkvinde greb fat i vore Klæder og bønfaldt skrigende om Hjælp; men vore Penge vare

opslupne; som et Stykke Kvæg blev hun med en Strikke om Halsen slæbt videre. En anden stakkels røvet Kvinde døde under vore Øjne. Hun kæmpede med Fortvivlelsens Mod og vilde ikke lade sig binde, da rettede Banditten koldblodig sin Pistol mod hendes Bryst og dræbte hende.

Prisen for Slaver er meget forskjellig. Den afhænger af »Varens« Beskaffenhed og af Tilbud og Efterspørgsel og af Markedets gunstige eller ugunstige Belliggenhed. I det Indre af Afrika kan man ofte købe et Negerbarn for 20—30 Kroner, fordi Banditten ikke er sikker paa at kunne føre sin »Vare« levende til Maalet. Men er Markedet naaet og Efterspørgelsen stor, forlanges der ofte fire Gange saameget og endnu mere, alt efter Slavens legemlige Udseende.

Om et endnu værre Barbari i det Indre af Afrika skriver den apostoliske Vikar i Ubangi, som meddeler om 74 Børn, han havde løskjøbt, idet han siger: »I Løbet af min sidste Rejse blev jeg Øjensvidne til et *nyt Slags Bestialitet*, som vi hidtil havde været uvidende om. Overalt føres Slaverne til Markeder, for der at sælges som et vildt Dyr eller som Slagtekvæg. Vi havde vel set, om jeg saa tør sige, *hele* Slaver blive solgte, men vi havde endnu ikke set dem blive solgte *stykkevis*. Blandt de Stammer, som vi fornylig have besøgt, bringer man Slaverne hen paa Markedet, og naar Nogen ikke kan købe en hel Slave, tager han et eller andet Lem, som han selv udvælger efter Behag. Han forlanger f. Ex. en Arm, saa tegner Sælgeren med et Slags Kridt en lang Streg paa den; en anden Kjøber tager saa den anden Arm, Andre tage Brystet osv. Ere nu alle Legemsdelene betegnede med Kridtstreger, skjærer man Hovedet af den ulykkelige Slave og fortærer ham paa Stedet. Kan man vel tænke sig et grusommere og mere koldblodigt Barbari, eller en skrækkeligere Stilling, end en saadan

Slaves. Og midt iblandt disse vilde og raa Negerstammer opholde den katholske Kirkes Missionærer sig, selv udsatte for den største Livsfare, for at bringe Lys, Naadens Lys i alt dette Mørke!

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. »Store nord. Adresseavis« skriver i en Literaturanmeldelse i sit Nr. for 15. Marts om *P.P.s Smaaskrifter*: 2. Oplag er udkommet af begge disse Smaaskrifter (»Kristi Kirke« og »Hierarkiet«). Forfatteren er godt kjendt af sine forskjellige Stridsskrifter, der træde i Skranken for den katholske Kirke som den enesaliggjørende. Man maa lade denne Forfatter, at han forstaar at gjøre godt Rede for sit Standpunkt. Fremstillingen er kortfattet og klar og giver Læseren et dybt Indblik i de omhandlede Ting. I historisk Henseende gjør et Skrift som »Hierarkiet« Krav paa en større Interesse. Forfatteren gjør her i Overensstemmelse med sit særlige Standpunkt fortrinlig Rede for Hierarkiets Grundlæggelse. Det er ikke saa forunderligt, at Stridsskrifter med saa vel tilrettelagt Indhold finde mange Læsere«.

— Vi henlede vore Læseres Opmærksomhed paa nogle smukke *Lykønskningskort*, som ere udkomne hos Hr. Boghandler A. Giese (Østergade). De ere tegnede af den bekjendte Tegner *Karel Sedivy* og forestille det Ydre af St. Ansgars Kirke, Rosenkranskirken og den nye Ordenskirke i Stenogade. Kortene ere udførte i Lystryk paa Karton og koste hver 25 Øre.

England. I Følge Meddelelser fra Rom forbereder den h. Fader en Rundskrivelse til de engelske Katholiker angaaende en Tilnærmelse mellem den *katholske* og den *anglikanske* Kirke. Paven vil i Skrivelsen be-

handle Spørgsmaalet om den anglikanske Kirkes Gjenforening med den romerske Kirke mere i Almindelighed, idet han minder om Pavernes traditionelle Bestræbelser for Ophævelsen af det anglikanske Skisma og opfordrer de engelske Katholiker til ved ivrige Bønner at nedbede Fremskyndelsen af en lykkelig Gjenforening.

Rom. For at give Katholikerne i *Orienten* et nyt Bevis paa sin faderlige Omsorg, agter Pave Leo XIII. at udnævne den armeniske katholske Patriark i Konstantinopel, Msgr. *Azarian*, til Kardinal. Den sidste armeniske Kardinal var den lærde Msgr. Antonius Hassoun, som i 1884 døde i en meget høj Alderdom.

— Pave Leo XIII., som i Begyndelsen af denne Maaned fuldendte sit 85aarige Leveaar, har i Løbet af sit Pontifikat (siden 1878) oprettet 3 Patriarkater, 29 Ærkebispedømmer, 85 Bispedømmer, 2 Abbedier, 53 apostoliske Vikariater, 2 Delegationer og 22 apostoliske Præfekturer; uden Tvivl et glædeligt Bevis paa Kirkens Fremgang under hans Pontifikat.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 24. Marts. 4. Søndag i Fasten. Lætare. — **25. M.** Marias Bebudelse (fejres offentlig den 10. Maj). — **26. Ti.** Cyrillus af Jerusalem, Biskop og Kirkelærer. — **27. O.** Johannes Damascenus. Bekjender og Kirkelærer. — **28. To.** Johannes af Capistranus, Bekjender. — **29. F.** Ihukommelse af Frelserens h. Blod. — **30. L.** Ferialdag.
Søndag den 31. Marts. Passions søndag.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 24. Marts Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjærtens Kapel, Stenosgade.

Unio. Det averterede Møde med Foredrag i Dag Søndag (den 24. Marts) **bortfalder** i Anledning af Hr. forh. Pastor M. C. Jensens Foredrag i Witmacks Lokale.

Eventuelle Forslag, som ønskes behandlede paa den ordinære Generalforsamling, som afholdes den 9. April, bedes i Henhold til Lovens Paragraf 22 indsendte til Formanden inden den 1. April.

Elisabethforeningens Basar,

som afholdes til Gavn for forældreløse Børn **Palmesøndag** den 7. April og Mandag den 8. April i Skolelokalet, Bredgade 69, St. o. G., bringes i Menighedens velvillige Erindring. Gaver til Basaren modtages af Fru A. Osterhammel. Nørrefarimagsgade 53, 2. Sal; Fru M. Larseu, Vingaardsstræde 10, St.; Frøken S. Mariboe, Slagelsegade 22 og hos Dhrr. Gejstlige.

St. Josefs Gilde, Det aarlige Hoved- eller Generalmøde afholdes Mandag den 25. Marts Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften i Lokalet, Bredgade 67. 2. S. o. G. — Dagsorden: 1. Beretning om og Oversigt over Gildets Virksomhed i Aarets Løb samt Status-Oversigt; 2. Valg af en Formand; 3. Valg af en Viceformand; 4. Valg af en Kasserer for Gildets Hovedkasse; 5. Valg af en Repræsentant for 1. Kreds; 6. Diskussion om enkelte Vedtægter.

Offentligt Foredrag.

Søndag den 24. Marts Kl. 8 Aften vil forhenv. Præst i Statskirken. Hr. Pastor **M. C. Jensen,** holde et offentligt Foredrag om „Fra Protestantismen til Katholicismen“ i Wittmacks Lokale, Holmens Kanal 17 (ved Siden af Nationalbanken). Entré 10 Øre. Eventuelt Overskud tilfalder St. Josefs Hospital.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn, Gothersgade 49:

Scupoli: Den aandelige Kamp, heftet 1 Kr. 25 Øre.

M. C. Jensen: Aabent Brev til mine Venner i den danske Folkekirke, 50 Øre.

P. P. Nr. 1. **Kristi Kirke** og Nr. 2. **Hierarkiet** (2. Oplag å 25 Øre.

Vaskeriet „China“ anbefaler sig med særdeles smuk **Vask** og **Strykning.** Tøjet hentes og bringes. Nørrebrogade 46. St. o. G. tilh. Meyer.

† At min kjære Mand, Skræder **Michael Andreas Valentiner,** i en Alder af 64 Aar er afgaaet ved Døden paa St. Josefs Hospital Søndag den 17. Marts, bekjendtgjøres herved af hans sørgende Enke

Hansine L. Valentiner, f. Petersen.

Begravelsen finder Sted Søndag den 24. ds. Kl. 12 $\frac{1}{2}$ paa katholsk Vestre Kirkegaard. R. I. P.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen. Bredgade 64, 1. S.

N^o 13.

Søndagen den 31. Marts.

1895.

Indhold: „Fra Protestantismen til Katholicismen“. Tre Paver eller kun een. Skolesagen og Valgene. Efterretninger. Kjøbenhavn. — Bekjendtgjørelser.

„Fra Protestantismen til Katholicismen.“

—o—

I Søndags Aftes Kl. 8 holdt forhenv. Præst i Statskirken, Pastor *M. Jensen*, i Wittmacks Lokale et Foredrag om Bevæggrundene for hans Overgang til den katholske Kirke. Den store Sal var fyldt indtil sidste Plads baade af Katholiker og Protestanter, som med stor Opmærksomhed fulgte Talerens smukke Foredrag i hvilket Pastor Jensen først omtalte den aandelige Kamp, han havde maattet udfægte, inden han var vendt tilbage til den katholske Kirke og havde bøjet sig for Sandhedens Magt. Blandt de forskjellige Grunde, som havde bevæget ham til at opgive sin Stilling som luthersk Præst og til fra Protestantismen at vende tilbage til Moderkirken, nævnede han blandt andet den fuldstændige *Mangel paa Enighed* indenfor Protestantismen med dens mangfoldige Sekter og indre Splid, i Modsetning til Katholicismen, der staar som en fast og urokkelig Enhed. Ogsaa *Skriftemaalets hellige Sakramente*

havde Taleren savnet som Sjælesørger og Sjælelæge i den protestantiske Kirke, og heller ikke havde han kunnet finde den protestantiske Lære om *de Afdøde* fyldestgjørende hverken for Forstanden eller Hjærtet. Endelig savnede Protestantismen ogsaa *Helgener*, Mænd og Kvinder, som i bogstavelig Forstand havde efterfulgt Frelseren og givet Afkald paa Alt i Verden for ene og alene at leve for Guds Rige, i Modsætning til den katholske Kirke, som fremviste en prægtig Skare af saadanne Helgener der stode som glimrende Mønstre for deres Trosfæller i enhver Alder og Stand her i Livet.

Med disse Mangler ved Protestantismen for Øje var Pastor Jensen ved Hjælp af *Bønnen* og ved *Læsning af katholske Theologers Værker* kommen til den Overbevisning, at den sande Lære fandtes i Katholicismen, og understøttet af Guds Naade, havde han da bøjet sig for *Sandhedens Magt* og var vendt tilbage til den katholske Kirke. — Efter denne mere personlige Del af Foredraget stillede Pastor Jensen forskellige af de Vildfarelser, hvori Katholicismen ifølge protestantisk Opfattelse gjør sig skyldig, i den sande og rette Belysning; navnlig fremhævede han Læren om Pavens Ufejlbarhed og om Maria- og Helgendyrkelsen.

Efter Foredraget aabnedes en Diskussion, i hvilken alene Hr. Pastor Jensen og Hr. Naalemager Jørgensen, sen. deltog fra katholsk Side, idet de paa Listen indtegnede katholske Præster paa Grund af den fremrykkede Tid og en Del af Tilhørernes Utaalmodighed bleve hindrede i at optræde. Fra protestantisk Side optraadte Valgmenighedspræst Jungersen, Methodistpræst Duckert, Student Severinsen, Skolelærer Sørensen, Skomager Hoffenblad, Gartner Johansen o. fl., som alle paa en ret naiv Maade meddelte de Forsamlede, at de egentlig ikke havde beskæftiget sig videre med Katholicismen eller studeret dens Lærebøger, hvorfor de ogsaa med

Rette af Hr. Jørgensen bleve sammenlignede med Blinde, der talte om Farverne. Naar undtages Pastor Jungersen, som i Førstningen optraadte noget hidsigt og med en vis Overlegenhed, der klædte ham ilde og ingenlunde passede til en Diskussion, førtes Diskussionen rolig til henimod Midnat, da nogle Tilhøreres Utaalmodighed, som ovenfor bemærket, standsede al videre Forhandling. Nogle Indvendinger, som man navnlig af den Grund ikke naaede at faa klart nok besvarede fra katholsk Side, lade vi her følge.

Tre Paver eller kun een?

(Af P. Esser.)

Diskussionen efter det smukke Møde i Wittmacks Lokale i Søndags, fik en saa uventet brat Afslutning, at ingen af de fire katholske Præster, som havde meldt sig til Ordet, kunde faa Lejlighed til at tale. Enkelte Katholiker have med Forbavselse spurgt: »Hvorfor har da ingen af vore Præster talt? Der blev dog forebragt saa mange Indvendinger mod Troen, som der ikke blev svaret paa«. Det var, som sagt, ikke deres Skyld. Vi vilde give Protestanterne Lejlighed til at udtale sig og fremsætte deres Anklager og Indvendinger mod vor h. Kirke, for saa at give dem de fornødne Svar -- hvilket for øvrigt Hr. Pastor Jensen i alt væsentligt har gjort paa en aldeles tilfredsstillende, klar og præcis Maade -- men lige da den første Præst skulde til at bestige Kathedret, lød det tumultuariske Raab: »Slut! slut!« og gjorde det almindelige Opbrud det umuligt at faa Ørelyd.

Skønt nu, som jeg lige har sagt, Hr. Pastor Jensen i alt væsentligt har givet de mest træffende Svar, som bevise, hvor alvorlig og grundig han har studeret Kontroversen, førend han er traadt over til den katholske Kirke, saa er der dog altid ved den Slags Diskussio-

ner det ene eller andet, som unddrager sig den enes Opmærksomhed, medens det netop gjør stort Indtryk paa en anden. Saa blev der vistnok en Del Punkter tilbage, angaaende hvilke Tilhørerne kunde have ventet og ønsket en nærmere Forklaring. Men det blev der af den ovenanførte Grund desværre ikke noget af. Det maa derfor være os tilladt at benytte Ugebladets Spalter til at give — om end lidt sent — nogle af de vigtigste af de savnede Oplysninger. Jeg for mit Vedkommende vil indskrænke mig til at sætte en Kendsgerning, som jo horer til de gængse Indvendinger mod Pavedømmet, i det rette historiske Lys, da Hr. Pastor Breitung har paataget sig at besvare en Del af de dogmatiske Indvendinger. Jeg vilde dog om kortere eller længere Tid have behandlet det Emne her.

Da jeg forlod Lokalet, sagde en Katholik til mig: »Der var en Ting, som stødte mig; det var Paastanden om de tre Paver. Hvad skal man svare dertil? Svaret er meget let og ligesaa klart som kort: Der har aldrig været tre Paver paa een Gang, ej heller kan der være. Det kan ske, at to eller tre Mænd strides om Tiaraen, men af dem kan altid kun een være i retmæssig Besiddelse af den, da der i Kraft af guddommelig Indstiftelse kun kan være eet Overhoved over Kirken. Som naar to Mænd føre Proces om et Stykke Land, der ligger imellem deres Godser — det er indlysende, at ikke hver af de stridende Parter kan være dets retmæssige Ejer, om det end maaske er meget vanskeligt at afgøre, hvem det omstridte Land tilhører — saaledes var det paa hin Tid, da der var tre, som kaldte sig Petri Efterfølger. Dengang var der ingen i Verden, som tvivlede om, at kun een af dem var retmæssig Pave, de andre to Usurpatorer; det, der tvivledes om, var kun, hvem der var retmæssig Pave, og det var dengang ganske vist ikke let at afgjøre Spørgsmaalet. Men lige saa vanskeligt, som det var dengang, lige saa

let er det nu, da alle Aktstykkerne ligge aabne for vore Øjne.

Det var fra 1305—1376, at Paverne opholdt sig i Frankrig, fra 1309 af i Avignon. Pave Urban V. var den første, som gjorde et Forsøg paa at flytte Residensen igjen fra Avignon til Rom; men efter et kort Ophold i den urolige By vendte han tilbage til Avignon, hvor han Aaret efter døde. Hans Efterfølger Gregor XI. forlod i Aaret 1376 Avignon for stedse og ankom 1377 til Rom: her døde han 1378.

Straks forsamlede Kardinalerne sig til Valget af den ny Pave. Man har senere paastaet, at deres Valgfrihed var bleven krænkert. Men denne Paastand, beror ikke paa Sandhed. Rigtignok forlangte Romerne, hvis By havde lidt usigelig meget ondt under Paverne Ophold i Avignon, at der skulde vælges en Romer eller i det mindste en Italiener. De vare bange for, at hvis der valgtes en Franskmand, saa vilde de sidste Ting blive værre for dem end de første. Men skjønt de tilkjendegav deres Ønske med Sydlændingernes Livlighed, saa have dog Konklavets Vøgttere udtrykkelig bevidnet, at der ikke forefaldt nogen Handling, der krænkede Vælgernes Frihed.

Selve Valget stadfæster det tilfulde. Kardinalernes Stemmer enedes om Bartolomeo Prignano, Ærkebiskop af Bari, en Mand, som rigtignok var Italiener, men dog tillige kunde anses for en halv Franskmand.*) Men netop paa den Tid forlangte Romerne paa stormfuld Maade ikke mere en Italiener, men udelukkende en Romer.

Nu, efter fuldendt Valg, indtraadte der en Scene, som, hvis den var sket før Valget, med Rette kunde siges at have krænkert Vælgernes Frihed. Da den

*) Han var født i Neapel og derfor Undersaat af den med det franske Kongehus beslægtede Dronning Johanna, desuden havde han opholdt sig længe i Avignon.

Valgte var bleven hentet ind i Konklavet og lige skulde publiceres i Kapellet, trængte Skarer af bevæbnede Romere med Raabet: »Vi ville have en Romer!« ind i Konklavet. Nu begyndte Kardinalerne at handle under Indflydelse af deres Angest; men hvad de nu gjorde, kunde ikke gjøre det skete Valg usket eller ugyldigt. De satte den gamle Kardinal Tibaldeschi paa Tronen og foregav, at han var Paven, og skjønt han stadig raabte: »Jeg er ikke Paven, det er en anden«, saa forhindrede Folket ham dog i to Timer i at stige ned fra Tronen. Under den opstaaede Forvirring lykkedes det de ængstede Kardinaler at flygte, nogle til Engelsborgen, andre til deres Boliger, 4 uden for Rom. Men i Staden udbredte der sig endnu samme Aften — det var den 8. April — det bestemte Rygte om, at Prignano var valgt.

Den følgende Morgen var alt kommet i Ro. Nu sendte Folk Bud til Kardinal Luna og bad om Tilgivelse for det usømmelige Optrin fra Gaarsdagen og opfordrede Kardinalerne »til at fuldende, hvad de havde begyndt angaaende Prignano«. Derfor samledes samtlige Kardinaler, der vare i Rom, for at intronisere den ny Pave, som antog Navnet Urban VI. Dagen efter kom ogsaa de fire flygtede Kardinaler tilbage og hyldede ham. Alt dette bevidnes af Øjenvidner i den udtrykkelige Hensigt at forebygge mulige falske Udtydninger i en senere Tid. Ogsaa Kardinal Robert af Genf, den senere Modpave, antyder i den Beretning, han skrev til Kejser Karl IV. seks Dage efter Valget, ikke med et Ord, at dette havde været ufrit.

Paa ny anerkjendte og hyldede alle Kardinaler Urban VI. ved Kroningen, Paaskesøndag, den 18. April. »Der herskede dengang,« skriver Dietrich af Nieheim, »hverken hos Kardinalerne eller hos nogen anden den mindste Tvivl eller ugunstig Snak om, at han ikke var den rette Pave, eller at Valget var sket som en Følge

af Tryk eller paa anden ukanonisk Maade; tværtimod, Kardinalerne erklærede alle sammen i Skrift og Tale, offentlig og privat, for alle, der talte med dem om Urban, at Urban var kanonisk og endrægtig valgt«. Ja, Kardinal d'Aigrefeuille ytrede sig i følgende Ord: »Siden Petri Tid har ingen siddet med større Ret paa den hellige Stol end Urban VI.« Denne deres Overbevisning tilkjendegav Kardinalerne ogsaa derved, at de straks bestormede Urban VI. med Bønkrifter og søgte at vinde hans Gunst ved kostbare Foræringer.

Vi have dvælet saa længe ved Beviset for Gyldigheden af Urbans Valg, fordi alt kommer an paa den; i det følgende kunne vi fatte os kortere. Hvad vi have godtgjort er følgende: Valgets Frihed har været ukrænket; alle Vælgere have paa den forskjelligste Maade stadfæstet dets Gyldighed; fra den 8. April indtil Begyndelsen af August høres der ikke et Ord om dets Ugyldighed; det maatte synes ubegribeligt, at der senere kunde rejses Paastande i modsat Retning, dersom ikke Lidenskaben fuldstændig havde forblindet Skismaets Ophavsmænd.

Den ny Pave udmærkede sig ved streng Sædelighed, Simpeltid og Maadehold; han var en lærd Mand og yderst samvittighedsfuld i Opfyldelsen af sine kirkelige Pligter; han hadede Simoni og verdsligt Sindelag hos de Gejstlige. Hele Kristenheden satte derfor de største Forhaabninger til hans Valg. Men han havde een Fejl: han syntes fuldstændig at savne kristelig Mildhed og Kjærlighed. Derved styrtede han sig selv og Kirken i den største Ulykke.

Med Voldsomhed og Hensynsløshed begyndte han straks at iværksætte Reformen i de højeste Kredse; han dadlede Kardinalernes og Prælaternes Sæder i saa skarpe Udtryk, at han fornærmede alle. En Del af de Forholdsregler, han tog, vidne om dyb Visdom og hellig Iver for Kirkens Bedste; men den hensynsløse Maade, hvor-

paa han gjennemførte dem, kunde ikke andet end vække mange Fjender imod ham. Den h. Katharina af Sienas Formaning til Mildhed og Klogskab vare desværre til ingen Nytte.

Henimod Sommeren begyndte derfor en Del af Kardinalerne under alle Haande Paaskud at trække sig tilbage. De samledes i Anagni, og her erklærede de den 9. August 1378 hans Valg for ugyldigt. Opmuntrede af den franske Konge Karl V. valgte de derpaa den 10. Sept. en Modpave (Robert af Genf,) som kaldte sig Klemens VII. Da Karl blev underrettet om det skete, udbrød han glad: »Nu er jeg Pave«. Foruden Frankrig, som dog kun gav efter for Kongens Tryk, sluttede kun Spanien og Neapel sig til Modpaven. Hele den øvrige Kristenhed holdt fast ved den rette Pave.

Urban VI. efterfulgtes af Bonifacius IX. (1389—1404) Innocens VII. (1404—1406) og Gregor XII. (1406—1415). Efter Robert af Genfs Død 1394 valgte de oprørske Kardinaler en ny Modpave (Peter de Luna), som kaldte sig Benedikt XIII.

Det langvarige Skisma var til stor Sorg for alle de velsindede, og det var alles Ønske jo før jo hellere at gjenoprette Enigheden. I den Anledning havde Pariser-Universitetet i Aaret 1394 opfordret alle Lande til at udtale sig om, hvordan man bedst kunde komme ud af Skismaet. Der indsendtes henved 10000 Svar, et Tegn paa, hvor meget Sagen laa alle paa Hjerte. Det vigtigste Forslag, som i Virkeligheden ene kunde føre til Maalet og paa det mest indtrængende anbefalede af Universitetet, var, at man skulde bevæge begge Paver til at træde tilbage, og der syntes at være det bedste Haab om et heldigt Udfald, da baade Gregor XII. og Benedikt XIII. viste stor Beredvillighed. Men Gregor var alt for afhængig af sine Slægtninge og Ærkebiskop Giovanni Dominici af Ragusa; Benedikt derimod havde aldrig været oprigtig stemt for en Embedsfratrædelse;

derfor mislykkedes alle Forsøg paa at faa en Sammenkomst mellem de stridende Parter i Stand.

Herover dannede der sig et Parti imod Gregor iblandt hans Kardinaler. For at faa en Modvægt mod dem, udnævnte han ny Kardinaler, skjønt han i Konklavet havde lovet ikke at gjøre det.*) Derpaa begave 7 Kardinaler sig til Pisa, hvorhen snart 4 andre fulgte dem. Herfra skreve de to Proklamationer, en til Gregor, hvori de appellerede fra ham til Kristus, til et almindeligt Koncil, til den tilkommende Pave, den anden til Fyrsterne for at opfordre dem til at støtte deres Unionsbestræbelser. Samtidig sagde Frankrig sig løs fra Benedikt, og hans Kardinaler begave sig til Pisa, hvor de i Forening med de andre udskreve et almindeligt Koncil, som skulde aabnes den 25. Marts 1409.

Skjønt Konciliet ikke var lovmæssig sammenkaldt — thi kun Paven som Kirkens Hoved har Magt til at sammenkalde et almindeligt Koncil — saa nød det dog stor Anseelse, fordi man haabede, at den forargelige Splid derved vilde hæves. Men man plukker ikke gode Frugter af et daarligt Træ. I Stedet for at hæve Spliden forøgede Konciliet den, idet det erklærede begge Paverne for afsatte og valgte en ny, Alexander V. og efter hans Død en anden, Johan XXIII. Valget af den sidste, den i mange Henseender ildt berygtede Balthasar Cossa, var det uheldigste, der kunde være blevet truffet, og vakte almindelig Harm mod Konciliet. Dertil kom, at man nu først rigtig ikke vidste, hvem der var den rette Pave. Thi saa klart som vi nu kunne se, at det var Gregor XII., ligesaa dunkelt var det dengang blevet for de fleste.

Striden blev endelig afgjort i Konstanz (1415), hvor paa Kejser Sigismunds Anmodning et nyt Koncil var kommet sammen. Her bleve de to Modpaver erklærede for afsatte,**) Gregor derimod frattraadte efter først

*) For Resten et aldeles værdiløst Løfte, da ingen — end ikke Paven — har Magt til at indskrænke Pavens Magtsfære.

**) Man kan anse Johans Afsættelse for en Vilkaarlighedsakt, da den skete, førend Gregor havde anerkjendt Konciliet; thi lige saa lidt som et Koncil paa egen Haand kan indsætte en Pave, lige saa lidt kan det afsætte ham. Men da Johan i Virkeligheden ikke var Pave, saa blev han ikke krænket i nogen Ret, og hans Afsættelse kan betragtes som en velfortjent Straf for den Uret, han havde begaaet i Pisa.

at have givet sit Samtykke til Konciliets videre Forhandlinger,*) sit Embede og banede derved Vejen for den saa smertefuldt savnede Fred. Konciliet fortsatte endnu i længere Tid sine Møder for at drøfte Kirkens Reform og valgte endelig d. 8. Nov. 1417 en ny Pave, Martin V., en af Kirkens værdigste Paver.

Man kan ikke undres over, at i hin sørgelige Tid det rette Begreb om Kirkens Primat fordunkledes hos Mange. Men netop de lærdeste Kanonister (Kirkeretslærde) hævdede det paa det bestemteste, og Pavedømmets sunkne Anseelse rejste sig snart under Martin V. og hans værdige Efterfølgere, om end under voldsomme Kampe. For den tænkende Iagttager ere da netop de her skildrede Begivenheder saasom de antydede efterfølgende Angreb et slaaende Bevis for, at Pavedømmet er indstiftet af Kristus. Havde det været Menneskeværk, saa maatte det tusinde Gange været bukket under for Tidens vældige Storme. Kun fordi det er stiftet af Gud og vogtet og værnet af Guds Forsyn, have Helvedes Porte ikke formaaet at overvælde det og ville ikke overvælde det indtil Verdens Ende

Skolesagen og Valgene.

— 0 —

Ved at læse i »Nordisk Ugeblad« af 17. Marts om Interpellationen, som man agter at stille til Folkethingskandidaterne, tillader jeg mig at bemærke, at det forekommer mig betimeligt, om Forespørgslen om Stats- eller Kommunetilskud til Privatskolerne ikke blot berørte de anerkjendte Trossamfunds Skoler, men ogsaa andre Privatskoler, saa at Forespørgslen blev saalydende:

»om de (Folkethingsmændene) ville virke for Opnaelsen af et aarligt Tilskud fra Statens eller Kommunens Side *idetmindste* til de i Landet af anerkjendte Trossamfund oprettede og under Statens Kontrol staaende Skoler.«

*) Den 4. Juli 1415; først fra denne Dag regnes Konciliet blandt de almindelige Kirkemøder.

Forespørgslen i denne Form skal jeg hermed forsøge at begrunde.

Ved Forordning af 28. Juli 1814 fik vi de Bestemmelser, hvorpaa vort nuværende Skolevæsen for største Delen er baseret. Skolens Maal angives i nævnte Forordning at være »at Statens tilvoksende Ungdom betimeligen lærtes at kjende, hvad Enhver skylder Gud, sig selv og Andre, og hvorledes han ved retteligen at bruge sine Evner, kunde blive gavnlig for Borgersamfundet.«

Skolevæsenets Formaal angives saaledes at være baade af religiøs og borgerlig Natur. Dog indsaa man, at ovennævnte Formaal ogsaa kunde opnaas ad privat Vej, og desaa findes i samme Anordnings 3. Kapitel § 18 følgende Bestemmelse: »Forpligtelsen til at lade Børn eller Tyende søge Almueskolerne bortfalder for dem, som ved en Student, seminaristisk oplært Skolelærer eller paa anden Maade saaledes drage Omsorg for deres Børns, Myndlingers eller Tyenders Undervisning, at Amtsskoledirektionen efter indhentet Oplysning fra Sognekommisionen finder anden Skolegang for disse ufornöden.« Saaledes stillede Staten bestemte Fordringer med Hensyn til de Kundskaber, Børnene skulde have, men respekterede tillige den Ret, Forældre havde til selv at sørge for deres Børns Undervisning. Denne Fremgangsmaade overfor Forældre maa kaldes aldeles korrekt; thi vil man undgaa at havne i Socialismen, maa Forældrerettighederne hævdes som de første og fornemste; Forældrene ere den af Gud indsatte første Autoritet i Familierne.

Den samme Vej har Lovgivningen ogsaa fulgt, efter at vi fik Grundloven. I Lov af 2. Maj 1855 § 1 siges: »Forpligtelsen til Skolegang bortfalder for de Børn, hvis Forældre eller Værger erklære selv at ville sørge for deres Undervisning og regelmæssigt efter Tilsigelse lader dem møde til Overhøring i Distriktets Skole ved hver ordentlig Examen osv.

Da den Enkelte som oftest af den ene eller anden Grund ikke selv underviser sine Børn, men overlader Undervisningen til en privat Person, ere dermed Privatskolerne fremkomne, og om disse taler særlig Loven af 30. September 1864, hvor der i § 2 bestemmes, at den halvaarlige Examen i Skoler udenfor Kjøbenhavn

kan forlanges afholdt, naar Skolen besøges af mindst 10 Børn; Skolebestyrelsen er da forpligtet til at afholde Eksamen paa selve Skolen. »Andre Indberetninger om Skolens Tilstand, uden forsaavidt de angaa statistiske Oplysninger, kunne ikke fordres«*). Skjønt saaledes privat Undervisning og private Skoler ere anerkjendte af Lovgivningen som fuldt berettigede, saa kan det dog ingenlunde nægtes, at der findes en Mangel i Lovgivningen, som vanskeliggjør Brugen af Undervisningsfriheden, og Mangelen bestaar deri, at denne Frihed maa tilkjøbes, idet den, der ad privat Vej sørger for sine Børns Undervisning, maa gennem den kommunale Beskatning bidrage til Kommuneskolen. Vistnok *kan* — vel at mærke: *kan* — Privatskolerne understøttes af Kommunerne; men efterser man nøjere, hvad der hidindtil er sket, maa man sige, at fra at *kunne* og til Virkeligheden er Vejen saare lang. Ikke engang en saa simpel Indrømmelse som den, der forrige Aar tilstodes Kommuneskolerne: en fri Banetur i Ferietiden saa man sig istand til at meddele til fattige Børn i en Privatskole. Man kan ikke overse, at Privatskolernes Virksomhed vanskeliggjøres, dersom de ikke finansielt understøttes, jo mere Kommuneskolerne fremmes; det er derfor rigtigt, at man fremsætter Ønsket om, at Staten, der hidindtil har støttet private Undervisningsanstalter, saasom Højskolerne, ogsaa tager sig af Privatskolerne, saa at disse kappes Side om Side med Statskolerne, og saaledes Forældres og Værgers fri Valg med Hensyn til deres Børns Undervisning uhindret opretholdes.

Spørgsmaalet bliver endnu mere paatrængende, naar man betragter Statsskolerne i Forhold til Religionsfriheden, thi som Statsskolen er indrettet, er Adgang til samme umuliggjort for de Børn, hvis Forældre ikke ere Medlemmer af Folkekirken.

Statsskolens Lærere ere edelig forpligtede til at undervise den dem betroede Ungdom i den evangeliske kristelige Religion efter de befalede Lærebøger. Undervisningen maa selvfølgelig ske i folkekirkelig Aand, og denne maa ogsaa gjøre sig gjældende i andre

*) Med Hensyn til de private Skoler i Kjøbenhavn gjælder Anordningen af 20. Marts 1844. jvf. tillige Kultusministeriel Resolution af 10. April 1874.

Undervisningsfag foruden Religionen, — Fædrelands-historie og Geografi, — det er en Kjendsgjærning som ikke kan benægtes og som ikke kan forandres, en Lærer kan ikke i én Skoletime være evangelisk-kristelig og i den anden konfessionsløs; selvfølgelig oplæres Børnene i folkekirkelig Aand. Tager man nu Grundlovens Bestemmelser om, at enhver har Ret til at dyrke Gud paa den Maade, der stemmer med hans Overbevisning, samt den ved Lovgivning bestemte Ret for Forældre til at opdrage deres Børn i deres egen Trosbekjendelse, saa vil man indse, at Statskolens Døre i Virkeligheden ere lukkede for de Børn, der skulle opdrages i en anden Trosbekjendelse end Folkekirkens. Og dog bestemmer Grundloven, at enhver har fuld Adgang til sine borgerlige Rettigheder uanset hans Trosbekjendelse.

Den Afgift, som Medlemmerne af de anerkjendte Trossamfund yde til Skolevæsenet, er indirekte en Ydelse til Statskirken, skjønt Grundloven udtrykkelig § 82 (77) med Hensyn til de anerkjendte Trossamfund bestemmer, at »Ingen er pligtig til at yde personlige Bidrag til nogen anden Gudsdyrkelse end den, som er hans egen.« Jeg kan derfor ikke se rettere, end at det er lovmæssigt og billigt, naar de vordende Folkethingsmænd spørges, om de ville virke for Opnaaelsen af et aarligt Tilskud fra Statens eller Kommunens Side *idetmindste* til de i Landet af anerkjendte Trossamfund oprettede og under Statens Kontrol staaende Skoler.

Det synes dog virkelig at være en saare beskeden Fordring til Staten eller Kommunerne at der ydes et forholdsvist Bidrag til disse Skoler, der faktisk sparer det Offentlige fra en hel Del Udgifter, da deres Elever i Følge Almueskolens absolut konfessionelle Tilsnit ere afskaarne fra at søge denne.

F. Kerff.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Søndag den 17. ds. højtideligholdt *St. Josefs Gildet* sin aarlige Stiftelses- og Titularfest. Om Morgenen var i St. Ansgars Kirke Fælleskommunion, i hvilken en stor Del af Brødrene toge Del. Om Aftenen var Fests møde og Optagelse af nye Medlemmer. Efterat Gildets Præsident havde aabnet Mødet og en

Sang var afsunget, henvendte Præsidenten, højærv. Hr. Pastor *Braun*, sig til de nye Brødre og mindede dem i faa, hjærtelige Ord om Betydningen af deres Optagelse, hvorefter den ceremonielle OVERRÆKKELSE af Emblemet fandt Sted. Tolv nye Brødre optoges ved denne Lejlighed i Gildet. Efter en Tale af Viceformanden, Hr. *Jørgensen* sen., om Gildets Betydning for Kirken i Almindelighed og for den enkelte Broder i Særdeleshed, tog Hs. Biskoppelige Højærværdighed, Msgr. *v. Euch.*, som tilligemed flere Gejstlige bærede Gildet med sin Nærværelse, Ordet, idet han først udtalte sin store Glæde over atter at kunne samles med Gildebrødrene paa dets Stiftelsesfest. Jo flere Aar der hengik, desto tydeligere blev det for ham, at Gildet var en aldeles nødvendig Institution for de københavnske Katholiker. Vi levede i Associationernes Tid; den Enkelte stod magtesløs og raadvild. Vor katholske Haandværker- og Arbejderstand trængte i religiøs og social Henseende til et Midtpunkt, hvor alle gode og solide Kræfter kunde samles til gjensidig Støtte og fælles Arbejde. Alle disse Fordele bød St. Josefs Gilde i fuldt Maal; der fandtes det sunde Fundament, der lovede og muliggjorde den mest alsidige Udvikling. Han vilde kun henvise til den projekterede Alderdomsbolig for invalide Haandværkere, endvidere til de med Gildet forbundne Spare-, Laane- og Forskudskasser samt Syge- og Ligkasser. Der var nu ikke længere Anledning for en Katholik til at laane Øre til Socialdemokratiets Sirenerøster, eller til Indbydelser fra de mange hemmelige Selskaber, som det forøvrigt var alle Katholiker forbudt at være Medlem af. Biskoppen udtalte endvidere som sin Overbevisning, at Gildets Brødre, tro imod deres katholske Principer, overalt efter bedste Evne vilde forsvare de katholske Interesser, og han paapegede den Opgave, der i denne Retning vilde tilfalde Gildet, saasnart Skolespørgsmaalet, Spørgsmaalet om Eksistensen af vore Elementar- og Borgerskoler, kom til at ligge for. Skulde der være Haab om at vedligeholde vore katholske Skoler, saa maatte der baade kræves forøgede Bidrag til dem og der maatte ske Henvendelse til de vedkommende Autoriteter, om at faa udvirket rimelige Tilskud til de konfessionelle Skolers Vedligeholdelse. I et Samfund, i hvilket der fandtes konfessionelle Skoler,

og hvor Katholikerne maatte betale deres Del af de kommunale Skatter, var det en Retfærdighedens-For-
dring, at de katholske Skoler, som Anstalter, der stode
under Statens Tilsyn, fik deres Part af Skoleskatterne.
I begge de nævnte Henseender vilde St. Josefs Gilde
kunne bidrage til at klare Situationen. — Sluttelig hen-
viste Biskoppen med stor Varme til den h. Josefs For-
billede; under hans Banner samledes og enedes alle
Brødrene. Ved hans Hjælp og under hans Vejledning
kunde de let overvinde Tidens tre store Farer: den
alle Vegne fra fremstormende Vantro, den umættelige
Higen efter de sanselige Lidenskabers Tilfredsstillelse
og den almindelige Utilfredshed med de bestaaende
Forhold. Den højjærværdigste Biskop sluttede med den
hjærtelige Formaning til alle Brødrene, at staa faste
som Brødre i Gildet og at være udholdende, for at en-
hver Broder ikke blot maatte leve i Gildet, men ogsaa
dø i samme, som det saa smukt var udtalt i den nys
afsungne Sang:

„Med St. Knud og med St. Josef
mødes vi i Liv og Død“.

Hs. Biskoppelige Højjærværdighed meddelte derefter
Brødrene den biskoppelige Velsignelse, som disse
modtog knælende.

Som særegen Gjæst havde Gildet den Ære, at se
Pastor *M. C. Jensen*, forhen Sognepræst paa Fyen, nær-
værende ved Festen. Han holdt en smuk og hjærtelig
Tale til de forsamlede Brødre, idet han omtalte sine
aandelige Kampe og Vanskeligheder inden han fandt
tilbage til Moderkirken, og den Lykke og Fred, han nu
ejede, efter at have fundet den sande Tro. Han op-
fordrede Brødrene til at vise indbyrdes Kjærlighed og
til ved Bønnen at faa Kraft og Naade af Gud og navn-
lig heller ikke at glemme Forbønnen for deres ander-
ledes troende Medkristne, at ogsaa de maatte finde
Freden og Lykken i den sande Kirke. Dermed var
den officielle Del af Festen sluttet, hvorefter Brødrene
endnu en Tidlang underholdt sig med hverandre.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 31 Marts. Passionssøndag. — 1. April. **M.** Ferialdag. — 2. **Ti.** Frants af Paula, Bekjender. — 3. **O.** Ferialdag (Kl. 8¼ h. Messe for Ansgariusforeningen). — 4. **To.** Isidor. Biskop og Kirkelærer. — 5. **F.** Marias syv Smerter (Kl. 8¼ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften Korsvejsandagt med Prædiken). — 6. **L.** Ferialdag.

Søndag den 7. April. Palmesøndag. (Gudstjenesten i St. Ansgars Kirke begynder Kl. 9½ med højtidelig Pontifikal-Palmevielse og Procession). Med denne Søndag begynder Tiden for den pligtmæssige Annæmmelse af den h. Paaskekommunion.

Rosenkransbroderskabet holder ikke Møde paa Palmesøndag.

Unio. Den ordinære halvaarlige **Generalforsamling** afholdes paa Grund af Valgdagen allerede **Søndag den 7. April** Kl. 8½ i Lokalet, Østergade 32. 1. Sal.

Eventuelle Forslag bedes i Henhold til Lovenes Paragraf 22 indsende til Formanden senest den 1. April.

St. Josefs Gilde. Til Drøftelse af **Skolespørgsmaalet** i Anledning af de forestaaende **Folkethings-Valg** sammenkaldes alle Gildets Brødre til et Møde **Mandag den 1. April** Kl. 8½ **Aften** i Lokalet Bredgade 67, 2. Sal o. G. — Tillige indbydes alle Dhrr. Vælgere i Menigheden til at deltage i dette Møde.

St. Mariæ Skole (Frederiksberg) **Examen** afholdes **Tirsdag** den 2. April fra Kl. 8—12 Alle indbydes.

Mødreforeningen. **Tirsdag** den 2. April Kl. 8¼ læses i St. Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender; efter Messen et kort Foredrag til Mødrene.

Elisabethforeningens Basar,

som afholdes til Gavn for forældreløse Børn **Palmesøndag** den 7. April og **Mandag** den 8. April i Skolelokalet, Bredgade 69. St. o. G., bringes i Menighedens velvillige Erindring. Gaver til Basaren modtages af Fru A. Osterhammel, Nørrefarimagsgade 53, 2. Sal; Fru M. Larsen, Vingaardsstræde 10, St.; Frøken S. Mariboe, Slagelsegade 22 og hos Dhrr. Gejstlige.

Plads søges. En ung dannet Pige søger Plads i en Forretning eller paa et Lager til 1. Maj. I Maugel deraf søges Plads i et katolsk Hjem. Hr. Pastor Braun ved St. Ansgars Kirke anviser.

Da der endnu maugler ca. 70 Subskribenter, for at højærv. Pater Lange's Foredrag kunne udkomme paa Fransk, anmodes de Ærede, der maatte ønske at tegne sig for Foredragene, om snarest (helst inden 8 Dage) at indmelde sig hos Hr. Sakristan Jensen eller Undertegnede, for at Trykningen kan begynde.

A. Giese,

Boghandel, Østergade 15.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 14.

Søndagen den 7. April

1895.

Indhold: Hans Tavsens eller den danske Luther. Efterretninger Kjøbenhavn. Literatur. Prisnedsættelse. — Bekjendtgjørelser.

Hans Tavsens eller den danske Luther.

(Fortsat.)

—o—

3. Gejstliges Beskikkelse og Lønning.

Megen Ulejlighed havde Tavsens som Superintendent med de ham underordnede Gejstlige. Naar Sognemændene i et Sogn havde valgt sig en Præst, saa maatte Superintendenten »eksaminere og overhøre ham i hans Forstand og Lærdom, den han har i den hellige Skrift«. Og naar han fandt ham tilstrækkelig lærd i Skriften »og at have de andre Vilkaar, som høre til det hellige Prædikeembede«, især en god Omgængelse og et godt Rygte, saa maatte han stadfæste ham. Flere af Tavsens Stadfæstelsesbreve ere os opbevarede, i hvilke han henvender sig som »*Superattendens og Biskop*« til Sognefolk og beder dem, at agte den vedkommende »som deres rette Sjælesørger og Sognepræst,

gørendes og givendes ham og ingen anden deres Tiende, Byrd, Offer og al den Rente og Rettighed, som de af Rette pligtige ere og vanligen her til Dags givet have deres fremfarne Sognepræster, efterdi saadan en tro Tjener er sin Løn værd, som Kristus selv siger.«

Der forvoldtes ham dog mange Vanskeligheder af de Gejstlige selv, af Adelen og af Almuen. — De Gejstlige vare hyppig enten katholsk sindede, vilde ikke i eet og alt rette sig efter Ordinansen og kunde dog ikke ligefrem fjernes af Superintendenten af Mangel paa Bevis for deres formentlige Brøde, eller fordi Folket holdt af dem, eller ogsaa fordi der ikke fandtes andre duelige Mænd. Andre Gejstlige vare overmaade udannede eller lastefulde og anklagedes af deres Almue. Saaledes vare i 1543 Fuldmægtige af Brøns Sogn hos Kongen med Klage om, at Erkedegnen i Ribe havde »sat og flyttet dem en Sognepræst, som er uduelig«. Hans Majestæt befalede derfor samme Erkedegn, at han »med Superintendentens Raad og Samtykke skulde sætte dem en duelig Sognepræst«. Kongens Brev er dateret 11. Febr. 1543. Men først den 22. Okt. 1543 skrev Tavsén til Erkedegnen, at han havde prøvet hans Kapellan, Hr. Kristern Mattsén i Brøns, med hvem Almuen var misfornøjet, og fundet ham »at være ikke den ringeste og ikke saa vanvittig, at han burde være foragtet af nogen ulærd Almue«. Forøvrigt formaner han til at behandle de Uforstandige med Sagtmodighed.

I 1560 kom han i Klemme med den tidligere Sognepræst i Andst og Gjesten. Denne havde af Vaade ihjelslaaet en Karl og var derfor 1555 sat fra sit Præstembede. Imidlertid havde han handlet med en Kapellan, at denne skulde forestaa hans Sogne, indtil han kunde komme til Ende med Sagen. Siden havde de Højlærde ved Universitetet og Superintendenterne kendt ham kvit for Manddrab og sagt ham til hans Præstembede igen. Men da han var hjemkommen, fandt han,

at Tavsens havde undt hans Sogne til den vedkommende Kapellan. Da Sognepræsten henvendte sig til Kongen, fik Tavsens Befaling til »straks at lade Sognene følge Sognepræsten og ingen Hinder lægge ham derpaa«.

I Forbigaaende vil vi her gøre opmærksom paa, at, som dette Eksempel viser, ogsaa i den lutherske Tid *flere*, og ofte ikke blot *to* Sogne fandtes i Besiddelse af *en* Sognepræst, ja det var ligesaa, som ikke mere almindeligt er i den sidste katholske Periode, at Præsterne ikke personlig forvaltede deres Sogne, men holdt dertil en som oftest meget ussel lønnet Kapellan. Heller ikke i den Henseende kunde Reformatorerne med Føje bebrejde de katholske Biskopper og Prælater noget.

En lang Strid førtes imellem Tavsens og M. Hans Svaning, Degn i Ribe, om Guldager Kirke. Da den førstnævnte trods Kongens Befaling (1552) »gjorde ham Hinder paa den«, stævnedes han af Svaning til anden Nyaarsdag for Kongen, der (5. Jan. 1553) afgjorde Sagen til Gunst for Svaning. Tavsens synes dog ikke at have givet sin Sag tabt. Thi i 1558 (20 April) bød Kristian III. Stiftslensmand Erik Rud i Ribe paany at undersøge, om det var sandt, at Svaning — som Tavsens syntes at have skrevet — »med vrang Undervisning havde forhvervet Guldager Kirke under sig«. Om Svaning alligevel har beholdt Kirken eller ikke, have vi ikke kunnet udfinde.

»I et meget uheldigt Forhold«, siger Kinch, »kom Hans Tavsens til Niels Lange til Kærgaard. 1548 stævnedes Superintendenten ham paa Puggaards og Hospitalets Vegne for Kongens Domstol; efterhaanden blev Striden mellem dem meget bitter, og af 12. April 1555 har man et Brev fra Tavsens til Niels Lange,*) hvis Tone vel ingenlunde kan billiges, men dog vistnok

*) Findes i Ny kirk. Slgr. III. 307.

finder en Del Undskyldning i den Mands Karakter og Opførsel, til hvem det er rettet«. Niels Lange synes endnu at have været nogenledes katholsk sindet og vilde ikke have den af Tavsens til Lintrup beskikkede Kapellan. Tavsens trak det korteste Straa; thi Kongen befalede ham 16. Juni 1555 at samtykke den af Lange og Sognefolket forlangte Kapellan Hr. Willats. — Niels Lange var en mægtig Mand, Ridder, Medlem af Rigsraadet og Ejer af store Godser. Han beskyldes vel ikke uden Grund for Havesyge. Men naar han af Ribe Domkapitlet krævede de store Gaver i Gods og Penge tilbage, som en Mand af hans Familie, Hr. Thomas Lange, Degn i Kapitlet, tidligere havde skænket til St. Mortens Alter og til Kapitlet for Messer, Begængelser og Aartider, saa kan man ikke give ham Uret. Thi til hine Gaver var den Bestemmelse knyttet, at naar den stiftede Gudstjeneste forsømtes eller aflagdes, kunde to af Stifterens Slægtninge kræve Godset og Pengene tilbage og anvende dem til anden Gudstjeneste. Kongen anerkendte ogsaa hans Ret, i det mindste delvis, thi ved et senere sluttet Forlig (1554) fik Adelsmanden for sin Genkrævningsret en usædvanlig stor Bondegaard i Vilslev. Formodentlig har han ogsaa været med den jyske Adel, da den paa en Forsamling i Viborg 22. Sept. 1552 affattede en Skrivelse, i hvilken den klagede over Ribe Domkapitlets Forhold til Bønderne paa Præbendegodset, og foreslog, at tage det Gods, der i sin Tid var givet Kirkerne for Psalter og Sjælemesser, fra Kirkerne og overgive det til Adelen.

Et Eksempel paa, hvorledes *Almuen* søgte at blive fri for Afgifter til Præsten, findes i et kongeligt Brev (dat. 8. Jan. 1553) til menige Sognemænd i Vester- og Nørreherred. Efter dets Ordlyd forvendte de deres Sognekirkers Tiende en Part til deres Sognedegns Underholdning og en Part til Vin og Oblater, og de vilde ikke lade Kirkeværgen selv raade over Kirketienden.

Kongen forbyder dem det og befaler, at de skulle Degnen udi Ribe Domkirke og Kirkeværgen lade raade derover og anvende Tienden Kirkerne til bedste; men Lønnen for deres Kirkedegn skulde de selv betale.

Hvad de lutherske Gejstliges Lønning angaar, saa er der vistnok noget sandt i de Ord, som Stagefyr i 1530 skrev i sin latinske Gendrivelser 3. Angreb (23. Art.) og som Paulus Heliæ har gengivet i Prælaternes Gensvar (23. Art.) paa følgende Maade: »Med det første lode I (lutherske Prædikanter) eder nøje med en maadelig Ting; men nu er det hver af eder ikke nok som 6 Præster kunde tilforn ærligen leve udaf. Saa meget kan Maja nu mere fortære med sine Hvalpe og end skal hende da fattes paa det sidste«. Men sandt er det ogsaa, at netop Reformatorerne heftige Stormen imod de katholske Prælaters og Præsters Rigdom har bidraget sit til, at en stor Del af Kirkegodset forsvandt i Kongens Fadebur og i Adelens gerrige Favntag.

Vi tro ikke, hvad Wedel og andre mene, at *Tavsen* selv ligefrem var fattig; efter hvad Kinch meddeler,*) vare Superintendenternes Indtægter vel ringe i Sammenligning med de katholske Biskoppers, men i sig selv dog ret gode. Ved Kirkeordinansen af 1537 vare de bestemte til 100 Gylden aarlig foruden anselige Leveringer i Natura, nemlig 10 Læster Korn (lig 360 Td. Byg), 50 Læs Hø og 20 Lam. Lensmændene paa Riberhus maa rimeligvis ikke have ydet deres Leveringer i rette Tid — hvad der kan sluttes af nogle kongelige Forordninger. Kong Kristian III. saa sig nemlig den 8. Dec. 1558 foranlediget til i en egen Ordinans at bestemme Superintendenten i Ribes Løn, som dog igen af hans Efterfølger Frederik II. lidt forandredes og forøgedes. Ifølge dette sidste Kongebrev (dat. 13. Sept. 1560) skulde Superintendenten have

*) Ribe Bys Hist. 1536—1660. S. 486.

den Gaard i Ribe som han boede i, fremdeles alle Indtægterne af Jernved Præstekald efter den daværende Præsts Død tilligemed Kongetiende af samme Sogn, med Præstegaarden og Præsterente, imod at han lønnede en god Kapellan. Dernæst skulde han oppebære de forhenværende katholske Biskoppers Indtægter af Præstekaldene (subsidium, procuraciones et hospitalitates) i Gørring, Skads, Malt, Vester, Nørre, Øster, Nørvang og Tyrrild Herreder, hvilke Oppebørsler i alt beløb sig til 455 Mark 9 Skilling dansk. Endvidere skulde han nyde Kongekorntiende af 11 Sogne i Nørreherred.*) Dertil kom endelig Kongens tiende Lam af hele Nørreherred (anslaas til 90 Stykker).

Desuden fik han bevisligt flere Gange en særlig Godtgørelse for Rejser, f. E. den 4. Maj 1560 20 Daler af Kongen for at udkvittere sig med af Herberget i Aarhus; og 18. Dec. 1558 fik Mester Niels i Kolding 88 Mark 4 Sk. betalt for Mad, Øl, Hestefoder m. m., som Hans Tavsens og andre havde fortæret hos ham i 14 Dage. I 1543 (10. Sept.) bevidner endog Sognepræst Mats Hvidt i Holstebro, at Hans Tavsens har laant ham en Sum Penge, som han dermed tilbagebetaler, at han overlader Tavsens al Rente, Afgift og Tjeneste af sine 2 Tjenere i Raahe, Anders Jensen og Peder Severinsen.

Andre Gejstliges Lønning blev ogsaa ordnet af Kongen. Thi i 1555 (20. Marts) blev det Tavsens og Lensmændene paalagt at optage en Fortegnelse over de Præstekald i Stiftet, hvor Præsterne »havde Brøst paa Underholdning« og at foreslaa Midler til Mangelens Afhjælpning. Desværre søgte Kongen ogsaa en Udvej til Præsternes bedre Lønning ved at dømme nogle Kirker til Nedbrydelse (Klemmøbreve) og forene flere

*) Angives som 3½ Læster, 4½ Ørtug, 2 Skæpper Rug og 3½ Læster, 8 Ørtug Byg.

Sognes Indtægter paa een Sognepræst. I 1553 var det lykkedes Tavsens at faa den Præsterne og Degnene af Kongen paalagte Skat — 6 Daler pr. Præst og 1 pr. Degn — eftergivet, som et Kongebrev af 26. Dec. samme Aar bevidner.

4. Sidste Skrifter og Bedrifter.

Til Hjælp for Præsterne i sit Stift oversatte Tavsen som Superintendent fra Veit Dietrichs »Kinderpredig«, der første Gang i 1548 udkom i Frankfurt am Main, de *Bonner*, som findes efter hver Prædiken i den nævnte Postil. Disse Kirkebønner bleve dog først udgivne i Trykken (i 1870) af Rørdam.*) Mange af dem kunde uden Anstød læses af en Katholik, medens andre tildels ere gennemsyrede med Vranglærens Surdejg. Mange latinske Navne for Søn- og Festdage og flere Gudsmoders og Helliges Festdage ere deri bibeholdte. Rørdam bemærker, at Tavsens Oversættelse paa flere Steder har heldigere Udtryk end dem, der findes i Folkekirkens Alter- og Salmebøger.

»*Pater Noster med en føje Forklaring, og den 71***) Psalme, som er den hellige Kirkes evige Bøn, kortelig forklarct af M. Johan Tavsen, Superattendent udi Ribe Stift. Wittenberg 1552*« — skal være en Slags luthersk Andagtsbog. I Fortalen hilser Reformatoren »Anne sin Hustru«, siger, at »vi ej skulde lade os forfærde af vor Synd og egen Uværdighed, men forlade os dristeligen i Troen paa Guds Naade og Godhed«. Derfor »betænk, kære Anne, grandgiveligen disse efterskrevne Steder af den hellige Skrift (10 Tekster anføres, som tale om Bønnen og dens Virkning), førend du begynder din Bøn; øv din Tro der udi og bed saa i Jesu Navn«.

*) I Smaaskrifter af H. Tavsen 263—305.

**) 3: den 70. efter Vulgata.

Saa omskriver Tavsens hver enkelt Del af »*Fader Vor*« med en længere, forklarende Bøn, som med Rette kan kaldes god.

Han udvikler derefter *den 71. Salme*, »Jesu Kristi Bruds, den hellige Kirkes evige Bøn *paa sin første Barndom* og synderligen nu *paa hendes Alderdom* i disse sidste Tider for sig og alle sine trofaste Børn; hvilken vi og skulle troligen og flittigen med hende bede, som med *vor kære, aandelige Moder*«. — Men Tavsens her ikke bekender, at Kirken til alle Tider maa være og forblive den samme? Alligevel har han forladt den gamle og første Kirke og søgt at stifte en ny!

Ogsaa her omskaber han hvert Salmevervs til en længere forklarende Bøn. Til 9. Vers skriver han; »Udi mine unge Dage var jeg vældig, stærk og før og hæderligen prydet i mine adskillige Lemmer med mange adskillige den Helligaands Gaver« — dermed maa han altsaa dog utvivlsomt mene den katholske Kirke — »Men paa denne min Alderdom slaar mig Sygdom og Skrøbelighed til som en gammel, syg, skrøbelig og saa godt som ufrugtbar Enke, der føder ikke nu mange vise og vældige Børn til Styrke og stor mandelig Handel« -- dermed beskrives meget godt det lutherske Samfunds sørgelige Tilstand, — »som tilforn i Profeters og Apostles«, — 3: den katholske Kirkes -- »Tider«. At Tavsens i Virkelighed ved denne syge, skrøbelige . . Enke forstaar sin lutherske Kirke, fremgaar af det 10. Verses Fortolkning:

»Jeg beder om Hjælp ikke aleneste for min Skrøbelighed, men allermest for den store og mangfoldige Modstand, som . . . Jesus Kristus og Daniel have spaaet, at Sandheden skulde i disse sidste Tider blive nedslagen paa Jorden. Hvor faa de ere, som elske den rette og sande kristelige Tros rette og rene Lærdom, og hvor mange de ere, der som knarkende Padder knarke og knurre imod den klare og vitterlige Guds Sandhed af

deres forvendte, bekoglede og forbistrede Sind, som *Eccius, Faber, Catherinus, Kanniker og Munke med alle Tyrker og Papister*. Og nu endeligen det *Tridentinske Concilium* endrægteligen sjunger Amen til al den Modsigelse, jeg har lidt af mange, og bevise dermed at være mine Hovedfjender, der som de dog give sig ud at bære Navn for at være de bedste Kristne og den hellige Kirkes bedste og ypperste Lemmer, og findes dog sandeligen at være under saadanne hellige Navne mine grummeste og grueligste Fjender.«

Ret *usand* bliver Tavsens, naar han senere hen siger, at Papisterne »have foragtet Daaben« og at »den romerske Bisp Bonifacius III. har forhvervet af Kejsermorderen Phokas, at han og hans Efterkommere Bisper udi Rom skulde være over alle andre Bisper i Kristendommen«. Til Slutning bringer han to besynderlige Bønner: Den første indledes med de Ord: »Lad os falde paa Knæ, ja næsegrus neder for ham og ofre Gud vor ydmyge Bøn; lad os for ham udbrede *Pavens Buller og Bandsbreve*« o. s. v. Den anden har til Overskrift: »En mærkelig Bøn imod den *ledede Tyrk og ugundelige Pave*, som er det kristne Navns Arvefjende«.

Maaske sit bedste Arbejde forfattede Tavsens i 1557. Det er »*Judicium Jo. Tausani de excommunicatione paucis verbis explicatum*« (o: Et kort Indlæg om Bandlysning). Udviklingen, Bevisførelsen, Tonen er gennemgaaende helt katholsk, og Skriftet kunde — paa nogle faa Udtryk nær — meget godt være forfattet af en katholsk Theolog. Men netop denne Omstændighed var Grunden, hvorfor han ikke opnaaede at faa det trykt. Dr. Peder Palladius, Sjællands Superintendent, og Professor (theol.) Dr. Joh. Machabæus skulde have gennemset og bedømt det. Men nogen Tid efter at Tavsens havde indsendt det, fik han det tilbage med Palladius's Paategning om, at Machabæus's beklagelige Dødsfald og hans egen Sygdom lagde Hindringer i Vejen for

at Tavsens kunde faa sit Ønske opfyldt. Udgifverne af »Dänische Bibliothek« (L. Harboe og I. Langebek) agtede senere i første Halvdel af forrige Aarhundrede at lade Skriftet trykke, men *General-Kirke-Inspektionen* fandt det betænkeligt (Skrivelse af 26. Aug. 1738). Først i vore Dage kunde Rørdam uden Vanskelighed optage ogsaa dette Skrift i »Smaaskrifter af Hans Tavsens«.*)

Ubegribeligt bliver det, at Tavsens deri ligefrem tilskriver de selvgjorte lutherske Theologer »Kirkens Autoritet«; at han beraaber sig paa den katholske Kirkes Kirkefædre, som alt i deres Tid have fordømt de lutherske Vranglærdomme; at han, som stedse havde forkastet Fyldestgørelsen, alligevel paa nogen Maade vil føre den »kanoniske Fyldestgørelse« tilbage, som var i Brug »efter den gamle Kirkes Jurisdiktion«; at han, der dog af Kongen var udnævnt til »kongelig Kapellan« og »Superintendent« og havde faaet al sin formentlige Magt af den verdslige Øvrighed, alligevel erklærer, at Fuldmagten til at bandlyse aldeles ikke afhænger af den borgerlige Øvrighed, og at han reserverer Bandlysningen til de »øvede Theologer«.

Alt dette staar jo nemlig i skærende Modsigelse med hans tidligere Lære.

Anledningen til Skriftet var forresten en med Tavsens Samtykke af Sognepræsten i Omme over nogle Bønder udtalt Bandlysning (Ekskommunikation). Disse havde nemlig hostet Høet fra en Eng, som Præsten erklærede at være hans, hvorpaa Bandsættelsen skete. Men Sagen bragtes for Kongens Domstol, som tilbagekaldte Bandlysningen, men lovede, at Præsten skulde faa Høet tilbage, hvis han efter Domstolenes Kendelse havde Ret dertil. Hvorledes Sagen endte, vides ikke; men Kendesgerning er det, at Bønderne endnu en an-

*) SS. 307—327.

den Gang gjorde det samme, hvorfor Tavsens i sit Skrift mener, at de paa ny skulde bandlyses, indtil de gjorde Bod og erstattede det stjaalne Gods.

Endnu nogle andre mindre Skrifter har Tavsens forfattet. Men da man kun kender deres Titler, saa omtale vi dem ikke og henvise Læseren til Rørdams Liste over hans Værker.*) (Forts.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

— 0 —

Kjøbenhavn. I Anledning af Pastor emer. *M. Jensens* Foredrag i Wittmacks Lokale har Redaktionen modtaget et Brev fra Hr. Kand. *P. Severinsen*, hvori der klages over, at der i Ugebladets Referat af Mødet siges om de protestantiske Talere, at de »alle paa en ret naiv Maade meddelte de Forsamlede, at de egentlig ikke havde beskæftiget sig videre med Katholicismen eller studeret dens Lærebøger«, eftersom »han *aldeles ikke* har gjort Forsamlingen nogen saadan Meddelelse«. Vi havde desværre forladt Mødet, inden Hr. Severinsen optraadte, og kunde saaledes ikke selv kontrollere Referatets Rigtighed for hans Vedkommende, men efter den givne Oplysning maa vi naturligvis beklage, at Hr. Severinsen er bleven stillet lige med de øvrige protestantiske Talere, der gik forud for ham, og som enten ligefrem erklærede, at de ikke havde beskæftiget sig videre med Katholicismen eller paa anden Maade viste det i deres Omtale af katholsk Lære og Praksis.

Vi tro tillige, efter at have konfereret med *Dirigenten*, at skyldte vore Læsere den Oplysning, at den pludselige Afbrydelse af Mødet ingenlunde bør betrag-

*) Univers. Hist. I. 483—5.

tes som en Demonstration, for at hindre de katholske Gejstlige i at optræde, men udelukkende maatte tilskrives en vis Utaalmodighed hos en stor Del af Tilhørerne, som havde ondt ved at holde ud i den trykkende Varme i Salen og ikke heller havde gjort Regning paa, at Mødet skulde vare saa længe. At de Gejstlige ikke optraadte tidligere paa Aftenen, havde uden Tvivl sin Grund i, at de ønskede at give saa mange Opponentter som mulig Lejlighed til at udtale sig og ikke ansaa Mødets Slutning for nærforestaaende, idet de sammenlignede det med Hr. Jensens tidligere Diskussionsmøder i et Par private Foreninger. To af de Gejstlige, som agtede at tale, havde end ikke meldt sig hos Dirigenten, da Mødet blev afbrudt.

— Mandag den 25. Marts holdt *St. Josefs Gildet* sit aarlige Generalmøde under Ledelse af Gildets Præsident, højærv. Hr. Pastor *Braun*. Formanden aflagde Beretning om Gildets Virksomhed i Aarets Løb, af hvilken fremgik, at Gildet for Tiden tæller 82 Brødre i Kjøbenhavn, 1 Enke og 4 Efterladte efter Dødsfald indenfor Gildets Kreds. Gildets tredie Grad havde virket efter Lovene, ved at yde de i disse foreskrevne Bidrag og ellers yde Hjælp efter Evne og Kræfter. I Aarets Løb var afholdt de tre aarlige Fester (Titularfesten, St. Knuds Mindefest og Gildets Fødselsdag) og tillige en lille Julefest til Fordel for Gildets Stiftelse. I de almindelige Møder var der af og til holdt dels længere eller kortere Foredrag dels Oplæsninger og Deklamationer.

Gildet havde i Virksomhed en *Hjælpekasse* i Sygdoms- og Ulykkestilfælde og en *Begravelseskasse* til Gavn for Brødrenes Hustruer: dog var Indtægnelse i disse Kasser overladt til Brødrenes fri Villie. Det var Gildets Mening ogsaa at søge oprettet en *Spare- og Laanekasse*, og et Forsøg havde Gildet allerede gjort i denne Retning. Hvad Gildets *Stiftelse* angik, var

Overskuddet i Aar noget mindre paa Grund af nogle ledige Lejligheder; dog var Alt nu udlejet. Som særlig Indtægt havde Gildets Stiftelse af 31 Bidragydende modtaget i alt 130 Kr. I det Hele taget arbejdede Gildet sig langsomt men sikkert fremad.

Efter at Kassereren havde afgivet Beretning om de enkelte Kassers Status, foretoges Valg af Bestyrelse. Til Formand gjenvalgtes enstemmig Hr. Lærer *Chr. Ertner*, skjønt denne havde anmodet Vælgerne om at lægge Byrden paa andre Skuldre. Til Viceformand valgtes ligeledes enstemmigt Hr. Naalemagermester *J. C. Jørgensen* og til Kasserer enstemmig Gradmesteren, Hr. Urtekræmmer *E. Justiniano*. Til Repræsentant for første Kreds valgtes Hr. Bogtrykker *Wm V. Mohn*, og til Revisorer Hr. Lærer *M. F. Jensen* og Hr. Boghandler *Mackeprang*.

Literatur.

—o—

Den h. Aloysius af Gonzaga, af Pastor *A. Brinkmann*.
2. Udgave 1895. Pris heftet 1 Krone.

Forfatteren, som ifjor udgav den h. Birgitta af Sveriges Levnetsbeskrivelse, en Bog, som navnlig er beregnet paa at være til Opbyggelse for katholske Familier og har fundet udelt Bifald overalt, hvor den er bleven læst, har, som det allerede for længe siden vil være en stor Del af vore Læsere bekjendt, i Aar skjænket os en Bog til Ære for den h. Aloysius, først og fremmest skreven for den katholske Ungdom og til Ære for Ungdommens Patron, men som paa Grund af sit gedigne Indhold uden Tvivl ogsaa vil finde mange Venner blandt de Voxne.

Bogen har to Dele; den første Del giver os en Oversigt over den h. Aloysius' Levnetsløb og er et Udtog af Jesuitpateren P. M. Meschler's fortrinlige, efter de bedste Kilder udarbejdede Skrift om den h. Aloysius; den anden Del indeholder 1) den berømte, i alle katholske Lande saa yndede sex Sondages Andagt til

Ære for Ungdommens Patron; 2) som Tillæg de nødvendige Bønner, Morgen- og Aftenbønner, Skrifte- og Kommunion- og Messeandagter og tre Litanier, til Ære for Jesu guddommelige Hjærte, den h. Gudsmoder og den h. Aloysius, Bønner, der som Enhver kan overtøde sig om, udmærke sig baade ved Gedigenhed og Salvelse. De ere for Størstedelen tagne fra Pater Mœschlers anden Bog »Vor kjære Frue af Lourdes«. Dog forekommer os en Samvittighedsransagelse og et Skriftespejl, som findes i Bogen, at være temmelig upraktisk, paa Grund af den uklare Sammenblending af Guds og Kirkens Bud og Hovedsynderne, som ingenlunde kan siges at lettelliggjøre Samvittighedsransagelsen for almindelige Dødelige.

Da Bogen navnlig er skreven for Ungdommen, har Forfatteren troet at maatte udstyre den saa smukt som muligt. Foran i Bogen findes et Titelbillede, der er historisk og fremstiller den unge Prins af Castiglione, som i en Alder af 11 Aar modtager sin første h. Kommunion af Ærkebiskoppen af Majland, den h. Karl Borromæus' Haand. Begge de andre Billeder af den Hellege (Aloysius som Page ved Hoffet i Madrid og Aloysius i Klostret) ere virkelige Portræter. Bogen er desuden smykket med et stort Antal saak. »Lineartegninger«, som navnlig i den nyere Tid ere blevne bragte frem af den bekjendte tyske Kunstner v. Führich og nu benyttes i rigt Maal i Kirkens liturgiske Bøger. Uden nogen Godtgjørelse bleve Klicheerne af den Pustet'ske Boghandel i Regensburg velvilligst stillede til Forfatterens Raadighed. Tillige er Trykningen udført med megen Omhu af Hr. Bogtrykker Mohn, Papiret er godt, og en overordentlig Flid er der anvendt paa en korrekt Stil, saa at Bogen maa betragtes som en smuk Gave i Anledning af den første h. Kommunion, Konfirmationen eller anden Festlighed. Prisen er billig, idet Bogen, som tæller 340 Sider, kun koster 1 Krone i heftet Tilstand, og indbunden i Sherting med Læderryg 1 Kr. 75 Øre. Nogle enkelte Exemplarer i komponeret Bind med rig Forgyldning koste 2 Kr. 25 Øre. Bogen kan foreløbig faas i Stenosgade hos Portneren eller hos Hr. Pastor Brinkmann og i Bredgade 64 hos Redaktionen.

Prisnedsættelse.

I **Christensen & Zahrtmann's Antikvariat**, Nørregade 13 (overfor Universitetet og Frue Plads) faas følgende af afd. forhenv. Bibliotekar *C. A. H. Muus* oversatte katholske Skrifter til betydelig nedsatte Priser:

Theodoret og Samtidige , <i>Kirkens Historie i 4. Aarhundrede</i> , 5 Bind. (35 Kr.).....	5 Kr.
Rufin. Apostel-Symbolet i Akvileja (1 Kr.).....	35 Ø.
Cyrils mystagogiske Katecheser (50 Ø.).....	25 Ø.
Cyrils Katecheser over Troens tredie Artikel...	50 Ø.
Athanasius den Stores Ungdomsskrifter: <i>Gjenmæle mod Hedenskabet og om Ordets Manddom og Legemlighed</i> . (3 Kr.).....	1 Kr.
Athanasius den Stores Erklæringer til Indledning i Arianismens Historie (1 Kr.).....	35 Ø.
Muus, C. A. H. , Aabent Brev til Kristne i Landet (50 Ø.).....	25 Ø.

De i Parenthes anførte Priser ere de oprindelige Bogladepriser.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 7. April. Palmesøndag. Gudstjenesten i St. Ausgars Kirke begynder Kl. 9 $\frac{1}{2}$ med højtidelig Pontifikal-Palmevielse og Procession; derefter Højmesse med Oplæsning af Lidelseshistorien efter Matthæus og Prædiken. Med denne Søndag begynder Tiden for den pligtmæssige Anuammelse af den h. Paaskekommunion. — **8. M., 9. Ti., 10. O.** Ferialdage. (Tirsdag og Onsdag oplæses Lidelseshistorien efter Markus resp. Lukas under den h. Messe Kl. 8 $\frac{1}{4}$).

Skjærtorsdag den 11. April. I St. Ausgars Kirke: Kl. 9 Pontifikalmesse, de hh. Oliers Indvielse og derefter Procession. — Kl. 3 foretager Biskoppen den højtidelige Fodtvætning. — Kl. 6 Andagt til det allerh. Sakramente med Prædiken.

Langfredag den 12. April. I St. Ausgars Kirke: Kl. 10 Pontifikal-Gudstjeneste: Lektie. Lidelseshistorien efter Johannes synges. Forbønner, Korsets Afhylling og Hylding. Procession og Præsanktifikatmesse. (Den aarlige Kollekt for de hh. Steder i Palæstina finder Sted paa denne Dag i samtlige Kirker og Kapeller). Kl. 3 fransk Prædiken. — Kl. 6 Andagt til Jesu Lidelse med Prædiken.

Paaskelørdag den 13. April. I St. Ausgars Kirke: Kl. 8 Ildens og Paaskelysets Indvielse, de tolv Profetiers Læsning, Døbevandets Indvielse, Litau til alle Helgener og henved Kl. 9 Højmesse med Vesper.

Søndag den 14. April. Herrens Opstandelse. 1. Paaskedag. I St. Ausgars Kirke: Kl. 6 Morgen: Korsets højtidelige Opta-

gelse, derefter Procession, Levitmesse og Prædiken; Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Pontifikalmesse og Prædiken; Kl. 3 fransk Prædiken. — Kl. 6 Festandagt og Prædiken.

Mandag den 15. April. 2. Paaskedag. I St. Ansgars Kirke: Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse og Prædiken; Kl. 6 Festandagt.

Bekjendtgjørelse. Paa den højhellige Paaskedag vil der ligesom ifjor under begge Messerne Kl. 6 og 10 i St. Ansgars Kirke blive foranstaltet en offentlig Indsamling i Stedet for den sædvanlige Kollekt, til Bestridelse af Kirkens Udgifter til Lys.
Forstanderskabet.

Rosenkransbroderskabet holder ikke Møde med Procession paa Palmesøndag.

St. Josefs Gilde. Mandag den 8. April Kl. 8½ Aften: Møde for Brødrene i Bredgade 67, 2. S. o. G. — Det meddeles tillige Brødrene i I. Kreds, at Hr. Bogtrykker Mohr (St. Kongensgade 31, 3. Sal i Mibgn.) den 25. Marts er bleven valgt til Kredens Repræsentant.

Læsestuen (Bredgade 67, 2. S. o. G.) er aaben hver Søndag Aften fra Kl. 7 til 10. Alle ere velkomne.

Elisabethforeningens Systue er lukket Mandag den 8. April og gjenaaabnes først Mandag den 22. April.

Elisabethforeningens Basar,

som afholdes til Gavn for forældreløse Børn **Palmesøndag** den 7. April og Mandag den 8. April i Skolelokalet, Bredgade 69. St. o. G., bringes i Menighedens velvillige Erindring.

Unio. Den ordinære halvaarlige Generalforsamling afholdes, paa Grund af Valgdagen allerede **Søndag den 7. April Kl. 8½** i Lokalet, Østergade 32. 1. S. — Dagsorden: Beretning om Foreningens Virksomhed. Regnskabsaflæggelse, Valg af Formand, Sekretær, to Repræsentanter og to Revisorer.

Tirsdag den 9. April (Valgdagen) opslaaes Valgtelegrammerne i Foreningens Lokale.

Plads ledig. For en tro og paalidelig Pige, som med Kjærlighed vil tage sig af smaa Børn, bliver Plads ledig til 1. Maj (som Barnepigge eller Barnejomfru). Colbjørnsensgade 3. (Grosserer Millech).

Plads søges. En ung Pige fra en Provinsby søger Plads strax i en Modepynt-Forretning eller i en katholsk Familie. Redaktionen anviser.

En ung, rask Mand, som i lang Tid har været arbejdsløs, beder en Herre om noget brugt Tøj eller om muligt Arbejde. Past. Brinkmann og Redaktionen anviser.

Næste Nr. af Ugebladet udbringes **senere** paa Grund af den **h. Langfredag.**

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 15.

Søndagen den 14. April.

1895.

Indhold: Paasquesang. Fra Protestantismen til Katholicismen (Gjenmæle mod Hr. Pastor Jungersen). Politik og biskoppelig Autoritet. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Amerika. — Bekjendtgjørelser.

PAASKESANG.

—o—

Det Dagen er, som Gud har gjort,
Oplader Dødens skumle Port,
Vor Herre steg med Herlighed
Af Gravens dunkle Hvilested. Alleluja!

En Engel vælter Stenen væk,
Da daane Vægterne af Skræk,
Med Rædsel fyldes Sions Stad,
Kun Kristi lille Hjord er glad. Alleluja!

Thi blandt dem staar den Herre mild,
I Hjærtet tændes salig Ild,
Og deres Øjne skue grant
Den store Sejr, vor Herre vandt. Alleluja!

O Fryd! o Lyst! o Lyst! o Fryd!
 O Sejersskrig! o Jubellyd!
 Se Himlen selv saa lys og klar
 Gør Jesu Godhed aabenbar. Alleluja!

Nu Korsets Banner højt i Sky!
 Nu trindt om Kloden Sejersry!
 Nu, kristne Sjæl, fat Mod og Lid
 Og strid vor Herres gode Strid! Alleluja!
 sr.

Fra Protestantismen til Catholicismen.

Gjenmæle mod Hr. Pastor Jungersen.

(Af P. Breitung).

—o—

Blandt de katholske Præster, som under Diskussionen efter Hr. Pastor emer. Jensens Foredrag i Wittmacks Lokale paa Grund af den pludselig krævede Slutning ikke mere kunde komme til Orde, var ogsaa Forfatteren af disse Linier, som i Diskussionerne efter de to forudgaaende Foredrag i private Foreninger hver Gang havde taget Ordet, efter først at have hørt de ærede Opponenters Indvendinger. Han tillader sig derfor her endnu at imødegaa nogle af de Paastande, som bleve fremsatte fra protestantisk Side:

1) Angaaende den h. Kommunion under én Skikkelse paastod Hr. Pastor Jungersen med stort Eftertryk: »Naar Herren siger: »Drikker alle af Kalken«, saa har Kirken ikke Lov til at sige: drikker ikke alle deraf!« Vi svare: Ja, *naar* Kristus virkelig har sagt *til alle Troende*: »drikker alle af Kalken«, saa tør Kirken rigtignok ikke forbyde det. Men at Kristus nu virkelig har gjort det, det har Hr. Pastoren ikke engang forsøgt at bringe noget Bevis for, og det skulde vel ogsaa

have været vanskeligt for ham. Thi der ligger ikke blot intet i Texten, der kunde tvinge til denne Opfattelse, men tværtimod, der er der kun Tale om Apostlene. Paa alle tre Steder, som berette om den h. Nadveres Indstiftelse, er det hver Gang kun de tolv Apostle, som kaldes nærværende. Den h. Matth. siger 26, 20 »Men da det var blevet Aften, satte han sig tilbords *med sine tolv Disciple*«; hos den h. Mark. 14, 17 hedder det: »Men da det var blevet Aften, kom han *med de Tolv*«. Og hos den h. Luk. 22, 14 fortælles: »Og da Timen var kommen, satte han sig tilbords og *de tolv Apostle med ham*«. Efter at saaledes enhver af de tre Evangelister først nøjagtig har angivet, hvem der var med Herren tilbords, lade de saa de Ord følge, med hvilke Herren rækker Apostlene det konsekreerede Brød og den konsekreerede Kalk. Der er altsaa ikke Spor af en Antydning i Texten til, at Ordene vare rettede til andre end dem, som Kristus bød, i Fremtiden at gjøre det samme, som han her havde gjort, til hans Ihukommelse. Disse altsaa, nemlig Apostlene, og alle af dem og deres Efterfølgere viede Præster skulde, naar de frembragte det h. Offer, konsekreere og nyde begge Skikkelserne. Og det sker endnu den Dag idag i den hellige Messe. i hvilken saa den katholske Kirke tillige har det Offer, som baade efter Melchisedechs Forbillede og Profeten Malachias Spaadom og efter Kristi udtrykkelige Anordning skal findes i hans Kirke. — 2) Det kan ikke forundre os, at Protestantismen, som har berøvet sine Troende ogsaa denne uskatterlige Skat, denne udtømmelige Naadekilde, gør sig nu al Umage for at bevise af Skriften, at Messen ikke kan være den Nye Pagts evige Offer. Derfor fik vi ogsaa den sædvanlige Indvending at høre: »Korsofret alene og intet andet er den Nye Pagts eneste og evige Offer«. Netop det samme sige ogsaa vi, og netop af denne Grund er den h. Messe den Nye Pagts eneste og evige Offer; den er

nemlig det samme Offer, som Korsofret. Thi Offergaven er den samme, nemlig, Kristi hellige Legeme og Blod; og Offerpræsten er den samme, nemlig Kristus selv, da det er ham, som ved sin Almagt forvandler Brødet og Vinen til sit Kjød og Blod. medens Præsten, som hans Stedfortræder og Tjener udtaler Konsekrationsordene.

Naar altsaa Messen væsentlig er det selv samme Offer, som Korsofret, saa falder selvfølgelig ogsaa den anden Indvending bort, som lød: »Just derfor maatte jo efter St. Pauli Lære den gamle Pagts Ofre stadig gjentages, fordi de ikke bragte Forløsning fra Synd, men Kristus har offret sig kun én Gang, fordi det ene Offer har udslettet Synden; altsaa gives der intet Offer mere«. Nøjagtig talt skulde der i denne Indvending være sagt: Just derfor maatte i den gamle Pagt stadig nye Ofre frembæres, fordi intet af dem bragte Forløsning fra Synd. Offerdyret var jo hver Gang et andet, og ligesom det første Offerdyrs Blod ikke udslekkede Synderne, saaledes kunde heller ikke de Følgendes Blod have denne Virkning, da det, som S. Paulus tilføjer, overhovedet »er umuligt, at Synder kunde borttages ved Blod af Øxne og Bukke«. Derfor maatte Ypperstepræsten hvert Aar paa ny med Blodet af en Kalv og en Buk gaa ind i det Allerhelligste, da alle disse Ofre kun vare Forbilleder, ikke Virkeligheden. Kristus derimod aabnede ved sit eget Blod Adgangen til det sande Allerhelligste, til Himmelen, og dette sit blodige Korsoffer har han frembaaret én Gang for alle; han dør ikke mere. — Saavidt den h. Pauli Lære i Hebræerbrevets 9. og 10. Kapitel. Deraf følger ganske vist, hvad ogsaa den katholske Kirke hævder, at den nye Pagt ikke kan have noget andet Offer; var altsaa den h. Messe et andet Offer end Korsofret, da kunde Protestanterne nok paaberaabe sig disse Steder i Hebræerbrevet.

Deraf følger endvidere, at Verdensforløsningen er

blevet fuldbyrdet ved selve Korsøfret, sagde vi altsaa at Forløsningen endnu først skulde ske ved Kristi Offer i den h. Messe, ja da havde Modstandernes Indvending nogen Værd.

Deraf følger endelig ogsaa, at Kristus i den h. Messe ikke mere ofrer sig paa blodig Vis, men, som Kirken udtrykkelig lærer, paa en ublodig Maade.

Men deraf følger ingenlunde det, som vore Modstandere vilde bevise, nemlig at Kristus, efter at have ofret sig paa Korset, overhovedet ikke mere turde ofre sig paa vore Altre. Tværtimod, hvad lærer os den samme Apostel Paulus i samme Brev til Hebræerne? Thi det er vel paa Tide, en Gang at vise, hvorledes man, naar man vil finde Sandheden, ikke tør rive et Sted ud af dets Sammenhæng. Lærer St. Paulus ikke baade umiddelbart foran (fra Kap. 4, 14 til Kap. 8) og endnu i selve de to omtalte Kapitler 9 og 10, at Kristus er »Præst evindeligt efter Melchisedechs Orden (7, 17), at Jesus er gaaet ind i det Allereheligste, d. e. Himmelen, som Forløber for os og som Ypperstepræst for al Evighed efter Melchisedechs Orden (6, 19—20), at han rigtignok kun én Gang for alle ved sit Blod, d. e. sin blodige Død paa Korset, gik ind i Himmels Helighed, for aldrig mere at forlade den og dø paany (Kap. 9, 11—28), men at »det er nødvendigt at ogsaa han«, medens han som »Ypperstepræst sidder ved højre Side af Majestætens Throne i Himlene«, »maa have noget at ofre« (K. 8, 1—3) og at dette »noget« ikke kan være noget andet, end det, han ofrede ved sin eneste blodige Offerdød paa Korset, da kun dette eneste behager Gud (Kap. 10.)?

Naar det nu efter alle disse Steders Sammenhæng er den h. Pauli Lære, at Kristus, som vor evige Ypperstepræst, endnu i Himmelen fortsætter sin første Opofrelse ikke ved et nyt Offer, men ved samme Offers Fremstilling for Faderen, for derved at tilvende os dets

Frugter, og naar dette altsaa ikke er mod de Texter af Hebræerbrevet, som Protestanterne vilde fremføre mod os; hvorfor skal da det h. Messeoffer være udelukket ved disse Texter? Thi ogsaa i det fortsætter den samme Ypperstepræst sit én Gang frembragte blodige Korsoffer paa en ublodig Maade.*) Kun skulde det efter Herrens udtrykkelige Villie tillige ske til en Ihukommelse af ham og hans Død (Luk. 22, 19: 1 Korinth. 11, 24—26) og derfor ogsaa fremstille denne Død paa en for os udvortes synlig Maade. Og det sker derved, at ved Kristi Nærværelse under tvende adskilte Skikkelser fremstilles hans h. Legemes og Blods Adskillelse paa Korset, og ogsaa Kristi Nærværelse i en Tilstand, som paa ingen naturlig Maade kan forenes med et menneskeligt Legemes Liv, stiller os paa den mest rørende Maade den Død for Øje, som Frelseren én Gang har lidt for os. Saaledes er den h. Messe ikke et nyt Offer — det vilde være mod Skriften, thi Kristus dør ikke for anden Gang (jfr. Rom. 6, 9) — men dog en Fortsættelse af Korsotret, idet Kristi Almagt lader ved Præstens Ord det paa Korset ofrede Legeme træde i Stedet for Brødets, det paa Korset udgydte

*) Meget smukt er det, som vor katholske Bibeloversættelse siger herom i Anmærkning 14. til Hebræerbrevets 10. Kap. »Ligesom Kristus, uden at forlade Himmelen, er sandelig, virkelig og væsentlig nærværende i det allerhelligste Sakramente, saaledes er han ogsaa tilstede i det med den evige Frembærelses-Akt af sit paa Korset frembragte Offer; han er tilstede som den evige Ypperstepræst, der med sit eget Blod træder frem for Gud. Kristus frembærer altsaa i den h. Messe ikke et gjentaget Offer, men hans uafbrudte himmelske Offer aabenbarer sig kun gjentagne Gange i det allerhelligste Sakramentes timelige Tilsyneladelse og gjør hans blodige Offerdøds forsonende og helliggjørende Kraft gjældende overfor Gud, til Gunst for dem, som ville tilegne sig den med troende Andagt«.

Blod i Stedet for Vinens Substans og han saaledes frembringer sig selv i den sakramentale Døds Tilstand for Faderens Øjne som det samme Offer, der én Gang ved den virkelige Død ofrede sig paa Korset.

Den h. Messes Modstandere skulde helst lade være med at beraabe sig paa St. Pauli Brev til Hebræerne; de røbe derved kun, at de lade hele Brevets Sammenhæng upaaagtet. Der er nemlig endnu andre Steder i Brevet, som tydelig tale mod dem. Thi naar den h. Paulus flere Gange kalder Kristus en evig Præst efter Melchisedechs Orden, saa er det klart, at Kristus indtil Tidernes Ende maa blive ved at ofre (Hebr. 8, 3) men ogsaa at ofre efter Melchisedechs Vis, som ofrede Brød og Vin. Men det Brød og den Vin, Kristus ofrer, kan ikke være andet end det konsekreerede Brød og den konsekreerede Vin, da han aldrig vil ofre noget andet, end sit eneste Offer, d. e. sit h. Legeme og Blod, som vi netop have hørt af St. Paulus.*) Der er i samme Brev til Hebræerne endnu en meget klar Hentydning til det h. Messeoffer, neml. Kap. 13, 10:

*) Saaledes opfattes Melchisedechs Offer som Forbillede paa Kristi Offer i den h. Messe allerede i Kirkens første Aarhundreder. Den h. Biskop og Martyr *Cyprian* skriver (ep. 63 ad Cæcilium, n. 4 ed. Hartel): »I Præsten Melchisedech se vi et Forbillede paa det Sakrament, vi have i Herrens Offer. efter Skriftens Vidnesbyrd: Og Melchisedech, Konge af Salem, ofrede Brød og Vin«. Og efter at have forklaret det nærmere, vedbliver han saaledes: »Thi hvem er mere den højeste Guds Præst, end vor Herre Jesus Kristus, som frembar for Gud Fader et Offer og ofrede det samme, som Melchisedech havde ofret, d. e. Brød og Vin, nemlig sit Legeme og sit Blod«. — *Clemens af Alexandrien* skriver (Stromat., l. 4, c. 25) »Melchisedech, Konge af Salem, den Allershøjestes Præst, som ofrede Brød og Vin. . . . som et Forbillede paa Eucharistien«. — Andre Steder findes navnlig hos *S. Augustinus*.

»Vi have et Alter, hvoraf de ikke have Ret til at spise, som tjene Tabernaklet«, d. e. det jødiske Tempel. St. Paulus advarer her (v. 9.) de Kristne i Jerusalem, mod at tage Del i de jødiske Ofre, ved hvilke jo ogsaa et Offermaaltid fandt Sted. Thi, siger han, ogsaa vi have et Offeralter (thysiasterion) -- altsaa ogsaa et Offer. Og dette Offer tages ogsaa fra Altret og spises af os. Men nu er efter St. Pauli stadige Lære, som vi have set, Kristus alene den nye Pagts Offer, alle andre Ofre ere jo, som han just fremhæver i dette Brev, afskaffede. Altsaa er det Offer, han her taler om, *Kristus selv*, som *ofres* og *nydes* af os, det er Kristus i det *h. Messeoffer* og den *h. Kommunion*. Næsten paa samme Maade advarer Apostlen forøvrigt ogsaa Korinthierne mod, at tage Del i de hedenske Offermaaltider (1 Kor. 10, 20—21).

Ved at forkaste den *h. Messe* under Paaberaabelse af St. Paulus røber altsaa Protestantismen kun, at der i de saakaldte protestantiske Kirker ikke findes Opfyldelsen af *Melchisedechs Forbilledet*, at de mangle det Offer, som efter Herrens *Indstiftelse* og *S. Pauli Vidnesbyrd de Kristne bør have*, at de altsaa heller ikke kunne være *det af Profeten Malachias bebudede messianske Rige*, da der jo i dette netop hint ved Melchisedechs Offer forudforkyndte, ved Apostelen og Evangelierne bevidnede rene Spiseoffer skal frembæres over hele Verden. Thi saaledes siger Hærskarernes Gud til Jøderne: »Jeg har ikke mere Velbehag i eder og jeg modtager ikke mere noget Offer af eders Haand. Men fra Solens Opgang indtil dens Nedgang skal mit Navn blive herligt blandt Folkene, og paa ethvert Sted skal der bringes Røgelse for mit Navn og frembæres et rent Madoffer.« Denne store Profetie er ikke opfyldt i Protestantismen, men den er bogstavelig gaaet i Opfyldelse i det hellige Messeoffer, som hver eneste Dag frembæres fra Solens Opgang indtil dens Nedgang i

den katholske Kirke paa Tusinder og atter Tusinder Aaltere. Altsaa er netop den h. Messes Forkastelse et af de klareste Tegn paa, at de protestantiske Kirker ikke kunne være det af Profeterne bebudede Messiasrige.

Lad os til Slutning blot endnu se, om man allerede i den gamle Kirke, ja allerede i de apostoliske Tider erkjendte i det h. Messeoffer det af Malachias forudforkyndte rene Madoffer: *St. Augustinus* f. E. omtaler Malachiæ Spaadom i sit Værk »de civitate Dei«, l. 18 c. 35 og tilføjer saa: »Dette Offer bliver ved Præsterne efter Melchisedechs Orden (d. e. dem, som efter vor Herres Exempel og Indstiftelse ofre konsekreret Brød og Vin) frembragt paa alle Steder fra Solens Opgang til dens Nedgang.« — Og den *h. Martyr Justinus* i det andet Aarhundrede siger: »Om vore Ofre, som blive frembragte paa ethvert Sted, nemlig om Brødet og Kalken af den h. Eucharistie, har allerede Malachias spaaet«. Det samme lærer ogsaa den *h. Irenæus* (contra. hæres. l. 4, c. 17). Men særlig Interesse har endnu et Vidnesbyrd for os, som stammer fra selve de apostoliske Tider. Det findes i den ældgamle saakaldte »*Didache ton dodeka Apostolon*« (De tolv Apostles Lære), et Skrift, som den *h. Irenæus* og andre *h. Fædre* have kjendt, men som var gaaet tabt, indtil det for nogle Aar siden blev fundet igjen og 1883 udgivet i Urtexten. Der tales der bl. a. ogsaa om den *h. Eucharisties* Sakrament. De Kristne formaner: Hver Gang paa Herrens Dag forsamler Eder, bryder Brødet og siger Tak, efter at I have bekjendt Eders Synder, for at Eders Offer maa være rent«. Ingen, der har Strid med sin Næste, skal tage Del i det . . . »Thi dette Offer er det, om hvilket Herren har sagt: Paa hvert Sted og til enhver Tid skal man frembære et rent Offer for mig. Thi jeg er en stor Konge, siger Herren, og mit Navn, er vidunderligt blandt Folkene«. Her have vi paa et eneste kort Sted af et Skrift, som blev affattet enten endnu

i det første Aarhundrede eller i Begyndelsen af det andet, et Vidnesbyrd om flere vigtige Punkter af den katholske Kirkes Lære og Love. neml. 1) om Søndagens Helligeholdelse ved at bivaane den h. Messe, 2) om at vi maa rense vort Hjærte ved Anger og Syndsbejdelse, før vi gaa til Herrens Bord, 3) om det h. Messeoffer, i hvilket de Troende tage Del især ved at kommunikere, 4). endelig om *Opfyldelsen af Malachiæ Spaadom i denne den nye Pagts evige Offer.*

Jeg tror, efter saadanne Vidnesbyrd baade af h. Fædre og andre Kristne ligefra de apostoliske Tider kunne de troende Protestanter, som jo selv med Ærefrygt se op til hine Kristendommens første Tider, ikke fortænke os i, at vi ikke lade os rokke i vor gamle katholske Tro ved de Angreb, som rettes mod Kristi Kirkes helligste Hemmeligheder af dem, som ere — fra igaar.

Men for at det maa blive klart med hvilken Visdom vor hellige Kirke, saa urokkelig den holder fast ved den eneste sande Lære, dog forstaar, i det, som er tilladt, at tage Hensyn til de Troendes Tarv til forskellige Tider, skulle vi i en følgende Artikel endnu kort belyse Kirkens Praxis med Hensyn til Kommunionen under én Skikkelse, hvortil vi saa kunne knytte et kort Gjenmæle imod de protestantiske Herrers Angreb paa St. Peters Primat.

Politik og biskoppelig Autoritet.

—o—

Om dette vigtige Emne skriver en Theologiprofessor i den udmærkede »Salzburger Kirchenztg.« følgende:

»Vil man i faa Sætninger kort sammenfatte den kirkelige og særlig den biskoppelige Autoritets Stilling

til de forskjellige Spørgsmaal i det offentlige Liv. tro vi at kunne fremstille den saaledes:

1. I de *rent kirkelige* saa vel som i de *kirkepolitiske* Spørgsmaal maa Katholikerne følge den kirkelige Autoritet, først og fremmest den pavelige og derefter den biskoppelige. Ærbødighed alene er ikke tilstrækkelig, der maa ogsaa vises Lydighed. Denne Lydighed maa Enhver vise sin retmæssige Diöcesanøverste. Om en Lydighed overfor et Lands samlede Episkopat kan der efter de kirkeretslige Begreber næppe nogen Sinde være Tale, eftersom det samlede Episkopat som saadant ikke er i Besiddelse af en kirkelig Autoritet. Dog vil og maa enhver Katholik tillægge det samlede Episkopats Dom en langt højere Værd, end et enkelt Medlems Dom indenfor Episkopatet. Lydigheden imod Diöcesets Biskop forudsætter imidlertid nødvendigvis, at det er hans Villic, at den ydes ham.

2. I *rent politiske* eller *verdslige* Spørgsmaal har den kirkelige Autoritet i Almindelighed ingen Competence. Der kan derfor heller ikke være Tale om en Lydighedspligt overfor de kirkelige Foresatte i et rent verdsligt og politisk Anliggende. Dog bør alle Katholiker, ogsaa naar deres Mening afviger fra deres kirkelige Foresattes Mening, stedse vise ham den skyldige Ærbødighed. En Krænkelser af den skyldige Ærbødighed er det ikke, at fastholde og forsvare sin egen Mening, men vel at behandle den kirkelige Autoritets Mening paa en ringeagtende og haanlig Maade.

3. Afhænger af en enkelt Katholiks eller et katholsk Partis Optræden i et eller flere i og for sig rent verdslige eller politiske Spørgsmaal et virkeligt *kirke-*ligt Gode eller en *kirkelig* Interesse, saa kan den kirkelige Autoritet paalægge Katholikerne i Kirkens Interesse en bestemt Optræden som Pligt. Det er da ikke blot rosværdigt og ønskeligt, men Skyldighed og Pligt at underkaste sig. Men da man nu sandelig ikke kan

paastaa, at en kirkelig Interesse er knyttet til ethvert enkelt politisk eller verdsligt Spørgsmaal, saa kan man heller ikke slet og ret opstille den Sætning, at Katholikerne ogsaa i Politik og i det offentlige Liv simpelt- hen have at holde sig til Biskoppernes Autoritet og at følge den, og det saameget mindre, som den kirkelige Autoritet paa Grund af de enkelte Spørgsmaals Vanskelighed og Forholdenes Usikkerhed ofte giver Afkald paa, at foreskrive Katholikerne en bestemt Optraeden endog i hine Tilfælde, i hvilke en kirkelig Interesse synes at staa paa Spil. At slutte sig til den kirkelige Foresattes *private* Mening maa i Almindelighed anses for rosværdigt, men kan ikke betegnes som en Pligt.

4. Ligesom det aldrig kan retfærdiggjøres, men forbydes baade af Sandhed, Retfærdighed og Næstekjærlighed, at gjøre Opposition mod Nogensomhelst paa et hvilket som helst Omraade ene og alene af Modsigelsesaand, saaledes vilde det naturligtvis være endnu forkasteligere, om en Katholik vilde opponere imod sine kirkelige Foresatte paa Politikens Omraade alene af en falsk Uafhængighedsdrift eller blot af personlige Grunde, selv om han ikke i det Øvrige krænkede Ærbødigheden. Lægger en Katholik altfor megen Vægt paa sin Uafhængighed overfor den kirkelige Autoritet i Henseende til Politik og de i og for sig rent verdslige Spørgsmaal i det offentlige Liv, saa maa han vel vogte sig for, at denne Uafhængighed i ham ikke forleder ham til et Slags principiel Opposition imod den kirkelige Autoritet.

5. Ogsaa *Leo XIII's* forskjellige Breve, i hvilke han opfordrer til Tilslutning til Biskopperne og den kirkelige Autoritet i Henseende til Spørgsmaal i det offentlige Liv maa forstaaes i Lyset af de almindelige, af den katholske Theologi opstillede Grundsætninger. Det maa de saa meget mere, som *Leo XIII* selv i Encyklikaen om den kristelige Statsforfatning opstiller

og udvikler ganske de samme Grundsætninger. Leo XIII. forlanger sikkert, at Katholikerne følge Biskoppernes Autoritet ikke blot 1) i kirkelige Spørgsmaal, hvortil høre de kirkelige Lærdomme og de kristelige Moralgrundsætninger, saavel som 2) i de kirkepolitiske Spørgsmaal, og 3) i de i og for sig rent verdslige og politiske Anliggender, naar en kirkelig Interesse er afhængig af Katholikernes Optræden i dem; men Leo XIII. forlanger med Rette ogsaa at 4) Katholikerne heller ikke letsindigt og uoverlagt, eller af personlig Ømfindtlighed gjøre Opposition mod en af deres Overhyrde tilkjendegivet Anskuelse i rent verdslige Anliggender; han forlanger endelig 5), at Katholikerne ogsaa holde sig til Biskoppernes Autoritet i hine Tilfælde, i hvilke Løsningen af et verdsligt Spørgsmaal er afhængig af den rigtige Forstaaelse af en kristelig Tros- eller Sædelære.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Den 9. April har været en betydningsfuld og maaske skjæbnesvanger Dag for vort Fædreland. Resultatet af Valgene har været en fuldstændig Forskydning af de politiske Partier. Folkethinget vil i den kommende Session tælle: 24 Højremænd, 26 Forhandlende, 54 Radikale, 8 Socialdemokrater og 1 Løsgænger.

Tro mod vort Princip ikke at blande os i den politiske Bølgegang, afholde vi os fra alle politiske Reflektioner angaaende dette overraskende Resultat. Kun saa meget er vist, at Statsskibet vil komme til at sejle paa oprørte Vande i den nærmeste Fremtid. Vore katholske Læsere bede vi, hvorledes Forholdene end ville

udvikle sig, at holde fast ved Parolen: For Sandhed, Frihed og Ret, og under alle Omstændigheder mandigt at optræde for Gud, for Kongen og Fædrelandet.

Ære være de Mænd af St. Josefs Gildet og Vincentsforeningen, som havde paataget sig paa Valgdagen at stille til Folkethingskandidaterne de to af en Kreds af katholske Mænd undertegnede Interpellationer. Vi skulle senerehen tillade os nærmere at meddele, hvilken Modtagelse disse Interpellationer have faaet paa de forskjellige Valgsteder.

En Mislyd, der er bragt ind i denne politiske Strid, kunne vi forøvrigt ikke lade gaa upaataalt hen. Som Bladene berette, har en katholsk Præst i en af Provinsbyerne set sig foranlediget til at optræde som Stiller for en socialistisk Folkethingskandidat. Vi anse det for stridende med de Pligter, som den Vedkommendes Embedsstilling som katholsk Præst fører med sig, og vi ere ikke forundrede over, at denne Fremtræden har vakt den pinligste Overtaskelse i alle katholske Kredse. — Vi kunne tilføje, at denne Adfærd er bleven misbilliget paa det højeste kirkelige Sted, og vi ere overbeviste om, at denne Misbilligelse deles af alle de katholske Præster her i Landet og af saa at sige samtlige Landets Katholiker.

Amerika. I Følge den sidste Statistik over den katholske Kirke i de Forenede Stater er Medlemmernes Antal voxet med 175,832 i Løbet af 1894. Den katholske Befolknings samlede Antal i de Forenede Stater anslaaes til 9,077,856 Sjæle. Der er 17 Ærkebispedømmer, 75 Bispedømmer, 10,033 Præster, 5,659 Kirker med residerende Sognepræster, 3,650 Missioner med Kirker, ialt 9,309 Kirker, 5,194 Missionsstationer og Kapeller, 9 Universiteter, 28 Seminarier for verdslige Studier med 2,129 Studenter; 77 Seminarier for religiøse Ordenssamfund med 1,474 Studenter; 182 højere Drengeskoler, 609 højere Pigeskoler, 3,731 Sogneskoler med

775,070 Elever; 239 Vajsenhuse med 30,867 Børn; 821 Velgjørenheds-Anstalter. Det samlede Antal Børn i katolske Skoler udgjør 918,207.

Prisnedsættelse.

I **Christensen & Zahrtmann's Antikvariat**, Nørregade 13 (overfor Universitetet og Frue Plads) faas følgende af afd. forhenv. Bibliotekar *C. A. H. Muus* oversatte katolske Skrifter til betydelig nedsatte Priser:

Theodoret og Samtidige , <i>Kirkens Historie i 4. Aarhundrede</i> , 5 Bind. (35 Kr.)	5 Kr.
Rufin , Apostel-Symbolet i Akvileja (1 Kr.)	35 Ø.
Cyrils mystagogiske Katecheser (50 Ø.)	25 Ø.
Cyrils Katecheser over Troens tredie Artikel	50 Ø.
Athanasius den Stores Ungdomsskrifter: <i>Gjenmæle mod Hedenskabet og om Ordets Manddom og Legemlighed</i> . (3 Kr.)	1 Kr.
Athanasius den Stores Erklæringer til Indledning i Arianismens Historie (1 Kr.)	35 Ø.
Muus, C. A. H. , Aabent Brev til Kristne i Landet (50 Ø.)	25 Ø.

De i Parenthes anførte Priser ere de oprindelige Bogladepriser.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 14. April. Herrens Opstandelse. 1. Paaskedag. I St. Ansgars Kirke: Kl. 6 Morgen: Korsets højtidelige Optagelse, derefter Procession, Levitmesse og Prædiken; Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Pontifikalmesse og Prædiken; Kl. 3 fransk Prædiken. — Kl. 6 Festandagt og Prædiken.

Mandag den 15. April. 2. Paaskedag. I St. Ansgars Kirke: Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse og Prædiken; Kl. 6 Festandagt. — **16. Ti., 17. O., 18. To., 19. F., 20. L.**, Oktavdage.

Søndag den 21. April. Hvide Søndag. Den højtidelige Messe, under hvilken Neokommunikanterne i St. Ansgars Kirke forny Daabspagten og modtage deres første hellige Kommunion, begynder allerede Kl. 9. — Kl. 7 og Kl. 11 stille h. Messe; Kl. 5 Eftermd. Festandagt med Prædiken og Te Deum.

De Troende mindes om, at de paabudte **Fastealmisser**, som ere forpligtende for Alle uden Hensyn til om de have været dispenserede for Fasten eller ikke, maa være nedlagte i de dertil opstillede Bøsser senest anden Paaskedag.

Rosenkranskirken. Søndag den 21. April meddeles den højærværdigste Biskop Konfirmationens h. Sakramente til de Børn i Rosenkranskirkenes Sogu, som i Aar skulle modtage dette h. Sakramente. Den højtidelige Prælatmesse, efter hvilken Sakramentet meddeles, begynder Kl. 9.

Bekjendtgjørelse. Paa den højhellige Paaskedag vil der ligesom ilfjor under begge Messerne Kl. 6 og 10 i St. Ansgars Kirke blive foranstaltet en offentlig Indsamling i Stedet for den sædvanlige Kollekt, til Bestridelse af Kirkens Udgifter til Lys.
Forstanderskabet.

Den levende Rosenkrans (1. Afd.) holder ikke Møde paa den h. Paaskedag.

Rev. D. D. Missionarii, qui sacra olea Hafniae accipere optant, eorum vascula vacua et nitida huc mittant oportet ante Dominicam in Albis.

Hafniae, 13. Aprilis 1895.

Secretar. Vic. ap.

Læsestuen (Bredgade 67, 2. S. o. G.) er aaben hver Søndag Aften fra Kl. 7 til 10. Alle ere velkomne.

Fru Maria Capozzi-Bentzens

Musik-Institut

(Reventlowsgade 20.)

Elev af afd. Pianist Anton Reé.

Undervisningsfag: Piano, Violin, Theori, Sammenspil og Methodik med Adgang til musikhistoriske Foredrag, musikalske Soiréer. Aarlig Eleveexamen.

Kursushonorar: 4 Kr. mdl., 2 Timer ugentlig. — Enetimer 2 Kr. — Indmeldelser modtages Kl. 3—5.

Tirsdag den 25. April Kl. 7 Aften afholdes den aarlige **Eleveexamen** med Ovennævntes Elever i Larsens Lokale, St. Annæ Plads Nr. 13. — Billetter à 1 Krone erholdes hos Dhrr. Gejstlige, St. Josefs Søstrene og i Reventlowsgade 20, 4. Sal. — Overskuddet tilfalder St. Josefs Søstrenes Vajsenbørn.

Elisabethforeningens Basar. Tæppet er vundet paa Nr. 57 og Dukken paa Nr. 20.
Bestyrelsen.

Plads søges. En ung dannet Pige søger Plads i en Forretning eller paa et Lager til 1. Maj. I Mangel deraf søges Plads i et katholsk Hjem. Sognepræsten ved St. Ansgars Kirke anviser.

Uregelmæssighederne, som i den sidste Tid have fundet Sted ved Bladets Distribution, bedes undskyldte, da de ere en Følge af Buddets Sygdom.

Forøvrigt ønsker Ansgariusforeningens Bestyrelse at antage et nyt Bud strax. Man henvende sig desangaaende til Redaktionen eller Hr. Grosserer Milech., Kjøbmagergade 10.

Redaktionen.

Dette Nr. af Ugebladet er udgaet senere paa Grund af den h. Langfredag.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 16.

Søndagen den 21. April.

1895.

Indhold: „Mariaforgudelse“. Fra Protestantismen til Katholicismen (Gjenmæle mod Hr. Pastor Jungersen). Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. — Bekjendtgjørelser.

„Mariaforgudelse“.

— o —

Nationaltidende bragte i forrige Uge en Artikel om Mariæ Bebudelse, som vistnok vil interessere Ugebladets Læsere. Den er skreven af Slotspræst Lic. theol. Poulsen. Evangeliet om Mariæ Bebudelse, siger Forfatteren, »minder om en af de uhyggeligste Vildfarelser i den saakaldte ufejlbare Kirke.« Denne »Mariapaakaldelse« har til sin Begrundelse den forargelige Madonnaforgudelse, der staar i Strid med Skrifternes Billede af Herrens Moder.« Der har vi det igjen: den kath. Kirke forguder Maria. Hvad lærer eller gjør den kath. Kirke da, som kunde indeholde en Mariaforgudelse? Vi ære Maria paa Grund af hendes høje Værdighed og store Hellighed, vi lovprise hende, vi elske hende, og bede hende om at gaa i Forbøn for os hos Gud — er det at forgude hende?

Forfatteren vedbliver: Denne »forargelige Madonna-forgudelse staar i Strid med den hellige Skrift.« *Maria-forgudelse*, vistnok. Men ogsaa *Mariadyrkelsen*, som den kath. Kirke lærer og øver? Det vilde da være underligt. Vi læse i Skriften de Ord: »Se, fra nu af skulle alle Slægter prise mig salig« (Luk. 1,48.), naar vi Katholiker nu efterkomme disse Ord, siger man os, at vi handle imod Skriften. Historien om Brylluppet i Kana viser os, hvor stor en Indflydelse Marias Forbøn har hos hendes guddommelige Søn. Det staar i Skriften. Naar vi nu bede hende om hendes Forbøn, i Haab om, at den vil bringe os stor Nytte, saa tilraaber man os: Nej, det maa I ikke, det »staar i Strid med Skrifternes Billede af Herrens Moder.«

Men det kommer endnu bedre. Forfatteren gjør Forsøg paa at *bevise*, at den katholske Mariadyrkelse strider mod Skriften. Se her, 3 Beviser!

1. Bevis: »Hun var ikke ubesmittet undfangen, som Paven lærer; thi (læg Mærke til dette »thi«!) da var hun ikke bleven forfærdet over Engelen's Hilsen.« Hvilken Logik! En af Himlens Fyrster, en Engel, staar pludselig for den ydmyge Jomfru og overbringer hende en Hilsen, som Verden aldrig har hørt Mage til. Maria bliver forfærdet, *altsaa* var hun ikke ubesmittet undfangen. Maria blev forvirret eller forfærdet. Men hvad følger deraf? Ikke andet end at hun var meget ydmyg. Ydmyge Sjæle blive gjerne forvirrede eller forfærdede, naar man roser dem.

2. Bevis: »Hun vilde ikke være Himmeldronning, som Katholicismen har gjort hende til, men angav sin Stilling i de ydmyge Ord: «Se, jeg er Herrens Tjenerinde!» Med andre Ord: Maria kalder sig selv i sin Ydmyghed for Herrens Tjenerinde, *altsaa* kan hun ikke være Himmeldronningen. Med samme Ret kunde man sige: Maria kalder sig for Herrens Tjenerinde, *altsaa* vilde hun ikke være Kristi Moder. Kristus siger

om sig selv, at han ikke er kommen for at lade sig betjene, men for at tjene (Mat. 20, 28.). Vil Lic. Poulsen slutte deraf, at han ikke er Himlens og Jordens Konge? Man skulde næsten tro, Licentiaten kjendte ikke Herrens Ord om de Ydmyge: »Hvo som fornærrer sig, skal ophøjes« (Mat. 23. 12.).

3. Bevis: »Herren selv har betegnet al Madonnaforgudelse som en utilbørlig Ting. Thi da en Kvinde af Folket udbrød i Begejstring: »Saligt det Liv, som bar dig, og de Bryster, som du diede, da svarede han: »Ja, salige ere de, som høre Guds Ord og bevare det«. Med hvilken Ret paastaar Forfatteren, at vor Herre dadler her Mariadyrkelsen («Madonnaforgudelsen»)? Herren snarere bekræfter Kvindens Ord, idet han tilføjer Hovedgrunden, som gjør hende ær- og prisværdig. Den mindste Grad af personlig Hellighed gjør En større i Guds Øjne, end de største Privilegier, han skjænker Menneskene. *Monrad* finder i alt Fald noget helt andet i Kvindens Ord, end hans Trosfælle Lic. Poulsen. »Kunne I erindre«, siger *Monrad*, »Kvinden af Folket, der hævede Røsten og sagde: »Saligt er det Liv, der bar dig, og de Bryster, som du diede!« Ogsaa vi maa vel stemme i med denne Kvinde og prise hende salig, fordi hun fødte Verdens Frelser«.

En Tanke paatrænger sig for Resten Enhver, som læser Lic. Poulsens ellers rigtig smukke Artikel: hvoraf kommer det, at netop den Del af Artiklen, hvori han angriber den kath. Kirke, svarer saa lidt til Logikens simpleste Fordringer?

S.



Fra Protestantismen til Katholicismen.

(2. Indlæg af P. Breitung).

—o—

Sidste Gang paaviste vi, at Skrifttexterne om den h. Nadvers Indstiftelse ikke indeholde noget Bud om, at alle Troende, skulle nyde Kristi højhellige Legeme og Blod under *begge* Skikkelserne, men at denne Befaling blev rettet til dem, som i Fremtiden skulde frembære det h. Offer, som Jesus den Gang indstiftede. Denne Tanke ledede os strax over til Gjendrivelserne af de mod det h. Messeoffer rettede Angreb, hvorved det viste sig, at baade i den gamle Pagt Melchisedechs forbilligede Offer og Profeten Malachiæ Spaadom og i den nye Pagt bl. a. St. Pauli første Brev til Korinthierne og hans Brev til Hebræerne vidne klart om den h. Messe som den nye Pagts evige Offer. Nu kunne vi atter vende tilbage til Spørgsmaalet om den h. Kommunion under *én* Skikkelse.

Man kommer nemlig fra Modstandernes Side endnu gjærne med et Bevisforsøg, der støtter sig til Forjættelsen om det højhellige Alterens Sakramente hos den h. Evangelist Johannes 6. Kap. v. 54—59. Men just dette Bevisforsøg vil være et nyt Exempel paa, hvorledes det kun er med mistydede og af deres Sammenhæng løsrevne Skriftord, man faaer sine »Skriftbeviser« mod den katholske Troslære samlede. — Dette »Bevis« for Nødvendigheden af at modtage Kommunionen under de to Skikkelser lyder som saa: Herren siger os ganske udtrykkelig: »Dersom I ikke spise Menneskets Søns Kjød og drikke hans Blod, saa skulle I ikke have Livet i eder«. Og disse Ord henvender han til alle, baade til Jøderne og sine Apostle og Disciple, af hvilke sidste endog mange forlode ham just paa Grund af dette strænge Bud. Altsaa dette Bud og denne Trussel

gjælder for alle Troende ikke blot for Apostlene og de af dem viede Præster.

Kunde vi forleden paa Protestanternes første Bevisførelse, som skulde tages af Indstiftelsesordene: »Spiser og drikker alle deraf« give det simple Svar: Opfordringén til at spise af Brødet og drikke af Kalken ligger virkelig i hine Indstiftelsesord; men just det, som Protestanterne ville, nemlig at disse Ord gælde alle Troende, just dette indeholde de ikke; saa have vi her ved Herrens Forjættelsestale at bemærke, at den rigtig nok er rettet til alle Troende, alle Troende forpligtes til at nyde Herrens Kjød og Blod; kun mangler her atter just det, som Protestanterne mene at finde i denne Tale, nemlig Forpligtelsen til at nyde Kristi Legeme og Blod under de to Skikkelser. Vi sige altsaa: Ganske vist, vi bør alle nyde baade Kristi Legeme og Blod, naar vi ville have Livet i os. Dette Herrens Bud er saa klart udtalt, at man, for at bemærke det i Forbigaaende, ikke noksom kan forundre sig over, hvorledes Luther overhovedet kunde falde paa at benægte det og skrive: »Kristus har ikke befalet, at Enhver skal annamme Sakramentet, derfor kan man ikke blot undvære den ene Skikkelse, men begge to« (De form. miss.). Han selv har vel ogsaa mærket, at det var en af hans mange uforsvarlig letsindige Paastande; i alt Fald hævder han i sin store Katechismus udtrykkelig, at det er et Herrens Bud. Altsaa, som sagt, Kristus byder i de anførte Ord (Joh. 6, 54) virkelig, at Alle skulde nyde hans højhellige Kjød og Blod. Men det gjøre vi, hvad Hr. Jørgensen meget godt forklarede under Diskussionen mod Hr. Pastor Jungersen, ligesaa godt, naar vi modtage det konsekreerede Brød alene, som naar vi annamme begge de h. Skikkelser. Thi i de to Skikkelser er ikke andet og ikke mere, end den ene levende Kristus; men han er ogsaa i det konsekreerede Brød alene og i den konsekreerede Vin alene. Hvorfor baade

Brød og Vin bør konsekrerer, nemlig for Ofrets Skyld, have vi sét forleden. Men da Kristi Legeme, som er tilstede under Brødets Skikkelse, vist ikke er et dødt Legeme, men i levende Forening baade med sit Blod og med Kristi højhellige Sjæl og Guddom, og da Kristi Blod, som er tilstede under Vinens Skikkelse, aabenbart ikke er dødt og adskilt fra Legemet, men forenet med dette og med Sjælen og Guddommen, saa nyde vi under den ene af Skikkelserne ganske det samme, som under den anden, og ikke mindre, end under de to, kort sagt, naar vi annamme den h. Hostie, nyde vi virkelig baade Kristi hellige Kjød og hans hellige Blod.

Alligevel, siger man, opfyldte I ikke Kristi Bud; thi han befaler os ikke blot, at vi overhovedet skulle nyde hans Kjød og Blod, men ogsaa, at vi skulle gjøre det paa en dobbelt Maade, baade spisende af Brødet og drikkende af Kalken. — Denne Bevisform vare allerede de gamle Hussitere før Reformationen komne frem med. Men naar nu Lutheranerne ville benytte sig af den, saa kunne vi først og fremmest svare dem, at Luther selv har set klarere i denne Sag. Derfor skriver han om sin Tids Hussitere: »Man skulde i Mindelighed belære Bøhmerne om, at ingen af de to Skikkelser er uret, om man nu modtager Sakramentet under én eller under de to Skikkelser«.

Og i Virkelighed ramler hint Bevisforsøg, saa fast og slaaende det end kan synes ved første Øjekast, uden videre sammen i sig selv, saa snart man tager Herrens Forjættelse i dens virkelige Sammenhæng. Thi baade umiddelbart før og efter hin Trussel forsikrer Kristus ikke mindre end tre Gange (v. 52, 58, 59.), at hvo som spiser dette Brød, som er ham selv — de tre Gange tier han om Kalken — skal leve evindeligt. Lever han evindeligt ved at spise dette Brød, saa har han efter Kristi Forjættelse aabenbart Livet i sig.

Hvem har saa Lov til at komme og sige: nej, saa har han endnu ikke Livet i sig, med mindre han nyder det ogsaa drikkende af Kalken?

Ovenikjøbet giver Herren endnu udtrykkelig i Vers 52 den samme Forklaring i Henseende til dette hemmelighedsfulde Brøds Væsen og Virkninger, som vi netop have fremstillet det efter den katholske Lære, idet han siger: »Hvo som spiser af dette Brød, skal leve evindeligt; men det Brød, jeg vil give eder, er mit Kjød for Verdens Liv«, eller efter den græske Urtext: *»er mit Kjød, som jeg skal give for Verdens Liv«*. Men det Kjød, han gav for Verdens Liv, var jo hele hans h. Legeme, bestaaende af Kjød og Blod og forenet med hans h. Sjæl og med hans Guddom. Da er det naturligvis ogsaa klart, hvorfor dette Brøds Nydelse giver den Spisende det evige Liv.

Ville altsaa Protestanterne overhovedet tilstaa, at der i denne Herrens Forjættelse ogsaa er Tale om Sakramentets Skikkelser, saa maa de, med mindre de ville bringe Kristus i Modstrid med sig selv, ogsaa tilstaa, at Annammelsen af den ene Skikkelse er tilstrækkelig til at opfylde Herrens Bud og have Livet i sig. Og de vilde se, at dette 6. Kapitel hos den h. Johannes virkelig med vidunderlig Klarhed indeholder den katholske Kirkes vigtigste Læresætninger om Alterets h. Sakramente, nemlig: 1) at Kristus er nærværende i dette h. Sakrament som Gud og Menneske, med Legeme og Sjæl, med Kjød og Blod — han lover jo at ville bispise os med det paa Korset ofrede Legeme, men det var hans hele h. Legeme, bestaaende af Kjød og Blod, forenet med hans højhellige Sjæl og Guddom; 2) at han paa denne Maade er nærværende baade under én Skikkelse og under de to — det Kjød, han giver under Brødets, det Blod, han giver under Vinens Skikkelse, er jo ikke dødt Kjød, dødt Blod, men hans levende Kjød, altsaa forenet med Blodet og Sjælen og

Guddommen, hans levende Blod, altsaa forenet med Kjødet og Sjælen og Guddommen; 3) at ogsaa Virkningen af den h. Kommunion under den ene Skikkelse er væsentlig den samme, som af Kommunionen under begge Skikkelserne — »hvo som spiser dette Brød, skal leve i al Evighed,« og »hvo som spiser mit Kjød og drikker mit Blod, har et evigt Liv«. Og Grunden er jo med det samme indlysende, fordi der under den ene af de sakramentale Skikkelser er ligesaa meget, som under de to, under de to ligesaa meget, som under den ene, nemlig ikke mere og ikke mindre, end den ene levende Kristus, vor Herre.

Saaledes forklare altsaa de forskjellige Vers i denne Forjættelsestale hverandre indbyrdes paa den fuldkomneste Maade. Men opfatter man Vers 54 efter Modstandernes Mening som et Bud, der skal forpligte os til at annamme Sakramentet under de to Skikkelser, saa støde vi strax paa den uløselige Modsigelse, at Brødets Nydelse giver Livet og dog ikke giver det!

Hvilken Grund kunne altsaa troende Protestanter have til, i en Sag, hvortil Kristus ikke har villet forpligte alle, ikke at rette sig efter den Kirkes Anordninger, til hvis Visdom de h. Sakramenters Forvaltning er bleven betroet? Det er dog vel ikke Luthers Autoritet, de her ville beraabe sig paa. Thi skjønt denne Mand, rigtignok uden nogensomhelst Autorisation fra Guds Side, vover at paastaa: »Hvo som ikke antager min Lære, han er visselig fordømt«, befrier han dem jo dog selv for al Frygt, denne Trussel muligvis kunde indjage dem, ved idelig at modsige sig selv. Saaledes tilstaar han gjentagne Gange uforbeholdent, at det paa ingen Maade er imod Kristi Bud, at annamme den h. Kommunion under én Skikkelse, andre Steder derimod, hvor han taler ud af sit indgroede Had til Romerkirken, fordømmer han alle dem, som gøre det. Saaledes siger han f. E. i sit Skrift om det »Babylo-

niske Fangenskab«: »De, som annamme Sakramentet under én Skikkelse, synde ikke mod Kristum«; derimod et andet Sted (Ass. art. 16.): »De, som ikke begjære begge Skikkelserne, fornægte Kristum« — Hvorledes kan det rime sig? Atter lærer han (Prædik. om Sakram., A. 2): »Det er ikke fornødent for Almuen, at modtage Sakramentet under de to Skikkelser, men det er nok under én«. Til Leipzigerne derimod skriver han: »Saa højt nødvendigt det er at bekjende Kristum, saa højt nødvendigt er det at modtage begge Skikkelserne«. — Altsaa »ikke fornødent« og tillige »højt nødvendigt« til Salighed? Flere Gange forsikrer Luther: »Det skader ingenting, at kun den ene Skikkelse gives Lægfolkene«; »det kommer ikke an paa, at man har unddraget Lægfolk den ene Skikkelse«; ja endog: »Man skal ikke række Nogen Sakramentet under de to Skikkelser, med mindre det først er blevet forordnet og indrettet saaledes af et almindeligt Kirkemøde« — og paa den anden Side kan han igjen true: »Hvo som kun annammer én Skikkelse, er evig fordømt«. »Ingen kan med god Samvittighed kun annamme den ene Skikkelse«. Man skal ikke vente paa et Kirkemøde, men hver Biskop skal, om det end var lige imod Paven, række det under begge Skikkelser«.*)

I saadanne uafadelige Modsigelser ender man, naar man en Gang imod Kirkens gamle Lære opstiller et svært Bud om Kommunionen under de to Skikkelser. Den katholske Kirke derimod holder ligefra de første Kristnes Tider af fast ved, at Herren rigtignok har forpligtet Alle til Nydelsen af hans h. Kjød og Blod, men overladt det til sin Kirke, at give de Troende det paa den Maade, der bedst svarer til deres

*) Samtlige Citater findes nøjagtig i: Blüthenstrausz aus Luthers Werken. Für Katholiken und Protestanten gesammelt von A. Arndt, weil. protestant. Theologen. — 2. Auflage. Berlin 1894.

Tarv og de forskjellige Tiders Krav. Derfor modtog alle allerede i de første Tider Mange den h. Kommunion under én Skikkelse. Ganske bortset fra de Skrifttekster, i hvilke man kan finde en Hentydning til Kommunionen under Brødets Skikkelse (Apostl. Gjæringer, Kap. 2, v. 42: »De holdt sig stadigt til Apostlenes Undervisning og til Fællesskabet i Brødets Brydelse og til Bønnerne« — jfr. Hebr. 13, 10), gav man i mange Aarhundreder, — i den græske Kirke vel endnu den Dag i Dag — Smaabørnene efter Daaben og ellers den h. Kommunion under Vinens Skikkelse alene, idet f. E. Præsten dypede en Finger i det h. Blod og lod Børnet slikke den. De Syge og Døende bragte man ofte ligeledes kun den ene Skikkelse. — De første Kristne turde endog ofte tage den h. Hostie med sig til deres Hjem, for at de, naar Forfølgerne pludselig nærmede sig, kunde styrke sig ved Herrens Legeme til Blodvidnedøden. *Den h. Basilus* taler i et af sine Breve (ep. 93.) udførligt om, at Eneboerne i Ørkenen, ja endog de Kristne i Alexandrien og andre Steder i Ægypten overhovedet bevarede det h. Sakrament hos sig, som de i Kirken af Præsten havde faaet i Haanden. Baade dette Udtryk og de Forskrifter, der gives andre Steder om, hvorledes de Kristne burde modtage Herrens Legeme med Haanden eller med et rent Klæde, vise klart, at det kun var den h. Hostie, de fik. — Andre modtog dog den h. Kommunion under de to Skikkelser. Ja, da visse Vranglærere, som holdt Vinen overhovedet for noget, Djævelen havde frembragt, vilde benytte den Frihed, som de Troende havde, nemlig at kommunikere under Brødets Skikkelse alene, og blandede sig under de Kommunikerende, skjønt de benægtede Kristi Nærværelse i den konsekreerede Vin, foreskrev Kirken for en Tid lang Annammelsen af de to Skikkelser, for derved at kunne holde de Uværdige borte

fra det h. Sakrament, hvis Indstiftelse under to Skikkelser de vovede at nægte.

Var i dette Tilfælde Troens Renhed og det h. Sakraments Helligeholdelse Grunden til, at Kirken nu i nogen Tid uddelte den h. Kommunion til Alle under to Skikkelser, saa gjorde dog, jo større de Troendes Tal blev med Tiden, netop Ærefrygten for det h. Sakrament det efterhaanden tilraadeligt, at række den h. Kommunion under Brødets Skikkelse alene. Thi hin Vranglære, Manichæismen, der vragede den konsekreerede Vin, var forsvunden. Derimod blev, jo talrigere de Troende trængte sig til Herrens Bord, ogsaa Faren større for, at noget af det h. Blod kunde spildes. Desuden maatte jo ogsaa i samme Forhold, som de Kommuniserendes Antal tiltog, ogsaa den anden Vanskelighed tiltage, at ikke faa følte en vis Modbydelighed mod at drikke af den Kalk, hvorefter saa mange Andre havde drukket. Og naar vi nu først betragte Folkemængden og de sanitære Forhold, som ere uadskillig forbundne med Befolkningens Tæthed, især i de kultiverede Lande og fremfor alt i de store Byer, saa maa det dog være indlysende for Enhver, at vi ere Kirken i høj Grad forpligtede til Tak for, at den i sin Visdom efterhaanden har indført Kommunionen under Brødets Skikkelse alene.

Det er ikke nødvendig, her nærmere at gaa ind paa det, som medicinske Autoriteter lære os om de smittende Sygdommes Udbredelse. Vi ville blot (efter »St. Olaf« og Bergens Aftenblad) bringe et eneste Exempel paa, i hvilke Farer den protestantiske Skik, at lade de Troende drikke af Kalken, kan bringe med sig. Dr. Achwed i New-York skriver herom i »Medical Record«: »Den sidste Gang, jeg knælede i den episkopale Kirke, knælede der ved min ene Side en Patient, som led af Kjonssygdom. Han var under min Behandling, og jeg vidste, at han havde vædskende Saar i

Munden, som gjorde hans Sygdom særdeles smitsom. Han drak af Bægeret. før det kom til mig, og jeg rørte det selvfølgelig ikke. En anden Gang, da jeg var til Alters, havde jeg ogsaa en af mine Patienter til Side-mand. Han befandt sig i en langt fremskreden Grad af Tuberkulose (Svindstot). Denne Mands Mund var i en saadan Tilstand, at der var en stærk Mulighed for Smittens Overførelse ved Alterbægeret. Selvfølgelig vil ingen Mand, der ikke er en fuldstændig Overlevning fra Middelalderen (!) forlange, at En under disse Omstændigheder skulde sætte sine Læber til et efter al Sandsynlighed farligt besmittet Bæger« (St. Olaf 1894, n. 45).

Skulde ikke ogsaa her ligge en Grund til, at af de Hundredtusinder Protestanter i Kjøbenhavn kun nogle Faa gaa til Alters? — Og naar maaske blandt disse Faa endnu en Del kun ville gaa familievis til Alters, hvor bliver da Menighedslivet, det ophøjede Skue af, at alle Herrens Troende forenes i Tro og Kjærlighed ved Herrens Bord? I den katholske Kirke kan man finde det; i store Byer kan man se flere Tusinder paa en Gang knæle ved Herrens Bord; »de holdt sig stadig til Apostlenes Undervisning og *til Fællesskabet i Brodets Brydelse* og i Bønnen«. (Apostl. Gern. 2, 42).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Som et overordentlig glædeligt Bevis paa det religiøse Liv, som rører sig i vor Menighed, maa anses den talrige Deltagelse i Gudstjenesten, ikke blot i de henrundne Helligdage, men hele Fastetiden igjennem. Alle vore Gudshuse her i Hovedstaden og paa Frederiksberg have været godt besøgte baade til Formiddags- og Aftengudstjeneste, og ikke faa Ander-

ledestroende have ogsaa trolig Søndag efter Søndag fulgt Gudsordets Forkyndelse i vore Kirker. Navnlig synes ogsaa de højtidelige biskoppelige Funktioner i den stille Uge at have en dragende Kraft, idet St. Ansgars Kirken paa disse Dage har været fyldt indtil sidste Plads baade af Katholiker og Anderledestroende, som med Opmærksomhed og Andagt fulgte den højtidelige Indvielse af de hh. Olier, Portifikalmessen, Processionerne, Korsets Afhylling og Hylding og de øvrige gudstjenestelige Handlinger. Paa den h. Skærtorsdag foretog Biskoppen ogsaa den sædvanlige Fodtvætning med 13 gamle Mænd i Menigheden, som efter Ceremonien bleve beværtede og betjente af Biskoppen og de Gejstlige i Præstehusets Forsamlingssal. Den højtidelige Handling, som fejres til Minde om Frelserens ydmyge Fodtvætning med Apostlene i Nadversalen i Jerusalem, havde samlet et stort Antal Andægtige i Kirken. Paa den højhellige Paaskemorgen var Kirken overfyldt, og kun vanskeligt banede Processionen sig Vej gennem de tætte Skarer. Henved 200 hh. Kommunioner bleve uddelte under den h. Messe, som celebreredes af Sognepræsten. Under alle disse højtidelige Funktioner assisterede Kirkens Sangkor med sædvanlig Dygtighed under Hr. Michaelsens Ledelse. Medlemmer af »Unio« medvirkede taktfulde som Ordensmarschaller og en Del Medlemmer af Kirkens Forstanderskab, St. Josefs Gildet og Vincentsforeningen deltog i Processionerne tillige med Kirkeskolens Elever. Under Indvielsen af de hh. Olier paa Skærtorsdagen blev Biskoppen assisteret af 14 Præster.

I Fastetiden vare ogsaa Kørvejsandagterne, under hvilke den højærværdigste Biskop prædikede, stærkt besøgte, og man havde mod Slutningen af Fasten den Glæde, at se Antallet af de nye, smukke Korsvejstationer forøget med den syvende og ottende Station, saa at der nu kun mangler sex Stationer for at denne

fremragende Pryd for Kirken kan være fuldendt. Lader os haabe, at Menighedens Medlemmer ogsaa nu efter Fastetiden ville bevare, ja voxer i deres Iver for Anskaffelsen af dem og enten ved større eller mindre regelmæssige Bidrag yde deres Skjærv til, at hele den nye Korsvej inden kort Tid kan blive højtidelig gjenindviet. Hver Station, som gjør et baade kunstnerisk og solidt Indtryk, koster med Fragt, Told o. s. v. 200 Kr. og udgaar, som bekendt fra en Kunstanstalt i München.

De franske Konferencer, som højærv. Pater Lange har holdt hver Søndag og Torsdag i Fastetiden, have hver Gang samlet en talrig Skare Tilhørere, som med Opmærksomhed fulgte Paterens Udvikling af Kirkens Lære om Hierarkiet. Konferencerne blive denne Gang i dansk Oversættelse udgivne heftevis paa Hr. Boghandler Gieses Forlag.

— Den herværende *Lærlingeforening* afholdt Søndag den 31. Marts en lille Festlighed i Anledning af dens Præsident, ærv. Broder *Weiberts* Hjemkomst fra Frankrig, hvorhen han ifjor havde begivet sig for at søge at gjenvinde sit Helbred i et mildere Klima. Foreningens Lokale var festligt smykket i Dagens Anledning. Kl. 4 samledes Medlemmerne, og efter at en af de tvende til Festen forfattede Sange var afsungen, ønskede Formanden den Tilbagekomne, som er fuldstændig restitueret, »Velkommen« i Foreningen. Broder *Weibert* takkede for den smukke Modtagelse, han fik i sin kjære Forening, som ofte havde været i hans Tanker og om hvilken han gjentagende havde forhørt sig under sit lange Ophold i Syden. Senere hen bleve Medlemmerne trakterede med Chokolade, og under Sang, Deklamationer, Taler o. l. forløb Aftenen altfor hurtigt for Lærlingene, blandt hvilke herskede den livligste Stemning og som alle øjensynlig vare henrykte over Broder *Weiberts* Tilbagekomst. Vi benytte Lejligheden til at anbefale denne vigtige sociale Forening til alle Forældre i Menigheden, i Haab om, at de ville tilskynde deres unge Sønner til at indtræde i Foreningen, hvor de ville finde baade nyttig Belæring og uskyldig Adspredelse.

— Palmesøndag og Mandagen derefter afholdt *Elisabethforeningen*, som antager sig forældrelose og

under vanskelige Forhold værende Børn, sin aarlige *Basar* til Fordel for disse Børn. Skjønt den desværre endnu ikke, som den burde, tør siges at kunne glæde sig ved at være Gjenstand for almindelig Deltagelse og Interesse i Menigheden, blev Resultatet dog, naar de daarlige Tider tages i Betragtning, over Forventning godt, i det Basaren indbragte ialt 772 Kr. 96 Øre; heraf indkom ved Tombolaen 48 Kr. 76 Øre og ved Buffetten 60 Kr. 87 Øre. Foruden Bestyrelsen havde flere af Menighedens yngre Damer med særdeles Velvillie paataget sig at forestaa de forskjellige Udsalg. Foreningen, der tæller 102 Medlemmer, har for Tiden 9 Børn at underholde, foruden 2 Børn for en mindre Betaling, og har i det sidste Aar udgivet over 1400 Kr.

I Forbindelse med Elisabethforeningen staar en saak. *Systue*, som i det sidste Aar har modtaget resp. forarbejdet: 20 Chemiser, 4 Skjorter, 8 Forklæder, 4 Kjoler, 46 Par Strømper, 4 Klokker, 1 Par Støvler, 2 Haandklæder, 3 Par Muffediser, 2 hvide Trøjer, 16 Par Drengbenklæder, 7 Par for Piger, 2 Kaaber, 1 Tæppe, 1 Stk. Kjøletøj, 1 do. Bommesi, 1 do. Dowlas, 1 do. Tøj, 1 do. Klæde, 1 do. Hvergarn. Tillige har Systuen modtaget 10 Kr. kontant.

Uddelt har Systuen i Aarets Løb: 27 Chemiser, 15 Skjorter, 27 Forklæder, 32 Kjoler, 17 Par Strømper, 3 Klokker, 1 Par Støvler, 2 Haandklæder, 7 Par Muffediser, 4 Trøjer, 20 Par Drengbenklæder, 2 Par uldne Benklæder, 1 Drengefrakke, 1 Livstykke, 11 Skjorter, 3 Underkraver, 6 Lommetørklæder, 4 Par Lagener, 6 Servietter, 1 Klædesskjørt, 6 Muffer, 14 Par Benklæder, 2 Halstørklæder og 1 Børneudstyr.

Idet Bestyrelsen herved bringer Alle, som paa den ene eller anden Maade have vist Basaren og Systuen Velvillie, henleder den særlig Damernes Opmærksomhed paa Systuen, hvor Medlemmerne mødes hver Mandag Eftermiddag og hvor der altid modtages med Glæde baade Gaver og Arbejdskraft.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 21. April. Hvide Søndag. Den højtidelige Messe, under hvilken Neokommunikanterne i St. Ansgars Kirke forny Daabspagten og modtage deres første hellige Kommunion, begynder allerede Kl. 9. — Kl. 7 og Kl. 11 stille h. Messe; Kl. 5 Eftermd. Festandagt med Prædiken og Te Deum.

— **22. M.** Soter og Kajus, Martyrer. — **23. Ti.** Georg, Martyr. — **24. O.** Fidelis af Sigmaringen, Martyr. — **25. To** Markus, Evangelist (Bededag; efter Skolemessen i St. Ansgars Kirke Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Bønprocession og Litani til alle Helgener). — **26. F.** Kletus og Marcellus, Paver og Martyrer. — **27. L.** Petrus Canisius, Bekjender.

Søndag den 28. April. 2. Søndag e. Paaske. (Paul af Korset, Bekjender.) I St. Ansgars Kirke Kl. 9 Prælåtmesse, efter hvilken Konfirmationens h. Sakrament meddeles til Børnene i St. Ansgars Menighed. — Kl. 7 og Kl. 11 stille h. Messe. — Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken.

Rosenkranskirken. Søndag den 21. April meddeler den højærværdigste Biskop Konfirmationens h. Sakramente til de Børn i Rosenkranskirkens Sogu, som i Aar skulle modtage dette h. Sakramente. Den højtidelige Prælåtmesse, efter hvilken Sakramentet meddes, begynder Kl. 9.

St. Josefs Gilde. Gildets Hjælpekasse i Sygdoms- og Ulykkestilfælde samt Begravelseskassen for Brødrenes Hustruer afholde aarligt Generalmøde Mandag den 22. April Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften i Bredgade 67, 2. Sal o. G. — Tillige holdes et kort alm. Møde for alle Brødre.

Nye Indmeldelser i St. Josefs Gildet modtages baade af Gildets Præsident, højærv. Hr. Pastor Braun, af Gildets Formand, Hr. Lærer Ertner og af andre Bestyrelsesmedlemmer.

Unio. Møderne fortsættes i Majmaaned i Vinterlokalet, Østergade 32, 1. Sal.

Fru Maria Capozzi-Bentzens

Musik-Institut

(Reventlowgade 20.)

Elev af afd. Pianist Anton Reé.

Undervisningsfag: Piano, Violin, Theori, Sammenspil og Methodik med Adgang til musikhistoriske Foredrag, musikalske Soiréer. Aarlig Eleveexamen.

Kursushonorar: 4 Kr. mdl., 2 Timer ugentlig. — Enetimer 2 Kr. — Indmeldelser modtages Kl. 3—5.

Tirsdag den 23. April Kl. 7 Aften afholdes den aarlige **Eleveexamen** med Ovennævntes Elever i Larsens Lokale, St. Anuæ Plads Nr. 13. — Billetter à 1 Krone erholdes hos Dhr. Gejstlige, St. Josefs Søstrene og i Reventlowgade 20, 4. Sal. — Overskuddet tilfalder St. Josefs Søstrenes Vajsenbørn.

Literatur: P. Brinkmann: **Den h. Aloysius af Gonzaga.** En sex Søndages Andagt. 2. Udg. Pris heftet 1 Kr., indbunden i Sjerting 1 Kr. 75 Ø. anbefales som Gave til Førstkommunikanterne og Konfirmanterne.

Et nyt Bud til Ugebladet er foreløbig antaget. Mulige Uregelmæssigheder ved Distributionen og **Flytninger** bedes meddele skriftlig til Hr. Grosserer Millech, Kjøbmagergade 10.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyretyvende Aargang. -

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader satm hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 17.

Søndagen den 28. April.

1895.

Indhold: Hans Tavsén eller den danske Luther. Kan en Katholik være Socialdemokrat? — Bekjendtgjørelser.

Hans Tavsén eller den danske Luther.

(Sluttet.)

—o—

Mange Bryderier fik Superintendentén med *Tørninglen*, som nogen Tid før Reformationen var blevet skilt fra Ribe Stift og henlagt under Provsten i Haderslev. Kort før Delingen af Hertugdømmerne mellem Kristian III. og hans to Brødre i 1544 blev dette Forhold atter forandret. M. Antonius Keyser, Provst i Haderslev, indfandt sig i Ribe og overdrog med en latinsk Tale den nævnte Landsdel til Superintendentens Omsorg. Tavsén var lidet fornøjet dermed, men eftersom den kongelige Majestæt vilde have det saaledes, saa var han, som han sagde, rede til at annamme det i Jesu Navn. Hertug Hans og hans Embedsmænd lagde ham inidlertid mange Hindringer i Vejen for Udøvel-

sen af hans Embedsgerning. Derom er der Tale i 3 Dokumenter fra Aaret 1553: det første inbyder Tavsens til at møde for Kongen i Flensborg; det andet er et tysk Klageskrift af Tavsens, stilet til Kongen, over at den hertugelige Lensmand Kristoffer Rantzov i Tønder tiltog sig Magt over Kirker, som laa under Ribe Stift; det tredje en af Tavsens, Erkedegne og Kantoren udi Ribe undertegnet Klage over de Overgreb, som Hertug Hans' Lensmænd tillod sig med Hensyn til de nævnte Kirker. — Deri klages først over at Fyrsterne, der under Biskopperne og Prælaterne aldrig blandede sig i Kirkesager, nu siden nogle Aar — vi tilføje: efter Reformatorerne's Opfordring — befattede sig ogsaa med Kirkerne. Om Kristoffer Rantzov siges, at han blandt andet »har ladet forbyde med sin Foged til Birkeeting og Herredsting, at ingen skal fæste saadan Kirkens Ejendom af Erkedegne udi Ribe, saafremt de ikke skal give ham 10 Penninge for hver een Penning, de give Erkedegne«. Fremdeles »annammer Lensmænd Halvdelen af samme Kirker's Tiende udi Haderslev og Tørning Len, og af den Aarsag tager Adelen Halvdelen af deres Tjenere, og en Part af dem tager Kirkens Del alt sammen af deres Tjenere, saa at Kirkerne af saadan Lejlighed forfalde og ikke holdes ved Magt«. — Sagens Udgang kendes ikke.

I Aaret 1558 ordinerede Tavsens i Ribe Johannes Pistorius fra Husum »ved de i hele Danmarks Rige brugte evangeliske Ceremonier«, som han i sin aabne Skrivelse (4. Marts 1558) selv siger, til luthersk Prædikant for Kirken i Tetenbul i Ejdersted, fordi der dengang ingen Superintendent gaves i Slesvig. Vel havde de slesvigske Kanniker vænnet sig til at betro Prædikeembedet og Forvaltningen af Sakramenterne til uordinerede Mænd, som da senere, naar Slesvig fik en Superintendent, af denne skulde faa Hændernes Paa-læggelse. Men flere af de beskikkede kunde ikke be-

rolige sig dermed og forlangte Ordinationen af en Superintendent. Til disse hørte den ovennævnte Pistorius, hvis Ønske blev opfyldt af Tavsén.

Det lykkedes denne ogsaa at udvirke, at Kongen den 25. Okt. 1560 befalede Stiftslensmanden at sætte sig i Forbindelse med Kapitlet, Borgmester og Raad om at reparere Ribe Domkirke. Den store Mur, som adskilte Koret fra Skibet, blev fjernet, og et »Splinder (o: Gitter?) af Træ« opsat i Stedet for; det Alter, som stod midt paa Gulvet nede i Kirken foran Koret, afbrødes, og Tjenesten holdtes herefter for Højaltret. Fremdeles borttoges de Kirkestole, som stode midt paa Gulvet nede i Kirken, og andre ny og passende Stole opsattes paa begge Siderne, at Rummet midt i Kirken kunde være frit. Endelig flyttedes Døbefonten til et bekvemmere Sted i Kirken. — Som Wedel mener, »fik Domkirken derved et værdigere Udseende, efter at den længe havdø staaet som et Minde om den Raahed, med hvilken den, som alle andre Kirker, efter Reformationen havde været behandlet: der fortællés saaledes, at Rentemester Jørgen Pedersen i sin Tid havde tilvendt sig 24 Lod Guld ved at afskrabe Guldet i Ribe Domkirke«.

5. Død og Eftermæle.

Den 16. Juli 1561 fik Superintendenten i Ribe kongelig Befaling om at forrette Kirkevisitation paa Vesterlandsfær og Amrum, hvor han ikke hidtil havde visiteret. Det er imidlertid lidet sandsynligt, at han fulgte Ordren. Thi efter at han i længere Tid havde lidt af Podagra og Stensmerter, døde han den 11. Nov. 1561, »Hans dyrebare Sjæl«, siger Røn, »som Jorden ej var værd at beholde, fandt sit Fædreneland i Himmelen, og hans afsjælede Legeme noget derefter sit Hvilested i Jorden, hvor det blev henlagt at gemmes, midt udi

Ribe Domkirke, under en hvid Gravsten,*) som kunde være et smukt Sindbillede paa, hvad Guds Aand siger i Aabenbaringen (2, 17): Den som vinder, ham vil jeg give at æde af det skjulte Manna, og jeg vil give ham en hvid Sten og et nyt Navn, skrevet paa Stenen, hvilket ingen kender, uden den, som annammer det«.

Den nævnte hvide Gravsten blev først anbragt i 1663 af Ludvig Pouch og hans Hustru Dorothea Vedel, Tavsens Datterdattersøns Barn. Af dens *latinske* Indskrifter fremhæve vi kun følgende: »Du spørger, o Vandrer, hvem jeg er og var? Hans Tavsens er jeg, den sande Religions første Reformator i Danmark«.

5 længere eller kortere Inskriptioner findes paa en stor Tavle, ophængt ved en Kvaderstenssøjle i Domkirken til venstre for Graven. Den *øverste* bestaar i Tavsens latinske Valgsprog: »Cras respondebit mihi justitia mea«, den *anden* i den danske Skriftekst Matth. 10, 32, 33; den *tredje* i to latinske Verspar forfattede af Tavsens Svigersøn, M. Hans Laugesen, og lyder saaledes paa Dansk: »Dig, min ærværdige Svigerfader Tavsens, har jeg, din Svigersøn og Efterfølger Laugesen, sat dette Minde. Foren, o Gud, evig i Himmelen med dig os, som du paa Jorden har forenet med saa stærkt et Baand. Hans Laugesen, Superintendent i Ribe, har ladet det sætte«.

Den *fjerde* Indskrift er en kort sammenfattet latinsk Levnedbeskrivelse, som i historisk Henseende ikke har stor Værdi og næppe kan være forfattet af Hans Laugesen, som man antager i 1576, og anbragt i Domkirken; ellers kunde den i 1590 i Ribe Skole holdte Lovtale ikke sige, at Tavsens døde i sit 63. eller, som det behager nogle, i sit 67. Aar; thi denne Indskrift har kun det 67.

Den *femte* danske Indskrift lyder: »Salig M. Hans

*) Beskrives af Suhr, Tavsens Levnet. L.

Tavsens, som udi vor Tid var den første evangeliske Prædiker her udi Riget, og lærte i Viborg, København, Roskilde og her i Ribe 36 Aar under adskillige største Forfølgelser. Han avlede 4 Børn med sin første Hustru Dorothea, som døde og ligger begravet udi St. Nikolai Kirke i København, og 9 Børn med sin anden Hustru Anna Andersdatter, som døde Anno Domini 1570 S. Bartholomæi Dag og hviler her hos ham«.

Efter Rørdam*) »vilde det være let at samle en Række Udtalelser fra Samtiden og den paafølgende Menneskealder angaaende Tavsens store Betydning som den, der mere end nogen har bidraget til at tænde Evangeliets Lys i vort Fædreland. Ved hans Død, siger en gammel Kilde,**) mistede den danske Kirke den højlærde, ærværdige Lærefader og Biskop, som først aabenbarligen bekjendte, prædikede og førte den lutherske Religion paa Fode udi Danmark og Norge«. I det 17. Aarhundrede syntes Stemningen at slaa om; men i Midten af forrige Aarhundrede vakttes ved M. Wøldikes, Joh. Møllers, Ludv. de Hemmers, Pontoppidans, L. Harboes, P. Røns og Andres Undersøgelser atter en varm Interesse for Hans Tavsens og hans Gjerning i den danske Kirke«.

I Lovtaler har vel ikke Nogen overtruffet *P. Ron*, hvis *Sciagraphia Lutheri danici* (1751) er skrevet med en storartet Begejstring for »den store, den i de mørkeste Tider oplyste, den til Guds og Næstens Tjeneste beredvilligste, den i Farligheder uforsagte og den i evig Herlighed allerede lodtagne Magister Hans Tavsens«. — En stærk Gjenklang af denne Begejstring findes hos *Suhr* (Tavsens Levnet 1836). Roligere og besindigere skrive *Rørdam* og *Wedel*. Den Sidstes større Levnetsbeskrivelse i *Theologisk Tidsskrift****) anse vi for

*) Univ. Hist. I. 481.

**) Fred. II's Krønike, udgiven af P. Resen. S. 62.

***) VI. og VII. Bd.

den fuldstændigste og bedste blandt alle lignende danske Skrifter, skjønt Tavsens naturligvis ogsaa af Wedel anses for et stort Kirkelys i Norden.

Hvad vi selv i foreliggende Skrift have budt vore Læsere, skal kun være et beskedent Indlæg til alsidig Belysning af den danske Reformators Levnet og Virksomhed.

Det *Kobber*, som findes foran Røns Biografi af Tavsens, er stukket efter et oprindeligt Portræt, som var ophængt i Nikolai Kirke og tilintetgjordes med Kirken; et andet Portræt tilhørte Københavns Universitet og brændte med det i 1728. Kun et Portræt er endnu tilbage i Ribes Stiftsbibliotek, formodentlig taget efter Billedet i Nikolai Kirke. Det særlige Kirkesyn, som 23. Juni 1894 inspicerede Ribe Domkirke for at tage Bestemmelse om, hvorledes den skulde restaureres, forhandlede ogsaa om at søge tilvejebragt et Maleri af Hans Tavsens til Ophængning i Kirken.

Den Plads i *Viborg*, hvor Graabrødrekirken har staaet, som i 1809 dømtes til Nedbrydelse og i 1830 fuldstændig forsvandt, er tilligemed den omliggende Graabrødrekerkegaard bleven forvandlet til »*Tavsens Minde*«, et beplantet Haveanlæg paa c. 11,000 Kvadratalen. I 1836 afdækkedes og indviedes der en af Bremer-Sandsten bestaaende Mindestøtte, som paa Forsiden forestiller i et Basrelief af hvidt Marmor *Hans Tavsens* med en opslagen Bibel, neden under hvilken staar 2 Tim. 2, 9 (Guds Ord er ikke bundet). Paa Bagsiden læses følgende Indskrift: »Hans Tavsens til Minde sat i Frederik den sjettes Dage ved Kongens og Folkets Gaver. Oprejst paa Reformationsfesten 1836«. — En i Formen meget smuk paa Sandhed derimod overordentlig fattig Digtning paa 26 Strofer blev ved denne Lejlighed forfattet af Stiftets Biskop og findes hos Ursin, Stiftsstaden Viborg (23. 24). — Midt i nævnte Anlæg, lige foran Mindestøtten, ligger den Sten, paa hvilken

Tavsens for første Gang skal have prædikedet, et Sagn, som ikke har nogen historisk Hjemmel. Det er nemlig en Gravsten, som indtil 1786 bar Indskriften: »Anno Domini 1442 die 18. Febr. mortuus est Johannes Nicolai de Avendsberg miles et uxor Helena filia domini Petri Munk militis, orate pro eis« (o: Den 18. Febr. 1442 døde Væbner Johan Nielsen af Aundberg og Hustru Helene, Datter af Væbner Peder Munk. Beder for dem!). I Stedet for denne Indskrift fik den 1786 en anden over den, hvis Gravsten den da skulde være, og i Hjørnerne i de fire Rundkredse, der fra gammel Tid havde været der, indhuggedes følgende uhistoriske Ord:

„Paa denne Sten Hans Tavsens først i 1528
I Viborg prædikede Luthers Lære.
En Ven af den, her lagdes sidst.
Ansaar det Pligt anmeldt at være 1786“.

I *Birkende* Kirke ses en

„Mindetavle over Hans Tavsens født i Birkende 1494.

(Med Paaskrift):

Fra Plov til Bispestol ham kaldte Herrens Aand.

Sit Fædreland han løste af Pavekirkens Baand.

Sat af Kirkens Ejer, Præst og Sognebeboere 1866“.

Ogsaa i *Antvorskov* blev hans Minde foreviget ved en i 1891 sat Bævtasten, hvorpaa der læses Inge-manns Ord:

„En dansk Morten Luther, han stred med Ordets Sværd
Og sejred med Aanden i Hjærtetfolkets Hær.
Ret aldrig hans Navn skal i danske Hjærter dø,
Saa længe her ringer en Klokke over Ø“.

Hidtil har Tavsens Levnet kun været beskrevet af enten hans bedste Venner eller i det mindste af Tilhængere af hans Lære. Kun om hans første Optræden indtil omtrent Aaret 1532 haves der ogsaa samtidige katholske Beretninger. At hans Slægtninge og Medre-

formatorer kun berettede godt om ham, kan ikke undre os, skjønt der ogsaa i deres Vidnesbyrd findes temmelig stærke Skygger, der vise Tavsens i et mindre heldigt Lys. At Gravskrifterne ikke kunne gøre Krav paa at være uvildige Vidner om den Begravedes Gjerninger og Sæder, indrømmes vel af Hvermand. Men om *Rons* Levnetsbeskrivelse i Særdeleshed siger Knudsen*) med Rette: »Han optog ikke blot alt hvad hans Forgængere havde samlet, uden at prøve Beskaffenheden deraf, men indflettede derimellem sine egne Forestillinger og Formodninger om Begivenhedernes Gang og Sammenhæng paa en saa aldeles forkastelig Maade, at disse hans Formodninger i eet og alt have samme Udseende som de øvrige historiske Sandheder«. Ogsaa om *Wandall*, *Münter* og senere Forfattere af den danske Reformationshistorie siger han, at deres Fremstilling af Tavsens Levnet ikke tilfredsstiller den historiske Kritiks Fordringer.

Efter vore Begreber om historisk Sandhed var *Hans Tavsens* en Johannitermunk, der i Modsætning til Skriftens Befaling (Prædikeren 5, 3; Ps. 75, 12; 1 Tim. 5, 11. 12) har brudt sine Løfter og forladt sin første Tro, der i hele sit derpaa følgende Liv lærte en allerede af de gamle Kirkefædre og Kirkeforsamlinger fordømt Vranglære og derfor var bandlyst, der indlod sig i et *ugyldigt* Ægteskab og levede deri indtil sin Død, der i selve sin Lære gjorde sig skyldig i en Mængde Modsigelser og derved imod sin Vilje beviste dens indre Usandhed. I Stedet for i Religionssager at adlyde Paven, Biskopperne og sin Klosterforstander, skød han sig ind under den verdslige Magt, hvis lydige Slave han blev; thi en hel Mængde kongelige Forordninger, som endog vare imod hans Overbevisning, maatte han adlyde eller i det mindste taale. »Det er unægteligt«,

*) I *Annal. for nord. Oldkyndighed og Hist.* 1847, S. 104.

siger Rørdam,*) »at de evangeliske Lærere selv have paakaldt Statsmagtens Indgriben (Cæsaropapismen) i de aandelige Ting. Hans Tavsens (især) har i stærke Udtryk og under Henvisning til det gamle Testamente opfordret Kong Frederik I. til at bruge sin Vælde og Magt, som Gud havde forlenet ham med, til at skaffe Kristi hellige Evangelium sin tilbørlige Fremgang, at »de umaadelig store udvortes Mishandlinger, som imod Evangelium vitterlig ske i adskillige Maader, kunne vorde afstillede«.

Sæderne har Tavsens, som hans egne Udtalelser vise, paa ingen Maade forbedret, og med hvilken Ret eller Uret han forjog rolige og fredelige Klosterfolk, profanerede Kirker og overdrog til Lutheranere de til katholske Anstalter, Sjælemesser og Gudstjeneste bestemte Stiftelser, overlade vi Læseren at bedømme. -- Med Sandheden tog han det, som flere Gange er vist, ikke saa nøje.

Meget rigtig har Paulus Heliæ sagt, at Tavsens har »forjaget Kristum fra Kjøbenhavn og ladet denne By et Stykke Brød og en Slug Vin tilbage;« thi Tavsens har jo afskaffet Messeofret og dermed Intentionen at gøre det, som Kristus gjorde; endvidere har han, der ikke var Biskop, maaske end ikke engang Præst, anmasset sig at ordinere Præster, som derved naturligvis *ikke* kunde faa Myndighed til at indvie Jesu Kristi Legeme og Blod. Han bærer følgelig en stor Del af Skylden for, at, som Dansk Kirketidende*) indrømmer, den »apostoliske Rækkefølge vitterlig er brudt for Danmarks og Norges Vedkommende«.

»Hans Tavsens har aldrig været nogen egentlig lærd Mand,« bemærker *Wedel* med Rette: hans Teologi bevæger sig i Sofismer og Modsigelser uden streng

*) Univ. Hist. I. 283.

**) 1879. N. 43. S. 683.

logisk Tankegang. Taler derimod, ja endog demagogisk Folketaler, har han været og benyttet sine udmærkede Talegaver desværre ikke til at opbygge, men mest til at nedbryde og ødelægge. En anden Fortjeneste overfor sit Fædreland, end at han har hjulpet med til at udvikle det danske Sprog, kunne vi derfor ikke indrømme ham.

Ludv. Schmitt.

Kan en Katholik være Socialdemokrat?

—o—

Socialdemokratiet har tre Slags Tilhængere: *De Unge*, som løbe med til Alt og uden nogen dybere Forstaaelse kun laane Øre til Stikord; i deres Fantasi udmale de sig Fremtiden i den socialdemokratiske Stat saa rosenfarvet som mulig og ere i samme Grad opfyldte af Had til den nuværende bestaaende Samfundsorden; som Tirailleurer-Regimenter staa de hvert Øjeblik til Partiets Raadighed. Spildt Arbejde vilde det være, at forsøge at indvirke paa dem med Bevisgrunde og Overtalelser; de inlade sig slet ikke paa en Diskussion, men skraale uden Hensyn og Betænkning op imod Enhver, som udvikler andre Anskuelse end deres Agitatorers, mod hvilke de vise den blindeste og taabeligste Autoritetstro, som tænkes kan.

En *anden* Kategorie danne de virkelige »overbeviste Socialdemokrater«. Hertil høre alle de, som i den Grad have fordybet sig og bidt sig fast i *Karl Marx's* og hans Fortolkeres Theori, at de ikke have Forstaaelse for nogetsomhelst andet; de ere paa deres Vis saa dogmetroende, som tænkes kan; naar en anset socialdemokratisk Autoritet har sagt eller skrevet det,

er det et *Evangelium* for dem; paaviser man den vedkommende Idees *Taabelighed*, bliver man holdt for en Nar eller i bedste Tilfælde for en Modstander, der er under Indflydelse af private Interesser; de sætte intet højere end deres »bedre Autoriteter«, og selv om en Engel fra Himlen prædikede for dem, vilde han næppe opnaa noget. I Henseende til Fanatisme for Socialdemokratiet ligne disse Folk den tidligere nævnte Klasse, men der findes faa *Agitatorer* iblandt dem, fordi de som rene Theoretikere ere for upraktiske for det friskt pulserende Liv; af *Partiførerne* roses de derfor ofte paa Grund af deres Førtjenester og Principtroskab, men forøvrigt holdes de saa meget som muligt i Baggrunden, da de ikke gavne noget, men let kunne skade og fordærve Meget; i det højeste finde de Anvendelse som »Reklamefigurer«.

Midt imellem disse to Kategorier staar *den store Masse* af socialdemokratiske Partigængere, som Førerne maa tage Hensyn til og i Virkeligheden ogsaa tage det størst mulige Hensyn til. Det er »Øjeblikkets Socialdemokrater«, som maaske tage Fremtidsstaten med i Købet som en smuk Illusion, men meget godt vide, at det er en Vexel, som de og deres Børn aldrig ville kunne præsentere Samfundet til Indfrielse. Det er de med eller uden Berettigelse *utilfredse Elementer*, som mene at kunne opnaa en Forbedring af deres Kaar ved Hjælp af Socialdemokratiet, og ere et Produkt af den moderne Kapitalisme og Reaktionen imod den. De *Ildesindede* maa man fordømme, men beklage de *Vildfarende*; man vogte sig vel for at bryde Staven over Socialdemokraterne i Almindelighed, det vilde være meget uretfærdigt. Jeg har ofte haft Lejlighed til at tale med agtværdige Arbejdere, som bekjende sig til det socialdemokratiske Parti, og naar jeg spørger dem, hvad de mene om den socialistiske *Stat*, erklære de aabent, at de aldeles ikke bekymre sig om den; det

kommer kun an paa, at det bliver *bedre* for Arbejderen, at Formuen ikke samles i nogle faa Hænder, at Arbejderen har sit Udkomme, og at han fremfor alt ikke mere skal være en Slave af de store Industridrivende, som i Løbet af én Dag kunne gjøre Hundreder af Familier brødløse. Man skulde mene, at saadanne roligt tænkende Folk med Lethed lode sig overbevise om, at Socialdemokratiet kun afspiser dem med tomme Løfter og ikke er i Stand til at byde dem nogetsomhelst virkeligt Gode, men det er desværre kun i de færreste Tilfælde muligt. Socialdemokratiet har ogsaa formørket deres Øjne, ved Taler og Diskussioner paa Møder og i Forsamlinger og ved den socialdemokratiske Presse ere de ligesom dresserede til kun at se det Mørke, Bedrøvelige, Sorte, Haabløse, og *Utilfredshed* og *Pessimisme* er bleven til deres anden Natur; der skal allerede et særligt Held til, om det skal lykkes ved overbevisende Taler og ved Læsning af kristelige, arbejdervenlige Blade at bringe saadanne Folk, som i Virkeligheden ikke mene det ondt, paa andre Veje; lykkes det, saa blive de til Gjengjæld regelmæssig de bedste og bestemtteste Talsmænd for den gode Sag.

Socialdemokratiet bestræber sig navnlig for at vække *Utilfredsheden* og at holde den vedlige; Folk, der ere tilfredse, kan det ikke bruge, og saadanne Folk faar det heller ikke i sin Magt, paa Utilfredshed hviler hele dets System og hele dets Indflydelse.

Men hvem er vel den mest Utilfredse her i Verden? Man kan være fattig og nødlidende, og dog bevare den indre Tilfredshed; den sande Utilfredshed kommer først, naar Mennesket *ligger i Strid baade med Gud og Verden*. Det véd Socialdemokratiet meget godt, derfor arbejder det paa, i *materiel* Henseende at vække Nydelsessygen, Øjnenes Lyst, Kjødets Lyst og Livets Hoffærdighed, og i *aandelig* Henseende derimod at *udrydde alt det Religiøse*, Haabet om en tilkommende

Løn i Evigheden, Troen paa Gud som den, der retfærdigt belønner og straffer, Kjærligheden til Menneskeslægtens almægtige, aandelige, retfærdige og alt styrende Fader, saavel som alt Højere; hvad der naar ud over det drøvtyggende Kvægs Filosofi i Stalden, finder ingen Plads i Socialdemokratiet. Hele Socialdemokratiets Lære løber ud i *den tommeste Materialisme*, derfor begejstrer det sig ogsaa saa ivrigt for den moderne »Videnskabs« Filosofi af *Darwins, Hückels og Vogts* Slags. Enhver Theori, som sætter *Nydelsen* i Spidsen og betegner den som det højeste Gode, finder derfor Socialdemokratiets Billigelse, selv om Theoriens Ophav stod paa Kapitalismens Standpunkt. Levede vi i Oldtiden, vilde ikke Cynikeren *Diogenes*, men Nydelsesmennesket *Epikur* være den socialdemokratiske Mønsterfilosof. Det er let forstaaeligt; thi jo mere Lidenskaberne i Mennesket blive vækkede, jo mere tillokkende Nydelsen, og specielt den Nydelse, som Arbejderen og den Fattige ikke kan forskaffe sig, bliver skildret, desto stærkere bliver Begjærligheden, desto større Utilfredsheden, desto mere lægge Tilhængerne af den ny Lære sig ud med Verden, desto mere blive de lænkebundne til Partiet.

En saadan Lære staar naturligvis i den fuldkomneste Modstrid med *Kristendommen*. Socialdemokratiet forkynder: »Gjør Livet hernede saa godt og smukt som muligt, thi der gives intet Hinsides, ingen Opstandelse«. — *Kristendommen* fordrer med sin Grundlægger: »Enhver tage sit Kors op og følge mig«. Det Ene udelukker det Andet. Rigtignok staar Sætningen: »*Religionen er en Privatsag*« endnu paa Socialdemokratiets Program, men hele Programmet er i Grunden ikke andet, end en Løkkemand for de »Grønne«, de Uerfarne, den store Masse; hos de »Indviede« spiller det ingen Rolle mere. Forøvrigt bliver intet Punkt i Programmet mere angrebet end netop disse fire Ord. Den socialdemokratiske Presse lægger sandelig heller ikke Skjul paa sit *Ijendskab mod Religionen*, daglig prædiker den Vantro, søger at antænde Had mod Kirken og Præsterne, forhaaner og fordrejer paa den hadefuldeste Maade Kirkens Lære og Institutioner og kan altid gjøre Regning paa Partiets Bifald. Og saa vil man paastaa, at Socialdemokrati og Reli-

gion ikke have noget at gjøre med hinanden? Det er ikke andet end politisk Hykleri. Hvorfor siger man ikke ærligt og aabent: Socialdemokrati og Kristendom udelukke hverandre og harmonere som Ild og Vand! Klart og tydeligt skriver et af Socialdemokratiets officielle Organer: »Vi holde fast ved Sætningen i vort Partiprogram: »Religionen er en Privatsag«; men det betyder følgelig ikke, at vi stille os indifferente overfor Kirken, navnlig den herskende; netop fordi Kirken tilskriver sig en social Mission og ogsaa søger at opfylde den, er Kirken underkastet den socialistiske Kritik, og da denne Mission er antisocialistisk, maa den bekæmpes af Socialdemokratiet«.

I Grunden kunde det maaske være Socialdemokratiet *ligegyldigt*, om Nogen tror paa Gud eller ej, om han gaar i Kirke eller ej; men det véd meget godt, at et troende Menneske har en Støtte i sin Tro, naar der tilstøder ham Gjenvordigheder, og at Troen overhovedet bevarer Mennesket for Mismodighed og Utaalmodighed. Det er derfor navnlig den *levende, virksomme* Tro, som har *Indflydelse* paa Menneskets Gemyt og *leder* ham i hans Handlemaade, der bliver bekæmpet af Socialdemokratiet. Er *denne* Tro banlyst fra Menneskets Hjærte, saa indtræder den Tomhed, som Socialdemokratiet ønsker for sine Formaal, og det hviler ikke, førend det har fremkaldt denne Tomhed. Det er aldeles ikke tilfældigt, at Socialdemokratiet vinder lettest Fremgang der, hvor Religionen er trængt mest i Baggrunden, medens den, hvor der hersker levende og virksom Tro, arbejder mere eller mindre forgjæves.

Socialdemokratiet trives kun i Materialismens tørre Jordbund, den er et virkeligt, følgerigtigt Produkt af vor materialistiske Tidsalder, og jo mere Materialismens Aand udbreder sig, desto mere vil ogsaa Socialdemokratiet voxe. Men ogsaa vor Tids Materialisme vil en Gang faa Ende, fordi den ikke er i Stand til varigt at tilfredsstille det menneskelige Hjærte, som trænger til et Ideal. Den moderne Filosofi anerkjender allerede dette, derfor er den saa ivrig paa Jagt efter Noget, der som en ny Religion kunde sættes i Stedet for Kristendommen; den skjærer sig Afguder, men saa snart den begynder at tilbede dem, mærker den, at de ikke kunne hjælpe. I den rastløse Søgen efter *en ny Frem-*

tidsreligion ser man tydeligt, at Nutiden længes efter at komme ud af Materialismens trøstesløse Ørken; men al Søgen og Leden vil være forgjæves, indtil man endelig erkjender, at Frelsen er alene at finde i Kristendommen. Denne Erkjendelse vil komme, tidlig eller silde, maaske ogsaa efter svære Prøvelser og Omvæltninger; *Sandheden* er kun *én*, den har i Aarhundredernes Løb stedse sejret og den vil ogsaa sejre for Fremtiden. Men Socialdemokratiet er en Gren paa Materialismens Træ, gaar Roden til Grunde, maa Grenen ogsaa visne.

En *Vranglære* i dette Ords fuldeste Betydning er Socialdemokratiets Lære, og *derfor kan ingen Katholik være Socialdemokrat*. Kunne vi vel stemme overens med et Parti, som bekæmper Kristendommens Dogmer og erklærer Kristendommens Grundsætninger for forkastelige? med et Parti, hvis bekendte Talsmand *Liebknacht* har erklæret: »Vort Parti nægter al Autoritet i Himlen og paa Jorden«? Kan man stemme overens med et Parti, hvis Presse daglig haaner Kristendommen og betegner dens Tilhængere som Daarer? Kristendommen, som adler Manden, har tilbagegivet Kvinden hendes Værdighed, sprængt Slavernes Lænker, bevaret Barnets Liv, bygget Vajsenhuse og Hospitaler; Kristendommen, uden hvilken Socialdemokratiet ikke vilde have en Døjt af personlig Frihed!

Kirkelig Kalender.

Søndag den 28. April. 2. Søndag e. Paaske. (Paul af Korset. Bekjender.) I St. Ansgars Kirke Kl. 9 Prælatmesse. efter hvilken Konfirmationens h. Sakrament meddeles til Børnene i St. Ansgars Menighed. — Kl. 7 og Kl. 11 stille h. Messe. — Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken. — **29. M.** Petrus, Martyr. — **30. Ti.** Katharina af Siena, Jomfru. — **1. Maj, O.** Filippus og Jakobus, Apostle (Kl. 8¼ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **2. To.** Athanasius, Biskop og Kirkelærer. — **3. F.** Korsets Finding (Kl. 8¼ Prælatmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften: Broderskabsandagt med Prædiken). — **4. L.** Monika, Enke.

Søndag den 5. Maj. 3. Søndag e. Paaske. Den h. Josefs Skysfest.

Rosenkranskirken. Søndag den 28. April modtage Børnene i Rosenkranskirkenes Sogn deres første h. Kommunion under den h. Messe, som begynder Kl. 9.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke Søndagen den 5. Maj (St. Josefs Skytsfest) Kl. 8 Morgen.

Majandagt. Paa alle Søn- og Hverdage i Majmaaned holdes hver Aften Kl. 8 Majandagt i St. Ansgars Kirke; første Gang Onsdag den 1. Maj med Prædiken og Procession.

Rosenkransbroderskabet holder Møde i St. Ansgars Kirke Onsdag den 1. Maj Kl. 8 Aften i Anledning af Majandagts Begyndelse. Jomfruernes Forening deltager i Processionen. Rosenkransprocessionen den 5. Maj bortfalder.

Vincentiskonferentsernes Generalmøde finder Sted Søndag den 5. Maj Kl. c. 11¹/₂ efter Højmessens i St. Ansgars Kirke. Til Mødet, som afholdes i Lokalet Bredgade 67, 2. S. o. G., indbydes herved samtlige aktive og alle passive bidragydende Medlemmer. Lokalbestyrelsen.

Kateketiske Foredrag holdes hver Onsdag Aften Kl. 7¹/₄ i Jesu Hjertes Kapel i Forbindelse med Majandagten.

Unio. Møderne fortsættes i Majmaaned i Vinterlokalet, Østergade 32, 1. Sal.

Ærede Subskribenter meddeles, at Trykningen af den franske Udgave af højærv. Pater Lange's Konferentser er paabegyndt, og at Bogen vil foreligge komplet inden Udgangen af Maj. Pris c. 4 Kroner. Af Hensyn til Oplagets Størrelse bedes de, der maatte ønske Bogen og ikke have tegnet sig, om snarest at tegne sig hos Hr. Sakristan Jensen eller i A. Gieses Boghandel, Østergade 15.

En ung, kraftig Mand, 28 Aar, med 1. Klasses Anbefalinger samt et dannet Væsen, søger Tjeneste eller Arbejde hos et katholsk Herskab eller en Arbejdsgiver. Paa Lønnen ses ikke saa nøje. Vedkommende taler godt Engelsk. Redaktionen anviser.

En **Dameskræderinde**, som syer ude, kan faa Beskjæftigelse hos Mohn, st. Kongensgade 31.

† Det bekendtgjøres herved for deltagende Slægt og Venner, at min elskede Hustru **Catharina Josefa Liebeck**, f. Grünwald, i en Alder af 65 Aar er afgaaet ved Døden d. 20. April, velforberedt ved Modtagelsen af de hh. Sakramenter.

Begravelsen finder Sted Søndag d. 28. April Kl. 12 fra Katholsk Vestre-Kirkogaaard.

Paa egne, Børns og Svigerbørns Vegne:

M. Liebeck.

Den kjære Afdøde anbefales til Menighedens Forbøn. R. I. P.

af Kristentroen, som ikke bekæmpede den Apostoliske Stol, men at heller Ingen nogensinde har erklæret sig for dette Sædes Modstander, uden at han i Løbet af kort Tid jo ogsaa viste sig at være en erklæret Dødsfjende af og Forræder mod Kristus og vor hellige Tro« (resp. ad Luth., c. 10). Den samme Tanke ligger egentlig i det lige saa korte, som bestemte Ord, som den h. Kirkefader Ambrosius allerede skrev i det fjerde Aarhundrede: »*Ubi Petrus, ibi Ecclesia, Hvor Petrus er, der er Kirken*« (in psalm. 40). Hvad Under da, at hvor Kristi sande Kirke ikke er, Petrus nedsættes, og at alle de forskjellige protestantiske Sekter, hvormeget de end indbyrdes ere uenige, dog ganske instinktivt stemme overens, naar det gjælder om at bekæmpe Petri og hans Efterfølgeres Primat over hele Kirken? Det viste sig da ogsaa meget klart under Diskussionen efter Hr. *Jensens* Foredrag i Wittmacks Lokale.

Rigtignok var en Del af de Angreb, vi fik at høre, saa svage og ugrundede, at de ikke en Gang kunde gjøre Indtryk paa alvorlig tænkende Protestanter, end sige paa en Katholik, der kjender sin hellige Religion. Eller hvad skal man f. Ex. sige om den Indvending, Hr. Pastor *Jungersen* kom frem med: Kun *én* Herre har vi efter den h. Paulus, og denne Herre er Jesus Kristus; altsaa trænge vi ikke til en anden Herre, nemlig Paven. — Ingen Katholik betragter jo Paven som sin Herre i den Forstand, som Kristus er det. Vilde Hr. Pastoren give et lignende Svar, naar det faldt nogle af hans Menighed ind, at protestere imod ham, som deres Pastor, d. e. Sjælehyrde, under Paaberaabelse af, at efter Skriften var Kristus alene deres Sjæles Hyrde, en anden trængte de ikke til?

En anden Indvending lød: Hvorledes kan Herren have gjort Peter til den Klippe, der skulde bære hans Kirke? Han forudsaa jo hans Fald og forudsagde det endog! — Det er i Sandhed en hel Samling af For-

vexlinger og skjæve Opfattelser, som røber sig ved disse Ord. For det første forvexler man her den højeste Myndighed og Ufejlbarhed, hvorved Petrus og hans Efterfølgere bevare Kirken i den sande Tro, med Pavernes personlige Frihed for Synd. — Men ingen Katholik paastaar jo, at Paven ifølge den ham forjættede Ufejlbarhed er syndefri, men kun, at han, naar han ved en Afgjørelse i Tros- og Sædelæren forpligter Kirken til at antage hans Afgjørelse, formedelst den Helligaands Bistand bevares fri for Fejltagelse. Hvad der ligeledes med stort Eftertryk blev tilføjet om »daarlige Paver«, hørte altsaa ikke en Gang til Sagen. Ligesom en Profet kunde begaa Synder og den Helligaand alligevel kunde tale gennem ham til hele Folket, ligesaa godt kan en Pave begaa Synder og den Helligaand alligevel holde al Fejltagelse borte fra hans hele Kirken forpligtende Afgjørelser. Og da denne den Helligaands Bistand ydes Paven ikke for hans personlige Helligheds, men for Kirkens Skyld, saa undrages den ham heller ikke for personlige Synders Skyld, men ydes ham efter Synden lige saa godt som før Synden *for Kirkens Skyld*. Skjønt vi Katholiker altsaa meget godt vide, at der i Pavernes lange Rækkefølge ved Siden af talrige udmærkede, store og hellige, af hele Kristenheden beundrede Mænd findes enkelte, som have vist sig deres høje Stilling uværdige, saa er det dog indlysende for os, at Kristi Brud, hans h. Kirke, altid er værdig til ikke at miste den Helligaands Styrelse paa Grund af enkelte Menneskers personlige Synder. Ja, naar overhovedet Guds bestemte Villie ikke lader sig hindre af Menneskers onde Villie, saa kunde man snarere sige, at naar Synden en Gang hersker i en Paves Sjæl, vil den Helligaand just da nødvendigvis sørge for, at Kristi højtidelige Løfte, at Helvedes Porte ikke skulle overvælde hans Kirke ved at styrte den i Vildfarelse, staar ved Magt. Og i Virkeligheden, hvor

meget end Modstanderne have gennemstøvet de »daarlige Pavers« Levnet, er det dog ikke lykkedes dem at paavise en eneste Fejltagelse i Tros- og Sædelæren, som en af disse Paver have forpligtet Kirken til at antage.

Endnu værre bliver Misforstaaelserne, naar man endog, som det er sket, paaberaaber sig netop St. Peters Fald eller hans Forsøg paa at holde Kristus tilbage fra at gaa i Døden for os, og deraf saa drager den Slutning: altsaa kan Peter umulig være den Klippe, paa hvilken Kristus har bygget sin Kirke. — Thi naar vi gjøre opmærksom paa den Forvexling mellem Syndefrihed og Ufejlbarhed, som ligger i den Fejlslutning: »Peter synder, altsaa er han ikke ufejlbar som Kirkens Overhoved,« saa faar vi det Svar: »Nej, ikke blot fordi han begik en Synd, men fordi han fornægtede Troen paa Kristi Forløsningsdød, ja endog paa hans Person overhovedet, er han ikke ufejlbar; han støtter ikke Kirkens sande Tro, han rokker snarere ved den. Kraftige Ord, uden Tvivl! Kun Skade, at de røbe en ny og næsten gyselig Begrebsforvirring!

Paven er efter katholsk Lære ufejlbar, ja, men kun i de Afgjørelser om Tros- og Sædelæren, ved hvilke han som Kirkens øverste Lærer vil forpligte Kirken, ikke i de Meninger, han kan have som Privatperson. Hvor er det nu, om end kun med et eneste Ord antydet, at St. Peter optraadte ved disse Lejlighedsom Kirkens Lærer, at han vilde forpligte Apostlene eller de andre Troende til samme Mening om Herrens Lidelse eller endog til at fornægte Kristum?

Men som den allerværste Begrebsforvirring vilde ganske vist ogsaa fordumsfrie Protestanter betegne det, at En i sin Iver for at paavise en Fejltagelse hos den ufejlbare Pave, faldt paa at udpege Fejltagelser, som denne havde gjort sig skyldig i, *førend* han blev Pave. Men dette gjør man netop ved at bruge St.

Peters Fald og Fejl som Beviser mod hans Ufejlbarhed. Ordene hos den h. Matthæus 16, 18. ere jo først Primatets Forjættelse; Herren betegner her den h. Petrus som den, paa hvem han *vil bygge* sin Kirke, og forjætter ham, at han en Gang som Kirkens synlige Overhoved *skal være* Kirkens urokkelige Klippegrund. Men selve Overdragelsen af det her forjættede Primat skete først efter Herrens Opstandelse med Ordene hos den h. Johannes 21, 15 og ff: »Vogt mine Lam, vogt mine Faar!« Saa længe nemlig Kristus selv levede synlig her paa Jorden, skal han dog vel ikke have indsat en Stedfortræder for sig. Men efter hans Bortgang, ja da skulde Petrus være Kirkens synlige Overhoved, da skulde han, som Kristus udtrykkelig siger til ham (Luc. 22, 31.) »styrke sine Brødre«. Det er derfor sandelig et stærkt Stykke af en Theolog, saaledes at forvexle *den fremtidige Pave*, det St. Peter er efter Primatets Forjættelse, med *den virkelige Pave*, det han er efter Primatets Overdragelse, og at bevise denne den første Paves Fejlbarhed ved Hjælp af det, han har gjort, førend han blev Kirkens Overhoved.

Men om vi end paa en Maade kunne undskylde denne slemme Forvexling hos Hr. Pastor *Jungersen* paa Grund af den ophidsede Stemning, Foredraget og Diskussionen havde bragt ham i, saa kan dog denne Grund ikke anføres til Gunst for de Herrer, som skrive — altsaa dog vel med roligt Overlæg — »Smaaskrifter til Oplysning for Kristne«. Skulde man virkelig holde det for muligt, at en protestantisk Theolog, som holder Foredrag om Kirkens Ufejlbarhed, vover at byde sine Tilhørere følgende Vrøvl: »Hvis Peter havde været Kirkens Grundvold i en anden Forstand end den, jeg her har udviklet, vilde denne Grundvold være bleven rystet umiddelbart efter, at vor Herre sagde til ham: »Gaa bag mig, Satan« (Matth. 16, 23); og den vilde være styrtet, da han fornægtede sin Herre«. Og

saa forklarer han denne løse Paastand med følgende, hvori hans forvirrede Begreber tumle sig endnu friere, idet han siger: »Umiddelbart efter at Peter havde faaet Ros, fordi han havde erkjendt, at Jesus var Messias, blev nemlig Læren om den korsfæstede Messias fremsat for ham, og han forkastede den. Hvis derfor Apostlene havde troet, at Ordene: »Paa denne Klippe vil jeg bygge min Menighed« gjorde Peter til deres ufejlbare Vejleder, vilde de, den første Gang de fulgte hans Vejledning, være faldne i en sørgelig Vildfarelse. De vilde ved ham være blevne ledede til at fornægte Korset, til hvilket Forsoningen er blevet, og paa hvilket vi grunde hele vort Haab om Frelse«. Saavidt en *Hr. Dr. G. Salmon* »Om Apostlen Peters Stilling i Apostelkredsen« i *Hr. Prof. Dr. Fred. Niensens* »Smaaskrifter til Oplysning for Kristne«. Naar vi nu se, at Hr. Nielsen indføre denne Dr. Salmon ikke blot som »en af det protestantiske Irlands betydeligste Theologer«, men tillige som en fremragende Mathematiker og som saadan Medlem af det danske Videnskabernes Selskab og mange andre lærde Selskaber«, saa formode vi næsten, — for ikke at forudsætte hos Hr. Prof. Nielsen den samme Konfusion og Forvexling af fremtidig Pave og virkelig Pave, — at Professoren nok selv har mærket, hvor mislig en Sag det er, at denne »betydelige Theolog« kan vrøvle i den Grad og næsten triumferende benægte den Ufejlharhed, Petrus senere som Kirkens Overhoved skulde have, ved Hjælp af de personlige Fejl, Petrus begik før han tiltraadte sit Hyrdeembede; Da forstaa vi naturligvis meget godt, hvorfor Hr. Professor Nielsen fandt det nødvendigt, at støtte den »betydelige Theologs« Autoritet med nogle andre Titler, som synes at være solidere begrundede end det af Professoren ham tilkendte Prædikat. Men hvad vi ikke forstaa, er, at Hr. Professor Nielsen kunde oversætte saadant noget paa dansk; er det »at oplyse Kristne« og ikke

meget mere at stikke de protestantiske Kristne Blaar i Øjnene? Hvor godt og solidt maa dog den katolske Kirkes Troslære være begrundet, siden man, for at holde troende Protestanter saa meget som mulig i Uvidenhed om den, maa nære de dem fra Ungdommen af indpodede Fordomme mod Katholicismen med saadan en sørgelig Begrebsforvirring!

Lad os derfor nu gaa over til at besvare en anden Indvending, som maaske er mindre svag, ja, jeg tror næsten den eneste under hele Diskussionen, der virkelig paa en theologisk Maade angreb Troslæren om St. Peters Primat. Thi skjønt ogsaa denne Indvending indeholder betydelige Urigtigheder, saa har den dog allerede af den Grund Krav paa en indgaaende Drøftelse, at den blev fremsat med rolig Besindighed og i den velgjørende rolige Tone, som i saa høj Grad havde udmærket Hr. Pastor M. Jensens Foredrag. Det var nemlig Hr. Cand. theol. *Severinsen*, som udviklede følgende: Naar den katolske Opfattelse af Kristi Ord om Petrus som den Klippe, paa hvilken Kirken skulde bygges, skal være rigtig, saa maa den vel ogsaa findes hos de h. Kirkefædre, som jo dog ikke turde være i Uvidenhed om en saadan grundlæggende Skrifttext. — Saavidt ere vi fuldkommen enige med Hr. Severinsen; det er et virkelig theologisk Syn paa Sagen, der taler ud af denne Sætning. Med den ville vi derfor ogsaa begynde vor følgende Artikel, som skal afslutte de Bemærkninger, vi havde at knytte til den interessante Diskussion om Hr. Jensens Foredrag.

Nutidens store Vranglære.

—o—

Paa Bladet »*Social-Demokraten's*« første Side finder man angivet forskjellige Punkter af Socialdemokratiets Program, saalydende: »Arbejdets Ordning ved Statens Overtagelse af Produktionen«, »Oprettelse af Børneopdragelsesanstalter«. »Udryddelsen af alle sociale og politiske Uligheder, som deler Folket i Klasser«, »Religionen erklæres for en Privatsag«.

I disse Punkter er i Korthed indeholdt en Del af *Socialdemokratiets Formaal*. Socialismen ønsker at kuldkaste den bestaaende Samfundsorden, for derefter paa dens Ruiner at bygge en ny Samfundsorden, i hvilken al Nød og Elendighed skal ophøre og Menneskene allerede finde Himlen paa Jorden. Socialdemokratiet paastaar, at det er uretfærdigt, at nogle Mennesker ere rige og andre fattige, at nogle ere Herrer og andre Tjenere, at nogle have gode Dage, medens andre maa arbejde strængt. Socialismen vil ophæve denne Ulighed ved Indførelsen af fælles Arbejde. Der er ingen stor Forskjel mellem Socialisme og Kommunisme, thi den første fordrer fælles Arbejde, den anden fælles Ejendom, hvad næsten kommer ud paa det samme. Jeg skal søge at gjøre Socialismens Formaal endnu klarere ved Hjælp af et Exempel. Naar vi vandre gjennem en af vore større Byer, finde vi Folk, hvis Kaar ere højst forskjelligartede i Henseende til deres Livsstilling. Nogle Familier bo i fine og flotte Huse, der ligne Paladser, med Marmortrapper og smukke Haveanlæg; de have Stalde med Heste og Kjøretøjer; i deres Hjem er alt glimrende indrettet; paa deres Bord staa de lækreste Sager, og maaske staa der ogsaa et eller andet Sted i deres Hjem et Jærnpengeskab med en Bunke Værdipapirer. Saaledes ser det ud hos rige Folk. — Atter andre Familier gives der, som ogsaa

have deres eget Hus og gode Udkomme, fordi Husfaderen har sin egen Forretning, der ernærer ham og Familie. Det er ikke saa glimrende hos dem, som hos de Rige, men det gaar dog, som man siger, ret borgerligt og bekvent. — Atter andre Familier gives der, som ikke have deres eget Hus, men bo tilleje i et fremmed Hus eller i nogle Værelser eller maaske endog kun i et eneste Værelse. Saadanne Folk ere for Størstedelen kun henviste til det, som de kunne erhverve sig ved deres Hænders Arbejde. — Endelig gives der ogsaa Folk, som foruden Klæderne, de have paa Kroppen, næsten ikke eje noget og delvis eller helt falde den offentlige Velgjørenhed til Byrde. Mellem disse her omtalte Klasser gives der mange Mellemtin. Ude paa Landet er det samme Tilfælde.

Vi se saaledes overalt Ulighed, baade i Byerne og paa Landet; overalt, hvor der findes Mennesker, gives der rige og fattige Folk, med alle Mellemklasserne, og deraf kommer det, at nogle Mennesker ere Herrer, og at andre maa tjene, at nogle gaa ledige omkring, og andre derimod maa arbejde og i deres Ansigts Sved spise deres kummerlige Brød. Denne Standsforskjel vil Socialismen ophæve; Ingen skal være rig og Ingen fattig, Ingen skal være Herre og Ingen Tjener, den Ene skal ikke have det bedre end den Anden, og for at opnaa dette, skal alt Arbejde være fælles. Ingen faar Løn for sit Arbejde, men Lønnen for Arbejdet skal tilhøre Alle i Fællesskab. Ved dette Middel vil Socialismen oprette *Lighed blandt Menneskene*.

Hvad er vel Grunden til, at Socialismen er saa udbredt i vore Dage? I Aartusinder, saa langt Menneskeslægtens Historie naaer, fandtes der altid rige og fattige Folk, Herrer og Tjenere, Nogle have maattet arbejde og Andre gik ledige omkring. Til alle Tider have ogsaa de Folkeklasser, som levede i Fattigdom og Undertrykkelse, anstrængt sig for, at forbedre deres Stilling,

men en saa udbredt Socialisme, som der nu er tilstede i alle civiliserede Lande, har Verden aldrig forhen været Vidne til. Aldrig tilforn har der hersket en saa stor Utilfredshed med deres Stilling i Samfundet blandt de arbejdende Klasser, som i vore Dage. Hvoraf kommer det? Hvem har fremkaldt Socialismen? Svaret er let at finde: Liberalismen er Socialismens Fader. Den liberale Verdensanskuelse vil ikke vide noget af Gud og en guddommelig Ordning blandt Menneskene at sige. Naar vor Tids Liberalisme tvinges til at komme frem med sine religiøse Anskuelse, saa viser det sig, at den hverken bekymrer sig om Gud eller om Religionen eller om Sædeligheden, og i Grunden kun anser Mennesket som et højere Slags Dyr.

Paa dette Jordeliv er dens Blik rettet, men den bekymrer sig ikke om, hvad der kommer efter Døden. Paa denne Liberalismens forkerte Verdensanskuelse, der prises som Frenskridt og højere Oplysning, grunder sig ogsaa Liberalismens Mening om det menneskelige Samfunds sociale Ordning og Skikkelse. Ifølge liberale Grundsætninger skal Egoismen, Egenkærligheden alene være Drivfjederen for al Virksomhed og alt Arbejde blandt Menneskene. Disse Liberalismens Grundsætninger og Anvendelsen af Maskinerne have bevirket, at de liberale Herrer i »Kampen for Tilværelsen« have erobret den bedste Del for dem selv, saa at de gjen-nemsnitlig ere rige Folk og leve i Overflod, medens deres Arbejdere maa kæmpe med Fattigdom, ja, ofte endog med Elendighed og Nød. I Liberalismens Øjne er Arbejdskraften jo kun en Vare, som man kjøber saa billigt, som man kan faa den, og jo mere Arbejdskraften opslides, desto mere taber den i Værdi, og naar Arbejderen endelig ikke mere er i Besiddelse af Arbejdskraft, kaster man ham bort som en unyttig Ting. Af kristelig Kjærlighed véd Liberalismen intet, thi en Gud vil den ikke anerkjende. Liberalismen har fremkaldt

et nyt Slaveri, som strider baade imod Retfærdigheden og den kristelige Kjærlighed.

Under dette Liberalismens System, som ikke vil vide noget af Gud, kan man ikke tage Arbejderne det ilde op, at de bestræbe sig for at forbedre deres Stilling, at udjævne den store Forskjel, som Liberalismen har fremkaldt i det menneskelige Samfund, og at sikre Arbejderen en menneskeværdig Tilværelse. De Liberale mene jo selv, at Alt er forbi med dette Liv, og naar det forudsættes, hvorfor skulde saa nogle Mennesker klæde sig daglig i Purpur og kostbart Linned, medens Andre maa arbejde strængt og oven i Kjøbet lide Nød? Liberalismen lærer jo, at ethvert enkelt Menneske har Ret til at sørge for sig selv, og det uden nogetsomhelst Hensyn til andre Mennesker. Saadanne Tanker og Slutninger følge nødvendigvis af Liberalismens ugudelige System, og paa denne Maade har den forberedt Grunden for et andet System, nemlig for Socialismen.

Hvad *Religionen* angaar, hedder det i Socialismens Program, kræver Socialismen, at den *erklæres for en Privatsag*. I Henseende til Religionen stemmer Socialismen altsaa overens med Liberalismen, ja, den gaar endnu et Skridt videre. Medens Liberalismen nemlig simpelthen lader Gud og Guds Ordning upaaagtet og erklærer, at Egoismen er Hovedpunktet, hvorom Menneskets hele Liv skal dreje sig, udelukker Socialismen ligefrem Religionen af sit System. Religionen og den moderne Socialisme kunne slet ikke bestaa ved Siden af hinanden, og derfor erklæres Religionen for en Privatsag, hvormed det enkelte Menneske kan beskæftige sig som med et Libhaveri, der slet ikke kommer i Betragtning i den socialistiske Stat. Ingen Gud og ingen guddommelig Ordning er nødvendig til Opbyggelsen af den socialistiske Stat. Følgelig vil den moderne Socialisme heller ikke vide noget af Sjælens Udødelighed

og et Liv efter Døden. En Himmel kan Mennesket ikke vente sig efter dette Liv, og derfor maa han søge sig Himlen paa Jorden. Det er den moderne Socialismes Grundtanke i Henseende til *Religionen*.

I Henseende til *Ejendommen* siger den moderne Socialisme følgende: En Del af Ejendommen bestaar af Arbejdsmidler og en anden Del af Nydelsesmidler. Til Arbejds- eller Produktionsmidlerne høre al Jordejendom, Værksteder, Maskiner, Redskaber, Raamateriale, Vogne, Heste, Jærnbaner, Dampskibe, kort sagt Alt, hvad der er nødvendigt, for at udføre et eller andet Arbejde eller producere eller berede en eller anden Ting. Alle disse Arbejds- eller Produktionsmidler tør ikke mere være Privatejendom i den socialistiske Stat, men maa være Samfundets fælles Ejendom. Med Ophævelsen af Privatejendommen bortfalder ogsaa Arveretten, eftersom Ingen har andet tilbage, som hans Børn kunde arve, end nogle faa opsparede Nydelsesmidler. I den socialistiske Stat skulle nemlig Nydelsesmidlerne alene være Privatejendom. Til disse Nydelsesmidler hører Alt, hvad der direkte udkræves for at kunne leve, saasom Spise- og Drikkevarer, Klæder, Brændsel og sandsynligvis ogsaa Bolig. Socialismen forlanger strængt taget ikke andet end Formuefællesskab, ligesom Kommunismen, navnlig Arbejdsmidlernes Forvandling til Samfundets Fællesejendom.

I Henseende til *Arbejdet* kræver Socialismen, at alle Mennesker, som ere raske, skulle arbejde, men Ingen arbejder for sig selv, men Enhver arbejder for hele Samfundet, hvorefter Enhver udgjør en Del. Ingen faar Løn for sit Arbejde, ej heller Arbejdets Produkt tilhører ham, som har frembragt det. Naar en Skomager syer et Par Sko, en Skræder en Klædning saa tilhører Skoene ikke Skomageren og Klædningen ikke Skræderen, men begge Haandværkere maa aflevere disse Sager, uden at faa nogensomhelst Løn for dem. Paa samme Maade gaar det med alle andre Ting. Produktet af et Arbejde tilhører ikke Arbejderen, men Samfundet. Samfundet giver ikke Arbejderen Løn, men kun Værdien af hans Arbejde. For en bestemt Arbejdstid faar Enhver en Anvisning, og for den kan han af de fælles Magasiner få et tilsvarende Kvantum

Levnedsmidler, som saa ere hans Ejendom. I det socialistiske Samfund arbejder Enhver for Samfundet, og Samfundet giver atter hver Enkelt sin Andel i den fælles Vinding.

Spørge vi nu, hvilket Samfund det da egentligt er, hvortil ogsaa alle Arbejds-Produkter skulle afleveres, saa kan man dermed kun mene *Staten*, hvortil der jo ogsaa hentydes ved Fordringen: »Arbejdet ordnes ved Statens Overtagelse af Produktionen«, som den pranger paa »Social-Demokratens« første Side. Skal Socialismen gennemføres, maa altsaa Staten være den eneste Ejer af alle Arbejdsmidler, den maa ogsaa være den eneste Producent, den eneste Arbejdsgiver og den eneste Ernærer af alle de Mennesker, som bo indenfor dens Grændser. I den socialistiske Stat faa Embedsmændene en vældig Opgave at opfylde: de maa samle Forraadene, føre Opsyn med Forraadskamrene og uddеле Fødemidlerne; de maa ogsaa føre Opsyn med alle de forskellige Arbejder, bestemme, hvilket Arbejde passer for det enkelte Menneske og hvilken Værdi det udførte Arbejde har. Kort sagt, den socialistiske Stat maatte have en Hær af Embedsmænd, som forholdsvis vilde være endnu større, end de europæiske Magters Hære af Soldater.

Ogsaa *Familien* bliver fuldstændig omdannet i den socialistiske Stat. Socialismen begrundet nemlig sine Fordringer idet den henviser til Ligheden blandt alle Mennesker. Af denne Lære om Ligheden drage mange Socialister saa den Slutning, at Kvinderne i alle Henseender bør have de samme Rettigheder og de samme Pligter som Mændene. Derfor maa ogsaa det kristelige Ægteskab, hint Sakramente, som uopløseligt indtil Døden forbinder en Mand og en Kvinde med hinanden, forsvinde i den socialistiske Stat. Der skal Ægteskabet, som Socialisten Bebel siger, ikke være andet end »en privat Overenskomst uden en Funktionærs Bistand«. Naar Forholdet ikke længere behager Manden eller Kvinden, saa forlade de simpelthen hverandre, og enhver af Parterne kan indgaa en ny privat Overenskomst. Husfædre og Husmødre gives der ikke mere i den socialistiske Stat, thi Manden skal ikke drage Omsorg for noget, eftersom Staten overtager al Omsorg; der tilhører Barnet ikke Forældrene, men Samfundet eller

Staten. Moderen beholder Barnet kun saalænge hos sig, indtil det kan gaa og spise, saa overtager den socialistiske Stat dets Opdragelse. Barnet har derefter intet mere at bestille med Forældrene. »Gratis og fælles Undervisning i Statsskoler og Oprettelse af Børneopdragelsesanstalter« siger »Social-Demokratens« Program.

Overfor disse Socialismens Grundsætninger sige vi nu, at deres Gjennemførelse er umulig, og at Maalet, som de stræbe efter at naa, aldrig kan naas. At dette er Tilfældet er begrundet i, at disse Socialismens Grundsætninger hvile paa fuldstændig uholdbare Grundlag, som vi skulle bevise i næste Nummer. (Forts.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Paa Hvide Søndag fejrede en Del af Menighedens Børn deres første h. Kommunion i St. Ansgars Kirke. Under den højtidelige Messe, som Menighedens Sognepræst, højærv. Hr. Pastor *Braun* frembar, bleve 32 Børn (18 Drengene og 14 Piger) for første Gang førte til Herrens Bord. Om Eftermiddagen fandt en højtidelig Festandagt Sted, som ogsaa overværedes af Neokommunikanterne.

Søndagen derefter meddelte den højærværdigste Biskop *Konfirmationens h. Sakramente* til de Børn i Menigheden, som i Aar ere blevne udskrevne af Skolen. Under den højtidelige Prælatmesse assisteredes Msgr. *v. Euch* af to Gejstlige. 26 Børn (12 Drengene og 14 Piger) modtog ved denne festlige Lejlighed Konfirmationens h. Sakramente under Bøn, Salvelse og Haandspaalæggelse af Biskoppen, som tillige baade før og efter Meddelelsen af Konfirmationens Sakramente holdt en indtrængende Tale til Konfirmanterne og de Voxne. Om Eftermiddagen fejredes den sædvanlige Festandagt for Konfirmanterne, under hvilken Sognepræsten prædikede.

Frederiksberg. For Rosenkranskirkens Børn var Hvide Søndag i Aar Konfirmations-Søndag, idet Hs. biskoppelige Højærværdighed, Msgr. *v. Euch* paa denne

Dag meddelte efter den festlige Prælatmesse Konfirmationens h. Sakramente til 23 Børn (9 Dreng og 14 Piger) i den derværende Menighed.

Den følgende Søndag fandt Børnenes første hellige Kommunion Sted. 44 Børn (24 Dreng og 20 Piger) modtog under den højtidelige Messe, som Menighedens Sognepræst, højærv. Hr. Pastor *Slump* frembar, for første Gang deres Gud og Frelser i den h. Kommunion. Glædelig var den levende Deltagelse, som Menighedens Voxne viste ved denne festlige Lejlighed, idet en stor Del Menighedsmedlemmer ogsaa modtog den h. Kommunion, hvis Uddeling næsten varede et Kvarter.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 5. Maj. 3. Søndag e. Paaske. Den h. Josefs Skytsfest.*) — **6. M.** Apostlen Johaunes' Martyrium. — **7. Ti.** Stanislaus, Biskop og Martyr. — **8. O.** Ærkeengelen Mikael's Aabenbarelse. — **9. To.** Gregor af Nazianz, Biskop og Kirkelærer.

Fredag den 10. Maj. Marias Bebudelse (Gudstjeneste som om Søndagen). — **11. L.** Frants af Hieronymus. Bekjender.

Søndag den 12. Maj. 4. Søndag e. Paaske.

*) Paa den h. Josefs Skytsfest afholdes i Vikariatets samtlige Kirker og Kapeller den sædvanlige St. Ausgars-Bonifacius-Kollekt til Bedste for de mest trængende kirkelige Anstalter i Vikariatet. Denne Kollekt, som har vore egne kirkelige Fornødheder for Øje, anbefales til Menighedernes Godgjørenhed.

Majandagt. Paa alle Søn- og Hverdage i Majmaaned holdes om Aftenen Kl. 8 Majandagt i St. Ausgars Kirke.

Kateketiske Foredrag holdes hver Onsdag Aften Kl. 7³/₄ i Jesu Hjertes Kapel i Forbindelse med Majandagten.

Hos Fotograf J. Hausen & Chr. Nissen (Vesterbrogade 43, 4. Sal) faas smukke Billeder af **Rosenkranskirken** (Stort dobbelt Kabinet, 18—24) à 1 Kr. 25 Øre. — Sammesteds faas ogsaa Kabinets-Visitkortsbilleder af Dhrr. Patres **v. Geyr** og **Brinkmann**.

For udvist Deltagelse ved min kjære Hustrus Begravelse takkes paa det hjærteligste. Paa Familiens Vegne M. Liebeck.

Børnedragter, saavel Kjoler som Overstykker, syes. Solidt Arbejde, flot Suit garanteres. Ravnborggade 28, 1. S. t. H.

Trykfejl. I forr. Nr. af Ugebladet Side 269. L. 3 f. o. aau-delige, retfærdige Fader, læs: uendelig retfærdige Fader.

Offentlig Erklæring.

*Efter nærmere Overvejelse bekjender jeg med dyb Beklagelse, at jeg ved at anbefale en socialistisk Folke-
thingskandidat har handlet imod den katholske Kirkes
Aand og Principper, og jeg udsteder denne aabne Er-
klæring for derved at hæve den Misvisning og For-
argelse, som min ovenanførte Handling har forvoldt i
vide Kredse.*

Axel Whitte.

Odense, den 1. Maj 1895.

Vincentskonferentsernes Generalmøde finder Sted Søn-
dag den 5. Maj Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ efter Højmessen i St. Ansgars Kirke.
Til Mødet, som afholdes i Lokalet Bredgade 67, 2. S. o. G., ind-
bydes herved samtlige aktive og alle passive bidragydende
Medlemmer. Lokalbestyrelsen.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion
i St. Ansgars Kirke Søndagen den 5. Maj (St. Josefs Skyts-
fest) Kl. 8 Morgen.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer sin **Titularfest**
(Marias Bebudelse) Søndag den 12. Maj. Kl. 8 Fælleskommun-
ion i St. Ansgars Kirke, og om Aftenen Kl. 8 højtidelig
Kongregations-Andagt sammesteds med Prædiken, Op-
tagelse af nye Medlemmer og „Te Deum“.

Den levende Rosenkrans (1. Afd.) holder Møde med Ex-
hortation paa Toldbodvejen 14 Søndag den 10. Maj Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$
efter Højmessen i St. Ansgars Kirke. — Processionen den 5. Maj
bortfalder.

Mødreforeningen. Tirsdag den 7. Maj Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses i St.
Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og An-
liggender. — Efter Messen et kort Foredrag for Mødrene.

„**Unio**“. Søndag den 19. Maj Kl. 9 Slutningsfest i Vin-
terlokalet Østergade 32, 1. Sal. Stort Program. Entré gratis.

St. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag den
6. Maj, Kl. 8 $\frac{1}{2}$, efter Majandagten i St. Ansgars Kirke.

**Næste Nr. af Ugebladet udbringes senere paa Grund af
Store Bededag.**

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær. Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 19.

Søndagen den 12. Maj.

1895.

Indhold: Vincentsforeningen. Nutidens store Vranglære. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Kolding. Frankrig. England. — Bekjendtgjørelser.

Vincentsforeningen.

—o—

† Hoc ego tibi.
Quid tu mihi?

Der vandred en Konge i fordums Tid
ved Genezarethsøens Bølge,
hans Rigdom var en Kjortel og Stav,
og Fiskere danned hans Følge.
Dog var han Konge for Himmel og Jord
og for Sandheds evige Rige;
det var Guds Søn, som for Adams Slægt
vilde ned fra Himmelen stige.

Selv Markens fattige, fredlose Ræv
 den har dog i Hulen sit Leje;
 men Verdens Frelser, Guds énbaarne Søn,
 han havde ej Hus eller Eje.
 Og Himlens Fugl har en Rede lun,
 Hvor Ly den søger mod Kvælde;
 men Jesus havde ej det, hvortil
 han kunde sit Hoved hælde.

Sin hele Livsdag virked han tro
 som Læge for Legem og Sjæl,
 og, da det stunded mod Aften, blev
 han naglet til Korsets Fjæl.
 Dog vendte Herren til Verdens Held
 det onde, Jøderne tænkte;
 thi just ved sin Kval og sin bitre Død
 et evigt Liv han os skænkte.

Han ofred sit hellige Blod for os,
 vort lydefri Paaskelam.
 Det har han gjort for mig og for dig;
 men — hvad har vi gjort for ham?
 Hvad kan vi gjøre? Nu sidder han
 ved Faderens højre Side,
 nu raader han for Himmels og Jord
 og ejer Verden saa vide.

Ja, vandred han endnu synlig omkring
 fattig ad vildsomme Veje,
 og traadte han ind under dette Tag,
 da vilde vi gjerne ham pleje,
 da vilde vi alle, som paa ham tror,
 kappes at være først
 til at give ham Husly, salve hans Fod
 og stille hans Sult og Torst.

Men, skjønt han throner i Faderens Glans,
er han dog paa Jorden at finde;
thi selv har han vist os den bedste Vej
til Evighedslivet at vinde:

»Alt, hvad I gjør mod min Faders Børn,
»være sig smaat eller stort,
»ja, rækker I dem blot et Bæger Vand,
»det har imod mig I gjort«.

Saa kan vi da pleje vor Frelser kjær-
og nyde de reneste Glæder
ved at kaste et Skær af hans Kjærligheds Glans
ind i de fattige Stræder.

Der er saa mange af Jesu Smaa,
som lide Nød, og som trænge.
Guds Søn har givet sit Blod for dig;
vil du ikke give ham Penge?

Jesus kræver vort jordiske Gods
til Løn for sin rige Gave;
men han forlanger mere end det:
vort Hjærte vil først han have.
Thi, gav jeg alt, hvad jeg ejer, bort,
ja, gav jeg mit Liv og mit Blod,
men gjorde det ikke af Kjærlighed,
da tog han ej derimod.

Det er *den hellige Vincents's* Pris:
han var Guds Kjærligheds Bud;
og det er *Vincentsforeningens* Ros:
den lærer os elske vor Gud.
Lad da paa dens Banner os skrive ind
det rigeste Ord, vi véd,
det Ord, som i Kristus blev legemliggjort,
Ordet er: *Kjærlighed*.

Nutidens store Vranglære.

(Fortsat).

—o—

I det Socialismen erklærer *Religionen* for en *Privatsag* og gør Staten til den øverste Herre over ethvert enkelt Menneske, udelukker den fuldstændig Guds Ordning af det menneskelige Samfund. Socialismen benægter Sandheden af det allerførste Spørgsmaal i Katekismen: »Hvorfor er Du til paa Jorden?» Katekismen svarer: »Jeg er til paa Jorden, for at erkjende, elske og tjene Gud, og derved komme i Himlen«. Socialismen derimod besvarer dette Spørgsmaal sigende, at Mennesket er til paa Jorden, for ved Hjælp af den socialistiske Fremtidsstat at skabe sig en Himmel paa Jorden. Socialismen vil lykسالiggjøre alle Mennesker, forskaffe dem alle jordiske Nydelser, den vil fuldstændig fjærne eller mildne alle jordiske Onder, ja, den vil endog bortskaffe Dødsangsten, idet Døden ifølge socialistisk Anskuelse ikke er andet, end en Overgang til Intetheden.

Er Gud og den guddommelige Orden ryddet af Vejen, ophører ogsaa enhver sædelig Lov, Guds 10 Bud have ingen Betydning mere, og den eneste Drivfjeder, som tilskynder Menneskene til Virksomhed, er Egenkærligheden, som i den socialistiske Fremtidsstat kun indskrænkes af visse Samfundslove. Men Egenkærligheden er grændseløs, den menneskelige Higen efter Lykke kjender ingen Grændse, og naar denne Higen, denne indre Drift er ophidset indtil det yderste af den socialistiske Statsorden, men samtidig nødvendigvis bestandig atter holdes indenfor bestemte Grændser af Samfundsordenen, saa opstaar derved den utilfredsstillede Egenkærligheds Braad, som ikke er andet, end Ulykke. Det er derfor umuligt, at den socialistiske Samfundsorden kan erstatte de 10 Bud.

I den socialistiske Stat skulle alle Arbejds- eller

Produktionsmidler være fælles Ejendom, og kun Nydelsesmidlerne tør være Privatejendom. Men spørge vi om, hvad der da hører til Nydelsesmidlerne og hvad der hører til Produktionsmidlerne, saa kan Svaret ofte blive vanskeligt nok. Om mange Ting kan man vel sige, at de ere Produktionsmidler, men om mange andre Ting lader det sig slet ikke afgjøre. Saaledes er f. Ex. en Kartoffelmark et Nydelsesmiddel, naar man selv spiser Kartofflerne, som voxede paa den; sælger man derimod Kartofflerne, saa er det et Produktionsmiddel. Et Hus, som jeg selv beboer, er et Nydelsesmiddel; men er Huset mig for stort og udlejer jeg derfor nogle Værelser, saa er det et Produktionsmiddel. Det samme kan man sige om mange andre Ting: alt eftersom man bruger dem, ere de enten Nydelses- eller Produktionsmidler. En ren Umulighed er det, at bygge Samfundsordenen i Henseende til Ejendommen paa denne uvisse Distinktion.

Et Forsøg vilde allerede have Kiv og Strid til Følge, og de vidtløftigste Lovbestemmelser vilde blive nødvendige, for at fastslaa, hvad der var Fællesgods og hvad der kunde være Privatejendom. — Men det er desuden begrundet i Naturretten, at et Menneske kan erhverve og besidde Ejendom, og det baade Grundejendom og rørlig Ejendom, Produktionsmidler og Nydelsesmidler. Naturen giver Mennesket Ret til Selvopholdelse. Mennesket kan imidlertid kun da opholde sig selv, naar han sørger for Tilfredsstillelsen af sine Fornødenheder, naar han sørger for, at han har Mad og Drikke, Klæder og Bolig. Men disse og andre Fornødenheder kan han kun tilfredsstille, naar disse Ting ere hans Ejendom, saa at Ingen, uden han selv, har Ret over dem. Den socialistiske Stat vil nu rigtignok give sine Borgere disse Fornødenheder eller Nydelsesmidler, men Staten eller Samfundet vil ikke have noget at give af, naar Folk ikke arbejde, og Folk

ville ikke føle Trang til at arbejde, naar Staten giver dem Alt, hvad de trænge til. Naar Folk ikke arbejde, kan Staten heller ikke give dem noget, og paa denne Maade maa der indtræde almindelig Nød og Elendighed. Kort og godt, naar Retten, til at erhverve sig Ejendom og til at besidde Ejendom, ophæves i den socialistiske Fremtidsstat, saa forsvinder Lysten til Arbejde, Enhver vil søge at liste sig forbi alt Arbejde, og alle kunstige Midler, for at hindre dette, ville blive frugtesløse. Fordi der nu enten slet ikke, eller i alt Fald kun saare lidt, bliver arbejdet, maa der inden kort Tid indtræde Mangel paa de allernødvendigste Ting, og denne Mangel vil atter omstyrte den socialistiske Stat. Det er altsaa tydelig og klart, at den socialistiske Stat ikke kan have nogen Varighed, fordi dens Grundsætninger om *Ejendommen* ikke lade sig gennemføre i Længden.

Ogsaa *Arbejdets* Fordeling i den socialistiske Fremtidsstat er saa fuld af Vanskeligheder, at den bliver en Umulighed. Ingen arbejder jo mere for sig selv, men enhver Enkelt arbejder for hele Samfundet. Men Arbejdet maa organiseres, og det ikke blot et bestemt Arbejde, men alle Arbejder, som overhovedet skulle udføres. Den socialistiske Stat maa derfor fordele Arbejdet. Dertil udkræves først, at man kjender de forhaandenværende Arbejdskræfters Antal og Styrke. Der maa altsaa udfærdiges Lister herover. Men det vil være fuldstændig umuligt at udfærdige saadanne Lister, naar man tillader Folk frit at vælge, hvor de ville tage Ophold. Nu blive Menneskene der, hvor de ere, hvor de bo, fordi de besidde Ejendom, hvor de bo, og ogsaa de, som ikke besidde Ejendom, blive dog i længere Tid eller i hele deres Liv boende paa ét Sted, fordi de der kunne erhverve sig deres Underhold. Men i den socialistiske Stat, hvor al Ejendom tilhører Samfundet og i hvilken Samfundet giver alle sine Medlemmer

overalt deres Underhold, falde alle disse Hensyn bort. I vore Dage er Rejselysten meget stor, og Folk skifte ofte Bopæl. Men i den socialistiske Stat maatte Vandrelysten blive ganske almindelig, Befolkningen vilde bestandig bølge frem og tilbage. Overfor en saadan bestandig skiftende Befolkning er al Fordeling af Arbejdet en Umulighed. Men arbejdes der ikke planmæssig i et saa stort Samfund, som den socialistiske Stat er, gjør Enhver ikke det, som den øverste Styrelse bestemmer, saa maa der indtræde Mangel og Nød. Udførelsen af de socialistiske Grundsætninger er altsaa en Umulighed ogsaa af denne Grund, fordi nemlig Arbejdet ikke kan fordeles.

Den *socialistiske Stat* kan slet ikke bestaa i Længden, fordi den bærer Spiren til Undergangen i sig. Først og fremmest kunne de forskellige Arbejder og Tjenester, som forekomme blandt civiliserede Mennesker slet ikke ledes af Staten, saafremt man da ikke vil indføre et Kaserneregiment eller endnu rigtigere et Tugthusregiment. Der gives jo i den socialistiske Stat hverken Daglejere eller Tyende mere, men alle Fornødheder blive besørgede af Staten. Saa maatte Staten ansætte Folk, som feje Stuerne, den maatte sørge for Vaskeanstalter, indrette Barberstuer, tage Sygeplejen og tusinde andre Ting i sin Haand. Men da Staten umulig kan inklade sig paa Ydelsen af disse rigtignok smaa, men dog vigtige Tjenester, og de altsaa overhovedet ikke vilde finde Sted, saa vilde der i den socialistiske Stat opstaa et rigtigt Tugthusregiment, under hvilket ethvert enkelt Menneske var henvist til at betjene sig selv. Men det vilde ikke vare længe, inden Folk bleve saa lede og kjede af en saadan Stat, at de omstyrtede den. Endnu værre vilde det være, at den socialistiske Stat havde en saa stor Mængde Embedsmænd nødig. Alt Arbejde, som udføres, skal jo ledes af Staten, thi ethvert Menneske

staar jo i Samfundets eller Statens Tjeneste, og Staten repræsenteres af Embedsmænd. Det er vanskeligt at indse, hvorfra man vil hente denne Masse af Embedsmænd, men endnu vanskeligere kan man begribe, hvor man vil finde et Folk, som taalmodigt og lydigt underkaster sig disse Embedsmænds Befalinger, slaar sig til Ro med deres Domme og saa oven i Kjøbet selv endog arbejder, forat føde denne Hær af Embedsmænd. Set fra denne Side, er det ogsaa haandgribeligt, at den socialistiske Stat ikke kan bestaa i Længden.

Til alle de mislige Forhold, som den socialistiske Stat vilde bringe sine Indvaanere, hører ogsaa Afskaffelsen af *Ægteskabet* og *Familielivct*. Naar Ægteskabet kun skal være en privat Overenskomst, som Manden eller Kvinden efter Lune atter kan ophæve til enhver Tid, for at indgaa en ny Forbindelse, saa bliver der ikke noget tilbage af Ægteskabet. Dog ikke alene ved denne Lære ødelægges Socialismen Familien, men ogsaa derved, at den paalægger Staten det som Pligt, at sørge for Børneopdragelsen. Idet Socialismen berøver Familien Børneopdragelsen og gjør den til et Statsanliggende, tilintetgjøres Familiens Hovedgrundlag. Men dette fordrer Socialismen virkelig og i Følge sine Grundsætninger maa den ogsaa fordre det. »Gothaer-Programmet« forlanger udtrykkelig at »Staten skal sørge for en almindelig og ensartet Børneopdragelse« eller som »Social-Demokraten« skriver paa sit Program: »Oprettelse af Børneopdragesanstalter«.

Hvad er det imidlertid, som sammenknytter Forældrene saa fast? Det er Børnenes Tilværelse, det er Bevidstheden om, at deres Afkoms Vel og Ve afhænger af deres Bestræbelser og Omsorg. Denne Bevidsthed tilskynder dem til at arbejde og virke; thi de vide, at det, som de have samlet ved deres Bestræbelser, kommer deres Børn til Gode. Denne Bevidsthed er et Baand, der knytter Forældrene sammen, men det knytter

ogsaa Børnene til Forældrene; thi naar Børnene erkjende, at de have deres Forældre at takke for saa meget, at de anstrænge sig saameget for deres Skyld, saa fremkalder denne Erkjendelse *Taknemlighed* og *Gjenkjærlighed*, thi den barnlige Kjærlighed er saa ret en Kjærlighed, som har sin Kilde i Taknemlighed. Men i den socialistiske Stat ophører alt dette, thi Børnene have slet intet at takke Forældrene for: det er jo Staten, som skal give Børnene Alt. Endog Moderen, som i Begyndelsen plejer Barnet, gjør det jo kun i Statens Navn.

Man maa endelig ogsaa tage i Betragtning, at en saadan *Masseopdragelse*, som den skal finde Sted i Socialismen, maatte ende i det groveste Tyranni. Den socialistiske Ungdom skal nemlig opvoxe *uden Religion*, den socialistiske Ungdoms Opsynsmænd, Lærere og Opdragere have ikke Forældrenes Autoritet at støtte sig til, de kunne heller ikke bortjage et uforbederligt Barn. Det maa blive til en Tvangsopdragelse med Ris og Pisk. Og hvilken Larm og Strid vil der ikke opstaa, naar Børnene endelig ere blevne tolv, fjorten Aar gamle, og nu hver især skulle have deres Fag tildelt! Alle Børn og Forældre ville stræbe efter, at Børnene slaa ind paa en Løbebane, som fører til en høj og magelig Stilling i den socialistiske Stat. Det koster jo ikke noget, Staten gjør jo Alt. Der vilde her opstaa Stridigheder uden Ende. Og vilde man sige, at Staten ogsaa skulde bestemme Kaldsvalget, saa vilde det være et Tyranni, som enhver Ven af Friheden maa gyse tilbage for. — Vi se altsaa atter, naar man betragter Familien i den socialistiske Stat, at Socialismen hviler paa Grundlag, der ere fuldstændig uholdbare.

Betragte vi saaledes den radikale Socialisme, hvis Lærdomme og Program vi her have forklaret, lidt nærmere, saa viser det sig, at den er *Indbegrebet af*

alle religiøse og politiske Vildfarelser. Alle falske Lærdomme, som nogen Sinde ere forekomne paa det religiøse Livs og Samfundsordenens Omraade, findes forenede i Socialismen. Skulde det nogen Sinde lykkes for Socialismen, at blive den herskende Mening blandt Menneskene og at gennemføre sine Grundsætninger, saa vilde derved al Religion og Samfundsorden høre op. For mere end 1800 Aar siden har *Kristus*, Guds Søn, fra Himlen bragt Menneskene den hele religiøse Sandhed, og sine Lærdomme har han anbetret vor hellige Kirke, for at den skulde forkynde dem for alle Mennesker og tro bevare dem indtil Tidernes Ende. Historien lærer os, at der i Aarhundredernes Løb atter og atter er gjort Forsøg paa, at angribe disse Sandhedens Lærdomme, at erklære enkelte Trossætninger for Usandhed, saa at ingen af de tolv Artikler i den apostoliske Trosbekjendelse er bleven forskaanet for saadanne Angreb. Atter og Atter have Vranglærerne søgt at rokke ved Kirkens Lærestol, saa at man egentlig i vore Dage kan sige om enhver Vildfarelse: »Den har allerede været fremme før«. Der har været Vildfarelser fremme mod den treenige Gud og mod enhver enkelt af de guddommelige Personer, mod Arvesynden, og mod Forløsningen, mod den katholske Kirke og dens Læreembede, mod dens Præsteembede og dens Hyrdeembede, og imod alle dens Dogmer. Men sammenligne vi Socialismen med alle de henrundne atten Aarhundreders forskellige Vranglærdomme, saa finde vi, at *alle religiøse Vranglærdomme*, som nogen Sinde ere opstaaede, ere *forenede* i den. Thi Socialismen fornægter ikke blot denne eller hin Troslære, men den fornægter dem alle uden Undtagelse. Enhver Religion, som endnu anerkjender en personlig Gud, der har aabenbaret sig for Menneskene, er i Socialismens Øjne en Daarskab. Dens Feldtraab er: Krig mod al Religion! Ja, den radikale Socialisme staar endnu dybere,

end Hedenskabet; thi selv om Hædningerne levede i grove Vildfarelser, saa var der dog altid endnu en Religion, men Socialismen har *slet ingen*, den har *ingen Plads* for en *Religion*.

Ogsaa alle *politiske* Institutioner, som hidtil have bestaaet blandt Menneskene, skulle omstyrtes af Socialismen. Den socialistiske Stat er ikke noget Monarki og heller ikke en Republik; den er en Institution, som endnu aldrig har bestaaet i længere Tid, som slet ikke har bestaaet sin Prøve, og af alle indsigtfulde Mennesker betegnes som en Uretfærdighed og Undergang. Den radikale Socialisme forlanger saaledes, at alle bestaaende Statsindretninger og Love, som baade ved deres Alderdom, af Erfaringen og ved hele Menneskeslægtens Bifald og Samtykke ere blevne prøvede og anerkjendte som formaalstjenlige og hensigtsmæssige, skulle ophæves. Ligesom vi betegnede den radikale Socialisme som Indbegrebet af alle religiøse Vildfarelser, saaledes kunne vi derfor ogsaa betegne den som Indbegrebet af alle *politiske* Vildfarelser, og skulde den Sæd, som Socialismen saer, engang skyde frodigt i Vejret, saa vilde den blive til en frygtelig Svøbe for Menneskeslægten.

Vi have allerede forhen forklaret, at Socialismen hidrører fra den herskende *Liberalisme*, at Liberalismens Grundsætninger have ført til Socialismen. Begge Systemer ere falske og ødelæggende for det menneskelige Samfunds Vel, fordi ethvert af disse Systemer maa opløse den menneskelige Samfundsorden. Liberalismen gjør dette langsomt, Skridt for Skridt, og den fuldstændige Ødelæggelse, som Liberalismen tilsidst maa bringe Menneskeslægten, naar den beholder Herredømmet, kan først indtræde efter en Række af Aartier; Socialismen derimod kræver en pludselig Omvæltning, men føler sig foreløbig ikke stærk nok til at foretage den. Naar Liberalismen nogen Sinde saa vidt, at den

kan udfolde hele sit Herredømme, saa vil det menneskelige Samfund komme til at bestaa af et lille Antal Millionærer, medens Folkets store Masse vil blive Betlere. Naaer derimod Socialismen til Herredømmet, saa vil ethvert enkelt Menneske i den socialistiske Stat blive en Slave af Samfundet.

Overveje vi disse Forhold, saa ligger det Spørgsmaal nær: Hvilken *Oprindelse* og *Kilde* have disse Forhold i vore Dage? Der gives Folk, som mene, at Socialismen er fremgaaet af *Revolutionen* i 1848; atter Andre mene, at den *franske Revolution* i 1789 har været Grunden; atter Andre have sagt, at den store Omvæltning i det sextende Aarhundrede, som man kalder *Reformationen*, har været Kilden til vort nuværende sociale Virvar. Vil man gaa rigtig grundig til Værks, saa kan man gaa endnu videre tilbage i Historien, indtil man endelig naaer til hint Træ i Paradiset, under hvis Grene Adam og Eva lagde Grunden til al social Elendighed. Jeg vil her ikke gaa saa langt tilbage, men blive staaende ved den store Rebellion i det sextende Aarhundrede, af hvilken Protestantismen fremgik, og vise, at Oprindelsen til og Grundlaget for vore mislige sociale Forhold ligger i *Reformationen*.

(Sluttes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. *Vincentforeningen* afholdt sin anden Generalforsamling for i Aar den 5. Maj. *Den højærværdigste Biskop* præsiderede. Til Stede vare 33 Brødre. Et Medlem af Foreningen oplæste foranstaaende, af ham forfattede smukke Digt, der modtoges med stort Bifald, og for hvilket Præsidenten aflagde en hjærtelig

Tak. Efter at der var aflagt en Beretning om Foreningens tre Konferentsers Virksomhed siden sidste Generalforsamling, gjorde Hr. *Kuboth* opmærksom paa, at Bydrenge ofte hindredes i at overvære den h. Messe om Søndagen, og henstillede til Foreningen at virke herimod. Den højærværdigste Biskop sluttede sig varmt hertil og fremhævede, hvor vigtigt det overhovedet var at støtte særlig ogsaa de Unge blandt de mindre bemidlede Klasser og hævde deres Rettigheder, for at de ikke skulde blive et Bytte for Socialismen. *Maristbrødrenes Lærlingeforening* burde ogsaa understøttes af al Magt og Ynglingene opmuntres til at træde ind i den. Man burde ogsaa sørge for, at forsømte Børn kunde komme i *Vajsenhuset*, særlig ogsaa saadanne, som forberedes til den første hellige Kommunion. Og-saa den for nylig indrettede *Læsestue*, som holdes aaben hver Søndag Aften, burde opretholdes. Vincentsforeningen var elastisk og burde udstrække sig til alt, hvad der angik de mindre bemidlede Klassers aandelige og legemlige Vel. Det vilde være den bedste Maade at modarbejde de samfundsnedbrydende Magter paa. Dr. theol. *B. Hansen* opfordrede til, at Foreningens Medlemmer ogsaa hjalp med til at indvirke paa de Fattige, at de opfyldte deres Paaskekommunions Pligt.

Næste Generalmøde, der holdes i Anledning af den h. Vincents af Pauls Fest (19. Juli), finder Sted 7. Søndag efter Pintse, den 21. Juli, paa St. Andreas Kollegiet i Ordrup.

Kolding. Fra Kolding have vi modtaget en *ny katholsk Læsebog* for Skolebørnene. Den indeholder paa 150 Sider et rigt Udvalg af Fortællinger og Digte til Brug for Skolens første Klasser og er tillige udstyret med talrige smukke Billeder, som illustrere Fortællingerne. Den er inddelt i forskellige Afsnit indeholdende: Barnet og dets Gjerning, Fortællinger om Dyr,

Smaafortællinger og Digte, Legender, Folkesagn og Æventyr, og vil uden Tvivl blive baade en nyttig og fornøjelig Læsning for Børnene. Hvad der ogsaa gjør Bogen meget praktisk er, at den er trykt med en Mængde forskjellige Typer, baade latinske og gothiske, saak. danske. Den nye Læsebog faas i Kommission hos Hr. *H. C. Wenk* i Fredericia og koster indbunden 90 Øre, dog ville vore Skoler ved Overtagelse af større Partier kunne faa en betydelig Rabat.

Frankrig. I Anledning af en ny *Tilvæxtskat*, som skal paalægges *de religiose Ordenssamfund* i Frankrig, har den for sin Uforfærdethed bekjendte Biskop af Séez, Msgr. *Tregaro*, skrevet en kraftig Protestskrivelse til Ministerpræsidenten, hvori omtales, at vægtige Stemmer havde paavist Lovens Uretfærdighed, men Ministeren havde kun svaret med flove Vittigheder. »De har sejret paa hele Linien,« skriver Biskoppen, »Loven Ribot passer meget godt til Marts-Dekreterne, til Skole- og Værnepligtslovene, til Dekretet om de kirkelige Bygninger og deres Formue. De kan altsaa efter Forgodtbefindende kaste Oldinge, Børn, Krøblinger, Forældreløse og Fattige af enhver Art ud paa Gaden og lukke vore Skoler, som De særligt har i Kikkerten. Opfordrer jeg Ordenssamfundene og Foreningerne til at yde Modstand, vil man anklage mig for Ringeagt overfor Lovene. anbefaler jeg derimod Underkastelse, gjør min Samvittighed Oprør og tilraaber mig: Anathem over den, der krænker Retfærdigheden og ringeagter sine Pligter. De vil derfor finde det retfærdigt, at jeg svarer i Overensstemmelse med mine Forgængere i den apostoliske Værdighed: Bedre at adlyde Gud end Mennesker. Hvad De begjærer af os, er umuligt: »*Non possumus*«.

England. Den h. Fader har for nylig offentliggjort en Skrivelse til *det engelske Folk*, hvori han tilskynder til Gjenforening i Troen. I Følge Meddelelser fra London

har denne Pavens Skrivelse om en Tilnærmelse mellem den katholske og den anglikanske Kirke fremkaldt et dybt Indtryk i England. Leo XIII. er overbevist om, at hans Ord navnlig ville finde Anklang hos Ritualisterne, som nære Sympathier for den katholske Kirke, og at denne Skrivelse under alle Omstændigheder ville befæste og udvide den Velvillie og Sympathi, som de højere engelske Samfundskredse have vist overfor den katholske Kirke i den senere Tid. Med særlig Glæde har man været Vidne til forskjellige anglikanske Biskoppers Holdning, f. Ex. Biskoppen af Worcesters, idet de have anordnet offentlige Bønner for Gjenforening af alle Englændere i en og samme Tro. Ærkebiskoppen af Canterbury har derimod afvist den h. Faders Indbydelse som en »visionær Drøm«. Naturligvis har Pave Leo XIII. selv ingenlunde ventet, at hans gribende Formaning om at vende tilbage til den katholske Kirkes Moderhjem ikke skulde støde paa Modstand og at al Modstand pludselig skulde blive overvunden. De apostoliske Ord om de Kristnes Gjenforening i den katholske Tro maa virke *langsomt* som en Surdeig; men med Guds Naade ville de, hvad vi tillidsfuldt haabe, virke *sikkert*.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 12. Maj. 4. Søndag e. Paaske. — 13. M. Leo den Store, Pave og Kirkelærer. — 14. Ti. Anselm, Biskop og Kirkelærer. — 15. O. Votivofficium af St. Ansgar. — 16. To. Johannes af Nepomuk, Martyr. — 17. F. Paschalis Baylon. Bekjender. — 18. L. Erik, Martyr, Konge af Sverige.

Søndag den 19. Maj. 5. Søndag e. Paaske.

Læringleforeningen holder Møde hver Søndag fra Kl. 4—9 i St. Mariæ Skole i Boyesgade. Alle katholske Lærlinge og Ynglinge ere velkomne. Undervisning gives i Sprog, Sang og andre Fag. Til Medlemmernes Afbenyttelse forefindes Bibliothek, Gymnastikapparater, Kegle- og Skydebane, forskjellige Spil o. s. v. I Løbet af Sommeren agtes afholdt Fodboldpartier, Sportsudflugter m. m. Nye Medlemmer, navnlig Konfirmanterne fra i Aar, kunne indmelde sig hos Broder Weibert.

Elisabethforeningen holder **Generalmøde** i Præsteboligen ved St. Ansgars Kirke Mandag den 13. Maj Kl. 6 Efterm. — Regnskabet fremlægges og Valg af Sekretærinde og Assistentinde foretages.

St. Elisabeths Understøttelsesforening holder Kvartalsmøde Søndag den 19. Maj i Lokalet. Bredgade 67, 2. Sal o. G., umiddelbart efter Højmessens i St. Ansgars Kirke. Medlemmerne, som bedes møde fuldtalligt, aflægge Beretning og modtage nye Adresser for Sommer-Halvaaret.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer sin **Titularfest** (Marias Bebudelse) Søndag den 12. Maj. Kl. 8 Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke, og om Aftenen Kl. 8 højtidelig Kongregations-Andagt sammesteds med Prædiken. Optagelse af nye Medlemmer og „Te Deum“.

Den levende Rosenkrans (1. Afd.) holder Møde med Exhortation paa Toldbodvejen 14 Søndag den 12. Maj Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ efter Højmessens i St. Ansgars Kirke.

Bekjendtgørelse.

Paa **Pintse-Søndag** agter den højærværdigste Biskop at meddele **Konfirmationens hl. Sakramente til Voxne**. De Troende, som endnu ikke have modtaget dette hl. Sakramente, anmodes om snarest mulig at melde sig hos Undertegnede (helst fra Kl. 9—10 Form. og 3—4 Efterm.) og at overvære de **offentlige Foredrag**, som i den Anledning holdes i St. Ansgars Kirke, første Gang **Søndag den 19. Maj Kl. 5 Efterm.**

J. Braun, Sognepræst.

„**Unio**“. Søndag den 19. Maj Kl. 9 Slutningsfest i Vinterlokalet Østergade 32, 1. Sal. Stort Program. Entré gratis.

Skole-Literatur.

Af **Dansk Læsebog for katolske Skoler** er første Del udkommen. Den koster i Bogladen indbunden 90 Øre (i Kommission hos H. C. Wenk, Fredericia). Naar der rekvireres mindst 10 Exemplarer paa én Gang hos Undertegnede, faas den imod Kontant eller Efterkrav for 60 Øre pr. indb. Exemplar.

Kolding, d. 10. Maj 1895.

Clem. Storp, Sognepræst.

De sex aloysianske Søndage kunne som Forberedelse til den h. Aloysius' Fest begynde enten Søndag den 12. Maj eller den 19. Maj og ende saa den Søndag den 16. eller 23. Juni. — Den h. Aloysius' Fest (21. Juni) falder i Aar paa en Fredag. — Til Andagten anbefale vi P. Brinkmanns lille Bog: „Den h. Aloysius af Gonzaga. 2. Udgave. Pris heftet 1 Kr.; indb. Kr. 1,75. Den faas hos Redaktionen og i Stenogade.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 20.

Søndagen den 19. Maj.

1895.

Indhold: Nutidens store Vranglære. Fra Protestantismen til Catholicismen. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Frankrig. — Bekjendtgjørelser.

Nutidens store Vranglære.

(Sluttet.)

—o—

Idet Socialismen erklærer *Religionen* for en *Privatsag*, afskaffer den ganske Religionen; thi en Religion, som kun er en Privatsag, kan ikke bestaa. Paa samme Maade kan en Religion heller ikke bestaa uden Autoritet. Hvad var imidlertid den saakaldte Reformation i det 16. Aarhundrede andet, end en Kamp mod Autoriteten? Luther og hans Venner, som lavede og udbredte nye Religioner, forkastede den katholske Kirkes af Gud selv indsatte Autoritet. Luther opstillede den Grundsætning, at ethvert Menneske var henvist til sig selv, til sin egen Bedømmelse i alle religiøse Spørgsmaal. Han paastod rigtignok, at Bibelen var den rette og sande Autoritet i religiøse Sager, men derved undergravede han selv, som ingen anden, Bibelens Anseelse,

og desforuden skulde jo Enhver udlægge Bibelen for sig selv, d. v. s. hans egen Dom i religiøse Sager skulde være den højeste og sidste Afgjørelse. Lutherdommens Tilhængere holde jo endnu fast ved denne Grundsætning, ja, de rose sig ligefrem af, at de i religiøse Sager ikke underkaste sig nogen anden Autoritet, end ene og alene deres egen private Bibelforstaaelse.

Socialdemokratiet i vore Dage gjør nu ikke andet, end at det gaar endnu et Skridt videre paa den Vej, som Luther har banet for det; det forkaster ikke blot Bibelens Autoritet, som Luther allerede havde nedværdiget meget, men al Autoritet. Ligesom Luther omstyrtede hele sin Tids religiøse Orden, saaledes vil ogsaa Socialdemokratiet fuldstændig kuldkaaste den bestaaende religiøse Orden, idet det søger at indføre Tilstande, som overhovedet umuliggjøre en hvilken som helst Religions Bestaaen. Den nuværende Socialisme er saaledes ikke andet, end en videre Fremskriden af det Værk, til hvilket Luther allerede for 300 Aar siden har lagt Grunden.

Nutidens Socialisme vender sig mod *Ejendommen*. Alle Arbejds- og Produktionsmidler skulle være Stats-ejendom og hertil høre Jorden, Huse, Maskiner, Fabriker, Værktøj og Alt, som man ikke direkte kan bruge eller nyde. Ogsaa til denne Socialismens Fordring har Luther allerede lagt Grunden, idet han gav sine Disciple Anvisning paa at røve det katholske Kirkegods, at udplyndre Klostrene, og dette store Kirkerov, denne Krænkelse af Ejendomsretten har jo netop været et af de fornemste Midler til Udbredelsen af Luthers Lære. Ved den saakaldte Reformation i det 16. Aarhundrede fik saaledes Ejendomsrettens Begreb og Sikkerhed et mægtigt Stød; thi kan man ustraffet borttage Kirkens Gods, som Luther udtrykkelig lærte, saa kan Privatejendommen heller ikke længe være sikker. Og idet Nutidens Socialisme kræver Afskaffelsen af en stor Del

af Ejendommen, er det kun en Fortsættelse af det, som Luther og hans Venner have begyndt i det 16. Aarhundrede.

Indtil Luthers Optræden, gaves der en dobbelt Myndighed i Staten: en *borgerlig* og en *religiøs Myndighed*. Den religiøse Myndighed blev udøvet af den katholske Kirke, og begge Myndigheder dannede en Modvægt til hinanden. Saa rejste Luther og hans Venner sig imod Kirkens Myndighed og overdrog den til Statens Overhoved, saa at Statens Overhoved tillige blev Religionens Overhoved. Allerede derved forøgedes i høj Grad Statens Magt over Menneskene. Desuden lærte endog Luther, Melancthon, Bucer og andre Grundlæggere af Protestantismen, at Øvrigheden eller Staten havde en uindskrænket Magt over Undersaatterne baade i aandelige og i verdslige Ting. Denne samme uindskrænkede Statsmagt fordrer Nutidens Socialisme. Den vil, at Staten skal sørge for Alt, al Ejendom skal tilhøre Staten, alt Arbejde skal ske i Statens Navn, og Staten skal drage Omsorg for alle Undersaatternes Fornødenheder. Men denne af Socialismen krævede Statsalmagt blev allerede krævet for 300 Aar siden, og følgelig vil Socialismen ikke andet, end Indførelsen af hin Statsalmagt, som Protestantismens Ophavsmænd allerede have forkyndt, paa et rent menneskeligt Grundlag.

I den socialistiske Stat er der ingen Plads for *Familien*; thi Ægteskabet gjøres til en *privat Overenskomst*, som atter kan opløses til en hvilkenksomhelst Tid, og hver Part kan saa indgaa en ny Overenskomst. I den socialistiske Stat have Forældrene heller ikke noget at gjøre med Børneopdragelsen; thi ligesom Staten overtager alt andet, overtager den ogsaa Børneopdragelsen. Men med Ophævelsen af Ægteskabet og ved den socialistiske Stats Overtagelse af en paatvungen Børneopdragelse bliver Familien og Familielivet ødelagt.

Ogsaa for denne Ødelæggelse af Familielivet, som den moderne Socialisme stræber hen til, har Luther og hans Venner banet Vejen. Luther har nedværdiget Ægteskabet, idet han strøg det af de syv hellige Sakramenters Tal og erklærede det for en rent verdslig Sag. Luther har lært, at Flerkoneri egentlig ikke stod i Modstrid med Bibelen og i Virkeligheden har han givet Landgreve Filip af Hessen Tilladelse til at tage sig to Hustruer paa én Gang, og denne Mand har ogsaa benyttet sig af denne Tilladelse og af en luthersk Prædikant ladet sig vie til en anden Kvinde, medens hans virkelige Hustru endnu levede. Paa denne Maade har Luther og hans Venner nedværdiget Ægteskabet og rokket ved Familiens Fundament, og den moderne Socialisme fortsætter kun, hvad Luther har paabegyndt.

Nu vil man maaske indvende, at den nuværende truende Opløsning af den bestaaende sociale Samfundsorden ikke kan være en Følge af de Begivenheder, som tildroge sig i det 16. Aarhundrede, da Liberalismen og Socialismen ellers maatte have vist sig allerede tidligere. Derpaa svarer jeg, at de falske Grundsætninger, som saa aabentlyst bleve forkyndte i det 16. Aarhundrede, først i vore Dage vare i Stand til at optræde i deres nuværende truende Skikkelse. Vi staa nu ved Udgangen af det 19. Aarhundrede; men hvor forskjellig er ikke Nutiden i Modsætning til Begyndelsen af dette Aarhundrede! Hvem kan vel optælle de utalige Opfindelser paa alle Omraader, som ere gjorte alene i dette Aarhundrede? Dampkraften, Elektriciteten og andre Naturkræfter staa nu i Menneskets Tjeneste, og Arbejdet er stillet under Maskinernes Herredømme. Med Udbredelsen af Liberalismens Grundsætninger udbredte sig ogsaa Maskinerne, og begge disse Faktorer forenede sig, for at undertrykke det arbejdende Folk. Dette Sammentræf af Omstændigheder havde en mægtig Virkning; thi Maskinen, som den rige Privatmand anskaffer

sig og bringer i Anvendelse, nedsætter Haandarbejdets Værdi og gjør det Kapitalisten underdanigt. Maskinen slynger med uimodstaaelig Magt sine Lænker om Arbejderen, som til Gavn for Kapitalisten udfører sin haarde Tjeneste ved den. I Maskinen har Kapitalisten hundrede Hænder, som med jærnhaard Regelmæssighed udføre deres Arbejde og mod hvilke den fattige Arbejder slet ikke kan optage en Konkurrence. Maskinen er Aarsag til, at Kapitalisten stedse bliver rigere og Arbejderen stedse fattigere. Dog er det ingenlunde en naturlig og nødvendig Virkning af Maskinen, det er tværtimod Maskinens Bestemmelse, at letteliggjøre det menneskelige Arbejde, at forøge de jordiske Goder og at forhøje Livets Nydelse. Maskinerne ere i og for sig en Velgjerning; thi de befri Haandarbejdet for en Byrde og forkorte den møjsommelige Anstrængelse. Der ligger aldeles intet Ondt i de nye Opdagelser og Opfindelser og i Maskinerne, men de ere tværtimod en Velgjerning og en Velsignelse for det menneskelige Samfund. Ondet, hvorom jeg taler, ligger derimod i Misbrugen af Maskinerne. Den moderne Liberalisme har berøvet Maskinen dens menneskevenlige Karakter og forvandlet den til en Svøbe for Arbejderen. Enkelte Kapitalister have bemægtiget sig Maskinen i denne eller hin Skikkelse og ere blevne Jærnbane-Magnater, store Fabriksherrer eller Industridrivende og derved Herrer over en stor Mængde Arbejdskraft, ved hvis Hjælp store Rigdomme tilflyde dem, uden at de behøve at anstrænge sig, saa at de kunne nyde Jordens Goder i Overflod, medens Arbejderen vedbliver at være lige fattig, maa føre en kummerfuld Tilværelse og vedblivende maa anstrænge sig, uden at se nogen egentlig Fremgang.

Her ligger det Spørgsmaal nu nær: Hvad kan *forbedre* Nutidens forkerte Forhold? Og jeg svarer: Hjælpen ligger der, hvor Socialismen netop ikke søger den; den

ligger i en Tilbagevenden til *Kristendommens Grund-sætninger*; den ligger i Religionen og i *den kristne Kirke*, som Socialismen netop bekæmper og modarbejder.

Den katholske Kirke, som er en *overnaturlig* Institution, grundet af vor guddommelige Frelser *Jesus Kristus* paa en Klippe, er *ikke nogen Privatsag*, nej, den er tværtimod en Institution, hvorefter andre menneskelige Institutioner maa rette sig. Dens Grund-sætninger maa gjennemtrænge Staten, Kommunen, Familien. Jo mere og jo fuldstændigere dette er Tilfældet, desto bedre ville Forholdene være i det menneskelige Samfund.

Den katholske Kirke grundlægger, opretholder og styrker Familien; ved Ægteskabets Sakrament giver den Familien en guddommelig Indvielse og gjør Lydig-hed mod Forældrene til en Samvittighedspligt for Børnene. Men Familien er Grundlaget for ethvert ordnet Statsvæsen, for Friheden, Civilisationen og Samfundsordenen. Den katholske Kirke forkynder Guds Bud, den henviser til Himlen som Lønnen for en from, retskaffen, ægte kristelig Livsvandel, den henviser til Helvede som den evige Straf for hine Mennesker, som have den Ulykke, at dø som Guds Fjender og Modstandere. Derved bevirker Kirken overalt, hvorhen dens Virksomhed strækker sig, at utallige Forbrydelser mod Liv og Lemmer, mod Sædeligheden og mod Ejendommen blive hindrede, som ellers vilde forstyrre Samfundsordenen.

Den katholske Kirke er saa ret skikket til at lindre al Slags menneskelig Elendighed, idet den forkynder og udøver den kristelige Kjærlighed. Utallige Anstalter for Vajsenbørn, for Fattige, for Gamle, for Rejsende bestaa overalt, hvor den katholske Kirke kan udfolde sin Virksomhed, og barmhjertige Brødre og Søstre indvie deres hele Liv i den kristelige Næste-

kjærligheds Tjeneste. I den katholske Kirke alene ligger Lægedommen for Nutidens og alle Tidens Samfundsonder. Dens Grundsætninger maa gjøres gjældende hos det enkelte Menneske og i hele det menneskelige Samfund, hos de Rige saa vel som hos de Fattige; saa vil det sociale Spørgsmaal være løst. Rigtig nok kan den katholske Kirke ikke borttage alle Livets Lidelser, ikke hindre alle Onder; thi Jorden vil stedse ogsaa for Fremtiden vedblive at være en Jammerdal, som den har været det i Fortiden. Men den katholske Kirke kan lindre Livets og Samfundets Onder; naar dens Grundsætninger gjøres gjældende, kunne Onderne føres tilbage til det ringeste Maal, og ogsaa for de fattigste Mennesker kan Livet gjøres taaleligt.

Fra Protestantismen til Katholicismen.

(4. Indlæg af P. Breitung.)

Gjenmæle mod Hr. Kand. theol. Severinsen.

—o—

Ved Slutningen af vor sidste Artikel kunde vi fuldstændig bifalde Hr. Kandidat *Severinsens* første Paastand, som lød: Naar den katholske Opfattelse af Kristi Ord om Petrus som Klippe er rigtig, saa maa den ogsaa findes hos de h. Fædre.

Men medens vi nu tilføje: Den findes ogsaa i Virkeligheden hos dem, fremsætter Hr. Severinsen tværtimod følgende anden Paastand: De h. Fædre synes for største Delen at have haft andre Anskuelser, end den nuværende katholske Dogmatik. Og Beviset for denne Paastand gav han under Diskussionen omtrent som saa: Det er en lærd, romersk Katholik, som har samlet de h. Fædres Udtalelser om Matth. 16, 18. Men efter denne hans Sammenstilling er der omtrent kun 17

Fædre, som forstode Klippen om Peter, derimod 44, som forstode den om Peters Tro eller Bekjendelse, og 16, som sige, at Kristus selv er hin Klippe. Altsaa opfatte de Texten paa en aldeles forskjellig Maade, og Flertallet af dem har ikke troet, at Kristus med de Ord: »Du er Petrus, og paa denne Klippe vil jeg bygge min Kirke«, havde betegnet Peter som Kirkens faste Grundvold.

Vi haabe, at vi her have gjengivet om end ikke Ordlyden, saa dog Meningen af Hr. Severinsens Indvending rigtig. Nu tilstaa vi gærne, at det maa være noget meget kærkomment for en udenfor Kirken Staaende, saaledes at høre af en »Katholik«, at de h. Fædre have været af en anden Mening angaaende hin vigtige Skrifftext, end Nutidens katholske Theologer. Og ogsaa en katholsk Lægmand turde vel i Førstningen lidt overraskes over denne Meddelelse.

Men Overraskelsen vil snart blive betydelig formindsket, naar man undersøger lidt nærmere, hvem denne »katholske« Lærde da er. Han er fremforalt en *Gallikaner*, d. v. s. en af hine franske Theologer, som paa al mulig Maade søgte at indskrænke den pavelige Autoritet. Men hvad der vil sige endnu mere, han er Gallikanneren *Launoy*, en Mand, som stillede sin lærde Pen i den Grad i det franske Hofs Tjeneste mod Kirken, at han endog skrev en særegen Bog: »*Puissance royale sur le mariage, Regia in matrimonium potestas*«, for imod Kirkens bestemte Lære at frakjende Kirken og tilkjende Fyrsterne den Ret, at opstille Ægteskabshindringer, som gjøre Ægteskabet ugyldigt. Blandt andet mener han deri, at Kirken paa Trienterkonciliet ved sit Dekret mod de ikke overfor Kirken indgaaede Ægteskaber havde udøvet en af den verdslige Magts Rettigheder. Medens alt dette viser os Katholiken *Launoy's* »Katholicisme« i en ganske betænkelig Belysning, kan det jo muligvis netop anbefale ham i Pro-

testahternes Øjne. Men ogsaa blandt dem maa han tabe al Tilforladelighed i disse og lignende Spørgsmaal om Kirkens Autoritet, naar de betragte lidt nærmere et eller andet Mesterstykke af Bevisførelse, han vover at byde sine Læsere. Som »Katholik« maa han naturligvis for Katholiker løse den Vanskelighed, at et almindeligt Kirkemøde, nemlig Konciliet i Trient, har erklæret det for Kirkens Ret, at opstille saadanne Ægteskabshindringer. Hvad dette angaar, svarer han: naar Konciliet her siger: Kirken har denne Ret, saa mener det med Ordet »Kirken« Fyrsterne (!). Er dette ikke Spilfægteri og Toppunktet af Latterlighed? Men den lærde Launoy præsterer endnu mere. Et Sted søger han, atter lige imod den katholske Lære om Ægteskabets uopløselige, sakramentale Karakter, at bevise, at Ægteskabsbrud opløser det ægteskabelige Baand. Som »Katholik« vilde han nu ligeoverfor Katholikerne gjerne dække sig med den pavelige Autoritet. Hvad gjør han saa? Han paaberaaber sig kækt et Brev af Pave Johannes VIII. Men i dette staar tydelig og klart det modsatte, nemlig: »nulla ratione prorsus illi conceditur, aliam vivente priore ducere«, d. e. paa ingen Maade er det ham (nemlig en Ægteemand) tilladt, at tage en anden Hustru, saalænge den første endnu lever«. Launoy ved imidlertid at hjælpe sig. *Han stryger simpelthen Ordene »nulla ratione prorsus, paa ingen Maade«*, citerer ganske flot: »illi conceditur, det er ham tilladt«, og udraaber saa triumferende: »Quid clarius vel expressius? hvad kan der være klarere og bestemtere?« (Jvfr. *Feller, Dictionnaire historique*, 6. Bind, ved Navnet Launoy, hvor der ogsaa henvises til andre Exempler paa en saadan uærlig Omgang med Citater.)

Vi nære ingen Tvivl om, at baade Hr. Severinsen og alle ærlige Protestanter ligesaa godt som vi føle sig frastødte baade af denne oprørende Textlemlestelse og den ovenfor omtalte rent sophistiske Textfordrejelse.

De ville derfor vist heller ikke fortænke os i, at vi ligeoverfor en Mand, der vover saadanne Citationer, ikke ere saa lettroende, som Hr. Professor *Fredr. Nielsen* og hans irske Theolog.*) Denne bryder sig aabenbart mest om Tallene, og som Mathematiker kunde han jo gjerne gjøre det. Men som Theolog burde han dog frem for alt have undersøgt, hvad der da i Virkeligheden skjuler sig under disse Tal; men just dette undlader Theologen, og saaledes giver han da og tillige med ham Hr. Professor Nielsen en aldeles urigtig Fremstilling, ja et sandt Vrægebillede af de h. Fædres virkelige Mening**).

Med alt dette, som vi her have oplyst om Launoy, havde vi imidlertid kun til Hensigt at vise Hr. Severinsen, at naar han har stølet paa hin »lærde Katholiks« Autoritet, saa turde det være en saare uheldig Fejltagelse, og at han i hvert Tilfælde i Spørgsmaalet om St. Peters Primat gjør bedst i, ikke mere at paabe- raabe sig en saa lidet tilforladelig Hjemmelsmand.

Men nu er det vor Pligt ogsaa positivt at vise, hvorledes det da egentlig forholder sig med hine af Launoy angivne Tal, og hvorledes de h. Fædre i Virkeligheden have opfattet Herrens Ord: »Du er Petrus og paa denne Klippe vil jeg bygge min Kirke«. Af

*) Vi se os nødsagede til oftere at komme tilbage til Hr. Professorens Brochure, fordi man adskillige Gange i Diskussionens Løb kunde spore, at den vistnok har været Arsenalet, fra hvilket den ene eller anden af de protestantiske Herrer Opponenter hentede deres Vaaben mod den katholske Lære.

***) Eller vil man maaske forsvare Dr. Salmon derved, at han jo selv havde heenvist til, at Launoy som Gallikaner maaske kunde vrages af os som Hjemmelsmand, og derfor ogsaa havde citeret Jesuiten Maldonat, som dog vistnok var saa ægte romersk-katholsk, som vel muligt, saa svare vi, at heri ligger en ny Urigtighed, hvis ikke noget værre. Først bringer han Launoys aldeles vildledende Tal og saa citerer han et Sted af Maldonat, som om denne havde haft en lignende Anskuelse, men vogter sig vel for at citere Maldonats nærmere Udvikling, hvor hint første Sted forklares.

de omfattende Undersøgelser, hvormed baade den katholske Exegese og den katholske Dogmatik og Apologetik have belyst Launoys Sammenstilling, kunne vi naturligvis her kun i al Korthed give Hovedresultaterne. Men det vilde være ønskeligt, om de protestantiske Theologer dog en Gang søgte virkelig at sætte sig ind i den egentlige katholske Theologi's Værker; de vilde der finde saare meget Solidt, som de ikke synes at have en Anelse om.

For ikke at tale om *Palmieri: De Romano Pontifice*, *Andries: Cathedra Romano* og andre, henvise vi her blot til *Knabenbauer: Commentarius in quatuor s. Evangelia. Evangel. sec. Matth., pars II., pag. 52—68* og *Hurter: Theologiæ dogmaticæ compendium, tom. I., tract. III. de Ecclesia Christi, pars II., cap. II. de primatu Petri Apostoli, thes. 60—68*. Hos Hurter er det navnlig den tredje af de anførte Theser, som undersøger Launoys Tal og kommer til følgende Resultater:

1) Fremforalt staa de andre Opfattelser af hin Skrifftext, nemlig at Kristus selv er Klippen, eller at det er St. Petri Tro og højtidelige Bekjendelse, som er Klippen, slet ikke i Modsætning til den katholske Opfattelse, efter hvilken Petrus er Klippen; tværtimod de forenes udmærket med den, ja forklare den endnu fuldkomnere. Derfor udtale ogsaa mange h. Fædre uden nogensomhelst Selvmodsigelse alle disse forskjellige Opfattelser.

2) Alligevel er og bliver den Opfattelse, at Petrus selv er den Klippe, hvorpaa Kristus har bygget sin Kirke, den ældste og i Kirken almindeligste, som den ogsaa aabenbart er Textens ordrette Mening. Det første af disse Resultater fremgaar klart af følgende: Derved at Petrus blev gjort til Klippen, hørte aabenbart Kristus ikke op at være Hovedklippen, der bærer alt, og ingen Katholik, som paastaar, at Petrus er den synlige Klippe, paa hvilken Kirken er bygget,

har derved nogensinde nægtet, at Kristus, som den usynlige Klippe bærer det hele, baade Kirken og dens synlige Klippegrund; tværtimod sige vi jo udtrykkelig, at det er ved Guds almægtige Bistand, at Petrus og hans Efterfølgere have Kraften til at holde Kirkens Bygning samme. Men deraf følger, at ogsaa de hellige Fædre, som sige: »Kristus er Klippen«, derved paa ingen Maade nægte, at Kirken er bygget paa Petrus; de angive dermed kun den dybeste Grund, hvorfor Petrus er og overhovedet kan være Kirkens Klippegrund. Derved at jeg siger, denne eller hin Valfartskirke i Alpelandene bæres af Alpernes Klippegrund, benægter jeg dog vist ikke, at den er bygget paa dette eller hint Bjærg, der selv staar paa den samme fælles Klippegrund. Det udtaler den h. Kirkefader *Leo den Store* (sermo 3. al. 4. in anniversar. assumptionis suæ) ligesaa kort som klart, naar han lader Kristus sige til Petrus: »Jeg er Grundvolden, foruden hvilken Ingen kan lægge nogen anden, dog ogsaa du er Klippen, fordi du styrkes ved min Kraft«. Eller som *Leo IX.* skriver (ad Michael. Cæular. c. 7.): »Den h. Kirke er bygget over Klippen d. e. Kristus og over Petrus«. Og virkelig, for at bruge et ganske jævnt Exempel, naar En vilde søge at bevise, at her i Landet stod Konseilspræsidenten slet ikke i Spidsen for Regeringen, og derfor satte sig hen og udskrev alle de Steder af Juristers og politiske Forfatteres Værker, hvori der bruges Udtrykket: Kongen er Regeringens Hoved, vilde Hr. Severinsen da vel lade sig derved rokke i sin Overbevisning, at Konseilspræsidenten dog virkelig staar i Spidsen for Regeringen? Netop fordi Kongen er hele Statens Hoved, bliver den Mand, til hvilken Kongen siger: du skal styre Staten, ogsaa virkelig Regeringens Hoved, naturligvis under Kongen, ligesom Petrus er Kirkens Hoved, dog naturligvis under Kristus. Altsaa bør de 16 Fædre, som bruge Udtrykket: »Kristus er Klippen«,

ikke modsættes de 17, som sige: »Petrus er Klippen«; de første forklare kun de andre. (Sluttet).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Mandag d. 13. Maj afholdt *Elisabethforeningen*, som antager sig forældreløse og under vanskelige Forhold stillede Børn, sin aarlige *Generalforsamling*. 13 Medlemmer vare mødte. Foreningens regnskabsførende Formand, højærv. Hr. Pastor *Johansen*, gav en længere Oversigt over Foreningens Virksomhed i Aaret 1894, af hvilken fremgik, at Foreningen havde haft 11 Børn (5 Dreng og 6 Piger) at drage Omsorg for. Foreningens Medlemsantal beløb sig til 99 ligesom ved det foregaaende Aars Begyndelse, idet 4 nye Medlemmer vel vare blevne indmeldte, men 4 andre Medlemmer vare til Gjengjæld bortrejste i Aarets Løb.

Den saak. »Systue« havde atter i det henrundne Aar holdt sine sædvanlige Mandagsmøder og forarbejdet en Mængde Tøj og modtaget betydelige Gaver til Forarbejdelse. En Oversigt over de modtagne, resp. forarbejdede og udgivne Sager havde for nylig været offentliggjort i Ugebladet.

Sekretærinden, Frøken *S. Mariboe*, havde anmodet Bestyrelsen om Tilladelse til at nedlægge sit Embede inden Udløbet af den i Statutterne fastsatte Tid, paa Grund af, at Hjemmet mere end før lagde Beslag paa hendes Tid. Der blev derfor foretaget nyt Valg af en Sekretærinde, og Resultatet blev, at Frøken *Fr. Stratbøcker* valgtes ved skriftlig Afstemning. Bestyrelsen havde tillige anset det for heldigt, at Kassererinden og Sekretærinden havde en Assistentinde, som i Nødtilfælde kunde være dem behjælpelig i deres Hverv, og til denne Post valgtes Frøken *A. Hutters*. Elisabethforeningens Bestyrelse er

saaledes for Tiden: Fru *A. Osterhammel*, Præsidentinde; Enkefru *M. Larsen*, Kassererinde; Frøken *Fr. Stratbocker*, Sekretærinde og Frøken *A. Hutter's*, Assistentinde.

Foreningens specificerede Indtægt og Udgift i Aarets Løb havde været følgende:

Indtægter:

Kassebeholdning fra 1893	619	Kr.	69	Øre.
Medlemmernes Kontingent i 1894	423	—	„	—
Basaren, Tombolaen og Buffetten i 1894 . . .	1025	—	54	—
Kirkekollekten paa St. Elisabeths Fest. . . .	75	—	84	—
Magistratens Tilskud til 3 Børn	143	—	„	—
Overskud fra en Elevkoncert i 1894	37	—	50	—
Forskjellige Gaver	85	—	„	—
Renter i Sparekassens 6. Afd.	21	—	66	—
				2431 Kr. 23 Øre.

Udgifter:

4 Drenges Underhold, Klæder, m. m. hos Brødrene	699	Kr.	19	Ø.
5 Pigers Underhold, Klæder, m. m. hos Søstrene	618	—	„	—
2 Børns Underhold o. s. v. i en Familie	83	—	85	—
Tryksager.	4	—	50	—
				1405 Kr. 54 Øre.

Foreningen har saaledes i 1894 haft et *Overskud* af 1025 Kr. 69 Øre; Basaren i Aar indbragte 773 Kr. 81 Øre (heraf Tombolaen 48 Kr. 76 Øre og Buffetten, hvortil alt var skjænket, 60 Kr. 87 Øre); desuden henstaar i Sparekassens 3. Afd. 3170 Kr. 53 Øre, saa at Foreningens samlede Formue udgjør 4970 Kr. 3 Øre.

For 3 Børn har Foreningen ophørt at drage Om-sorg, men 3 andre ere til Gjengjæld blevne antagne, saa at Elisabethforeningen ogsaa i Aar har 11 Børn, nemlig 5 Drenges hos Brødrene og 6 Piger hos Søstrene. I Tillid til den ægte kristelige og vigtige Opgave, Foreningen har stillet sig, ser den med Fortrøstning Fremtiden i Møde, og idet Bestyrelsen udtaler en hjærtelig Tak til alle Elisabethforeningens Medlemmer og Velgjørere, haaber den, at vinde stedse flere og flere Medlemmer, for at de ved fælles Bidrag og Bestræbelser

maa kunne muliggjøre Optagelsen af endnu flere ulykkelig stillede Børn og i Vajsenhuset drage Omsorg for disses aandelige og legemlige Velfærd, til *hans* Ære, som velsignede Børnene og forkyndte, at deres Engle stedse se hans himmelske Faders Aasyn.

Frankrig. Kardinal-Ærkebiskop *Langénieux* af Rheims har rettet en aaben Skrivelse til Biskop *Fuzet* af Beauvais, hvori kritiseres skarpt en Skrivelse fra Biskoppen til et Ordenssamfund, gaaende ud paa, at man *ikke* turde modsætte sig *den nye ublu Tilvæxtskat*, som den franske Frimurer-Regering har indført for at ødelægge de kirkelige Ordenssamfund. Msgr. Fuzet, skriver Kardinalen, er ved denne sin Opfattelse af Loven i Modstrid med hele Episkopatet, og den h. Skriffs Udtalelser, som Biskoppen beraaber sig paa, have intet at gjøre med disse Forhold. Med denne »Agtelse og Underkastelse« overfor *alle* verdslige Love vilde Kirken aldrig have avlet saamange heltemodige Martyrer og Blodvidner. Efter Biskoppernes og Ordensgeneralerne almindelige Overbevisning maa den nye ublu Skattelov nødvendigvis drage de religiøse Ordenssamfunds Undergang med sig. De øvrige Biskopper havde derfor givet Ordenssamfundenes Foresatte det Raad, at de, paa Grundlag af den Lighed overfor Loven, som er garanteret alle Statens Borgere, maatte erklære, at de ikke saa sig i Stand til at bære den paalagte Byrde og lade det komme an paa *en Inddrivelse ved Vold og Magt*. Ordenssamfundene havde slet ikke Ret til, ved frivillig Betaling af en saa uretfærdig Skat at udlevere til Fiskus de Summer, som ellers komme de Fatige og Hjælpeløse til Gode.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 19. Maj. 5. Søndag e. Paaske. — **20. M.** (Bededag)*) Bernardin af Siena, Bekjender. — **21. Ti.** (Bededag) Felix af Cantalicio. Bekjender. — **22. O.** (Bededag) Venantius, Martyr.

Torsdag den 23. Maj. Kristi Himmelfart. (Gudstjeneste som paa Søndagene; efter Højmessens Kl. 10 i St. Aulgars Kirke synges *Te Deum* i Anledning af Paasketidens Slutning. Samme Dag udløber Tiden for den pligtmæssige Annæmmelse af Paaskekommunionen for deres Vedkommende, som bo i Byer, hvor der findes et katolsk Gudshus). — **24. F.**

Maria, de Kristnes Hjælp. — 25. L. Gregor VII., Pave og Bekjender.

Søndag den 26. Maj. 6. Søndag e. Paaske. Filip Neri, Bekjender (Trehundredeaarsdagen for den Helliges Død.)

*) Mandag, Tirsdag og Onsdag i denne Uge ere kirkelige Bededage, paa hvilke der efter Skolemessen i St. Ausgars Kirke holdes Bønprocession under Afsyngelse af Litaniet til alle Helgner.

St. Elisabeths Understøttelsesforening holder Kvartalsmøde Søndag den 19. Maj i Lokalet, Bredgade 67, 2. Sal o. G., umiddelbart efter Højmessen i St. Ausgars Kirke. Medlemmerne, som bedes møde fuldtalligt, aflægge Beretning og modtage nye Adresser for Sommer-Halvaaret.

„Unio“. Søndag den 19. Maj Kl. 9 Slutningsfest i Vinterlokalet Østergade 32, 1. Sal. Stort Program. Entré gratis.

St. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag den 20. Maj Kl. c. 8¹/₂ i Lokalet Bredgade 67, 2. Sal o. G.

Mariakongregationen for Mænd holder højtidelig **Slutningsandagt** med Prædiken Torsdag den 23. Maj Kl. 7¹/₂ Aften (Kristi Himmelfartsdag) i Jesu Hjærtens Kapel, Stenosgade. Gjenoptagelsen af Møderne skal senere blive bekjendtgjort heri Bladet.

Den sædvanlige **Kirkekollekt** til Fordel for **Hedningemissionen** finder Sted ved Formiddags- og Aftengudstjenesten paa Kristi Himmelfartsdag i alle Vikariatets Kirker og Kapeller.

Bekjendtgørelse.

Paa **Pintse-Søndag** agter den højærværdigste Biskop at meddele **Konfirmationens hl. Sakramente til Voxne.** De Troende, som endnu ikke have modtaget dette hl. Sakramente, anmodes om snarest mulig at melde sig hos Undertegnede (helst fra Kl. 9—10 Form. og 3—4 Efterm.) og at overvære de **offentlige Foredrag**, som i den Anledning holdes i St. Ausgars Kirke, første Gang **Søndag den 19. Maj Kl. 5 Efterm.**

J. Braun, Sognepræst.

Lærlingeforeningen holder Møde hver Søndag fra Kl. 4—9 i St. Mariæ Skole i Boyesgade. Alle katholske Lærlinge og Ynglinge ere velkomne. Undervisning gives i Sprog, Sang og andre Fag. Til Medlemmernes Afbenyttelse forefindes Bibliothek, Gymnastikapparater, Kegel- og Skydebane, forskjellige Spil o. s. v. I Løbet af Sommeren agtes afholdt Fodboldpartier, Sportsflugter m. m. Nye Medlemmer, navnlig Konfirmanterne fra i Aar, kunne indmelde sig hos Broder Weibert.

En Pige, som blev konfirmeret til Paaske, søger Plads hos et katholsk Herskab, hvor Fruen selv gaar med i Huset. Anvises af Redaktionen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 21.

Søndagen den 26. Maj.

1895.

Indhold: Pavelig Skrivelse i Anledning af Pintsefesten. Fra Protestantismen til Katholicismen. Efterretninger fra Ind- og Udland: England. Portugal. — Bekjendtgjørelser.

Pavelig Skrivelse.

hvori særlige Bønner anbefales i Anledning af Pintsefesten.

—o—

Pave Leo XIII.

sender alle Troende, som læse denne Skrivelse, sin Hilsen og den apostoliske Velsignelse.

Det er en for Kirkens moderlige Omhu fuldtud værdig Bøn, som den stedse frembærer til Gud, naar den bønfalder ham om, at der overalt blandt det kristelige Folk maa herske »Enighed baade indvortes i Troen og udvortes i en from Livsvandel«. Derfor have Vi, som baade repræsenterer den guddommelige Hyrdes Person paa Jorden og bestræbe Os for at efterligne hans Sindelag, da heller ikke paa nogensomhelst Maade undladt at fremme netop denne Bestræbelse

blandt de katholske Nationer, og dette samme Maal forfølge Vi nu med Iver blandt hine Nationer, som Kirken allerede i lange Tider og med inderlig Længsel kalder tilbage til sig. Velsignelse og heldig Fremgang for disse Vore Bestræbelser udbede Vi Os følgelig og forvente Vi frem for alt af *Ham*, der med Rette paakaldes som »Forbarmelsernes Fader« og i hvis Magt det staar, at oplyse Sjælene og i sin Godhed at stemme Villien gunstig for Frelsen.

Katholikerne kunne sikkert ikke miskjende Vort Foretagendes store Betydning og Værd; thi det drejer sig her baade om Forøgelsen af Guds Ære og Forherligelsen af Kristi Navn og om mangfoldige Sjæles evige Frelse. Overveje de dette fromt og samvittighedsfuldt, ville de sikkert mere levende føle hin himmelske Kjærligheds Ild og Magt, som med Guds Naade ikke skyer tilbage for noget og ikke lader noget uforsøgt til Bedste for Brødrene. Derfor ville de da ogsaa, hvad Vi inderligt ønske, ikke blot tillige med Os have Tillid til et lykkeligt Udfald, men ogsaa bidrage Alt, hvad de i saa Henseende ere i Stand til, navnlig ved fromme og ydmyge Bønner. — Ingen Tid synes Os mere passende for saadanne Bønner, end hine Dage, i hvilke Apostlene fordem vare forsamlede efter Herrens Himmelfart, endrægtigt holdende ved i Bønnen tillige med Jesu Moder (Ap. Gj. 1, 14.) og forventende den forjættende »Kraft ovenfra« og alle Naadegaver. I hint ophøjede *Coenaculum* og med den Helligaands hemmelighedsfulde Nedstigen som Udspring begyndte Kirken, efter at den allerede var bleven indstiftet af Kristus og var traadt i Live ved hans Død, ligesom levendegjort af et guddommeligt Aandepust, at forvalte med Held sit Embede: at drage alle Folkeslag til een Tro og til et nyt kristeligt Liv. Inden kort Tid viste der sig rige og udmærkede Frugter, blandt hvilke kan nævnes hin inderlige Enighed i Hen-

seende til Sindelag, der ikke noksom kan anbefales til Efterligning, idet nemlig: »de Troendes Mængde havde eet Hjærte og een Sjæl« (Ap. Gj. 4, 32).

Vi ansaa det derfor for gavnligt, at opmuntre Katholikernes fromme Sindelag til — efter den jomfruelige Moders og de hellige Apostles Exempel -- at bede endrægteligen til Gud *i de ni Dage før Pintsefesten* med det bønfoldende Raab: »Udsend din Aand, og Alt skal vorde nyskabt, og Du vil fornye Jordens Aasyn«.

De største og gavnligste Goder maa vi nemlig haabe os af *ham*, som er Sandhedens Aand, som har kundgjort Guds Hemmelighed i den hellige Skrift og styrker Kirken ved sin bestandige Nærværelse; ved *ham* som Hellighedens levende Kilde ville de som Guds antagne Børn gjenfødte Sjæle blive underfuldt opløftede til de evige Ting og fuldkommengjorte, idet guddommeligt Lys og Ild, Lægedom og Kraft, Trøst og Fred, Iver i alt Godt og Frugtbarhed paa gode Gjerninger uophørlig vil strømme ned over dem ved Aandens mangehaande Naadegaver. Denne samme Aand virker endelig ogsaa i Kirken saaledes, at, ligesom Kristus er dette mystiske Legemes Hoved, kan den Helligaand paa en passende Maade betegnes som dette Legemes Hjærte; thi — som den h. Thomas af Aquino skriver — »Hjærtet har et Slags hemmelig Virksomhed, og derfor sammenlignes den Helligaand, som usynligt styrer og sammenholder Kirken, med Hjærtet« (Se Thom. Summ. th. p. III. 9. 8. a. 1. ad III.). — Og da den Helligaand aldeles er Kjærlighed, og Kjærlighedens Gjerninger fortrinvis tilegnes ham, saa tør man haabe, at ved ham vil Vildfarelsens og Ugudelighedens Aand blive bandlyst og Sindenes Enighed, som det sømmer sig for Kirkens Børn, blive snævrere fastknyttet. Ifølge Apostlens Formaning skulle de ikke kives om noget, men have samme Sind, nære endrægtigt samme Kjærlighed, (Phillip. 2, 2. 3.) og saaledes, idet de gjøre Vor Glæde fuld-

kommen, tillige gavne Staten i mere end een Retning. Netop ved denne Katholikernes monsterværdige Endrægtighed, ved denne indstændige Anraabelse af den guddommelige Paraklet tør man haabe, at Tilbageførelsen af de fraskilte Brødre, som Vi have foresat Os, vil vinde Fremgang, saa at de maa have samme Sindelag »som Jesus Kristus« (Philipp. 2, 5.), blive delagtige med os i samme Tro og samme Haab og forenede formedelst den fuldkomne Kjærligheds onskeligste Baand.

Til de Goder, hvormed de Troende, som beredvilligt følge Vor Formaning, sikkert ville se denne Fromhedens og den broderlige Kjærligheds Øvelse gjen-gjældt, ville Vi af Kirkens Skat ogsaa føje den hellige Aflads Belønning.

Saa forunde Vi da Alle, som paa *de ni umiddelbart for Pintse paa hinanden følgende Dage* offentlig eller privat opsende særegne Bønner til den Helligaanden *Aflad af syv Aar og syv Quadrager for hver enkelt Dag, og en fuldkommen Aflad paa en hvilken-somhelst af disse Dage* eller paa selve Pintsefesten eller paa *en af de efterfølgende otte Dage* efter værdig Modtagelse af Skriftemaalets og Altrets hellige Sakramenter og Bønner ifølge den af Os ovenfor betegnede Mening. Fremdeles forunde Vi, at de, som med Fromhed gjøre det samme i *otte Dage fra Pintse af*, kunne vinde *begge disse Aflad*. Tillige beslutte og anordne Vi i Kraft af Vor Autoritet, at de samme Aflad skulle kunne tilvendes Sjælene i Skjærsilden og have Gyldighed ogsaa i de følgende Aar under Iagttagelse af alt det, som ifølge Vedtægt og Ret skal iagttages.

Givet i Rom ved St. Peter under Fiskerringen den 5. Maj 1895 i Vort Pontifikats attende Aar.

C. Kardinal Ruggiero.

Den foranstaaende Apostoliske Skrivelse af vor h. Fader skal paa Kristi Himmelfartsfest oplæses fra Prædikestolen i alle Vikariatets Sognekirker saavel som offentlige Kapeller. Tillige bør de Troende indtrængende opfordres til ivrig Bøn efter den h. Faders Mening. Men da den fælles Bøn ejer en særlig Kraft, saa anordne Vi, at daglig i de ni Dage før den højhellige Pintsefest, Fredag den 24. Maj indtil Lørdag den 1. Juni incl. enten under den saakaldte Skolemesse eller under Majandagten, den nedenstaaende Bøn med det Lauretanske Litani samt Bønnen i fuldstændig Bønnebog 4. Udg. S. 637 »om hele Nordens Gjenforening i den katholske Tro« bedes.

Kjøbenhavn. 20. Maj 1895.

✠ Johannes,

Biskop og Apost. Vikar.

„Ut omnes unum.“ (Joh. 17, 21.)

„At de Alle maa være eet“.

O Herre Jesus Kristus, Du som forinden Din Lidelse har bedet til Din himmelske Fader, at Alle, som tro paa Dig, stedse maa være eet. ligesom Du er eet med Faderen, se med Velbehag ned paa den Bøn, som vi efter Dit guddommelige Exempel frembære for Oprettelsen af Enheden mellem alle Bekjendere af Dit hellige Navn! — Forund os, o Herre, at vi Alle med een Mund og med eet Hjerte maa forherlige og lovprise Dit hellige og ophøjede Navn som ogsaa Faderens og den Helligaands, nu og altid, og i al Evighed! — Derom bede vi Dig, o Herre Jesus Kristus, ved Dine uskattérilige Fortjenesters Rigdom. Amen.

Fader i Himlen, se ned til de mange udødelige Sjæle, som Du har skabt efter Dit Billede og bestemt til Himlen, men som vansmægte i Vildfarelsens og i Syndens Mørke. Udsend Din Aand for at fornye Jor-

dens Aasyn. Aabne Syndernes og de Vildfarendes Hjærter for Din Naade og Sandhed og opvæk Mænd med apostolisk Aand, som føre dem til Troen og Lydigheden i Din Kirke, at der paa Jorden maa blive een Hjord og een Hyrde og at Alle maa opnaa det evige Liv. Amen.

Fra Protestantismen til Katholicismen.

(4. Indlæg af P. Breitung.)

Gjenmæle mod Hr. Kand. theol. Severinsen.

(Sluttet.)

—O—

Men de 44 Fædre, om hvem der siges, at de ved Klippen forstaa Peters Tro eller Bekjendelse; hvad sige vi om dem? Ikke mere og ikke mindre, end at de først rigtig ikke modsige hine 17, som holde St. Petrus for Klippen. Lad os blot endnu en Gang anvende det samme Exempel. Naar imod 17 Forfattere, som simpelthen sagde: »Konseilspræsidenten styrer Staten«, 44 andre anførtes, af hvilke nogle sagde: »Konseilspræsidentens Myndighed styrer Staten«, andre: »Konseilspræsidentens Klogskab og Troskab mod Kongen styrer Staten«, saa vilde dog vore Modstandere ganske vist bifalde os, naar vi foreslog: Lad os saa rolig lægge de 44 til de 17; thi medens disse simpelthen udtale den Kjendsgjerning, at Konseilspræsidenten virkelig staar i Spidsen for Staten, angive de andre dels Grunden, hvorfor han blev sat til at styre Staten, nemlig hans Troskab mod Kongen og hans Begavelse. og dels de Midler og Kræfter, ved hvilke han faktisk styrer Staten, nemlig hans Klogskab og Myndighed. Paa samme Maade forholder sig med St. Peters Tro og Bekjendelse. Den var for det første ydermere en Grund

til, at han blev udmærket for alle de andre Apostle; thi til Belønning for hans trofaste Bekjendelse fik han den Forjættelse, at paa ham som Klippen skulde Kirken bygges. Du har bekjendt mig som Guds Søn, »og jeg siger dig: Du er Petrus (Klippen) og paa denne Klippe vil jeg bygge min Kirke«. Men da St. Petrus og hans Efterfølgere, i deres Egenskab af Kirkens øverste Lærere, ogsaa stedse bevare og forkynde den sande Tro uforfalsket, saa er ogsaa den ufejlbare Lærers urokkelige Tro i Forbindelse med hans højeste Myndighed det Middel, den Kraft, ved hvilken han, naturligvis støttet af Kristi Almagt, bevarer Kirkens Enhed og urokkelige Fasthed mod Helvedes Porte. Den Paastand, at Kirken er bygget paa S. Peters Tro, maa altsaa opfattes paa en lignende Maade, som hin anden, at St. Peters Tro gik paa Vandet. Det er nemlig ogsaa to af de berømteste h. Fædre, *S. Hieronymus* og *S. Ambrosius*, som ved at omtale dette Vidunder sige, at ikke St. Petri Legeme, men hans Tro gik paa Vandet. Nu ville dog vist Alle uden videre tilstaa, at disse Kirkefædre derved ikke have villet nægte, at det virkelig var Petrus selv, der gik paa Vandet; men de fremhævede blot den Kraft, i hvilken han gik over Vandet; den laa ikke i hans Legeme, men i hans Tro og i Herrens Bistand. Med andre Ord, det var den *troende Petrus, som gik paa Vandet*; saaledes er det ogsaa, naar Kirken siges at være bygget paa Petri Tro, *den troende Petrus, der er Klippen*. Thi Petrus og hans Efterfølgere ere i Udøvelse af deres højeste Læremyndighed over hele Kirken altid ufejlbare ved den Helligaands Bistand; denne deres urokkelige Rettroenhed i Trosforkyndelsen bevarer hele Kirken for Vildfarelser; altsaa er det ligesaa rigtigt at sige: den i sin Læreforkyndelse rettroende Petrus eller Petri Efterfølger er Kirkens Klippegrund, som at sige: den apostoliske Stols bestandig rette Tro er denne

Klippegrund. — Derfor se vi ogsaa, at blandt Fædrene, der anføres som saadanne, »der ved Klippen forstode Peters Tro«, netop de mest fremragende udtrykkelig bekjende, at *Petrus selv er Klippen*. Saaledes anfører *Knabenbauer* ved Siden af et Sted, hvor *den h. Hilarius* kalder Petri Bekjendelse Kirkens Klippegrund, **4** andre Steder hos den samme h. Fader, hvor Petrus selv er Klippen. Paa samme Maade kalder den *h. Ambrosius* paa mindst **5** Steder Petrus selv Klippen, medens han andetsteds heller ikke betænker sig ved at sige: »Troen er Kirkens Fundament, thi ikke om Petri Kjød, men om hans Tro er der sagt, at Dødens Porte ikke skal overvælde den« (de Incarn. c. 5, n. 34). Hr. Severinsen kan paa det samme Sted efterse Citaterne af den *h. Krysostomus* og den *h. Cyrillus af Alexandria*, saa at altsaa netop de h. Fædre, som Modstanderne saa gjerne anføre for deres Mening, aabenbart have anset den stedse rettroende Petrus som den Klippe, paa hvilken Kristus har bygget sin Kirke. Ogsaa af *den h. Augustin* findes der hos *Knabenbauer* og *Maldonat* mindst **5** Steder, hvor han kalder Petrus selv eller ogsaa Petri Stol i Rom Klippen; og dog er det bekjendt, at han ogsaa anser Troen for Klippen og atter flere Gange har fremhævet, at Kristus selv er Klippen. Vi se altsaa, disse h. Fædre selv finde i deres forskjellige Udtryksmaader ikke nogen Modsigelse, tværtimod de bruge dem ved Siden af hinanden og forklare den ene ved den anden. Altsaa var det temmelig ørkesløst, at *Launoy* gjorde sig den Umage, at udregne, hvor mange Steder han kunde anføre for den ene og hvor mange for den anden af disse Udtryksmaader. Thi saasnart jeg engang véd, at den *h. Ambrosius* eller *Hilarius* eller *Augustinus* virkelig ganske bestemt holde S. Peter for Klippen, saa maa deres Ytringer om Petri Tro aabenbart forstaaes paa den ovenfor angivne Maade, der alene og fuldkomment

passer til disse h. Læreres klart udtalte Mening om Petrus. Men da er det ogsaa ganske ligegyldigt, om de nu en eller tre eller fem Gange betegne ogsaa Peters Tro som Klippe; altsaa taber Sammenlægningen af disse deres forskjellige Ytringer al praktisk Værd for Primatets Modstandere, de ere jo dog alle sammen kun forskjellige Udtryk for en og samme katholske Tros-lære om Petri Primat. Fremstiller man det alligevel saaledes, som om hine tre Grupper vare hinanden modsatte, saa fordrejer man ligefrem disse forskellige Ytringers virkelige Mening. At en saadan Manovre kan passe til Launoy's ovenfor beskrevne Taktik, nægte vi ikke; men af enhver ærlig Protestant vente vi, at han med os gjør bestemt Front mod en saa uværdig Behandling af de h. Fædre. Er der Nogen, som kan kræve, at man ikke med Vold og Magt lægger en Modsigelse ind i hans forskellige Ytringer, saalænge de ganske godt kunne forenes, er det uden Tvivl hine h. Fædre, som Herren har udstyret med saa stor Visdom og Hellighed, og som hele Kristenheden gennem alle Aarhundreder har set op til med Ærefrygt.

Men ved denne Undersøgelse af de h. Fædres forskellige Udtalelser blev der, som ovenfor sagt, af den katholske Theologi fremdraget og fastslaaet endnu et andet og ikke mindre vigtigt Resultat, nemlig det, at blandt hine tre Opfattelser af Kristi Ord til Petrus, skjønt de indbyrdes slet ikke modsige hinanden, den alligevel er den ældste og mest fremherskende i Kirken, som efter selve Skriftens Ordlyd hævder, at det er Petrus selv, som kaldes Klippen, hvorpaa Kirken skal bygges.

At den er den ældste i Kirken, ses deraf, at den før den h. Ambrosius' og Augustinus' Tid simpelthen var den almindelig vedtagne i Kirken. Saaledes anfører Hurter alene af det 3. Aarhundredes Fædre og

kirkelige Forfattere 15 Steder, som bekjende, at Kirken er bygget over St. Peter som Klippe.

Men saa kom Arianismens Tider. Imod dette vidt udbredte Kjættereri, som benægtede Kristi vor Herres Guddom, lægge nu de h. Fædre særlig Vægt paa St. Petri højtidelige Bekjendelse: »Du er Kristus, den levende Guds Son«. Da den saaledes bekjendende Petrus til Belønning for denne Bekjendelse er bleven gjort til Kirkens Klippegrund, kalde de nu særlig Petri Tro og Bekjendelse Kirkens Klippe; ligeledes fremhæve de nu oftere, at Kristus er den guddommelige Klippe, der bærer hele Kirken. Men at de derved ikke blot aldeles ikke have fornægtet, men efter Tidens særlige Krav kun nærmere forklaret deres Mening om Petrus som Kirkens Klippegrund, det have vi ovenfor set; og netop de mest fremragende Kirkefædre af denne Periode høre vi dog gjentagne Gange med de udtrykkeligste Ord bekjende deres Tro paa, at Kirken er bygget over Petrus som Klippe (se ovenfor!).*) -- Allerede i Begyndelsen af forrige Aarhundrede havde Natalis Alexander meget klart oplyst alt dette (jfr. Citaterne hos Knabenbauer). Havde man taget Hensyn til denne kirkehistoriske Oplysning, vilde man ikke have gjort saa

*) En hel Række Citater af Fædrene i denne Periode vil Hr. Severinsen finde hos Maldonat (Comment. in 4 Evang., t. I.). Havde Hr. Prof. Niensens irske Theolog anført disse, saa vilde det have været umuligt for ham, at paaberaabe sig ved Siden af Gallikaneren Launoy ogsaa „Jesuiten Maldouat“. Men saa havde jo ogsaa de protestantiske Lægfolk mærket, at han ikke havde nogen anden at beraabe sig paa, end den lidet tilforladelige Launoy, og at den katholske Opfattelse af Herrens Ord til Petrus er fra de ældste Tider hævdet i Kirken. Denne Oplysning tør dog protestantiske Kristne ikke taa. Derfor fortier han disse Citater og siger, at „Maldonat med sand protestantisk Frihed drøfter Fædrenes Fortolkning“.

megen Ophævelse over Launoy's skjæve og misvisende Paastand.

Det var altsaa paa Grund af Kampen mod Arianismen, at Fædrene efter denne Vranglæres Optræden gjerne brugte den Skriftfortolkning, som, uden at nægte Petri Primat, dog tillige ogsaa skarpt fremhævede Kristi guddommelige Værdighed. Men allerede paa St. Augustinus' Tid og endnu mere i den umiddelbart paafølgende Periode se vi Kirkens ældgamle Tro, at Petrus er Klippen, udtalt baade i *Katecheserne* for det kristne Folk — saaledes f. Ex. af den h. Augustinus (in. psalm. contra part. Donati) og i *Kirkens Hymner og Bønner* — som den h. Augustinus netop vidner om paa det Sted, hvor han efter Dr. Salmon skulde udtale sig mere imod denne Opfattelse, jfr. andre Citater hos Hurter. — Men især fremtræder den paa det klareste i de Dokumenter, der have den største Værd som Vidnesbyrd om Kirkens Tro, f. Ex. den af den h. Pave Hormisdas forfattede *Trosformular*, som i Aaret 519 blev underskrevet af flere orientalske Patriarker og flere Hundrede Biskopper og senere af det 8. almindelige Kirkemøde (det 4. i Konstantinopel). I denne Trosformular er indeholdt en udtrykkelig Bekjendelse af Petri Efterfølgeres Ufejlbarehed i Trosforkyndelsen, under Paaberaabelsen af Kristi Ord til Petrus og Kirkens og Fædrenes gamle Lære. Ligeledes bifaldt det almindelige Kirkemøde af Chalcedon 451 denne Opfattelse af Kristi Forjættelse om Klippen. Thi i den paa dette Koncil udtalte Afsættelsesdom over Dioskorus hedder det, at Pave Leo afsætter Dioskorus »gjennem denne h. Synode i Forening med den tre Gange salige og prisværdige h. Apostel Petrus, som er den katholske Kirkes Klippe og Grundvold og Fundamentet for den rette Tro«.

Men mest slaaende turde maaske den Kjendsgjerning være, at især den kirkelige Liturgi, som dog vist forkynder den i Kirken almindelige Tro, ikke blot i den

romerske Kirke fra de ældste Tider priser den h. Petrus som den Klippe, hvorpaa Kirken er bygget, men ogsaa hos de Sekter, som i de første Aarhundreder skilte sig fra Kirken. Endnu den Dag i Dag staar i Nestorianernes og Jakobiternes ældgamle Liturgier denne Bekjendelse af Petri Primat, som de ved deres Frafald toge med sig fra den gamle Kirke. Saaledes synges i det jakobitiske Officium i Vesperen for Lørdagen: »Paa hin Klippe, den Simoniske, er jeg (Kirken) bygget, og frygter ikke. Havets Bølger sloge mod mig, men rystede mig ikke; den bandlyste Arius kæmpede mod mig og bukkede under.« Og i de h. Apostles Officium hedder det: »Lovprisning være ham, som udvalgte Simon og satte ham til Kirkens Fundament, saa at den ikke rystes af Hæresiens Bølger«. Og atter: »Om Simon, Apostlenes Hoved og Kristi Kirkens Fundament, Hoved, Hyrde og Styrrer, har Herren bevidnet: Du er Petrus og paa denne Klippe vil jeg bygge min Kirke; vogt min Hjords Væddere, vogt mine Lam, vogt mine Faar og vogt dem paa Troens Græsgange«. Og paa anden Kirkeindvielsessøndag synges der: »O lykkelige Kirke, hvis Nøgler bleve overgivne til Simons Hænder, som er Klippen og Fundamentet!« Paa St. Peter og Pauls Fest prises Petrus salig, »Du, som af Guds Søn blev sat til hans Kirkens Fundament for at bære hele Husets Vægt, som han selv bærer hele Verdens«. Og at disse Kristi Forjættelser ikke blot gjælde Petrus, men ogsaa hans Efterfølgere til alle Tider, bekjendes ligesaa klart af det nestorianiske Officium, som paa den samme Føstdag synger: »Lyksalig er Du, hæderfulde Roma, kongelige By, den himmelske Brudgoms Tjenerinde, i hvilken som i en Borg Petrus boer, han som er Apostlenes Hoved, paa hvis Fasthed vor Forløser har bygget sin rettroende Kirke«. Vi kunne umulig anføre alle de herlige Vidnedsbyrd om den gamle Kirkes Tro, som Jakobiternes, Nestorianernes og endog

Grækernes og Russernes Liturgier indeholde. Hr. Severinsen kan selv efterse dem i *den syriske Chorepiskopus af Mossul Joseph Bar David's Afhandling: Antiqua ecclesiae syro-chaldaicae traditio circa Petri Apostoli ejusque successorum Romanorum Pontificum divinum primatum.* Romæ 1870.

Et vil vor ærede Modstander dog vist forstaa: Naar vi saaledes se Kirkens gamle Tro bevidnet endog af de Sekter, som skilte sig fra den allerede i det 5. Aarhundrede, altsaa netop paa den Tid, da efter Hr. Prof. Nielsens irske Theolog, »hin Grundlov« for Kristi Kirke, nemlig at Petrus skal være dens Fundament og dens Bestyrer, »endnu ikke var opdaget«, og naar vi tillige se, at man støtter en saadan Paastand paa en Launoy's urigtige Talangivelser, paa en lemlæstet og fordrejet Text af en katholsk Forfatter og paa en misforstaaet Text af en eneste af de h. Fædre: saa maa vi af ganske Hjærte beklage »de Kristne«, som »oplyses« paa en saadan Maade. Jeg siger nu ikke, at Hr. Severinsen selv har taget sine Indvendinger af Hr. Prof. Nielsens Brochure. Men da han er kommen frem med flere af de urigtige Paastande i denne Brochure, saa maatte jeg nødvendigvis ogsaa gaa ind paa denne og det paa en skarpere Maade, som dens uforsvarlige Paastande virkelig fortjene.

Men alle mine kjære Trosfæller vil jeg opfordre til at staa faste i den Tro, og alle troende Protestanter beder jeg, at de for Alvor gjøre sig bekendte med den Tro, som de 3 første Aarhundreders herlige Martyrkirke har overleveret til os, som de h. Fædre og Kirkeforsamlingerne, d. e. hele den h. Kirke i Ord og Gjerning højtidelig har bekendt sig til, ja, som selv de fra os og Rom skilte Brødre fra de ældste Tider af bære Vidnesbyrd om, den Tro, som endog efter vore Modstanderes Tilstaaelse af Herren selv blev forkyndt i et Sprog, som slet ikke mere kan misforstaaes, nemlig:

»Du er Klippen (kepha) og paa denne Klippe (kepha) vil jeg bygge min Kirke, og Helvedes Porte skulle ikke overvælde den«.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

England. I Anledning af den h. Faders Skrivelse til det engelske Folk har den anglikanske (protestantiske) Ærkebiskop af Canterbury opfordret sin Gejstlighed til at bede for *de kristne Konfessioners Gjenforening*. Den anglikanske Biskop skriver bl. a. »Mine kjære Brødre! Naar vi betragte Fortidens frygtelige Skismer, Aarsagerne til dem og de bedrøvelige Tilstande, som fulgte efter, de unægtelige Hindringer, som de lægge i Vejen for Verdens Omvendelse og for dens Tilbageførelse til Kristi Lære og Efterfølgelse, og naar vi se saamange Konfessioner — Presbyterianere, Nonkonformister og Romerske — hjemme og i Udlandet, som nu alle ønske og attraa Kristendommens Enhed, hvem kan da være i Tvivl om, at denne Bestræbelse hidhører fra Herren? Jeg haaber, at der, ligesom ifjor i alle vore Kirker og Kapeller vil blive opsendt til Herren paa den h. Pintsefest Bønner for Kristendommens Enhed, ja, at en stadig Bøn om en saadan Enhed, som er Kristi Villie, vil opstige fra mange Hjærter«.

»The english church-union« afholdt for nylig et Møde, hvor Lord *Halifax* for 28. Gang blev valgt til Præsident. Den protestantiske Lord, som for nylig er vendt tilbage fra en Udenlandsrejse, under hvilken han bl. a. ogsaa har besøgt Rom, talte paa Mødet med Begjstring om Pave Leo XIII.s Skrivelse til det engelske Folk, »hvori han søgte at fremme Kristi Rige i Troens Enhed«. Idet Lorden omtalte den Bebrejdelse, som fra forskjellige Sider er bleven rettet mod Pavens

Skrivelse, at den udelukkende bevægede sig paa et overnaturligt Omraade og ikke foreslog positive Midler, som kunde gennemføre en Gjenforening, erklærede Lord Halifax: »Paven vidste, at det vilde være forhastet, nu allerede at drøfte theologiske Stridsspørgsmaal, som adskille begge Kirker. og derfor har han udelukkende hensat Spørgsmaalet i den overnaturlige Sfære og indbudt os Alle til at bede for Kirkernes Gjenforening. Alle de, som maaske ville ringeagte Pavens Indbydelse og ikke følge den, ville derved kun bevise, at de ikke vide, hvad Kristi Kirke er, og heller ikke have Begreb om, hvor dyrebar dens Enhed maa være for Enhver, som kalder sig Kristen«.

»Times« siger om Pavens Skrivelse til Englænderne, at den er en stor kristelig Hyrde værdig, at Opfordringen til Bøn, som er indeholdt i den, er en gavnlig Tanke, som i fuldeste Maal er i Harmoni med den h. Skrifs Lære, at en Atmosfære af sand og ren personlig Fromhed og hjærtelig Velvillie og Hengivenhed for den engelske Nation gaar igjennem hele Skrivelsen, at Tonen i Skrivelsen udmærker sig ved udsøgt Forekommenhed, og at kun faa Englændere ville tilbagevise den pavelige Velsignelse, som meddeles hele det engelske Folk, ihukommende Pius VII.s Udtalelse, at en Oldings Velsignelse aldrig kan skade Nogen. Omtrent paa samme Maade ytre sig Daily News, Daily Chronicle, Evening Standard, St. James Gazette, Morning News, Western Mail, Newcastle Daily Journal o. s. v.

Portugal. I Anledning af *den h. Antonius af Paduas* syvende Centenarium vil der i Lissabon, hvor den berømte Helgen af Francikanerordenen blev født, blive foranstaltet store Festligheder af en international Karakter. Til Festen skal der ogsaa knyttes *en international katholsk Kongres*, som træder sammen den 25.

Juni. Man vil baade fra kirkelig og verdslig Side opbyde Alt, for at gjøre Festen saa højtidelig som mulig.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 26. Maj. 6. Søndag e. Paaske. Filip Neri. Bekjender (Trehundredeaarsdagen for den Helliges Død). — **27. M.** Maria Magdalena af Pazzi. Jomfru. — **28. Ti.** Ubaldus, Biskop og Bekjender. — **29. O.** Augustinus af Canterbury, Biskop og Bekjender. — **30. To.** Oktav af Kristi Himmelfart. — **31. F.** Angela Mericia, Jomfru. (I St. Ansgars Kirke: Kl. 8 Aften højtidelig Slutning af Majandagterne med Prædiken og Procession). — **1. Juni. L.** Vigiliiefastedag til Pintsefesten. (I St. Ansgars Kirke: Kl. 8 Morgen Profetiernes Læsning, Døbevandets Indvielse, Litani til alle Helgener og Højmesse henved Kl. 8^{3/4}.)

Søndag den 2. Juni. Den Helligaands Sendelse. Første Pintsedag. (I St. Ansgars Kirke: Kl. 7 stille Messe; Kl. 8 højtidelig Prælatsmesse, efter hvilken den højærværdigste Biskop meddeler **Konfirmationens h. Sakrament** til Voxne; Kl. 10^{1/2} Levitmesse; Kl. 3 Aften Festandagt.

St. Ansgars Kirke. Søndag den 26. Maj Kl. 5. **Efterm.** holdes offentligt Foredrag om Konfirmationens h. Sakrament, i Anledning af dette hellige Sakramentes Meddelelse paa Pintsefesten.

Rosenkransbroderskabets maanedlige Møde bortfalder paa den h. Pintsedag; men Medlemmernes Opmærksomhed henledes derimod paa den højtidelige Slutning af Majandagterne med Prædiken og Procession, som finder Sted i St. Ansgars Kirke paa Fredag den 31. Maj Kl. 8 Aften. — Jomfruernes Forening tager Del i Processionen med Broderskabets Faner.

Fra Fredag den 24. Maj indtil Lørdag den 1. Juni (begge Dage medregnede) holdes i St. Ansgars Kirke om Aftenen Kl. 8 (tildels i Forbindelse med Majandagten) en Novena til den Helligaand ifølge den h. Faders Mening, med Bøuner om de Kristnes Gjenforening i Troens Enhed.

En Lystbaad, 2^{3/4} Aar gammel, kan paa Grund af Bortrejse sælges meget billig. Den er 8 Alen lang med en liden Fordæk, bygget i Jagtform med Storsejl, Fok og Klyver. Til 12 Personer er der rundt om i Baaden Siddepladser, under hvilke der ere lukkede Rum til Proviant, Jagtredskaber m. m. Nærmere Oplysning faas paa dette Blads Kontor.

En ung Pige ønsker Plads som **Barnepige** eller indvendig.
Prinsessegade Nr. 40, 3. Sal. C.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 22.

Søndagen den 2. Juni.

1895

Indhold: Konfirmation. Katholsk og protestantisk Missionsgjerning. Tre kostbare Bibler. Efterretninger fra Ind- og Udland: Rusland. Italien. Tyskland. Asien. England. — Bekjendtgjørelser.

Konfirmation.

—o—

Kom, Helligaand, vor Himmelgjæst!
du er endnu den samme,
der paa den første Pintsefest
steg ned som Lys og Flamme.
Kom, Helligaand, kom stærk og mild,
tænd i mit Bryst din Alterild,
og lad den aldrig slukkes.

Kom, Visdoms og Forstandens Aand,
lær du mig ret at fatte,
vejledet af din Kirkes Haand,
din Sandheds rige Skatte;
thi, var al Verdens Visdom Tant,
dit Livsens Ord er evig sandt
og staar ej til at rokke.

Kom Raadets Aand og Styrkens Aand
med Kraften fra det høje.

Min Sjæl er som en smidig Vaand,
naar selv du vil den boje;
hjælp mig din Vilje klart at se,
og hjælp mig gennem Vel og Ve
din Viljes Vej at følge.

Kom Kundskabs Aand og Fromheds Aand,
fortæl mig mange Gange:

min Sjæl var lagt i Syndens Baand,
en arm og ussel Fange;
men Jesus Krist dens Lænker brød
og frelste mig af dybest Nød;
lær mig hans Navn at elske.

Kom fremfor alt som Gudsfrygts Aand,
at Gud jeg tjener ene
og vier Hjærte, Mund og Haand
til ham, den evig rene.

At frygte Gud er Visdoms Rod
og Kildevæld til Naadens Flod
og Vejen til hans Rige.

Kom, Faderens og Sønnens Aand,
og byg i mig dit Tempel,
salv du mig ved din Tjeners Haand
og paatryk mig dit Stempel,
ja, paatryk mig, min Frelses Gud,
det Præg, der aldrig slettes ud,
som Stridsmand for dit Banner.

Kom, Helligaand, jeg er bered
at kæmpe for dit Rige;
jeg sværger dig en Faneéd; —
lad mig den aldrig svige.

Om hvert et jordisk Baand saa brast,
 giv du mig Kraft at holde fast
 ved Korsets høje Mærke.

1012.

Katholsk og protestantisk Missionsgjerning.

(Af F. Esser.)

—o—

»Gaar ud i den ganske Verden og prædiker Evangeliet for al Skabningen. Hvo som tror og lader sig døbe, skal blive salig; men hvo som ikke tror, skal blive fordømt. Men disse Tegn skulle følge dem, som tro: i mit Navn skulle de uddrive Djævle; de skulle tale med ny Tunger; de skulle tage paa Slangør; og dersom de drikke nogen Gift, skal det ikke skade dem; de skulle lægge Hænderne paa Syge, og de skulle helbredes« (Marc. 16, 15—18).

Disse vor Herres Afskedsord til sine Disciple ere ordret gaaede i Opfyldelse i den katholske Kirke. Apostlene gav sig strax til at vandre ud i Verden, og utallige Undergjerninger aflagde Vidnesbyrd om deres Prædikens Sandhed. Den hellige Stol har som Apostlenes Arvetager stadig troet sig forpligtet til at sende Troens Sendebud til alle Jordens Folk for at forkynde dem Frelsens Evangelium, og ogsaa deres Gjerning ledsagede Gud indtil vore Dage med talrige Mirakler, som vidne om, at den Tro, de forkynde, er den samme som Apostlenes Tro. Indtil den Dag i Dag gjælder om den katholske Kirkes Trosforkyndelse, hvad den h. Paulus skriver om Datidens Kirke: »Deres Røst er udgangen over al Jord, og deres Ord til Jorderiges Grænses« (Rom. 10, 18).

Men medens den katholske Kirkes Missionsgjerning netop i det 15. og 16. Aarhundrede tog et stort Opsving, hvorved den blandt Hedningerne indvandt med rige Renter, hvad den havde tabt i Europa, kjendes der indtil vort Aarhundrede, eller i alt Fald til Slutningen af forrige Aarhundrede, saa godt som intet til Missionsgjerning iblandt dem, som med Forkærlighed kalde sig »de Evangeliske«. Først efter flere Aarhundreders forbitrede Kampe mod den gamle Moderkirke og ikke mindre voldsomme indbyrdes Partistridigheder syntes de at vaagne til Bevidsthed om, at dersom de vilde anses for Kristi sande Kirke, maatte de ogsaa efterkomme Herrens Ord: »Gaar ud i den ganske Verden«. Siden den Tid har de til Dels med stor Iver og umaadelige Pengeofre helliget sig til Missionsgjerningen — om til Gavn for Kristendommens Sag, det er et andet Spørgsmaal.

En uheldig Følge har unægtelig været den, at Protestanternes Indtrængen i Missionerne har ført til mangfoldige Sammenstød imellem dem og Katholicismen, som var til største Skade for Hedningerne og ogsaa i Hjemlandene ifølge de protestantiske Missionærs ofte i høj Grad usandfærdige Beretninger kun tjente til at gjøre Kløften imellem Katholikerne og Protestanterne endnu dybere. Ogsaa her er for nogen Tid siden en Artikel bleven publiceret i Søndagstillæget til Nationaltid. for 31. Marts 1895, som giver et fuldstændigt Vrægebillede af de virkelige Forhold, idet den efter gammel protestantisk Sædvane skyder egne Fejl paa Modstanderen. Vi se os derfor i Sandhedens Navn nødte til at imødegaa den Sætning for Sætning; komme vi derved til at sige mange Sandheder, vi helst vilde have ladet usagte, saa er Skylden ikke vor.

Artiklen i Nationaltid. begynder med en Indrømmelse, som dømmer hele det protestantiske Missions-

væsen i Bund og Grund. »Ved Siden af alt det glædelige, som der i vore Dage er at berette om Kristendommens Fremtrængen i Hedningelandene, er der jo ogsaa stundom mindre glædelige Ting at melde. Hertil hører i første Række de beklagelige Tilfælde, hvor de forskjellige kristelige Konfessioner enten komme i Strid med hverandre ude paa Missionsmarken eller dog fortrædige og forulempe hverandre, saa at der kan blive Tale om, hvad Paulus kalder: »at trænge sig ind i en fremmed Bestilling«. Det er desværre den sørgelige Følge af den kristne Kirkes (maa hedde: Protestantismens) Splittelse i de mange Samfund og Partier; at Hedningerne saa ofte kunne faa Lejlighed til at sige til Missionærerne: »I ere jo ikke engang selv enige om, hvad der er Sandheden; hvorledes ville I da forlange, at vi skulle tro Eder?«

Forf. gjør Ret i at beklage disse Tilstande; thi de tjene kun til Kristendommens allerstørste Skade, navnlig i Hedningelande, hvor Folkene med den jævne Menneskeforstand endnu ikke have indlevet sig i den Begrebsforvirring, ifølge hvilken Troen paa Kristi Guddom og dens Benægtelse, Troen paa Skriften som Guds Ord, der staar ved Magt i et og alt, og som Menneskeværk, Kritikken kan godkjende eller forkaste efter Behag, de mange afvigende Anskuelser om Alterets Sakrament og utallige andre kontradiktoriske eller kontrære Modsetninger alle sammen skulle kunne samles under een Hat: Kristi Tro. Mange Steder er Kristendommen ifølge Protestantismens beklagelsesværdige Virksomhed ligefrem bleven til Spot og Foragt. Ogsaa katholske Missionærer, navnlig i Indien, hvor alle de Hundreder af Sekter tumle sig frit som i det engelske Moderland, klage meget over den skadelige Indflydelse, dette Syn udøver paa Hedninger, den Foragt for al Kristentro, det vækker hos dem. Og Englænderen *Palgrave* skriver om Muhamedanerne, at de mene: »en Religion

som den protestantiske fortjente ikke, at en alvorlig Mand lagde Mærke til den« (se Katholische Missionen, 1877, S. 200).

Helt anderledes er Forholdet i den katholske Kirke, og skjønt den protestantiske Adsplittelse ogsaa skader den meget, da Hedningerne gjerne slutte fra den ene til den anden, saa vinder den dog stadig i Anseelse og gjør stedse større Fremskridt. Et meget hædrende Vidnesbyrd for de katholske Missionærer i Ostindien aflægge de protestantiske Missionærer i Batavia i en af deres Regnskabsberetninger: »Man kan ikke nægte, at den katholske Kirke gjør foruroligende Fremskridt i Indien. Fastsluttede som den makedoniske Falanks rykke Katholikerne frem og tilkæmpe sig Sejr efter Sejr. *Som Kirke* gjør den romerske Kirke et gunstigere Indtryk paa de Indfødtes Gemyt end noget Samfund, der gaar under Navn af protestantisk Kirke. Til Trods for de mislige Omstændigheder byder den romerske Kirke os i det mindste Billedet af en i Sandhed enig Kirke. Den har kun een Bekjendelse; dens Præster og Tjenere modsige hverandre ikke offentlig; hvad den ene fastholder som Trossætning, vil ingen anden stride imod. I sin Indretning er den vor Kirke langt overlegen« (Kath. Miss. 1888, S. 224.)

Det turde heraf være indlysende, at kun den katholske Kirke er skikket til Missionsarbejdet. Tillige havde den 1800aarige Forrettigheder, som Protestanterne skulde have respekteret. Det gælder om dem, hvad Forf. efter Paulus kalder »at trænge sig ind i en fremmed Bestilling«. Indbyrdes kan de ikke gøre sig den Bebrejdelse, da de alle akkurat have lige megen Ret. Det bedste for Kristendommens Sag vilde være, om de kaldte deres Missionærer tilbage, for at de ikke ved deres evindelige Stridigheder skulle anrette endnu større Skade for Fremtiden; thi det Haab, Forf. ytrer om, at de forskjellige Kirkesamfund skulde kunne for-

enes til »ret broderligt« at »arbejde ved Siden af hverandre«, er illusorisk; der kan ikke være Tale om vedvarende ydre Enhed, hvor Enhedens indre Baand, den højere Autoritet, som fortolker Sandheden i Guds Navn, mangler.

Forf. vender sig herefter til den katholske Kirke og klager bittert over, at den ikke vil være med til »broderligt at arbejde ved Siden« af de protestantiske Sekter. »Som i Hjemlandet, saaledes er selvfølgelig ogsaa paa Missionsmarken Rom eksklusiv og intransigent til det yderste«. Selvfølgelig! thi Rom er alle Vegne et og det samme, det skifter ikke Ham med Himmelstrøget og kan ikke anerkjende som Sandt i Hedningelandene, hvad det dømmer som Vildfarelse i de kristne Lande. »Fra deres Side er der naturligvis ingen Tale om nogen Anerkjendelse over for andre Samfund, end sige Samarbejde med disse. »Den enesaliggjørende Kirke« kan og vil kun anerkende sit eget; alt det øvrige er for den i Grunden kun Hedenskab«. Det første er sandt og »naturligt«. Saalænge den katholske Kirke holder sig for den ene sande og derfor den enesaliggjørende, kan den ikke anerkjende noget, der afviger fra dens Trossætninger; thi det er at opgive sig selv, naar man anerkjender en anden Tro ved Siden af sin egen som sand eller kun som ligeberettiget. Derfor kan der heller ikke være Tale om Samarbejde paa det religiøse Omraade med afvigende Trossamfund, meget mindre end det kan gaa an, at en dansk Patriot gjør fælles Sag med en Fjende af den danske Stat. Men naar Forf. nu vedbliver, at »alt det øvrige er for Rom i Grunden kun Hedenskab«, saa lyde disse Ord dog meget besynderlige, for ikke at sige latterlige i en Protestants Mund. Hvor har da nogen Sinde en Katholik sagt, at Protestantismen er Hedenskab? hvor har en katholsk Forfatter skrevet noget saadant Nønsens? Er det ikke meget mere Protestanterne, de protestantiske Præster

i Spidsen, som bebrejde Katholikerne Paveforgudelse, Maria- og Helgentilbedelse og andet Hedenskab? En tysk protestantisk Præst har endogsaa skrevet en hel Bog om Hedenskabet i den katholske Kirke. Og *Sp.* (det er Forf.'s Mærke i Nationaltid.) han er da heller ikke langt fra at sigte os eller dog vore Omvendte i Hedningelandene for Hedenskab, eller skriver han ikke senere hen i sin Artikel: »Kan det nu end siges, at ogsaa de til den romerske Kirke overtraadte Hedningekristne jo dog ere og forblive »Kristne« (Gaaseøjnene vise, at den meget skruede Indrømmelse næppe er alvorlig ment), da er dette vel sandt, men naar man saa betragter den papistiske Missionspraksis, hvorledes *mange Steder**) den hedenske Overtro taales, ja, endog meddeles en kristelig Fernis, o. s. v.«? Altsaa dog i Grunden ikke andet end Hedninger, og saa gjør naturligvis Missionærerne, der taale sligt Uvæsen, sig medskyldige i Hedenskab.

»Dog dette fik endda at være, dersom den romerske Kirke saa blot vilde lade de andre Kirkesamfunds Missionærer være i Fred. Men det er den ideelige Klage, der lyder fra Missionsmarken, at de romerske Missionærer ikke blot ikke respektere de protestantiske Missioners Arbejde, men endogsaa fortrædige det, ja, drive mange Steder lige saa stærkt Mission blandt Protestanterne, som blandt Hedningerne, og dette ofte paa en højst uædel og underfundig Maade« (Nationaltid.) Den »højst uædle og underfundige Maade« vil Forf. vel først være saa venlig at karakterisere lidt nærmere, førend vi svare ham derpaa; vi ere alt for vante til slige aftærskede Fraser. Desuden ere vi netop mod denne Anklage hærdede ved saa megen Uret og Svig, vi Katholiker stadig maa lide under. Det kan være, at Forf. ikke ved noget derom, fordi han lever i

*) Udh. i Nationaltid.

det grundærlige Danmark, hvor man jo nu i det hele taget behandler os med Lempe. Men han gaa engang til Tyskland og høre, hvilke Midler man der har brugt imod os under Kulturkampen, og paa hvad Maade endnu stadig baade Regeringen og religiøse Selskaber, saasom det »evangeliske Forbund« kæmper imod os; eller han gaa til England og se, ved hvilke infame Midler man der søger at drage katholske Børn over til Protestantismen, da kunde det være, at hans dydige Harmen blev nedstemt adskillige Grader. Altsaa selv »uædle og underfundige« Midler kunde Protestanterne ikke med Rette bebrejde os; meget mindre, at de katholske Missionærer »paa en ædel og hæderlig Maade« ogsaa søge at vinde Protestanterne; tværtimod dette er ganske naturligt. Thi der er jo sagt til dem: »Gaar ud . . . og prædiker Evangeliet for *al* Skabningen«. Og de kjende Kristi Ord hos Joh. 10. 16: »Jeg har andre Faar, som ikke ere af denne Sti; ogsaa dem bør det mig at føre hid; og de skulle høre min Røst, og der skal blive een Hjord og een Hyrde«. Protestanterne maa jo siges at være Kristi Faar, siden de jo tro paa ham; men de ere ikke af hans Sti, da de jo staa uden for hans ene sande Kirke. Saa længe der er en eneste Sjæl, ligemeget om hedensk eller jødisk eller — protestantisk, er det den katholske Missionærs Pligt at arbejde paa dens Omvendelse. Ellers vilde han være utro mod sin Mesters Ord.

For strax at tilføje her et Ord om den ovenfor berørte »hedenske Overtro«, saa tillade de katholske Missionærer sig nu til Dags ikke større Frihed, end St. Paulus tillod sig i sin Tid. Heller ikke han fandt noget mistænkeligt i at gaa ind paa Hedningernes Anskuelse, forsaa vidt de lod sig lempe efter kristelig Opfattelse, saaledes i Athen, hvor han tydede Atheniensernes »ukjendte Gud« paa den sande Gud og citerer ogsaa deres Digters Ord: »Vi ere endog hans

(nemlig Zeus') Slægt« i kristelig Forstand (Ap. Gj. 17, 23. og flg.) Andet gør heller ikke vore Missionærer nu til Dags; men det kalder man ikke at »meddele de hedenske Skikke en kristelig Fernis«, men rigtigere at »indgyde dem en kristelig Sjæl«. Men hvad er det hyppig for Skikke, Protestanterne føre saa bitter Klage over? Uskyldige Danse og lignende Fornøjelser, som efter Missionærens Vidnesbyrd ere meget anstændigere end de kristne Nationers (cf. Kath. Miss. 1884, S. 236). Men f. Ex. det indiske Kastevæsen, det er dog aabenbart hedensk Misbrug; hvordan kan det taales af de katholske Missionærer? Vi ville ikke nægte, at det ikke svarer til Kristendommens Endemaal og fuldendelse; men at det er saa absolut hedensk, at det ikke kunde taales som Overgangsstadium, vilde det vel være Forf. vanskeligt at bevise. Vi finde det i alt Fald mindre forargeligt end den i Amerika almindelig vedtagne Uskik, at de protestantiske Negre ikke faa Lov til at søge samme Kirke med de protestantiske Hvide. Iøvrigt har Erfaringen godtgjort, at de katholske Missionærer naa langt videre med deres Praxis, end de protestantiske, som ved deres bigotte Optræden imod Kasteinddelingen have gjort Indførelsen af Protestantismen umulig (se Kath. Miss. 1888 S. 131). Medens Katholikerne have Omvendelser i temmelig stort Tal og det i alle Kaster, kan Protestanterne trods deres umaadelige Pengehjælp og andre Fortrin næppe vinde Iodfæste iblandt de Indfødte. — Hvorsomhelst dog de katholske Missionærer ser noget mistænkeligt ved Hedningernes Skikke, om end disse ere aldeles uskyldige i sig selv, der fordr de deres Afskaffelse som uundgaaelig Betingelse for Optagelsen blandt Katekumenernes Tal. Saaledes fortæller P. O. Weissaupt, at i hans Distrikt er det Brug, at Danserne bære lange Haar som Piger. Da nu de professionelle Danseres Moralitet er udsat for de største Farer, tilsteder han ingen Dreng til Daaben,

som lader sine Haar voxte, og han har allerede flere Gange haft den Glæde, at Drengene, som af deres Forældre vare bestemte til Danserprofessionen, paa egen Haand klippede deres Haar for at kunne blive Kristne (se Kath. Miss. 1895, S. 91). (Fortsættes.)

Tre kostbare Bibler.

—o—

I »British Museum« i London, i »Bibliothèque Nationale« i Paris og i Klostreet Belem ved Lissabon findes nogle kostbare Bibler. Den første er et Haandskrift, som Alcuin og hans Disciple have skrevet og i Aaret 800 blev overrakt til Kejser Karl den Store paa hans Kroningsdag. I Trediveerne i dette Aarhundrede tilhørte denne Bibel en Privatmand i Basel, som tilbød den franske Regering den for 42,000 Francs; tilsidst blev den dog solgt for en forholdvis ringe Pris, nemlig 750 Pund Sterling. Den er skreven med en smuk og sirlig Haandskrift og fuld af prægtige Vignetter og Arabesker. Kapiteloverskrifterne og Navnet Jesus er overalt udførte med Guldbogstaver. — Pariser-Biblen blev trykt paa Kardinal Ximenes' Befaling i Aaret 1527 og tilegnet Pave Leo X. Et af de tre paa *Velinpapir* trykte Exemplarer blev i 1789 solgt til en Englænder for 12,000 Francs. Dette Exemplar blev i 1840 skænket til Louis Philippe af Frankrig og naaede senere til sin nuværende Plads i det nationale Bibliothek. — Den tredje Bibel, Belem-Biblen, bestaar af ni Foliobind og er skreven paa Pergament. I 1807 blev den stjalet af Junot, som bragte den til Paris. Madame Junot forlangte, da Portugal ønskede at købe Biblen tilbage, 150,000 Francs for den. Louis XVIII.

skjænkede den imidlertid senere hen til den portugisiske Regering.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Rusland. Trods alle Forsikringer om en ny Aand hos den nuværende russiske Regering og en bedre Behandling af de katholske Undersaatter navnlig i Polen kommer der dog stadig Meddelelse om *brutale Voldsgjærninger* og en *raa, orthodox Fanatismes Fjendtligheder* mod den katholske Kirkes Medlemmer. Nu meldes der fra Czenstochau, at en hel Skare af Embedsmænd, Politibetjente og Gensdarmere for nylig mødte i det derværende Paulinerkloster, for at *arrestere* den almindelig agtede og elskede Paulinerpater *Przedziecki*. Som den simpleste Forbryder bortførte man Præsten i Landsforvisning til Pensa i det Indre af Rusland. Det blev ikke engang tilladt hans Moder, som ogsaa bor i Czenstochau, at tage Afsked med Sønnen. Man kan forestille sig den stakkels Moders Smerte. Og hvorfor blev han landsforvist? Et Antal Seminarister havde tillige med P. *Przedziecki* besluttet at sende en Understøttelse til nogle Gejstlige, som opholde sig i Sibirien. Det blev opdaget og benyttet som Paaskud mod Præsten, der i hele sit Liv aldrig har tænkt paa politiske Makinationer, men kun opfyldte samvittighedsfuldt sine Standspligter.

Italien. I det skjønne, af Naturen saa velsignede Italien blive de sociale Forhold Dag for Dag værre under Crispis og de øvrige Logebrødres elendige Styrelse. Størstedelen af Befolkningen, navnlig paa Sicilien, fører en Tilværelse, der ligefrem er uværdig for Mennesker. »Faa vi ikke snart Regn«, skriver f. Ex. di Rudinis Forvalter i Pachino, »kunne de *vilde Urter*, som voxe

paa Klipperne og ellers indsamles af Folk for at koges til Føde, ikke gro, og Bønderne maa da enten sulte ihjel eller gjøre Oprør«. Hvilken skrækkelig social Tilstand maa der ikke herske der, hvor en Befolknings Vel og den borgerlige Ro og Orden afhænger af, om *Ukrudtet* kan voxe eller ej!

Asien. De forandrede Forhold i det østlige Asien ville sandsynligvis ogsaa faa stor Betydning for Katholikerne i hine Egne. Pave Leo XIII. forbereder saaledes siden Fredsslutningen mellem Kina og Japan Oprettelsen af flere nye apostoliske Vikariater i det østlige Asien, navnlig i Japan. Propagandaen offentliggjør i den Anledning en Oversigt over de katholske Missioners Stilling i Japan. De omfatte 4 Bispedømmer med omtrent 50,000 Katholiker, 75 Distrikter, 242 kristne Menigheder, 206 Kirker, Kapeller og Oratorier, 1 Seminar i Nagasaki med 44 Elever, 2 Kollegier, det ene i Tokio, det andet i Nagasaki, med 154 Elever, 3 Pensionater for Piger med 130 Elever, 17 Vajsenhuse med 1802 Børn (459 Dreng og 1343 Piger), 18 forskellige Institutioner med et Personale af 303 Medlemmer, 13 Apotheker, 3 mindre Hospitaler, et Hospital for Spedalske med 82 Senge. 35 Sygeplejere i de offentlige Sygehuse. Personalet, som har Omsorg for disse Missioner i Japan, fordeles paa følgende Maade: 1 Ærkebiskop, 3 Biskopper, 84 europæiske Præster, 20 indfødte Præster, 17 theologiske Studenter, 207 Kateketer, 22 europæiske Ordenspræster, 86 europæiske Ordenssøstre, 9 japanesiske Ordenssøstre og 19 japanesiske Novicer. Endelig have Missionærerne i det henrundne Aar døbt 2560 Voxne, deriblandt 925 paa Dødslejet, og 1450 kristne Børn.

De *japanesiske* Aviser ere fulde af Ros over de indfødte *katholske Soldater* og over deres heundringsværdige Tapperhed. Man fortæller f. Ex. i Nagasaki, at der ved Angrebet paa Port Arthur var bleven dan-

net et helt Regiment af katholske Soldater, som i Stormskridt besteg de fjendtlige Volde, plantede den japanesiske Fane paa Fortet og Alle vendte uskadte tilbage med Skapularet paa deres Bryst. Ogsaa de japanesiske Officerer rose de indfødte katholske Soldater som Mønstre paa Mod og Disciplin i enhver Henseende. En stor Del katholske Soldater findes der navnlig ogsaa i den kejserlige Livgarde.

England. Kardinal *Vaughan*, Ærkebiskop af Westminster, der ligesom hans store Forgænger Kardinal Manning er en ivrig Befordrer af det katholske Skolevæsen, har i Forening med alle Kirkeprovindsens Biskopper offentliggjort et Manifest til Gunst for de *frie* Privatskoler. Manifestet forlanger en Understøttelse fra Statens Side til alle disse Skoler, uanset, hvilken religiøs Bekjendelse de tilhøre, og at denne Understøttelse skal staa i Forhold til den, som ydes de officielle Statseller Board-Skoler. Disse Stats-Skoler ere ikke udpræget vantro, som f. Ex. de offentlige Skoler i Frankrig, men 'den saakaldte »konfessionsløse Kristendom«, som raader i dem, kan hverken tilfredsstille den katholske eller den anglikanske Kirkes Fordringer og maa nødvendigvis inden kort Tid føre til en uundgaaelig, fuldstændig Afkristning af Folket. At denne Erkjendelse ogsaa har banet sig Vej indenfor de bestemmende anglikanske Kredse beviser den Omstændighed, at det anglikanske Episkopat samtidig og aabenbart ifølge Aftale med de katholske Biskopper har udstedt et lignende Manifest. Naar Katholiker og Protestanter nogenlunde holde sammen ved de næste Valg, kan der ikke være Tvivl om, at den sande, religiøse Friheds Sag vil sejre.

— Særegen Interesse for os har den Holdning, som de engelske *Ritualister* indtage overfor den pavelige Skrivelse. Ritualisterne repræsenterer indenfor den anglikanske Kirke den kirkelige Retning, som mest nær-

mer sig Katholicismen, anerkjender Læren om Sakramenterne og Skærsilden og ogsaa i Henseende til sine Ceremonier staar den katholske Ritus nær. Den stive anglikanske Protestantisme, som savner al god Villie, frygter for denne Retning og klager i høje Toner over dens Fremgang, »hvored en Mængde Gejstlige og Lægmænd føres hen til Katholicismens Kyster«; 7000 Gejstlige have siden 1883 stillet sig paa Romanisternes Side og 4000 Medlemmer af »Church-Union« gaa i denne Retning. Som man kunde vente, har Ritualisternes Organ »Church-Times« paa den venligste Maade taget imod Pavens Skrivelse. I *Skotland* derimod, hvor Hadet og Fanatismen mod den romerske Kirke endnu er størst, har Skrivelsen givet Anledning til forskellige hadefulde Udfald imod Kirken; men de ville ikke afholde Katholikerne i England og andre Lande fra, ifølge den h. Faders Opfordring, at bede til Gud om, at Fordommene og Fanatismen i England saa vel som i andre protestantiske Lande maa forvinde, Tvedragten i Troen blive fjærnet, og alle fraskilte Brødre atter blive forenede, saa at Skriftens Udsagn, at der skal være »een Hjord og een Hyrde«, maa gaa i Opfyldelse.

— En Mængde katholske Præster i England ere Konvertiteter. I Oratorianerkirken, den katholske Hovedkirke i London, ere næsten alle de Gejstlige først i den senere Mandsalder blevne Katholiker, og der findes iblandt dem forhenværende Officerer, Gesandtskabs-Sekretærer og protestantiske Gejstlige. I Begyndelsen af Foraaret vakte en Konversion her stor Opsigt. En *Ærkedekan*, som var Indehaver af et udmærket Embede som Viebiskop i den anglikanske Kirke og i en nær Fremtid skulde udnævnes til Biskop, opgav sin Stilling og blev Katholik. For at ernære sin Familie, maa han, da han ingen Formue besad, *give Timer* i forskellige Undervisningsfag. Mange andre Englændere, baade Mænd og Kvinder, aflægge Beviser paa en lignende Overbevisningstroskab og Offervillighed, som vidner om en fast Karakter, der overvinder alle Vanskeligheder, naar det gjælder om at følge Naadens Kaldelser og vende tilbage til Moderkirken.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 2. Juni. Den Helligaands Sendelse. Første Pintse-
dag. (I St. Ansgars Kirke: Kl. 7 stille Messe; Kl. 8 højti-
delig Prælatsmesse, efter hvilken den højærværdigste Biskop
meddeler Konfirmationens h. Sakrament til Voxne; Kl. 10¹/₂
Levitmesse; Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken.

Mandag den 3. Juni. Anden Pintsedag (Gudstjenesten som paa
alm. Søndage). — 4. Ti. 5. O.*) (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Aus-
gariusforeningen), — 6. To., 7. F. (Kl. 8¹/₄ h. Messe til
Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aftenandagt
med Prædiken); 8. L. Oktavdage i Pintseugen.

Søndag den 9. Juni. 1. Søndag e. Pintse. Den allerhelligste
Treenigheds Fest eller Trinitatis Søndag.

*) Onsdag, Fredag og Lørdag i Pintseugen ere befalede
Tampperfastedage.

Mødreforeningens Junimøde afholdes ikke Tirsdag den
4. Juni, men **Søndag den 9. Juni Kl. 3 Efterm.** i St Josefs-
søstrenes Huskapel paa Toldbodvejen. Alle Hustruer og Mødre
have Adgang.

Elisabethforeningens Systue holder foreløbig ikke Møde i
Sommermaanederne.

Den levende Rosenkrans (1. Afd.) holder Møde med Exhor-
tation Søndag den 9. Juni Kl. c. 11¹/₂ paa Toldbodvejen 14.

Unio. Tirsdag den 4. Juni finder intet Møde Sted; der-
mod fejres Grundlovsdagen. Onsdag den 5. Juni, med en
Eftermiddagsudflugt til Charlottenlund. Afgang Kl. 2 med
Klampenborgbanen. Madkurve medtages. Der spises Kl. 3 „ved
Stalden“ (Hovedmaaltid som Følge af Fastedagen).

En Lystbaad, 2¹/₄ Aar gammel, kan paa Grund af Bortrejse
sælges meget billig. Den er 8 Alen lang med en
liden Fordæk, bygget i Jagtform med Storsejl, Fok og Klyver.
Til 12 Personer er der rundt om i Baaden Siddepladser, under
hvilke der ere lukkede Rum til Proviant, Jagtredskaber m. m.
Nærmere Oplysning faas paa dette Blads Kontor.

J. Christensens Lfff.

Papirsortiment — Bredgade 7.

Krucifixer i forskellige Størrelser og Udstyrelser fra 50 Øre
til højere Priser.

Stort Udvalg af Lykønskningskort bl. a. med
Prospekter af St. Ansgars Kirke, Rosenkranskirken
og Jesu Hjærtes Kirke.

Subskription paa Ugeblade modtages. Tryksager og
Indbindinger udføres.

Literatur i Anledning af Jesu Hjærtes Maaned: **Arnold:**
Jesu h. Hjærte, Betragtninger og Belæringer, med 4 Staalstik,
heftet 1 Kr. 50 Øre. — **Brinkmann:** Den h. Aloysius, heftet 1 Kr.,
indb. 1 Kr. 75 Øre. — **Scupoli:** Den aandelige Kamp, heft. 1 Kr 25 Ø.
— **Bønnebøger** á 2 Kr. heftet, **Salmebøger** á 1 Kr. heftet.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 23.

Søndagen den 9. Juni.

1895.

Indhold: Katholsk og protestantisk Missionsgjerning. Pavelig Skrivelse til det engelske Folk. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. England. München. — Bekjendtgjørelser.

Katholsk og protestantisk Missionsgjerning.

(Fortsat.)

—o—

»Der skal ikke glemmes, at der baade har været og ere romersk-katholske Missionærer, som have udvist virkelig Trosiver, Selvfornægtelse og Offervillighed i Arbejdet for at bringe Hedninge Kristendommen« (Nationaltid.) En meget naadig Indrømmelse!*) Ja, man skulde virkelig tro, at der blandt de utallige Mænd og Kvinder, der have forladt alle Hjemmets Bekvemmeligheder for at hellige sig til det besværlige Mis-

*) Mange Protestanter synes ikke engang at være villige til at indrømme saa meget; de vovede endogsaa at krænke en saa anerkjendt heltemodig Mand som P. Damian Deveusters Minde, idet de gjorde ham til et Offer for skændige Laster.

sionsarbejde blandt de raa og vilde Hedninger, som have opgivet alt Haab om at indtage en Hædersstilling i deres Fædreland, hvortil deres Fødsel — mange ere af Greve- eller Fyrstehuse — og deres Dannelse — de have gennemgaaet de samme akademiske Studier som Præsterne i Hjemlandene — og deres personlige Egenskaber gave dem Adgang, man skulde virkelig tro, at der blandt deres Tal fandtes og findes Mænd, der ere besjælede af virkelig Trosiver, Selvfornægtelse og Offervillighed. Derhen maa vi sagtens regne de Tusinder, som med frejdigt Mod gik i Døden for deres Tro i Spidsen for deres ligesaa heltemodige Menigheder. Men da maa ogsaa alle de andre regnes derhen; thi der findes vist næppe en, som ikke gerne vilde bringe det samme Offer for at væde Kristentroen med sit Blod. Hvor findes vel den protestantiske Missionær, der kun naar disse Helteskikkelser op til Anklerne? Medens de katholske Missionærer i Kina under stadig Fare for deres Liv trængte dybt ind i Landets Indre, holdt Dr. *Morrison*, Protestantismens første Herold i hint Land, sig ganske stille inden Døre, »saa at han aldrig vovede sig uden for sit Hus«,*) og det i Makao, hvor han hverken behøvede at frygte Kineserne, fordi Regeringen var i Portugisernes Hænder, eller Katholikerne, fordi de efter hans eget Udsagn »ikke foretog nogen Voldshandling« imod ham, men tværtimod behandlede ham med stor Høflighed. »Første Gang, han vovede sig ud paa de Marker, der støde op til Byen, var det i en maaneklar Nat under to Kineseres Lejde«. Det var en temmelig nem Maade at indtage sine 500 Pd. (henved 9000 Kr.) p. Aar, senere 1000 Pd. (henved 18000 Kr.), paa. Ogsaa

*) Saaledes skriver den prot. Missionær Ellis. Han selv bekendte, at „han havde drevet sin Forsigtighed for vidt; men det syntes ham bedst, at gaa den sikreste Vej“.

om de andre Missionærer skriver Morrisons Kollega Milne: »Alt, hvad Missionærene i Kina hyppig kunde gøre, bestod i, at de i et indre Værelse, hvis Døre vare forsvarligt lukkede, med Frygt og Bæven talte til en eller to Personer«. Og *Gützlauff*, den berømteste blandt Protestantismens Apostle i Kina, viste sandelig ikke større Mod, da han efter Malcolms Vidnesbyrd kun rejste, naar Edikter og Kanoner værnede om hans Sikkerhed (se Marshall, Die christlichen Missionen, Mainz 1863. I. B. S. 250. 254. 277). I det hele taget kan man sige, at de protestantiske Missionærer ikke vove sig ud paa Missionsmarken, hvor som helst der er Fare paa Færde, eller hvor ikke mægtige Regeringer holde deres beskyttende Haand over dem (jfr. Marshall I. S. 267) og det ere de i Reglen nødte til, fordi de ere knyttede til Kone og Børn. De katholske Missionærer derimod, som ere fri for den Slags hemmende Baand, drage frejdigt ud til de menneskeædende *Kanaker* og de grusomme Indianere, til de forslagne Kinesere og de raa Negere. Ingen Besværligheder skræmme dem, da de ikke vente nogle timelige Fordele, ingen Farer holde dem tilbage, da de ere opdragne til Martyrmod. Forf's. Paaskønnelse af deres Sjæleiver er altsaa lovlig tynd. Da er dog selv Kalkar, hvem man sandelig ikke kan bebrejde sværmerisk Begejstring for de katholske Missioner, mere rundhaandet. Og de ovenfor citerede protestantiske Missionærer i Batavia skrive med en Slags hellig Misundelse — nærmest om de katholske Missionærer i Indien; men deres Dom passer paa alle de andre i lige Maade —: »De romerske Præsters Uegennyttighed er i Sandhed beundringsværdig . . . Den Iver, hvormed de besøge Hospitaler og Fængsler, fortjener al Ros. Armeen har kun een Stemme angaaende deres Hjertelighed og Ofervillighed. Deraf hidrører ogsaa Offentlighedens og Regeringens gunstige Dom. Disse Præster vise sig alle Vegne fulde af Mod og Overbevisning« (Kath. Miss.

1888, S. 224). Og en nyere lagttager skriver i den protestantiske Avis »Morning Post« i Allahabad fra Po-byah i det østlige Burmah: »Katholikerne have grundet her en Mission for Hedningernes Omvendelse, og de fuldføre deres Arbejde med en Iver og en Selvopofrelse som man ikke kan finde Mage til blandt Missionærer, der ikke høre til Roms Kirke . . . De andre fremmede Missionærer (protestantiske) have allerede været her i flere Aar og boede før det meste i Tongoo, hvorfra de blot lejlighedsvis plejede at gøre Udflugter til Lystbadene langs Søkysten. Mange af disse kostbare Herrer tænke kun paa Erhverv, paa Forretninger, der indbringe dem en klækkelig Sum ved Siden af deres ellers gode Maanedsgage. De ere nemlig Kræmmere, som foruden Bibler og Traktater ogsaa sælge andre Smaating med god Gevinst, saasom Sæbe, Parfumerier, billig Katun og end-ogsaa Betelnød. Dog maa det ikke nægtes, at der blandt de fra England sendte og betalte Missionærer for Udbredelsen af den protestantiske Tro ogsaa gives nogle, som ere bedre og oprigtig beklage slige sørgelige Tilstande« (se Deutsche Reichszeitung 13. Sept. 1893). Altsaa lige det modsatte af, hvad Nationaltid skriver.

»Men paa samme Tid kan det ikke overses, at hvor overfladisk, uren og »blandet« en Natur meget af den romerske Missionsvirksomhed er, hvorledes det der alt for ofte gjælder mere om at give Hedningene en vis kristelig Afretning end virkelig at føre dem til Troen, samt hvorledes der jages efter at kunne opvise saa stort et Antal »Omvendte«, som muligt hvorledes man lempet sig efter Afguderiet og de hedenske Skikke o. s. v.« (Nationaltid). Det var en meget ulykkelig Stund, da Forf. nedskrev disse Linier, en Stund af dybeste aandelige Forblindelse; ellers vilde han have betænkt sig tusinde Gange paa kun at skrive et Ord af, hvad han har skrevet. Men det er jo en af de Beskyldninger, som Protestanterne

aldrig blive trætte af at blamere sig med; thi saa snart de søge at bekræfte den almindelige Frase ved Kjendsgjæringer, indvikle de sig i de morsomste Selvmodsigelser. For at oplyse det med et Eksempel, saa fortæller Hartvig i »Naturen og Folkelivet paa Sydhavsøerne« (Kjøbenh. Philipsen 1868. Kap. 12) om Manga-
 reva-Øerne: »Den 7. April 1834 landede to katholske Missionærer paa Ao-Kena, og da d'Urville i Aug. 1838 besøgte Øerne, var allerede hele Befolkningen omvendt og døbt, saa nær som én stivsindet gammel Mand. Det følger iøvrigt af sig selv (nu følger den for de protestantiske Hjærtekendere stereotype Dom om katholske Ting, som vi kun kunne forklare os med den tyske Digter Schillers Ord: Willst du die andern verstehn, blick in dein eigenes Herz), at disse Nyomvendte slet ikke havde noget Begreb om Kristendommens egentlige Væsen; men de vare allerede fuldkommen fortrolige med Gudsdyrkelsens ydre Former, de hørte andægtig Messen (mon uden Forstaaelse af dens Væsen?) og gjorde ved enhver passende og upassende Lejlighed Korsets Tegn«. Efter derpaa at have fortalt lidt om Missionærernes første Vanskeligheder og hvorledes de havde vundet de Vilde ved at hellige sig til deres Pleje under en Landfarsot, vedbliver han, idet han gjendriver sin egen hadske Bemærkning om de Omventes Udvor-
 tshed i Troen: »Eksemplets Magt tilligemed Nyhedens Tillokkelse (?) rev tilsidst ogsaa de gjenstridigste med sig. Hvor Beechey endnu for 10 Aar siden kun havde truffet Forrædere og Tyve, fandt d'Urville (altsaa kun 4 Aar efter deres Omvendelse) et venligt lille Folk, som endogsaa meget ærlig tilbageleverede Ejerman-
 den tabte Gjenstande«. Derpaa roser han endnu Kvinder-
 nes Sædelighed — og det alt sammen er kun Udvor-
 tshed! Men for at danne os en selvstændig Dom indbyde vi til en lille Rundgang baade igjennem de katholske og de protestantiske Missioner og lytte til, hvad for det meste

protestantiske Iagttagere (Rejsende og Missionærer) dømme om begge.

Vi have allerede hørt, med hvilken Iver de protestantiske Missionærer helligede sig Kinas Omvendelse. Resultaterne svarede fuldstændig til den udviste Iver. Dr. Morrison roser Katholikernes Mod, som frit bekynde og udøve deres Tro og frejdigt taale Landsforvisning og Død for den; samtidig klager han over sin Prædikens totale Frugtesløshed, og at de faa »døbte« Trykkere vare af saa tvivlsom Moralitet, at de for det meste vare hengivne til Tyveri. Hans Efterfølger Milne opgav efter de første forgæves Forsøg Evret og rejste til Malakka. Den tredje i Rækken, Medhurst, havde ikke større Lykke. Om en af sine »Omvendte« fortæller han, at han tilbød Jehova, men samtidig vedblev at dyrke Landets Afgudsbilleder. Om andre »Omvendte« fortæller han andre Laster (Marshall I. S. 259 ff.). Derefter kom Gützlaff, »Kinas Apostel« (Se Meyer's Conversations-Lexicon 1876 Bd. VIII. S. 334), som talte sine Omvendte i Tusindvis. Men det var en mærkelig Omvendelsesmethode, han brugte, og en mærkelig Skjæbne, han havde dermed. Han valgte de Opmærksomste blandt sine Tilhørere og sendte dem med Sække fulde af Ny Testamenter og Traktater fra Nanking ud i de fjerneste Provinser. Undertiden havde han 366 saadanne Rejseprædikanter, som han kaldte dem. I regelmæssige Mellemlum kom de til ham og fortalte om deres Rejser, deres Prædikener og deres »Omvendelser«, hvorved de overgav ham store Lister over dem, de havde døbt. Gützlaff oversatte deres Beretninger og sendte dem til Europa for at opmuntre de Troende der til at understøtte hans Missionsværk. Den Stakkel! Hans Sendebud forlode ikke Nanking, men gik fra hans Hus til Boghandleren, og solgte ham de af Gützlaff modtagne Bibler og Traktater, og han solgte dem igjen til Gützlaff (se Kath. Miss. 1878, S. 24). Samme

Omvendelsesmethode anvendes endnu den Dag i Dag og forøger Protestanternes »Tal« i en forbavsende Grad. Saaledes skriver et tysk protestantisk Blad om de Fremskridt, Kristendommen gjør i Japan selv under Krigen. Blandt andet blev den 23. Januar i Nagoya et helt Regiment stillet op i Parade. Bibelagenten (for Resten et smukt Navn for en Missionær!) traadte frem for det, holdt en Tale om Bibel og Kristendom og uddelte derefter 1200 Evangelier. Det kan man kalde at kristne Folk i Regimentvis (cf. Das schwarze Blatt 9. Maj 1895. S. 151). Det er rigtignok lettere end med megen Møje at lære de hedenske Folkefærd Sprog, undervise dem med stor Taalmodighed i to, tre, fire Aar og lære dem at føre et kristeligt Levned, førend man meddeler dem Daabens Sakrament, saaledes som de katholske Missionærer pleje at bære sig ad; men kun paa denne Maade opnaas der sand og varig Omvendelse.

Vi vende tilbage til Gützlaff. Denne havde før været i Siam, men med sørgelige Resultater. Malcolm, som senere berejste Siam, fortæller, at »af de forskjellige Individier, som d'Hrr. Gützlaff og Tomlin ifølge deres offentlige Journaler ventede sig noget stort af, har ikke eet svaret til deres Forhaabninger« (Marshall I. S. 278).

Et af de faa Distrikter, som efter de protestantiske Missionærer dannede en Undtagelse fra den almindelige Ufrugtbarhed, var Amoy. »En rigelig Velsignelse har ledsaget vort Arbejde i Amoy«. »Man bivaaner vore Forsamlinger stadig med uformindsket Højtidelighed og Opmærksomhed«. »Saa magtfuldt er Herrens Ord vokset og blevet herskende«. Med disse og lignende Ytringer udtrykke Missionærene deres Glæde over denne velsignede Mission. Men, siger Missionæren Smith: »I Amoy vare de, som toge regelmæssig Del i Gudstjenesten — hvoraf forøvrigt ikke een var døbt — ved deres Stilling og Beskjæftigelse i en vis Grad afhængige af Missionærene, og deres Oprigtighed kunde

derfor være af meget tvivlsom Karakter«. Og ved alt dette »herskede« Guds Ord i 1856 — ovenfor staaende Ord ere skrevne i 1857 — i tolv »Tilhørere«, og i 1859 forsikrede en højtstaaende kirkelig protestantisk Autoritet, »at han i Massen af de protestantiske Omvendte virkelig kun holdt fem for oprigtige«. Det var Frugten af 200 Missionærens »velsignede« Arbejde (s. St. S. 291 ff.). Det er maaske ikke saa paafaldende, naar man hører, at Hedningerne, forargede over Englændernes Lastefuldhed og Missionærernes indbyrdes Adsplittelse, kaldte de sidste for »Djævl, der prædike Løgn« (s. St. S. 290 f.), og at f. Ex. to »Assistenter« (3: Katekister) hos Missionæren Dr. Roberts, forhindrede en Katekumens Daab, fordi de vare bange for, at han paa Grund af sin glimrende Begavelse skulde trænge dem ud af deres Stilling. Intet Under heller, at de Omvendtes Kvalitet ikke svarede bedre til de store Ofre, der vare bragte for deres Omvendelse, end deres Kvantitet. Medens Katholikerne af alle Stænder, skriver Dr. Williams, »selv i Dødsfare viste den største Troskab, viste endog de paalideligste af de saakaldte protestantiske Omvendte sig saa uforbederlige, at den Gejstlige Theodor Hamberg, en af deres Lærere, tilstod, at han paa Grund af den perfide Karakter hos nogle af hans Tilhørere og Katekister havde set sig nødt til at jage flere bort« (s. St. S. 318).

(Forts.)

Pave Leo XIII's. Skrivelse til Englænderne, som søge Kristi Rige i Troens Enhed.

—o—

Hilsen og Fred i Herren!

I et apostolisk Brev til Fyrsterne og Nationerne henvendte Vi Os for en Tid siden til den engelske Nation samtidig med at Vi henvendte Os til andre; Vi

ønskede imidlertid inderligt at henvende Os specielt til den, for at give det berømmelige engelske Folk et Bevis paa Vor oprigtige Hengivenhed, — et Ønske, den dybe Velvillie, som Vi altid have følt overfor Eders Nation, der ifølge Kirkehistorien i fordums Tider har udført storartede Bedrifter, stedse har bevaret levende i Vort Hjærte. Vi følte Os ogsaa rørt ved de hyppige Samtaler, Vi havde med Eders Landsmænd, der forsikrede Os om Englændernes venlige Følelser imod Os personlig, og navnlig om deres Bekymring for Freden og den evige Frelse i Troens Enhed. Gud er Vidne til den Iver, hvormed Vi ønske, at Vore Bestræbelser maatte bidrage til at fremme og udvikle det store Værk, Kristenhedens Gjenforening, og Vi takke Gud, som har ladet Os leve saa længe, at Vi have kunnet begynde dette Foretagende.

Som det sig bør, sætte Vi fornemmelig Vor Tillid til Guds Naades underfulde Magt i Henseende til dette Foretagendes lykkelige Udfald.

Efter moden Overvejelse have Vi da taget den Beslutning at indbyde alle Englændere, der sætte deres Ære i at kaldes Kristne, til at arbejde paa det samme Værk, og Vi opmuntre dem til at opløfte deres Hjærte med Os til Gud, at sætte deres Tillid til Ham og i oprigtig Bøn at søge hos Ham den Hjælp, som er nødvendig under saadanne Omstændigheder.

De romerske Biskoppers Kjærlighed til og Omhu for England har været traditionel ligefra Vor hellige Forgænger, Gregor den Stores Tid. Ham skylder Religionen og Menneskeslægten i Almindelighed og den engelske Nation i Særdeleshed en dyb Taknemlighed. Skjønt hindret, paa Grund af Guds Kaldelse til højere Arbejder, i selv at paatage sig det apostoliske Hverv at omvende Anglo-Sakserne, som han havde foresat sig det, medens han endnu var Munk, opgav han dog ingenlunde denne frelsesrige Plan (Joh. Diac., Vita S.

Gregorii magni, cap. II. 33), og han hvilede ikke, før denne Plan blev udført. Af det Klostersamfund, han selv havde opdraget i sit eget Hus i Lærdom og Guds-frygt, valgte han nogle Munke, som han sendte under Augustinus' Ledelse til England, for at de skulde være Naadens, Kundskabens og Civilisationens Budbringere til dem, som endnu vare hildede i Hedenskabets Mørke, og, da han stolede paa den guddommelige Hjælp, voksede hans Haab stedse med Vanskelighederne, indtil han omsider saa sit Værk kronet med Held.

Han selv skrev i den Anledning i sin overstrømmende Glæde i et Svar til den h. Augustinus, der havde sendt Underretning om det lykkelige Resultat: »Ære være Gud i det Høje og Fred paa Jorden med de Mennesker, som have en god Villie! Ære være Kristus, hvis Død giver Os Livet, hvis Svaghed gjør os stærke, for hvis Skyld vi opsøge i Storbritanien disse Brødre, som vi ikke kjende, og ved hvis Naade vi have fundet dem, som vi søgte, uden at kjende dem! Hvem kan tolke den Glæde, som opfyldte Alles Hjerter her i Rom ved at erfare, at det engelske Folk ved den Almægtiges Naade og ved Eders Anstrængelser, kjære Broder, er bleven oplyst af vor hellige Tros sande Lys, der adspredte Vildfarelsernes Mørke, og med en frigjort Aand har traadt under Fødder disse Afguder, til hvilke de for vare lænkede med en ufornuftig Frygt (Epist. c. XI. 28. al. c. IX. 58)?« Derpaa lykønskede han i et Brev fuldt af Hengivenhed Ethelbert, Konge af Kent, og Bertha, hans Dronning, fordi de havde fulgt Helenes og den fromme Kejser Konstantins Eksempel (ib. c. IX. 66; al. c. IX. 60. c. XI. 29; al. c. IX. 59). Tillige giver han baade dem og deres Undersaatter kraftige og nyttige Raad, og i hele sit øvrige Liv op-hørte han ikke med at nære og udvikle deres Tro ved en af en hellig Klogskab dikteret Undervisning.

Saaledes blev Kristendommen, som Kirken havde

bragt til Storbritanien, og som den havde udviklet og forsvaret mod det opkommende Kjættereri, efter at den en kort Tid havde været ødelagt paa Grund af hedske Folks Indfald i Landet, atter gjenindført med Held paa dette Tidspunkt, takket være Gregors Omhu.

Da Vi besluttede at henvende dette Brev til det engelske Folk, vilde Vi først gjenkalde i dets Erindring disse store og ærefulde Begivenheder fra Kirkens Annaler, som det sikkert maa mindes med Taknemlighed. Forøvrigt er det ogsaa værd at lægge Mærke til, at denne Gregors Kjærlighed og Omhu er gaaet i Arv til hans Efterfølgere, hvilket fremgaar af deres stadige Mellemløst for at skaffe England værdige Hyrder og Lærere, Mænd, der besad baade profan og hellig Videnskab, saa vel som af deres hjælpende Raad og de talrige Forholdsregler, de have taget, for at tilvejebringe alt det Nødvendige til den spirende Kirkes Befæstelse og Udvikling. Disse deres Anstrængelser bleve hurtig belønnede; thi maaske i intet andet Tilfælde har Troen saa hurtig fæstet Rod, eller Kjærligheden til Petri Stol vist sig saa levende. At det engelske Folk paa dette Tidspunkt var fast knyttet til den kristne Enheds Midtpunkt, som ved guddommelig Indstiftelse er hos de romerske Biskopper, og at i Løbet af Aarhundreder Mænd af enhver Rang have været forenede med dem ved Troskabens Baand, det er en Kjendsgjerning, som altfor tydelig og klart er bevist af Historien og hævet over enhver Tvivl og Diskussion.

Men i de Storme, som hærgede i den katholske Kirke i det 16. Aarhundrede, fik ogsaa England et farligt Stød; thi det blev skilt fra den apostoliske Stol og saaledes berøvet denne hellige Tro, hvori det gennem Aarhundreder havde fundet Glæde, Fred og Frihed. Det var et sørgeligt Frafald, og Vore Forgængere, der beklagede det af ganske Hjærte, sparede Intet i Hen-

seende til Klogskab og Iver for at formindske de On-
 der, som fulgte efter dette Frafald. Det vilde blive for
 langt, og det er ingenlunde nødvendigt, at gjenkalde i
 det Enkelte alle de Forholdsregler, som deres voksende
 Omhu indgav dem under disse Omstændigheder. Men
 den bedste og virkningsfuldeste Hjælp, som de ydede,
 var den stadige Opfordring, de saa ofte rettede til de
 Troende, til at opsende særlige Bønner til Gud for at
 paakalde hans Barmhjærtighed for England. Blandt
 dem, som opofrede sig for denne Barmhjærtighedens
 Mission, var der ærværdige og hellige Mænd, i Sær-
 deleshed den h. Karl Borromæus, den h. Filip Neri og
 i det sidste Aarhundrede den h. Paul, Grundlæggeren
 af Passionisternes Orden, der, siger man, opsendte de
 indstændigste Bønner til den guddommelige Naades
 Trone, og det med desto større Iver, jo mindre gun-
 stige Forholdene syntes at være for, at hans Haab
 kunde opfyldes.

Vi selv have sandelig længe før Vi bleve ophøjede
 til den øverste Bispeværdighed dybt følt Betydningen
 af Bønnen, som ofres i denne Hensigt, og Vi have bi-
 faldet den af ganske Hjærte. Det er Os en Glæde at
 minde om, hvorledes Vi paa den Tid, da Vi endnu var
 pavelig Nuntius i Belgien, gjorde Bekjendtskab med
 Englænderen Ignatius Spencer, der var aandelig Søn
 af den h. Paul af Korset. Han fremlagde for Os en
 Plan, som han allerede havde begyndt at iværksætte,
 nemlig Udbredelsen af en Forening af fromme Troende
 med det Formaal at bede for den engelske Nations
 Gjenforening med Kirken. Vi kunne vanskelig tolke
 den Glæde, hvormed Vi sluttede Os til denne Plan, om
 Tro og Kjærlighed havde indgivet, og hvor gjerne Vi
 arbejdede paa at fremme denne Sag, forudseende, at
 den engelske Kirke vilde finde fast Støtte derved.
 Skjønt man allerede havde mærket den guddommelige
 Naades Frugter, som vare blevne opnaaede ved Bøn-

nen, erkjendte man dem dog mere og mere, eftersom denne h. Liga udbredte sig.

Et stort Antal Mænd, og blandt dem et ikke lidet Antal højtstaaende Personer, fulgte det guddommelige Kald, og Mange iblandt dem maatte, ved at handle saaledes, ogsaa bringe store personlige Ofre. Mange følte baade deres Hjærte og Sind underfuldt hendragne til den katholske Tro; Agtelsen og Ærbødigheden for den tiltog, og mere end én haardnakket Fordom gav efter for Sandhedens Magt. Naar Alt kommer til Alt tvivle Vi ikke paa, at saamange Troendes ydmyge Bønner til Gud vil fremskynde for det engelske Folk den Miskundhedens Tid, da »Guds Ord skal udbredes og æres (Thess. 3, 1).«

(Forts.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Paa Pintsesøndag fejredes en saare naadefuld og opbyggelig Højtidelighed i St. Ansgars Kirke, idet den højærværdigste Biskop paa denne Dag meddelte Konfirmationens hellige Sakramente til 119 voksne Medlemmer af vore to Menigheder her i Hovedstaden. Til den højtidelige Prælatmesse, under hvilken Biskoppen assisteredes af to Gejstlige, var Kirken fyldt indtil sidste Plads af Andægtige, og henved 200 hellige Kommunioner bleve uddelte. Efter Messen prædikede Hs. biskoppelige Højærværdighed om den Helligaands Naadevirkninger i Konfirmationens hellige Sakramente og om de Pligter, som dette hellige Sakramentes Annammelse paalagde de Troende. Derefter foretoges den til Sakramentes Meddelelse foreskrevne og i Apostlenes Gjæringer omtalte biskoppelige Haandspaalæggelse i Forening med Salvelse og Bøn, efter at Konfirmanderne — først Mændene, saa Kvinderne —

tillige med deres Faddere vare traadte frem foran det festligt smykkede Alter og vare knælede ned foran Kommunionbænken. Den højtidelige Gudstjeneste sluttede med »Tantum ergo« og Velsignelse med det allerhelligste Altrens Sakramente.

England. Den berømte Konvertit, Kardinal *Manning*, har været en overordentlig virksom Kirkefyrste, hvilket fremgaar af en Oversigt over hans større Foretagender, som et engelsk Blad for nylig bragte. I de sidste 20 Aar opførtes i England ifølge Kardinal Mannings Tilskyndelse og under hans Ledelse 1200 Kirker og Kapeller, 90 Klostre, 321 kvindelige Ordens-Konvikter, 9 Præsteseminarier, 10 højere Undervisningsanstalter, 30 Arbejderhjem og henimod 100 Velgjørenhedsanstalter. Kardinal Manning grundlagte ogsaa en Afholdsforening, som tæller over 100,000 Medlemmer, ligesom han ogsaa tog virksom Del i næsten alle Londons Velgjørenheds-Bestræbelser.

— Om den pavelige Skrivelse til det engelske Folk skriver det protestantiske Blad »Church Times« bl. a. følgende: »Vanskelighederne (nemlig for en Gjenforening i Troen) ere uden Tvivl store; men *for Troens Skyld bør der ingen Vanskeligheder gives.* Pavens Skrivelse er noget helt Andet og mere Ophøjet, end et simpelt Forsøg paa, at aabne Forhandlinger for at slutte Forlig i Henseende til dette eller hint Punkt, som skiller os. Han henstiller hele Spørgsmaalet om en Gjenforening i en *friere*, af de menneskelige Fordomme og Lidenskaber *uberørt* Atmosfære, idet han appellerer til alle Kristi troende Tjeneres fælles Overvejelser og tvinger dem til at betragte Spørgsmaalet i vor Frelzers Kjærligheds glimrende Lys og til at overveje alt det, som Jesus har gjort til Sjælens Frelse og til Foreningen af alle Mennesker i én fælles Familie. Derfor forpligter ogsaa Leo XIII.s Skrivelse *enhver kristelig Sjæl* til *daglig* at spørge sig selv: Herre

hvad skal jeg gjøre, for at hidføre Enigheden og Freden i Kirken, hin Enighed, hvis Ophævelse er en saa stor Krænkelſe mod dig og ſamtidig er Skyld i ſaa mange Sjæles Undergang, da den ſaa ofte maa tjene ſom Paaskud for Vantroen«.

München. Fra den 17.—25. Marts afholdes der i Bayerns Hovedſtad en ſaak. *Mission*, ſom paa en glimrende Maade ſtafæſtede Kong Ludvig Is Ord til ſit Folk: »Bayerske Borgere! Vi lade os ikke ødelægge!« Kom man i hine Dage om Morgenen Kl. 10, om Eftermiddagen Kl. 4 eller om Aftenen Kl. 9 til en af Miſſionskirkerne, ſaa ſtode Hundreder udenfor Portalen, og naar Prædikenen var til Ende, maatte Sporvognene ofte vente 10 Minutter, indtil Mængden, ſom væltede ud af Kirken, havde ſpredt ſig. I fem Kirker prædikede Franciskanerne, i ſyv andre Kirker Kapuzinerne, hvortil endnu kom ſom trettende Gudshus den ſmertefulde Gudsmoders Kapel, i det Trængſlen i den nye Kapuzinerkirke St. Antonius blev ſaa ſtor, at Kapuzinerne deſuden aabnede en Extra-Mission i deres lille gamle Kirke. Man kan antage, at der ved de enkelte Prædikener, idet mindſte om Aftenen, vare 50—60,000 Mennesker tilſtede, og at, naar de fradrages, ſom daglig hørte alle tre Prædikener, have 100—150,000 Voksne overværet diſſe Miſſionsprædikener. For Børnene holdtes ſærlige Foredrag. Til Beſøget ved Prædikenerne ſvarede ogsaa Modtagelſen af de hellige Sakramenter. Over 100,000 Personer have modtaget dem; i St. Antoniuskirken uddeltes alene 12,000 Skrifteſedler — 28 Kapuzinere hørte Skriftemaalene i denne Kirke —, i St. Ludvigs Kirke gik 11,000 til den hellige Kommunion. Kongehuſets Medlemmer, for ſaa vidt de ikke vare hindrede af Sygdom, toge daglig Del i Miſſionen. Paa Marias Bebudelſeſfest — Miſſionens ſidſte Dag — aabnede Prins Ludvig Ferdinand og Gemalinde Fælleskommunionen i Domkirken. Prins-

Regenten overværede ogsaa Missionsprædikenerne og udtalte sin Glæde over Folkets — navnlig Arbejders-standens — ivrige Deltagelse i Missionen. Misfornøjede vare kun de Liberale og Socialisterne, som ærgrede sig over, at »en Haandfuld Munke« kunde bringe større Masseforsamlinger til Veje, end de.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 9. Juni. 1. Søndag e. Pintse. Den allerhelligste Treenheds Fest eller Trinitatis Søndag. — **10. M.** Margaretha. Enke. — **11. Ti.** Barnabas, Apostel. — **12. O.** Johannes af S. Facundo. Bekjender.

Torsdag den 13. Juni. Kristi Legems Fest. (Befalet Fstedag, som forpligter til Bivaanelse af den h. Messe. — I St. Ansgars Kirke: Kl. 7 og 8 stille Messe; Kl. 10 Procession og Pontifikalmesse; Kl. 8 Aften Festandagt og Prædiken. — Hele Oktaven igjennem holdes hver Morgen Kl. 8¼ højtidelig Messe med sakramental Velsignelse og hver Aften Kl. 8 Festandagt.) — **14. F.** Basilius, Biskop og Kirkelærer. — **15. L.** Bonifacius. Biskop og Martyr.

Søndag den 16. Juni. 2. Søndag e. Pintse.

Den levende Rosenkrans (1. Afd.) holder Møde med Exhortation Søndag den 9. Juni Kl. c. 11½ paa Toldbodvejen 14. — Foreningen deltager i den højtidelige Procession paa Kristi Legemsfest, Torsdag den 13. Juni Kl. 10 før Pontifikalmessen.

Mødreforeningens Junimøde afholdes **Søndag den 9. Juni Kl. 3 Efterm.** i St. Josefsstretens Huskapel paa Toldbodvejen. Alle Hustruer og Mødre have Adgang.

St. Josefs Gilde. Det alm. Møde paa Mandag den 10. Juni bortfalder. Lokalet i Bredgade 67 staar for øvrigt aabent for Brødrene.

„Unio“. Tirsdag d. 11. Juni Møde paa Keglebanen i Boyesgade.

Den **katholske Syge- og Ligkasse af 1860** giver fri Læge og Sygepenge, eller event. Indlæggelse paa St. Josefs Hospital. Indmeldelser modtages hver Dag hos Sekretæren.

Træffes hver Søndag fra Kl. 2-4
samt Lørdag Aften fra Kl. 7-9.



Hr. F. Simonsen,
Rømersgade 24, St. tilh.

En net, velopdragen Pige (13 Aar), som lider af Blegshot, ønskes i Ferien frit anbragt paa Landet. Man bedes henvende sig til Redaktionen.

Literatur. Udkommet er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49):

Hvem har Ret? Strøtanker i Brevform om Nutidens største Spørgsmaal af M. C. Jensen, forh. Sognepræst paa Fyen. 55 S. Pris heftet 50 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 24.

Søndagen den 16. Juni.

1895.

Indhold: Kardinal Miecislaus Greve de Ledochowskis 50aarige Præstjubilæum. Katholsk og protestantisk Missionsgjerning. Pavelig Skrivelse til det engelske Folk. Opraab. — Bekjendtgjørelser.

Kardinal Miecislaus Greve de Ledochowskis 50aarige Præstjubilæum.

— 0 —

Kardinal Greve de Ledóchowski, der som Propagandakongregationens Kardinalpræfekt er Overhovedet for en Institution, som med sin velsignelsesrige Virksomhed omfatter fire Femtedele af hele Jordkloden og i det katholske Hierarki er den anden Person efter Paven — han gaar almindelig under Navnet »den røde Pave«, — kan om faa Uger højtideligholde den 50aarige Aarsdag for sin Præstevielse. Lørdag den 13. Juli d. A. bliver det 50 Aar, siden den forhenværende Ærkebiskop af Gnesen og Posen ved Pave Gregor den Sættendes Kardinalstatssekretær Lambruschinis Haandspaalæggelse i Lateranbasilikaen i Rom, der kaldes »Alle Byen Roms og Jordkredsens Kirkers Moder og Hovedkirke« modtog Præstevielsens uudslettelige Karakter.

Paa den følgende Dag, den 14. Juli, frembar den først 22aarige Neopresbyter (han er født i Gorki i Polen den 29. October 1822) sit første hellige Messeoffer under Konfessionen af St. Peter i St. Peterskirken paa Vatikanerhøjen ved den store Apostelfyrstes majestætiske Grav. Grev Ledochowskis følgende Livsperiode har været overordentlig rig paa frugtbringende, for Kirken velsignelsesfuld Virken. Den unge Adelsmand traadte i den Apostoliske Stols diplomatiske Tjeneste; han sendtes først til Madrid, saa til Lissabon, senere til Bogota i Sydamerika og dernæst som Nuntius til Brüssel. Pave Pius IX. kaldte herfra den unge Diplomat, som kunde glæde sig ved hans særlige Gunst, til Ærkebispesædet i Gnesen og Posen. I Konsistoriet af 8. Januar 1866 prækoniserede Pave Pius IX. ham sammen med den samtidig til Ærkebiskop af Köln fra Bispesædet i Osnabrück promoverede, nuværende Kardinal *Paulus Melchers*. For begge Kirkefyrster laa deri paa en Maade et Forvarsel paa deres fælles Skæbne, Kamp og Lidelser, som de skulde gennemgaa i Kulturkampsaarene. Den 24. April 1866 holdt den nye Ærkebiskop og Primas sit højtidelige Indtog i Posen. For en lang Række af Aar skulde i Kirkens Lidelseshistorie i Provindsen Posen denne Dag danne det lysende Punkt. Alle Provindsens Stænder strømmede i overordentlig talrige Skarer sammen i Metropolen, for at byde den nye af Pave Pius IX. selv sendte Ærkebiskop et hjærteligt Velkommen. »Hvem, der har været Deltager i denne Højtidelighed«, skrev dengang et Øjenvidne i Krakauerbladet »Czas«, »vil aldrig glemme de derved erfarne glade Følelser, da Herrens Salvede under Af-syngelsen af Sangen »Kto sce w opieke« (»Befal til Herren dine Veje«) ledsaget af en uoverskuelig Menneskemængde gennem Byens festligt smykkede Gader drog til sin Kathedralkirke. Et vist Foraars hosiana syntes at svæve i Luften, da den ungdommelige Ær-

kebiskop svor den til hans Overopsynsembede anbettede Hjord den livsvarige Troskabsed. Intet lod dengang forudse en Skilsmisse og Prøvelsens derpaa følgende Dage. Hvad den nye Ærkebiskop var for begge sine Ærkedioeceser, skulde den snart derefter udbrydende Kirkeforfølgelse vise. Han udfyldte sin korte Regeringstid med hvileløs Virksomhed og opnaede, at den ham underlagte Gejstlighed stod vel forberedt i blank Rustning. og at Hjorden, da Stormen brød løs imod Hyrden, stod tro ved hans Side. Desto snevrere sluttede den sig til sin elskede Overhyrde, da han blev taget til Fange, »afsat fra sit Embede« og som en Forbryder ført til Fængselscellen i *Ostrowo*. Midt om Natten blev Ærkebiskoppen med Magt bragt ud af sit Palais, der paa Grund af de gjentagne Gange anordnede Exekutioner var berøvet alle dets Værdigjenstande, og som en gemen Forbryder transporteret til Fængslet i *Ostrowo*. To lange Aar vare hele den katholske Verdens Øjne fulde af Beundring rettede paa den stille Celle i *Ostrowos* Fængsel. Der boede Kirkefyrsten, der som ægte Sandhedsvidne forstod at lide efter Mesterens ophøjede Forbillede. Pilegrimme fra de fjerneste Egne vandrede did for at frembære ham deres Hyldest, og Kristi Statholder paa Jorden belønnede Bekjenderærkebiskoppen, der havde været rede til ogsaa at lide Martyrdøden for Troens Skyld, med Kardinalernes Purpur. I Triumftog førtes Kardinalen efter udstaaet Fængsel til Krakau og rejste derfra til Rom, hvor han nu snart har boet i tyve Aar. Først delte han med sin høje Protektor, Pave Pius IX., Fangenskabet indenfor Vatikanets Mure. Efter Leo XIII.'s Tronbestigelse boede han flere Aar i det nye Rom mellem Maria Maggiore og Lateranpaladset. Hans Titelkirke som Kardinalpræst er S. Maria in Aracoeli. Efter Kardinal *Simeonis* Død (den 14. Januar 1892) overtog den 70aarige Kardinal paa Pave Leo XIII.'s Befaling Overledelsen

af Propagandakongregationen, som han siden har ført med stor Klogskab, Omhu og sand apostolisk Iver. I Posen og Galizien forestaa i Anledning af Kardinalens Jubilæum store Højtideligheder. Men Kardinalpræfekten for Propagandakongregationens Jubilæum er ikke blot for Polens Katholiker en første Rangs Begivenhed, men for hele den katholske Verden. De danske Katholiker se i Kardinal Ledochowski det Apostoliske Vikariats umiddelbare Foresat og have derfor særlig Grund til at frembære deres ærefrygtsfulde Lykønskninger til Kardinalens 50aarige Jubilæum paa en saa smuk og fyldig Maade, som det staar i deres Magt.

Dr. H.

Katholsk og protestantisk Missionsgjerning.

(Fortsat.)

—o—

Fra Kina vende vi os til Indien. Her arbejdede i Trediveerne den danske Missionær Schwartz, som ved sin Fromhed og hæderlige Vandel afnødte selv Hedningene Beundring. Men, skriver Montgomery, Generalguvernørens Privatsekretær, »Hr. Schwartz havde ingen Grund til at rose sine Tilhængeres Renhed; de vare paa Grund af deres Lastefuldhed i Alles Munde«. Ifølge Kaptajn Seelys Beretning — han gjengiver kun hvad nogle ansete Hinduer havde meddelt ham, — vare de, der bekjendte sig til Kristendommen, kun Folk, som paa Grund af en Forbrydelse eller andre Vederstyggeligheder vare blevne udstødte af deres Kaste, eller som ved deres Omvendelse haabede at forbedre deres Stilling; men af disse vendte mange tilbage til deres gamle Forhold, naar de saa, at deres Forhaab-

ninger glippede for dem, eller de dem givne Løfter ikke bleve opfyldte. Schwartz selv skriver: »Gid jeg kunde sende Eder en Fortegnelse over *virkelig* Omvendte! Men ak! hvor sjældne ere de ikke!« (s. St. S. 490. 491.) Er det maaske blevet bedre siden? I 1873 blev det med jublende Toner forkyndt af 120 protestantiske Præster, der havde forsamlet sig i Allahabad, og to saa berømte Mænd som Sir Bartle Frere og Lord Napier baade skriftlig og mundtlig forsikrede, at den protestantiske Mission var i en glimrende Forfatning; i hele det britiske Rige og alle dets Kolonier blev der holdt en offentlig Bededag for at takke Herren for saa megen Naade. Men Glæden varede kun kort. Thi de tre anglikanske Biskopper Milman af Calcutta, Gall af Madras og Douglas af Bombay kom paa en Konference i Nagpore til et helt andet Resultat, hvorom de skrev: »Vi vilde føre Eder i Vildfarelse, dersom vi vilde sige, at der var gjort et almindeligt dybere Indtryk og at Indiens Omvendelse var nær forestaaende . . . I Sandhed, naar vi se hen til vor Kirkes Missioner, saa maa vi bekende, at de i det Hele mere befinde sig i en Tilstand af Stagnation end af Fremskridt. De synes at mangle Kraft til at opbygge og ierdfør ogsaa Kraft til at omvende. Og hvad de Omvendte angaa, saa skride de saa lidt frem i kristeligt Levnet, at de aldeles ikke kunne være den Surdej, der var skikket til at gennemtrænge og vække Masser af deres Medborgere. Desuden vinde Missionærene ingen Mænd med Dannelse og Opdragelse for Kristus, ikke engang blandt dem, som ere blevne underviste i vore Skoler . . . Vi ere forpligtede til at fremstille Indien, som det er, og at modarbejde enhver Skuffelse, der tror paa et fremragende religiøst Resultat, en Skuffelse, der hidrører fra officielle Beretninger og Meddelelser af andre respektable Mænd« (Kath. Miss. 1875. S. 24). I en endnu nærmere Tid fortæller en Afhandling om den

katholske Kirkes Stilling i Indien, at de protestantiske Embedsfolk paastaa, at Folkene før deres Omvendelse til Protestantismen »havde været bundløs slette, men at de ved deres »Kristendom« vare blevne endnu tre Gange værre« (Kath. Miss. 1889. S. 27).

Noget lignende lyder det Skudsmaal, som den protestantiske Rejsende Otto E. Ehlers giver den protestantiske Missions Omvendte paa Samoaøerne. Han skriver i »Tägliche Rundschau«: »Det er muligt, at Missionærerne i Samoa have gjort adskilligt godt; — de franske katholske Missionærer ere ogsaa her ophøjede over al Ros og Dadel — men ingen vil kunne modsige mig, naar jeg paastaar, at man kjender de samoanske Missionselever paa deres stivede Skjorter, deres Straahatte og deres Uforskammede. Naar en Dreng kræver en Dollar for at hente en Kokosnød ned eller vise en Vej eller et Badested, saa kan man tage Gift paa, at han er vokset stor i Missionen eller dog i det mindste var Snyltegjæst der (»bei einer solchen Konkneipant war)« (se Deutsche Reichszeitung 10. April 1895).

Sydhavsoerne høre ellers til de Steder, som den protestantiske Mission synes at have fattet en Slags Forkjærlighed for, og iblandt dem spiller Tahiti en fremragende Rolle. Den sidstnævnte Missions Historie er særdeles interessant. De første Missionærer vare engelske Methodister, som lovpristes i høje Toner for deres »rent spirituelle« Karakter. Den første iblandt dem, Rev. Lewis, giftede sig snart, efter at have vist en i høj Grad uanstændig Opførsel over for de tahitiske Kvinder, med en hedensk Pige, men blev snart slaaet ihjel af sine hedenske Paarørende. Hans Efterfølger, Rev. Broomhall, »et glimrende Lys«, havde forgjæves forsøgt at gjøre Lewis Forestillinger. Kort efter dennes Fald faldt han endnu dybere, idet han tog sig to tahitiske Koner og frit bekjendte, at han hverken var Kristen eller ønskede at være det. Den tredje i Rækken, Rev.

Veeson, »boede sammen med en Tonga-Kvinde«, begyndte derpaa »at blande sig med Hedningerne . . . og kastede til sidst Kristendommens Maske af« (Marshall II. S. 218 ff.).

Medens saaledes de første Missionærer ved deres Exempel prædikede Kjødets Evangelium i Stedet for Aandens, strøg de andre af det sidste alt, hvad der er væsentligt for at give det Saft og Kraft. »Vi lærte dem«, siger Missionæren Ellis, »ikke at forudsætte nogen forløsende Kraft ved Daaben eller at tro, at den gav nogen aandelig Nytte«; de betragtede Daaben kun som en Akt, hvorved Folk erklærede sig for Evangeliets Disciple. Med Hensyn til Alterets Sakramente benyttede de i Stedet for Brød ristet eller bagt Brødfrugt, og nogle tog Kokosnøddens Mælk i Vinens Sted. Ligesaa vag var Troen, de forkyndte. »Vi forelagde dem slet ingen Trosbekendelser, ej heller nogen Trosartikel til Underskrift« (s. St. S. 230. f.).

Og denne Religion, som i Grunden slet ingen Religion var, blev paatvunget Øhoerne med Magt, »hvo som ikke vilde antage den, var Dødsens«. Herom skriver Missionæren Williams: »Det er en mærkelig Kjendsgjerning, at Kristendommen (naturligvis hans protestantiske Kristendom) paa ingen større Ø er bleven indført uden Krig« (s. St. S. 224). Samtidig hermed fratog Missionæerne de Indfødte deres indbringende Handel for derved at skaffe sig en ny rig Indtægtskilde ved Siden af deres store Gage (s. St. S. 234. 237). Og maaske værre var det, at de bigotte Missionærer forbød deres stakkels Omvendte deres uskyldige Fornøjelser, Dans, Fløjtespil, Sang o. l. (s. St. S. 233. 235, f.)

Følgerne af en saadan Missionsvirksomhed kunde ikke være andet end fordærlige. Rigtignok udmalte Missionæerne dem som særdeles glimrende og frydelige. »Vore Menigheder«, skrev 1842 Rev. Osmund, »formeres, og mange trænge sig til vore Kirker. Paa

Grund af deres gode Karakter, deres almindelige moralske Opførsel, deres rigtige Kjendskab til Skriften, deres afgjorte Hengivenhed for Evangeliet og i det hele taget glædelige Fasthed som Kirkens Medlemmer, er jeg dristig nok til at paastaa, at de godt kan sættes paa samme Trin med en Mængde Kristne af hvilken som helst Kirke i enhver Del af Verden« (s. St. 228.) Men baade Forskningsrejsende og uafhængige Missionærer tegne os et helt andet Billede af disse Omvendte. Medens de første Rejsende, der landede paa Tahiti skildre os Beboerne som et elskværdigt Folkeslag, finde de dem efter Missionærernes Ankomst hengivne til Tyveri, Drukkenskab, Grusomhed, Løgn, Havesyge, Bedrageri, Sanselighed, Udsvævelse, o. s. v. (s. St. S. 223. 235. 248 a.) Med den moralske Fordærvelse gik den materielle Ruin Haand i Haand. De før saa fredelige Folk »bleve grebne af Tigerens Raseri« (S. 224) og ødelagde hverandre i indbyrdes Kampe, der af Missionærerne blev fremkaldte eller dog nærede »som et Middel til at udbrede Evangeliet« (S. 225), saa at Tahitis Indbyggertal sank fra 100,000 ned til 5000 (S. 236). Mage til den Missionsgjerning er vel næppe set før i den kristelige Kirkes Historie, det maatte da være Englændernes Udryddelseskrige mod Indianerne i Nordamerika. Paa de andre Sydhavsøer har den protestantiske Missionsgjerning vel ikke været saa ødelæggende i materiel Henseende, men dog heller ikke mere opbyggende i aandelig Henseende (se utallige Vidnesbyrd — saa godt som udelukkende protestantiske — hos Marshall.)

Lignende Frugter af Evangeliets Forkyndelse berettes fra Madagaskar. Det er Missionæren Cousins, som i A. 1877 med et sorgfuldt Blik paa Fremtiden konstaterede, at de paa Madagaskar havde et stort Antal Folk, der kun vare Kristne af Navn; han tilskriver det den Omstændighed, at man paa en Gang optog

de 275,000 Mennesker*), som for en stor Del »bleve Kristne simpelthen fordi Kristendommen nu er Dronningens og Hoffets Religion«. Hvor loyale deres religiøse Begreber ere, viser sig f. Ex. ved, at de kalde Søndagen for »Dronningens Sabbat« og Biblen for »Dronningens Ejendom«. Over for Missionærene derimod vise de endnu stadig stor Mistillid, skjønt (maaske fordi) de have kjendt dem allerede i 50 Aar (Jesuiterne, som dengang havde opholdt sig paa Øen i 16 Aar, mødte ikke denne Mistillid). »Endvidere kunde jeg skildre Eder, dersom Tiden tillod det (Skade, at Tiden netop mangler til at udføre Hovedsagen), hvordan vi til vor Smerte iagttage stedse ny Udbrud af den endnu ikke overvundne gamle Usædelighed (heller ikke det havde Jesuiterne at klage over hos deres Omvendte, tværtimod). Jeg kunde vise Eder, hvilken Nød den stadige Opdukken af den gamle hedenske Overtro volder os, og hvordan det bedrøver os, at vi i den sidste Tid maa være Vidne til en voksende Forkjærlighed for spirituøse Drikke, navnlig blandt de rige Familiers yngre Medlemmer, endskjønt det madagassiske Folk, i det mindste Howaerne, af Naturen i det hele er ædrueligt« (alt sammen Anker, som de af Jesuiterne Omvendte ingen Anledning give til (se Kath. Miss. 1877. S. 239). Til samme Resultat — eller skal vi sige endnu værre? — kom ogsaa Rev. Street, som i samme Aar 1877 skrev: »Selv blandt vore ivrigste Kristne vilde mange vende tilbage til Hedenskabet, dersom de kunde; af Folkets store Masse vilde langt flere gjøre det. Kristendommen er, naar den bliver sat paa Spidsen af Bajonetten, forhadet og kan kun gjøre os selv forhadte og foragtelige. Før, da Staten endnu

*) Det synes næsten, som om det er Protestanterne, der „jage efter at kunne opvise et saa stort Antal „Omvendte“ som muligt“.

var hedensk, agtede man os; men nu, da den kalder sig kristelig, hvor dybt ere vi ikke sunkne!« Og denne »kristelige Hofkirke« kalder han saa en Samling af Mænd, »hvis Liv er plettet af Ægteskabsbrud, Drukken- skab, Bestikkelighed, lidenskabelig Hang til Spil og alle andre Laster, der have hjemme hos barbariske Folk«, (Kath. Miss. 1879. S. 141). (Forts.)

Pave Leo XIII's. Skrivelse til Englænderne, som søge Kristi Rige i Troens Enhed.

(Fortsat.)

--o--

Vor Tillid styrkes, naar Vi betragte de Forholdsregler, som tages fra de lovgivende Autoriteters og Andres Side, og som, selv om de ikke direkte arbejde henimod det Maal, Vi have i Sigte, idetmindste indirekte gjøre det ved at forbedre Folkets Kaar og ved en praktisk Anvendelse af Retfærdighedens og Kjærlighedens Love, Det er med en usigelig Glæde, Vi have hørt om den Opmærksomhed, man i England skjænker det sociale Spørgsmaals Løsning, som Vi med saamegen Omhu have behandlet i Vore Encyklikaer, samt om Oprettelsen af Velgjorenhedsselskaber og lignende Institutioner, hvori lægges et lovligt Grundlag til Forbedringen af Arbejdsklassens Kaar. Vi have ogsaa hørt om de kraftige og udholdende Anstrængelser, der ere iværksatte for at sikre Massen af Folket en Opdragelse, der er grundet paa Religionsundervisningen, som danner det solideste Grundlag for Ungdommens Undervisning og for Familielivets saa vel som det borgerlige Livs gode Fremgang. Vi have ogsaa hørt om den Iver og Energi, hvormed et stort Antal Mænd beskjæftige sig med passende Forholdsregler for at modarbejde Umaadelighedens nedværdis-

gende Last; om de Foreninger, der ere oprettede blandt de unge Mænd af de højere Samfundsklasser for at fremme Sædernes Renhed og forsvare Kvindens Ære; i Henseende til Sædelighedens kristelige Dyd udbreder sig nemlig de fordærveligste Anskuelser, som om man mente, at Manden ikke har den samme Forpligtelse til at overholde dens Forskrifter som Kvinden. Desuden ere fornuftige Mænd slagne af Rationalismens og Materialismens Udbredelse, og ofte have Vi derfor selv opløftet Vor Røst for at paapege dens onde Følger, som ikke blot svække og lamme Religionen, men ogsaa Tankens og Handlingens Drivfjende.

Den største Ære skyldes dem, som uophørlig og uden Frygt hævde Guds og vor Herre Jesu Kristi Rettigheder saa vel som de Love og Lærdomme, han har givet for Opretholdelsen af Guds Rige paa Jorden. I disse Lærdomme alene vil man finde Styrke, Visdom og Sikkerhed. De forskjellige og talrige Beviser paa eders Omhu for de Gamle, Forældreløse. Uhelbredelige og Fattige, saa vel som Tilflugtssteder, Forbedringsanstalter og andre veldædige Institutioner. Alt, hvad Kirken som en øm Moder har oprettet fra de første Tider af og anbefalet som en særegen Pligt; Alt er det slaaende Beviser paa den Aand, som besjæler eder.

Vi kunne hellerikke undlade at hentyde til den strænge offentlige Overholdelse af Søndagen og til Ærbødigheden for den hellige Skrift. Man kjender den engelske Nations Magt og Hjælpekilder og den civiliserende Indflydelse, der med Frihedens Udbredelse følger den blomstrende Handel indtil de længst bortliggende Egne. Men hvor ædle og fortjenstfulde disse Beviser paa Virksomhed end kunne være i sig selv, saa opøfte Vi dog Sjælen til al Magtens Giver, til alle Goders evige Kilde, til Gud, vor himmelske Fader; thi hverken Mennskets offentlige eller private Bestræbelser ville naa deres fulde Kraft, uden at man henvender sig

til Gud i Bønnen og hans Velsignelse. »Lykkelig er det Folk, hvis Gud er Herren« (Ps. 143, 15). Enhver Kristen burde altid være forvisset om, at han kun da kan haabe Fremgang i sine Foretagender, naar han henvender sig til Gud om Hjælp i Bønnen, der gjør enhver menneskelig Bestræbelse overnaturlig. Det af Kjærligheden til Gud opflammede Ønske om at gjøre Godt viser sig altid i Gjerningen. Ved denne Bønnens Magt har Gud ikke blot forøget Menneskets Værdighed, men i sin uendelige Miskundhed ogsaa givet det en Beskytter og Støtte i Nødens Stund, en Beskytter, der altid er rede og aldrig undlader at hjælpe ham, der tager sin Tilflugt til den. »Bønnen er vort mægtige Vaaben, vor stærke Støtte, vor Rigdom, vor Tilflugt, vor sikre Havn« (Krysostomus, Hom. 30. in. Gen.).

Men hvis den Retfærdiges Bøn er saa mægtig hos Gud, naar det gjælder de timelige Interesser, hvor meget lettere maa da ikke Mennesket, som af Gud er bestemt til det evige Liv, kunne opnaa de evige Goder, som Kristus har erhvervet Menneskeslægten ved »sit Naadessakrament«. Thi han, som fra Gud er blevet Menneske for at være vor Visdom, Retfærdighed, Helliggjørelse og Forløsning (1. Kor. 1, 30.), har foruden det, han har lært, oprettet og fuldbragt, ogsaa paalagt os den heldbringende Pligt at bede, og han har selv givet os et Exempel. Denne Sandhed er jo forøvrigt kjendt af alle Kristne; men Mange mindes den ikke og skatte den ikke, som de burde. Derfor lægge Vi saamegen Vægt paa den Tillid, man burde have til Bønnen, og gjenkalde i Erindringen vor Herre Jesu Kristi Ord, Exempel, og faderlige Kjærlighed, — Ord, der ere af højeste Vigtighed, give os den største Opmuntring og tillige vise os, hvorledes Bønnen, ifølge Guds Raadslutning, paa samme Tid er et Udtryk for vor egen Afmagt og for det faste Haab, at vi ville opnaa den Kraft, hvortil vi trænge. »Thi jeg siger eder: Beder,

saa skal eder gives; søger, saa skulle I finde; banker paa, saa skal der lukkes op for eder; thi hver den, som beder, han faar; og den, som søger, han finder; og der skal lukkes op for den, som banker.« (Luk. XI. 9—10.)

Guds Søn viser os selv, at vore Bønner, for at blive bønhørte af den guddommelige Majestæt, maa forenes med hans Navn og Fortjenester: »Sandelig, sandelig siger jeg eder: naar I bede Faderen om Noget i mit Navn, da skal han give eder det. Hidtil have I ikke bedet om Noget i mit Navn. Beder, og I skulle faa, for at eders Glæde maa vorde fuldkommen« (Joh. XVI. 23. 24.), og han bekræfter sine Ord ved at hentyde til Forældrenes Kjærlighed til Børnene, idet han siger: »Naar I, uagtet I ere onde, vide at give eders Børn gode Gaver; hvor meget mere vil da eders Fader i Himmelen give dem den gode Aand, som bede ham derom« (Luk. XI. 13). Og hvormange Goder indeslutter ikke denne gode Aand i sig! Det største er den skjulte Magt, hvorom Kristus talte, da han sagde: »Ingen kan komme til mig, uden Faderen, som har sendt mig, har draget ham« (Joh. VI. 44.). Det er umuligt, at Mennesker, som støtte sig til disse Lærdomme, ikke føle sig tiltrukne af den gode Vane et bede. Med hvilken Iver og Udholdenhed ville de ikke øve den, naar de have Kristi eget Exempel for Øje; han, som intet havde at frygte, som ikke trængte til noget, fordi han var Gud, han tilbragte ikke desto mindre Natten i Bøn (Luk. VI. 12.) og »frembar med stærkt Raab og Taarer Bønner og ydmyge Begjæringer« (Hebr. V. 7.). Idet han handlede saaledes, vilde han, ved at henvende sig bønfaldende til sin Fader, minde os om, at han var en Læremester, saaledes som den ærværdige Beda, eders Nations Hæder, siger det i sine Betragtninger (In evang. S. Joann. XVII.).

Men Intet lægger klarere og tydeligere for Dagen vor Frelsers Forskrifter og Exempel i Henseende til

Bønnen, end hans Tale til Apostlene i hin triste Stund, der gik forud for hans Lidelse, da han gjentagne Gange bønfuldende anraabte Gud, sin Fader, for sine Apostle og for dem, der havde fulgt ham, at de maatte være inderlig forenede i Sandheden, for derved at give Verden det mest slaaende Bevis paa deres guddommelige Sendelse. Fra dette Synspunkt betragtet er der for vor Sjæl ikke nogen mere velgjørende Tanke end Tanken om denne Enighed, i Tro og Villie, hvorom vor Frelser bad saa ivrig, en Enighed som, hvor nyttig den end altid er selv for de timelige Interesser i eller udenfor Fædrelandet, nu er mere end nogensinde nødvendig, hvad den almindelige Splittelse og Forvirring, der hersker i vore Dage, beviser.

Vi for Vort Vedkommende ere opmærksomme paa Tidernes Tegn, for af dem at hente Opmuntringer og Indskydelser for Fremtiden, og tilskyndet til at handle saaledes efter Kristi Exempel og for at opfylde de Pligter, som Vort apostoliske Embede paalægger Os, have Vi ikke hørt op med at bede, og ville Vi fremdeles ydmygt bede om, at de kristne Nationer, som nu ere skilte fra Os, maa komme tilbage til de første kristne Tidens Enighed.

(Fortsættes.)

Fra Østerrig have vi modtaget følgende:

O p r a a b !

I Paaskenatten, har *et frygteligt Jordskjælv* hjem-søgt den blomstrende By Laibach og i en vid Omkreds dens Omegn. Allerede det første Stød, som skete henimod Midnat var saa heftigt, at alle Husene rystede i deres Grundvolde og havde Tabet af Menneskeliv til Følge; de følgende talrige Stød fuldendte Ødelæggelsesens Værk. Bygningerne, som synke i Grus, repræsen-

tere en Skade, som maa regnes i Millioner, og den sociale Elendighed, som endnu truer, er ikke til at overskue. Tusinder ere uden Hus og Hjem, de ere lejrede i Telte og Barakker, og iblandt dem findes Børn i den spædste Alder og Syge.

Befolkningen staar afmægtig overfor denne uhyggeligste af alle Naturkræfter. I Tillid til Gud vil den tage sig sammen og gjenfinde den brudte Kraft, dog maa Medmenneskenes Hjælp ogsaa i rigt Maal blive den til Del, saafremt det skal lykkes for den, at gjenopbygge de ødelagte Kirker og Skoler, at grundlægge sig nye Hjem og sikre Betingelserne for sin sociale Gjenoprejsning. Hs. Majestæt vor naadigste Kejser har, som saa ofte, ogsaa denne Gang ydet den første rige Gave. Men vi, som endnu bestandig staa paa en gyngende Grund og kun ere opfyldte af denne eneste Tanke, at bringe vor ulykkelige Befolkning Bistand og Frelse, rette i denne tunge kummerfulde Tid et Op- raab til hele Medlidenhedens og Næstekjærlighedens Verden og bede den om Hjælp!

Laibach i Juni 1895.

Hjælpekomiteen for Laibach og Omegn:

Viktor Baron Hein,

k. k. Landspræsident.

Ærespræsident.

Otto Detela,

Landshøvding i Krain,

I. Stedfortræder.

Dr. Josef Racic,

k. k. Hofraad

Præsident.

Peter Graselli,

Borgmester i Laibach,

II. Stedfortræder.

Vi undlade ikke at medgive ovenstaaende Opraab vor mest indtrængende Anbefaling til de danske Katholiker. Foruden den overvældende Elendighed, som en stor østerrigsk Landsdel ved Jordskjælvet er bleven ramt af, opfordre de mange Velgjerninger, den danske Kirke i lang Tid har modtaget fra Østerrig, til en levende Deltagelse. Bidrag i ovennævnte Øjemed kunne tilsendes til højærv. Hr. Sognepræst *J. Braun* eller til *Redaktionen*, Bredgade 64. Regnskab over indkomne Bidrag vil senere blive offentliggjort her i Bladet.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 16. Juni. 2. **Søndag e. Pintse.** — 17. **M.** Oktavdag. — 18. **Ti.** Oktavdag. — 19. **O.** Juliana af Falconeria, Jomfru. — 20. **To.** Oktav af Kristi Legemsfest (I St. Ansgars Kirke: Kl. 8 Aften højtidelig **Slutningsandagt** med Prædiken og Procession). — 21. **F.** Jesu guddommelige Hjertes Fest — 22. **L.** Ferialdag.

Søndag den 23. Juni. 3. **Søndag e. Pintse.** **Hovedfesten for Jesu guddommelige Hjerte.** (Fuldkommen Aflad i St. Ansgars Kirke for Medlemmerne af Jesu Hjertes Broderskab).

St. Ansgars Kirke. Hver Dag i Kristi Legemsfestens Oktav indtil Torsdag den 20. Juni inkl. holdes om Morgenen Kl. 8¹/₄ højtidelig Messe med sakramental Velsignelse og om Aftenen Kl. 8 Festandagt.

Mariaforeningen holder Møde Søndag den 16. Juni efter Højmessens i St. Ansgars Kirke.

L. Christensens Lfff.

Papirsortiment — Bredgade 7.

Krucifixer i forskjellige Størrelser og Udstyrelser fra 50 Øre til højere Priser.

Stort Udvalg af Lykønskningskort bl. a. med Prospekter af St. Ansgars Kirke, Rosenkranskirken og Jesu Hjertes Kirke.

Subskription paa Ugeblade modtages. Tryksager og Indbindinger udføres.

Literatur. Udkommet er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49):

Hvem har Ret? Strøttanker i Brevform om Nutidens største Spørgsmaal af **M. C. Jensen.** forh. Sognepræst paa Fyen. 55 S. Pris heftet 50 Øre.

En Jomfru eller Pige kan faa et pænt Logis hos en katolsk Enke. Rigensgade 8, 3. Sal til højre.

En net, velopdragen Pige (13 Aar), som lider af Blegst, ønskes i Ferien frit anbragt paa Landet. Man bedes henvende sig til Redaktionen.

2 flinke og opvakte Dreng (9 og 10 Aar) ønskes frit anbragte paa Landet i Ferien. Man bedes henvende sig hos Skomager Soph. Jensen, Aabenraa 6, 2. Sal Kjbh.

† Det meddeles herved Slægt og Venner i Danmark, at vor elskede lille **Agnes** er død den 25. Maj 1895 efter faa Dages Sygeleje af Diphteritis, næsten 6 Aar gammel.

Troy. New York.

Bertha Kjørschen, f. Müller

Johan Kjørschen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 25.

Søndagen den 23. Juni.

1895.

Indhold: Hvem har Ret? Pavelig Skrivelse til det engelske Folk. Efterretninger fra Ind- og Udland: Svendborg. Kjøbenhavn. Laibach. Aachen. — Bekjendtgjørelser.

Hvem har Ret?

Strøtanker i Brevform om Nutidens største Spørgsmaal.

—o—

Saaledes lyder Titlen paa en Brochure, som førværende Præst i Folkekirken *M. C. Jensen* for nylig har ladet udgaa. Skriftet, som bestaar af fire Breve, kalder sig Strøtanker om Nutidens største Spørgsmaal, og det kan ikke nægtes, at de Ting, som det omhandler, ere af største Betydning for Enhver, især i vore Dage.

I det 1. Brev drøfter Forfatteren de Ord, som han udtalte i sin Afskedsprædiken: »Der foreligger ingen Guds Aabenbaring, der giver Protestanterne Ret i Stridspunkterne mod den katholske Kirke«. Disse Ord have vakt Forargelse hos en Del Protestanter. Men, siger Forfatteren, denne Sætning er, selv set fra et protestantisk Standpunkt, slet ikke forargelig. Hvorfor? Aabenbaringen slutter med den sidste Apostels Død.

Hvilken Religion har nu den rette Fortolkning af den aabenbarede Sandhed? Luther eller hele det katholske Kirkesamfund? Lutheranerne sige: det er aldeles afgjort, at Luther havde Ret. Men, siger Jensen, Gud har aldrig stadfæstet Luthers og de andre Reformatorers Lære. Det maa jo selv en Ærkeprotestant indrømme. Gud har aldrig sagt: Protestanterne have Ret. Eller er Lutherdommen maaske i Besiddelse af saadanne Egenskaber, der forvise os om, at dens Fortolkning er den rigtige? Har den maaske Alderens Hævd? Nej, den er opstaaet i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede, hvorimod den katholske Kirke er den ældgamle Moderkirke. Imponerer den maaske ved Enhed, ved en omfattende Organisation eller sin Læres Harmoni og Konsekvens? Nej, Alle disse Fortrin savnes i Lutherdommen, men findes i højeste Grad i den katholske Kirke. Det giver Forfatteren Lejlighed til nærmere at gaa ind paa den katholske Kirkes Oprindelse og Indretning og især paa dens Ufejlbarhed, hvis afgjørende Betydning for Kirken under de store Kampe, der synes at forestaa, Forfatteren udvikler paa en overbevisende Maade. Resultatet af hans Undersøgelse er, at den katholske Kirke i et og alt svarer til det Billede af Kristi Kirke, som den h. Skrift udkaster.

Det 2. Brev omhandler Retfærdiggjørelsen ved Troen alene. Med denne Læresætning staar og falder efter Luthers udtrykkelige Udsagn den Religion, som han stiftede. Har Luther Ret i dette Punkt? Luthers Lære om Retfærdiggjørelsen og hans uhyggelige Paa-stande om den menneskelige Viljes Ufrihed og den guddommelige Forudbestemmelse fremsættes i Korthed. Hele denne Lære, vedbliver Forfatteren, er nu stiltiende opgivet af de allerfleste protestantiske Theologer. Hvem havde nu Ret i det den Gang saa brændende Spørgsmaal? Stiltiende har under Udviklingens Gang den

protestantiske Theologi indrømmet, at Luther i hvert Fald havde Uret.

I det 3. Brev er der Tale om Munkevæsenet. Hele det katholske Ordensliv er begrundet i Skriften, det er Virkeliggjørelsen af de saakaldte evangeliske Raad. Forfatterens Udviklinger ere, trods deres Korthed, saa klare og fyndige, at ingen uhildet Læser vil have Vanskelighed ved at besvare hans Spørgsmaal: Hvem har Ret — den katholske Kirke, der opbyggede Klostrene — eller Luther, der brød dem ned?

Det 4. Brev drøfter den kath. Lære om Skærsilden. Forfatteren viser, at den ikke blot staar i Samklang med den h. Skrift og Fornuften, men ogsaa med Hjærtets Fordringer. Katholiken véd, at man vil bede for ham, naar han er vandret ind gennem Dødens Porte — det er en stor Trøst paa Dødslejet. Protestanterne, der nægte Skærsilden, tør ikke bede for de Døde. Det er alt andet end trøstefuldt. Hvem har Ret — den katholske Kirke, der altid har lært, at der er en Skærsild, eller det eneste Menneske Luther, der nægtede det, uden at have stillet nogen antagelig Garanti for, at han mer end Kirken var en Lærer, sendt fra Gud?

Disse faa Antydninger vise tilstrækkelig, at Skriftets Indhold har Krav paa Læserens Interesse. Dog Interessen forøges endnu mere ved den Maade, hvorpaa Brochyren er skrevet. Hr. Jensen taler ikke den tørre Videnskabs lærde Sprog, langt mindre benytter han sig af Udtryk, der kunde saare en eller anden Læser, men det Hele er skrevet saa tiltalende og hjærtelig, at Enhver vil være Forfatteren taknemmelig for den interessante Brochyre. Ingen vil fortryde at have kjøbt og læst den, han være Katholik eller Protestant.

*

Pave Leo XIII.s Skrivelse

til Englænderne, som søge Kristi Rige i Troens Enhed.

(Fortsat.)

—o—

Vi have mere end én Gang i disse sidste Aar udtalt Ønsket om en saadan Enighed i Troen og ofret al Vor Omhu paa dets Opfyldelse. Den Tid kan ikke være langt borte, da Vi skulle fremstaa for Guds Domstol for at aflægge for Hyrdernes Hyrde Regnskab for Vor Styrelse; hvor lykkelig vilde Vi ikke være, om Vi kunde bringe ham Frugten af disse Ønsker, som han selv har indgydt og næret i Vor Sjæl. Vore Tanker vende sig i dette Øjeblik med Kjærlighed og Haab til det engelske Folk. Vi ere Vidne til de talrige og iøjnefaldende Handlinger, som den guddommelige Naade virker i dets Midte. Vi se, hvorledes de mangfoldige religiøse Stridigheder, der splitte Nationen, ere for Mange en Grund til dyb Smerte. Hvormange andre fatte ikke ogsaa fuldtud Trangen til at have et sikkert Værn mod de moderne Vildfarelsers Angreb, som desværre stemme altfor godt overens med den fordærvede Naturs og Fornufts Ønsker. Hvor forøges ikke ogsaa Antallet af dem, som oprigtig arbejde paa Englands Gjenforening med den katholske Kirke.

Det er vanskeligt for Os at udtale, hvilken Kristenkjærlighed disse og andre Tegn opvække i Os. Vi fordoble derfor Vore Bønner og anraabe Gud om at forøge sin Naade i disse Sjæle, som ere saa godt skikkede til at modtage den, for at den maa blive frugtbringende i dem, og vi alle maa naa til Enighed i en og samme Tro og Kundskab om Guds Søn (Efes. 4, 13.) og vi alle maa arbejde med Omhu paa at bevare denne Enighed i Fredens Baand, eftersom vi ere kaldte til et og samme Haab — der er kun een Herre, een Tro, een Daab (Efes. 3, 5).

Det er saaledes med et oprigtigt Hjærte, at Vi henvende Os til Eder alle, som opholde sig i England, hvem I end ere, og at vi bønfulde Eder, dersom I ville sikre Eders Sjæls Frelse, om at opsende en ydmyg og udholdende Bøn til Gud, vor himmelske Fader, al Lysets Uddeler, som med sin Velvillie fører os til det Gode og Rette. Ophør ikke med at bede om Lys for tilfulde at erkjende Sandheden og om Mod til at følge den, idet I anraabe Guds hellige Navn og Kristi Fortjenester — han, som er »Troens Ophav og Fuldender« (Hebr. 12, 2.), og som har elsket Kirken saa højt, at han har hengivet sig for den, for at helliggjøre den og skaffe sig selv en Menighed uden Plet eller Rynke« (Ef. 5, 25. 27).

Vi kunne uden Tvivl støde paa Vanskeligheder, som maa imødegaaes; men de ere ikke i Stand til at kjølne Vor apostoliske Nidkjærhed eller standse Vor Energi. Talrige Omskiftelser, som ere indtraadte, saa vel som Tidsaanden have uden Tvivl tilladt de bestaaende Splittelser at fæste dybe Rødder; men er dette en Grund til at opgive alt Haab om Hjælp, Forsoning og Fred? Nej, saafremt Gud er med os. I Virkeligheden bør Vi ikke udtale Os om store Resultater, idet Vi kun betragte dem fra et menneskeligt Standpunkt, men meget mere tage Hensyn til Guds Almagt og Barmhærtighed. I store og vanskelige Foretagender staar Gud Mennesket bi, naar dette kun hengiver sig til ham med en oprigtig og ivrig Villie, og det er netop i saadanne Vanskeligheder, at Forsynets Styrelse skinner endnu klarere igjennem. Den Tid er ikke fjærn, da tretten Aarhundreder ville være henrundne, siden det engelske Folk modtog de apostoliske Mænd, der, som Vi allerede have sagt, vare udsendte fra selve Rom, og, idet det afkastede Hedenskabet, indviede Førstegrøden af sin Trø til vor Herre og Frelser Jesus Kristus. Dette

styrker Vort Haab, og det er i Sandhed en Begivenhed, der er værd at mindes med Taknemlighed.

Denne Begivenhed er skikket til at opvække hos alle tænkende Aander Erindringen om den Tro, som den Gang prædikedes for Eders Forfædre, den samme som ogsaa prædikes nu. »Jesus Kristus er den Samme igaar og idag og i al Evighed« (Hebr. 13, 8). Det er ogsaa ham, som i denne belejlige Stund opmuntrer Eder til at ihukomme disse første Hyrder, som have prædiket Guds Ord for Eder, og til, idet I betragte Udgangen af deres Vandel, ogsaa at efterligne deres Tro (Hebr. 13, 7).

Under de nuværende Forhold kalde Vi da først og fremmest Englands Katholiker tilhjælp som Vore Forbundsfæller; Vi kjende jo deres Tro og Gudsfrygt. Der er ingen Tvivl om, at de, skattende tilfulde de fromme Forbønners Kraft og Virkning, som Vi have bevist, ville bestræbe sig for paa enhver Maade at hjælpe deres Landsmænd og Brødre ved at anraabe Guds Barmhjærtighed for dem. At bede for sig selv, er en Trang, at bede for Andre er en Indskydelse af Broderkjærligheden, og en Bøn, der er dikteret af Broderkjærlighed, vil ganske vist opnaa endnu større Naade hos Gud, end en Bøn, der er indgivet af Trang. De første Kristne bad saadanne Bønner. Navnlig i Henseende til Troens Naadegave have vi slaaende Vidnesbyrd om saadanne Forbønner. Det var saaledes Skik og Brug at bede Gud inderligt om, at Forældre, Venner, Regenter, og Landsmænd maatte opnaa den Naade at underkaste sig den kristne Tro (Jfr. Augustinus: De dono persev. XXIII. 63.).

Dog kunne Vi i denne Henseende desværre ikke staa ganske trygge. Vi have hørt, at der i England findes Mænd, som, uagtet de ere Katholiker af Navn, ikke leve som saadanne; at der i Eders store Byer findes Folk, som intet Begreb have om Kristendommen, som

aldrig bede og leve i fuldstændig Uvidenhed om Guds Retfærdighed og Barmhjærtighed. Vi maa bede til Gud og bønfalde ham indstændig; thi han alene er i Stand til at raade Bod paa denne sørgelige Tilstand. Maatte han vise os de Forholdsregler, som bør tages for at opholde Modet og Kraften hos dem, der arbejde paa dette saa vanskelige Hverv! Maatte han sende Arbejdere i sin Vingaard!

Medens Vi saaledes paa det inderligste paalægge Vore Venner Bønnen som en Pligt, ville Vi ogsaa paa samme Tid advare dem om, at de ikke maa tillade, at Guds Naade og Bønnen bliver uden Frugt i dem selv: de bør nemlig stedse ihukomme den hellige Apostel Pauli Formaning til Korinthierne: »Værer uden Anstød for Jøder og Hedninger og for Guds Kirke«. (1. Kor. 10, 32). Foruden hvad der i det Ydre fordres for, som det sømmer sig, at ofre sine Bønner til Gud, er det ogsaa nødvendigt, at den Bedendes Ord og Gjerninger stemmer overens med hans kristne Bekjendelse. I maa først og fremmest overholde Oprigtighedens og Retfærdighedens Forskrifter, have Medynk med de Fattige, øve Bod, leve i Fred og Enighed i Eders Hjem og vise Ærbødighed for Lovene; det vil give Eders Bønner Kraft og Virkning. Barmhjærtigheden begunstiger deres Bønner, som opfylde Kristi Bud, ifølge hans Løfte: »Naar I blive i mig og mine Ord blive i Eder, da skulle I bede om hvad I ville, og det skal ske Eder« (Joh. 15, 7). Vi opmuntre Eder da til at forene Eders Bønner med Vore, paa det at Gud maa forunde Eder at knytte Eders Landsmænd og Brødre til Eder med den fuldkomne Kjærligheds Baand.

Det er forøvrigt ogsaa nyttigt at anraabe Guds Hellige om Hjælp. At deres Bønner ere virksomme, navnlig i saadanne Anliggender, fremgaar af den h. Augustinus slaaende Bemærkning med Hensyn til den h. Stefanus: »Dersom den h. Stefanus ikke havde bedet,

vilde Kirken ikke have haft den h. Paulus«. Ydmygt ville Vi derfor i Dag anraabe den h. Gregorius, hvem Englænderne altid have elsket og æret som deres Nations Apostel; den h. Augustinus, hans Discipel og Sendebud; alle de øvrige Guds Hellige, hvis beundringsværdige Dyder og ikke mindre beundringsværdige Gjerninger have skaffet England Tilnavnet »De Helliges Ø«; den h. Petrus og den h. Georg, disse Eders særegne Beskyttere, og frem for alt Guds hellige Moder, hvem Kristus selv fra Korset har bestemt til Menneskeslægtens Moder, og til hvem Eders Kongerige blev indviet af Eders Forfædre under den glørværdige Titel: »Marias Livgeding«. Ja, vi ville anraabe dem allesammen med fuld Tillid og ville bede dem om at være vore Talsmænd ved Guds Trone, saa at han, gjenoplivende hos Eder fordums Dages Hæder, maa »fylde Eder med al Glæde og Fred i Eders Tro, for at I maa vorde stedse rigere i Haabet og den Helligaands Kraft« (Rom. 15, 13). I. katholske Kristne, maa drage Omsorg for, at de Bønner om Enighed i Troen, som allerede ere udbredte blandt eder og bedes paa bestemte Dage, maa blive end mere populære og frembaarne med endnu større Andagt. Isærdeleshed bør den fromme Øvelse at bede Rosenkransen, som Vi saa ivrig have anbefalet, holdes i Ære blandt Eder; thi denne Bøn indeholder saa at sige et Uddrag af hele Evangeliets Lære og har stedse været meget heldbringende for Folket.

Forøvrigt have Vi af egen Drift og i Kraft af Vor Autoritet føjet en ny Aflad til den, som allerede fra Tid til anden er bleven tilstaaet af Vore Forgjængere. Vi forunde Alle, som med Andagt bede den til dette Brev føjede Bøn, hvilken Nation de end maatte tilhøre, en Aflad paa 300 Dage, og desuden alle dem, som have bedet den daglig, en fuldkommet Aflad en Gang i Maaneden paa de sædvanlige Betingelser.

Maatte endelig Kristi egen guddommelige Bøn om

Troens Enhed fuldkommen opfylde Vore Ønskers Maal, den Bøn nemlig, som vi i Dag, da vi fejre Mindet om hans hellige Opstandelse, gjentage med endnu større Tillid: »Fader, bevar dem, hvilke Du har givet mig, i dit Navn, for at de maa være eet, ligesom og vi ere Hellig dem i Sandhed. Dit Ord er Sandhed Men jeg beder ikke blot for disse, men ogsaa for dem, som ved deres Ord skulle tro paa mig; at de alle maa være eet, ligesom Du, Fader, er i mig og jeg i Dig; at ogsaa de maa være eet i os Jeg i dem og Du i mig, at de maa være fuldkommede til eet og Verden erkjende, at Du har sendt mig og elsket dem, ligesom Du har elsket mig« (Joh. 17. 11 flg.).

Vi slutte med at ønske Guds Velsignelse over hele Storbritaniens Folk, og beder af ganske Hjærte om, at de, som søge Kristi Rige og Frelsen i Troens Enhed, maa se deres Ønsker opfyldte.

Givet i Rom. ved St. Peter, den 14. April 1895, i Vort Pontifikats attende Aar.

Leo XIII., Pave.

B ø n

til den saligste Jomfru for England.

O hellige Jomfru Maria, Guds Moder og vor gode Dronning og Moder, kast et Barmhjærtighedens Blik paa England, dit »Livgeding«, og paa dem, hvis Tillid til Dig er fast og urokkelig. Det er gennem Dig at Jesus, vor Frelser og vort Haab, er kommen til Verden, og han har givet os Dig, for at vort Haab skal være endnu mere levende.

Gaa i Forbøn for dine Børn, som Du har antaget ved Føden af Korset. O Maria, du Smertens Moder, bed for vore fraskilte Brødre, paa det at de maa blive forenede med os i den eneste sande Hjord, under den øverste Hyrde, din Søns Statholder. Bed for os allesammen, elskede Moder, at vi ved en virksom Tro maa

fortjene at se og love Gud med Dig i vort himmelske Frædreland. Amen.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Svendborg. Det herværende *St. Knuds Broderskab* fejrede Tirsdag den 11. Juni sin højtidelige *Faneindvielse* i Skolen, hvortil over 100 Mennesker havde givet Møde. Svendborg og Skaarup Afholdsforeninger vare repræsenterede med Fane. Kl. 7½ samledes man i det rummelige Lokale, som i Dagens Anledning var smukt pyntet med Guirlander og Flag, og efter at Foreningens Formand, Hr. A. Jørgensen, havde budt Velkommen, blev Sangen »Kongernes Konge« afsungen, hvorefter højærv. Hr. Pastor Pohl talte om Fanens Ins-kription: »Værer ædru og vaager«, idet han i korte Træk udviklede paa en smuk Maade Fanens Betydning for Broderskabet. Efter Sangen »Min Hyrde er Gud«, som Kirkens Sangkor foredrog, talte Formanden for Svendborg Afholdsforening om Afholdssagen; atter blev en Sang (»Gud velsigne vor unge Sag«) afsungen, hvorefter Broderskabets Formand talte om Farvernes Betydning i Fanen og om det gode Samarbejde, der bestaar mellem Afholdsforeningerne og St. Knuds Broderskab, der ogsaa staar som et Led i Danmarks store Afholdsforening.

Under Harmonium-Præludium afsløredes derpaa den ny Fane, der tog sig prægtig ud blandt de andre. Den er 2 Alen bred og 3 Alen lang, af dobbelt Silketøj, blaa paa den ene Side og grøn paa den anden. I Midten ses paa en mørkerødt Grund et Maltserkors af Sølv med Indskriften »Værer ædru og vaager«; omkring Korset slynger sig en Gren af Bøgeløv, der er fast-

knyttet ved en blegrød Sløjfe, hvorpaa med ægte Guld-bogstaver staar skrevet »St. Knuds Broderskab, stiftet den 5. Januar 1889«. Fanen, der er prydet med Guld-fryndser og har Fangsnore og Kvaster af Guldtraad, er leveret af Valdemar Holm, Rønne, som virkelig har Ære af det smukke og fine Arbejde og med Rette kan anbefales som Leverandør af det Bedste og Billigste baade i Henseende til Materialets Godhed og Arbejdets smukke Udførelse. Fanen vil koste c. 185 Kroner, hvortil flere fornemme Velgjørerinder allerede have ydet væsentlige Bidrag, dog mangler der endnu en Del, hvorfor Broderskabet benytter Lejligheden til at anmode bedrestillede Trosfæller blandt Ugebladets Læsere om et lille Bidrag til Støtte for Broderskabet. Højærv. Hr. Pastor Pohl i Svendborg vil med Glæde tage imod dem.

Efter Afsløringen foredrog Sangkoret »Hil dig du høje Nord«, og et Par andre Sange ligesom ogsaa Formanden for Skaarup Afholdsforening og 2 Medlemmer af Svendborg Afholdsforening holdt korte Taler i Dagens Anledning. Med en Sang sluttede den højtidelige Indvielse af den første katholske Afholdsfane her i Danmark, hvorefter Fanen blev baaren ind i Kirken, hvor den om Torsdagen tog Del i Processionen paa Kristi Legemsfest, paa hvilken Dag ogsaa Medlemmerne af St. Knuds Broderskab holdt Fælleskommunion.

Maatte Gud velsigne St. Knuds Broderskabets saa vigtige sociale Bestræbelser til Gavn og Glæde for Menigheden i Svendborg, og maatte denne første katholske Afholdsfane være et godt Forvarsel om, at andre snart ville følge efter, og give andre Menigheder Lyst til at faa stiftet et saadant Broderskab, som arbejder paa Ædruelighedens Fremme, ogsaa i deres Midte, saa at der en Dag ved fælles Sammenslutning

kan rejse sig en velsignelsesrig og kraftig katolsk Afholdsorganisation her i Danmark.

Kjøbenhavn. Vor danske katolske Literatur er atter bleven forøget med en ny Bog, idet den danske Oversættelse af højærv. Pater *Langes* Konferencer, som han har holdt i Fastetiden i Aar i St. Ansgars Kirke, er bleven afsluttet i disse Dage. Bogen, der er udkommen paa Hr. A. Gieses Forlag (Østergade 15) indeholder paa 183 Sider i alt 14 Konferencer, nemlig 9 om Hierarkiet i den katolske Kirke, 3 om Udødeligheden, 1 om Kristi Lidelse og 1, der fremstiller Jesus Kristus som Menneskeandens Konge. Med videnskabelig Dygtighed behandler Pateren *Hierarkiets Historie* i Kristi Kirke, idet han beviser dets guddommelige Indstiftelse af Bibelen og af Oldkirkens Fædre og Skribenter, dernæst omtaler han Forjættelsen om Apostlen Peters Forrang og Overdragelsen af Primatet til Apostlen samt dettes vedværende Bestaaen hos Apostelfyrsten Peters Efterfølgere paa Bispestolen i Rom, ved hvilken Lejlighed han tydelig og klart fremfører Beviserne for Peters romerske Bispeværdighed og Pavernes Primat og gjen-driver forskellige Indvendinger, som gjøres herimod. I de smukke Konferencer om *Udødeligheden* beviser Pater Lange, at Sjælens Udødelighed og det tilkommende Liv baade er Fornuftens og Religionens Dogme: Det enkelte Individ's Fornuft, Menneskeslægten's Traditioner og Evangeliet forkynder, at der gives et evigt Liv.

Skriftet, der er oversat med megen Flid, men forøvrigt savner den danske kirkelige Øvrigheds Impri-matur, er smukt udstyret af Forlæggeren og vil uden Tvivl for Pater Langes Tilhørere være et kjært Minde om hans Konferencer i 1895. En *fransk* Udgave, som ogsaa vil udkomme hos samme Forlægger, er ifølge Meddelelse til os fra Hr. Boghandler Giese bleven en Del forsinket paa Grund af forøget Korrekturlæsning,

saa at Bogen antagelig først vil forelægge færdig i Løbet af Juli Maaned.

Laibach. Fra denne saa hjemsogte By meddeles os følgende i Anledning af vort *Opraab* i forrige Nummer af Ugebladet. »Naar jeg forhen i Litaniet til alle Helgener bad tillige med de Andre i Kirken Bønnen: »Fra Jordskjælvets Svøbe, frels os, o Herre!« har jeg anset denne Hjemsogelse som noget saa Fjærntliggende, der næppe vilde ramme os, at jeg er gaaet overfladisk hen over den. Og nu har den gode Gud belært mig og alle Laibachs Indvaanere om, at vi have god Grund til at bede af ganske Hjærte om vi i alt Fald for Fremtiden maa blive forskaanede for denne Svøbe. Jordskjælv har, naar det optræder i en heftig Grad, noget saa Gyseligt, Uhyggeligt og Frygteligt ved sig, at det er i Stand til at gjøre Mennesket yderst alvorligt og indadvendt, ja jeg kunde næsten sige, gjøre ham pludselig nogle Aar ældre. Fastetiden med dens alvorlige Prædikener var til Ende; den hellige Langfredagsprædiken, som fremstillede Korset dels som Guds højeste Forbarmelses og Mildheds Trone, dels som Guds strængeste og ubønhørligste Retfærdigheds Trone, var uden Tvivl endnu levende i Alles Hjærter, saa tilføjede den gode Gud endnu selv en mægtig Slutningsprædiken paa den h. Paaskesøndag kort efter Kl. 11 om Aftenen. Der skete pludselig et saa heftigt og langvarigt Stød, at Husene vaklede og bævede, Skorstenene styrtede ned, de stærkeste Mure fik Revner og Huller, hele Masser af Kalk og Stene faldt ned, Lamper, Porcelain, Billeder styrtede ned og gik i Stykker. Enhver, som var i Stand dertil, ilede, efter at man skjælvende og bævende havde iført sig de nødvendigste Klæder, ud i det Frie. Og atter rystede allerede et nyt heftigt Stød Alt og trængte gennem Marv og Ben. I faa Øjeblikke vare alle Laibachs Indvaanere forsamlede paa Byens Torve, ængsteligt ventende paa, hvad der endnu maatte tildrage sig. Hele Skarer forsamlede sig til indtrængende Bøn. Natten var kold, men mærkværdig stjerneklar. Stød fulgte paa Stød, saa det syntes som om Jorden under Laibach gyngede og bølgede frem og

tilbage. Man hørte allerede om flere Døde og Saarede. I mange Huse styrtede Trapperne sammen eller de rystede saa stærkt, at Beboerne med Livsfare naaede ned ad dem. Anden Paaskedags Morgen stod Solen op med al sin Herlighed, og man kunde nu se alle Vegne, hvor ødelæggende Katastrofen havde virket. Kirkernes høje Taarne havde store Revner og hele Husrækker i Gaderne truede med at styrte sammen. Byen gjorde det Indtryk, at Alt vilde falde sammen som Huse af Kort dersom der atter kom et meget heftig Stød. Og desværre de ere jo vedblevne at komme med faa Dages Mellemlum, saa at vi slet ikke komme til Ro igjen. Paaske- mandag blev Gudstjenesten overalt fejret ude i det Frie, og det var opløftende at se den Andagt og Alvor, hvor- med alle Klasser af Befolkningen overværede det h. Messeoffer. Om Eftermiddagen blev det Allerehelligste udstillet til Tilbedelse paa Byens Torve; det gjorde et rørende smukt Indtryk. Hele Befolkningen har i flere Uger opholdt sig ude i det Frie, i alt Fald om Natten, i Telte, Barakker, Vogne, Jærnbanevagnar, Sukker- tønder og Lignende. Biskoppen har villet blive hos sin Hjord og har opslaaet sin Bolig i en Vogn.

Nøden er meget stor, navnlig i Forstæderne, skjønt der gjøres store Anstrengelser i Østerrig for at afhjælpe den. Kort sagt, hele Begivenheden har været saa mægtig og saa nedtrykkende, at man dybt, dybt føler Menneskets hele Afmagt og Elendighed overfor en saadan Katastrofe. Det var en Paamindelse om Verdensdommens frygtelige Dag, om hvilken det hedder: »Vredens Dag, Taarernes Dag«.

Aachen. I forrige Uge afsluttedes efter otte Dages Forhandlinger i Aachen en Proces, som har vakt en Del Opsigt. En Værthusholder Mellage saa vel som en Redaktør og en Forlægger, som vare anklagede for i en Brochure resp. Avisartikler at have udslynget Fornærmelser mod Alexianerbrødrene og Læger ved Daareanstalten Mariaberg, ere nemlig blevne frifundne medens en Del mislige Forhold i Anstalten ere blevne afslørede. Det er saaledes bevisligt, at Adskillige blandt de 600 Aandssvage og Sindsyge, som Anstalten rummer, ofte ere blevne behandlede af et Par Alexianerbrødre paa en raa og ubarmhjærtig Maade, og at der anvendtes Tvangs- og Straffemidler, som ikke blot blive

forkastede af Videnskaben, men ogsaa maa anses som forkastelige fra et rent humant Standpunkt. Dette var navnlig Tilfældet med nogle Doucher i Vand, som op-sætsige Sindssyge bleve underkastede uden nogensomhelst Lægekontrol, skjønt to dygtige Læger vare ansatte ved Anstalten. Lægerne, som daglig besøgte Anstalten, synes at have stølet for meget paa Brødrenes Dygtighed, og Brødrene at have ment, at de fuldtud kunde erstatte Lægerne, medens de tillige i mange Tilfælde overfor de Sindssyge lode sig lede af Hidsighed og Utaalmodighed. At aandelig raske Personer paa en ulovlig Maade ere blevne holdte tilbage i Anstalten af Egennytte, er derimod ikke bevist.

Opspind fra Ende til anden ere ogsaa de »Djævlbesværgelser« og »Udrygelses af Djævelen ved Hjælp af Enebær og Birkekviste, som bleve brændte af paa en Kulske«, hvormed »*Aftenbladet*« for nylig vidste at fortælle sine Læsere tillige med en Bunke Sludder om »en Kamp mellem Guds Børn og Verdens Børn«. Vi have i alle Procesforhandlingerne ikke med et eneste Ord fundet en saadan »Kur« omtalt. Alexianerbrødrene, som i alt Fald ikke for den jordiske Løns Skyld virkede i de Sindssyges Tjeneste, ere forøvrigt heller ikke »Munke« ligesaa lidt som Anstalten Mariaberg er et »Kloster«. Brødrene ere simpelthen Medlemmer af en ældgammel Kongregation, tildels udannede Folk, tidligere Haandværkere o. s. v. og Mariaberg er en Sindssygeanstalt, der desværre har savnet en dygtig aandelig og lægekyndig Ledelse, men heldigvis danner en Undtagelse blandt Alexianernes øvrige Anstalter.

Alexianeranstalten Mariaberg er foreløbig stillet under Statens direkte Opsyn; to Regeringsraader, to Medicinalraader og to Politikommissærer have foretaget en grundig Revision, under hvilken alle de Internerede bleve nøje udspurgte om deres Behandling og Pleje, men de have ikke fremført en eneste Klage. Heller ikke de Syges legemlige Undersøgelser har bragt Nogetsomhelst for Dagen, som kunde være til Anklage mod Alexianerne.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 23. Juni. 3. Søndag e. Pintse. Hovedfesten for Jesu guddommelige Hjærte. (Fuldkommen Aflad i St. Ansgars Kirke for Medlemmerne af Jesu Hjærtes Broderskab. Kl. 10 højtidelig Pontifikalmesse og Prædiken; Kl. 8 Aften: Festandagt.) — **24. M.** Johannes den Døbers Fødsel (Biskoppens Navnedag.) — **25. Ti.** Vilhelm, Abbed. — **26. O.** Johannes og Paulus, Martyrer. — **27. To.** Oktavdag. — **28. F.** (Vigiliefastedag) Leo den Store, Pave. — **29. L.** Petrus og Paulus, Apostle (fejres offentlig følgende Søndag).

Søndag den 30. Juni. 4. Søndag e. Pintse. Apostelfyrsterne Petri og Pauli Fest (Kvartalskollekt af Peterspenge).

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion i Dag Søndag den 23. Juni Kl. 8½ i Jesu Hjærtes Kapel.

Mandag den 24. Juni fejrer Kongregationen sin 16aerige **Stiftelsesfest** om Aftenen Kl. 8¼ (som tilhige er Slutningsmødet før Ferien) i Jesu Hjærtes Kapel, hvortil Kongreganisternes Forældre og overhovedet Menigheden indbydes. — I Juli og August bortfalde Møderne.

Unio. Hver Tirsdag Aften holdes Møde paa Keglebanen i Boyesgade, der er aaben fra Kl. 5—11.

Søndag den 14. Juli finder den aarlige store Skovtur med egne Vogne Sted.

Plads ledig. En Dame, som er øvet i Bogføring og Korrespondance (om mulig dansk og tysk) søges til en herværende Forretning. Billet med Kopi af Anbefalinger fra lignende Stillinger nedlægges i Redaktionen Brevkasse under Mærket: **B. K.**

Literatur. Udkommen er og faas i alle Boglader samt hos Hr. Sakristan Jensen (Bredgade 64): **H. Lange** af Dominikanerordenen: **Hierarkiet i den katholske Kirke og andre Konferencer** holdte i Fasten 1895.

Indhold: Hierarkiet i den katholske Kirke — Udødelighed — Vor Herre Jesu Kristi Lidelse — Jesus Kristus, Menneskeaaandens Konge. Pris heftet 3 Kr. 50 Ø.

A. Gieses Boghandel,
Østergade 15.

Korrespondance. **J. W.**, Tromsø: Af Fortællingen er der desværre ikke taget Særtryk, og Bogen er forlængst udsolgt. Venlig Hilsen og Tak for de gode Ønsker, De udtaler fra det høje Nord.
Redaktionen.

Abonnenternes Opmærksomhed henledes paa, at **Ugebladets Expedition** (hos Hr. Grosserer Millech) er flyttet til **Kjøbmagergade 13.**

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

Nr 26.

Søndagen den 30. Juni.

1895.

Indhold: Katholsk og protestantisk Missionsgjerning. Fordommenes Magt. Graabrødre-Kirke (Hospital) i Odense. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn, England. Rom. Wien. — Bekjendtgjørelser.

Katholsk og protestantisk Missionsgjerning.

(Fortsat.)

—o—

Alt dette er ikke Resultater, Forf. i Nationaltid. har Grund til at være stolt af, og dersom den katholske Kirke ikke opnaaede bedre Resultater, vilde han handle klogest ved at tie stille derom. Men et Blik paa den katholske Missionshistorie viser, at den katholske Kirke virkelig frembringer sand og varig Omvendelse. Ricci, den første Jesuit i Kina, havde arbejdet i 27 Aar i dette Land og opnaaet, at der ved hans Død fandtes over 300 Kirker i de forskjellige Provinser. Gützlaff siger rigtignok: »de omvendte Tusinder uden at røre Hjærterne«, men Kinas Fængsler med deres umenneskelige Kvaler vidne imod ham, og hans Trosfæller og Embedsbrødre give de katholske

Kineseres Troskab et glimrende Skudsmaal i direkte Modsætning til deres egne Omvendte (Marshall I. S. 113. 260 a.) Og den samme Heltetro, der lod de gamle kinesiske Katholiker dø for deres Gud, besjæler endnu dem, der omvendes i vore Dage. Hvert Aar vandre Tusinder i Landflygtighed, i Fængslet eller i Døden, og medens vi før hørte Protestanterne klage over, at de bedste blandt deres Omvendte vilde vende tilbage til Hedenskabet, om de kunde, saa se vi i Kina (og andre Steder) mange dø for Troen, som endnu ikke have modtaget Daaben.

I Indien, Stagnationens Land for Protestantismen*), gjør, som vi ovenfor hørte, den katholske Kirke foruroligende Fremskridt: den vinder stedse talrigere Tilhængere i alle Kaster, og om end paa Grund af de ordnede politiske Forhold deres Troskab ikke prøves i blodig Dyst, saa staar den dog sin Prøve i de meget ubehagelige Kastefølgelser, som følge hver Overtrædelse til Kristendommen.

Om Filippinerne skriver den protestantiske gejstlige David Abeel med slet dulgt Forbitrelse: »Roms Kirke har her næsten gjort hele Befolkningen til sine Proselyter. De Indfødte ere blevne bigotte Papister (d. e. paa godt Dansk: de ere deres Religion trofast

*) Ogsaa Villh. Sørensen (Vor Tids Missionsforventninger og Missionsresultater) indrømmer denne Stillestaaen for den indiske Mission, ja, han konstaterer endogsaa en „tilbagegaaende Bevægelse“ (S. 41) i dobbelt Forstand, idet ikke blot Omvendelsernes Antal er aftaget, men ogsaa „i hvert af Aarene 1890 og 1891 ere et Par Hundrede gaaede fra den (Leipziger Selskabs Tamulmission) tilbage i Hedenskab“. — Det gør os ondt, at Pastor Sørensens meget rolig og besindig skrevne Brochure ikke er kommen lidt tidligere i vore Hænder. Den holder sig fuldstændig fri for de i protestantiske Missionsberetninger gængse Overdrivelser og har kun meget sjældent et Udtryk, som kunde støde en Katholik.

hengivne og efterleve dens hellige Forskrifter), Præsternes Indflydelse er uindskrænket«. Med større Oprigtighed skriver Crawford, forhenværende Guvernør af Singapore: »Paa de filippinske Øer have Spanierne omvendt flere Millioner af Folket til den romersk-katholske Tro, og Følgen deraf har været en storartet Forbedring af deres sociale Tilstand« (Marshall II. 208). Man sammenligne hermed, hvad vi ovenfor have skrevet om Tahiti.

At den katholske Kirke ogsaa udelukkende er skikket til at kristne og civilisere Indianerne, derom have vi autentiske Vidnesbyrd fra forskjellige amerikanske Senatorer, deriblandt et meget udførligt fra Senator Vest. Han udtalte sig paa et Møde i Washington blandt andet paa følgende Maade: »Paa alle mine Strejftog paa kryds og tværs igjennem Montana saa jeg kun een Lysstraale, som giver Haab om Indianernes Civilisation. Jeg er Protestant af Fødsel og Opdragelse og haaber, at jeg skal dø som Protestant; men alligevel maa jeg indrømme, at Jesuiternes System er det eneste praktiske System for Indianernes Opdragelse, og at kun dette System har fuldbragt noget, man kan kalde et Resultat . . . Flat-head-Indianerne ere i Civilisation 100 pCt. forud for alle de andre Indianere, i det mindste i Montana Territorium. Det er 30 Aar siden Jesuiterne have bosat sig iblandt dem; Resultatet ligger i Dag klart for Øjnene . . . Mine Ord ere ikke besjælede af nogen som helst Forkjærlighed for Jesuiterne; jeg har fra Ungdommen af lært at afsky hele denne Sekt; jeg er bleven opdragen i den presbyterianske Kirkes gode gamle Skole, som anser en Jesuit for en temmelig nær Slægting af Djæveln (Hvad siger Nationaltid. til en saa smuk Opdragelse?) . . . Jeg siger: iblandt 11 Stammer, som jeg har besøgt og som staa under Ledelse af protestantiske Missionærer — jeg maa aflægge dette Vidnesbyrd, skjönt

jeg er Protestant — er der ikke gjort eet Skridt frem mod Civilisationen, *ikke et eneste*, medens man blandt Flat-heads, hvor der bestaar to Jesuitermissioner, finder Civilisation, finder Kristendom, finder Helligholdelsen af de Baand, der er knyttede imellem Mand og Kone og Børn. Men jeg paastaar: et Gran Erfaring er til alle Tider mere værd end en Tønde Theori, og hvad jeg har sagt, har jeg set med mine egne Øjne« (Kath. Miss. 1885. S. 23 f. Lignende Udtalelser af andre Senatorer se S. St. 1875 S. 131 f.). Et smukt Exempel paa, at Troen hos disse katholske Indianere ikke blot findes paa Overfladen, men er dem en sand Hjertesag, fortæller P. E. I. Devine fra sit sidste Besøg hos Chippe-way-Indianerne. Da Missionæren kun kan besøge dem 2 eller 3 Gange om Aaret, have de, saa godt de kunde, søgt sig en lille Erstatning for Søndagsmessen, som de maa savne, idet de hver Søndag samle sig i Kapellet til fælles Bøn og Sang (Kath. Miss. 1895. S. 107.) Om de protestantiske Kristne paa Tahiti o. a. St. læses der, at de kun ved strænge Straffelove kunne drives til Søndagsgudstjenesten. Den af *Sj.* dadlede Overfladiskhed synes altsaa at stikke der, hvor man mener den ikke findes.

Et af de smukkeste Blade i den katholske Missionshistorie er det, som beretter om Kristendommens Indførelse i Japan. Protestanterne have ofte bebrejdet den h. Frants af Xavier, at han gik for hastig ~~til~~ Værks med sine Omvendelser, at han døbte Folk, førend han havde tilstrækkelig undervist dem. Japans Historie maa overbevise selv den mest haardnakkede Modstander om det løgnagtige i denne Paastand. Tilvisse talte Missionærerne efter faa Aar deres Omvendte i Hundredetusindvis; men disse vare ikke blot Kristne af Navn. Thi da den blodigste Forfølgelse begyndte, som Verden nogen Sinde har været Vidne til, da viste kun faa sig svage — der er altid nogen Klinte imellem Hveden

— men det overvejende Flertal holdt fast ved deres Tro og taalte for den Landsforvisning, Berøvelse af deres Besiddelser, Fængsel og de mest udsøgte Pinslers Kvaler, ja, de trængte sig med hellig Nidkærhed til Døden, som om det var den største Ære og den største Lykke; samme Heltemod besjælede Unge og Gamle, Fattige og Rige; man saa Børn paa 3—4 Aar blotte deres Hals for Bøddelens Sværd eller synge Herrens Lov i Baalets Flamme; kort sagt, der fornyedes alle de Scener, der danne den første Martyrkirkes uforgængelige Triumf. Selve den nærmeste Anledning til, at Taicosama underskrev Forfølgelsesdekretet, tjener den japanske Kirke til udødelig Ære; det var deres Kvinders Sædelighed, som ikke vilde tjene Taicosamas dyriske Lyster, saaledes som de hedenske Japaneserinder gjorde (se Wetzer u Welte, Kath. Kirchenlexicon B. 6. Sp. 1243). Og saa stor viste Troens Kraft sig dengang, at Missionærene endnu omvendte Hundredetusinder midt under Forfølgelsens Rædsler. Og saa dybt indgroet var Troen i Japanesernes Hjærter, at, da 1857 den første katholske Missionær igjen landede paa Japans Kyst, fandtes der endnu talrige Katholiker, skjønt de i 200 Aar havde været deres Præster berøvede, og skjønt Forfølgelsen hele den Tid var vedblevet at rase imod dem. Endnu 1856 laa 70 Kristne for deres Tros Skyld i Fængslet, deriblandt 30 allerede paa tredje Aar. Og saa ren havde Troens Tradition holdt sig i denne lange Tid, at, da de første Missionærer gjorde Forsøg paa at nærme sig dem, forvissede de sig først om deres Tros Ægthed ved at spørge, om de ogsaa holdt Cølibatet, adlød Paven og hyldede Jomfru Maria. I Sandhed, Troen kan ikke have været af en »overfladisk, uren og blandet« Natur, nej »selv protestantiske Vidner maatte indrømme, at de Nyomvendte i Forfølgelsens Ild have bevist, at deres Tro ikke var af en udvortes Natur« og atter udviste de samme Heltemod som de-

res Fædre under den Forfølgelse, som udbrød i 1867, hvor mange led Døden og Tusinder lod sig sende i Landflygtighed uden at lade sig rokke fra deres Tro. Men der gives noget lignende, den protestantiske Missionshistorie kan stille op ved Siden af dette for at bevise sine Omvendtes Inderlighed og Oprigtighed i Troen?

Ifølge V. Sørensen (S. 61) er »den romerske Kirke nu bag efter den evangeliske«. Det kan gjerne være Tilfældet, hvad Tallet angaar; thi det har for det meste været protestantiske Nationer, som i de sidste Aarier have bragt Japan den europæiske Kultur, saa det let kan forstaaes, at ogsaa Protestantismen har gjort forholdsvis større Fremskridt. Men naar man ser hen til dens Natur og det *indre* Fremskridt, saa bliver der ikke meget til overs at gjøre sig til af. Thi 1) »er Protestantismen i Japan splittet i de samme Sekter, som i Hjemmet (S. 61), 2) synes Kristendommen mere at være bleven antaget som Tilgift til den europæiske Kulturs Fordele, Skolesystemet, Jærnvejene, Dampskibene o. s. v. (S. 59 f.), 3) er det for en stor Del den fluktuerende Del af Befolkningen, som har ladet sig vinde for Kristendommen, men som snart igjen unddrage sig al kristelig Indflydelse; »et stort Tal af de Kristne staa i Menighedslisterne opførte med Tilføjelsen »tilrejsende« eller »ikke fastboende« (S. 62), og de udfylde da mere en Plads i Listerne end i selve Menigheden; 4) hos mange synes ikke saa meget Kristentroens Lære som andre Bevæggrunde at have hidført deres »Omvendelse«, og denne synes da at være af en lidt tvivlsom Karakter; »ogsaa indfødte japanesiske Præster klage over, at japanesiske Kristne mangle Uafhængighed, ere fattige og arbejde ikke, som de skulle, for deres Tro« (S. 64); 5) ogsaa hos Størstedelen af de øvrige synes Kristendommen at være meget mistænkelig. V. Sørensen siger selv, at det er godt, at »Kristendommen ikke mere er paa Mode i Japan«, som det var den Gang,

da Japan først aabnedes for Indførelsen af den europæiske Kultur. »Thi da den var det, ytrede en af dets mets erfarne Missionærer, at der paa 8 Omvendte kom 7, der vare Kristne med Hovedet, men 1 der var det med Hjærtet« (S. 65); men skulde ikke de $\frac{7}{8}$, som man dog næppe kan kalde for ægte Kristne, endnu fylde deres Plads i Menighedslisterne? 6) Ærdelig er der værre Tegn paa Protestantismens indre Opløsning. Missionærerne have mistet deres Anseelse og Indflydelse, siden »de indfødte Lærere nu indtage alle ledende Poster som Lærere, som Talere, i Pressen Betegnende er det, at Missionærerne hverken havde Stemme i eller vare valgbare til Japans kongregationalistiske Kirkes Aarssynode i April 1894« (S. 63). »Men betænkeligere endnu er Tendensen til at vrage den fra Vesterlandet indførte Kristendom og i Stedet sætte en Kristendom, der er afpasset efter den japanesiske Folkeejendommelighed. Det er ikke blot Kirkeformer, det her drejer sig om, men Læren selv og dens Indflydelse paa det daglige Liv« (S. 64). Intet Under; thi Protestantismen i Japan skyldes oprindelig Amerikanerne, »og deres independentiske og nivellerende Tendenser have der fundet en kun alt for frugtbar Jordbund« (S. 14).

Vi have allerede vist, hvorledes Japanesernes Martyrmod ogsaa besjælede Kineserne. Det samme findes i lige beundringsværdig Grad hos Negrene i Afrika. Hvilket smukkere Bevis herfor kunde vel findes end den Begejstring, hvormed de 34 unge katholske Pager hos Mwanga, Konge af Uganda, i Aaret 1886 gik i Døden for deres Tro? Mange af dem vare endnu ikke døbte, da Kongens Vrede udbrød, og dens første Offer døde paa Baalet; men straks løb de til Missionæren, for ved den hellige Daab at styrkes til den Kamp, som de vidste forestod dem; mange andre Børn fulgte deres Exempel, og over 150 Drengene, til dels af meget ung Alder, lod sig døbe med Døden for Øje. Og da

de stod i Flammerne, aabnede de deres Mund kun til fælles Bøn. Skarpretterens Søn, som endnu ikke var døbt, tryglede sin Fader om den Naade, at han dog skulde lade ham dø med de andre; de som bleve sparede, klagede som over en stor Lykke, de vare gaaede Glip af (Kath. Miss. 1886, S. 195 f. 1887. S. 131 f.)

Vi ere herved komne til Afrika, den Missionsmark, hvor netop i vore Dage Missionærer af begge Konfessioner synes at strides om Palmen. Der foreligge nu talrige Udtalelser af Rejsende — saa godt som alle Protestanter, — som alle sammen ere lige saa hædrende for den katholske Mission, som de ere nedsættende for den protestantiske. Vi lade nogle af de vigtigste følge.

Stanley, som betraadte den katholske Missionsanstalt i Bagamoyo med Antipathi mod de katholske Gejstlige, skrev efter at have iagttaget deres Virksomhed: »Jeg maa tilstaa, at de opnaa *gode Resultater*, og Missionens 200 Børn vidnede om *Opdragelsens velgjørende Virkninger*«. (Hvorledes jeg fandt Livingstone Kap. 4.)

Den engelske Gesandt, *Sir Bartle Frere*, kalder Bagamoyo »en sand Mønsteranstalt for hvert Forsøg paa at civilisere og kristne Afrika«. Den eneste Fejl, han fandt, var, at den var for fattig, hvorfor han højmodig understøttede den med 200 Pd. (Se Correspondence resp. *Sir Bartle Frere's Mission to the East coast of Africa* 1872—73. S. 122.)

Den engelske Gesandtskabssekretær *Clement Hill* skriver: »Den Maade, hvorpaa Patrene gennemføre deres Theori at gjøre Negeren til et nyttigt Lem af Samfundet og undervise ham i Kristendommens Lære, er saa *beundringværdig praktisk*, at der ikke bliver noget tilovers at ønske for at sikre de forventede Resultater«. Ogsaa han ydede de katholske Missionærer en anelig Pengeunderstøttelse, hvilket han undskyldte med de Ord: »Saa længe vore (protestantiske) Missions-

selskaber ikke efterfølge hint Exempel og opdrage deres Elever saaledes, at de blive nyttige Borgere og fromme Kristne, hvad skal vi da gjøre andet? Det er sandelig bedre, at disse hedenske Afrikanere antage Kristendommen, om end i en Form, som vi ikke billige, end at de forblive i den nuværende Mørkets Tilstand.

(Fortsættes).

Fordommenes Magt.

—o—

Alle mulige Opgaver paabyder man i vore Dage Skolen. Snart skal den beskjæftige sig med Husflid og Sløjd, snart undervise grundigt i Sundhedslære, ja endog i Madlavning; da Skolen imidlertid nu allerede er overlæst for Lærefag, kunne saadanne Forslag dog næppe diskuteres for Alvor. Derimod er det en ganske berettiget Forventning, at Skolen paa alle Omraader forkynder *Sandheden* og derfor med al Kraft arbejder mod alle ulyksalige Fordomme. Det er en ejendommelig Kjendsgjerning, som man ofte kan iagttage, at Størstedelen af Protestanterne savne al Kjendskab til den katholske Kirkes Lære og Institutioner. Mange Forfattere gjentage Aar ud og Aar ind i Bøger og Aviser de skammeligste Bebrejdelser og Bagvaskelser mod den katholske Kirke. Naar de skulle bedømme katholske Anliggender, gaar det dem stedse som Kong Midas. Alt, hvad han rørte ved, blev til Guld; paa samme Maade bliver i en stor Del Protestanters Øjne Alt, ogsaa det Fornuftigste, til Ufornuft og Afskyelighed, saasnart den katholske Kirke bekjender sig til det. Saa vanskeligt er det for mange Protestanter at sætte sig ind i og forstaa katholske Forhold, at de langt bedre fatte Buddhas og Kinesernes Lære og Skikke. Endog de lutherske Gejstlige kjende lidet eller slet intet til Ka-

tholicismen; de fordømme og forkaste den, fordi det er Skik og Brug; og de protestantiske Lægfolk have intet andet Begreb om Catholicismen, end hvad Fordommene fremstille for dem, og tidlig og silde, mundtlig og skriftlig blive disse Fordomme og Vrægebilleder nærrede hos dem.

Saa ofte man end har paabevist, at alt det, som de tage for gode Varer, er opfundet og skrevet af daarlige Romaner og kun findes i Forfatterens Fantasi, lige saa ofte vender det altsammen tilbage ved næste Lejlighed. Det er derfor let forklarlig, at disse Fordomme ere saa haardnakkede og dybt rodfæstede. Naar man husker paa alle hine Legioner af Løgne, Fabler, Æventyr, Vrægebilleder, Urigtigheder, Vildfarelser og Spøgelser, som Dag for Dag, Uge for Uge og Maaned for Maaned fyldes i den protestantiske Befolkning og ere Kilden til Befolkningens aandelige Næring, kan man ikke forundre sig over, at Fordommene hos Mange ere blevne til Bjærge.

En langvarig Krig fører den katholske Presse imod disse Bjærge af Fordomme; men Resultaterne ere kun sporadiske, fordi Modstanderne med Flid gaa af Vejen for at komme i Berøring med katholske Blade og Bøger. Bortset fra en forretningsmæssig og mere vedtaget end egentlig ondskabsfuld Behandling, som bliver katholske Anliggender til Del i Dagspressen, skorter det aldrig paa Personer, som i det offentlige Liv mistænkeliggjøre og bagtale Kirken, dens Lære, Institutioner og Medlemmer med en Udholdenhed som er en bedre Sag værdig. Dette sker navnlig ogsaa paa Historiens Omraade. Her huserer i Virkeligheden Løgnens og Sammensværgelsens Aand imod Sandheden. En Mængde historiske Løgne forkyndes der Børnene i Skolerne, Løgne som ere opfundne paa Bekostning af Kirkens Tro og Indretninger, dens Paver og mest fremragende Medlemmer, dens gode Navn og Rygte. Om

»Pavernes Magt og Moral i Middelalderen«, om »Pavinde Johanne«, Inkquisitionen, Munkevæsenet, Cølibatet, Jesuiterne, Bartholomæusnatten o. s. v. berettes der de forfærdeligste Æventyr og Fabler. Paa denne Maade indpodes Fordommene af Uvidenhed eller Ondskab allerede i Børnene, og naar disse træde ud af Skolen, have de de vrangeste Forestillinger om Katholicismen som tænkes kan. Prag-Exemplarer af saadanne »historiske« Fortællinger leverer f. Ex. den fanatiske indre Missions Tidende ret ofte; men de ere saa grovkornede, at der dog næppe hænger meget ved hos tænkende og fornuftige Læsere; men noget bliver jo altid hængende ifølge Ordsproget. Hvor skrøbelig maa Protestantismen ikke være, siden den skal tage sin Tilflugt til saadanne Midler, for at modarbejde den katholske Kirke!

M.

Graabrødre-Kirke (Hospital) i Odense.

(Efter Berlingske Tidende.)

—o—

I Aaret 1285 skjænkede *Erik Glipping* Franciskanerne eller Graabrødrene en Kongsgaard til et Kloster. Vedkommende Kongebrev findes i *Scriptores rerum Danicarum* og er ibl. A. mærkelig derved, at det indeholder den ældste Topografi, som haves af Odense By. Kongsgaarden blev dog ikke Kloster, men paa den meget omfattende Grund, som overlodes Munkene, rejste disse de Bygninger, som i alt Væsentligt staa der endnu, og samtidig paabegyndtes Opførelsen af Klosterkirken. Deraf blev dog kun Koret færdig i Erik Glippings Tid, og han bestemte, at han vilde hvile der, hvad dog Mordet i Finderup Kirkelade forhindrede; derimod bleve hans 2 Døtre begravede dersteds. Da man i 1805 udtømte Kirken, mente man at

have fundet disses Levninger under Alteret, og som saadanne bleve de henflyttede til St. Knuds Kirke, men ved den Undersøgelse, som foretoges i 1874, viste det sig, at Benene vare Levninger af mandlige Lig. En større Glands kastedes over Klosteret og dennes Kirke derved, at *Kong Hans* og hans *Dronning Kristine*, som jævnlig opholdt sig paa det nærliggende *Næsbyhoved Slot*, særlig begunstigede dette Kloster og dets Kirke og valgte Pladsen foran Kirkens Alter til Familiebegravelse. Her jordfæstedes allerede 1511 dette Ægtepars tolv Aar gamle Søn Prinds *Frants*, og da Faderen døde 1513, blev hans Lig fra Aalborg ført til Odense og nedsat i Familiebegravelsen. Nu fik Dronning *Kristine Næsbyhoved Slot* og Gods som Livsejendom (Livgeding) og boede dels der og delt paa den Gaard inde i Odense, hun bestemte til Kloster for de kvindelige Medlemmer af Franciskanerordenen, og som ogsaa en kort Tid blev et *Clarakloster*. Det laa der, hvor nu Bispegaarden ligger, og Kjældereren der er endnu den samme, som fandtes i Nonneklostret. I de 8 Aar, *Kristine* levede som Enke, besøgte hun næsten daglig Graabrødre Kirke, som hun, vistnok før Kongens Død, havde smykket med den mærkelige Altertavle og Gravsten, som nu findes St. Knuds Kirke. Til at udføre disse Kunstværker indkaldte hun fra Lybek den bekjendte *Klaus Berg*. Altertavlen har omtrent 350 i Enden af Egeblokke udskaarne Figurer, hvoraf de paa Midtpartiet ere næsten fritstaaende og forestille det Syn, lom beskrives i Joh. Aabenbaring 22. Kap. 2. V. Paa Foden af Altertavlen ses Figurer, som forestille Kong Hans, hans Dronning, deres tre Børn og Kristian den Andens ældste Søn, Prins Hans. Paa den store Gravsten ere Figurer med Portrætlighed udhuggede: de forestille Kong Hans, Dronning *Kristine* og Prins *Frants*. Da det i 1804 bestemtes, at Graabrødre Kirke skulde nedrives, optog man i 1805 Levningerne af de

4 kongelige Lig (Kristian den Anden var nemlig ogsaa bleven begravet dersteds 1559) og henflyttede dem til St. Knuds Kirke, hvor ogsaa den store Gravsten fik Plads, medens Altertavlen kom til Frue Kirke. Ved St. Knuds Kirkes Restauration i 1874 blev der, som bekjendt, bygget en Krypt under Koret, og i dennes Gulv nedsattes saa i Blykister Levningerne af de 4 nævnte kongelige Personer; senere ere ved Geheime-etatsraad *Tietgens* Omsorg ogsaa Levningerne af Dronning *Elisabeth* og hendes ovenfor nævnte Søn, Prins Hans, komne til at hvile dersteds. Gravstenen blev indsat i Muren foran Gravene, og endelig fik for en 10 Aar siden ogsaa Dronning Kristines berømte Altertavle Plads paa St. Knuds Kirkes Alter, saa det Gravmindesmærke, som fandtes i Graabrødre Kirke, nu igjen er samlet i St. Knuds Kirke.

Graabrødre Kirke var en meget anselig Bygning med tre Skibe og et højt Taarn med Spir, der var opført med saa tykke og solide Mure, at man havde ikke ringe Vanskelighed ved at faa disse nedrevne. Efter Reformationen var den i nogen Tid Sognekirke, men senere blev den kun brugt ved enkelte Lejligheder og havde ingen faste Indtægter. Foruden de omtalte kongelige Personer vare her ved Mindesmærker forevigelede Kantsler *Johan Friis* til Hesselagergaard og den bekjendte Rigmand *Oluf Bager*.

Efterat Kirken i 1804 var bleven dødsdømt for at spare en grundig Restauration, henstod den endnu i 1817; i 1808 blev den brugt af Spanierne som Depot. Dens Nedbrydelse er en mørk Plet i Odense Bys Historie.

Som bemærket staar Klostret endnu i næsten uforandret Skikkelse, og det er denne Omstændighed, som giver Bygningerne historisk-arkitektonisk Interesse. Vi have nemlig kun faa Gaarde fra Middelalderens Midte, som ere saaledes bevarede, at de give et Begreb

om, hvorledes man byggede Klostre og Borge. Stilen er simpel: Fire sammenbyggede Længer, som indeslutte en aflang forholdsvis lille Gaardsplads; det eneste karakteristiske ved de meget tykke Mure er, at Gavlene ere takkede; i Midten af Gaarden fandtes sædvanlig en Brønd. Alt dette gjælder ogsaa om Graabrødre-Hospitalet i Odense. Klosteret omfattede imidlertid flere Bygninger, end Hospitalet nu har. Den forsvundne Kirke laa nemlig Syd for Klosteret, og fra dette over til Kirken løb Tværbygninger, saa her fandtes en ydre Gaard, langs med hvis Bygninger der løb en *lukket Buegang med Krydshvælvinger*, af denne Munkegang findes endnu en Levning. Den ydre Gaard var Klosterets Begravelsesplads, medens den store Plads Syd for Kirken var Kirkegaard, da Kirken var overgaaet til at blive Sognekirke; den er nu en offentlig Plads. Rundt om det store Terrain, som hørte til Klosteret *løb en Ringmur*, hvoraf der endnu er en Levning tilbage.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Lørdag den 22. Juni ankom den højærværdigste Biskop af Luxemborg, Msgr. *Johannes J. Koppes*, til Kjøbenhavn. Hs. biskoppelige Højærværdighed agtede at foretage en Rejse gennem Norge indtil Hammerfest og senere til Stockholm, hvorfra Hjemreisen atter lægges over Kjøbenhavn.

— Den 24. s. M. aflagde Præsidenten for Bonifaciusforeningens Generalpræsidium i Paderborn, Baron *C. von Wendt*, Medlem af det preussiske Herrehus, et Besøg i Hovedstaden. Præsidenten, der havde deltaget i Festlighederne i Kiel, besøgte tilligemed vor højærværdigste Biskop flere af vore katholske Institutioner her i Byen og i Ordrup.

— Admiralen paa den engelske Eskadre, som i disse Dage gjæster Kjøbenhavn, Lord *Kear*, er Katholik. I Følge Meddelelse fra Konsulatet agtede han tilligemed de ombordværende katholske Officerer og Marinesoldater at overvære Messen i St. Ansgars Kirke Søndag den 30. Juni.

England. Den pavelige Skrivelses velsignelsesrige Virkning i de engelsk-protestantiske Kredse viser sig Dag for Dag tydeligere. I den *protestantiske* »Church Unions« Generalmøde i Aar skal Lord *Halifax* være Præsident, og Biskopperne af Ely og Hornby Hovedtalerne. Udvalget agter at forelægge følgende Beslutning.

»Union beklager dybt den ulykkelige Spaltning, som skiller Kristenheden, og *ønsker med dybtfølt Tak den Skrivelse velkommen*, som *Leo XIII.* har rettet til det engelske Folk; Unionen tror med Hs. Hellighed, at *en alvorlig og fælles Bøn er den sikreste Vej* til at opnaa hos Gud Kristenhedens Gjenforening, og den opfordrer derfor sine Medlemmer til, i Følge denne pavelige Skrivelse og i Overensstemmelse med Ærkebiskoppen af Canterbury's sidste Hyrdeskrivelse, at arbejde ved Hjælp af en fælles og udholdende Bøn paa at hidføre Virkeliggjørelsen af hin fuldkomne Enighed i Tro og Kjærlighed, i hvilken Herren Aftenen før sit Forsoningsoffer ønskede at se alle hine forenede, som tro paa hans Navn«.

Saadanne Tilkjendegivelser fra protestantisk Side maa uden Tvivl opfylde os med Haabet om, at Englands Gjenforening med Rom kun er et *Tidsspørgsmaal*. Thi hvorledes skulle vel to Partiers fuldstændige Udsoning lade vente længe paa sig, naar begge disse Partier længes efter en saadan Udsoning og bønfalde Gud i dette Øjemed? Englands Gjenforening, for saa vidt det nemlig deler Ærkebiskoppen af Canterburys og »Church Unions« Sindelag, med Moderkirken er derved paa en vis Maade bleven en *psychologisk Nødvendighed*.

Rom. Ved Kommunalvalgene i Rom have Katholikerne vundet en fuldstændig Sejr. De Liberale bragte ikke en eneste Kandidat igjennem.

Wien. Kristi Legemsfesten fejredes med stor Højtidelighed i Wien. Kejseren, Ærkehertugerne og hele Hoffet fulgte det allerhelligste Sakramente i Processionen. Det samme gjorde ogsaa Prinsregenten og alle de kongelige Prinser og Prinsesser i München.

Kirkelig Kalønder.

Søndag den 30. Juni. 4. Søndag e. Pintse. Apostelfyrsterne Petri og Pauli Fest (Kvartalskollekt af Peterspenge). — **1. Juli. M.** Oktav af Johannes den Døbers Fest. — **2. Ti.** Marias Besøgelse (fejres næste Søndag). — **3. O.** Irenæus, Martyr og Biskop (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **4. To.** Oktavdag. — **5. F.** Cyrillus og Methodius, Biskopper (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aftenandagt). — **6. L.** Oktav af Apostelfyrsternes Fest.

Søndag den 7. Juni. 5. Søndag e. Pintse. Marias Besøgelse.

Mødreforeningen. Den h. Messe med Exhortation bortfalder i Juli og August.

Den eucharistiske Forening. Tilbedelsen paa den 1. Fredag i Juli, August og September bortfalder som sædvanlig.

St. Josefs Gilde. Torsdag den 4. Juli Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses i St. Ansgars Kirke en h. Sjælemesse for Gildets afdøde Medlem, forh. Fabrikant **J. P. Grønewald**, hvilket herved meddeles den Afdødes Slægt og Venner.

Et a to pæve Mennesker kan faa et Værelse med eller uden Kost. Tordenskjoldsgade 26. 2. Sal o. G. Holmgren.

✠ At vor kjære Søster **Euphrosine Thygine Marie Møller** efter flere Aars Lidelser er afgaaet ved Døden, i en Alder af 58 $\frac{1}{2}$ Aar, Tirsdag den 25 Juni, vel forberedt med de hh. Sakramenter, meddeles herved deltagende Slægtninge og Bekjendte, idet vi anbefale den kjære Hensøvede til deres Forbønner. R. I. P. Hendes Efterladte.

Begravelsen finder Sted Søndag den 30. Juni Kl. 1 paa katolsk Assistentskirkegaard.

Korrespondance. Odense. Til flere Abonenter: Den indsendte Beskrivelse af Menighedens Jubilæum var for kortfattet (c. $\frac{1}{2}$ Side). En saa betydningsfuld Begivenhed for Menigheden, som Redaktionen desværre var uvidende om, har Krav paa en længere Beskrivelse af Menighedens hele Historie, hvorpaa der arbejdes og som senere vil følge her i Bladet. Redaktionen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær. Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 27.

Søndagen den 7. Juli.

1895.

Indhold: Katholsk og protestantisk Missionsgjerning. Marias Besøgelse. Det lille Lagerrum i Toulon. — Bekjendtgjørelser.

Katholsk og protestantisk Missionsgjerning.

(Fortsat.)

—o—

Dr. Hübbe-Schleiden, en Autoritet paa det koloniale Omraade, bebrejder de *protestantiske Missioner*, at de trods de 25 Mill. Mark, de have brugt, kun *have opnaaet ringe Resultater*, fordi de mangle den rigtige Organisation. Om de af dem uddannede Negre fælder han den alt andet end smigrende Dom: »I det hele bliver der *den vederstyggeligste Karrikatur af slige Mennesker*, som man da sikkert *hverken* kan kalde *en Kristen eller et Kulturmenneske*. Dette Onde gaar endog saa vidt, at allerede ofte »Sagkyndige« ... have bebrejdet Missionerne, at de voldte Naturfolkene Skade (Unsegen) . . og bleve Aarsag til, at Missionseleverne

kun misbrugte Kulturmidlerne og bleve mere utilforladelige, end Naturnegrene vare, *meget mere raffinerede i at hykle, lyve og bedrage*. Det eneste Middel, som kunde hjælpe, siger han, var at indrette Missionsplantager, saaledes som de katholske Missionærer gjøre.

Dr. Baumann klager efter et Besøg i den protestantiske Mission i Mombas over »Elevernes *selvbevidste, uforskammede Opførsel*«, over den »aandløse Opramsen af Bibelvers« i Skolen, over Børnenes »*ørkesløse Driven*«, hvilket alt sammen er Skyld i »*at i det hele ingen Europæer tager en engelsk Missionselev i sin Tjeneste*«. Hans Dom om de katholske Missioner er i enhver Henseende lige saa gunstig, som den om de protestantiske Missioner er ugunstig; navnlig siger han, at »*den moralske Indflydelse, som slige Missioner udøve paa de Indfødte, ikke kan anslaaes højt nok*.

Dr. K. W. Schmidt beskylder de engelske (= protestantiske) Missionsstationer for ene og alene at have haft *politisk og kommerciel Betydning*.*) Han siger det udtrykkelig i Modsætning til de franske (= katholske) Missionsstationer. Det er iøvrigt en Klage, som høres fra andre Kanter, og mere end een Gang have de protestantiske Missionærer for Politikens Skyld voldt de katholske Missioner Undergang. Man tænke paa Uganda, Madagaskar o. s. v.) »Spørger man nu«, vedbliver han, »efter de *kulturelle Resultater*, som disse meget geschæftige Missionærer hidtil have opnaaet, saa

*) Ogsaa den tyske Major Wissmann klager bittert over den fordærlige politiske Rolle, som navnlig de engelske Missionærer spillede i Østafrika, og medens han betegnede de katholske Missionærer som Civilisationens Grundpiller paa Grund af deres kristelige Indflydelse og offervillige og utrættelige Iver for Kulturens og Sædelighedens Udbredelse, sagde han om de protestantiske Missionærer, at de med deres politiske Agitation i Stedet for at gavne kun anrettede Fordærvelse. (Se: Kath. Flugschriften zur Wehr u. Lehr, Nr. 16. S. 12.)

ere de, eftersom man tager det, *værre end Nul*. Det gjør mig ondt, at jeg maa sige det: *jeg har ingenlunde fundet saa uforskammede og frække Negerslyngler, som paa den engelske Missionsstation Mkuzi i Bondei.*

»Det tager sig paa Tryk jo meget kjønt ud, naar der staar at læse: den og den Mission tæller saa og saa mange Elever, saa og saa mange Externere. Men *man maa ikke lade sig skuffe ved slige Tal*. Thi om de end ikke for største Delen maatte henføres til det Bytte, der er blevet frataget Slavehandlerne og bragt til Missionen, saa vilde de alligevel *ikke bevise noget* for en gavnlig Virksomhed af Missionæerne. En eneste Sort, som *virkelig* er bragt europæisk Kultur og kirkeligt Sindelag nærmere, *væjer op mod talløse syngende og Bønner fremplaprende Missionshedninger, der kun tjene til at fylde Statistiken.*

»Jeg gjentager det ogsaa her: det er svært, ja, det er ligefrem *umuligt* at opnaa et saadant Resultat, naar man tror at have gjort alt ved at have oplært Eleverne til at afsynge Bønner og kende nogle Bibelsteder, maaske ogsaa lære og skrive lidt Engelsk. I det gunstigste Tilfælde vil man derved ikke opnaa andet, end at *Negeren bliver som et afrettet Dyr, som en Papegoje eller Abekat*. I mindre gunstige Tilfælde opdrager man sig kun *Hyklere*, og hyppig næres der ved denne voldelig paaførte Fernis endnu en Frækhed og Indbildskhed, som den ikke findes hos Naturnegeren«.

Efter at have udspundet dette endnu længere, taler han næsten ligesaa udførlig om de katholske Missioner; og hvad er hans Dom om dem? »Jo skarpere man maa fordømme den engelske Missionsgjerning, des større Anerkendelse maa man yde Franskmændene (de katholske Missionærer). Den franske Mission har baade i Aanden og i Praxis stedse holdt fast ved de rigtig erkjendte Formaal. Ingensteds har den fra først af forfulgt politiske Formaal og kun sjældent senere hen

befattet sig dermed. I stille, utrættelig Virksomhed have dens Sendebud stedse ladet sig det være magtpaaliggende at udbrede *Kristendommens Aand* og vor Kulturs Velsignelser iblandt de sorte Folkefærd«. Og efter en længere Skildring af dens Virken slutter han: »Englænderne kunne slet ikke tænke paa at rivalisere med al denne livlig udviklede Virksomhed, som alvorlig foresætter sig at opdrage de Sorte til regelmæssigt Arbejde med *den i Sandhed levende kristelige Aand*, der hersker over det hele«. (Se ovenstaaende Vidnesbyrd i »Gott will es«, Kath. Zeitschr. f. d. Antislaverei-Bewegung. 1890. S. 524 ff.) Angaaende de protestantiske Kristne i Kapkolonien meddeler V. Sørensen (S. 37) Missionsdirektør *Buchners* »ædruelige og paalidelige Vidnesbyrd«, som sammenfattes i følgende Ord: »Hos vore Plejebørn finde vi næsten gennemgaaende en *dyb og ukunstlet Religiositet*, men tillige ogsaa næsten gennemgaaende en *Mangel paa sædelig Alvor* og etisk Selvbevidnelse af Kristenlivet. (Efter vor Opfattelse er *Religiositeten* ikke dyb, naar den ikke meddeler *sædelig Alvor*.) Den troende Tilegnelse af Frelsen, som man ikke uden videre kan kalde for Selvbedrag, ligger ofte ved Siden af den grove Synd. (Nej, den inderlig troende Tilegnelse af Frelsen taaler ikke den grove Synd; 1. og 2. Kap. af Korinterbrevet, som citeres, ere intet Modbevis.) Mange Børn i Kristus og faa Mænd! Dog gives der ogsaa slige Mænd i Kristus, som man har sin Glæde af«. Disse sandelig ikke glædelige Resultater stadfæstes ved den i 1894 afdøde Missionsdirektør *Wangemanns* Klageraab: »*Jubelen vil tages fra os* og forvandles til et Kyrie eleison: Hjælp os Herre, vi forgaa« (S. St.)

Alle disse Vidnesbyrd — og der kunde føjes andre til af v. d. Decken, Cameron, O. Borchert, Cl. Denhardt, Dr. Peters o. a. — pege i modsat Retning af, hvad Nationaltids Korrespondent paastaar. Det er netop

den katholske Kirke, som fremkalder sand og varig Omvendelse, medens de protestantiske Missionærer i Reglen anrette mere Skade end Gavn. Vi skal kun føje eet Træk til, som illustrerer det sagte. I Nærheden af Bagamoyo havde de kath. Missionærer en Landsby St. Josef for de kristne Negre. Indtil 1885 havde disse staaet i et vist Afhængighedsforhold til Missionærerne, idet de vedblev at arbejde i og for Missionen. Nu skulde de have deres fuldstændige Frihed. Missionærerne saa ikke uden Bekymring dette Skifte i Møde; thi hos Protestanterne havde det ført til, at hele Landsbyer løb deres Vej, og mange gik over til Islam. Mon ikke de katholske Negre vilde vise sig lige saa svage som deres protestantiske Landsmænd? Paternes Frygt var ugrundet. Fire Aar senere kunde de skrive, at ikke en eneste blót for et Øjeblik havde glemt sine Pligter. Nu eksisterer der allerede 7 Landsbyer, hvis Indbyggere ere i fuld Besiddelse af deres Frihed og ved deres tro Hengivenhed og gode kristelige Levnet ere deres Præsters Glæde og Stolthed. (Se »Gott will es« S. 538.)

Med disse Kjendsgjæringer for Øje kunne vi vel spørge, hvoraf kommer det, at Protestantismen ikke blot gjør meget ringe numeriske Fremskridt, men heller ikke formaar at fremkalde sand Hjærternes Omvendelse, medens den katholske Kirke i begge Retninger vækker hele Verdens Beundring? Grunden ligger først og fremmest i selve Protestantismens inderste Væsen. Protestantismen er nu engang ikke Kristi sande Religion; derfor har den heller ikke hans Forjættelse, at han vil være med den og give dens Forkyndelse Frugt og Fremgang. Vildfarelsen kan vel rive Masserne med sig, naar den byder dem Tilfredsstillelse af deres Lidenskaber; det kan ogsaa ske, at visse ydre Forhold hist og her virke befordrende for den protestantiske Missionsgjærning; men egentlig omskabe Hjærterne, føre den

faldne Natur til Aandens Frihed og sædelig Renhed, det formaar den ikke. Dertil kommer det ubestemte og vaklende i Trosbekjendelsen hos selve Missionærerne,*) den grænseløse Forvirring og Adsplittelse i hundrede forskellige og indbyrdes stridende Meninger, som maa kyse hvert tænkende Menneske tilbage. Vi have allerede antydet, at denne Protestanternes Adsplittelse ogsaa lægger den katholske Kirke store Hindringer i Vejen; men den vinder ved sin guddommelige Livskraft alligevel Sejren selv under de misligste Omstændigheder. Og hvad siger Forf. i Nationaltid. til den Kjendsgjerning, at den katholske Kirke uagtet den hæftigste blodige Forfølgelse blev indført i Korea uden Præst og, paa Daaben nær, uden Sakramenter og dog vandt saa megen Tilslutning, at den første Missionær, som kom derhen, fandt 4000 troende. Det gjælder ogsaa om Korea, hvad vi har meldt om Japan, Kina og Afrika; i de sidste 50 Aar have 3 Biskopper, 11 Præster og langt over 10,000 Kristne lidt den kvalfuldste Martyrdød (Kath. Miss. 1894. S. 220.)

Den anden Grund til Catholicismens og Protestantismens forskellige Frugtbarhed maa søges hos begges Sendebud. De katholske gejstlige Missionærer ere alle sammen akademisk dannede Mænd og vise allerede som saadanne et stort Offermod, idet de hellige sig til den besværlige Missionsgjerning; desuden have de alle gennemgaaet Askesens Skole og derved erhvervet sig de fornødne Egenskaber til at bære deres Kalds svære Pligter og Byrder paa en apostolisk Maade. De protestantske Trossendebud ere kun sjælden dannede Mænd; dette gjælder navnlig om de fra Tyskland sendte Mis-

*) Vi have ovenfor (S. 375) beskrevet den forkvaklede Kristendom, der forkyndtes paa Tahiti. Samme Trosforkyndelse finder efter V. Sørensen (S. 90) ogsaa Sted i Kina. Den er overhovedet ejendommelig for en stor Del af de engelske og amerikanske Missionærer (s. St. S. 14)

sionærer. »Smede- og Bagersvende, som mangle selv den nødtørftigste Dannelse«, »Skoflikkere og Skræddere, som have forladt Syl og Naal i Europa, prædike i Afrika og andre Steder for Kams Børn paa deres Vis«; saaledes lyder de alvorligere tænkende Tyskeres Klage. Og en skotsk Præst ytrede for ikke ret længe siden: »Vore protestantiske Samfund nøjes kun alt for ofte med at overgive til Folk med den maadeligste Dannelse de fattigste indenlandske og de fjerntliggende fa-refuldere udenlandske Missionsposter. Saaledes udsender ogsaa Fransons skandinaviske Alliancemission »pur unge Mennesker saa godt som uden Uddannelse til den vanskelige Mission i Kina i Skarevis« (V. Sørensen. S. 26). Den katholske Kirke derimod udvælger netop for saadanne Steder sine bedste Kræfter. Dersom vi vilde efterligne denne Maade at handle paa, saa vilde efter min Overbevisning (ikke efter vor) Kristianiseringen gjøre Kæmpeskridt« (Wetzer u. Welte Bd. 8. Sp. 1632 f.) Dannelsen alene giver dog ikke Udslaget. Der er endnu andre væsentlige Egenskaber, de protestantiske Missionærer mangle. Medens den katholske Missionær, fri for hemmende Baand, helliger sig til sin Opgave med Liv og Sjæl, er den protestantiske Missionær bunden til Kone og Børn, og idet han gaar til sit Arbejde med et delt Hjærte, ser han sig med det ene Øje længselsfuldt om efter den Civilisation, han har forladt og jo for jo hellere ønsker at vende tilbage til (cf. den før omtalte Senator Vests Tale, Kath. Miss. 1885, S. 23). Meget hyppig er det ogsaa ganske uværdige Motiver, der drive den protestantiske Mission til Hedningelandene. Saaledes klagede Biskoppen i London i Aaret 1889 over, at mange af Theologistuderterne foretrak Missionslandene for Hjemmet, fordi Arbejdet der var mere indbringende. Den mindste Gage, en engelsk Missionær faar, er henved 8000 Kr., men den stiger for mange til 24,000 Kr. og mer (Wetzer u. Welte l. c.). Dr. Tho-

mas Middleton, som 1814 blev valgt til Biskop i Indien, krævede som Gage 4000 Pd. (circa 50,000 Kr.). desuden 10000 Rupier (circa 18,000 Kr.) Extragodtgjørelse for hvert Besøg i Madras og ligesaa meget for hvert Besøg i Bombay (Marshall I. S. 520). Foruden denne Pengekilde have de hyppig endnu andre Veje at berige sig paa, som Handelsagenter (særdeles hyppig paa Øerne i det stille Hav; se talrige Exempler hos Marshall), som politiske Agenter (navnlig i Uganda og paa Madagaskar), som Politiagenter (navnlig blandt Indianerne i Nordamerika). Mange spille mere en Rejsendes og Opdagers Rolle end en Missionærs, og flere, som Livingstone, have helt opgivet den ufrugtbare Missionsvirksomhed for helt at hellige sig til en Opdagers mere lovende Bestilling. Vi ere langt fra at dadle Missionærernes Bestræbelser i denne Retning i og for sig. Tværtimod, ogsaa heri lyse de katholske Missionærer for dem med det mest glimrende Exempel. Endnu ere de Kort, som Jesuiterne have optaget over Kina, ikke blevne overtrufne, og hvad vort Kjendskab til det kinesiske og andre asiatiske saavel som de afrikanske Sprog angaar, saa have alle nyere Sprogforskere — ofte uden i deres Beskedenhed at sige det — øst af de uudtømmelige Kilder, som de forrige Aarhundreders katholske Missionærer have aabnet for dem. Men alt dette henføres af disse direkte til deres Missionsgjerning eller er en moden Frugt, de lejlighedsvis have plukket ved Siden af.

(Fortsættes).

Marias Besøgelse.

Sequents af Pave Innocens III.

(Ave, mundi spes, Maria!)

—o—

Hil Maria, Haabets Kilde!
 hil dig, rene! hil dig milde!
 naaderige Jomfru, hil!
 Du, hvis Lige ingen kjendte,
 du er som den Tjørn, der brændte,
 uskadt, med en hellig Ild.

Hil dig fromme Rosensblomme!
 hil dig, Skud af Jesse Rod!
 Du har baaret Ham, der saaret,
 købte fri os ved sit Blod.

Hil dig, Jomfru, som i Lon
 fødte din og Herrens Søn
 uden Mand og Kjødets Lyst!
 Jomfru uden Lige, du
 har os frelst fra Dødens Gru,
 Moder til al Verdens Trost!

Hil! fra dig, du Himlens Fakkell,
 gennem Mørket til hver Stakkel
 Evighedens Straale brod.
 Du har født os Offerlammet,
 du har ved dit Bryst Ham ammet,
 gynget Ham paa Moderskjød.

Hil dig, Himlens skønne, klare Ædelsten!
 hil dig, Helligaandens Bolig skær og ren!

O, hvor vidunderligt,
 højlovet, rent og rigt
 er dog dit Jomfruliv,

som efter Aandens Bud
 undfanged Himlens Gud
 blot ved et Skaber-Bliv!

O, hvor hellig, fuld af Ynde,
 kjærlig, ukjendt med at synde
 du for al vor Tanke staar!
 Du, ved hvem vor Sorrig slukkes,
 Himmeriges Port oplukkes,
 og vor Trældom Ende faar.

O Kyskheds Lilje, ren som Guld,
 bed til din Søn, som frelser huld
 hver Sjæl, der kommer angerfuld,
 at ikke Han for vore Fald
 og vore Synders Tusindtal
 til Helveds Brand os dømme skal!

Bed, at Han vor Synd vil slette,
 i sit Blod os rene tvætte,
 ind til Lysets Hjem os føre!
 Amen! Laan os naadig Øre!

Overs. af 1012.

Det lille Lagerrum i Toulon.

(Fortalt af et Øjenvidne.)

—o—

For kort Tid siden er der i Frankrig udkommet en Bog under ovenstaaende, ejendommelige Titel. Jeg har læst den med en stedsestigende Interesse, ja tilsidst med sand Forbauselse, og da jeg saa var færdig, kunde jeg ikke modstaa den Fristelse, at meddele Ugebladets Læsere noget af dens yderst interessante Indhold.

Der fortælles her om et af disse mærkelige Fænomener, som man undertiden er Vidne til i katholske Lande, eller i Egne, hvor katholsk Trosliv rigtig pulserer.

Dette mærkelige Fænomen, som vor franske Forfatter som Øjenvidne beretter om, er i Korthed følgende: For omtrent fire Aar Siden grundlagdes der i den paa Grund af det russiske Flaadebesøg saa meget omtalte sydfranske By Toulon et »Værk« — »une œuvre« som Franskmændene sige — til Fordel for de Fattige.

Det ejendommelige ved dette »Værk« eller Foretagende er:

1. *Den Maade paa hvilken det blev til.*
2. *Den uhyre praktiske Betydning, som det allerede nu, efter kun fire Aars Bestaaen, har faaet, ikke blot for Frankrig, men for hele den katholske Verden.*

Førend jeg kommer lidt nærmere ind paa disse to Punkter, maa jeg gjøre et Par Bemærkninger om hele dette ejendommelige Foretagendes Stifter, nemlig, mærkeligt nok — den h. Antonius af Padua.

Enhver Katholik kjender den milde h. Antonius af Padua, — en af de lyseste, elskværdigste Helgenskikkelser, som den katholske Kirke besidder: Antonius Jesu Hjærtensven! — Denne mærkelige Mand blev født i Lissabon i Aaret 1195, og døde i Padua den 13. Juni 1231. Han udmærkede sig ikke blot ved sine heltemodige Dyder, ved ualmindelig Kjærlighed til Frelseren og til sine Medmennesker, men han havde ogsaa af Gud faaet den ejendommelige Magt at hjælpe Alle og Enhver, som tyede til ham, i hvilken som helst Nød. Hans Liv var saa at sige en uafbrudt Kjæde af Vidundere. Kirken kalder ham derfor »thaumaturgus universalis«, (= den almindelige Undergjører) fordi hans Underkraft ikke syntes at indskrænke sig til visse Steder og Tider, men udstrakte sig overalt.

Denne Magt synes han langtfra at have tabt ved

sin Død, men han vedbliver, hele Verden over, med sine Undergjerninger i det store ligesåa godt som i det småa.

Blandt Katholiker er det en bekjendt Sag: er man i en eller anden Nød, det være sig aandelig eller legemlig; er man fristet, plaget, er man syg, har man et rent timeligt Uheld, ja har man f. Ex. tabt et eller andet, som man for alt i Verden ønsker at finde igjen, etc. etc. saa behøver man kun paa en eller anden Maade at henvende sig til den h. Antonius. Katholikerne pleje at gjøre et Løfte til den Hellige om at ville give 1, 2, 3 eller saa og saa mange Kroner til de Fattige, hvis de hjælpes ud af deres Forlegenhed, og *der paastaas af dem, som have gjort disse Forsøg, at i de allerfleste Tilfælde følger Bønhørelsen, ofte paa den mest forbavsende Maade.*

Her begynder uden Tvivl en ikke troende Læser at ryste betænkelig paa Hovedet: Disse enfoldige Katholiker! denne Overtro! denne Naivitet! . . . — Men hvad er der at gjøre? Kjendsgjerningerne ere der i Tusindvis. De kan ikke nægtes.

Forresten beretter jeg kun Kjendsgjerningerne; jeg afholder mig fra at forklare dem eller at dømme om dem. Det er et Faktum: hos Katholikerne gjælder det — ikke for nogen Trossætning, men — for en Erfarings-sag, at det behager Gud at udøve igjennem sin gode og tro Tjener, den h. Antonius af Padua, en ganske vidunderlig Magt. Ja jeg kjender endog *Protestanter*, som have gjort samme Erfaring og som endnu ikke ere komne sig af deres Forbavselse over disse mærkelige Bønhørelser. De staa ligeoverfor en uløselig Gaade. En godt oplyst Katholik vil ikke have nogen videre Vanskelighed ved at forklare sig Sagen. Men jeg forstaar meget vel en Anderledestroendes Betænkeligheder og Vanskeligheder. Det kan jo ikke godt være anderledes. — Men nu tilbage til Sagen.

Hvorledes blev saa vort franske »Værk« for de Fattige til i Toulon? Det blev til paa et saa uanseligt Sted, ved et saa ringe, tilsyneladende intetsigende Tilfælde, at man egentlig kan sige, at det kom i Gang af sig selv.

Det var allerede i fuld Gang, da man først lagde Mærke til det, og da man saa mærkede dets kjæmpemæssige Udvikling fra en saa ringe, ubetydelig Begyndelse, vare alle enige om at bekjende, at Guds Haand var med deri.

I Toulon, rue Lafayette, er der en lille Manufakturhandel; en ganske almindelig lille Butik. Den ejes af en rigtignok meget gudfrygtig og velgjørende, men aldeles ubekjendt Frøken ved Navn Bouffier.

For omtrent fem Aar siden, den 12. Marts 1890, forefaldt der paa dette Sted følgende lille Hændelse: tidlig om Morgenen vilde Frøken Bouffier aabne Døren til sit Lagerrum, hvor hendes Varer gjemtes; men Laasen fandtes at være i Stykker. En Smed blev hentet; han forsøger forgjæves alle sine Nøgler og Instrumenter og erklærer tilsidst, at man maa bryde Døren op. — Medens han gik hjem for at hente de nødvendige Brækjern, fik den stakkels Frøken Bouffier pludselig det Indfald at henvende sig til den h. Antonius, saaledes som man i lignende Tilfælde jo saa ofte gjør. »Kjære hellige Antonius«, sagde hun, »jeg skal give 3 Francs til Brød for de Fattige, naar Du sørger for, at min Dør lukkes op uden at den tager Skade«. Snart var imidlertid Smeden der igjen. Da han vilde tage fat paa at brække den svære Dør op, standses han af Frøkenen med den Anmodning dog endnu engang at forsøge at lukke den op med en Nøgle. — »Men det kan jo ikke hjælpe, Frøken!« — »Jeg beder Dem, gjør det alligevel«. Som sagt, saa gjort: Men hvilken Forbauselse! Den første den bedste Nøgle stikkes ind, drejes, og Døren lukkes nu op, uden mindste Anstræn-

gelse, som om intet havde været i Vejen. — Smeden staar der maalløs af Forbauselse. »Oh!« siger Frøken Bouffier, »jeg skal forklare Dem Sagen, det er den h. Antonius, som har haft en Haand med i Spillet. Jeg har lige gjort et Løfte til ham«. Nu var Smeden med. Alt var simpelt og klart. Laasen blev sat i Stand, og alt gik sin jævne Gang igjen.

Frøken Bouffier fortalte endnu den samme Dag den lille Hændelse til sin Tjenestepige, som nu fik det Indfald, at de af Taknemmelighed skulde købe for nogle faa Francs en lille Statue af den h. Antonius og opstille den i deres »arrière-boutique«. Denne Beslutning blev udført med det samme, og snart saa man opstillet paa Kaminen i det snævre, halvmørke Værelse en tarvelig lille Statue af den store Undergjører.

Hvem skulde nu nogensinde være kommen paa den Tanke, at disse ubetydelige Hverdagshændelser skulde blive Udgangspunktet for en storartet social Bevægelse! At der efter 4 Aars Forløb, ud fra denne urimelig lille Bagstue, vilde blive uddelt blandt de Fattige flere Hundrede Tusinder Kroner, at fra dette usle Sted vilde udgaa over hele Frankrig en mægtig Bevægelse, ved hvilken den reneste Menneske-Kjærlighed, Velgjørenhed, Velvilje for de Fattige, — kort sagt, alle de Dyder, som vi med vort altid mere og mere truende sociale Spørgsmaal mest af alt trænge til, — skulde tage et umaadeligt Opsving.

Og dog, netop dette skulde ske.

Frøken Bouffier tænkte ikke det fjerneste paa, at noget Menneske vilde agte paa hendes Statuette af St. Antonius; hun blev derfor ikke saa lidt forundret, da hun fra Morgen til Aften saa fuldstændig ubekjendte Folk komme ind ad Butiksdøren ikke for at købe Tøj, men — for at bede om Lov til at takke den h. Antonius for en stor Bønhørelse, ved nogle Øjeblikke at bede foran hans Statue. Det var Folk af

alle Klasser og Stænder, Høje og Lave, Rige og Fattige. Mænd og Kvinder. — De vare alle sammen paa en paafaldende Maade blevne bønhørte af den Hellige og kom nu for at takke ham og bringe ham den Almisse til de Fattige, som de havde lovet. Hver Aften fandt da ogsaa Frøken B. en Del Pengestykker omkring Statuen. De lagdes paa Kaminen, paa Gulvet, paa en eller anden af de Kasser, som stod opstablede ved det lille Værelses Vægge. — Det var en afgjort Sag, disse Penge skulde især anvendes til at købe godt Brød til de Fattige.

Efter nogle Maaneder fandt Frøken B., at hun dog tabte lovlig megen Tid med hver Aften at opsøge de mange Kobber- og Sølvpenge, som laa spredte omkring i Værelset. Hun købte derfor en Bøsse, som hun satte ved Statuens Fod, og sørgede tillige for, at den stod i Forbindelse med et elektrisk Ringeapparat, saaledes, at hvis En fik det uheldige Indfald at tage den bort, blev der strax ringet Allarm i hendes Butik. Nu begyndte hun ogsaa at holde Regnskab over de Penge, som hver Dag bleve kastede i Bøssen. I Begyndelsen var det kun nogle Francs om Dagen, men snart mærkede hun, at de Fattiges Indtægter med hver Dag steg. Ja, det blev snart ikke nogen Sjældenhed at finde Guldmonter og Banksedler imellem Kobber- og Sølvpengene, hvilke sidste dog udgjorde Hoved-Kontingentet.

Uddelingen af Brødet maatte organiseres. Frøken B. satte sig i Forbindelse med alle Velgjørenhedsanstalter i og omkring Toulon. Der blev daglig expederet Sække fulde af det dejligste Hvedebrød til alle Sider.

(Forts.)



Kirkelig Kalender.

Søndag den 7. Juli. 5. Søndag e. Pintse. Marias Besøgelse. — **8. M.** Elisabeth. Enke. — **9. Ti.** Martyrerne i Gorkum. — **10. O.** Syv Brødre og Lidelsesfæller. Martyrer. — **11. To.** Veronika af Juliana, Jomfru. — **12. F.** Johannes Gualbertus. Abbed. — **13. L.** Anakletus. Pave og Martyr.
Søndag den 14. Juli. 6. Søndag e. Pintse.

Søndagsgudstjenesten i St. Andreas Kirken i **Ordrup** i Juli og August Maaned:

Kl. 10 Højmesse med Prædiken.

Kl. 7 Aftengudstjeneste.

Stille h. Messe baade Søn- og Hverdag: Kl. 6 $\frac{1}{2}$, 7 og 7 $\frac{3}{4}$.

Mariakongregationen for Ynglinge. Den aarlige Skovtur opsættes til den 1. September, hvorom nærmere Meddelelse senere finder Sted her i Bladet.

Unio. Søndagen den 14. Juli stor Skovtur til Vogns til Søllerød og Ballerup. Hornmusik (4 Mand) paa hele Turen, som slutter med en lille Dans. Madkurve medbringes. Medlemmer 1 Kr. 50 Øre. Børn 1 Kr. Besøgende 2 Kr. 50 Øre. Udførligt Program samt Listen til Tegningen (som slutes Onsdag d. 10. ds.) er fremlagt hos

Fr. Jørgensen. A. V. Günther. Herm. Hoffmann,
 Gothersgade 43. Kj. Norre Allé 11 3. S. Kjøbmagergade 48.

St. Josefs Gilde. Mandag den 8. Juli Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften fejrer Gildet sin **Mindeaften om Kong Knud den Hellige**, hvortil de ærede Brødre indbydes. Katholske Mænd, som indføres af en Broder i Gildet, have ogsaa Adgang.

Det forventes, at den højærværdigste Biskop vil bære Mindeaftenen med sin Nærværelse.

Den katholske Syge- og Ligkasse af 1867 giver fri Læge og Sygepenge, eller event. Indlæggelse paa St. Josefs Hospital. Indmeldelser modtages daglig. Love og Blanketter samt nærmere Underretning faas hos Sekretæren.

Træffes hver Sognedag fra Kl. 2-4
 samt Lordag Aften fra Kl. 7-9.



F. Simonsen,
 Romersgade 24, St. Gillh.

Literatur. Udkommet er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49):

Hvem har Ret? Strøtanker i Brevform om Nutidens største Spørgsmaal af M. C. Jensen, forh. Sognepræst paa Fyen. 55. S. Pris heftet 50 Øre.

Til de i Anledning af Jordskjælvene Nødlidende i Laibach er indkommet: 20 Kr. — 1 Kr. — 2 Kr. — 1 Kr. — 10 Kr. — 6 Kr. — 2 Kr. — 5 Kr. — 5 Kr. — 5 Kr. Ialt 57 Kr. Bidrag modtages fremdeles.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 28.

Søndagen den 14. Juli.

1895.

Indhold: Det lille Lagerrum i Toulon. Katholsk og protestantisk Missionsgjerning. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. — Bekjendtgjørelser.

Det lille Lagerrum i Toulon.

(Sluttet).

—o—

Bagerne begyndte til deres Forbauselse at gjøre glimrende Forretninger med Manufakturhandlersken. De vilde konkurrere og tilbød Rabat. Men herpaa indlod hun sig ikke. De skulde faa fuld Betaling. De tog da deres Revanche ved engang imellem tillige med de købte Brødsække, at lade en Extrasæk følge med som Tilgift. Saaledes blev det ved et Par Aar.

»Bagbutikken«, »*l'arrière-Boutique de St. Antoine*«, som den kaldtes, begyndte nu efterhaanden at blive et bekjendt Sted i Toulon, dog mest blandt de ivrige Katholiker.

Men nu skete der pludselig noget, hvorved dens Berømmelse med ét skulde udbredes ogsaa til andre

Kredse. Et frimurerisk kirkefjendtligt Blad i Byen fik det fra dets Standpunkt ret uheldige Indfald at trykke en Artikel om »Mirakelbutiken«, hvori det hele naturligvis blev overøst med den mest bidende Haan og Spot. Det regnede med »Overtro«, »Dumhed«, »Fanatisme« og lignende behagelige Høflighedsformler. Men nu var vort Foretagende med ét Slag blevet almindelig bekjendt. Fra den Dag af forøgedes Besøgene og Bidragene til de Fattige i en utrolig Grad. Hvedebrødssække, undertiden i Dusinvis, forlod nu Lagerrummet for at bringes rundt omkring til Velgjørenhedsanstalter og trængende Arbejderfamilier. Almisserne bleve fra nu af ikke blot lagte i Bøssen; men nu ankom Pengebreve fra alle Sider og Kanter, altid med hjærtelig Tak til Gud og hans Tjener den h. Antonius for Hjælp og Bønhørelse i alle mulige Anliggender. —

Katholikerne takkede Frimurerbladet for dets næppe velmente — men dog yderst virksomme Reklame. Et Middel, de aldrig selv havde tænkt paa at bruge.

Frøken Bouffier svarede altid egenhændig paa hvert Brev, hun modtog, og undlod ikke at anbefale overalt, hvor hun skrev hen, at indrette »Værket for de Fattiges Hjælp«, ligesom det havde indrettet sig af sig selv i hendes »arrière-boutique«.

Jeg er overbevist om, skrev hun, at Gud har noget stort for med denne vidunderlige Formerelse af Brødet til de Trængende. Det skal udbrede sig over hele Frankrig, ja over hele den katholske Verden. Det skal bidrage sit til at løse det sociale Spørgsmaal. Der skal snart ikke gives et eneste Sogn i hele Frankrig, hvor den h. Antonius's Brød ikke uddeles til Stedets Fattige og Nødlidende. De vil desuden ogsaa altid mere og mere bidrage til at forbedre Forholdet imellem Fattige og Rige. — Et andet overordentlig vigtigt Moment ved hele denne Sag, gjør hun opmærksom paa, er at Troen paa det Overnaturlige overalt vil tiltage. Denne idelige

Henvendelse til den store Undergjørers Forbøn og de utallige Bønhørelser vil i høj Grad bidrage til, at det overnaturlige Element vil trænge ind i alle Livets Forhold. Man vil altid mere og mere vænne sig til, i Nød og Farer, ikke blot at tage sin Tilflugt til naturlige Midler, men ogsaa til de overnaturlige. — Men hvorledes *oprette* vort »Værk«? Ogsaa det belærer Frøken B. os om: Man behøver kun, siger hun, at opstille en Statue eller et Billede af den store Undergjører paa et passende let tilgængeligt Sted i Kirken, Skolen eller i et Hjem. En Bøsse med passende Indskrift sættes ved Siden af, og alt er færdigt

Kun maa man ikke glemme at sikre sig de Fattiges Bønner; uden dette sidste vil Værket ikke trives.

Disse og lignende Raad skrev Frøken B. til alle Sider, og med en aldeles forbausende Hurtighed bleve de af de snarraadige Franskmænd bragte til Udførelse. Overalt i Frankrig begyndte »den h. Antonius af Padua's Værk for de fattiges Hvedebrød« at blomstre. Ja, uden Reklame, uden noget som helst af de sædvanlige menneskelige Midler formeredes de Hungrendes Brød som ved et Vidunder.

Denne ualmindelig hurtige Udbredelse og Udvikling vakte overalt en stor Opsigt, selv i Frankrig, dette Velgjørenhedens klassiske Land.

I Toulon forøgedes imidlertid Indtægterne for de Fattiges Bespisning altid mere og mere. De højere kirkelige Autoriteter, som hidindtil havde holdt sig fjernt fra hele Sagen, begyndte nu at vise den en vis Opmærksomhed.

En Dag i forrige Aar, den 12. Marts 1894, heni- mod Kl. 2 om Eftermiddagen, overraskedes Frøken B. i sin Butik af et usædvanligt Besøg: Biskoppen af Frejus og Toulon, Mgr. Mignot, var der. Sa Grandeur lod sig vise ind i det lille Værelse, saa opmærksomt paa det hele, bad nogle Minutter paa dette ejendomme-

lige Sted, lod sig forklare alt indtil de mindste Detailler og syntes i høj Grad interesseret. Biskoppen bad tilsidst om at maatte faa den vidunderlige Bøsse at se. Frøkenen hentede den, tømte hele dens Indhold paa Bordet: en Masse Sølv- og Guldpenge rullede ned paa Bordpladen. Man talte den hele Sum: det var noget over *tre Hundrede Francs*. — »Hvormange Dage har det taget at indsamle alt dette?« spurgte Biskoppen. — »Hvormange Dage, Monsigneur!« svarede hun smilende, »men det er jo altsammen fra i Morges«. Man tænke sig Biskoppens Forundring. Tilsidst velsignede Mgr. Mignot Frøken B. og hendes Værk og forlod Huset.

En anden Dag, for nogle Maaneder siden, kom en ubekjendt fornem Herre, øjensynlig meget bevæget, ind i Butiken. Han bad med hede Taarer en lang Tid, hvorpaa han belavede sig til at gaa. Da han tog Afsked med Husets Ejerinde, sagde han sagte til hende: »Frøken, pas godt paa Bøssen, den er fuld!« Derefter gik han.

Frøken B. gik ind i Lagerrummet og saa, at der stak flere Papirstykker op af Bøssens Laag. Desuden laa der en lille Pakke indviklet i grønt Silkepapir ved Siden af. Han bragte det hele ind i sit Værelse. I den lille Pakke fandt hun ti Banksedler paa Hundrede Francs hver. I Bøssen selv fandt hun, foruden flere Hundredefrankssedler en Bankseddel paa Tusind Francs. Desforuden var Bøssen fuldproppet med Sølv- og Guldmonter. Hvilken Naade har vel denne Mand villet takke Gud for med en saadan Gave til de Fattige! Den Hemmelighed bærer han i sit eget Bryst. Men hvormeget Nød kunde der ikke ogsaa lindres ved denne ene Dags Indtægt!

Sidste Aar, 1894, tiltog de daglig indløbende Breves Antal bestandig. Der kom hver Morgen i Gjennemsnit henimod 50 Breve, ikke blot fra Frankrig men ogsaa fra alle Verdens Lande. Alle indeholdt

enten Almisser til de Fattige eller Løfter om en Pengegave, hvis Frøken B. ved sine og de Fattiges Forbøn kunde opnaa den ene eller den anden meget attraaede Naade. Ja, der kom endog et Løfte paa 30,000 Francs, et andet paa 50,000. Disse sidste ventede dog endnu paa Bønhørelse, da vor Bog udkom. Det bemærkes, at de Riges Begjæringer ofte bønhøres meget langsommere end de Fattiges.

Disse Breves Adresser se ofte ret ejendommelige ud, vi gjengive her nogle faa: »Til den h. Antonius. Toulon«. — »Den h. Antonius's Spisestue. Toulon«. — »Til den Frøken, som har hos sig den h. Ant. Statue, Toulon«. — »Til den h. Ant. i hans »arriére-boutique«. — »Til Frøken Bouffier, den h. Antonius's Skatmesterinde«. — Frøken B. i »Vidunderbutikken«. — »Den h. Ant. hos Frøken Bouffier«. — »Frøken Bouffier, hos den h. Ant«. etc. etc.

Alt naar dog sikkert Maalet. thi ingen i Toulon er nu mere kjendt af Postbudene end Frøken B. — Men at disse undertiden hjærtelig more sig over de i Sandhed ejendommelige Adresser, vil man vel ikke have nogen Vanskelighed ved at forstaa.

Til den fattige Butik kommer der Breve fra Store og Smaa. Blandt de første maa man regne et Brev fra Ærkebiskoppen af Prag, Kardinal Schönborn, dateret den 10. Oktober 1894. Kardinalen takker for en meget vigtig Bønhørelse, og sender som Tak 20 Gylden til de Fattige. — Et andet fra Konstantinopel, dateret den 26. August 1894, kom fra den bekjendte Patriark af Armenien, Mgr. Asarian, som anbefalede de saa grusomt af Tyrkerne forfulgte Armeniere til de Fattiges Bønner. Frøken B. sendte den høje Kirkefyrste Tusind Francs for den saa haardt prøvede Del af hans Hjord.

Som ovenfor bemærket, maa alle de Fattige, som regelmæssig underholdes af den h. Ant. Penge, for-

pligte sig til daglig tre Gange at bede følgende Bønner: Fader vor. — Hil dig Maria, — Ære være Faderen, — og »o h. Antonius af Padua, Jesu Ven, bed for os!« — »Dette er Sjælen i hele Værket«, plejer Frøken B. at sige.

Det vil sikkert interessere Læseren at faa en Oversigt over Bøssens Indtægter i de sidste 3 Aar. Det første Aar blev der jo intet Regnskab holdt. — Tallene, som her følge, ere efter vor Mening det mest veltalende Vidnesbyrd om vort lille Lagerrum.

Man bedes lægge Mærke til Indtægternes bestandige Stigen, ikke blot hvad Maanederne angaa, men især for Aarenes vedkommende.

Især det afvigte Aars Stigen er højst paafaldende.

1892.

	frcs.	cent.
Januar	251	00
Februar	286	30
Marts	328	40
April	373	65
Maj	340	40
Juni	473	90
Juli	422	70
August	537	85
September	429	15
Oktober	524	70
November	1,014	45
December	761	40
Total for hele Aaret.	5,743	90

1893.

Januar	1,072	15
Februar	1,013	45
Marts	1,259	05
April	2,085	30
Maj	2,184	65
Juni	3,230	60
Juli	3,615	15
August	4,135	„
	18,595	35

	18,595	35
September	4,042	15
Oktober	4,538	95
November	5,254	35
December	6,016	05
Total for hele Aaret.	<u>38,446</u>	<u>85</u>

1894.

Januar	3,335	85
Februar	6,255	90
Marts	7,281	80
April	7,207	50
Maj	8,265	„
Juni	8,965	„
Juli	9,041	75
August	11,889	35
September	7,752	80
Oktober	11,434	50
November	9,586	50
December	14,509	„
Total for hele Aaret.	<u>108,506</u>	<u>5</u>

Indtægternes bestandige Stigen ses bedre af følgende Tabel over de tre sidste Aar:

1892	5,743	frs. 90 cent.
1893	38,446	„ 85 „
1894	108,506	„ 5 „

Og naar man nu betænker, at lignende »œuvres for de Fattiges Hvedebrød« allerede ere indrettede over hele Frankrig, og at enkelte deriblandt allerede rivalisere med Toulon, ja endog overgaa »l'arrière-boutique«, som f. Ex. det i Jesu Hjerte Kirken paa Montmartre i Paris, saa vil man kunne gjøre sig en Idé om, hvor rige Almisser der mange Steder tilflyde de Fattige.

En af den h. Antonius's Bøsser i Bordeaux indbragte 70,000 Francs i Aaret 1894. En Bøsse i Poitiers indbragte 600 Francs maanedlig, en anden i Cherbourg 500 Francs maanedlig. Paa samme Maade gaar det allerede ogsaa udenfor Frankrig i de nærmest lig-

gende Lande; snart vil alle Byer i Belgien have deres »œuvre de St. Ant. de Padoue«.

Og naar man betænker, at Foretagendet endnu er i sin *første Begyndelse!*

De indkomne Penge bruges hovedsagelig til de Fattiges Bispisning. En Del af disse Gaver anvender Frøken B. dog paa en anden Maade. Her kun et Exempel: I Toulon, som i de fleste andre franske Byer, føres der en haardnakket Kamp imellem Statens og Katholikernes Skoler. Statens Formaal er at »befrie« Landet for Religionen, at opdrage en Slægt »Sans Dieu« (uden Gud). De andre vil, at Opdragelsen skal være med og for Gud. Det er den bekjendte Kamp imellem det nye Hedenskab og Kristendommen. De franske Katholiker have allerede bragt utrolige Ofre for at skaffe deres Børn en kristelig Opdragelse, men Kampen er dog meget haard, da Staten jo har større Magt og flere Penge paa sin Side. I Toulon bleve flere af de katholske Skoler i den senere Tid mindre godt besøgte end de religionsløse. Frøken Bouffier mente, at hun her med de store Midler, som den h. Ant. gav hende i Hænder, maatte gribe ind. Hun fik da det Indfald, med den h. Ant's. Penge, at stifte en maanedlig Tombola i hver enkelt katholsk Skole. Det kaldte hun saa »*l'œuvre des écoles*«. Sagen indrettede hun paa følgende Maade: Hver Maaned, i hver enkelt Skole, skulde Børnene trække Lod om 4 *Gevinster*, hver paa 25 Francs. Der gives altsaa ethvert Barn i enhver Skole Lejlighed til hver Maaned at vinde ved Trækning 25 Frcs. Det udgjør for Frøken Bouffier en Udgift af 100 Frcs. maanedlig, eller lidt over 1000 Frcs. aarlig til hver enkelt Skole.

Men nu kommer det praktiske ved denne Indretning, Betingelserne for at have Ret til at trække:

Bestemmelserne lyde:

- 1) Ethvert Barn, som uden gyldig Grund for-

sømmer Messen, om det saa kun var én Gang, i Løbet af vedkommende Maaned, har derved tabt al Ret til at trække.

2) Det samme gjælder for et Barn, som før Maanedens Slutning endnu ikke har betalt sine Skolepenge.

3) Endelig gjælder det ogsaa for den, som tre Gange i Løbet af denne Maaned har forsømt Skolen uden antagelig Grund.

Hvilken Virkning, denne Indretning allerede har haft paa Skolerne, viste det sidste Skoleaars Begyndelse: alle katholske Skoler vare *overfyldte*. Tillige vises der af Børnene en sjælden Iver i at bivaane Skolemessen og at komme regelmæssig i Skole. Paa den anden Side kappes Forældrene om at betale Skolepengene punktlig. Mangen en Moder sender paa Maanedens sidste Dag sin lille Søn eller Datter for hurtigt at betale de endnu resterende Skolepenge, for at Barnet dog ikke skal gaa Glip af Muligheden for at vinde de meget attraaede 25 Frcs. Der fortælles mangt et Exempel paa, hvorledes disse Gevinster ofte falde netop paa dem, som trænge mest dertil.

Et Spørgsmaal vil sikkert opstaa hos mangen en af dem, som have læst disse Linier: er vel denne Person, som nu saa pludselig er kommen til at raade over disse store Pengesummer, da virkelig skikket til at forvalte dem paa den rette Maade? Kunde der ikke være Grund til at frygte for nogen Uorden med Hensyn til Uddelingen af disse Summer? —

Alle de som kjende Frøken Bouffier, kunne ikke andet end smile ved disse Spørgsmaal. Vi vil her anføre et Par Træk af denne Kvindes Liv:

Som ung Pige var hun bekjendt for at være et overordentlig samvitighedsfuldt og religiøst Barn. Hendes eneste Længsel var at træde ind i den strænge Karmeliterorden. Men der kom Hindringer i Vejen. Hun maatte sørge for sin gamle Moder, og til hendes

store Sorg kunde der ikke blive noget af Indtrædelse i Klosteret. Hun besluttede da at fortsætte Moderens Forretning og i denne Stilling, til hvilken Gud syntes at have bestemt hende, at leve ene og alene for Gud. Med de Midler, som hendes Forretning gav hende i Hænde, understøttede hun en Mængde Fattige, gav dem ikke blot Penge, men besøgte og trøstede dem personligt.

Men der var ét Foretagende, som hun især opofrede sig for: det var Missionsværket i de fjærne hedske Lande. Hun stod i livlig Brevvexling med alle de Kvindeforeninger, som i Frankrig arbejde for at skaffe vore Missionærer alt hvad der hører til Kirkernes værdige Udstyr: Messeklæder, Alterduge, Baldakiner for de højtidelige Processioner, Lystestager, Altertavler, Kalke, Krucifixer etc. . . . Fra alle Sider samlede hun Gjenstande, der kunde omlaves til dette Øjemed. Alt blev saa pakket ned i store Kasser og sendt til Nord og Syd, Øst og Vest, overalt hvor Missionærerne arbejde for Troens Udbredelse. Utallige fattige Missionærer har hun saaledes udstyret til deres besværlige Rejse til Kina, Japan, Indien, Australien og andre Missionslande. Allerede i 16 Aar havde hun med en utrættelig Iver arbejdet paa dette smukke Værk, da den h. Ant. holdt sit Indtog i hendes Hus. Nu er hendes Tid dobbelt optagen, thi l'œuvre des Missions (Missionsværket) tør for intet i Verden opgives.

Hendes Korrespondance er umaadelig stor, da hun har forpligtet sig til at svare *egenhændig* paa hvert Brev, som paa nogen Maade synes at forlange et Svar. Alle Frimærker betaler hun af sin egen Lomme. Man har aldrig kunnet faa hende til at bestride disse Udgifter med de indkomne Gaver, hvortil hun jo aabenbart vilde have en Ret. Hun paastaar, at for hende ere disse Penge hellige, og at de indtil den sidste Øre maa tjene til det Øjemed, hvortil de ere givne.

For sine gamle Dage vil hun ikke lægge noget som helst til Side. Hele hendes beskedne private Formue skal udelukkende bruges til det store Værk, hvortil Gud synes at have bestemt hende.

Man kunde let komme paa den Tanke, at hendes Handelsforretning gik godt fremad. Det modsatte er imidlertid Tilfældet. En Dag sagde en Veninde til hende: »De faar vistnok mange nye Kunder?« -- »Nej!« lød Svaret, »jeg taber de gamle. Der er ikke mange, som komme til min Butik for at gjøre Indkjøb. Næsten alt gjælder den h. Ant. Siden han er kommen til mig,« fortsatte hun saa smilende, »gaar det fremad med hans d. v. s. de Fattiges Sag, men tilbage med min Forretning«. Det er da ogsaa alt, hvad hun ønsker. Hun lever kun for det store Værk og kalder sig »l'intendante de St. Ant.« (den h. Ant's. Intendantinde).

En Person af denne Karakter kan nok siges at være skikket til med Ære at beklæde dette Embede.

Vor franske Bog indeholder endnu en Mængde Træk og Fortællinger om meget paafaldende Bønhørelser, der knytte sig til Lagerrummet i Toulon. Jeg giver Afkald paa at berette noget derom, da Pladsen dertil mangler. — Det allerede fortalte vil nok være tilstrækkeligt til at gjøre vore Læsere nogenlunde bekendte med et i høj Grad tidssvarende, stort, ædelt og *efterlignelsesværdigt* Foretagende. *J. Svensson.*

Katholsk og protestantisk Missionsgjerning.

(Fortsat.)

—o—

Den tredje Grund, hvorfor de protestantiske Missioner vise sig saa golde, medens de katholske gjøre

stedse større Erobringer, er den forskjellige Fremgangsmaade af begge Konfessioner. De protestantiske Missionærer nøjes mange Steder med at uddele Bibler (hver uddelt Bibel regnes da for en Omvendelse); men deres Bibler ere ofte oversatte i et saa uforstaaeligt Sprog, at, som den dygtige Sinolog Marchini siger om Marshlands og Morrisons kinesiske Bibeloversættelser, »ingen kan læse dem uden at le«. Herpaa anvende de umaadelige Pengesummer uden dog at opnaa et eneste Individts Omvendelse (se Marshall I S. 20 ff.). Undervisningen, som dog maa danne Grundlaget, naar Kristendommens Annammelse skal have praktisk Betydning, forsømmes i høj Grad. En Hovedrolle hos mange Sekter »spiller . . . Arbejdet paa at fremkalde Vækkelser — revivals, hvis Virkninger saa øjeblikkelig fremtræde med stor Styrke, men ofte hurtigt tabe sig, hvorfor de maa fornyes med ikke alt for lange Mellemlum, og efter Forekomsten og Udstrækningen af disse revivals bedømmes saa Kristnenlivet i Menighederne, som ogsaa Præstens og Missionærens Gjerning« (Sørensen, S. 15). Det er indlysende, at den Kristendom, der vindes herved, er uden al Værdi; det højeste der naas herved, er »Stemningsudbrud og løse Bekjendelser, der kun alt for ofte ere Eftersnakken af, hvad de høre af Missionæren« (s. St. S. 14). Derved faar man »Omvendte«, som de 34 i Congo-Balolomissionen, hvorom der fortællles i »Regions beyond: «Vi have ikke haft megen Lejlighed til nærmere at iagttage de nye *Omvendtes* Liv, men at dømme fra deres regelmæssige Besøg ved alle vore Gudstjenester og hvad vi have set af dem, tro vi, at de ere ægte. (*Vi ikke; thi:*) De ere *meget uvidende om Kristendommens Grundlærdomme*« (s. St. S. 15). Lige saa sørgelig er en Beretning fra Nord-Kina, hvor det »har vist sig, at kun en lille Del af de Omvendtes Børn blive Kristne«, fordi »de Kristne ere for største Delen saa uvidende, at de ikke ere i Stand til at undervise deres Børn i Kristen-

dommens Sandheder« (s. St. S. 16 f.). Maaske endnu sørgeligere er Meddelelsen om de »mange hundrede døbte Chuhraer« (i Indien), som det kirkelige Missions-selskab »har overtaget af de amerikanske Presbyteria- nere. Disse vidste lidet eller intet om den Religion, de bekjendte; 54 af dem maatte helt udvises, da de ikke engang vilde modtage Undervisning og holdt fast ved deres hedenske Skikke. Der var ikke 5 af 100, der vidste noget bestemt kristeligt, skjønt adskillige Hundrede af dem vare opførte som nadverberettigede Medlemmer. Der var saa mangan en Landsby med et Kristensam- fund, hvoraf ikke en eneste, Mand eller Kvinde eller Barn, nogen Sinde, havde bøjet Knæ i kristelig Bøn eller vidste, at der var saadan en Bog som Bibelen I en Landsby, som i 16 Aar havde været besat af Ame- rikanerne, svarede nogle paa Spørgsmaalet: »Bleve I ikke døbte?« »Jo, der faldt noget Vand paa mig og paa to til, men ikke paa de andre to?« Efter endnu 4 Aars Arbejde af de anglikanske Missionærer var der ikke én bekjendende Kristen i den Landsby« (s. St. S. 53 f.). Som Bevis for, hvor overordentlig overfladisk selve Opfattelsen af Missionsopgaven er hos mange Missionærer, kan følgende Regnestykke af den kinesiske Missionær *I. Hudson Taylor* tjene: »Naar der gives 250 Mill. Mennesker i Kina — og jeg tænker ingen vil sætte Tallet lavere — saa vil der ikke findes mere end 50 Mill. Familier. Naar vi nu havde 1000 Evan- gelister og Kolportører, der daglig naaede 50 Familier, saa kunde i 1000 Dage eller mindre end 3 Aar det *skrevne Evangelium* (!) eller det mundtlige Budskab være tilbudt alle — altsaa 3 Aar efter at hint Antal Arbejdere var ankommet paa Missionsmarken og sat i Stand til at foretage Arbejdet. — Det er aldeles in- gen vanskelig Sag at naa 150 Voksne eller 50 Fami- lier i Løbet af én Dag« (s. St. S. 86). V. Sørensen siger med Rette: Hans »Plan til at evangelisere Kina

er unægtelig forunderlig, og Indvendingerne imod den faldne i den Grad af sig selv, at det næsten (vi sige: helt) er overflødigt at fremsætte dem« (S. 87)*). Anderledes handle de katholske Missionærer; de give sig først til at undervise, og alt efter som Folkene ere mere eller mindre godt disponerede, fortsætte de denne Undervisning i et halvt Aar, et helt Aar, ja 2—4 Aar; desuden forlange de tilskrækkelige Prøver paa Hjærternes Omvendelse, som giver Haab om, at de ny Kristne ogsaa ville leve deres Religion værdig; og først da meddele de dem Gjenfødelsens Sakrament. — Hvor de protestantiske Missionærer gaa videre end til Bibeluddeling — som f. Ex. i deres afrikanske Missionsanstalter — da bestaar det i det højeste i Udenadslæsning af Bibeltekster og »Frempapren af Bønner«, medens den katholske Missionær lader Undervisning og Opdragelse, Bøn og Arbejde gaa Haand i Haand. Det er ikke vore Ord, men de forskjelligste Afrikarejsendes overensstemmende Dom. Cfr. ovenfor citerede Beretning af Dr. Schmidt. Sammenlign følgende Ord af Emin Pascha: »Hist (hos Katholikerne) strængt Arbejde og den alvorlige Bestræbelse for at gjøre Eleverne dygtige til deres Livsgjerning; her (hos Protestanterne) Salmesang og den selvbevidste Suffisances Hyklery« (Kath. Miss. 1891 S. 156). Samme Dom kan fældes om de andre Missionslande. Intet Under derfor, at den katholske Mission virkelig fremmer Kristendommens Sag og hvert Aar

*) Naar man skal bedømme de protestantiske Missionskristnes Tal efter slig letfærdig Fremgangsmaade, saa er det indlysende, at der maa slaas betydelig af paa det. V. Sørensen er af samme Mening. Mange protestantiske Missionærer bruge den Trafik at opsætte ogsaa de ikke døbte i Menighedslisterne. Den hos Protestanterne vidt udbredte Antagelse, at Uganda (efter Katholicismens Udryddelse) var et protestantisk Land, er en stor Fejltagelse; thi blandt 20.000 „Læsere“ (d. e. kirkelig interesserede) taltes der 1894 ikke flere end 500 døbte (V. Sørensen S. 73). Mange Missionærer døbte Folk, som de aldrig have set før eller siden (s. St. S. 53), og Kristne som de ovenfor nævnte Chukraer stilles af Dr. Pentecost „op som fuldt ud (out and out) protestantiske Kristne i Modsætning til Romerkirkens „Navnekristne!“ (s. St. S. 54). Missionærernes Beretninger ere ofte i høj Grad upaalidelige, fordi de ere beregnede paa at glæde og opmuntre Missionsvennerne i Hjemmet, hvilket Marshall viser paa mange Steder, og V. Sørensen i det mindste indirekte stadfæster (S. 43).

fører mange Tusinde ind i Herrens Faaresti; thi medens Arbejdet kuer den fordærvede Natur og holder utallige Fristelser borte, drager Bønnen den Naade ned fra Himlen, uden hvilken alt menneskeligt Arbejde er forgjæves, den Aand, som ene er i Stand til at omskabe Hjerterne og forny Jordens Aasyn.

Vi have dvælt saalænge ved dette Punkt, fordi det unægtelig er Hovedssynpunktet, ud fra hvilket der alene kan fældes en retfærdig Dom baade om den katholske og den protestantiske Missionsgjerning. Nationalt, glider let hen over dette Hovedpunkt for des længere at dvæle ved sine Klager over de katholske Missionærens Voldshandlinger over for den protestantiske Mission. Og dog, hvis disse Klager beroede paa Sandhed, kunde de endda ikke forklare den protestantiske Missions uheldige Resultater; thi ogsaa den katholske Mission maa kæmpe sig frem igjennem utallige Voldshandlinger fra Protestanternes Side, og den tilkæmper sig alle Vegne Sejren.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. »Store nordiske Adresseavis for 1. Juli d. A. skriver i sin Literaturanmeldelse følgende om forhenv. Pastor *M. C. Jensens* sidste Piece »*Hvem har Ret?*«

M. C. Jensen, førværende Sognepræst for Fjelsted og Harndrup Menighed paa Fyen har skrevet en nogle og halvtredsindstyve Sider stor Bog: »*Hvem har Ret?*« Han fremsætter her sine Anskuelser som Strøtanker i Brevform om Nutidens største Spørgsmaal. Forfatterens Undersøgelser gaa ud paa at faa klartgjort, hvem der har Ret, Protestanter eller Katholiker, og det kan ikke nægtes, at det er et stort Spørgsmaal, som mange sætte stor Pris paa at komme til fuld Klarhed over. Man være enig eller uenig med Forfatteren i hans Opfattelse af Spørgsmaalet, et maa man lade ham, at han fører Forsvaret for sine Meninger paa en besindig, fængslende Maade. Det er godt at se en Sag mere end fra en Side, og en Forfatter som M. C. Jensen, der har opgivet sit gode Embede i Statskirken for sin Overbevis-

nings Skyld, vil sikkert finde en stor Læsekreds saavel blandt Protestanter som Katholiker.

— I Anledning af vor Artikel om »Det lille Lagerum i Toulon« undlade vi ikke at minde vore Læsere om, at der hos St. Josefssøstrene paa Toldbodvejen findes et smukt lille »St. Antonius' Kapel«, hvortil Adgangen staar aaben for Enhver. I Kapellet, som findes i Klostersrets Stueetage, er der opstillet en smuk polychromeret Statue af den h. Antonius af Padua. Kapellet besøges jævnlgt af en Del af vor Menigheds Medlemmer, og flere naadefulde Bønhørelser have allerede fundet Sted der paa den h. Antonius' Forbøn. Maatte mange Menighedsmedlemmer af egen Erfaring i dette lille Kapel lære den h. Antonius' Forbøns Magt hos Gud at kjende!

Kirkelig Kalender.

Søndag den 14. Juli. 6. Søndag e. Pintse. — 15. **M.** Apostlenes Deling. — 16. **Ti.** Karmelskapular-Fest. — 17. **O.** Alexius, Bekjender. — 18. **To.** Kamillus af Lellis, Bekjender. — 19. **F.** Vincentius af Paulo, Bekjender. — 20. **L.** Hieronymus Æmiliani, Bekjender.

Søndag den 21. Juli. 7. Søndag e. Pintse.

Unio. Søndagen den 14. Juli stor Skovtur til Søllerød og Ballerup. Afgang fra Vesterbros Torv Kl. 9¹/₄, Gl. Torv Kl. 9¹/₂, Sølvtorvet Kl. 9¹/₂ og St. Hals Torv Kl. 9³/₄.

Vincentsforeningens Konferentsør holde i Anledning af den h. Vincents af Pauls Fest **Generalmøde** Søndag den 21. Juli Kl. 6 Efterm. i **St. Andreas Kollegiets** Solennitetssal paa Ordrupshøj. Efter Mødet **Festprædiken** og **Andagt** i St. Andreas Kirken Kl. 7. Til dette festlige Generalmøde indbydes alle Foreningens aktive og bidragydende Medlemmer og overhovedet alle katholske Mænd, som ville støtte den kristelige Velgjørenhed i vor Menighed.

Antonio Stefani,

Kunstgibser.

13. St. Regnegade 13, Kj.,
anbefaler Alt til Faget henhørende.

Undertegnede har Dags Dato aabnet en **Klinik for Tand- og Mundsygdomme** Gl. Kongevej 90, 1. S. — Konsultationstid: Søgnedage Kl. 9—4; anden Tid efter Aftale.

Den 1. Juli 1895.

Knud Barfod.

Literatur. Udkommet er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49):

Hvem har Ret? Strøtanker i Brevform om Nutidens største Spørgsmaal af **M. C. Jensen**, forh. Sognepræst paa Fyen. 55. S. Pris heftet 50 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 29.

Søndagen den 21. Juli.

1895.

Indhold: Katholsk og protestantisk Missionsgjerning. Den Gale fra Skoven. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Stockholm. Kristiania. Rom. England. Paris. Holland. — Bekjendtgjørelser.

Katholsk og protestantisk Missionsgjerning.

(Fortsat.)

—o—

Førend vi svare Nationalt. paa disse Klager over Voldsgjerninger fra katholsk Side, ville vi kort gjen-drive en Paastand, som staar i nærmere Forbindelse med det sidst omtalte. Der forsikres nemlig, at den katholske Kirkes »Nyomvendte holdes nede paa et Uvidenheds- og Umyndigheds-Standpunkt«. Hvad Umyndigheden angaar, saa have vi allerede før ved Omtalen af Missionsgjerningen i Afrika hørt, hvor usand denne Paastand er. De Nyomvendte i Missionslandene holdes ikke længere paa et Umyndighedsstandpunkt end de Kristne i de civiliserede Lande; de opdrages som Børn, indtil de ere i Stand til at undværre Missionæernes stadige

umiddelbare Aarvaagenhed og Ledelse; og at de frigjorte, ere blevne selvstændigere og bedre i Stand til at styre sig selv end de evangeliske »Omvendte«, derom vidne paa den ene Side de mange katholske Landsbyer i Algier og i Mellemafrika og paa den anden Side de frigjorte protestantiske Negres Løben bort fra Missionærerne og fra Evangeliet, som blev omtalt ovenfor.

Hvad derimod Uvidenheden angaar, saa have vi mange Vidnesbyrd, der pege i modsat Retning. Og hvorfor skulde de katholske Missionsskoler frembringe saa meget daarligere Resultater end de protestantiske? De katholske Skoler i Europa staa — til Trods for enkelte modsigende Paastande — fuldt paa Højde med de protestantiske. Det er f. Ex. en Kjendsgjerning, at saasnart de katholske Skoler i England kunde arbejde under samme gunstige Vilkaar som de protestantiske, da løb de dem snart Rangen af. Hvorfor skulde det være anderledes i Missionslandene? Og det er i Virkelighed ikke Tilfældet. Marshall citerer bl. a. to protestantiske Vidner om Skolerne i *Kina*. Den ene, D'Ewes, skriver: »Der gives for de kinesiske Børns Opdragelse baade en amerikansk og en engelsk Skole; men de holdes ikke, som jeg hører, i en god Stand; ej heller kunde jeg opdage noget Spor af protestantisk Missionsgjerning i det Indre«. Derpaa vedbliver han: »Langtud de mærkværdigste Anstalter, jeg saa i Shanghai, vare to Jesuiterkollegier . . . Ingenting kan overgaa den Orden og Regelmæssighed og øjensynlige Harmoni, hvormed disse udstrakte Anstalter ledes«. Han tilføjer: »Fædrene undervise i Billedhuggerkunst, Maleri, Musik, Sprog, o. s. v. og sandelig ved dygtige og udmærkede Mestre. Naar man husker paa, hvor overordentlig vanskeligt det er at tilegne sig kun et overfladisk Kjendskab til det kinesiske Sprog, og hvor meget faa Folk af Handelstanden og selv blandt vore egne

Missionærer og Diplomater det er, der naa til, hvad man kan kalde, Fremskridt deri, saa er disse Præsters selvopofrende og vanskelige Arbejde i Sandhed beundringsværdigt. Eleverne synes at være stolte over deres Beskjæftigelser og lykkelige og langt intelligentere end den store Skare af Kinesere, vi ellers møde«. Det andet Vidne, Oliphant, skriver noget senere om de protestantiske Skoler i samme By: »Eleverne lære deres egne Forfattere kun at kende paa den mest overfladiske Maade; deres Opdragelse turde derfor yde dem kun ringe Tjeneste saavel blandt deres egne Folk som overfor de Fremmede«. Omvendt skriver han om et katholsk Kollegium, som ligger 12 Mil fra Shanghai: »Jeg fandt 80 unge Mænd og Drengene i de forskjellige Skoleværelser fordybede i Kinesernes klassiske og skønne Videnskaber . . . Missionen var næsten helt ledet af Jesuiter. Aabenbart herskede der den bedst mulige Forstaaelse imellem dem og deres Elever, hvis Holdning og Udseende aflagde Vidnesbyrd om deres Lykke og Tilfredshed« (Marshall I, 308, f. — S. 311 lader han Oliphant sige: at »i mange Tilfælde tjener den Videnskab, de (protestantiske Missionselever) have erhvervet sig, kun til at forøge deres daarlige Indflydelse«).

Om Jesuiterne i *Indien* skriver den protestantiske Missionær Buchanan: »Deres Undervisning er i det hele taget betydeligere end de protestantiske Missionærers« (s. St. S. 509). Paa et protestantisk Møde i Bombay ytrede Guvernøren i Bombay, Sir Richard Temple, sig paa følgende Maade: »Det er paafaldende, at her saavel som i Kalkutta *de bedste Gymnasier* for Uddannelsen af vore unge Mænd af europæisk Oprindelse *tilhøre vore romersk-katholske Medborgere*. Det tjener dem til største Ære, men det skulde tillige være en Spore for vor Kappelyst. Læg kun Mærke til, hvilke lærde, hengivende og i Sandhed beundringsværdige Mænd den romersk-katholske Kirke sender herhen for

at undervise Ungdommen, hvilke Summer den bidrager fra alle Dele af Europa for at opdrage fattige unge Europæere i Indien. Da maatte sandelig ogsaa vi Protestanter med al vor Vindskibelighed, Iver og Rigdom og med vore mangehaande Midler kunne bringe det til et eget Gymnasium« (se Stimmen aus Maria Laach, Bd. 15. S. 336). Guvernøren taler kun om europæiske Elever; men f. Ex. St. Xavier's Kollegs 1500 Elever ere for største Delen Indfødte, Parsier, Hinduer o. s. v. Foruden Kollegierne med den højere Undervisning bestaar der desuden alle Vegne Skoler, hvor de fattigere Børn hæves op fra det Uvidenhedsstandpunkt, som vilde have været deres sørgelige Lod i Hedendommen og — efter mange Citater hos V. Sørensen at dømme — maa-ske ogsaa i Protestantismen.

Et Vidnesbyrd fra *Filippinerne* taler ligesaa højt imod Forf. i Nationaltid. »Spanierne«, siger Sir Henry Ellis trods sine mange Fordomme imod Katholicismen, »have Krav paa megen Anerkjendelse for Grundlæggelsen af Skoler over hele Kolonien og for den utrættelige Virksomhed, de udfolde for at bevare og fremme Kristendommen ved det bedste af alle Midler, Udbredelsen af Kundskaber« (Marshall II. S. 208 f.). En anden Protestant, Mack Micking, som tilbragte flere Aar paa Filippinerne, skriver, at selv Almuen meget hyppig ved Kirkens Hjælp lærer at læse, idet mindste saa meget, at den kan læse sine Bønne- og Religionsbøger. »Der gives meget faa Indianere, som ikke kunne læse, og jeg har stedse lagt Mærke til, at Folk fra Manilla, der tjene paa Skibene og danne deres Besætning, ofte var bedre i Stand til at sætte deres Navne under Skibsartikler, end de britiske Søfolk, der vare om Bord paa samme Skib, vare i Stand til at gjøre det« (s. St. S. 212).

Fra *Afrika* foreligge igjen Vidnesbyrd om begge Konfessioner. En engelsk Redaktør skrev 1859: »Je-

suiterne havde før deres Ophævelse opnaaet saa store Resultater, at de Indfødte i disse store Distrikter (*Kongo, Loango* o. s. v.) *endnu* kunne læse og skrive, idet Opdragelsesværket blev fortsat af indfødte Lærere« (S. St. 408. f.). Om de protestantiske Skoler i *Dahomey* derimod hedder det: »Disse unge Mennesker (Eleverne) tragte ikke efter noget andet, end at kunne klæde sig efter europæisk Mode og faa Plads som Skrivere eller dsl.« Skylden skydes paa en ensidig Opdragelse ved den blotte Læsning af den h. Skrift, som »i mange Tilfælde kun er et Middel til at uddanne sig videre i Sletheden« (s. St. S. 407). I Aaret 1887 beretter Rev. Metcalf Sunter, protestantisk Exminister og Skoleinspektør i de britiske Besiddelser i Vestafrika: »Det er en mærkværdig paafaldende Kjendsgjerning, at i tre blandt de fire engelske Kolonier i Vestafrika indtage de katholske Sostres Skoler den første Rang, nemlig i *Sierra Leone, Lagos* og *Gambia*. . . . I alle disse Skoler have Søstrene alene Fortjenesten af Resultatet. Jeg maa tilstaa, at jeg saa det gjerne, om nogen anden Sekt gjorde Mine til at tage det op med Søstrenes Skoler. Saaledes som Sagen staar for Øjeblikket, finder jeg ingensteds europæiske Damer, der arbejde med slig Alvor og Dygtighed og med slige Resultater«. I en tidligere Beretning havde han sagt om de katholske Missionærer og Søstre, at de arbejdede i Skolerne med en saadan Iver, at deres offerfulde Anstrengelser for at opdrage og civilisere de Indfødte ligefrem vare blevne til et Ordsprog (Kath. Miss. 1889 S. 112).

Vi slutte denne Del af vor Replik med en Udtalelse fra *Amerika*. Den allerede før omtalte Senator Vest forsikrer i sin Beretning om Indianerne i Klippebjergene: »Vi overværede en Skoleprøve, som varede i to Dage, og jeg vover at paastaa, at den i de Forenede Stater aldrig blev overtruffen ved nogen Prøve af Børn, der staa i samme Alder« (Kath. Miss. 1885 S. 24).

Dersom det altsaa var Nationaltid's Mening at frakjende de katholske Missionskristne Skoledannelse, saa gjør den bedst i at tilbagekalde, hvad den har skrevet. Det har den i Grunden ogsaa gjort, endnu førend den har fremsat sin overilede Beskyldning; thi lidt før læses der: »I de senere Aar have de Romersk-katholske i Indien søgt at faa Indflydelse paa Pressen, og flere Blade ere stærkt paavirkede af dem«. Hvad siger dette Suk vel andet, end at de Romersk-katholske have bibragt deres Omvendte den vanskelige Kunst at skrive og læse? thi ellers har jo Pressen ingen Betydning for dem. De slemme Romersk-katholske, som saaledes forstyrre Nationaltid.'s smukke Drøm om deres Uvidenhed! Men hvor vilde Nationaltid. ikke først have sukket, naar den havde vidst, at de katholske Missionærer ikke blot i Indien, men ogsaa i Kina og andre Missionslande udgive baade politiske Aviser og videnskabelige og religiøse Tidsskrifter for at fremme Kundskab og Videnskabelighed i alle Kredse og paa alle Omraader. Endnu paa anden Maade indrømmer Nationalt., at Katholikerne ikke ere fjendske mod Skoledannelse. Den paastaar jo ligefrem: »Hvor de protestantiske Missionærer faa gode Skoler i Gang, søge Papisterne at konkurrere med disse ved at oprette katholske Skoler med rigelige Fripladser;« og den citerer et Ord af »Les missions catholiques«: »Det bør være vor Politik at bygge en katholsk Skole ved Siden af enhver protestantisk«. Altsaa med Uvidenheden i den Forstand er det ingenting. Skulde det derimod være Nationaltid.'s Hensigt at paaanke vore Omvendte *religiøs* Uvidenhed, saa kan vi ikke spare den for at blive stillet i Gabestokken. Thi hvor man kan døbe Folk, som ikke engang kjende Kristi Forløserdød (se V. Sørensen S. 53), hvor der findes 5 af 100, der ikke ved noget bestemt kristeligt (s. St.), hvor man ingen Anelse har om Daaben og om en Bog, der kaldes Bibel (s. St. 54), hvor

man lærer de Omvendte at betragte Daaben »som en blot og bar Lydighedshandling«, og »enhver Tanke afvises bestemt om, at den skulde give nogen Naade eller være nødvendig til Frelse« (s. St. S. 90), hvor man taaler, at »de ere meget uvidende om Kristendommens Grundlærdomme« (s. St. S. 15) og i Stedet for nøjes med Stemningsudbrud og løse Bekjendelser« (s. St. S. 14) o. s. v., o. s. v. -- og alt dette findes i de protestantiske Missioner — der har man sandelig mistet Ret til at føre det store Ord blandt Kristne. *Slig Uvidenhed er en Umulighed hos katholske Kristne.*

Der er endnu til overs at se lidt nærmere paa Nationaltid's Klager over de Midler, hvormed den paastaar, at de katholske Missionærer søge at modarbejde Protestantismen i Missionslandene. Det er især Voldshandlinger, men ogsaa andre Lumskheder, der klages over i høje Toner. Desværre falder Nationaltid. her ofte i den Fejl, der er saa almindelig ved den Slags Klager fra protestantisk Side. De ere holdte i hint Slags Halvmørke, hvor det er umuligt for Kritikken at sondere og skelne det falske fra det sande. Da de protestantiske Sendebuds Meddelelser om deres egne Forhold som oftest ere i høj Grad overdrevne og upaalidelige (cf V. Sørensen S. 43 o. a. St. Han siger rigtignok S. 43, at »i Reglen baade kunne og ville de sige Sandheden, naar de maa faa Lov til det og ikke forhindres deri af Hensyn til Missionsvennerne hjemme,*) der ikke maa gjøres modløse, d. v. s. ikke kunne taale at høre Sandheden; men dette er faktisk Reglen), saa kan man vente samme i endnu højere Grad, naar de tale om Katholikernes Forhold til deres Missioner. Uden derfor at tage Notice af de Anker, som ere saa svævende og ubestemte med Hensyn til Personer, Sted og Tid (Kildeangivelser mangle paa en Undtagelse nær ved dem alle sammen), at en Kamp imod dem vilde være

*) Udh. af os.

en Kamp mod Vejrmøller, skulle vi med Hensyn til Resten ikke undlade at gaa lidt nærmere tilbunds i Sagen.

Hovedrollen spille Voldshandlingerne, som vi da ogsaa først ville tage i Behandling. Vi kunde nu her i Forvejen advare Forf. og bede ham drage sig til Minde, at hele Protestantismen er bygget op paa Vold; thi baade i Tyskland og i Danmark, i Sverige og Norge, i England og overhovedet alle Vegne er den indført og har den vundet Sejr ved en Række af blodige Voldshandlinger og ingensteds ved Overhevisningens Magt. (Ovenfor (S. 375) hørte vi Missionæren Williams forsikre, at Protestantismen ogsaa nutildags udbreder sig mest ved Krig). Vi kunde endvidere minde Forf. om den Vold, der blev udøvet imod den kath. Kirke af det protestantiske Tyskland fra Halvfjerdserne til ind i Firserne, hvor næsten alle Biskopper bleve kastede i Fængsel eller erklærede for afsatte, Hundreder af Præster ligeledes, og hvor det skete, at Præster, der vilde berette en Døende i et sine Præster berøvet Nabosogn, bleve forfulgte af et Regiment Soldater. I en endnu nærmere Tid kunde vi minde om den ryggesløse Undertrykkelse af den katholske Mission i Uganda. Dog hvorfor gaa saa langt? Blev ikke Tvangen mod den katholske Kirke her i Landet først ophævet i Aaret 1849, og blev der ikke paa Aarhus Præstemøde i 1889 igjen sukket efter Statsmagten, som skulde forhindre Catholicismens Fremgang i Landet? Skulde altsaa katholske Missionærer nogetsteds have gjort sig skyldige i lignende Voldshandlinger, saa ere de gaaede i en god Skole. Men dette har vor Forf. intet Øje for; han ser ikke Bjælken i sine egne Øjne, men kun Splinten i sin Nabos Øjne, og ogsaa det helst i det fjerne ude i Missionslandene, hvor det, som ovenfor bemærket, paa Grund af de protestantiske Missionsberetningers Upaalidelighed er meget vanskelig at kontrollere Paastandenes Rigtighed. Men nu til Sagen!

(Forts.)

Den Gale fra Skoven.

(Legende ved M. l'Abbé I. Ph. Riehl.)

—o—

I det smukke Landskab Leon, der dufter af Timian og Lavenler, levede en lille Dreng ganske alene og fremmed for alt; Døden havde tidlig bortrevet hans Forældre. Hans Skjæbne var tung, som alle Børns, der have mistet deres Moder. Det er saa sørgeligt, saa uendelig sørgeligt at være ene i Verden.

Forladt af Alle, uden Ly eller Læ, var han næsten bleven vild og boede langt fra alle menneskelige Bøliger. Skoven var hans Palads, Lyngen hans Leje, Græs, Rødder og Bær hans Føde.

Om Vinteren, naar Sneen dækkede Alt, naar Træerne stode uden Blade og Buskene uden Frugt, løb han til den nærmeste By for at tigge et Stykke Brød. Den Smule, han fik, delte han med de Fattige, han mødte paa sin Vej, og med Fuglene, som enten Sult eller den Tiltrækningskraft Uskyldighed har, førte paa hans Vej. Uskyldigheden sejrer selv over Naturen og gjør Mennesker og smaa Fugle til Brødre, som de henrivende Legender om den h. Frants af Assisi vise os. Over alt, hvor man mødte den Forældreløse, enten det var ved Indgangnn til en Bondeggaard eller under et af Skovens Træer eller ved Bredden af en Kilde, hørte man aldrig andet end to Ord af hans Mund: Ave Maria! Ave Maria! Hil Dig, Maria! Hil Dig, Maria!

Det var de eneste Ord hans gode og fromme Moder havde naaet at lære ham hernede.

Men i de Ord laa hele hans Hjærte, i de Ord jubede det, i de Ord bævede og bankede det. Han kunde ikke andet.

Hver Morgen, forend Lærken svang sig op mod den blaa Himmel, forend Dompapen kvilrede i Hækken,

førend Græssmutton lod sine Triller høre, bad Salaun sine Ave Maria.

Naar Kirkeklokken kaldte de Troende til Bøn, klatrede Salaun op i Toppen af det højeste Træ.

Og snart strømmede der fra det tætte Løv, op mod Himlen, utallige Ave Maria. medens de Troende bad i Kirken.

Og naar han gik gennem Landet, syntes det som Markerne og Engene vare stolte af at bære ham.

Det var som Blomstens Engel bøjede dens Bæger for at hilse Uskyldigheden, der gik forbi.

Man kaldte Barnet den Gale fra Skoven. paa Grund af dets mærkelige Maade at leve paa.

En Dag, medens Lærken sang, og Dompapen kvindrede og Græssmutton slog sine Triller, glemte Barnet sine Ave Maria.

Forbavset over denne Stilhed løb Skovens nærmeste Beboere derhen og fandt Salaun støttet ubevægelig mod en Træstamme.

Han var død.

Hans halvaabne Læber syntes endnu at bæve af Pustet fra et sidste og glødende Ave Maria.

Man begravede det lille fattige Legeme ved Foden af det Træ, der havde været hans Støtte i Dødsstunden.

To Dage efter kom en Brændehugger til det Sted, hvor Salauns jordiske Levninger hvilede.

Han stod forbavset stille. En Lilje, ren og skinnende som Sne, vuggede sin hvide Krone paa den ny tilkastede Grav.

Denne Blomsts sælsomme Fremkomst vakte stor Forbavselse og Nysgjerrighed i Egnen.

Man aabnede Graven og fandt, at den hvide Liljes Rødder kom fra Barnets Hjærte.

Ved dette Under havde Maria vildet vise, hvor meget hun elsker et rent og uskyldigt Hjærte.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Mandag den 8. Juli holdt St. Josefs Gildet en vellykket Mindeaften for Kong Knud den Hellige. I det med Blomster og Flag festligt smykkede Foreningslokale havde indfundet sig henved 40 Brødre og nogle Fremmede. Tillige havde Gildet den Ære at se sin høje Protektor, den højærværdigste Biskop, Msgr. *Johannes von Euch* i sin Midte under den officielle Del af Festen, ligesom ogsaa højærv. Pastor *von Geyr*, Dr. *Hansen* og Pastor *Völker* fra Slesvig, som netop samme Dag var ankommen til Besøg i Hovedstaden, havde givet Møde.

Mindeaftenen aabnedes med Sang, hvorefter Viceformanden, Hr. Naalemager *Jørgensen* talte om den h. Kong Knud. Senere tog *den højærværdigste Biskop* Ordet og udtalte i et længere Foredrag sin levende Interesse for Gildets Anliggender. Det var hans Ønske, at alle katholske Mestre i Menigheden vilde slutte sig til Gildet, for at dette desto bedre kunde opfylde sit Hverv til Gavn og Velsignelse for Mellemstanden. I det Øjemed anbefalede Hs. biskoppelige Højærværdighed bl. a. ogsaa Anskaffelsen af en Fane, for at Gildet kunde optræde som Korporation ved forskellige festlige Lejligheder.

Efter den officielle Del af Festen talte højærv. Pastor *Völker* paa Tysk og meddelte de forsamlede Brødre mange interessante Oplysninger om den katholske Kirkes og Skoles Forhold i Slesvig, det gamle Hedeby, hvor den h. Ansgar i sin Tid havde bygget den første katholske Kirke og Skole her i Landet. Menigheden talte c. 300 Medlemmer foruden 350 katholske Militærpersoner, som ogsaa bleve pastorerede af ham. Det var hans Agt at bygge en lille Kirke i Stedet for det nuværende gamle Kapel. Han havde selv i dette Øjemed indsamlet 18,000 Mark og haabede ogsaa at

faa Restbeløbet i en nær Fremtid, saa at Kirken, som skulde indvies til den h. Ansgar, kunde blive paabegyndt. Pastor Völkers Foredrag lønnedes med stærkt Bifald.

Formanden, Hr. Lærer *Ertner*, gav i Aftenens Løb en Beretning om »St. Josefs Mesterforening« i Langenlois i Østerrig, et Gilde, som var bleven stiftet for et Aars Tid siden og udelukkende bestod af Mestre. Dets Love lignede i det væsentlige det herværende St. Josefs Gildes Love. Foreningen ejede allerede en Stiftelse for gamle Brødre, idet en Dame havde skjænket ikke mindre end 20,000 Gylden i et saadant Øjemed, medens Formanden, Bagermester Bretschka havde skjænket 6000 Gylden til Stiftelsen. Hr. Ertner bragte en Hilsen fra det østerrigske Gildes Formand til alle Brødrene og ytrede, at han vilde søge at tilvejebringe en Forbindelse mellem de to St. Josefs Gilder.

Efter forskellige Sange og Taler sluttede den smukke Festlighed til Minde om St. Knud henimod Kl. 11 om Aftenen.

Stockholm. Den højærværdigste *apostoliske Vikar* i Sverige, Biskop *A. Bitter*, foretager i denne Tid en Missionsrejse til flere svenske Byer, hvor der findes Katholiker. Hs. biskoppelige Højærværdighed har saaledes været i Zinkgruben Ommeberg for at holde Guds-tjeneste der og i Motala i samme Øjemed, tillige i Asa i Småland, hvor en tysk Godsejer fra Vestfalen har købt en stor Landejendom, og endelig i Kosta, hvor flere katholske Arbejdere opholde sig.

I denne Maaned ere to nye unge Gejstlige D'hr. *Muckenhirn* og *Meyer*, som begge ere fødte i Sverige, vendte tilbage efter endte Studier i Propaganda-Kollegiet i Rom, for at begynde deres apostoliske Virksomhed i Fødelandet. Maatte Herrens rige Velsignelse ledsage de Unges Gjerning blandt deres Landsmænd!

Kristiania. Det apostoliske Vikariat i Norge har

mistet en af sine dygtigste Præster, idet højærv. Pastor *Joh. A. Kleis*, Vikariatssekretær, Kapellan ved St. Olafs Kirke og i de senere Aar Redaktør af »St. Olaf«, er afgaaet ved Døden Søndag den 7. Juli, i en Alder af 31 Aar. Han var født i 1864 i Marnach i Bispedømmet Luxemburg. Sin Ungdom tilbragte han først i sin lille Landsby og senere i Turnhouts apostoliske Skole i Belgien, hvor han maatte afbryde sin Skolegang paa Grund af Sygdom og gaa over i det praktiske Liv. Efter nogle Aars Forløb kunde han dog atter fortsætte sin Skoledannelse og endelig fuldende sine filosofiske og theologiske Studier ved det biskoppelige Seminar i Byen Luxemburg. Det inderligste Ønske, som havde besjælet ham allerede fra hans Drengenaar, Ønsket om at blive Præst, fik han opfyldt den 15. August 1890.

I Oktobermaaned indtraf han allerede i Kristiania, hvor han efter en højst tilfredsstillende Prøvetid af den højærværdigste Biskop, Msgr. Fallize, blev udnævnt den 1. Januar 1891 til hans Sekretær og Kapellan ved St. Olafs Kirke. I denne Stilling, skriver det norske Ugeblad »St. Olaf«, vidste han strax at udfolde en ægte præstelig Virksomhed; navnlig udmærkede han sig ved Iver for Foreningslivets Fremme i Menigheden og ved sine Prædikener, som altid havde noget uforfærdet, noget af en udpræget Trosvished ved sig, hvorved han virkede saa belærende, og endelig ved de mange vigtige Indlæg i »St. Olaf«, hvor han frejdigt stred den gode Strid til Sandhedens Sejr.

Hans Helbred var imidlertid skrøbeligt; ved sin Arbejdstrang under Sognepræstens Fraværelse ifjor havde han derfor overanstrengt sig og derved paa draget sig den Sygdom, som skulde føre ham i Manddommens bedste Aar til Graven, saa han er bleven et Offer for Overanstrengelse i sit Embede. Sygdommen tog i Løbet af kort Tid en alvorlig Vending, og styrket med de hh. Sakramenter og anbefalet til Guds Barm-

hjærtighed med Kirkens Dødsbønner, paa hvilke han svarede med opbyggelig Andagt, døde han Søndag Eftermiddag, da det ringede til Aftensang i Kirken, en blid og rolig Død.

Hans Begravelse var særlig højtidelig, ved hvilken Lejlighed 5 Gejstlige assisterede og Sognepræsten, højrærværdige Pastor Wang, prædikede. Den Afdøde havde tillagt sig den syriske Kirkefaders St. Efrems Afskedsord: »Jeg besværger Eder, Brødre og Venner, i den Guds Navn, som vil at jeg skal skilles fra Eder, at I ville mindes mig, naar I samles til Bøn. Begrav mig ikke med vellugtende Urter. Giv dem ikke til mig, men til Gud. Begrav mig, der er undfangen i Smerte og Nød, med Taarer, og hjælp mig med Eders Bønner i Stedet for med vellugtende Urter; thi de Afdøde hjælpes ved de fromme Efterlevendes Bønner«. Menighedens Foreninger og flere af Menighedens Medlemmer efterkom derfor hans Ønske og kom hans Sjæl ihu ved Bøn, Almisse, det højhellige Messeoffer og ved at tilvende ham Kirkens Aflad. Alt bevidnede, at man vidste at skatte den Afdøde, hans ædle Præstehjærte, fuldt af Kjærlighed til Gud, fuldt af Begejstring for Kirken, fuldt af Omsorg for sin egen og Næstens Sjælefrelse. R. I. P.

— Den apostoliske Vikar for Norge, Biskop Dr. *Fallize*, foretager i denne Tid en Visitatsrejse i Norge, ledsaget af den højrærværdigste Biskop af Luxemburg, og opholdt sig paa Pastor Kleis' Dødsdag i Bergen, hvor der blev fejret en højtidelig Sjælemesse om Mandagen i den derværende katholske St. Pauls Kirke, ved hvilken Lejlighed de to Biskopper assisterede i Prælatdragt og Koret sang en flerstemmig Messe.

Rom. I Følge »*Courrier de Bruxelles*« overværede Baronesse *Frida v. Rantzau*, Søster til Fyrst Bismarcks Svigersøn, for nylig den h. Faders Messe i hans Privatkapel i Vatikanet, efter at hun to Dage i Forvejen i

det tyske Kollegs Kapel var vendt tilbage fra Protestantismen til den katholske Kirke.

England. I London er for nylig Advokat ved Temple-Domstolene, Hr. *Scherwood*, efter et langt Studium fra Protestantismen vendt tilbage til den katholske Moderkirke.

Paris. I Paris er den engelske Kunstmaler *Brachoes Harrison* vendt fra Protestantismen tilbage til Katholicismen. Hans Konversion vækker stor Opsigt i England, fordi den unge Kunstners Fader, den bekendte kirkefjendtlige Forfatter, Frederik Harrison, er Overhovedet for en derværende vantro Sekt, de saakaldte Positivister.

Rom. Kommunalvalgene, som fandt Sted i Rom den 18. f. M., have været en Sejr for Katholikerne, idet hele den katholske Liste blev valgt. Det samme skete i Bologna, Padua, Alexandria og Bergamo. I Turin have Katholikerne erobret 32 Pladser af 80.

Forøvrigt har den italienske Regering i disse Dage hævet den 20. September, Dagen paa hvilken der for 25 Aar siden blev skudt Bresche i det pavelig Roms Mure, til en »Nationalfest«. Italienernes Følelser overfor denne Forherligelse af en Forbrydelse ere imidlertid meget delte. Folkets store Flertal — det viser den ringe Deltagelse i Parlamentsvalgene — er utilfreds med de Forhold, som ere blevne fremkaldte i Løbet af disse 25 Aar. Sult og Elendighed og Røveruvæsen er det unge Italiens Signatur, og de største Æventyrere udsuge Landet, efter at have udplyndret Kirken og Klostrene, og skalte og valte efter Behag. Italien staar uden Tvivl ved Afgrundens Rand, og den sociale Nød og Elendighed vil en skjønne Dag fremkalde en Revolution, som vil blive skjæbnsvanger for Savoyens Kongedømme. Kun et eneste fast Punkt gives der endnu i Italien, nemlig *Fangen i Vatikanet*, som svarer med et ubøjeligt Nej til alle politiske Forsøg paa

at aftvinge eller aflokke ham en Anerkjendelse af de nye Forhold.

Holland. Det protestantiske Holland faar nu en Skolelov, som Katholikerne i mange andre Lande kunne misunde det. Privatskolerne, heri indbefattet den katholske Kirkes Skoler, blive nemlig *stillede fuldstændig lige* med Statskolerne; Staten vil behandle begge Kategorier lige i financierel Henseende. Samtlige hollandske Partiorganer lykønske Generalstaterne til denne Løsning af Skolespørgsmaalet, hvorved mange Vanskeligheder ville være ophævede. De katholske Skoler ville saaledes ogsaa for Fremtiden faa Understøttelse af Staten i Lighed med Statens egne Skoler.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 21. Juli. 7. Søndag e. Pintse. — 22. M. Maria Magdalena, Bodfærdig. — 23. Ti. Apollinaris, Biskop og Martyr. — 24. O. Ferialdag. — 25. To. Jacobus, Apostel. — 26. F. Anna, den h. Jomfrus Moder. — 27. L. Votivofficium af den ubesmittede Undfangelse.

Søndag den 28. Juli. 8. Søndag e. Pintse.

Vincentforeningens Konferents'er holde i Anledning af den h. Vincents af Pauls Fest **Generalmøde** Søndag den 21. Juli Kl. 6 Efterm. i **St. Andreas Kollegiets** Solennitetssal paa Ordrupshøj. Efter Mødet **Festprædiken og Andagt** i St. Andreas Kirken Kl. 7. Til dette festlige Generalmøde indbydes alle Foreningens aktive og bidragydende Medlemmer og overhovedet alle katholske Mænd, som ville støtte den kristelige Velgjørighed i vor Menighed.

Bøn om Arbejde. En ældre, svagelig Pige, som lige er kommen fra Hospitalet, beder om Syning ved Reparationer paa Landet eller i Byen, eller som Maskin-Jomfru. Maskinerne have. Adresse: Braun, Poppelgade 6, 4. S., eller hos Redaktionen.

Literatur. Udkommet er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49):

Hvem har Ret? Strøttanker i Brevform om Nutidens største Spørgsmaal af M. C. Jensen, forh. Sognepræst paa Fyen. 55. S. Pris heftet 50 Øre.

Til de i Anledning af Jordskjælvne Nøddlidende i Laibach er endvidere indkommet: 2 Kr. — 2 Kr. — 50 Øre — 5 Kr. — 50 Øre — 15 Kr. Med det tidligere indkomne i Alt 82 Kr.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 30.

Søndagen den 28. Juli.

1895.

Indhold: Katholsk og protestantisk Missionsgjerning. Kristeligt-socialt Program i Frankrig. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Rom. Laibach. Tyskland. Spanien. Paris. Amerika. Madagaskar — Bekjendtgjørelser.

Katholsk og protestantisk Missionsgjerning.

(Fortsat.)

—o—

»I Aaret 1890 skrev den evangeliske Missionær *Haudmann* af Leipziger-Missionselskabet hjem fra Tamullandet i *Indien* til »Allg. evang. luth. Kirchenzeitung« . . . Han udtaler, at Roms Overgreb paa Missionsmarken især ere blevne kjendelige efter det vaticanske Koncilium 1871 (maa hedde 1870), og efter at saa mange Jesuiter ere udsendte i Missionen« (Nationaltid.). Indledningen er ikke meget heldig. Thi lad 1871 kun være en Trykfejl, saa ses det dog ikke let, hvilken Sammenhæng der skal være mellem Konciliet og Katholikernes Overgreb i Missionslandene; desuden er det ikke saa meget Jesuiterne, som Medlemmer af

andre Ordener og Kongregationer, der siden hin Tid ere blevne udsendte i Missionen.

»Da saaledes Missionær Haudmann i Halvfjerdserne havde faaet lagt Grund til et lille Kapel i Fritschinopoly, søgte den i Nærheden boende papistiske Præst at hindre Bygningen. Han ophidsede de indfødte Munke og øvrige Papister mod Haudmanns Arbejdsfolk, hvem de berøvede deres Værktøj og jagede fra Arbejdet. Først da Øvrigheden, til hvem der blev klaget, havde taget sig af Sagen, straffet Urostifterne og givet Præsten en Advarsel, kunde Haudmann fortsætte Arbejdet« (Nationaltid.). Hele denne Beretning *maa* være Opspind. Thi for det første kjendes der i den katholske Missionshistorie intet Fritschinopoly. Det kunde maaske være en Trykfejl for Trichinopoly; thi ogsaa »de indfødte Munke« synes at pege paa en større By. Men da er Sagen ligefrem umulig. Thi hvordan kunde Katholikerne i en saa stor By med en protestantisk Regering og et velordnet Politi, der med Moderømhed vaager over Protestanternes Rettigheder, have vovet slige Optøjer? Desuden indeholder Beretningen andre Umuligheder og Usandsynligheder. Hvor komme »de indfødte Munke« fra i et Land (Madura, den her omhandlede Del af Tamullandet), hvor det katholske Ordensvæsen kun er repræsenteret ved en Haandfuld Jesuiter og Skolebrødre og nogle Søstre? Og hvorfor lader Haudmann Præsten, som dog er Hovedurostifteren, slippe med en Advarsel? Dertil kommer, at han indhyller sin Beretning i det ubestemte Halvmørke (Halvfjerdserne, uden Opgivelse af Navne foruden det tvivlsomme Fritschinopoly), som alene vilde være tilstrækkeligt til at gjøre Sagen mere end mistænkelig.

Vi have forøvrigt andre Beretninger fra Tamullandet, ifølge hvilke det er Protestanterne, fra hvem Voldshandlingerne udgaa. For at vor Modstander ikke kan klage over samme Ubestemthed, som han gjør sig

skyldig i, skal vi nøjagtig baade angive Tid og Sted og Personer og begynde med at omskrive det vage Udtryk Tamullandet med Maduradistriktet, hvori ogsaa Trichinopoly ligger; det er altsaa samme Egn, hvor hans Historie spiller. Her havde Jesuiterne vundet talrige Hedninger og ikke faa Protestanter for Catholicismen og derved fremkaldt Protestanternes Vrede. Nu skriver P. Guchen: »Den 2. Jan. 1880 havde jeg i Udheiaculam døbt 101 Hedninger. 14 Dage senere modtog jeg følgende fra min Katekist: »Det staar daarlig til her. Protestanterne ere rasende over, at vi have rejst vort Flag i deres Lejr og vinde for os største Delen af de Tilhængere, de havde ventet sig. De udskjælde og true os, og sandsynligvis vil det snart komme fra Ord til Gjerninger. Den protestantiske Kramamunus (Borgmester) selv erklærede i Dag: »Paa Søndag, naar I ere forsamlede til Bøn, ville Protestanterne overfalde Eder og nedrive Eders Kirke, og jeg selv skal stille mig i Spidsen for Angriberne«. Jeg er bange for mig og mine Folk og beder Pateren i det mindste denne Dag at komme til os, hvor trængende end hans Arbejde maa være«. »Jeg skyndte mig derhen. Henimod Kl. 8 viste sig en Bande paa 70-80 Protestanter, Mænd, Kvinder og Børn, støjende og truende foran Kirken. Det lykkedes mig at afholde mine Folk fra Voldshandlinger. Alligevel havde Borgmesteren og den protestantiske Katekist den Dristighed at sagsøge mine Neofyter«. Rigtignok bukkede de under og fik endog en skarp Irettesættelse af Dommeren; men dermed var Sagen ikke afgjort. Kort efter — i Begyndelsen af Februar — angreb de P. Gucher i Edeinveley (resp. Ideinvaley) og belejrede ham i 6 Dage; kun med største Besvær lykkedes det P. Verdier at frelse hans Liv, som endnu var truet, efter at Politiet havde taget ham under sin Beskyttelse. Da nu som Følge af disse protestantiske Voldsgjerninger 70 dels hedenske, dels protestantiske

Familier meldte sig til Annammelsen af den katolske Religion, saa rejste Protestanterne endnu en Storm og overfaldt Katekumenerne i Nalhumavadhi, og denne Gang kom det til Blodsudgydelse, idet 5 bleve haardt saarede (se Kath. Miss. 1880 S. 151 f.).

»Allerede i 1838 skaffede de romersk-katholske Missionærer sig ved Hjælp af franske Kanoner Indgang paa Tahiti i Sydhavet, hvor Londonerselskabet allerede længe havde arbejdet for evangelisk Kristendom« (Nationaltid.). Her taler Nationaltid. Sandhed, men kun et lille bitte Gran og ogsaa det kun i en forvrænget Skikkelse. Vi se os derfor nødte til at udfylde, hvad den har fortiet. Vi have ovenfor (S. 374 ff.) set, hvorledes Protestantismen blev indført paa Tahiti. Nu landede den 20. Nov. 1836 to franske Missionærer, Caret og Laval, paa Øen. Her herskede paa den Tid den engelske Missionær Pritchard, som ikke blot havde udbredt de løgnagtigste Beskyldninger mod Katholikerne (Tilbedelse af Paven og Jomfru Maria o. l.), men ogsaa udvirket et Forbud mod, at nogen Fremmed uden udtrykkelig Tilladelse skulde bosætte sig, eller endog kun lande paa Tahiti; derved skulde Catholicismens Indtrængen forebygges. Men skjønt alle Havne bleve bevogtede, lykkedes det Missionærene alligevel at komme i Land, og de drog tværs igjennem Øen lige til Hovedstaden for at forestille sig for Dronning Pomare. De bleve, da hele Befolkningen var kjed af de protestantiske Missionærers tyranniske Herredømme, næsten alle Vegne modtagne med Venlighed og Glæde og havde rigelig Lejlighed til at gjendrive de udsprede Bagvaskelser mod Catholicismen. I Hovedstaden Papeete tog den amerikanske Konsul Moerenhout sig af dem, medens Pritchard gjorde alt for at forhindre et Møde med Dronningen. Da dette ikke lykkedes, søgte han at udvirke deres Forvisning. Han støttede sig paa den ovenanførte Fremmedlov, men overbevistes af Moe-

renhout og flere Høvdinger om dens Ugyldighed. Men Pritchard vidste Raad. Han dikterede Dronningen et Uvisningsdekret, ifølge hvilket Missionæerne ufortøvet skulde vende tilbage til Gambierøerne, hvorfra de vare komne. Forgjæves protesterede Missionæerne, idet de paaberaabte sig deres franske Nationalitet. Forgjæves søgte Moerenhout at beskytte dem; da Betjentene, som skulde føre dem paa Skibet, fandt Dørene lukkede, steg de op paa Taget, brød et Hul i det og tvang Missionæerne til at følge dem om Bord. Under store Lidelser naaede de Gambierøerne. Imidlertid æggede de protestantiske Præster de Indfødte paa Selskabsøerne imod Frankrig og den katholske Kirke, og Stemningen vendte sig nærmest mod Moerenhout. Først klagede man over ham hos den amerikanske Regering og fik ham afsat fra sit Embede, og næppe var han saaledes berøvet sin Regerings Beskyttelse, førend en Nat hans Hus blev overfaldet og han og hans Hustru dødelig saarede. Hustruen døde, men han kom sig igjen. — Alt dette synes Nationaltid. ikke at have vidst noget om. Nu kommer det Gran af Sandhed, det præsenterer sine Læsere. I 1838 fik den franske Kommandant Dupetit-Thouars Befaling til at sejle til Tahiti for at kræve Satisfaktion for den imod Folkeretten stridende Behandling af franske Undersaatter. Dupetit-Thouars landede i August, fik Satisfaktionen, sluttede et Handelsforlig og ansatte Moerenhout som fransk Konsul, men — og det er det vrangte ved hint Gran af Sandhed — der var ikke Tale om Religionen og Missionærernes Tilbagevenden. Først 1839 sluttedes en Overenskomst, i Kraft af hvilken den katholske Religion skulde være ligeberettiget med den protestantiske og der skulde afstaas en Byggeplads til en katholsk Kirke; men først i 1841 nedsatte to nye Missionærer sig paa Øen. Imidlertid fortsatte de protestantiske Missionærer deres politiske Agitationer, som i A. 1844

førte til en fleraarig Krig med Frankrig; men hverken den Krig eller de uheldige Følger, den har haft for den kristelige Religion paa Tahiti, kan lægges de katholske Missionærer til Last. For Øjeblikket befinder den katholske Religion sig trods Protestanternes fortsatte Forfølgelser i en glædelig Fremgang (se foranstaaende historiske Udvikling hos Dr. H. Hahn, Geschichte der kath. Missionen. Bd. 4. S. 191 ff.).

»Paa Øen Uvea var en romersk-katholsk Præst i 1864 Anfører for en Flok Papister, der fraranede Protestanterne paa Øen deres Kapeller og Landejendomme og brændte deres Landsbyer. Elleve Aar senere forfulgte Biskop Bataillon de protestantiske Kristne paa den samme Ø med Vaabenmagt og fejrede deres Udryddelse som Øens anden Daab« (Nationaltid.). Her have vi atter samme Fortielse og samme Forvrængelse af Sandheden som før. Uvea (eller, som det i de katholske Missionsberetninger sædvanlig kaldes, Wallis) kan regnes blandt Skipperøerne. Der havde her endnu ikke været nogen protestantisk Missionær som paa de nærliggende Venskabs- og en Del*) Skipperøer; kun nogle protestantiske Høvdinge paa Nabøer havde gjort Forsøg paa at indføre Protestantismen med Vaabenmagt i Haab om, derved at udvide deres Herredømme ogsaa over denne Ø. I A. 1837 ankom Msgr. Pompallier, apost. Vikar over Vest-Oceanien, paa Øen og gav sin Ledsager, P. Bataillon, det Hverv at kristne den, medens han samtidig lod P. Chanel tilbage paa Nabøen Futuna. P. Chanel døde snart som Martyr (hans Martyrium havde dog hele Øens Omvendelse til Følge. Ved denne Lejlighed viste det sig ogsaa, hvor lidet de katholske Missionærer tænke paa Anvendelse

*) Saaledes maa Kalkar (Den kath. Miss. Hist. S. 307) forstås, naar han siger: „de vare allerede besøgte af protestantiske Missionærer“. Det gjælder om nogle Skipperøer, men ikke om Wallis.

af Magt; thi da den franske Korvette »Allier« kom for at hævne P. Chaneles Død, var det Biskop Pompallier, som forhindrede al Voldshandling). P. Bataillon derimod lykkedes det i Forening med Biskop Pompallier til Trods for Protestanternes Anstrengelser i modsat Retning at omvende hele Øen med Kongen og alle Høvdinger i Spidsen. Værket var fuldendt den 23. Maj 1842. Kun Kongens Broder Poohi, der stadig havde vist sig fjendsk mod Kristendommen, havde i Dec. 1840 forladt Wallis sammen med nogle Øboere. Flere af hans Tilhængere lod sig paa Vavao, en af Venskabsøerne, vinde for Protestantismen, og i August 1842 vendte han med dem tilbage til Wallis, hvor han snart begyndte Fjendtlighederne mod Katholikerne. Heri blev han understøttet ved Maatu, en protestantisk Overhøvding fra Vavao, som 1844 nedsatte sig med en lille protestantisk Hær paa Poohis Gebet. Der forefaldt fra Tid til anden smaa Skjærmydsler, hvori det vilde have været let for de 2500 Katholiker at tilintetgjøre de 3—400 Protestanter. Men de nøjedes med at tilbage-slaa aabne Angreb og taalte ellers paa Biskoppens Raad grove Fornærmelser og mangfoldige Provokationer. Efter at denne Krig havde varet i et Aar, havde Biskoppen en Sammenkomst med de fjendtlige Anførere og formanede Maatu til at vende tilbage til Vavao, hvorefter ogsaa Poohi faldt til Føje og en Del Protestanter sluttede sig til den katholske Kirke. Saavidt Dr. H. Hahn i Die Gesch. d. kath. Miss. IV. S. 122 ff. et Værk, som allerede udkom i 1861, altsaa 3 Aar før de af Nationaltid. berettede Hændelser. Det synes altsaa, at de protestantiske Præster paa Nabooerne ikke have slaæet sig til Ro, førend de har faaet Krigsfaklen tændt paa ny. At Katholikerne i denne Krig have vundet Sejr i Kampen og glædet sig over denne Sejr

som »Øens anden Daab«, kan intet billigtænkende Menneske med Rette forarges over*). (Forts.)

Kristelig-socialt Program i Frankrig.

—o—

Begge Hovedførerne for den kristelig-socialt Bevægelse i Frankrig, *Leo Harmel* og *Feron Vran*, have ifølge franske og romerske Blade forelagt den h. Fader et af dem undertegnet Program for den kristelig-socialt Virksomhed i Frankrig. Programmet, som skal have faaet »den h. Faders Billigelse og Velsignelse«, har følgende Ordlyd:

»Vi vide vel, at vore Venner underkaste sig den Apostoliske Stols Ledelse baade i Henseende til deres Forstand og Hjærte og ikke tragte efter noget højere, end Freden og den uvurderlige Kraft, som Enigheden skjænker. Vi komme derfor disse vore Venners Ønsker i Forkjøbet og tolke deres Tanker, naar vi opmuntre og tilskynde dem til fælles og ivrig Virksomhed under den h. Faders Velsignelse og i den Retning, som vor berømte og elskede Pave Leo. XIII. har angivet.

*) Kalkar siger om Biskop Bataillon, at han „har . . . øvet ikke ringe Indflydelse, men ogsaa indlagt sig en beklagelsesværdig Navnkundighed. Han har, efter sine egne Ytringer, ofte tilsneget sig Børns Daab: „han bærer en Flaske vellugtende Vand hos sig tillige med en Flaske almindeligt Vand, og under Paaskud af at styrke Barnet hælder han nogle Draaber af den første Flaske paa Barnets Hoved og dernæst uformærket nogle Draaber af den anden Flaske — Gjenfødeelsens Vand!“ (Den kath. Miss. Hist. S. 308). Kalkar beraaber sig herfor paa en, som det synes, protestantisk Forfatter Beoser; men denne synes at have udeladt et betydningsfuldt Ord. Det handler sig uden al Tvivl om døende Børn; men da gjøre alle katholske Missionærer, Katekister og Missionssøstre Krav paa samme „beklagelsesværdige Navnkundighed“; de betragte en sliq Handlemaade simpelthen som en hellig Pligt.

1. Arbejdsgiverne ere forpligtede til, stedse mere og mere at lade sig gennemtrænge af Bevidstheden om deres Pligter og at fremme Oprettelsen af Lavkasser, blandede Syndikater og Kaldsforeninger saavel som af alle saadanne Foreninger, som kunde bidrage til at forbedre Arbejdernes Kaar og at forene ved et snævrere Baand baade Arbejderne og Arbejdsgiverne, som saa at sige ere Medlemmer af en og samme Familie.

2. Det er Arbejdernes Pligt med Flid at sætte sig ind i den h. Faders vise Lærdomme baade i deres Forsamlinger og Foreningsmøder. De ville derved blive overtydede om, at Arbejdernes hele Frihed, Værdighed og Velfærd hidrører fra vor Herre Jesus Kristus og fra hans Statholdere paa Jorden, som i Aarhundredernes Løb udbredte og forplantede Kristi Lære og den Retfærdighedens og Humanitetens Vej, som han har antydet og ad hvilken han er vandret. Arbejderne betræde denne Vej, naar de tiltræde de blandede eller Arbejdersyndikaterne og grundlægge Kaldsforeninger i en kristelig Aand.

3. Ligesom Arbejdsgiverne, ere ogsaa Arbejderne forpligtede til at gjøre Brug af Gejstlighedens Medvirkning og at fremme dens Virksomhed, eftersom de Gejstlige bringe Evangeliets Aand, Freden og Endrægtigheden ind i Foreningerne. Den Gejstliges Opgave er det, i den Apostoliske Stols Aand og i Overensstemmelse med dens Anvisninger, at fremme med offervillig Glæde og i Lydighed mod deres Biskopper alle moralske og sociale Institutioner, som kunde være til Gavn for Arbejderne.

4. Ligesom Arbejdsgiverne ere ogsaa Arbejderne forpligtede til, i Overensstemmelse med Kirkens vise Grundsætninger og den h. Faders Raad og Hensigter, at give omhyggelig Agt paa de stedlige Forhold og Fornødenheder og at lade sig lede af dem. De ere forpligtede til at undgaa den Afsondringens Aand, som

ved at begrænde og indskrænke de ovenfor anførte Grundsætninger lægge sig hindrende i Vejen for ros-værdige Privatforetagender og endog søge at undergrave den Apostoliske Stols Autoritet. I denne Henseende garanterer Kirken Alle paa en værdifuld Maade frit Spillerum og anbefaler gjensidig Tolerance.

Retfærdighed og Menneskelighed maa i lige Maade være baade Arbejdsgiverne og Arbejderne magtpaaliggende. De gjensidige Bestræbelser, som arbejde paa Løsningen af det sociale Spørgsmaal i Retfærdighedens og Menneskelighedens Aand, maa saa meget som mulig holde sig borte fra enhver Polemik, frem for alt fra Had og Bitterhed, thi Kamp og Had kunne kun lægge Hindringer i Vejen for den sociale Fred, som det er vort Hovedformaal at opnaa og befæste.«

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. I Anledning af Kardinal Ledochowskis Præstejubilæum har den højærværdigste apostoliske Vikar i det danske Vikariats Navn sendt en kunstnerisk udført, *kaligraferet Adresse* til Rom. Den i ægte Ruslæder overordentlig smagfuldt indbundne Adresse, som paa Titelbladet var smykket med Kardinalens Vaaben i en Ramme af Ege- og Bøgeløv, ledsagedes tillige af *et pragtfuldt Album* indeholdende Fotografier af samtlige katholske Kirker og Ordenshuse her i Danmark. Den kaligrafiske Del af Gaven var udført af Hr. Kaligraf V. Karup, som med megen Dygtighed havde opfyldt det ham overdragne Hverv.

— Højaltret i St. Ansgars Kirke har i de sidste Uger været underkastet en større Restauration, idet det paa en Velgjørers Bekostning er bleven malet og forgyldt. Det smukke, stilfulde Alter med dets mange

Ornamenter, hvortil Kirkens Bygmester, afd. Professor Hetsch, i sin Tid har givet Tegningen, straalere nu i forynget Glands til Ære for vor guddommelige Frelser, som i Tabernaklets Helligdom har opslaaet sin naaderige Bolig, og er, som det sig hør og bør, Kirkens fornemste og skjønneste Prydelse. Malerarbejdet er udført af Hr. Malermester Nielsen, medens Forgylderarbejdet hidrører fra Hr. Forgylder Weber.

Desværre mangler der endnu meget i Henseende til Kirkens grundige Restauration og Forskjønnelse, hvortil den i høj Grad trænger. I mange Aar have f. Ex. de kostbare Billeder i Koret ikke været eftersete og rensede af en Sagkyndig, som uden Tvivl vilde være i Stand til ogsaa at gjengive dem deres gamle Glands og Skjønhed. Hele Kirkens Loft trænger til ny Malning og Forgyldning, for ikke at tale om, at hele Kirkens Skib endnu mangler den Dekoration, som Professor Hetsch fra Begyndelsen af havde tiltænkt det. I Rækken af de nye Korsvejsstationer mangle ogsaa endnu de sex sidste. Imidlertid ser Kirken sig ikke selv i Stand til at bære nogensomhelst Udgift ud over det allernødvendigste, begrundet i de store Udgifter, som Skolevæsenet aarlig paadrager Kirkekassen. Vi ere derfor udelukkende henviste til Menighedsmedlemmernes Offervillighed og Kjærlighed til deres Gudshus' Ære og Værdighed; og det er vort Haab, at de ved større eller mindre Bidrag i ovennævnte Øjemed ville efterligne Højaltrets Fornyer og Giverne af Korsvejsstationerne, saa at vi paa denne Maade lidt efter lidt kunne faa hele Kirken til at fremtræde baade indvendig og udvendig i en forynget og forskjønnet Skikkelse.

— Søndag den 14. Juli afholdt Foreningen *Unio* sin aarlige store Skovtur. Kl. 10 kjørtes til Søllerød, hvor den medbragte Frokost spistes, medens et ligeledes medbragt Orkester udførte Taffelmusikken. En

Del yngre Herrer blandt Deltagerne arrangerede uden kvindelig Assistance et veldækket Frokostbord (stor Munterhed), og en lystig og animeret Stemning herskede under hele Maaltidet, der gav sig Udslag i forskellige Taler. Man tilbragte derpaa en Timestid med Leg og anden Lystighed ved den smukke Søllerød Sø, hvorefter der kjørtes til Frederiksdal, hvor Kaffen indtoges.

Igjennem Hareskovene kjørtes til Ballerup, paa Vejen dertil udgød en Sky sit fugtige Indhold over Deltagerne, men dette virkede ikke i nogen Grad deprimerende paa Humøret. I Kroens store Sal blev Aftensmaden spist med god Appetit, medens Musiken tonede.

Ogsaa her holdtes adskillige Taler, hvoraf særlig en af en fremragende Udenforstaaende om Katholicismens Fremgang herhjemme, paahørtes med særlig Glæde. Efter at Salen var ryddeliggjort, spillede Musikken op til en rask Svingom, hvori Gamle og Unge deltog med Liv og Lyst indtil Signalet til Hjemkjørselen gaves; denne foregik i det smukkeste Sommervejr og Deltagerne skiltes med Minderne om en behagelig og fornøjelig Tur. --- Maatte ret mange af Menighedens Medlemmer slutte sig til Foreningen, hvor de altid ville finde interessant Underholdning i katholsk Selskab.

Fra Sverige er til Bestyrelsen kommet Anmodning om Exemplarer af Foreningens Love og Oplysninger om dens Virkemaade, da man der agter at oprette en lignende Klub.

Rom. *Kardinal Ledochowskis 50aarige Præstebilæum* er blevet fejret paa en Maade, som vidner om den Højagtelse, man alle Vegne nærer for den gamle Kirkefyrste. Første Gratulant var den hellige Fader, Pave Leo XIII. selv, som Aftenen før Jubilæumsdagen modtog Kardinalen i Privataudiens og sagde til ham, at han vel nok vilde modtage mange I.ykønskninger

fra nær og fjærn, men hans (Pavens) skulde dog være den første. Blandt Æresbevisningerne kan ogsaa nævnes, at Kejseren af Østerrig har sendt Jubeloldingen Stefansordenens Storkors. Talrige Lykønskningsskrivelser modtog Hs. Eminence fra udenlandske Kardinaler, Patriarker, Biskopper, Prælater, Diplomater og andre fremragende Personligheder.

Kl. 9 om Morgenen, den 13. Juli, mødte hele Propaganda-Kongregationens Embedspersonale, hvis Generalsekretær, Ærkebiskop Ciasca, udtalte Alles Lykønsning og i deres Navn overrakte en Medaille i Guld, Sølv og Bronze, med Kardinalens Billede paa Forsiden og en latinsk Indskrift paa Bagsiden. Propaganda-Trykkeriets Embedsmænd og Arbejdere overrakte en smuk Udgave af Messens Canon i en kostbar Indbinding. Derefter bragte Prokuratorerne for Missionerne i alle Verdensdele, tilligemed Generalprokuratorerne for alle de religiøse Ordenssamfund, som virke i Missionerne; fremdeles alle Missionsseminarierne, de romerske saa vel som de fremmede Landes, deres Lykønskninger, idet de tillige overrakte kunstnerisk udførte Adresser. Generalen for Franciskanerordenen overrakte en Medaille i Guld og Bronze med den h. Frants af Assisis Billede og en latinsk Indskrift. Derefter overrakte Adresser og Festgaver fra Kardinalens tidligere Dioces, Ærkebispedømmet Gnesen-Posen, og fra forskellige Ordenssamfund af polsk Nationalitet.

Baade den 13. og 14. Juli modtog Hs. Eminence en Mængde private Gratulationsbesøg, deriblandt Besøg af samtlige Gesandter, som ere akrediterede den h. Stol. Den 14. Juli Kl. 7 om Morgenen fandt den kirkelige Jubelgudstjeneste Sted i Propaganda-Kollegiets Kirke. Kardinalen fejrede en stille hellig Messe, som overværedes af Eleverne fra alle de forskellige Kollegier, som staa under Propagandakongregationens Ledelse.

Laibach. Under det sidste store Jordskjælv i Laibach var Fyrstbiskoppen, Msgr. *Missia* netop i Begreb med at forlade sit Arbejdsværelse for at begive sig til sit Soveværelse, da det første vældige Stød skete. Kirkefyrsten maatte flygte ud af sin Bolig, som blev temmelig haardt medtaget. Den første Nat tilbragte han i det Frie i Skole-Alléen. Derefter indrettede han sig en Bolig i en Vogn, og nu boer han i en Portnerstue i sit Palais, som stadig trues af Domkirkens Taarn, der har faaet store Revner og nødvendigvis maa nedrives. De andre Biskopper havde tilbudt ham et Tilflugtssted i deres Diøceser, men Overhyrden vilde ikke forlade sin haardt prøvede Hjord, men dele Nød og Trængsel med dem. En Mængde bortflygtende Indbyggere vende lidt efter lidt tilbage igjen, men ere i høj Grad nedslagne over de faldefærdige Huse, som alle Vegne møde deres Øjne.

Tyskland. Det katholske Tyskland har i den forløbne Uge atter set en af sine største Forkæmpere drage bort, idet den berømte Rigsdagsmand *August Reichensperger* er afgaaet ved Døden i en Alder af 88 Aar, samme Dag som Tysklands Katholiker foretog den højtidelige Afsløring af et Windthorst-Monument i Meppen.

— De tyske Katholikers 42. Generalmøde afholdes i Aar i *München* fra den 25.—29. August. En Mængde fremragende katholske Mænd fra alle Egne af Tyskland have meldt deres Komme, og Byen forbereder allerede nu en overordentlig festlig Modtagelse, der vil blive Bayerns smukke Hovedstad værdig.

— Den 16. Juli afsløredes i Meppen — den By Windthorst i mange Aar havde repræsenteret i Rigsdagen — et smukt Mindesmærke til Ære for det katholske Centrums store Fører. Statuen, der staar paa en meget høj Sokkel, fremstiller Windthorst talende, som han plejede det, fra Rigsdagstribunens Trappe. Henvend

8000 Mennesker vare tilstede ved Afsløringen deriblandt en Mængde Rigsdagsmænd, baade politiske Venner og Modstandere af den Afdøde. Ved den højtidelige Afsløring af Statuen, som er bleven rejst ved frivillige Bidrag fra tyske Katholiker, holdt Rigsdagsmand Brandenburg Festtalen.

— De tyske Biskoppers aarlige Sammenkomst i *Fulda* begynder i Aar noget senere end ellers, nemlig Tirsdag den 20. August. Forsædet fører som sædvalig Kardinal-Ærkebiskoppen af Köln.

Spanien. Den lille Kong Alfons af Spanien modtog for første Gang Skriftemaalets hellige Sakramente den 7. ds. Den foregaaende Dag gik han ikke ud, men tilbragte den i Andagt, understøttet af sin Moder, Dronningregentinden, medens han anvendte flere Timer til sin Samvittighedsransagelse.

Paris. »La Savoyarde«, den store Kæmpeklokke, som er bestemt for Jesu Hjertes Kirke paa Montmartre, skal nu føres fra Klokkestøberiet i Annecy le Vieux til sit Bestemmelsessted. Den har kostet 70,000 Francs, som ere blevne tilvejebragte ved frivillige Bidrag. Klokken vejer 17,500 Kilogram, Knebelen 735 Kilogram; den er 4 Meter høj, 3 Meter i Gjennemsnit og er ved Randen 22 Centimeter tyk, saa at »La Sovoyarde« bliver den største og tungeste Klokke i hele Frankrig.

Amerika. I Følge den nyeste Statistik findes der i de nordamerikanske Fristater 6,250,000 Katholiker; 4,600,000 Methodister; 3,725,000 Baptister; 1,280,332 Presbyterianere; 1,230,000 Lutheranere; 130,000 Jøder; 13,500 orthodoxe Russere; 10,850 orthodoxe Grækere.

Madagaskar. Det franske geografiske Selskab har tilkjendt Jesuitpater *Colin* den store Guldmedaille for hans Undersøgelser og Opmaalinger af Provindsen Emirne paa Madagaskar. Ved Overrækkelsen sagde Præsidenten, Himly, følgende: »Højærv. Pater! De ar-

bejder baade for Gud og Videnskaben. Himlen vil belønne Deres apostoliske Virksomhed. Her ville vi belønne Grundlæggeren af Observatoriet i Tanarivo og Emirnes Kartograf og vi ere lykkelige over at kunne gjøre det«.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 28. Juli. 8. **Søndag e. Pintse.** — 29. **M.** Olaf, Konge og Martyr. — 30. **Ti.** Martha, Jomfru. — 31. **O.** Ignatius, Bekjender og Ordensstifter. — 1. **August.** **To.** Petri Lænkefest. — 2. **F.** Alfons Maria af Liguori, Biskop og Kirkelærer (Kl. 8¹/₄ h. Messe til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Aften Kl. 8 Broderskabsandagt). — 3. **L.** Stefanus Finding.

Søndag den 4. Juli. 9. **Søndag e. Pintse.** Dominikus, Bekjender og Ordensstifter.

St. Ansgars Kirke. Søndag den 28. Juli afholdes under Højmessen i St. Ansgars Kirke en Kollekt til Fordel for de i Anledning af Jordskjælvne Nødlidende i Laibach. Med denne Kollekt slutter Indsamlingen i dette Øjemed.

Søndagsgudstjenesten i St. Andreas Kirken i Ordrup i Juli og August Maaned:

Kl. 10 Højmesse med Prædiken.

Kl. 7 Aftengudstjeneste.

Stille h. Messe baade Søn- og Hverdag: Kl. 6¹/₂, 7 og 7³/₄.

Unio. Søndag den 4. August Eftermiddagsudflugt. Afgang fra Havnegade Kl. 12 pr. Damper til Skodsborg, hvor der drikkes Kaffe samt spadseres i Skoven. Hjemturen sker med Klampenborgbanen. Nærmere Oplysninger hos Bestyrelsen og paa Kegelbanen.

Undertegnede har Dags Dato aabnet en **Klinik for Tand- og Mundsygdomme** Gl. Kongevej 90, 1. S. — Konsultationstid: Søgnedage Kl. 9—4; anden Tid efter Aftale.

Den 1. Juli 1895.

Knud Barfod.

Plads ledig. En Dame, som er øvet i Bogføring og Korrespondance, søges til en herværende Forretning. Billet, mrk. **B. K.**, nedlægges i Redaktionens Brevkasse.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær. Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 31.

Søndagen den 4. August.

1895.

Indhold: Katholsk og protestantisk Missionsgjerning. Den katholske Kirke i Rusland. Det 19. Aarhundredes Undergjøreriude. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Ordrup. — Bekjendtgjørelser.

Katholsk og protestantisk Missionsgjerning.

(Fortsat.)

—o—

Her er vel ogsaa den bedste Plads til at sætte følgende Anke i den rigtige Belysning. »I den tidligere saa blomstrende Kohl-Mission i Tschota Nagpur have saaledes ogsaa de Romersk-katholske trængt sig ind. De begyndte med to jesuitiske Missionærer; nu er der nogle over tyve, og indtil 1890 havde den Gosznerske Mission her tabt 1300 Sjæle til Papisterne« (Nationaltid.). Det er sandt, at Kohl-Missionen i lang Tid blev anset for en blomstrende Mission; den hørte, som Dr. Kramer udtrykker sig i de protestantiske »Missionsnachrichten der Ostindischen Missionsanstalt« (1872 S. 61 ff.) til »Missionsbladernes Paradeheste, som over al Maade blev

lovprist og slaæet Kapital af«. Men Blomstringen var af en meget tvivlsom Karakter. Thi medens Dr. Schulze paa Kirkedagen i Halle d. 3. Okt. 1872 forsikrede, at der fandtes der en Folkekirke paa 20,000 Indfødte, kan Tallet, som vi snart skulle se, ikke have beløbet sig til 14,000, og disse maa have været saa godt som uvidende om Kristendommen, da ifølge protestantisk Indrømmelse »Missionæerne ikke engang havde lært Landets Sprog«, og »Kateketerne næsten vare blottede for al Undervisning«. Det er desuden sandt, at Jesuiterne have »trængt sig ind« i »denne rigtvelsignede Mission«, men først efter at den var »bleven ødelagt paa den gyseligste Maade«. Dr. Kramer, hvis Ord vi citere, siger, at denne Ødelæggelse var »en Frugt af den overdrevne Ros (Lobhudelei), hvoraf desværre vor Missionsliteratur sygner« og at den er »des uforsvarligere, da den er fremkaldt ikke ved saglige Grunde, f. Ex. Forskjel i Læren, men udelukkende Privatskynsyge og personligt Misdom«. Han skildrer dens Forløb paa følgende Maade: »Opførelsen af et Seminarium bestemt til at uddanne et Nationalkleresi, Nødvendigheden af at skaffe en Literatur for Kohlfolkene, lod det Gosznerske Komite i Berlin erkjende det som Pligt at sende studerede Missionærer i Missionen«. Disse bleve af de ældre ustuderede modtagne med ugrundet Mistillid og de forbitrede dem Livet i den Grad, at de to første, Sternberg og Struve, døde inden kort Tid. Deres Efterfølgere fandt, 1) at de ældre Missionærer vare »Mænd fulde af Iver, men som ikke alene manglede al theologisk, men overhovedet al tilstrækkelig videnskabelig Dannelse; de havde ikke engang lært Landets Sprog«; 2) at Kateketerne vare næsten blottede for al Undervisning; 3) at Spørgsmaalet om Missionens Besiddelser var yderst forkvaklet, siden Missionæerne ikke blot havde anvendt derpaa deres Privatformue og personlige Understøttelser fra engelske Venner, men ogsaa paa Grund af for ringe Løn-

ning havde søgt deres Underhold ved al Slags Spekulationer og Erhvervsmaader; Følgen heraf var en Række af de forargeligste Processer. Da de yngre (studerede) Missionærer søgte at bringe de forvirrede Forhold i Orden igjen, skilte de sex ældre Missionærer sig fra den Gosznerske Mission og lode sig optage i den anglikanske Kirke; med dem fulgte, som Anglikanerne paastaa, største Delen af de Omvendte, nemlig 7000 (altsaa kan hele Antallet ikke have været 14,000) medens Berliner Efterretninger paastaa, at største Delen af de Døbte (28 Kapeller af 36) holdt fast ved de Gosznerske Missionærer. Ingen kan vel undres over, at, da Jesuiterne kom for at forkynde den sande Tro, sluttede mange af de protestantiske Omvendte, som havde faaet Øjnene aabnede for Protestantismens inderste Væsen, sig til den katholske Kirke (Tallet 1300 er vel for ringe), til Dels foregaaede, til Dels efterfulgte af mange Tusinder af Hedninger (se *Stimmen aus Maria-Laach*, Bd. 3, S. 479 og de forskjellige Aargange af *Kath. Miss.*).

Nationaltid. slutter sine Klager over de kath. Missionærers Voldshandlinger med følgende almindelig Dom: »Og saaledes kunde der fortælles om den romerske Kirkes Fremfærd over for de protestantiske Missioner i saa godt som alle Lande, i Afrika, Madagaskar, Persien, Armenien, Syrien, Borneo, Celebes, Bagindien, Kina, Japan og Sydamerika. Allevegnefra lyder Klagerne over Indblanding, Chikanerier, Overgreb og Sjælerøveri. Det er en stræng, men næppe helt uberegtiget Dom, naar ovennævnte Missionær Haudmann siger om de romersk-katholske, særdeles de jesuitiske, Missionærer: »Som Ræve snige de sig ind, som Ulve gribe de om sig, og som Løver sønderrive de den evangeliske Missions Faar!« Naar vi anbringe nogle faa Forandringer, som »de protestantiske Sendebuds Fremfærd over for de katholske Missioner« o. s. v., saa er denne »strænge Dom« aldeles berettiget, ja, næsten

endnu for mild. Oprin som paa Tahiti gjentages næsten alle Vegne, hvor Protestanterne ere de førstankomne, medens Oprin som paa Wallis (Uvea) gjerne gjentages der, hvor Katholikerne ere komne først. Ogsaa de saa almindelige politiske Agitationer have mange Steder ført til blodige Voldshandlinger, i Uganda til blodig Udryddelse af Katholicismen, paa Madagaskar allerede for anden Gang til Krig med Frankrig, i Kina til en af de blodigste Opstande — Tai-pingopstanden — der var lige fordærlig for Staten og for den kristelige Religion (se Marshall I. 340). Men vi maa — for ikke at blive alt for lange — afstaa fra flere Exempler, hvorved især Marshalls og Hahns Værker ere opfyldte, førstnævnte næsten udelukkende efter protestantiske Vidnesbyrd.

Foruden Voldshandlingerne bebrejder Nationaltid. de katholske Missionærer et maaske endnu skændigere Middel, nemlig Bestikkelser.

»Paa andre af Leipzigerselskabets Stationer have de romersk-katholske Missionærer søgt at *kjøbe* de evangeliske Kristne til Frafald. Alene paa Stationen Majaveran fik de i Aarene 1887—1888 504 Personer til at falde fra. Hver Frafalden fik to Maaneders Kost frit og desuden 4—20 Mark i Haandpenge for at blive Papist. Da de fleste af disse Mennesker vare Parias, kan man forstaa, at Vilkaarene vare fristende« (Nationaltid.). Maatte vi før nøjes med Formodninger, saa kunne vi her lettere paavise det usandfærdige i Beretningen. Thi 1) strider den Slags Handel absolut imod al katholsk Tænke- og Handlemaade. De katholske Missionærer understøtte med kristelig Offervillighed ogsaa Hedningerne, navnlig i Indien, hvor de saa tit hjem søges af Hungersnød. Men netop overfor saadanne Hedninger vise de sig meget tilbageholdende angaaende Religionen, og naar de melde sig til Undervisningen, opsættes Daaben, indtil de have aflagt Prøver paa Bestandighed.

»Det vilde ikke være vanskeligt«, skriver en Missionær, »ved Hjælp af Penge at knytte Hedninger til os i Tusindvis og overtale dem til at lade sig døbe; men det vilde være til ingen Gavn, men kun til Skade« (Kath. Miss. 1889, S. 45). 2) ere Bestikkelserne ligefrem umulige paa Grund af de katholske Missionærers Fattigdom. Denne har sat utallige Rejsende i den største Forbavselse. Men det er netop denne Fattigdom (Penge-savnet, ikke Pengeuddelingen), som drager Folk til Missionæren. Saaledes skriver den berømte Naturforsker Wallace: »Missionæren faar omtrent 30 Pund (c. 500 Kr.) om Aaret, ligemeget i hvilken Egn han lever Men de Indfødte, som se deres Lærere leve i Fattigdom og uden alle Livets Bekvemmeligheder, ere overbeviste om, at de oprigtig tro, hvad de lære, og at de virkelig have opofret Hjem og Venner, Bekvemmelighed og Sikkerhed for at frelse andre. Intet Under, at de arbejde med Frugt; thi det maa være en stor Trøst for det stakkels Folk, blandt hvilket de virke, at have i deres Midte en Mand, til hvem de kunne gaa i al Kummer og Bedrøvelse, der giver dem Lettelse og Belæring, besøger dem, naar de ere syge, hjælper dem, naar de ere i Nød, og for deres Skyld Dag for Dag er truet med Forfølgelse og Død« (Kath. Miss. 1876, S. 219). Hvor bliver der for en Præst, som selv næppe har det nødvendige til Livets Ophold, og som endnu maa dele det lidet, han har, med sine endnu fattigere Trosfæller. de mange Penge til at bestikke 504 Personer med og give dem to Maaneders fri Kost i Købet? Men vil Nationaltid. endelig vide, hvor Bestikkelserne finde Sted, saa skulle vi ikke fortie det; det sker hos de protestantiske Missionærer. Penge have de nok af. Thi efter en protestantisk Meddelelse (i Allgem. Missionszeitschrift 1876, S. 235, se Kath. Miss. 1876, S. 156) faar hvert Sendebud af Herrmannsburger Selskabet aarlig 2159 Mk., af Herrnhuter Selskabet 2440 Mk.,

af Berliner Selskabet 4165 Mk., af det rhinske (Barmer) Selskab 5495 Mk., af Baseler Selskabet 7383 Mk., af det Gosznerske Selskab 8210 Mk., af det nordtyske (Bremer) Selskab 8987 Mk., af Leipziger Selskabet 11,016 Mk. Hos Englænderne og Amerikanerne derimod overgaar den mindste Gage den største tyske, medens den største Gage for en katholsk Missionær ikke naar den mindste af en tysk protestantisk Missionær. Altsaa Penge er der nok af, men ogsaa Vilje til at faa Omvendte for dem. Medhurst, en af Kinas Apostle, skriver om en af sine Omvendte: »Han er en Opiumsryger; han vil naturligvis ikke betragte 8—10 Dollars pr. Maaned for en passende Sum«. Af Sammenhængen fremgaar, som Marshall rigtig bemærker, at nævnte Sum synes at være Bestikkelsen for en Omvendt (Se Marshall I, S. 268.). I Følge protestantiske Embedsmænds Vidnesbyrd give de protestantiske Missionærer i Indien omtrent 50 Øre for at overvære deres Undervisning (Kath. Miss. 1889, S. 27). I Kohl-Missionen — hvorom snart mere — søgte de ved Tilbud af Penge at forhindre Omvendelsen til Katholicismen. En Dag blev P. Lievens Skolelærer (i Torpa) spurgt af den protestantiske Agent: »Hvor meget faar De af Pateren?« — »Just saa meget, som jeg trænger til, 3 Rupier (omtrent 5 Kr.) om Maaneden«. -- »Kom til os, saa skal De faa en bedre Lønning«. — »Hvor meget!« — 10 Rupier . . 15 Rupier«. — »Nej, det er mig for lidt«. — »Saa skal De faa 20—25 Rupier«. — »Det er mig ikke nok . . og om De gav mig 50—100, saa vilde det heller ikke strække til«. (Kath. Miss. 1887, S. 178). I Dublin bestaar endog en Kasse til »Omvendelsen« af katholske Præster (Kath. Miss. 1880, S. 43).

(Slattes.)

Den katholske Kirke i Rusland.

— o —

En polsk Præst i Galizien, *V. Smoczynski*, som var forhindret i at tage Del i den katholske Kongres Arbejder i Lissabon, har sendt Kongressens første Sekretær, Msgr. J. da Silva Senano, et Memorandum, som vel i Almindelighed kun indeholder lidet Nyt, men paa den anden Side dog er interessant at læse, fordi det i nogle faa korte Træk sammenfatter den katholske Kirkes hele Lidelseshistorie i Rusland i Løbet af den sidste Periode. Pariserbladet »Univers« bringer bl. a. følgende Enkeltheder: De fattige katholske Vajsenbørn i Rusland blive opdragne i skismatiske Vajsenhuse. De katholske Folke- og Mellemskoler staa under Popenes Indflydelse; i Følge en stræng Befaling fra Regeringens Side er det paa det strængeste forbudt de katholske Gejstlige at betræde dem. I tidligere Tider ere allerede flere Bispedømmer blevne ophævede. I de sidste Aar bleve fremdeles Bispedømmerne Chelm, Janow, Kaminiac, Minsk ophævede uden den h. Stols Tilladelse. Naar en Biskop dør, maa Diöcesanerne vente i flere Aar, inden de atter faa en Overhyrde. Talrige Sognekirker ere lukkede eller berøvede deres Hyrder. Millioner Sjæle maa savne de hellige Sakramenter. Al Forbindelse mellem Biskopperne og deres Gejstlighed og Underordnede er overordentlig vanskeliggjort. Endog i de biskoppelige Konsistorier og Diöcesan-Seminarier findes der skismatiske Embedsmænd og skismatiske Professorer i de katholske gejstlige Seminarier. Flere gejstlige Seminarier, som vare ubetinget nødvendige, f. Ex. i Chelm, Janow, Kamienice, Minsk og Kielce, ere lukkede. Paa enhver tænkelig Maade bestræber Regeringen sig for at indføre det russiske Sprog i Gudstjenesten. »Hvem skulde vel tro det«, skriver Prælat Smoczinski, »at det russiske Politi endog

forbyder Andagten til Jesu guddommelige Hjærte? Jeg kunde nævne Personer, som ere blevne sendte til Sibirien ene og alene fordi de bare Jesu helligste Hjærtes Skapular, og jeg kunde ligeledes nævne en Biskop, som af samme Grund blev idømt en stor Pengebøde«.

For at skismatisere Befolkningen, tager Regeringen sin Tilflugt til de ejendommeligste Midler. I Landsbyerne Szpagi og Tolubige, som høre til Diøceset Chelm, og i andre Landsbyer befalede de russiske Embedsmænd, ledsagede af en Eskorte Kosakker, en Dag Indbyggerne, at drive alt deres Kvæg sammen paa en bestemt Plads. Efter at de havde gjort dette, begyndte man strax med at afhugge Benene indtil Knæene paa alle Oxer og Køer, og da de stakkels Dyr brølede og rasede af Smerte, sagde man til Indvaanerne, i det man henviste til det mishandlede Kvæg: »Saaledes vil det gaa Enhver, som ikke antager den nationale Religion«. To Biskopper ere døde i Forvisning til fjærntliggende Egne af Rusland, nemlig Biskopperne Lubinski og Kalinski; den sidste blev, som det almindelig tros, endog kvalt. Tre Biskopper, nemlig Biskopperne Felinski, Krasinski og Rzewuski, vendte, efter lange og ihærdige Forhandlinger fra Pavens Side, tilbage efter tyveaarig Forvisning i Sibirien og Biskop Hryniewicki efter femaarig Forvisning, men paa den Betingelse, at de toge Ophold i Udlandet. Biskopperne Borowski og Popiel blev det efter mange Aars Forvisning tilladt at vende tilbage fra Sibirien; men de maatte ikke tage Ophold i deres Bispedømmer. Tre Kapitularvikarer i Warschau bleve landsforviste den ene efter den anden til fjærntliggende russiske Distrikter, nemlig Prælaterne Rzewuski, Szczygielski og Domagalski; en lignende Skjæbne ramte Kapitularvikar Kruczinski af Zitomir, Kapitularvikar Sosnowski af Lublin og Biskop Kuziewski af Chelm undgik deres Forfølgelse, idet de hemmelig begave sig til Udlandet. I de sidste 35 Aar ere

over 500 Verdens- og Ordensgejstlige blevne sendte til det Indre af Rusland eller til Sibirien, to ere vendte tilbage, de andre ere døde eller føre en omflakkende og ynkelig Tilværelse. Efter Kejser Nikolaus II.s Regeringstiltrædelse ere allerede 25 Gejstlige sendte til Sibirien.

Det er de forskjellige Kjendsgjæringer, som Prælat Smoczynski's Memorandum sammenfatter i al Korthed. De tale et overordentlig veltalende Sprog, belyse navnlig ogsaa paa en ret drastisk Maade den »forsonlige« Aand, som for Tiden skal herske i St. Petersborg mod den katholske Kirke.

Det nittende Aarhundredes Undergjørerinde.

—o—

En Dag — den 24. Maj 1802 — stødte i en af de skjøne Katakomber (den h. Priscillas). i hvilke de kostbare Relikvier af berømte Martyrer, uskyldige Jomfruer og salige Bekjendere laa skjulte, en af Arbejderne, som foretog Udgravningerne, med sin Hakke paa en Gravsten. Stenen var af brændt Ler. I en Tværlinie bar den følgende Indskrift: »LUMENA PAX TECUM FI«. Oldgranskerne indsaa strax. at man her havde at gjøre med en ufuldstændig, ødelagt Indskrift. Arbejderne havde sandsynligvis ødelagt nogle Bogstaver med deres Redskaber. Man fuldstændiggjorte Indskriften, idet man satte to Bogstaver foran og to Bogstaver bagefter hele Sætningen, nemlig Bogstaverne »FI« og »AT«, saa at den fuldstændige Sætning kom til at lyde saaledes: »FILUMENA PAX TECUM FIAT«. (Filumena, Fred være med dig. Det ske!)

Paa Gravstenen fandtes desuden forskjellige Sym-

boler, som hentydede til, at Filumena havde været en Jomfru og Martyrinde: et Skibsanker, en Pil, en Palme en Svøbe, to andre Pile og en Lilie; Sindbilleder, som hentydede til, at Filumena havde tjent Gud i Jomfruelighedens Glans og lidt Martyrdøden under forskellige Lidelser for Guds Skyld.

Allerede den 25. Maj 1802, altsaa Dagen efter Gravens Opdagelse begyndte Gud at forherlige sin tro Bekjenderinde. Den kirkelige Øvrighed bestemte strax at der skulde nedsættes en Kommission, for at undersøge Sagen nøjere. Kommissionens Medlemmer vare nogle af Roms lærdeste Videnskabsmænd; Theologer, Læger og Fysikere bleve tilkaldte, for at undersøge og prøve Relikvierne og afgive deres Skjøn. Man overtydede sig snart om, at man her havde de jordiske Levninger af en Pige paa højst 14 Aar for sig, som for Jesu Navn Skyld havde lidt Martyrdøden. Hvad man saa ofte finder i Gravene i de romerske Katakomber, fandt man ogsaa her, nemlig et lille Glaskar med indtørret Blod, som de Kristne i hine Dage samlede paa Stedet, hvor Martyren led, og senere nedlagde i Graven tilligemed Martyrens Legeme. Saaledes maatte det ogsaa være sket med den h. Filumena, hvorfor man hilste det lille Glaskar, til hvis Vægge det indtørrede Blod endnu klæbede, med Glæde.

Da disse Levninger af Martyrindens Blod nu bleve iøsnede, for at samle dem i en anden Urne af Krystal, saa man, at de glimrede og funkledede som kostbare Ædelstene. Med hellig Ærefrygt og tavs Forbauselse betragtede Videnskabens Mænd dette underfulde Syn. De kunde ikke se deri en af hine Lysvirkninger, som fremkaldte ved Straalernes Brydning, med Lethed forklares af enhver Fagmand i Følge Optikens Love. De saa meget mere heri et Værk af *ham*, som staaende over Naturens Love, kan skjænke Lys og Glans der, hvor der ellers hersker Mørke og Nat. De saa her

Skyggerne af hint evige Liv, i hvilket alle de Udvalgtes Legemer engang skulle glimre i Lighed med den opstandne Frelzers forklarede Legeme. De lovpriste derfor Gud, som er stor og underfuld i sine Hellige.

Den hellige Filumenas Relikvier bleve i Følge Skik og Brug bragte fra St. Priscillas Katakombe til Relikvi-Kapellet i Rom; herfra kom de senere til Mugnano ved Neapel, hvor de hvile siden den 11. August 1802, og hvor Gud paa den Helliges Forbøn siden den Dag har virket talrige underfulde Helbredelser og bønært mangfoldige Bønner i alle mulige Anliggender, som har sat hele den troende Verden i Forbauselse, og i Sandhed har gjort Filumena værdig til at kaldes »det 19. Aarhundredes Undergjørerinde«. Uge for Uge, Maaned for Maaned voxede Mængden, som besøgte Mugnano, for der at anbefale deres Anliggender til den jomfruelige Martyrindes Forbøn hos Gud. Stor Opsigt vakte paa Oktavdagen for Relikviernes Ankomst Helbredelsen af et 10aarigt Barn, som hverken kunde staa eller gaa. Hele Byen kjendte Barnets elendige Tilstand. Moderen, en fattig Enke, havde bragt Barnet paa sine Arme til Kirken og bad uophørligt under det hellige Messeoffer for Barnets Helbredelse. Pludselig rejste Barnet sig og gik gennem Mængden hen til Relikviskrinet, for at takke sin Velgjørerinde, der ved sin Forbøn hos Gud havde opnaaet af ham dets Helbredelse. Mængden jublede over det helbredte Barn, og Troen og Tilliden voxede, saa at Gud belønnede de følgende Dage med endnu flere Vidundere. Lidt efter Lidt udbredte Andagten til den h. Filumena sig over hele den katholske Verden; navnlig har den berømte fromme Sognepræst *Vianney* i Ars, der kaldte hende »den lille Helgeninde« og havde stor Tillid til hendes Forbøn hos Gud, bidraget meget til Andagtens Udbredelse.

Hvem var den h. Filumena og hvornaar levede hun?

Den h. Filumena stammede fra Grækenland. Hendes Fader var en Fyrste, som styrede en Stat der under den romerske Kejsers Protektion. Hendes Moder var af kongelig Slægt. Hun levede henimod Slutningen af det tredje Aarhundrede. Forældrene vare først Hedninger og ofrede til Afguderne. Da deres Ægteskab i mange Aar var barnløst, frembare de alle Slags Ofre til deres falske Guddomme, for at opnaa den Glæde, at se et Barn komme til Verden i deres Ægteskab. Men de falske Guddomme kunde naturligvis ikke hjælpe, og derfor vare Ægtefællerne meget bedrøvede. Da raadede Publius, en romersk Læge, som kjendte dem og selv var en Kristen, dem til at henvende sig til de Kristnes Gud; han var almægtig og uendelig god, han kunde og vilde bønføre dem, saafremt de vilde tro paa hans Lære, afsværge deres Vildfarelser og ved Modtagelsen af Daabens hellige Sakramente blive Kristne.

Ægtefællerne erklærede sig, efter at de vare blevne underviste af Publius i den kristelige Religions Lærdomme, villige til at blive Kristne ved Modtagelsen af den h. Daab. Publius følte sig lykkelig over, at Gud saaledes velsignede hans apostoliske Iver. Men ogsaa de Nydøbte vare lykkelige over, at de nu kjendte den sande Gud. Med den inderligste Andagt bad de nu til de Kristnes Gud, og Gud belønnede deres Fromhed og Tillid, idet han bønførte sine nye Bekjenderes Bønner og skjænkede dem en Datter.

De lykkelige Forældre, som havde den sande Tros Lys at takke for, at deres inderligste Ønske var blevet opfyldt, kaldte strax det nyfødte Barn »Lumena« (Lumen d. v. s. Lys). Men paa Daabsdagen blev paa Publius' Opfordring — han stod Fadder til Barnet — dettes Navn udvidet til »Lysets Datter«, »*filia luminis*« eller »*Filumena*«.

Forældrenes Glæde.

Hvad kan vel berede Forældre større Glæde, hvad kan gjøre dem lykkeligere, end gode, fromme og flittige Børn — dydige Sønner, fromme Døtre. Filumena var Forældrenes Glæde. Hendes Lydighed, hendes Sagtmodighed, hendes Beskedenhed og naturlige Venlighed gjorde hende til en Gjenstand for Forældrenes Lyksalighed og Glæde. De elskede derfor inderligt deres Datter og bleve til Gjengjæld elskede paa det ømmeste af hende. — Men En elskede Filumena mere, end Fader og Moder elskede hende, og blev ogsaa gjenelsket af dette Barn over Alt — og det var Jesus Kristus, den evige Herligheds Konge.

Filumena elskede over Alt Jesus og Maria.

Aldrig var hun lykkeligere end ved Omgangen med Kristus og hans hellige Moder Maria. Med Troskab og Samvittighedsfuldhed adlød hun alle Kristendommens Forskrifter og alle Naadens Indgivelser. Med Kæmpeskridt ilede hun allerede som Barn henad Dydens Bane. Herren fandt et saadant Velbehag i hende, at han i hendes ellefte Leveaar allerede gjorde hende værdig til hin underfulde Forening, som den sandselige Verden ikke kan fatte, og som overhovedet kun saare Faa kunne fuldtud fatte.

Rygtet om den fromme Prinsesse i Grækenland udbredte sig til alle Sider, saa at højtstaaende Fyrster, som bekjendte sig til den kristelige Religion, vilde have skattet sig lykkelige, dersom de havde kunnet hjemføre Filumena som deres Brud. Men Filumena afviste alle Andragender, som fra forskjellige Sider bleve gjorte i saa Henseende, og overfor sine Forældre angav hun som Grund, at hun havde indviet sig til Herren og derfor tilhørte ham alene. »Jeg har indviet mit Hjærte til Jesus Kristus,« sagde hun, »og jeg vil aldrig tilhøre nogen anden Brudgom«.

Kejser Diokletian og Filumenas Fader.

Mellem Kejser Diokletian og Filumenas Fader, som var Kejserens Vasal, opstod der en Strid, som truede med at hidføre en Krig. For at undgaa en ulykkelig Krig, som sandsynligvis vilde ende med Fyrstens Nederlag og Kejserens Sejr, rejste Filumenas Fader fra Grækenland til Rom. Han tog sin Hustru med sig tilligemed Datteren Filumena, som den Gang havde overskredet sit trettende Leveaar. Man kan forestille sig de Vanskeligheder og Bekymringer, som en saadan Rejse maatte forårsage paa en Tid, da Helvede, for at tale med Profeten, ved Hjælp af Jordens Mægtige stred mod Kristus og hans hellige Kirke og havde svoret den kristne Religion Undergang. Fyrsterne mente ved Udgydelsen af Strømme af Blod at kunne opnaa dette Resultat. Diokletian og hans Embedsbroder Maximian Galerius skjulte ingenlunde deres Hensigter. »Vi ville føre et afgjørende Slag mod Kristendommen«, sagde de to Tyranner. (Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Den 30. Juli indviiede Hs. biskoppelige Højærværdighed, Msgr. *von Euch*, det nye Hus, som St. Josefssøstrene allerede for flere Maaneder siden havde kjøbt paa Strandvejen (omtrent ud for Dampsporvognens tidligere Stoppested »Eltham«). I Huset, hvortil hører en stor Have, er indrettet et smukt Kapel, ved hvilket den højærværdigste Apostoliske Vikar har ansat Hr. Pastor *J. B. Dcsnos*, som allerede i flere Aar har haft Ophold her i Landet og sidst har været ansat ved Rosenkranskirken. Den højtidelige Indvielse af Kapellet, der sluttede med Te Deum og den sakramentale Velsignelse, overværedes, foruden af Søstrene, af Sognepræsten ved St. Ansgars Kirke og flere andre

Gejstlige. Villaen, til hvilken Søstrene have henflyttet deres Noviciat og som forhen hed »Vilhelmsdal«, fik ved denne højtidelige Lejlighed Navnet »St. Josefsdal«.

-- I Mandags passerede den højærværdigste Biskop af Luxemburg, Msgr. *Koppes*, Hovedstaden, paa Gjenrejse fra Stockholm til Hjemmet.

Ordrup. Søndagen d. 21. Juli afholdt *Vincentssforeningen* sit aarlige Festmøde, i Anledning af Vincentsdagen, paa Ordrupshøj. Mødet, hvori henved 40 Medlemmer deltog, præsideredes af *den højærværdigste Hr. Biskop* og overværedes blandt andre af højærv. Pastor *Blancke* fra Byen Gent i Belgien samt Abbé *Desnos* og Kollegiets Rektor *P. Lohmann*.

Der oplæstes et Brev fra Generalraadets Præsident *Pagés* i Paris, hvori der udtaltes en Anerkjendelse af Selskabets Virksomhed her i Danmark dog med Beklagelse af en Nedgang i de aktive Medlemmers Antal og der opfordredes til ivrig Agitation i den Anledning, samtidig var medfulgt en større Pengegave.

Efter at der var aflagt Beretninger om de tre Konferentsers Virksomhed samt over Lokalraadets Kasse, rettede Pastor *Blancke*, der tidligere har missioneret i ca. 22 Aar i Norge, paa Dansk nogle anerkjendende Ord om den danske Missions fremragende Standpunkt og opfordrede til stadig Udholdenhed. Pastor *Neuvel* meddelte nogle Rejseerindringer og fortalte blandt andet, hvorledes han er bleven overrasket ved i ganske almindelige Landsbyer i Overschlesien at høre Instrumentalmusik (Hornmusik) ved de stille Messer om Søndagen.

Den højærværdigste Biskop udtalte i den Anledning, at det var meget beklageligt, at Menigheden ikke deltog kraftigt i den danske Salmesang ved 8. Messen om Søndagen navnlig i St. Ansgars Kirke og ønskede meget at dette blev Tilfældet baade ved Morgenmessen og Aftenandagterne.

Sluttelig henvendte Biskoppen nogle opmuntrende Ord til Medlemmerne og opfordrede dem til stedse større Iver i det Godes Tjeneste samt Indvirken paa deres Medmennesker, saa at alle katholske Mænd maatte deltage i dette kristelige Felttog under den samme Fane, som de otte Studenter, der i Maj 1833 i Paris midt imellem deres mer eller mindre lunkne Kollegaer

havde fulgt den h. Vincents Exempel og viet deres Fritid og faa Midler til de Fattiges Vel. Alle burde være stolte af at høre til denne mægtige Forening og af at kalde sig den h. Vincents Brødre.

Samtlige Tilstedeværende overværede derefter Aftengudstjenesten i St. Andreas Kirken, hvor *P. Breitung* prædikede om den h. Vincents og Hieronymus' Liv og Virken.

Vi fornye Opfordringen til vore Læsere om at slutte sig til Vincentsforeningen og bringe det ringe Offer, som der kræves for at være aktivt Medlem og derved blive delagtige i Forjættelsen: Salige ere de Barmhjærtige, thi dem skal vederfares Barmhjærtighed.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 4. Juli. 9. **Søndag e. Pintse.** Dominikus, Bekjender og Ordensstifter. — 5. **M.** Maria Maggiore-Kirkens Indvielse i Rom. — 6. **Ti.** Kristi Forklarelse paa Tabor. — 7. **O.** Kajetan, Bekjender (Kl. 8¼ h. Messe for Ansgariusforeningen.) — 8. **To.** Cyriakus og Lidelsesfæller, Martyrer. — 9. **F.** Feriedag. — 10. **L.** Laurentius, Martyr.
Søndag den 11. Juli. 10. **Søndag e. Pintse.** Filumena, Jomfru og Martyr.

St. Knuds katolske Drengeskole. Det nye Skoleaar begynder Tirsdag den 20. August. Skolen omfatter baade Elementar- og Realundervisning og forbereder til Præliminærexamen. Nye Elever bedes snarest mulig indmelde hos Skolens Bestyrer G. Friis, Rektor.

Unio. Søndag den 4. August. Eftermiddagsudflugt. Afgang fra Havnegade Kl. 12 pr. Damper til Skodsborg, hvor der drikkes Kaffe samt spadseres i Skoven. Hjemturen sker med Klampenborgbanen.

Til de i Anledning af Jordskjælvene Nødlidende i Laibach er endvidere indkommet: Nørrebro: 1 Kr. — 2 Kr. 50 Øre. — 1 Kr. — 2 Kr. — 1 Kr. — 10 Kr. — 2 Kr. — 1 Kr. — 1 Kr. — 50 Øre. — 10 Kr. — Horsens: 2 Kr. — Randers: 5 Kr. — 2 Kr. — Kollekt i St. Ansgars Kirke: 19 Kr. 50 Øre. Med det tidligere indkomne i Alt 143 Kr. 50 Øre. Hermed sluttet Indsamlingen, hvis Resultat vil blive overgivet til den herværende k. k. østerrikske Gesandt, Baron von Trauttenberg.

Noget let Arbejde, f. Ex. Strikketøj, ønskes af en syg og sengeliggende Person. Man bedes henvende sig hos Kristine Jørgensen, Ole Suhrsgade 8, 1. Sal.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 32.

Søndagen den 11. August.

1895.

Indhold: Katholsk og protestantisk Missionsgjerning. Det 19. Aarhundredes Undergjøreriude. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Norge. — Bekjendtgjørelser.

Katholsk og protestantisk Missionsgjerning.

(Sluttet.)

—o—

Nationaltid. opvarter endnu med en Bestikkelses-historie: »Missionær Brunotte overtog Stationen Mampalapatti efter en Missionær Beissenhertz, som nogle Aar i Forvejen havde maattet forlade den paa Grund af Sygdom. Men i Mellemtiden havde de Romersk-katholske tilranet sig den tidligere saa blomstrende evangeliske Menighed, ligeledes ved Hjælp af Bestikkelser, og Brunotte maatte med egne Øjne se paa, at hans Menighedsmedlemmer modtog Daaben i det romersk-katholske Kapel. De Frafaldne havde maattet binde sig ved en ligefrem Forskrivning, ifølge hvilken deres Grundejendomme skulde tilfalde den romerske Kirke, hvis de

igjen forlod den«. Naar vi skulle søge det Sandskorn af Sandhed, som muligvis ligger skjult i denne mystiske Beretning, saa maa vi først og fremmest stryge Bestiknelserne og Forskrivningen som Opdigtelse. Saa er det muligt, at Katholikerne have omvendt nogle Faa af den blomstrende evangeliske Menighed (formodentlig = store Tal over faa Omvendte), medens Resten er gaaet — Gud ved hvorhen. Thi *mange* Omvendelser kunne Katholikerne ikke have gjort; ellers vilde de vist være blevne omtalte i deres Missionsberetninger; jeg har gjennemset Katholische Missionen fra 1880 indtil nu (desværre har Nationaltid. ikke angivet Aarstallet); men Mampalapatti blev ikke nævnt med et eneste Ord. Det er ellers en Fejltagelse, naar man tror, at den kath. Kirke er saa forhippet paa at tilrane sig Bytte fra Protestantismen. Den henvender sig med sin Prædiken ogsaa til Protestanterne og optager med Glæde dem, som Overbevisning tilfører dem; men den skyer ingenting saa meget som — hvad Nationaltid. kalder — »at fiske i rørt Vand«; ingenting er mere imod vor Kirkes Aand end at samle Mudder i sit Skjød. Derimod er det atter Protestantismens Sendebud, der søge at fiske i katholske Vande. Saaledes skriver P. Rolland S. J. fra Ægypten: »Den protestantiske Propaganda, som siden Englændernes faktiske Besættelse af Ægypten er bleven virksommere og indflydelsesrigere end tilforn, sender sine Emisærer overalt i Hælene paa den katholske Missionær, for efter bedste Evne at hemme hans Virksomhed. Saa tit vi forlade en Post (det maa bemærkes, at Præsterne paa Grund af deres ringe Tal ikke kan være til Stadighed paa de enkelte Poster), kunne vi sikkert regne paa, at en protestantisk Præst kommer efter os« (Kath. Miss. 1895, S. 157). Denne Trængen sig ind i de katholske Besiddelser sker just ikke altid paa en Maade, der staar i Samklang med Evangeliets moralske Fordringer. Lad de protestan-

tiske Missionærer give Flerkoneriet blandt deres Omvendte saa meget Spillerum, som de lyste — Evangeliet giver dem ikke Medhold -- men de skulde dog ikke benytte denne Uskik til at fange Sjæle fra Katholicismen. En Høvding i Basutoland (Afrika) havde under en Sygdom antaget den katholske Tro efterat have aflagt det Løfte at skille sig fra den ene af sine to Koner. Da han var bleven rask, holdt han ikke sit Løfte og blev udstødt af Kirken. Da henvendte han sig til Anglikanerne og blev optaget med sine to Koner, og der blev givet ham Adgang til Nadveren til Jul og Paaske (se Kath. Miss. 1895, S. 167).

Nationaltid. er endnu ikke færdig med sit Litani over de Midler, hvorved de katholske Missionærer søge at fratage Protestantismen dens Bytte. »Det er ikke blot ved Hjælp af Penge, Romerkirken søger at lokke vore evangeliske Kristne til sig. Ogsaa glimrende Fester, religiøse Skuespil, underfulde Helbredelser etc. anvendes som Lokkemad«. Det er ret naivt, at Nationaltidende klager over Fester og Skuespil. Det var jo et Middel, hvori Protestantismen med sine umaadelige Pengemidler virksomt kunde konkurrere med Katholikerne. Urigtig er dens Klage kun, at Katholikerne anvende dem som Lokkemad. Det er noget, som ligger i den katholske Kirkes udvortes Optræden; naar Sjælene derved føle sig dragne hen til den og bort fra Protestantismens nøgne og kolde Væsen, saa er det et Tegn paa, at den katholske Kirke bedre svarer til Menneskets sammensatte Natur, hvis tvende Dele, Legemet saavel som Sjælen, have Krav paa Tilfredsstillelse. Hvad saa de underfulde Helbredelser angaa, saa ved man ikke, om man skal kalde Nationaltids Klage naiv eller skammelig. Thi enten tror den paa deres Ægthed eller den betragter dem for Bedrag. I det første Tilfælde er dens Klage yderst naiv. Da synes den at være et smerteligt Suk over, at sligt ikke

sker i Protestantismen. Sker det derimod i den katolske Kirke — og at det sker, kan ikke drages i Tvivl — saa er det kun en Opfyldelse af Herrens Ord: »Disse Tegn skulle følge dem, som tro« ... og derved et Bevis paa, at den katolske Kirke endnu stadig er Kristi sande Kirke. Skulde Nationaltidende betragte disse Mirakler for Bedrag, saa vilde det være vanskeligt at finde det passende Udtryk for en slig Insinuation. Vi vilde af de utallige Mirakler, som rigtignok tjene til i høj Grad at udbrede og bestyrke den katolske Tro i Missionslandene, kun meddele to, hvoraf det ene stadfæstes af en os bekjendt, absolut paalidelig Missionær, det andet af en stor Mængde Øjenvidner. Nævnte Missionær (i Klippebjergene i Nordamerika) blev en Aften kaldt til en døende Indianerinde; Doktoren havde erklæret, hun kunde ikke leve til Midnat. Medens hun før ikke kunde tale, fik hun Sprogets Brug i samme Øjeblik, da hun skulde begynde sit Skriftemaal. Pateren gav hende den sidste Salvelse, men ikke Vandringsbrødet, da hun ikke kunde synke mere. Derover var hun meget bedrøvet, og for at trøste hende sagde Pateren, halvt i Spøg: »Dersom Du vil kommunikere, maa Du i Morgen Kl. 6¹/₂ komme i Messen«. Hun sagde »Ja«, begyndte at bede og holdt ud til den næste Morgen. Kl. 6¹/₂ var hun i Messen og kommunicerede. Efter den h. Handling spurgte Præsten hende: »Hvordan var det dog muligt, at Du kom til den h. Kommunion?« — »Aa«, svarede hun, »Du havde jo sagt, at jeg skulde. Da har jeg bedet Gud om Kraft til at adlyde Dig, og, Gud ske Tak! nu er jeg rask«. Hun gik fra Kirken ud paa Marken til sit vante Arbejde (se Kath. Miss. 1888 S. 178).

Maaske kunde fritænkernes Læsere føle sig fristede til at erklære denne Helbredelse som en Virkning af Hysteri; det er jo en Udflugt, man stedse har paa rede Haand. Men den forslaar i alt Fald ikke ved følgende

mirakuløse Hændelse. I A. 1880 blev Missionsanstalten Jang-Kuan i Mantshuriet hjemsøgt af en forfærdelig Oversvømmelse. Da skete det, at medens hele Kirken stod under Vand, blev Højalteret med det allerhelligste Sakrament ikke rørt af en Draabe. Vandet stod 80 cm. over Kirkens Gulv; medens Korets Gulv kun er 15 cm. højere end Kirkeskibets. I Sakristiet, som har samme Højde med Koret, var et stort Skab flyttet langt fra sin Plads; kun Altret og Korets Gulv i en Afstand af 1 Meter 50 cm. fra Altret var forblevet helt tørt. Vandet maa altsaa have staaet som en Mur omkring det i Lighed med det røde Havs Vande, da Israeliterne drog igjennem. Et i kinesisk og fransk Sprog affattet Dokument over denne vidunderlige Begivenhed, undertegnet af de derværende Missionærer og alle Familiefædre i Jang-Kuan, gjemmes i Missionens Arkiv (Kath. Miss. 1880, S. 129 f.).

Der kunde være endnu mangt og meget at indvende imod Nationaltid's Artikel. Vi skulle dog nøjes med til Slut at sige et Ord om to Citater. »Hvad skal man sige,« spørger Nationaltid., »om saadanne Udtalelser fra romersk-katholsk Side, som f. Ex. Jesuiten Perrones i hans Katekismus: »Protestantismen skal du hade af dit ganske Hjærte og sky den som det største af alle Onder!« — Ja, hvad skal man sige om saadan en Citationsmaade? Dersom Nationaltid's Forf. havde læst Perrone — vi antage til hans Ære, at han ikke har gjort det, men kun afskrevet Citatet efter tyske Kilder — saa maatte vi kalde den hadefuld og beregnet paa at ægge til Had. Thi Stedet hedder nøjagtigere: »Protestantismen maa I hade af ganske Hjærte, ligesom I elsker den katholske Religion. Personerne derimod maa I ikke hade; thi det forbyder vor h. Religion«. Ingen ærlig Protestant vil kunne indvende et Ord mod disse Sætninger. Thi da Katholiken anser Protestantismen for Vildfarelse, er det hans Pligt at

hade den; men hans Had tør ikke overføres paa Personerne, ikke engang paa dem, som mod deres bedre Videnskab holde fast ved Vranglæren og af Had og Ondskab hade og forfølge den katholske Kirke. Det er den ægte skriftmæssige Tolerance, som vi kun kunne ønske at alle Protestanter øvede over for de katholske Kristne.

Heller ikke det følgende Citat af Marshall vilde være ganske ærligt, dersom Forf. kunde antages at have læst Marshall. Denne skriver nemlig, som han siger: »De evangeliske Missionærer bringe kun Døden: de aande den ud med deres Læber! De protestantiske Kristne ere værre end Hedninger o. s. v.« Men atter ere Ordene unøjagtig gjengivne. Stedet hedder hos Marshall (Bd. I. S. 597): »Blandt de protestantiske Selskabers Agenter har der været Mænd af alle Sekter, som oprigtig ønskede at gjøre noget godt og som baade ifølge deres Dannelse og deres personlige Karakter vare skikkede til at udøve en vis moralsk Indflydelse paa Hinduerne (der er her nærmest kun Tale om de indiske Missioner, hvor Englænderne med deres bekvemhedsløse Ordets Forkyndelse have bragt Kristendommen i største Miskredit). Alligevel kunne de kun bringe Døden (af den lige nævnte Grund)! Den ligger i deres Luft og under deres Fødder. Deres Læber udaande den og Berøringen med dem fremavler den. Selv Hinduerne, den religiøseste af alle ikke-kristne Racer, miste hvert Spor af Tro, naar de laane dem deres Øre o. s. v.« De Ord: »De protestantiske Kristne ere værre end Hedninger«, har Marshall ikke skrevet; de synes ved en Fejltagelse at være komne herhen, idet Forf. tænkte paa, hvad han og mange Protestanter tror om de katholske Kristne, og saa mente, at Katholikerne sagtens maatte tro det samme om Protestanterne. Vi have allerede gjendrevet denne Fejltagelse (ovenf. S. 343 f.) — En anden Uærlighed, ifald Forf. havde læst Marshall, vilde bestaa deri, at han fortier, at Marshalls Ord kun

ere et Ekko af hans protestantiske Hjemmelsmænds Udtalelser, saaledes som han har samlet dem paa den foregaaende Side (S. 596 f.). Her ere de vigtigste af dem: »En Missionær skriver maaske hjem, at han havde vundet en Kristen, medens han i Virkeligheden skulde skrive, at han har fordærvet en Hindu«. »Det synes almindelig at indrømmes, at hele den intelligente Befolkning, som ved Opdragelsen er bleven revet ud af den hjemlige Tænkemaade, slet ingen Religion har«. »Den dannede Indfødte er enten Hykler eller en Fritænkter, som under en Afgudsdyrkers Klædebon skjuler en Atheists Hjærte«. »Det er kun alt for vist, at den store Masse hælder til en moralsk dybere Tilstand, end den er, hvoraf Opdragelsen har ført dem frem«. »De (protestantiske Elever) tro lige saa lidt paa Jesus Kristus som paa deres egen Religion. De tro, at Englændernes Jesus og Hinduernes Krishna begge ere Bedragere af samme Slags«. Naar man sammenligner disse Udtalelser og dertil utallige andre, hvormed Marshall har fyldt sin Bog Side for Side, saa kan man ikke finde hans sammenfattende Døm for stræng.

Idet vi tage Afsked med Nationaltid., skulle vi indrømme, at vi Katholiker herhjemme ikke have alt for meget at klage over Intolerance; men det er en Fejltagelse, naar den mener, at »Taalsomhed og Fordræglighed lykkeligvis har hjemme i alle protestantiske Lande«, eller at Katholikerne med Uret »hvert Øjeblik tale om protestantisk Tyranni og Forfølgelseslyst«. I Tyskland er vel den aabne Kulturkamp standset for et Øjeblik; men endnu have Katholikerne stadig at klage over et Tryk og et System af Forurettelse, som forlængst maaske vilde have bragt Medlemmerne af hvert andet religiøst Samfund til aabent Oprør. Fra katholsk Side har derimod Nationaltidende ingenting at frygte. Det er kun Spøgelses — Bartholomæusnatten, Inkquisitionens Blodsgjæringer o. l., disse gamle historiske

Løgne*), der synes at danse for dens Øjne, medens den ængstelig forestiller sig, hvad mon »Roms Kirke fører i sit Skjold«, og hvilken Skjæbne den vil bringe over Danmark, hvis den faar Magten her igjen. Vær kun rolig. Den vil ikke gjøre andet, end ved Overbevisningens Magt søge at vinde hver Sjæl for Sandheden og Helligheden; men dem, som ikke ville lade sig vinde, vil den overlade til ham, som har sagt: »Hvo som tror, skal blive salig; men hvo som ikke tror, skal blive dømt«.

Det nittende Aarhundredes Undergjørerinde.

(Fortsat.)

— o —

Henimod Slutningen af Aaret 288 ankom den h. Filumena til Rom. Diokletian var den Gang tilstede i Rom tillige med Maximian for at raadslaa om Rigets Anliggender. I Følge Tillemont (IV. 222.) havde den ugudelige og underfundige Fyrste netop paa den Tid ladet flere hellige og berømte Martyrer, dømme til Døden, efter at have pint og plaget dem paa den gru-

*) Gaaende ud fra, at „Sandhed er i enhver Sag, ogsaa i et historisk Spørgsmaal, Guds Krav til os“ — skriver den protestantiske Præst Niels Hansen i Naur (Jylland) i Ugebladet „Fra Bethesda“, at „det berygtede Blodbryllup i Paris tør ikke skrives paa den katholske Kirkes Regning, men ene og alene paa en blodtørstig Dronnings og hendes Raadgiveres“, og at Takkefesten i Rom blev afholdt, „fordi det blev meldt derned, at Kongen var bleven frelst fra stor Fare, medens der intet blev fortalt om Myrderiet“. I samme Artikel giver Pastor H. ogsaa nogle historiske Oplysninger om Inkvisitionen og det saak. pavelige Forbud mod Bibellæsning, som vidne om oprigtig Sandhedskjærlighed og Kjændskab til Historien. Jvnfr. „Fra Bethesda“ Nr. 27 for 7. Juli 1895.

somste Maade, blandt hvilke ogsaa den h. Sebastian, befandt sig tillige med de Lidelsesfæller, som han havde omvendt til Kristendommen. Paa samme Tid var Diokletian rimeligvis ogsaa berøvet sin første Hustru, den h. Serena, som han lod dræbe tilligemed sin egen Datter, fordi de offentlig bekjendte sig til Kristendommen. Under disse betænkelige Forhold viste den h. Filumena, ledsaget af sin Fader og Moder, sig for Kejser Diokletian, der tog imod dem med al den Udmærkelse, som deres fyrstelige Stand krævede.

Den h. Filumena skal blive romersk Kejserinde.

Det var uden Tvivl et vigtigt Øjeblik, da Filumena tillige med sine Forældre blev indladt til Audiens hos Kejser Diokletian. Det drejede sig om noget Stort, om Fred eller Krig, om Trone og Rige, maaske om Liv og Død. Men langt vigtigere blev denne Audiens for den 13aarige Filumena. For hendes Vedkommende skulde det dreje sig om en jordisk Lykke, om hvilken mange Døtre og ogsaa Andre mene, at der ingen større Lykke end den kan gives. For hendes Vedkommende skulde det dreje sig om, hvorvidt hun skulde naa til Toppen af jordisk Lykke, til en Ære og Værdighed, som ingen Kvinde i Følge jordisk sindede Menneskers Mening kan naa den højere. Næppe havde Diokletian set Filumena, førend han fordrede, at hun skulde blive hans Gemalinde, altsaa romersk Kejserinde. Men for Filumena skulde det dreje sig om en endnu større Lykke, om en endnu højere Værdighed, som de alene fatte, hvis Tænken og Bedømmelse styres af en dyb Tro. Hun skulde nu afgjøre, om hun vilde vedblive at være den Allerhøjestes Brud, om hun vilde beholde som Brudgom ham, mod hvem den 12aarige h. Agnes sexten Aar senere i den samme By Rom bevarede en ubrødelig Troskab, da hun sagde til Statholderens Søn Symfronianus: »Gaa bort fra mig, Du Elendige; en

anden Brudgom er allerede kommen Dig i Forkjøbet, en Brudgom, som har skjænket mig langt, langt flere Smykker og Kostbarheder og bundet mig med sin Troskabs Ring og som er langt fornemmere, end Du, baade i Henseende til Slægt og Værdighed. Han smykkede min Højre med et gyldent Armbaad, min Hals med et Halsbaand, der er besat med Ædelstene; han gav mig Ørenringe, hvori Perler ere indsatte, og omgav mig med glødende, klart straalende Diamanter. Han paatrykte mit Ansigt et Segl, for at jeg ikke skulde give mit Hjærte til nogen Anden end til ham. Han viste mig uforlignelige Skatte, som han har lovet at ville give mig, saafremt jeg holder ud indtil Enden. Uden at ringeagte den første Brudgom kan jeg ikke mere se paa nogen anden, eller forlade ham, til hvem jeg er bleven knyttet ved en hellig Kjærligheds Baand; hvis Ædelmodighed er langt mere ophøjet — hvis Magt er langt større — hvis Skjønhed er langt mere tiltrækkende, hvis Kjærlighed er langt ømmere, og som er langt rigere paa enhver Naade. Hans Moder er jomfruelig, hans Fader er uden Lyde; ham tjene Englene; over hans Skjønhed forbauses Sol og Maane; af hans Vellugt vederkvæges de Svage, ved hans sagte Pust helbredes de Syge. Hans Skatte blive aldrig færre; hans Rigdom aldrig mindre. I hans Kjærlighed forbliver jeg stedse jomfruelig kysk. Mod ham alene vil jeg holde mit givne Ord.«

Diokletian kastede begjærlige Blikke paa Filumena; dermed beskjæftigede Kejseren sig hovedsagelig, medens den h. Filumenas Fader forklarede med Varme de Grunde, som havde ført ham til det romerske Hof. Man maa tilstaa, den h. Filumena var virkelig i Besiddelse af alt det, som kunde drage Kejserens Opmærksomhed hen paa hende: fornem Byrd, legemlig Skjønhed, Aand, Talenter, Kundskaber, en omhyggelig Opdragelse, smuk Holdning, Uskyldighed og Ærbarhed.

Kejserens Opmærksomhed var saa lidt henvendt paa det, som den græske Fyrste havde sagt ham, at han kun svarede ham med faa Ord, hans Beretning tilfredsstillede ham og der var for Fremtiden ikke mere Tale om de Stridigheder, som havde fundet Sted imellem dem. Og Diokletian tilføjede: »I kunne leve lykkelige og tilfredse, banlyse al Frygt fra Eders Hjærte og være forsikrede om min Beskyttelse. Endnu mere, skulde en eller anden Fyrste vove, at angribe Eders Krones Rettigheder, saa behøve I kun at henvende Eder til mig, og mit Riges Stridsmænd ville da staa til Eders Raadighed. Kun én Gunstbevisning fordrer jeg af Eder, som I forhaabentlig ikke ville nægte mig, at I nemlig til Tegn paa Eders Taknemlighed og fremtidige gode Sindelag mod mig skjænke mig Eders Datters Haand«.

For Filumena begynder en Række svære Kampe.

Filumenas Fader lod sig bedaare af et saa smukt og glimrende Forslag og lovede at opfylde Kejserens Ønske, idet han forsikrede ham om, at han gjerne vilde skjænke ham sin Datter. Men Filumena sagde Intet. Og hendes Taushed indgav hende Tanker, som lode hende ane de svære og heftige Kampe, som forestode hendes Tro og hendes Renhed. Da Faderen saa hendes Tøven, bad han Kejseren om Tilladelse til at forlade Slottet, han vilde da bestræbe sig for at vinde hende, og de vilde da komme tilbage en anden Gang.

Filumena vendte altsaa tilbage med sin Fader og Moder til det Hus, som de foreløbig beboede i Rom. Her maatte hun udholde de for hendes uskyldige Hjærte pinligste Prøvelser. Thi hendes Forældre gjorde alt muligt, sparede hverken paa Løfter eller Trusler, for at bevæge hende til at tage imod Kejserens Tilbud. Men den guddommelige Kjærlighed sejrede over alt. Styrket og understøttet af den Helligaands Naade modsatte

Filumena sig bestemt Forældrenes Plan. »Hvorledes, — sagde hun med Ærbødighed til dem — »I ville, at jeg af Kjærlighed til et Menneske skal bryde med Kjærligheden til Gud, hvem min Jomfruelighed tilhører, saa jeg ikke mere kan raade over den. Ville I, at jeg skal foretrække Skabningen for Skaberen og ombytte det uforlignelige Hædersnavn af Brud til Kongernes Konge med en romersk Kejsrerindes forbigaaende og forfængelige Ære og Værdighed?» Men den ulykkelige Fader lagde ingen Vægt paa disse Ord og, idet han befalede hende at tage imod Kejsrerens Haand, udslyngede han de skrækkeligste Trusler mod hende.

Filumena tog i sin dybe Bedrøvelse, fordi hun jo vilde forblive tro mod sin Brudgom Jesus Kristus og dog ogsaa gjerne havde villet tilfredsstille sin gode Fader, hvem hun altid havde elsket og æret saa højt, sin Tilflugt til Bønnen, som den sikre Raadgiver og Fører, der altid viser os den sikre Vej. »Gud er naadig, han opfylder gjerne deres Villie, som frygte ham,« siger den kongelige Salmist David, og »han bønholder strax allerede deres Hjertes Forberedelse«. Han lod den svage Jomfrus Uskyldighed triumfere og gjorde hende derfor uovervindelig overfor al Smiger og alle Trusler. —

En tung Gang var det, den h. Filumenas Fader maatte underkaste sig, for at meddele Kejseren, at alle hans Forsøg paa at omvende Filumena vare forgjæves og, at Kejseren maatte give Afkald paa hende. Hvilket Heltemod — Verden vil vel sige, hvilken Egensindighed og Daarskab — laa dog ikke i denne den 13aarige Jomfrus Beslutning, at tilbagevise en mægtig Kejsers Tilbud. Den troende Kristen, som forstaaer Verdensapostlen Paulus Ord: »Vi prædike Kristum den Korsfæstede, for Jøderne en Forargelse og for Hedningerne en Daarskab, men for de Kaldede Guds Kraft og Guds Visdom«, vil forstaa og værdsætte

Filumenas Handlemaade. Men endnu større bliver denne Heroisme, dette Heltemod, naar vi overveje de Prøvelser, Lidelser og Forfølgelser, som Filumena nu maatte underkaste sig og hvorledes hun bar dem.

Filumena hentes til Kejseren.

Da Diokletian hørte, at Filumena ikke vilde opfylde hans Ønske, raabte han: »Hvorledes, din Datter vil ikke forene sin Skjæbne med min, og Du er ikke i Stand til at bryde hendes Standhaftighed? Godt! saa før hende kun til mig, Du vil da faa at se, at vi denne Gang skulle faa hende overtalt. Vil hun vel nogen Sinde opnaa en Ære og Værdighed, som kan sammenlignes med den, at have mig til Gemal?« Dybt rystet og med mørke Tanker forlod Faderen det kejserlige Slot. Paa Hjemvejen udfandt han et Middel til at bevæge Datteren til at give efter, et Middel, som uden Tvivl kunde benyttes med Held.

(Forts.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. *St. Elisabeths-Søstrene*, som i disse Dage ankomme her til Hovedstaden, have deres Moderhus i Neisse (Schlesien). Det var den 17. September 1842, at den fromme Jomfru *Dorothea Wolff* fra Neustadt i Øvreschlesien med tre Ligesindede sluttede sig sammen om at pleje Syge udenfor Hospital og efter Evne mildne deres Lod. Allerede samme Aar kunde Medicinalraad Dr. Lorinser i Oppeln give dem det Vidnesbyrd, at »de vare fyldte af den bedste Aand og ved deres opofrende, fattige Liv havde vundet endog Protestanternes og Frimureernes Agtelse«. I Løbet af det første Aar havde de plejet 110 Syge og uddelt 7108 Portioner Mad til Trængende. Og efter 50 Aars

beskedne, men storslagne Virksomhed naaede Søstrene til i 1891 at pleje 26,922 Syge, hvoraf de 11,170 vare Anderledestroende, samt uddele 218,587 Portioner Mad.

I August 1859 afgav Neisses Fattigvæsens Bestyrelse den Rapport til Magistraten: »De graa Søstre røgte med sædvanlig Kjærlighed trods deres meget indskrænkede Midler Sygeplejen og bistaa efter Evne de Lidende Dag og Nat«. Nogle Aar efter gav Magistraten i Jauer dem det Skudsmaal: »Deres Virksomhed er velsignelsesrig. De pleje de Syge og bespise de Hungrige, og med det Lidet, der staar til deres Raadighed, udrette de overmaade meget. De gjøre sig ikke til Besvær for Nogen. Deres Levnet og Vandel er mønsterværdig«. Mange officielle og private Udtalelser sigte det samme med andre Ord.

Fra Begyndelsen af uden udtrykkelige Regler gav den af fem Kvinder bestaaende Kongregation sig i Juli 1844 sine Statuter, der i 1853 fik en anden Form og i 1859 sin endelige, hvorefter Kongregationen af Fyrstbiskoppen af Breslau fik kirkelig Godkjendelse. Den 5. Maj 1868 fandt saa den første Aflæggelse af Ordensløfterne Sted; 25 Søstre aflagde den Dag Løfterne, i 1892 talte Kongregationen 800 Professøstre, 215 Novicer og 80 Postulantinder. Efter den sidste dansk-tyske Krig, under hvilken Søstrene plejede de syge og saarede Soldater, bl. a. i et Lazareth i Flensborg, opnaaede de statslig Godkjendelse i Maj 1864. I Juni 1871 fulgte en rosende Anerkjendelse fra Pave Pius IX. Til Opnaaelsen af denne var der afæsket forskjellige kirkelige Overhyrder deres Mening.

Ved Bismarcks Kulturkampsløve, som sigtede paa den katholske Kirkes Ødelæggelse, førtes svære Tider ind over Kirken og dens Præster og Ordensfolk; men baade Kejser Wilhelm og Kejserinde Augusta toge sig af de graa Søstres Sag. Sidstnævnte lod dem i 1875 forsikre om, at de »fremtidig som hidtil under alle Om-

stændigheder kunde regne paa Deltagelse og Anerkjendelse, paa Beskyttelse og Hjælp baade fra Kejserrinden og Kejseren«. Bevaagenheden viste sig ogsaa i Gjærning, men alligevel maatte Søstrene lide en Del under de trykkende Forhold. Søstrenes Foretagende skred dog i kraftig Udvikling fremad, omsider opnaaedes den 21. Januar 1887 pavelig Godkjendelse af det som kirkelig Kongregation, efter at endnu nogle Ændringer af og Tilføjelser til Reglerne vare gjorte.

Da Koleraen i 1892 viste sig i Hamborg og tiltog med skrækkelig Hurtighed, sendtes strax 6 Elisabeth-Søstre fra deres St. Josefs Hospital til Byens nye Sygehus for at pleje Kolerasyge. Senere ankom 6 Søstre fra Breslau og bleve sendte til Byens gamle Sygehus, og da Baraksystemet var færdigt, overtog de 16 graa Søstre Plejen. I alt 37 Elisabeths-Søstre have plejet de Syge under Koleraepidemien. Efter Epidemiens Ophør lod Byraadet i Hamborg som Bevis paa dets Anerkjendelse overrække til Søstrene en kostbart udstyret Takkeskrivelse paa Pergament i en værdifuld Mappe, hvis Forside forestillede Kongregationens Skytshelgeninde, den h. Elisabeth af Thyringen.

Til *Sverige* indkaldtes graa Søstre i 1865 og have nu 4 Stationer i Stockholm, 1 Station i Malmø og 1 Station i Gefle. Til *Norge* kom de i 1880, nemlig 4 Søstre til Hammerfest, siden overtog de Trondhjem og Kristiania, hvor de navnlig udøve ambulant Sygepleje i Hjemmene. I Modsætning til Hospitals-Sygepleje beskjæftige de sig nemlig mest med Sygeplejen i de Syges egne Hjem og betragte den som deres Hovedopgave.

Hertil *Danmark* har den højærværdigste apostoliske Vikar indkaldt dem i Aar efter flere Forhandlinger med Moderhuset i Neisse og ikke uden Ofre ogsaa fra hans Side; de ville foreløbig opslaa deres Bolig i St. Josefs Gildets Ejendom paa Frederiksberg,

hvor de i en nær Fremtid ville overtage den ambulante Sygepleje, som St. Josefs-Søstrene hidtil have udført med stor Offervillighed og utrættelig Iver. Elisabethsøstrenes Ankomst her til Hovedstaden er et nyt Fremskridt for vor hellige Kirke her i vort Fædreland, et Fremskridt, som uden Tvivl vil blive til Gavn og Velsignelse for Mange. Vi tro derfor at være i fuldkommen Overensstemmelse med Menigheden, naar vi i Dag ønske St. Elisabeth-Søstrene et hjærteligt »*Velkommen!*«

Norge. I Følge »St. Olaf« ankom til Kristiania den 22. f. M. højærv. Pastor *Joh. Nottet*, Dr. ph. og Lic. theol., fra Bispedømmet Lüttich i Belgien for at overtage Embedet som biskoppelig Sekretær og Hjælpepræst ved St. Olafs Kirke i afdøde Pastor Kleis' Sted.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 11. August. 10. **Søndag e. Pintse.** Filumena, Jomfru og Martyrinde. — 12. **M.** Klara, Jomfru. — 13. **Ti.** Johannes Berchmans, Bekjender. — 14. **O.** Feriedag. — 15. **To.** Marias Himmelfart (fejres følgende Søndag). — 16. **F.** Hyacinth, Bekjender. — 17. **L.** (Vigiliefastedag) Oktav af St. Laurentius.

Søndag den 18. August. 11. **Søndag e. Pintse.** **Maria Himmelfart** eller **Optagelse i Himlen.** Joakim, den h. Jomfrus Fader. (Pave Leo den XIII.s Navnedag).

St. Ansgars Kirkeskole. Det nye Skoleaar begynder efter endt Sommerferie Lørdag den 17. August.

St. Knuds katolske Drengeskole. Det nye Skoleaar begynder Tirsdag den 20. August. Skolen omfatter baade Elementar- og Realundervisning og forbereder til Præliminærexamen. Nye Elever bedes snarest mulig indmeldte hos Skolens Bestyrer G. Frius, Rektor.

Rosenkranskirken. Søndag den 11. August Kl. 9^{1/2} højttidelig Prælatmesse og Prædiken af den højærværdigste Biskop, som ved denne Lejlighed indfører de saak. »*Elisabethsøstre*« i Menigheden.

Unio. Onsdagen den 14. August Besøg i **Tivoli.** Kl. 8^{1/2} drikkes Kaffe i Thepavillonen. Nærmere bekjendtgjøres ved Opslag paa Keglebanen paa Tirsdag.

Literatur. Udkommen er og faas i alle Boglader samt hos Hr. Sakristan Jensen: **Le Père Lange** de l'ordre de Saint Dominique: **Conférences du Carême 1895.** Pris 4 Kr. 50 Øre.

A. Gieses Boghandel,
Østergade 15.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær. Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 33.

Søndagen den 18. August.

1895.

Indhold: Kristenforfølgelserne i Kina. Det 19. Aarhundredes Undergjøreriude. Protestantisk Virksomhed i Rhinegnene. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Frederiksberg. Portugal. Rom. München. Wörishofen. — Bekjendtgjørelser.

Kristenforfølgelserne i Kina.

—o—

Les missions catholiques for 9. August offentliggjør den første nærmere Beskrivelse af Begivenhederne i Su-Tchueng i Slutningen af Maj d. A. Msgr. *Pontvianne*, Provikar for det vestlige Su-Tchuen skriver under 2. Juni fra Tchen-tou-fou Følgende:

»Ondskaben er fuldbyrdet. Vicekongen, som er en svoren Fjende af vor hellige Religion, har løsladt Pøbelen imod os, og nu, da man troede Alt sikkert, er Alt blevet ødelagt, plyndret og brændt.

Telegrafan har allerede lakonisk bragt Meddelelse om denne sørgelige Nyhed. Jeg kan endelig i Dag give Dem nærmere Underretning, som De uden Tvivl venter paa med Utaalmodighed.

Protestanterne, der her øve Lægekunsten, have be-
gaaet nogle Uforsigtigheder, naar man ser paa Forhol-

dene fra et kinesisk Standpunkt. En kinesisk Kvinde er død som Følge af en kirurgisk Operation. en af dem havde foretaget. Saa begyndte de uhyggeligste Rygter at komme i Omløb. Imidlertid syntes det efter nogle Dages Spektakel, som om Roligheden skulde blive gjenoprettet, da den 5. i den 5. Maaned (den 28. Maj) en Protestant vovede sig hen for at se paa, at Befolkningen morede sig ved den saakaldte Tuang-Yang-Fest. Saasnart man fik Øje paa ham, begyndte Mængden at hyle og skrige og kaste efter ham. Det lykkedes ham alligevel at naa hjem, men Mængden forfulgte ham og gav sig til at ødelægge og plyndre.

Da den havde bortført Alt, hvad der kunde slæbes afsted, brændte den Resten. Først hendaad Midnat fik vi Underretning om denne vore gode Kineseres Vaabendaad. Msgr. *Dunand* og jeg toge ikke videre Notits af det. Næsten hvert Aar, ja endog flere Gange om Aaret, har Mængden baaret sig saaledes ad.

Den næste Dag, den 29. Maj, efter vor Messe, kom der et Brev til os, hvori der stod, at Mængden, der var ophidset ved to Skud, som den foregaaende Dag vare affyrede af Protestanterne, havde vendt sig imod deres andre Boliger, og at de alvorligste Rygter vare i Omløb om Europæerne i det Hele taget. Saa skrev Biskoppen til Amtmanden for at bede om Beskyttelse. Der kom intet Svar.

Imidlertid stode Protestanternes Boliger i lys Lue, og hele den ildesindede Skare kastede sig over vort Vajsenhus.

Monseigneur lader sig bære hen til den tartariske Øvrighed for at gjøre et sidste Forsøg paa at faa i det mindste Paladset reddet. Da han kommer til Porten, formenes der ham Adgang med Trusler og Skjælsord; hans Ledsagere faa Prygl. Da Biskoppen altsaa bliver nødt til at vende tilbage igjen, befinder han sig Ansigt til Ansigt med en utallig Menneskesværme. Bærestolen

bliver slaaet i Stykker, og Hans Højhed maa tilbagelægge hele Strækningen tilfods. Sten strejfe Biskoppens Hoved; flere Gange bliver han ramt af dem. En Mandarin lavede sig til at slaa ham i Hovedet med en vældig »Pien-tan«, men heldigvis afværgede en Forbigaaende Slaget. Endelig kunde nogle Politimænd faa Biskoppen ført ind i en Butik og derfra ind i Politiasistentens »Kong-Kouan«. Biskoppen var frelst, men saaret.

Næppe havde han forladt »Kong-Kouanen«, før jeg tilligemed tre Theologer og vort Tjenestepersonale begyndte at redde saa mange af vore Sager, som jeg kunde. Jeg fik næppe Tid til at samle de vigtigste Papirer sammen. Røverbanden kom saa pludselig, at jeg skyndsomst maatte springe over den nærmeste Mur og skjule mig hos en Hedningefamilie, der havde en Butik i en af Paladsets Sidebygninger.

I Løbet af halvanden Time var Alt udplyndret, og Skaden var betydelig. Men Huset blev dog staaende. Saa kommer tre Mandariner af »den røde Knap«, ledsagede af nogle af Amtmandens Soldater. Mængden splittes i en Haandevending. Jeg benyttede mig af dette Øjeblikks Ro til at gaa ind i Paladset. Ak, hvilket Syn! Væggene stødte ind, Møblerne slaaede itu, Vaser, Stole, Senge, Alt var i en ynkelig Forfatning.

Medens jeg stod og saa paa al denne Sørgelighed, kom min Tjener og kaldte paa mig. Jeg skyndte mig samme Vej bort; Mængden styrter sig rasende over Huset og begynder at ødelægge det. I Forbigaaende kaster *Fou-Kouanen* et Blik ind i Huset og nøjes med at sige: »Riv ned! Sløb bort! Men lad være at stikke Ild paa det, at det ikke skal komme til at gaa ud over Naboerne!«

Hidtil havde Kvarterets ordentlige Hedninger hjulpet os, idet de søgte at standse dem, som bortbare vore Sager. Men nu ødelagte Pøbelen under Bandit-

ternes Anførsel Alt Stykke for Stykke. Hele Natten og den 30. Maj lige til om Aftenen, blev man ved at rive ned, vælte om i Huset og hakke Grunden op for at finde de formentlige Skatte, som man troede, vi laa inde med.

Strax, da Plyndringen begyndte, blev det Skrin, der indeholdt de hellige Rester af vor ærværdige Martyr Msgr. *Dufresse*, bortført. Da man lukkede det op, fandt man i det Hovedskallen af et Menneske og nogle Knokler. For at vække Folkets Raseri skyndte man sig at hænge Hovedet op, hvor det biskoppelige Palads havde staaet, med en Plakat, der oplyste de Forbigaaende om, at vi spiste Menneskekjød.

Fra Biskoppen var taget bort til det Øjeblik, da jeg forlod Paladset, var jeg i en dødelig Angst for, hvorledes det vel gik Hs. Højhed. Næppe havde jeg søgt ind hos en kristen Familie, før jeg fik at vide, at Biskoppen var omringet af en blodtørstig Menneskesværm, der ledsagede sine Forbandelser med Stenkast og Næveslag; jeg vidste ikke, hvad jeg skulde gribe til. Endelig, da jeg havde ventet tre frygtelig pinefulde Timer, kom min Theolog helt forpustet løbende til mig og fortalte, at Biskoppen var i Sikkerhed hos Politiasistenten, og at denne vilde sende Bud efter mig, naar det gunstige Øjeblik kom.

Henad Klokken elleve om Aftenen kom Politiasistentens Soldater, forstærkede med nogle af Underassistenternes, og bar mig hen til Politipræfektoret, hvor min Biskop befandt sig.

Medens jeg var skjult hos Familien »*Ou*«, hørte jeg efterhaanden om alle de Ulykker, der hjemsøgte os. Vort Børnehjem var bleven ødelagt og nedbrændt sammen med Kirken og Præsteboligen saavel som den nye Residens. Derefter var Turen kommen til *Pen-Men*, vort Hospital, og Katekumenatet og Præsteboligen. *Tong-Men*, vor smukke Stiftelse for Fattige, existerede

ikke mere. Hr. *Bayon* havde næppe fåaet Tid til at flygte uden en Skilling i Lommen og han maa endnu skjule sig hos sine Sognebørn. Bedehuset, Boligen og Kin-Jun-Ngan-Skolerne sluttede den allerede lange Række af Ulykker, der ramte os den 29. Maj. Jeg havde den sørgelige Ære at underrette Biskoppen om al denne Ødelæggelse. Han svarede med Job: »Herren gav, Herren tog; Herrens Navn være lovet«.

Vort Ophold hos Politiasistenten blev ikke af lang Varighed. Klokken ca. 3 om Morgenen bleve vi baarne hen til Amtmandsboligen i *Hua-Yang-Hien*, hvor vi traf 18 Englændere eller Amerikanere, der lige som vi vare reducerede til at være Fanger og fattige Stoddere. Jeg kan ikke sige Dem, hvad vi maatte lide her. Mandarinerne vare ordentlige, men vore Opholdsrum derimod ikke. Saasnart vi i Gaar Morges vare vaagne, bleve vi i Vice-Amtmandens Bærestole bragte til *Ya-Men*, hvor vi nu bo i en lille Pavillon mellem Politipræfektens Prætorium og hans Assistents Bolig. Herfra er det, jeg skriver Dem dette første Brev. Der passes nøje paa os. Der er Soldater i Gaarden og ved alle Udgangene.

Vi have allerede fremført Klager, men hvad vil det hjælpe, da Vicekongens Had jo er tilstrækkelig bekjendt?

Vi ere noget urolige for de øvrige Missionsanstalter; fra alle Kanter lyde de sørgeligste Rygter, Trusler imod Bedehusene, Præsterne og de Kristne i det Hele taget. *Mo-Pan-Chan* er allerede ødelagt; man har endog sagt os, at flere Grave ere blevne profanerede. Bed og lad hede for denne ulykkelige Mission.



Det nittende Aarhundredes Undergjørerinde.

(Fortsat.)

—o—

Filumenas Moder foretager en Storm mod Datterens Hjærte.

Hvad have Mødre ikke allerede opnaaet ved deres Ords blide Magt! Hvormange forlorne Sønner ere ikke blevne frelste ved en elskende Moders Bønner, Taarer og Ofre! Hvormange Døtre, der tænkte ligesom Filumena, have ikke ladet sig omstemme ved Moderens Forestillinger!

Nu stedtes ogsaa den h. Filumena i Fristelse og Fare for at følge en inderligt elsket Moders Stemme, som nu satte det jordiske over det Himmelske, det Timelige over det Evige, Menneskene over Gud, og blive utro mod Herrens Ord: »Hvo som elsker Fader og Moder mere end mig, er mig ikke værd«. Havde den Allerhøjestes Kraft ikke styrket hende, vilde hun uden Tvivl være bleven rystet i Henseende til hendes beundringsværdige Standhaftighed.

Med Taarer i Øjnene og trykkende hende til sit Hjærte siger Moderen til sin Datter: »Min Datter, hav Medlidenhed med din Fader, med din Moder, med vore Undersaatter. Se! Din Haardnakkethed vil blive Aarsag til vor Families Undergang, til vort Riges Ulykke, til vor egen Fordærvelse. Tag imod Kejserens Tilbud og giv os derved Livet og Lykken tilbage.« Saa træder Faderen hen til sin Datter og siger grædende til hende: »Hvad din Moder nu har sagt til Dig, o Filumena, fortjener uden Tvivl din Overvejelse. Betænk altsaa, hvad der kan tilstøde os, naar Du ved din Modstand mod Kejserens Befalinger udsætter os for hans Vrede! Da vor Lykke i denne Verden afhænger af dit Valg, saa tag imod Kejserens Tilbud. Himlens Konge

har jo dog ogsaa befalet Børnene, at de skulle ære deres Forældre, vise dem Æm Kjærlighed og gjøre Godt imod dem efter Evne og Kræfter«. — Hvad vil Filumena vel svare hertil?

Den h. Filumena viste sig som et godt, elskende Barn mod sine Forældre ogsaa i hin Time, da disse beredte hende de pinligste Timer i hendes Liv; men hun viste sig ogsaa som et trofast Barn af Gud i Modgangens og Prøvelsens Time.

»O mine Forældre, hvad sige I dog? I kunne ikke nære Tvivl om min Kjærlighed og Taknemlighed. I vide jo dog, hvor hengiven jeg er imod Eder og hvor lydig jeg er i alle Ting. Men jeg maa atter gjentage det: Gud og Jomfrueligheden, som jeg har indviet til ham, gaar fremfor Eder, fremfor Alle og følgelig ogsaa fremfor mit Fædreland; thi mit Rige er i Himlen. Gjør denne Gang ikke Regning paa min Underkastelse og tillad, at jeg giver ham Fortrinet, som er min Skaaber, min Frelser, min Brudgom. Hans Villie maa ske førend Eders«.

Forældrene græd og mente: »Kan Du da ikke være Diokletians Gemalinde og dog vedblive at være tro mod Jesus Kristus? Hans Naade vil uden Tvivl velsigne din Lydighed, og Du vil have den Trøst, at have skabt din Faders og din Moders Lykke«.

Med Blidhed og ærbødig Værdighed svarede Filumena: »O elskede Forældre, hvem har dog saaledes slaaet Eder med Blindhed i denne Henseende? Uden Tvivl er det Menneskeslægtens Fjende, som har forført vore første Forældre, der her atter har lagt en Slynge for Eder, den han ved Eders Hjælp vil søge at kaste om mig. Hvorledes! Have I da bedet Himlen om et Barn ene og alene for at udlevere dette Barn til Guds Fjende? Gud kjender al den Kjærlighed og Taknemlighed, som jeg stedse har følt mod Eder; mene I nu, at jeg kan forraade den gode Gud, hvem jeg tilbeder

og som overøser baade Eder og mig med saa mange Velgjerninger!«

Hvem beundrer ikke denne Naadens virksomme Magt, som gjør Børnenes Tunge veltalende og deres Hjærte uovervindeligt! Idet Filumena svarede sine Forældre paa denne Maade, havde hun fyldt deres Sjæl med Bitterhed og paa en vis Maade bedrøvet dem. De kunde kun trøste sig med den Tanke, at hun vilde komme bort fra det, som de kaldte Egensindighed, inden Dagen oprandt, paa hvilken de atter skulde stedes for Kejseren. Men den fromme Jomfru styrkede sig ved fromme Øvelser, ved Faste, Bøn, Salmesang, Forening med Jesus Kristus, Andagt til Maria og Tilflugt til sin h. Skytsengel. Sandelig, hun trængte til Kraft ovenfra, for at bevare sin Dyd.

Filumena kommer atter til Kejseren.

Diokletian sendte atter Bud efter Filumena og hendes Forældre. Da den unge Prinsesse hørte sin Fader sige: »Min Datter, vi gaa atter til Hoffet«, udgjød hun en Strøm af Taarer. Hun trak sig tilbage til sit Oratorium, for at bede foran Krucifixet til ham, hvem hun elskede over alt som sin guddommelige Brudgom. Styrket ved Bønnen sagde hun til sin Fader: »Velan, lader os saa gaa og lader os dø, om saa skal være!« Da Kejseren gjensaa Filumena, antændtes han atter af glødende Attraa efter at have hende til Gemalinde. — Der udspandt sig nu følgende Samtale mellem Kejseren og Filumena.

Diokletian: Filumena, Du tager imod min Haand, ikke sandt? Du giver gjerne dit Samtykke til, at Du bliver Keiserinde og nyder al den Ære og Hæder, som er knyttet til denne ophøjede Værdighed.

Filumena: O nej, véd Du da ikke, o Fyrste, at jeg tilhører Jesus Kristus og at jeg ikke mere kan raade over min Villie? Betænk, hvor svært jeg vilde krænke

min tilbedelsesværdige Brudgom, dersom jeg svigtede det Løfte, jeg har givet ham.

Diokletian: Men, Filumena, jeg vil give dig Frihed til ogsaa for Fremtiden at tjene Jesus Kristus og gjøre de gode Gjerninger, som Du selv finder passende.

Filumena: Jeg nærer ingen Tvivl om den Velvillie, som Du vilde vise mod mig, men jeg kan ikke tage imod din Haand, uden tillige at give Afkald paa mine helligste Interesser.

Diokletian henvendte nu sine Ord til Filumenas Forældre, idet han sagde: »Jeg indser nu godt, at Eders Datter er ubøjelig. Hvorfor sige I hende ikke selv, at hun skal høje sig for min Villie?« Disse svarede: »O, Fyrste, vi have forsøgt det flere Gange, men hun har stadig vist sig fast i sin Beslutning. Søg Du at overvinde hende, dersom Du er i Stand dertil; Du ved jo at vi vilde føle os lykkelige, naar vi kunde fjærne os fra din ophøjede Person ledsagede af din Gunst og med Forsikringen om din Beskyttelse«.

Diokletian fordoblede atter sine indtrængende Bønner og gjorde alt Muligt for at opnaa Filumenas Samtykke. Han forsøgte med Løfter og med Trusler, men alt forgjæves. Da raabte Kejseren endelig: »Jeg er overvunden! men«, tilføjede han, »Sagen er ingenlunde endt dermed. Vi skulle snart faa at se, hvem af os to er den Stærkeste. Jeg vil straffe dig, Filumena, for din Egensindighed, og Du vil da selv erfare, hvad det vil sige, at ringeagte din Kejser, som vilde overøse dig med Goder og Æresbevisninger«.

Hvor værdig til Engles og Menneskers Beundring er ikke den h. Filumenas Opræden i dette Øjeblik! Foran hende en Trone, den mest glimrende, højeste og største i Verden. Han, som sidder paa den, faar ved sin blotte Trusel Nationerne og Kongerne til at skjælve. Hun kan, naar hun vil, stige op paa denne Trone, sætte

sig ved Siden af Kejseren og herske tillige med ham. Hvor tillokkende er ikke denne Fristelse!

Forgjæves ydmyger Diokletian, den stolte Diokletian, sig, for at hæve den beskedne Jomfru op til sig. Ja, Diokletian, d. v. s. Verdens timelige Hersker, og med ham hele Verden ligger for Filumenas Fødder og synes at sige til hende: »Fyrstinde, vælg, tal, hvorfor tøver Du? Betragt det kejserlige Purpur, Cæsarenes Krone og Palads, dette glimrende og talrige Hof, disse Skatkamre, i hvilke Verdens Rigdomme daglig ophobe sig. Tal, alt dette tilhører mig, og det skal ogsaa tilhøre dig, dersom Du vil herske tilligemed Kejseren som hans Gemalinde. Men vægrer Du dig, saa se disse Pile, disse Svøber, disse Sværd; Fængsel, de frygeligste Lidelser, de grusomste Pinsler ere beredte for Dig«. Hvilket Valg! Skal det da overlades til et svagt Barn! Men Filumena er ikke blot en græsk Kongedatter, hun har uden Tvivl Følelse baade for Løfterne og Truslerne, for Glæderne og for Smerterne; hun fatter den Ære, som tilbydes hende, og de Lidelser, hun udsætter sig for; ikke desto mindre holder hun fast ved sin Beslutning at forblive jomfruelig og at dø. Hun er jo nemlig ogsaa en Kristinde! Den guddommelige Naade, hvormed hun er udrustet, gjør hende uovervindelig overfor Fjendens uforsonlige Fristelser. Du kan gjøre, o Diokletian, hvad Du end lyster; Jesu Brud vil sejre over Dig og hun vil le ad dine Fristelser og Trusler.

Filumena kastes i Fængsel.

»*Extrema se tangunt*« — (Motsætninger berøre hinanden) siger et gammelt Ordsprog, som ogsaa stadfæstedes hos Diokletian. Da han saa sig tilbagevist af Filumena, forvandlede hans lidenskabelige Kjærlighed sig til glødende Had. Medens han hidtil havde søgt at bøje Filumena med de herligste Løfter, gik han nu over

til de frygteligste Pinsler og Kvaler. Et mørkt Fængsel i Paladset blev aabnet og i dette kastede man Filumena. Med tunge Lænker blev hun bundet, og det paa en Maade, at hun slet ikke kunde røre sig. Diokletian mente, at han paa denne Maade kunde bryde Prinsessens »Egensindighed«. Men forgjæves. Hun led rigtignok meget, men hun forblev standhaftig. Den kejserlige Tyran kom daglig til Fængslet, altid med det Haab, at Filumena, overvældet af Smerte, skulde bede om Naade og give efter for hans Ønsker. Men forgjæves. Den afskyelige Tyran forsøgte gjentagne Gange at angribe Kristi Brud, men Himlens Engle beskyttede Jordens Engel, saa at Diokletian hver Gang blev gjort til Skamme.

Diokletian var rasende over, at se sig besejret af en svag Jomfru, af en trettenaarig Pige. Hans Ondskab pønsede stadig paa nye Midler, for dels at hævne sig, dels for at overvinde hende. Men Filumena lod ikke Modet synke og haabede paa Jesus, som engang havde sagt: »Haver Tillid, jeg har overvundet Verden«.

I 37 Dage forblev Filumena i dette Fængsel. — I 37 Dage udfægtede hun allerede med Heltemod en hellig Kamp. Blev Aanden ikke svag og træt, alt eftersom de legemlige Kræfter toge af? O nej! Den troende Sjæl hæver sig altid paany med Tillid til Gud og til hin helligste Jomfru, om hvem Jesus døende paa Korset sagde til den h. Johannes: »Søn, se der din Moder«. Filumena var nu langt borte fra sin jordiske Moder; ak, havde hun haft en Anelse om alt det, som hendes elskede Datter maatte lide i det mørke Fængsel, vilde hendes Moderhjærte være bristet! Hin anden himmelske Moder, kjendte det, og hendes Moderhjærte, der er naadigt og mægtigt tillige, bragte Datteren Hjælp fra Gud.

Den h. Gudsmoder viste sig for Filumena i Fængslet, straalende og omgivet af et himmelsk Lys, og

sagde til hende: »Min Datter, Du skal endnu forblive tre Dage i dette Fængsel, men derefter lyser Befrielses Dag Dig i Møde!«.

Filumena, som ikke forstod disse Ords hemmelighedsfulde Betydning, var ude af sig selv af Glæde. Dog blev hun ogsaa underrettet om, at nye Lidelser vare forestaaende. (Forts.)

Protestantisk Virksomhed i Rhinegnene.

—o—

I »Deutsche Reichs-Ztg.« læse vi Følgende: »Bedre end nogensomhelst lang Afhandling karakteriserer følgende Meddelelse den Maade, paa hvilken man søger at gjøre Rhinlandet protestantisk. Modtageren af følgende Brev med hoslagte Attest er *en katholsk Enkemand*, hvem der paa denne Maade blev tilbudt Hjælp i Henseende til hans Børns Opdragelse. Modtageren gik imidlertid ikke ind paa denne evangeliske Kjærlighedsgjerning, men overgav os Brevet, for at vi kunde anvende det ved en passende Lejlighed.

Hr. C. Sch. Essen a. d. R. Gade, Nr.

Afsender: Diakonisse Maria Wilke, Unter Barmen, Alleestrasse 68 a.

Unter Barmen, d. 22. VIII. 95.

Kjære Hr. Sch.!

Da jeg kan tænke mig, at det under deres nuværende Forhold vil blive vanskeligt for Dem, at opdrage alle Deres Børn anstændigt og ordentligt, saa gjør jeg Dem hermed følgende Forslag. Jeg kjender en vel stillet Familie, som til deres eneste lille Datter gjerne ønskede at antage som deres *eget* Barn et lille Barn paa henved 2 Aar, ligesom Deres lille Minna. Hvad mener De, skal jeg spørge Folkene, om de ville antage Deres lille Minna? De vilde derved være befriet for enhver Bekymring for Deres Barn, men de maatte natur-

ligvis ogsaa give Afkald paa ethvert Krav i Henseende til Barnet. Barnet vilde efter Evne blive opdraget godt for Tid og Evighed og vilde ogsaa i timelig Henseende være stillet paa en Maade, som De aldrig kunde byde det. Vil De, saa beder jeg Dem kun om at underskrive med Deres Navn den i Kuverten hosliggende Attest, lukke Kuverten og sende mig den omgaaende, for at jeg »med Deres Tilladelse« kan spørge hos Folkene. Vil De hellere forhandle mundtlig med mig desangaaende, saa kunde De vel snarest mulig besøge mig en Gang, bedst om Eftermiddagen fra Kl. 2—3; ellers er Deres skriftlige Samtykke fuldstændig tilstrækkeligt. Har jeg først det, saa vil jeg gjerne besørge alt det Øvrige paa bedste Maade.

Med venlig Hilsen

Søster Marie.

(Den omtalte Attest lyder saaledes:)

Jeg Undertegnede giver herved Menigheds-Diakonissen »Søster Marie Wilke« Fuldmagt til at gjøre Forsøg paa, at anbringe min Datter Minchen i en passende Familie. I det Tilfælde, at det lykkes hende, afstaar jeg mine Faderrettigheder for *alle Tider* til denne Familie og giver den fuldstændig Frihed til at opdrage mit Barn »Minchen Sch.« i *den evangeliske Tro* og efter dens Opfattelse; *i modsat Tilfælde vilde jeg have at erstatte tilbage en Opdragelsesgodtgjørelse af 150 Mark for hvert Aar.* Skulde imidlertid Forholdene i denne Familie i det første halve Aar gjøre det ønskeligt, saa tager jeg Barnet tilbage, dog uden Erstatning af Opdragelses- og Rejseomkostninger.

Essen, d. 23. Juli 1895.

Faderens Underskrift:

Barmen, den 23. Juli 1895.

Diakonisse Marie Wilke.

Ehver Kommentar hertil er overflødig. Men det kunde være interessant at faa at vide, hvad »Sp.«

som i sine Artikler »fra Missionsmarken« i Nationaltidende har beskyldt de katholske Missionærer for at købe Konvertiter, mener om ovenstaaende allernyeste favorable Tilbud af en protestantisk Menigheds-Diakonisse.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Hs. biskoppelige Højærværdighed, Msgr. *Johannes von Euch* agter at foretage en Rejse til Udlandet strax i Begyndelsen af denne Uge. Biskoppen vender sandsynligvis tilbage til Hovedstaden en af de første Dage i næste Maaned.

— I Mandags tiltraadte Sognepræsten ved Rosenkranskirken, højærv. Hr. Pastor *H. Slump* en Ferierejse til Tyskland, hvor han agter at opholde sig en Maanedstid. Hans Embedsgjerning varetages i den Tid af højærv. Hr. Pastor *E. Ortved*.

Frederiksberg. *De graa Søstre af den h. Elisabeth* indførtes højtideligt Søndag den 11. August i Menigheden ved Rosenkranskirken paa Frederiksberg. Inden Prælatmessens Begyndelse foretog den højærværdigste Biskop Indvielsen af Søstrenes tarvelige Lejlighed i »St. Josefs Gildets« Hus. Efter Evangeliet prædikede Biskoppen om Ordenernes historiske Betydning for Danmark fra Ansgars Dage af; det kgl. danske Oldskriftselskabs aarlige Udflugt til et eller andet gammelt Kloster her i Landet viste, at man nu i den lærde Verden herhjemme havde faaet Øjet opladt derfor. Det gjenopstandne Ordensliv stod i frodig Væxt iblandt os: *St. Josefsøstre* med deres ypperlige Institutioner og *Fædrene af Jesu Selskab* som anerkjendt dygtige Pædagoger og Missionærer havde nu i Aartier virket til Velsignelse her i Landet. Ved Rosenkranskirken havde man i Dag den Glæde med *St. Josefsøstre* og *Maristbrødrene* at byde det tredje Ordenssamfund, *de graa barmhjærtige Sygesøstre* Velkommen. De kom fra St. Hedvigs skønne Land, Schlesien, og stode under den h. Elisabeths særlige Varetægt. Biskoppen saa et godt Varsel for Ordenens Trivsel i den Omstændighed, at

disse fire svenske Sostre vare komne hertil fra vor gamle, danske, skaanske Provins netop paa St. Laurentii Dag. Den danske Kong Knud havde bygget Domkirken i Lund til St. Laurentii Ære og nu kom paa St. Laurentii Festsdag de svenske Søstre for at optage en stor Gjerning i Danmark. Biskoppen stillede derfor Ordenens Virksomhed under den h. Laurentii Beskyttelse.

Efter Prælatmessen istemtes *Te Deum*, til Tak for den nye religiøse Tilvæxt, der vil blive til mange Syges Gavn og Velsignelse. Højtideligheden sluttede med den liturgiske Velsignelse.

Forstanderinden for St. Elisabethssøstre, som navnlig ville beskæftige sig med ambulante Sygepleje i Hjemmene, hedder Mr. *Katharina af Siena*, de tre andre Søstres Navne ere Sr. *Kosmasia*, *Miltrandis* og *Lazara*. En talrig Forsamling fyldte Rosenkranskirken ved denne højtidelige Lejlighed.

Portugal. Den vilde Agitation, som siden Aar og Dag drives her af Republikanerne og Fritænkerne — navnlig siden den sidste katholske Kongres i Lissabon — imod Kirken og Gejstligheden, har den 30. Juli ført til forargelige Gadespetakler. De offentlige Processioner under Festlighederne i Anledning af St. Antonius af Paduas Centenarium bleve paa den pinligste Maade forstyrrede af Pøbelen, som var bleven ophidset af Republikanerne og Fritænkerne. Agitationen er Siden bleven fortsat med forøget Lidenskabelighed; man nøjes ikke med at fordre, at Medlemmerne af Jesuiterordenen og andre Ordener skulde udvises af Landet, men der rejstes ogsaa de utroligste Beskyldninger mod Gejstligheden i Almindelighed. Den kirkefjendtlige Presse undsaa sig end ikke for at udbrede et taabelig Rygte om, at mange Gejstlige røve Børn, for at dræbe dem eller sende dem til Afrika. Forskjellige Voldsgjerninger ere blevne udøvede mod de Gejstlige paa Gaderne og Flere ere endog blevne truede paa Livet. Her som saa mange andre Steder er det Frimureriet, som staar bag ved og forbereder det gunstige Øjeblik, da Tronen kan styrtes og Portugal erklæres for en Republik.

Rom. Flere store *Katholik-Kongresser* ville blive holdte i en nær Fremtid, saaledes i *Turin* de italienske

Katholikers Generalforsamling, i *Majland* den eucharistiske Kongres og i *Livorno* den Marianske Kongres.

München. I Dagene fra den 25. August til den 28. August afholdes i Bayerns Hovedstad de tyske Katholikers *42de Generalmode*. En Mængde fremragende Talere og Rigsdagsmænd have anmeldt deres Komme.

Wörishofen. Den 19. Juli indtegnedes i Kneipp-Foreningskancelliet den 50,000de Kurgæst. Kontrollen begyndte den 16. Marts 1891. I Løbet af fire Aar og fire Maaneder have saaledes 50,000 Personer søgt Hjælp hos den bekendte Msgr. *Kneipp*.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 18. August. 11. Søndag e. Pintse. **Maria Himmelfart** eller **Optagelse i Himlen.** Joakim, den h. Jomfrus Fader. (Pave Leo den XIII.s Navnedag). I St. Ansgars Kirke Kl. 10 højtidelig **Pontifikalmesse** med Prædiken. Samme Dag afholdes i Vikariatets samtlige Kirker og Kapeller **Ansgarius-Bonifacius-Kollekt** til Fordel for de mest trængende kirkelige Anstalter her i Landet, og anbefales derfor denne Kollekt indtrængende til Katholikernes Offervillighed som den vigtigste af vore Kollekt her i Landet. — **19. M.** Oktavdag. — **20. Ti.** Bernhard, Kirkelærer og Bekjender. — **21. O.** Johanne Franciska, Enke. — **22. To.** Oktav af Marias Himmelfart. — **23. F.** Filip Benitius, Bekjender. — **24. L.** Bartholomæus. Apostel.

Søndag den 25. August. 12. Søndag e. Pintse. Marias Hjertes Fest.

St. Ansgars Kirkeskole. Det nye Skoleaar begynder efter endt Sommerferie Lørdag den 17. August.

St. Knuds katholske Drengeskole. Det nye Skoleaar begynder Tirsdag den 20. August. Skolen omfatter baade Elementar- og Realundervisning og forbereder til Præliminærexamen. Nye Elever bedes snarest mulig indmeldte hos Skolens Bestyrer G. Frius, Rektor.

Mariakongregationen for Ynglinge holder **Fælleskommunion** Søndag den 1. September Kl. 8¹/₂ i Kapellet i Stenogade. — Samme Dags Eftermiddag vil, saafremt Vejret tillader det, Ynglingekongregationens **Skovtur** blive afholdt. Man anmodes om i Tide at opgive sit Navn og indbetale Kontingentet (mindst 1 Krone) hos Kongregationens Præses.

Arbejde søges. En Enke beder gode Trostfæller om lidt Formiddagsbeskjæftigelse. Man henvende sig i Rigensgade 8, 3. Sal 1. Opg. hos Md. Valentiner eller hos Redaktionen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Købmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 34.

Søndagen den 25. August.

1895.

Indhold: Lady Clare Feilding. Det 19. Aarhundredes Undergjøreriude. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Frederiksberg. Mariebo. Afrika. Australien. Mailand. Kajserswerth. Konstantinopel. — Bekjendtgjørelser.

Lady Clare Feilding.

(Efter „Franciscan Annal's“ for Juli d. A., udgivne i Klosteret Sankt Asaph i England.)

—o—

Lady Clare Feilding, Earlen af Denbigh's ældste Datter, døde i sit 34. Aar den 26. Maj d. A. —

Meget har der været skrevet og af Mange om denne elskværdige Person, saa meget, at der Intet er at sige. Vi maa imidlertid dog ogsaa bringe hende den sidste Tribut, thi hendes Død var for os et smerteligt, personligt Tab. Hendes altid rede Pen var bestandig til vor Tjeneste. From og ren som Faa, sjælden aandelig begavet, aandede alt, hvad hun skrev, Gudsfrygt, Forstandighed, en sund og klar Bedømmelse. — Hun var et i Sandhed trofast og værdigt Medlem af den h. Franciskus' tredie Orden. I hvor optaget hun end var af Arbejde for sin fattige Næste, i hvor udfyldt hendes

Tid end var, glemte hun os dog aldrig, derfor begræde vi hende som den trofasteste Medhjælperinde i vort Livs Gjærning.

Pater *Bampton* valgte som Text for sin Mindetale over hende: »Du gav Glæde« (Ps. 10. 7.). Det lyder som en Indgivelse, thi det indbefatter hendes hele Liv og Væsen. Hun var i Sandhed, og vi paatage os det fulde Ansvar for Paastanden, »Israels Glæde og vort Folks Ære«. En bestandig Kilde til Glæde for sine Egne, en sjælden Veninde, et Mønster paa Tro og Gudsfygt — saaledes bragte hun Tillid til og Anerkjendelse af katholsk Fromhed og Dyd baade til Anderledestroende og til Fritænkere. Hun var den første højbaarne Dame, som i Aand og Gjærning sluttede sig til det fortjenstfulde Foretagende, »*St. Philips Hus*« i Londons East-End, grundet af Lady *Victoria Howard*, Hertugen af Norfolks Søster. Hun virkede der som en sand Barmhjærtighedens Engel, hendes Besøg bragte Solskin i de Fattiges Hjem, hendes milde Ord bragte Trøst og Haab i mange sørgende eller syndige Sjæle. Kjærligheden og Ærbødigheden, som hun blev en Gjenstand for hos Alle dem, der kjendte hende i disse Elendighedens og kun altfor ofte ogsaa Syndens Boliger, lagde sig paa en rørende Maade for Dagen ved Sorgen over hendes Bortgang og ved den inderlige Deltagelse i Bønnerne for hendes Sjæls Fred. Og saaledes var det overalt.

I vor Tid er man ofte saa tilbageholdende i at udtrykke sig, endog naar det gjælder vort Folks ædleste Døtre. Men, om end den private Anerkjendelse holder sig sky tilbage, den offentlige er frimodig, og de højt udtalte anerkjendende og beundrende Stemmer i alle Samfundsklasser — endog blandt Protestanterne — ved denne Lejlighed ere utallige.

Lady Clare havde samlet omkring sin magnetiske Person en Skare af taknemlige og hengivne Hjærter,

som hun ofrede til Gud. For hendes kjærlige, fromme og udmærkede Moder, Enkegrevinden af Denbigh, er det en vemodig skjøn Trøst, at hendes elskede Barns Minde skattes og æres af Alle, endog af den kritiske Verden, og at der er mange ensomme Hjærter, for hvem Livet efter Lady Clares Bortgang vil synes mørkere og tungere. Glæden, som Lady Clare udbredte om sig, kom fra Gud. Det er kun enkelte givet altid at fremkalde og meddele Glæde. Vel formaar endog Egenkjærligheden det imellem. men at gjøre Udbredelsen af Glæde til sit Livs Formaal, det formaar kun hellige Sjæle.

For tolv Aar siden skrev Lady Clare en »*Essay*«, hvori hun nedlagde det Grundprincip, hvorefter hun styrede hele sit fromme Liv.

— »Det blev mig engang sagt af en gammel, from Præst, at den hellige Jomfrus Nærværelse ved Brylluppet i Kana, indeholder en skjøn Lære for dem, der leve i Verden og stræbe efter at følge hendes Exempel. Uden affekteret, iøjnesaldende Fromhed, uden køligt Hovmod deltog Guds Moder i den simple Fest i Galilæa. Hendes milde Medfølelse udstrakte sig baade til hendes Næstes Glæde og Sorg, hendes levende Barmhjærtighed var altid rede — dengang som nu — til enhver Kjærlighedens Gjerning, og det var hende som saa, at Gjæsterne manglede Vin. Det kunde synes forunderligt, at just hun bemærkede det, og mangen en Nutids Filantrop vil maaske mene, at det havde været bedre at lade dem være foruden. Saaledes tænkte ikke den hellige Jomfru. Det var ikke et vigtigt Spørgsmaal, det handlede om; der var ingen Forbrydelse at forhindre, ingen Synder at omvende. Det handlede kun om nogle faa Menneskers Fornøjelse, om at deres tarvelige Gjæstfrihed ikke maatte blive

forstyrret og ingen Sky maatte formørke deres Glæde; derfor foranledigede hun sin Søn til at fremskynde »sin Time« og til at gjøre sin første Undergjerning.

Ligesom den hellige Jomfru bragte Glæde til Bryllupsgjæsterne i Cana, saaledes maa et »*Maria Barn*« være et Glædens Bud i den Kreds, hvori hun bevæger sig. En fransk Forfatter siger paa hin lette Maade, paa hvilken Franskmandene forstaa at udtrykke dybe Tanker: »En af Eders første Pligter i Livet er at være *elsk værdig*, Kvindens egentlige Mission er at saa *Glæde*, for at der deraf kan høstes Dyd«. Det er Herrens Forret at omvende Sjælene ved Sorg og Prøvelser; — det er vort Privileg at vinde Hjærter for Himlen ved at bringe Glæde. Dette er lettere sagt end gjort. Jeg mener, at mangan en Sjæl føres sikrere til Fuldkommenhed ved daglige Selvfornægtelser og Ofre, end ved højtravende Tale eller store Gjæringer. Lader os overveje, hvad dette betyder.

For at skabe Andres Lykke, maa man selv være lykkelig — ikke lykkelig i verdslig Forstand, men lykkelig formedelst den »Fred, som Verden ikke kan give«, den Hjærtets Lykke, som er et med Guds Villie, som istedetfor at sky Modgang og Kors i Livet, er beredt til at optage disse med Mod og Frejdighed og væbnet med Bevidstheden om Herrens Hjælp og Kjærlighed. Hjærtet maa ikke være for haardt til at være kjærligt, ikke for blødt til at være alvorligt. Det maa forstaa St. Paul's »Sorg med den Helligaands Glæde«, forstaa den Resignation, som ikke er Haabløshed, men som netop er et Overmaal af Tillid og Fortrøstning. Lykke betyder ikke at være uberørt af Sorgen. Den sande og dybeste Lykke har som oftest sin Rod i overvunden Smerte, i den magiske Kraft at forstaa at vinde overnaturlig Fred og Glæde ud af Livets tungeste Prøvelser. Saaledes bør et »*Maria Barns*« Medgift være for Livet.

Dette er dog ingen let Opgave. Naar hun vil smykke Korset med Blomster, maa Korset staa hende selv nær. Dets Nagler og Kanter ville mangen Gang saare hendes Bryst og hendes Hænder, men Blomsterne Duft er ingenlunde ringere fordi Hænderne, som, bandt dem, bløde.

Dette er imidlertid ikke Alt. Det er ikke nok at have Medfølelse med Andres Sorg. Et »*Maria Barn*« maa ogsaa forstaa at tage Del i Andres Glæde. Det er paa Tiden at Folk lære, at for at være from og god, er det ikke nødvendigt at være trykkende streng eller kjedsommelig. Det er ofte »de gode Sjæle«, der gøre Fromheden saa lidet tiltalende, saa at ikke Flere følge deres Fodspor. »Glæd Dig i Herren«, siger St. Paul. »Jeg gjentager det, glæd Dig«. Guds Nærværelse bør være som Solskin i vor Stue. Et Menneske, som alvorlig stræber efter at udbrede sin gode Indflydelse i sin Kreds, maa forstaa at blive Centrum for dens Liv, dele dens Interesser, tage Del i dens Glæder, gaa op i dens Arbejde og Virksomhed. Ens Indflydelse maa være indirekte, ubemærket, ikke fremtrædende. Den Hustru eller Søster, som forstaa at blive Midtpunktet i et lyst og lykkeligt Hjem og hvis Kjærlighed til Gud spores i daglige Kjærligheds-Gjerninger, i stille Betænkksomhed for Andre, d. v. s. i praktisk Kjærlighed til Næsten, en Kvinde, som forstaa at nedsænke sin egen Hjærtefred i Andres Hjærter, er mere istand til at forhindre Synd og drage Hjærter til Gud, end det Menneske, som vil tvinge sin Fromhed ind i Andre og som med Skrupler og Betænkeligheder nægter at tage Del i de uskyldige Glæder, der ere Hjemmets Værn og Støtte.

Det siges ofte med Rette om gode Mennesker, at de ere trykkende i Omgang, at deres Tale altid er saa gudelig eller kun har Andres Tro eller Vantro til Gjenstand, at deres Klædedragt er uskjon, deres Selskab kjedsommeligt, deres LigeGYldighed for Alt, hvad der

ikke alene drejer sig om Religionen, irriterende. Det er denne, kun altfor ofte berettigede, Dom, som et »*Maria Barn*« bør søge at undgaa. Endog den hellige Frants af Sales ønskede, at fromme Kvinder skulde klæde sig med Smag, saafremt de ikke havde indviet hele deres Liv til Bod og Ensomhed. De bør selv gjøre deres Hjem, i bedste og reneste Forstand, saa tiltrækkende som muligt.

At dette kan ske uden Skade for Religionens helligste Pligter, at en saadan Stræben, ledet af alvorlige Motiver og rene Hensigter kan helliges og hæves op til de religiøse Pligters Sfære, derpaa er der mange Exempler blandt de frommeste, mest begavede Kvinder, baade i vor Tid og i Fortiden. Skjønhedssands og intellektuel Begavelse anses altfor ofte som Redskaber kun til Synd og Skam. Vi bør søge at bevise, at Skjønhedssands er i Sandhed, hvad den fra Begyndelsen har været og endnu den Dag i Dag skal være: en Hjælp og en Stige til Opnaaelsen af Fuldkommenhed og Dyd. Katholske Kvinder bør bevise, at de ikke staa tilbage for Andre i Besiddelsen af de Gaver og Talenter, som naar de benyttes i højere Forstand, gjøre Hjemmet skjønt og Omgangen tiltalende, ja at deres Tro, deres høje Fuldkommenhedsmaal bør opmuntre til at dyrke de dem skjænkede Gaver og Talenter og til ikke at skjule dem, om det saa end var under det reneste Dække, men derimod til stedse at benytte dem til Herrens større Ære«. —

Lady Clare var, som vi have sagt, Tertiar, Medlem af den h. Franciskus' tredie Orden. Hendes religiøse Livs dybe og inderlige Alvor, hendes absolute Frihed for de beklagelige Overdrivelser, der saa ofte skade fromme Menneskers gode Indflydelse, hendes Glæde i at tjene Gud og Næsten, hendes ejendommelige Enfoldighed og Naturlighed, ved Siden af hendes sjældne Begavelse, hendes tiltalende og tiltrækkende Væsen væk-

ker vor Beundring, tilskynder til Efterligning og er den berettigede Grund til, at vi hædre og ære hendes Minde.

B.

Det nittende Aarhundredes Undergjørerinde.

(Fortsat.)

—o—

Diokletian haabede endnu bestandig at han vilde være i Stand til at bøje den h. Filumenas Villie. Han anvendte i dette Øjemed flere grusomme Pinsler, blandt hvilke ogsaa den smertefulde Hudstrygning.

»Da hun har vovet,« sagde den vilde Kejser, »at foretrække en af sin Nation til en vanærende Død dømt Forbryder for en Kejser som mig, saa fortjener hun, at min Retfærdighed behandler hende, som han er bleven behandlet«.

Filumena bliver pidsket.

Diokletian gav altsaa Befaling til, at man skulde berøve hende hendes kostbare Klæder og binde hende til en Søjle. Og skulde man tro det? han vover, i Hoffets Nærværelse, at lade hende pidske med Remme, som vare forsynede med Blykugler. Bødlerne udførte denne grusomme Befaling med en saadan Heftighed og Brutalitet, at Filumenas hele blodige og sønderrevne Legeme kun blev til et eneste Saar. Medens man pinte hende paa denne Maade, opofrede den ydmyge Jomfru sine Smerter til Gud i Forening med de Lidelser, som Jesus Kristus, hendes Brudgom, havde lidt til vor Frelse.

Hun bønfuldt ogsaa denne retfærdige, men uendelig barmhjærtige Gud om, at han vilde tilgive hendes Forfølgere.

Imidlertid frygtede Tyrannen Diokletian for, at hun skulde dø under disse skrækkelige Lidelser og Smerter. Han lod hende derfor atter slæbe til Fængslet, hvor hun, saaledes mente han, vilde udaande sit sidste Suk. Men han blev skuffet i sin Forventning, ligesom ogsaa den h. Filumena blev skuffet, idet hun haabede, at hun nu snart skulde blive forenet med sin himmelske Brudgom. Der vederfaredes nemlig den h. Filumena det samme, som vi finde optegnet i flere andre Martyrers Historie fra hine Dage. To straalende Engle viste sig for hende i Fængslet og helbredte paa en underfuld Maade hendes Vunder og gjorde hende stærkere og modigere end hun havde været det før Hudstrygningen. Den almægtige Gud havde virket det samme Vidunder, han 37 Aar i Forvejen virkede til Gunst for den h. Martyrinde Agathe, da den grusomme Statholder paa Sicilien, Quintinian, havde ladet hendes Legeme sønderrive.

Kejser Diokletian blev den følgende Morgen underrettet om det Vidunder, som havde tildraget sig i Nattens Løb i Fængslet. Og da Lidenskaben, som denne ulykkelige Fyrste havde fattet overfor den jomfruelige Martyrinde, var lige saa stærk i hans Hjærte, som hans Had mod de Kristne, følte han atter Haabet vaagne. Han lod hende derfor kalde, betragtede hende med Forbauselse og søgte nu at overbevise hende om, at hun, dersom hun var helbredet, maatte takke Guden Jupiter derfor.

»Ja, Filumena«, sagde han, »Jupiter vil, at du skal blive Kejserinde i Rom. Tag imod Tilbudet, som jeg i dette Øjeblik gjør Dig til din egen Fordel. Aldrig vil Du finde en større Lykke, end den, at herske med mig over hele Verden og at blive overøst med alle de Æresbevisninger, som en Dødelig nogen Sinde kan ønske sig«.

Filumena bevarede først en alvorlig Tavshed —

hun lyttede til den Helligaands Stemme, som talte i hendes Indre. Men saa aabnede hun sin Mund og sagde til Kejseren: »Dine Løfter, o Kejser, formaa lige saa lidt som dine Trusler at forandre min Villie; med Guds Naade vil jeg forblive tro mod min Gud«.

Da Kejseren saa, at hans Forsøg vare ganske frugtesløse, søgte han at fuldende sit djævelske Værk, han rettede forskjellige Spørgsmaal til Martyrinden, for at bringe hende i Forlegenhed og faa hende til at skamme sig over sin Uvidenhed. Men den Helligaand, som havde holdt Filumena oprejst med saa stor Standhaftighed under Hudstrygelsen og overøst hende i Fængslet med nye Gunstbevisninger, opfyldte hende i dette Øjeblik med et saa klart Lys, at hun formedelst denne overnaturlige Oplysning saa sig i Stand til at tilintetgjøre alle Tyrannens falske Paastande og Bevisgrunde. Hun talte saa veltalende om Kristendommens Skjønhed, om Jesu Kristi Guddom, om Afgudsdyrkelsens Daarskab, at hverken Diokletian eller hans Hoffolk, som vare tilstede, kunde svare hende nogetsomhelst. Paa den h. Filumena bekræftedes Herrens Ord: »Man skal lægge Haand paa Eder og forfølge Eder, overgive eder til Retten og hudstryge eder, føre eder for Fyrster og Konger for min Skyld. dem og Hedningerne til et Vidnesbyrd. Men naar de overantvorde eder, da skulle I ikke tænke paa, hvorledes og hvad I skulle tale; thi det skal gives eder i samme Time, hvad I skulle tale. Thi det er ikke eder, som tale, men eders Faders Aand, som taler i eder«.

Denne Kristi Forjættelse er i flere Tilfælde gaet bogstavelig i Opfyldelse, idet hellige Martyrer, som den h. Filumena, have talt overfor Kejsere og Tyranner, der forfulgte dem. om den katholske Kirkes Lære med den hele theologiske Nøjagtighed og Bestemthed, uden foregaaende særegne Studier og uden at have forberedt sig paa deres Tale. Vi kunne som et Bevis

ogsaa anføre den store hellige Katharina af Alexandria, som led Martyrdøden syv Aar senere end den h. Filumena. Denne Martyrinde gjorde ved den Visdom, hvormed hun forkyndte og forsvarede Kristendommen, Tyrannen Maxentius og alle hans spidsfindige Filosofer til Skamme, som vilde forføre hende til Frafald fra Troen.

Nye Lidelser — nye Vunder.

Lidenskab gjør blind. I Stedet for at bøje sig for Vidunderet, som Jesus Kristus havde virket i Fængslet til Gunst for sin Brud, bliver den vantro Tyran rasende og befaler, at man skal befæste et Anker til Jomfruens Hals og begrave hende i Tiberflodens Vande. Men atter her træder Gud hjælpende til, som det hændte i hine Dage med saa mange fromme Martyrer. Man havde rigtignok faaet et tungt Anker bundet til Filumena og kastet hende i Tiberen; men i samme Øjeblik viste sig atter de to Engle, som sønderskare Touget, der bandt hende til Ankeret, og bare hende, medens Ankeret sank ned i Dybet, tilbage til Flodbredden, hvor en Mængde Tilskuere vare tilstede. Mange iblandt disse Øjenvidner omvendte sig og lode sig senere døbe. Andre nægtede vel ikke Vidunderet — det var jo for øjensynligt — men de tilskreve Trolddom og magiske Kræfter det og udstødte vilde Hyl, idet de erklærede Filumena for en Hex og Troldkvinde. Saaledes tjene de samme Midler, som bidrage til Nogles Frelse, til Fordærvelse for Andre paa Grund af deres onde Hjærte. Men baade af de Første og af de Sidste véd Gud at drage Nytte til sin Kirkes Forherligelse og sit hellige Navns Ophøjelse.

Diokletian stillede sig paa de Forhærdedes Side. For ham stod Vidunderet som et guddommeligt, overnaturligt Tegn, men hans Hjærte var fordærvet. Han lader den fromme Martyrinde slæbe gennem Roms

Gader, og da han frygter for at hans Offer skal undslippe, befaler han, at man skal sende en Hagel af Pile imod hende. Strax bindes for anden Gang den h. Filumena til en Søjle, og en Skare af Bueskytter slynge tusinde Pile imod hende, som gjennembore hendes Kjød og bedække hendes hele Legeme. Blodet flyder i Strømme og hun falder i Afmagt. Den samme Lidelse underkastedes ogsaa den h. Sebastian i hine Tider.

Da Kejseren saa, at hun faldt i Afmagt og var Døden nær, befalede han, at man atter skulde slæbe hende til Fængslet. Her kunde den h. Filumena atter aande en Smule og fornye sine Kræfter under en inderlig Bøn til Herren. Pludselig forvandlede hendes Afmagt til en fredelig Søvn. Alle Pilene, som sad i hendes Legeme, faldt ud af dem selv og Saarene lægtes pludselig. Ikke et eneste Spor blev tilbage af den grusomme Lidelse, og da hun vaagnede, følte hun sig stærkere end nogen Sinde.

Diokletian bliver underrettet om det nye Vidunder. »Velan,« raaber han i et Anfald af Raseri, »saa skal hun gjennembøres med Kastespyd og dø«.

Vi bemærke her, at det var den fjerde Dag, den h. Filumena led. Bødlerne skynde sig med at efterkomme Kejserens Betaling. Man bringer hende for sidste Gang ud af Fængslet. Hun føres til Retterstedet. Bueskytterne, som omringe hende i ti Skridts Afstand, samle alle deres Kræfter. Uden Barmhjertighed slyngede Landserne imod hende; men ved Guds Styrelse vægre Spydene sig, saa de naa ikke hen til Martyrinden. Ude af sig selv af Raseri, erklærer Kejseren det for »Trolddom« og befaler, at Pilene skulle gjøres glødende og saa slynges for tredje Gang mod den kristne Martyrinde.

Men Herren spotter over de Ugudeliges Anslag; thi disse glødende Pile vendte, efter at have gennemuset en Del af Rummet i Retning af den h. Filumena,

atter tilbage og ramte Bødlerne, som havde udsendt dem. Sex Bueskytter døde, de andre flygtede rædselsslagne bort, og Mængden truede med at gjøre Oprør.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. I Løbet af Sommeren er der paa den højærværdigste Biskops Bekostning bleven foretaget en større Reparation af de to til St. Ansgars Kirke hørende *Korloger*, idet de ere blevne malede og opforgyltde ligesom ogsaa Loftsdekorationerne ere blevne restaurerede og Gulvene der som i hele Kirken ferniserede. Man maa kun beklage, at Nogle — som det maa antages — af Letsindighed allerede have begyndt paa at ødelægge Malerarbejdet ved f. Ex. at kradse og skrive paa Ruderne — en Skade, der er saa meget større, som den ikke godt lader sig reparere. Vi ville imidlertid haabe, at disse Linier ville hindre en Gjentakelse.

— En gammel katholsk *Altertavle* forestillende den h. Martyr og Diakon *Laurentius*, er paa Helgenens Festsdag i Aar (10. Aug.) atter kommen til Ære og Værdighed. Altertavlen, som skal være den eneste bevarede her i Landet, havde ifølge »Holbæk Av«. i mange Aar henligget i *Hørve* Kirkes Taarn i Stumper og Stykker, indtil den nu ved Nationalmusæets Foranstaltning er bleven rensat og derefter anbragt inde i Kirken paa Taarnets søndre Væg. Den bestaar af en Midterfløj og to Sidefløje. I Midten ses den h. Laurentius, en c. 2 Alen høj Figur med et smukt Ansigt; den er udskaaren i Egetræ og har været malet. Sidestykkerne fremstille Scener af den h. Laurentius' Liv; man ser ham omgiven af Fattige og Krøblinge, for Dommeren, prædikende og endelig liggende paa Risten, paa hvilken han blev brændt den 10. Aug.

258 under Kejser Valerians Forfølgelse. Den lille Hørve Kirke synes saaledes i den katholske Tid at have været en St. Laurentius' Kirke.

— I *Vordingborg Slots* Ruiner, hvor der i flere Aar foretages Udgravninger, har man paa det Sted, hvor Slotskirken har staaet, ifølge »Vordingb. Av«. i disse Dage gjort et interessant Fund, som ogsaa hidrører fra den katholske Tid, idet man har fundet to gamle Signeter, som have tilhørt *katholske Gejstlige*, hvis Navne findes graverede i Signeterne. De hidrøre fra den første Halvdel af det 14. Aarhundrede. Det ene er spidst ovalt med en Helgenfigur i Midten, udenom hvilken staaer paa Latin: »*Præsten Jørgens Segl*«; det andet er rundt og forsynet med en lille Øsken til at bære det i og har tilhørt Præsten *Thor- kel Faaborg*. Begge Signeterne ere velbevarede, og der er med det første taget flere saa skarpe og klare Aftryk, at man skulde tro Signetet var skaaret fornylig og ikke for over 500 Aar siden.

— Pastor *Vilh. Beck* er, som bekjendt, altid smagfuld i sine Udtalelser. I »Annexet« til »Den indre Missions Tidende« for 15. Aug. skriver han bl. a.: »Jeg mindes fra mine Studenterdage en Ytring af Geijer, som blev anført i en Forelæsning: »at der gaar et katholsk Drag igjennem Verden i vore Dage«. Jeg tror nu ikke, at dette »katholske Drag« har saameget at betyde, som Mange frygte for, dertil er Katholicismen en altfor død og aandløs Religion, til at den skulde kunne have synderlig Indflydelse paa virkelig vakte og søgende Mennesker; det vil i det Højeste være nogle enerverede Grevinder og forlevede Verdensdamer, som kunne finde Behag i denne personlige Selvopgivelse ved at lægge sin Salighedssag hen under Pavens Autoritet og Kommando«. — Det er jo rart, at den stakkels hellige Pastor Beck, som har saa saameget at ærgre sig over og hvert Aar maa sendes til Karlsbad

for at styrke sit Helbred, bevarer Sindets Ligevægt overfor det »katholske Drag«. Finde vi en anden Gang noget rigtig Morsomt i hans Blad, skulle vi ikke undlade at meddele vore Læsere det.

Frederiksberg. Næppe ere *St. Elisabethssøstrene* ankomne til Hovedstaden og indstallerede i deres beskedne Bolig paa Frederiksberg, førend de ogsaa allerede befinde sig midt i deres Gjerning. Alle Søstrene ere nemlig optagne og have hver sin Syge at pleje.

Mariebo. Da Priserne paa Roesukker ere dalede ganske betydelig, mente Mange, at Indførsel af *polsk* Arbejdskraft i Aar vilde blive ikke saa lidt ringere end ifjor. Det har dog vist sig, at Forskjellen kun er bleven liden. Paa sin første Rundrejse blandt Polakkerne i Danmark har højærv. Pastor *Ortved* uddelt til dem *493 hellige Kommunioner* — et yderst smukt Resultat. Naar den desværre paa Grund af den meget Regn forsinkede Høst er til Ende, vil han endnu en Gang besøge samtlige, paa over 40 Arbejdssteder adspredte Polakker.

Væsentlig for at faa et Midtpunkt for Sjælesorgen blandt disse Arbejdere samlede Pastor Ortved sidste Vinter en Del Penge i Polen. Den 13. August blev Skjødets udleveret til Ansgariusstiftelsen paa en Byggegrund med derpaa staaende nybygget og til Præstebolig sig egnende Hus. Ejendommen er 12,200 □ Alen stor — den største, det Apostoliske Vikariat ejer — og kostede 7500 Kr. alt i alt. Til Bygning af et Kapel haves slet ingen Penge endnu, men Haabet staar til yderligere Hjælp fra denne Sags Venner.

Under 19. Juli er der meddelt højærv. Pastor Ortved kongelig Udnævnelse til edsvoren Tolk i det polske Sprog; han er den eneste i Danmark.

Afrika. Fra Missionsomraadet *Zambo* ved *Zambesi* skrives til »Køln. Volksztg.»: »Det synes som om Mulletter have *forgivet hele Missionspersonalet*. Pater

Hiller er tilbage, efter at han har begravet begge sine Ledsagere. Han selv har været dødelig syg. I Kachomba, mellem Tete og Zambo, mødte jeg *Kommandanten* i Zambo, der ogsaa var haardt angreben. Han sagde til mig, at han kunde takke Pater Hillers medicinske Kundskaber for sit Liv. Man antager, at arabiske Slavejægere have søgt at tilintetgjøre Missionen paa denne underfundige Maade.

— I Følge et Rygte fra *Uganda* have Belgierne *hængt* den bekjendte engelske Kjøbmand *Stokes* i Lindi i Kongostaten. Stokes skal have solgt Krudt og Skydevaaben til den indfødte Høvding Kiuonge, som fører Krig mod Belgierne. Stokes var oprindelig *protestantisk Missionær*, senere blev han den betydeligste europæiske *Elfenbenshandler* i det østlige Afrika og havde skaffet sig en anset Stilling i det Indre ved sit Giftermaal med en Wanjamwesi-høvdinges Datter. En ret ejendommelig Hedningemissionær synes Hr. Stokes under alle Omstændigheder at have været. Muligvis giver »*Sp.*« os i Nationaltidende en rørende Beskrivelse af hans kristelige Virksomhed i »Missionsmarken«.

Australien. Da Msgr. Polding for 60 Aar siden, i Aaret 1835, blev udnævnt til apostolisk Vikar i Ny-Sydwaales, fandtes der i hele Australien kun 8 Præster og 4 theologiske Studenter. Nu findes der i Australien 1 Kardinal, 5 Ærkebiskopper, 26 Biskopper og apostoliske Vikarer, 1000 Præster, 2 Seminarier, over 1000 katolske Anstalter, i hvilke 85,000 Børn blive opdragne. I det Hele findes der i Australien omtrent 700,000 Katholiker.

Mailand. Den 13. eucharistiske Kongres, som afholdes i Mailand i Begyndelsen af Septembermaaned vil blive overværet af c. 100 Biskopper. Store Festligheder forberedes i denne Anledning. Med Kongressen skal ogsaa forbindes en Udstilling af gamle og moderne kirkelige Kunstgjenstande.

Kajserwerth. I »Aarvog for kristelig Underholdning«, som udgives af Diakonisse-Anstalten i Kaiserswerth, meddeles S. 109: »At vi ogsaa til Rom, *Byen. hvor Paven troner*, have sendt *to nye Diakonisser*, vil forhaabentlig enhver evangelisk Kristen billige«. — Vi tro ikke, at denne mægtige Begivenhed vil faa den pavelige Trone til at vakle.

Konstantinopel. *Den tyrkiske Sultan* agter i en nær Fremtid at sende en speciel Gesandt, *Galeb Bey*, til den h. Fader. Gesandten har foruden flere kostbare Gaver ogsaa en egenhændig Skrivelse fra Sultanen til Pave Léo XIII. Skrivelsen er et velvilligt Svar paa Pavens Skrivelse til Sultanen angaaende Gjenforeningen af de orientalske Kirker.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 25. August. 12. **Søndag e. Pintse.** Marias Hjertes Fest. — 26. **M.** Votivofficium af St. Ansgar. — 27. **Ti.** Josef af Calasanz, Bekjender. — 28. **O.** Augustinus, Biskop og Kirkelærer. — 29. **To.** Johannes den Døbers Halshuggelse. — 30. **F.** Rosa af Lima. Jomfru. — 31. **L.** Raymund Nonnatus, Bekjender.

Søndag den 1. September. 13. **Søndag e. Pintse.** De hh. Skytsengles Fest.

Mariakongregationen for Ynglinge holder **Fælleskommunion** Søndag den 1. September Kl. 8^{1/2} i Kapellet i Stenosgade. — Samme Dags Eftermiddag vil, saafremt Vejret tillader det, Ynglingekongregationens **Skovtur** blive afholdt. Man anmodes om i Tide at opgive sit Navn og indbetale Kontingentet (mindst 1 Krone) hos Kongregationens Præsæs.

Jesu Hjertes Kapel. De offentlige Katekeser gjenoptages Onsdag den 4. September Kl. 8 Aften. Der læses om Altrets allerh. Sakramente og den h. Messe.

A. v. Geyr.

Unio. Søndag den 1. Sept. Kl. 4 **Præmie-Keglespil.** Deltagerne betale 25 Øre pr. Portion. Man bedes tegne sig paa Listen, som er fremlagt paa Keglebanen.

C. W. Rasch.

Glarmesterforretning.
Nørrebrogade 31. o. G.

St. Josefs Gilde. De almindelige Møder for alle Brødre tage deres Begyndelse Mandag den 2. Sept. og holdes derefter fremdeles hver anden Mandag.

Mariakongregationen for Mænd gjenoptager efter endt Sommerferie sine Aftenmøder Torsdag den 5. Sept. Kl. 8^{1/4} i Jesu Hjertes Kapel i Stenosgade.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 35.

Søndagen den 1. September.

1895.

Indhold: Jesuitens og Præstens Ed. Reformationen i Tyskland. Det 19. Aarhundredes Undergjøreriinde. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Rom. München. Fulda. Amerika. — Bekjendtgjørelser.

Jesuitens og Præstens Ed.

—o—

En gyselig Ed, om hvis Ordlyd man nok ikke kan blive rigtig enig, eftersom den til forskellige Tider har lydt forskjelligt i Bladene, begynder atter at spøge. Midt i December f. A. var det den bekjendte Pastor *Vilh. Beck*, som aftrykte den i »Annexet«. Den Gang var den hentet fra et amerikansk Blad »Danskere«, og dette Blad tog det vise Forbehold, at Eden maatte staa for Bladet »The Portlanders« Regning. Nu er det Bladet »*Avisen*«, som har bragt den frem gennem sin »Korrespondent«, Hr. »*Blix*« i Chikago. Ordlyden, som Bladet meddelte sine Læsere Fredag den 23. August i en Artikel »Sort paa Hvidt for A. P. A« (et hemmeligt Samfund i Amerika, som gaar under Navn af »American protective association«), er ikke ganske den samme som »Annexets«, og som

Tilgift har »Avisen« nu tilføjet endnu en anden Ed, som enhver katolsk Præst skal aflægge, selv om han ikke hører til Jesuiternes skrækkelige Ordenssamfund.

Da enhver katolsk Præst — han være Jesuit eller ej — har Bevidstheden om, at han aldrig har aflagt nogensomhelst Ed i Skikkelse af »den frygtelige Tirade«, som »Avisen« paadutter Præsterne, fandt den højærværdigste Biskop sig foranlediget til sammen med alle sine Gejstlige, at tilsende Bladet følgende

Erklæring og Protest.

Da den i »Avisen«, Nr. 232 af 23. August, indeholdte Korrespondance fra Nordamerika, undertegnet Blix, er i den Grad baade præget af Intolerancens Aand og søger paa en saa utilsløret Maade at overføre det hemmelige amerikanske Selskab A. P. A.s Humbugsfanatisme paa dansk Jordbund, se vi Undertegnede os nødsagede til at fremtræde med *en offentlig Protest og Indsigelse* imod denne Færd, der er lige foragtelig baade fra Retfærdighedens og Tolerancens Standpunkt. Vi erklære, at den nævnte Korrespondance i det Hele taget ikke er andet end et Bundfald af totalt Ukjendskab til den katolske Kirkes Væsen og Lære, ligesom de i samme meddelte Edsformularer af Jesuiterne og katolske Præster ere et *ondskabsfuldt Opspind*, beregnet paa at ophidse og kildre den store Mængdes Lidenskaber.

Kjøbenhavn, den 23. August 1895.

Johannes von Euch,

Biskop,

og de samtlige herværende katolske Præster.

Efter to Dages Overvejelser optog »Avisen« denne Erklæring, men aftrykte for anden Gang Edsformularerne og gjorde Krav paa, at de Gejstlige i Stedet for at kalde Formularerne Opspind skulde »meddele Ordlyden, som de vilde vedkjende sig«, en Opgave, som

ingen katholsk Præst ser sig i Stand til at opfylde, eftersom han ikke kjender nogensomhelst Ordlyd, og det jo overhovedet først og fremmest ogsaa maa blive »Avisens« Opgave, at bevise sine Edsformularers Rigtighed. Den lover i saa Henseende at skaffe Svar fra Hr. »Blix« i Chicago om en Maanedstid. Vi faa altsaa vente saalænge, indtil Hr. Blix lader høre fra sig og med Angivelse af sit Navn, for at man kan vide med hvem man har at gjøre, og det saa meget mere, som Protesten jo er undertegnet af Biskoppen i samtlige Præsters Navn. Vi kunne derfor ogsaa lade Hr. »Sweet«, en anden anonym Skribent, som den 27. August mødte frem i »Avisen« for at hjælpe Hr. »Blix«, ligge indtil videre med sin mærkelige Artikel om »De danske Katholiker i Oprør«, hvor »sweet« det end kunde være, at vise ham lidt til Rette i forskjellige Henseender. —

Forøvrigt synes »*Le Temoignage*«, et fransk protestantisk Blad uden Betydning, at være Jesuiteredens Ophav, idet dette Blad, hvis hele Titel lyder saaledes: »*Temoignage, journal de l'église de la confession d'Augsbourg*«, har bragt den franske Text i 1890. At denne saakaldte Ed er en plump Opfindelse haade i Henseende til Form og Indhold, kan ethvert fornuftigt Menneske let indse. Flere protestantiske Blade, som oversatte den, bleve ogsaa snart overbeviste om, at de vare blevne tagne ved Næsen og gjenkaldte den med en rosværdig Ærlighed, idet de erklærede, at de havde selv overtydet sig om, at Edsformularen var *uægte*. Blandt tyske protestantiske Blade kunne vi saaledes nævne »Lieg-nitzer Zeitung« og »Schlesische Evang. Kirchl. Anzeiger«.

Et Blad i Tyskland, »Reichsbote«, søgte vel at bringe Beviser for Edens Ægthed ved at paaberaabe sig de berygtede »*Monita secreta*«; men paa dette Forsøg paa at bevise en Opdigtelse ved Hjælp af en anden Opdigtelse fik Bladet Svar endog af en protestan-

tisk Theolog, *Harnack*, som i »Theologische Literaturzeitung« (1891) skrev: »Desværre blive Forfalskninger, som *Monita secreta*, endnu bestandig udbyttede imod Jesu Selskab. Vi Protestanter maa vogte os for *falske Vidnesbyrd* imod denne »Næste«. Disse Harnacks Ord burde »Avisen« skrive sig bag Ørene.

Redaktioncn.

Reformationen i Tyskland.

(Fortsat fra Nr. 30 f. A.)

—o—

12. Reformationens Følger.

Vi have tidligere i en Række af Artikler skildret Reformationen i Tyskland, dens Forberedelse, dens Udbrud, dens voksende Udbredelse over den største Del af Nordtyskland og en stor Del af Mellem- og Sydtykland. Vi have navnlig ogsaa udpeget de Midler, hvorved det lykkedes Reformatorerne, Luther i Spidsen, at finde saa megen Tilslutning, i det mindste udadtil; thi Luther selv og andre tilstod, at den store Folkemasse i Hjærtet endnu var katholsk og med Lethed vilde lade sig gjenforene med den gamle Moderkirke. Men Reformatorerne drev dem altid dybere og dybere ind i Vildfarelsens Labyrinth, og de verdslige Magthavere, som havde taget Kirkestyret i Haanden og som kun følte sig altfor vel til Mode i Besiddelsen og Nydelsen af Kirkens og Klostrenes rige Godser og — af den evangeliske Frihed, forhindrede al Tilbagevenden til de gamle, gode Forhold.

I Aaret 1550 havde Reformationen paa Rigsdagen i Augsburg opnaaet en vis retslig Stilling inden for det tyske Riges Grænser; der var kun et Skridt tilbage til den *formelle* fulde Ligeberrettigelse med Katholikerne; *faktisk* optraadte Protestanternes Mindretal fra

først af som Herrer, og de hævdede deres anmassede Stilling ved deres tidligere skildrede revolutionære Voldsmidler.

Vi ville nu ikke længere følge Reformationens historiske Udvikling; vi maatte ellers gaa ned til vore Dage, da Reformationen i Følge de Principper, hvorpaa den er bygget, ikke har været, ej heller nu er i Stand til at skabe noget fast, bestemt, blivende. men er underkastet en stadig Omskiftelse, der ikke vil høre op, førend den sidste Protestant har gjenforenet sig med den katholske Kirke eller er gaaet under i Vantroens Nirwana. Der bliver for os kun tilbage at betragte Reformationens Følger. »Paa deres Frugter skulle I kjende dem«. Disse Ord gjælde ikke blot om de falske Profeter, men ogsaa om deres Institutioner, de af dem foredragne Læresætninger og de af dem stiftede Sekter. Har nu Historien godtgjort, at Reformationens Frugter have været alt andet end gode, saa er det alene nok til at dømme den. Det nytter ikke at indvende, at ogsaa den katholske Kirke har frembragt mange daarlige Frugter. Har der været daarlige Medlemmer i den, har der indsneget sig Misbrug hist og her, saa har det altid været en Følge af en Afvigelse fra dens Lære og Grundsætninger. For Reformationens Vedkommende derimod have de daarlige Følger været en naturlig Frugt af dens grundlæggende Principper. Vi betragte

1) de dogmatiske Følger. Lige fra Reformationens første Begyndelse af indtraadte der i Stedet for den fastsluttede Trosenhed, som til alle Tider har været den katholske Kirkes Særkende; en sorgelig Adsplittelse, en ligefrem grænseløs Forvirring, som det var umuligt at standse ved noget som helst Middel. Ikke blot de mere navnkundige Reformatorer, Carlstadt, Melanchthon, Buzer, Schwenkfeldt, Flacius o. s. v. havde deres fra Luther afvigende Særmeninger, og mange af dem bleve

Stiftere af nye Sekter, hvis Tal snart var Legio; men Spaltningen fortsattes inden for de mindre Samfund, inden for de enkelte Menigheder, ja indenfor Familierne, saa at man snart kunde sige: *Quot capita tot sententiae*; saa mange Hoveder, saa mange Meninger. Denne Splittelse var meget ubehagelig for Reformationens Hoveder. Calvin skrev endog til Melanchthon: »Det er overhovedet vigtigt at forebygge, at de kommende Aarhundreder end ikke ane den Spaltning, der hersker iblandt os; thi det er over al Maade latterligt, at vi siden Reformationens Begyndelse, medens vi have brudt med hele Verden, ikke engang kunne være indbyrdes enige« (hos Wilmers, *Lehrbuch der Religion*, Münster 1885. Bd. 2. S. 481 Anm.). Forvirringen blev des større derved, at den verdslige Øvrighed, som jo af Luther og hans Medhjælpere var bleven erklæret for den højeste kirkelige Myndighed, mange Steder paatvang Folket sine religiøse Anskuelser, saa at en og samme Menighed snart skulde være luthersk, snart zwinglianisk eller noget andet, alt eftersom Fyrsten hyldede den ene eller anden Retning.

Denne religiøse Forvirring var en naturlig Følge af, at Luther havde kuldkastet den af Gud satte Autoritet i Trossager, Pavens og Konciliernes Læremyndighed. At han satte sin Autoritet i Stedet for, kunde naturligvis kun lidet bevæge andre, der følte sig lige saa vel oplyste af den Helligaand som han. Naar han af disse (f. Ex. Carlstadt) forlangte, at de skulde bevise deres Sendelse ved Undertegn; — det var nemlig ikke nok at beraabe sig paa den indvortes Følelse, da Gud ikke omstødte den gamle Orden ved en ny uden at bekræfte denne ved store Tegn — saa var det en Selvmodsigtelse, da han heller aldrig ved Undertegn havde bevist sin Bemyndigelse til at omstøde den bestaaende Orden. Desuden beviste Luther ved idelige Selvmodsigtelser, at han var alt andet end et Guds Sendebud.

Snart lærte han, at Paven var Antikrist, ja en rigtig Djævel, snart, at hans Magt var fra Gud; snart lærte han, at man ikke maatte anraabe Helgenerne, snart at man skulde gjøre det, navnlig Maria; om Sakramenterne lærte han snart, at der var fem, snart tre, snart kun to (cf. disse og m. a. Selvmodsigelser hos A. Arndt, Blüthenstrauss aus Luthers Werken, Berlin 1874). Ogsaa paa anden Maade beviste Luther, at det ikke var Guds Aand, der drev ham til hans Gjerning, men kun hans Had imod Pavekirken. Saaledes skriver han med Hensyn til Kommunionen under begge Skikkelser, »Man skal uddele begge Skikkelser, hvad enten det er Paven kært eller ikke; ja netop derfor skal man annamme Sakramentet paa denne Maade, fordi han har forbudt det« (s. St. S. 29.)*). Det var det samme Had imod Kirken, der lod ham skrive til de tyske Ordensriddere angaaende Cølibatsloven, at, dersom et, to hundrede, tusinde eller flere Koncilier gav Præsterne Lov til at gifte sig, at de da først rigtig skulde leve kyske, eller, hvis de ikke kunde det, leve i Utugt og stole paa Guds Barmhertighed (se Esser: »Lidt mere Lys om Luther«, S. 49.). Men medens Luther saaledes forkastede den Autoritet, som i 14 Aarhundreder havde vaaget over Troens Renhed og værget om Kirkens

*) Næppe i noget Punkt er Luther saa fuld af Modsigelser, som i Læren om Nadveren. Saaledes siger han et Sted: „Man skal ikke vente paa noget Koncil, men hver Biskop skal, om end det er imod Paven, række den under begge Skikkelser“. Et andet Sted derimod: „Man skal ikke give Nogen Sakramentet under begge Skikkelser, medmindre det forinden er anordnet af et almindeligt Koncil“. Angaaende Kommunionen under een Skikkelse siger han den ene Gang: „Hine fornægte Kristum, som ikke forlange begge Skikkelser“; eller: „Hvem der kun anuammer een Skikkelse, er evig forfordømt“; en anden Gang derimod: „Det har ingenting at sige, at man har uddraget Lægfolk den ene Skikkelse“ (se hos Arndt S. 29. f.).

Enhed, gav han Hvermand Ret til at dømme i Tros-sager, ja med en Slags Ufejlbarhed afgjøre, om Præsterne lærte Sandhed eller ej (cf. Ugebl. 1893. S. 375 f.). Derved opnaaede han dog ikke andet, end — hvad han senere saa bittert klagede over — at Præsterne blev en Gjenstand for Foragt for Menigheden, og at Splittelsen, som allerede var stor nok, antog endnu større Dimensioner.

Samtidig med, at han kuldkastede Autoriteten og forkastede den ene af Troskilderne, Traditionen, med hvilken den anden, Biblen, staar og falder, gjorde han alt for at fratage ogsaa Biblen al Værdi. At han forfalskede Biblen mange Steder i sin Oversættelse, mærkede Folket maaske ikke. Men at han selv forkastede en Del af dens Bøger, medens han dog gav de andre Magt til enten at forkaste dem med ham eller ogsaa at beholde dem, det kunde kun svække Biblens Autoritet. Saaledes forkastede han Apostlen Jakobus' Brev som »en Straaepistel«, fordi »denne Jakobus ikke gjør andet end drive hen til Loven og dens Gjerninger og uden Orden kaster det ene sammen med det andet«. »Derfor vil jeg i min Bibel ikke have ham i de rette Hovedbøgers Tal; men jeg vil ikke formene Nogen, at han tænker om ham (ihn setze und hebe), som ham lyster.« Ikke bedre faren var den h. Johannes' hemmelige Aabenbaring. »Med Hensyn til denne Bog lader jeg ogsaa Enhver følge sin Lyst, og jeg vil ikke have nogen bunden til min Mening og Dom. Jeg siger, hvad jeg føler. Der er mere end en Ting, jeg savner ved denne Bog, saa jeg hverken kan holde den for apostolisk eller profetisk. Lad Enhver tro derom, hvad hans Aand indgiver ham. Min Aand kan ikke skikke sig i den Bog« (se Janssen 2, 199 f.). »Hvorhen skal den lutherske Grundsætning om Biblens Forklaring og Autoritet føre?« spurgte i sin Tid Kanniken Karl af Bodmann. Vor Tid har givet Svaret. Luthers Prin-

cip har ført til, at den liberale Retning i den protestantiske Theologi ikke blot har forkastet de af Luther forkastede Bøger, men alle til Hobe, og den konservative Del staar magtesløs overfor slige radikale Tendenser.

Følgeslutningerne af Luthers Lære bleve dragne med yderste Konsekvens. Det er sørgelig bekjendt, at nu tildags Kristusfornægterne have Herredømmet i den protestantiske Theologi og ere Lærere og Opdragere for de protestantiske Præster. Men denne sørgelige Forvildelse er ikke fra i Gaar. Allerede i 1524 blev i Nürnberg tre Malere dømt og landsforviste, fordi de nægtede Kristi Guddom. Den ene af dem, Georg Penz, ytrede i Retsforhandlingen, »han følte til Dels, at der var en Gud; men han vidste ikke, hvad han egentlig skulde holde denne Gud for; Kristus agtede han ikke; den h. Skrift kunde han ikke tro; Daabens og Alterets Sakrament holdt han for ingenting, o. s. v. (J. 2. 382.) Paa en lignende Maade havde Luther selv skrevet om Sakramenterne: »Alle Sakramenterne skulle være fri for Enhver. Hvo som ikke vil døbes, kan lade være. Hvo som ikke vil annamme Sakramentet (Nadveren), har Magt dertil. Hvo som ikke vil skrifte, maa for Guds Skyld gjøre som han vil« (s. St. S. 199.). Kan man undre sig over, at Andre ikke agtede Sakramenternes Stifter højere, end Luther Sakramenterne?

(Fortsættes.)

Det nittende Aarhundredes Undergjørerinde.

(Fortsat.)

—o—

»De Kristnes Blod er en Sæd, hvoraf nye Kristne fremspire«, er en ældgammel Udtalelse fra den katolske Kirkes første Dage, som er bleven stadfæstet over-

for mangfoldige Martyrer. Blev en Kristen pint og dræbt, saa var det ofte Hundreder af Hedninger, som bleve overbeviste om, at de Kristnes Gud var den sande Gud og den katholske Religion den sande Religion, idet de bleve rorte og rystede over den Kristnes Standhaftighed og over de Vidundere, som ikke sjældent skete paa en paafaldende Maade ved Martyrernes Død. Ofte erklærede Hedningerne strax overfor den hedenske Tyran, at de vilde være Kristne, og det hændte ikke blot én Gang, at Tyrannen strax dømte dem til Døden, saa at de rensede ved »Bloddaaben« fra Arvesynden og alle personlige Synder ilede over i den evige Herlighed.

Ogsaa ved Synet af de mange Vidundere, som Gud virkede under den h. Filumenas Martyrium, skete mange Omvendelser. Rom kom i Oprør. Overalt talte man om den græske Kongedatter, paa de offentlige Torve og i de selskabelige Sammenkomster, i de Fornemmes Paladser og i de Fattiges Hytter talte man om de Vidundere, som de Kristnes Gud virkede til Gunst for den h. Filumena.

Mange bleve eftertænkssomme, Andre bleve opbragte mod den grusomme Kejser Diokletian, som pinte og plagede en uskyldig Jomfru paa en saa underfundig Maade. Mange knurrede højt imod en saadan Hjærteløshed. Kejseren blev urolig. Skulde der endog blive Oprør i Byen for Pigens Skyld? Skulde jeg, den mægtige Kejser, der gjentagende er bleven overvundet og tilbagevist af denne svage Jomfru, blive beskæmmet endnu mere? Skal hun ved sin taabelige Egensindighed ikke blot staa mig imod, men endog ophidse Folket imod mig og bringe mine Romere til Frafald fra Guderne og til at tilbede hendes Gud? Hun maa dø, hun maa hurtig dø, ellers er det forbi med vore Guder og med min Herlighed.

Diokletian greb da til hint yderste Middel, som

Kristenforfølgerne sædvanlig anvendte tilsidst, naar de trods al Smiger og alle Løfter, Trusler og Plagerier vare blevne gjorte til Skamme, nemlig Halshuggelse.

Diokletian befaler, at Filumena skal halshugges.

Den jomfruelige Martyrinde skulde endelig, efter at langvarige og mangfoldige Lidelser havde stadfæstet hendes Troskab mod Jesus, drage ind til den evige Bryllupshøjtid. Allerede tilvinke Himlens Engle hende og indbyde hende: »*Veni, sponsa Christi*« (Kom, Kristi Brud), medens da Jorden, repræsenteret af de troende Sjæle, udraabe: »*Hæc est virgo sapiens et una de numero prudentum*« (Det er en vis Jomfru og en af de Kloges Tal). Bøddelen træder hen til hende. Højmodig, standhaftig og hengiven i Guds Villie bøjer hun sit Hoved.

Bøddelen løfter Sværdet, det suser gennem Luften, Slaget er gjort, Hovedet falder til Jorden. Hjærtet standser, et Menneskeliv, et kostbart, dyrebart Liv er afsluttet, men kun for denne Verdens Vedkommende, et andet, et evigt Liv er begyndt. Filumenas Sjæl stiger op til Himlen og drager ind i hint evige Riges Herlighed, hvor der hverken hersker Sorg eller Lidelse, hvor ingen Taare flyder mere, hvor ingen Skilsmisse adskiller mere, hvor intet Mørke og ingen Nat foruro-liger mere, hvor Gud selv som det evige Lys oplyser det umaadelige Rum og hvor en usigelig Fryd og Glæde bliver alle dem til Del, som naa didhen. —

Dette skete den 10. August i Aaret 298, samme Dag, paa hvilken 40 Aar tidligere en hellig Yngling, Diakonen Laurentius, led Martyrdøden i Rom.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Den højærværdigste Biskop, Msgr. *Johannes von Euch*, er i Søndags rejst til Udlandet og kan først ventes tilbage efter Midten af September.

Rom. Det »enige« Italiens Regering har, som bekendt, sat igjennem, at 25 Aarsdagen for den 20. September — den Dag, da Rom blev erobret ved Hjælp af Krudt og Kugler — skal fejres som stor national Festdag i Aar. Det synes imidlertid, som om det kniber med Enigheden i Festglæden. Et stort Antal Kommunalbestyrelser har saaledes meddelt Pave Leo XIII., at de ikke agte at tage Del i Festlighederne den 20. September i Rom, for derved at give Paven et Bevis paa deres Hengivenhed. Byraadet i Neapel besluttede i et stormende Møde ogsaa at fejre Festen til Minde om Roms Indtagelse i deres eget Hjem og ikke at sende nogen Deputation til Rom. Denne Beslutning vækker stor Opsigt og Forbitrelse blandt de Liberale. De bedrøvelige sociale Følger, som den 20. Sept. 1870 har haft for Rom og hele Italien tillade uden Tvivl heller ikke virkelige italienske Patrioter, som elske deres skønne Fædreland, at holde Fest til Minde om en saa ulykkelig Begivenhed.

— Pave Leo XIII.s Sundhedstilstand er trods den stærke Hede, som har hersket i Italien, meget gunstig. Hans Livlæge, Dr. Lopponi, aflægger ham kun hver Søndag Kl. 9 det sædvanlige Besøg og finder ingen-
somhelst Anledning til at foreskrive noget Særligt. Pavens regelmæssige Levemaade er derfor heller ikke i mindste Maade bleven afbrudt. Han læser hver Dag i sit lille Huskapel den h. Messe og paa Festdagen i det større Privatkapel. Forrige Søndag overværedes den h. Messe af 200 amerikanske Pilegrimme. Et andet Bevis for at han trods sin høje Alder befinder sig vel, er den Omstændighed,

at han daglig tager imod Vatikanets høje Funktionærer, Kardinalerne, eller Biskopperne og de apostoliske Vikarer fra fremmede Lande, som komme for at aflægge Beretning om de kirkelige Forhold. Fornylig havde saaledes de apostoliske Vikarer fra Madagaskar og Columbia længere Audienser hos den h. Fader.

München. I Søndags aabnedes de tyske Katholikers 42. Generalmøde, til hvilket der allerede den første Dag havde meldt sig 1500 betalende eller fuldtberettigede Deltagere, med stor Højtidelighed. Hvert Medlemskort koster 7 Mark 50 Pf., en Sum, som jo ikke Enhver kan undvære. De ikke fuldtberettigede Deltageres Antal er derfor langt større end de fuldtberettigedes. Alt tyder paa, at Trængslen bliver stor og at den store Sal i det borgerlige Bryghus, hvor Hovedforsamlingerne afholdes, bliver alt for lille. Feshallen er paa en overordentlig sindrig Maade bleven udsmykket af Münchener-Kunstnere. Baggrunden afsluttes af et Panorama, som forestiller Rom med Peterskirken. I Midten af Podiet staar en plastisk Figur, som forestiller Kirken, smuk og ophøjet, i Skjødet ligger den opslaaede Bibel og om Hovedet er en Straalekrans, som om Aftenen glimrer i elektrisk Belysning.

I Lokalkomiteens Navn aabnede Præsidenten. Grev *Konrad v. Preysing*, Mødet med den katholske Hilsen »Lovet være Jesus Kristus«, hvorefter han udbragte et »Leve Leo XIII.«, som blev besvaret af Forsamlingen med stor Begejstring. »Vi staa i Skarer omkring Korsets Banner,« erklærede han, »for os er den h. Fader i Rom Klippen, paa hvilken alle Omvæltningmagterne ville strande; derfor gjælder vort første Leve Pave Leo XIII.«

Det første offentlige Møde, der var stærkt besøgt, aabnedes af Præsident, Justitsraad *Müller*. Blandt de Tilstedeværende saas den pavelige Nuntius *Ajuti* og Ærkebiskopperne af München og Bamberg.

Præsidierne i de forskjellige Kommissioner ere fordelte saaledes: Paven og det romerske Spørgsmaal: Dr. Porsch; Missionsvæsen og Velgjørenhed: Domherre Stighofer (München); det sociale Spørgsmaal: Fr. Brandts (M. Gladbach); kristelig Kunst: Friherre v. Heeremann (Münster); Videnskab og Presse: Professor Dr. Schnürer (Frejburg, Schweiz); Opdragelse og Undervisning: Prof. Bach (München); det Ydre og Formaliteter: Justitsraad Custodis (Køln).

Følgende Taler ere bestemte for de offentlige Møder: Sognepræst Huben: Kristendom og Atheisme; Dr. Porsch: De religiøse Ordeners Virksomhed; Dr. Schädler: Arbejdet i Kristendommens Lys; Lærer Wörle: Vore Fordringer til Skolen; Dr. Gräber: Kristendommen er Statslivets Grundlag; Prof. Hertling: Pavedømmet og det romerske Spørgsmaal; Smed Schirmer: De katholske Arbejderforeninger; Prof. Grauert: Katholicisme og Videnskab; Dr. Bachem: Hele Socialismens Verdensanskuelse; Prof. Schaepmann (Holland): Pavens Bestræbelser for Gjenforeningen i Troen; Dr. Orterer: Videnskab og Skole.

Skrivelser ere indløbne, foruden fra Pave Leo XIII., fra over 50 Kardinaler og Biskopper og fra Forbundspræsidenten i Schweiz, som for Tiden er en Katholik.

Henvend 200 Blade ere repræsenterede paa Pressens Tribune. Foruden den tyske Presse af alle Partier og fra alle Landsdele er ogsaa den fremmede Presse stærkt repræsenteret. De mest ansete Blade i Østerrig-Ungarn, Frankrig, Belgien, Holland, England o. s. v. have sendt Specialkorrespondenter.

Fulda. De tyske Biskoppers aarlige Konferents fandt Sted i Fulda den 20. August og aabnedes med en Gudstjeneste i den h. Bonifacius' Krypta i Domkirken. Tilstede vare Kardinal-Fyrstbiskop Kopp i Breslau og Kardinal-Ærkebiskop Krementz af Køln. Ærkebiskoppen af Guesen-Posen, Biskopperne af Trier, Ermland, Mainz,

Limburg, Culm, Münster, Paderborn, Fulda og Armébiskop Aszmann af Berlin.

Den højtidelige Gudstjeneste i St. Bonifacius-Kryptaen overværedes ogsaa af Landgrevinden af Hessen med Følge, i hvilket saas Prins Frederik Karl af Hessen og hans Gemalinde (Kejserens yngste Søster) og Prinsesse Sybilla, Landgrevindens yngste Datter.

Amerika. En af de berømteste *protestantiske* Præster, Rev. *Thomas Dixon*, holdt for nylig i New York et Foredrag over Protestantismen i denne By. Han ytrede bl. a. at »siden de sidste 20 Aar er Protestantismen i New York bleven en kolossal Farce og en positiv Hindring for Kristendommens Fremskridt og Udbredelse. Flertallet af de herværende protestantiske Kirker ere ikke andet end Foretningsforetagender til Gavn for de Herrer Pastorer, og et Slags Underholdningssted for Menighedsmedlemmerne, navnlig for de unge Mænd og Kvinder. Baptisternes, Presbyterianernes og Methodisternes forskellige Menigheder eje her tilsammen mere end 16 Millioner Dollars, de tælle blandt deres Gejstlige betydelige og aandelig begavede Mænd, men trods alt dette bliver det protestantiske kirkelige Liv i vor By mere og mere en Sump. Protestantismen er i Virkeligheden i Begreb med at uddø!« Derefter erklærede Rev. Dixon, at der kun gaves et Alternativ: enten maatte man grundlægge en ny Kirke, som henvendte sig mere til det nu saa forsømte Proletariat og til Mellestanden, eller — New York blev romersk-katolsk. 90 Procent af alle New Yorks Indbyggere ere Arbejdere og de øvrige 10 Procent ere Herrer («Landlords»). De nuværende protestantiske Kirker kastede deres Næt ud efter de 10 Procent, og de øvrige 90 Procent kunne for dem gjerne — blive stjaalne! Dersom der ikke snart opstod en fra Grunden af ny populær Kirke paa den gamle raadne Kirkes Ruiner, vilde uden Tvivl Rom inden kort Tid triumfere over

Protestantismens fuldstændige Undergang.« Foredraget, som overværedes af en uhyre Menneskemængde fandt drønende Bifald.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 1. September. 13. Søndag e. Pintse. De lh. Skytsengles Fest. — **2. M.** Stefanus. Bekjender. — **3. Ti.** Oktavdag. — **4. O.** Oktavdag (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen.) — **5. To.** Laurentius Justiniani, Biskop og Bekjender. — **6. F.** Oktavdag (Kl. 8¹/₄ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aftenandagt). — **7. L.** Oktavdag.

Søndag den 8. September. 14. Søndag e. Pintse. Marias Fødsel. (Den højærværdigste Biskops Konsekrationsdag).

Søndagsgudstjenesten i St. Andreas Kirken i Ordrup:
Kl. 10. Højmesse med Prædiken.
Kl. 5 Aftengudstjeneste.

Søn- og Hverdage: Stille Messe Kl. 6¹/₂, 7 og 7³/₄.

Mødreforeningen. Søndag den 1. September Kl. 3 Efterm. holder Mødreforeningen i St. Josefssøstrenes Huskapel paa Toldbodvejen **et højtideligt Festmøde**, hvortil alle Hustruer og Mødre i Menigheden indbydes.

Mariakongregationen for Ynglinge holder **Fælleskommunion** Søndag den 1. September Kl. 8¹/₂ i Kapellet i Stenosgade. — Samme Dags Eftermiddag vil, saafremt Vejret tillader det, Ynglingekongregationens **Skovtur** blive afholdt.

Jesu Hjærtes Kapel. De offentlige Katekeser gjenoptages Onsdag den 4. September Kl. 8 Aften. Der læses om Altrets allerh. Sakramente og den h. Messe.

A. v. Geyr.

Unio. Søndag den 1. Sept. Kl. 4 **Præmie-Keglespil.** Deltagerne betale 25 Øre pr. Portion. Man bedes tegne sig paa Listen, som er fremlagt paa Keglebanen. Forskjellige Spil og Lege ville blive arrangerede til Medlemmernes Underholdning.

St. Josefs Gilde. De almindelige Møder for alle Brødre tage deres Begyndelse Mandag den 2. Sept. Kl. 8¹/₂ Aften og holdes derefter fremdeles hver anden Mandag.

Mariakongregationen for Mænd gjenoptager efter endt Sommerferie sine Aftenmøder Torsdag den 5. Sept. Kl. 8¹/₄ i Jesu Hjærtes Kapel i Stenosgade. Søndag den 8. Sept. Kl. 8¹/₂ holder Kongregationen atter **Fælleskommunion** i Kapellet.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 36.

Søndagen den 8. September.

1895.

Indhold: Reformationen i Tyskland. Vore Katholiker. Efterretninger fra Ind- og Udland: Sanderum. Kjøbenhavn. Køln. Indien. — Bekjendtgjørelser.

Reformationen i Tyskland.

(Fortsat)

—o—

Det er en Kjendsgjerning, at jo mere Troen forvanskes eller svækkes, desto frodigere trives Overtroen. Protestantismens Historie har fuldelig bekræftet denne Sandhed. Allerede før Luthers Tid, da Troen slappedes hos Mange, begyndte Hexetroen at spøge i mange Hoveder; men efter Reformationens Udbrud og især i protestantiske Egne blev Hexeforfølgelserne ligefrem epidemiske. Hvilke Fantasiudskejelser denne Overtro førte til, er bekjendt nok. Mindre bekjendt turde det være, at Luther var saa langt fra at være fri for og ophøjet over en saa beskjæmmende Galskab, at han meget mere maa beskyldes for væsentlig at have bidraget til at udbrede og befæste den i Folket. Hans Mirakeltro stod paa det samme lave Trin som den uvi-

dende Mængdes. Da der f. Ex. gik Rygte om, at Tiberen i Rom havde udklækket et »skrækkeligt Dyr. . med Æselshoved, Kvindebryst og -liv, en Oxefod, en Elefantfod paa det højre Forben, Fiskeskjæl paa Benene og et Dragehoved paa Bagdelen«, gav han sig sammen med Melanchthon til for Alvor at tyde de enkelte Tegn, naturligvis saaledes, som hans Had imod Rom dikterede ham (s. St. S. 280 f.). Denne Overtro kunde anses for uskyldig Barnagtighed. Men værre var det, at Hexetroen fandt sin Støtte i selve hans Lære om den fordærvede Menneskenatur. Denne var i Følge hans Lære ikke blot bleven svækket ved Syndefaldet, men substantielt fordærvet, havde berøvet Viljen dens Frihed og overantvordet den i Satans Magt. Djævlen behersker Mennesket som Rytteren sin Hest og Pottemageren sit Kar. Selv Daaben ophæver ikke dette Djævlens Herredømme over Mennesket, men vi »maa være forblindede og fangne i Djævlens og Sydens Vold, saa at vi gjøre og tænke, hvad han vil og hvad der er imod Guds Bud«. Heraf kommer det, at Djævlesyner spille en saa betydelig Rolle i Luthers Fantasiliv; alle Vegne saa han sig omgivet og forfulgt af Djævle; hver Flue minder ham om Djævlen paa en for hans Opfattelse karakteristisk Maade. Hvergang en af hans Modstandere dør, er det Djævlen, der har taget ham. Oekolampadius fandtes død i Sengen, Folk sagde, han var død af Pesten. »Nej«, sagde Luther, »han er død af Djævlen, som har drejet Halsen om paa ham«. Zwingli faldt i Slaget ved Cappel; Luther sagde, Djævlen havde hjemsøgt den forbandede Kætter paa Slagmarken for at befri Jorden for ham, og han tilføjede: »Enten jeg eller Zwingli maa være Djævlens, der er ingen Mellemtig«. Om Carlstadt skrev han, Djævlen havde vist sig for ham under en Prædiken, og han var død af Skræk over dette Syn.

Efter Luthers Anskuelse havde Djævlen baade

Herredømmet over Menneskets Sjæl og hans Legeme. Hvad Sjælen angaar, saa staar Mennesket som en Ridehest imellem Gud og Djæveln: »Naar Gud rider ham, vil han og gaar han, hvorhen Gud vil; naar Satan rider ham, hvorhen Satan vil, lige lukt i Helvede«. Med Hensyn til Legemet var Mennesket uden Modvæрге underkastet Satans idelige Plagerier, thi der gaves ikke noget naturligt Ulykkestilfælde, som ikke havde Djæveln til Ophavsmand. »Her mister En et Øje, der En en Haand; denne falder i Ilden og brænder sig ihjel, hin i Vandet og drukner; en anden gaar op ad en Stige, og styrter ned og brækker Halsen, en anden falder paa den lige Jord og brækker et Ben . . . og lignende uforudsete Tilfælde, hvoraf, som man ser, dagligen mange tildrage sig. Det er alene de Kast og Slag, som Djæveln stadig retter imod os, kun for at tilføje os Alle Skade«. Til at tilføje Menneskene disse Ulykker vare nu Hexene Djævlens Redskaber. »Hexene ere de onde Djævleh.rer, som stjæle Mælk, lave Veje, ride paa Bukke og Kosterkafter, køre paa Kapper, skyde, lamslaa, udtære (verdorren) Folk, pine Børnene i Vuggen . . . o. dsl. Besværgere ere de, som signe Kvæg og Folk, fortrylle Slinger, døve Staal og Jærn . . . Spaamænd, som have Djæveln bag Ørene og kunne sige Folk hvad der er tabt, og hvad de gøre eller ville gøre . . . Trolddom bedrive de, som kunne give Tingene en anden Skikkelse, saa at En, som i Virkeligheden er et Menneske, synes at være en Ko eller Oxe . . .« Han troede paa Forbund med Djæveln; thi »for det første kunne de (Djæveln forskrevne Folk) ved Trolddom gjøre Folk blinde, krumme, lamme og syge . . . ja endogsaa dræbe dem . . . For det andet lave de Torden og Uvejr, ødelægge Frugterne paa Markerne og dræbe Kvæget. Item, de frastjæle Folk Smør, Ost og Mælk, malke Kvæget over en Dørtærskel, Økse, eller et Tørklæde«. Et andet Sted skriver

han: »Jeg nærer ingen Tvivl om, at Gedernes Dans, Dragernes Flugt o. l. ere onde Aanders Spilfægterier for enten at forskrække eller bedrage Folk . . . Undertiden viser der sig endog Ild over Hestenes Øren. Det er vist, at alt dette er Dæmonernes Trolddomsværk«. Han var Hexene saa gram, at han endog erklærede sig rede til »at brænde dem med egen Haand«.

Luthers Angst for Djævelen meddelte sig ogsaa til hans Tilhængere, og en af dem, ved Navn Hocker, gav sig til at udregne Djævlens Tal; det beløb sig til 2,665,866,746,664. Ogsaa hans Had til Hexene blev et Arvestykke i hans Efterslægt. Reformationens fornemste Repræsentanter vare mange Steder Bannerbærere i den Udryddelseskrig, der førtes imod disse stakels Personer*) (cf Joh. Diefenbach, *Der Hexenwahn*, Mainz 1886, S. 288 ff.). Af de mange protestantiske Forfattere, som tilstaa denne Kjendsgjerning, vil jeg kun nævne N. M. Petersen, som i »Bidrag til den danske Literaturs Historie« Bd. 3. S. 186 ff. skriver: »Det er en sørgelig Kendsgjerning, at Lutherdommen ikke bekæmpede men nærede den (Overtroen) . . . Literaturen oplyser, at Præstestanden i Almindelighed, skjønt klassisk dannet og theologisk oplært, ikke stod over Hoben; og det er sande Lynglimt, naar man finder enkelte Undtagelser derfra . . . Denne Hexeforfølgelse og disse Hexeprocesser tiltoge især efter Reformatio-

*) For Danmarks Vedkommeude f. Ex. befordrede Biskop Paldius Hexeforfølgelserne ikke blot ved sin Auerkjendelse, men han drog selv omkring i hele Sjælland for at opnuse Hexene, hvortil han ogsaa regnede dem, der eudnu benyttede sig af den katholske Kirkes Sakramentalier, Vievand o. dsl. For des lettere at opfinde dem foranledigede han Hoffolk til i Bondedragt og med et Bind om Benet, som om de vare syge, at gaa til mistænkelige Personer for at lade sig signe. Paa denne Maade kunde man gribe Hexene paa fersk Gjærning, og man skulde da strax brænde dem med Hud og Haar (se Diefenbach, S. 299.).

nen, og Kirkens Lærere fremmede og befordrede dette ugudelige Væsen som en Gjærning i Guds Navn«.

2) *Moralske Følger.* De første Aar efter sit Fra-fald havde Luther den Glæde at se sit nye Evangelium udbredt over en stor Del af Nord- og Mellem-Tyskland. Han havde i denne Tid ikke Stunder til at tænke paa sit Revolutionsværks mulige Følger. Men snart gik Øjnene op for ham. Under sit Ophold paa Wartburg blev han paa en alt andet end glædelig Maade vækket af sine religiøse Drømmerier ved de voldsomme Studenter- og Pøbeloptrin i Erfurt og Wittenberg, som ikke vare andet end den konsekvente Udvikling af hans Lære om Kirke, Messe o. s. v. Lidt efter Lidt aabnede der sig for hans Øjne et dybt Svælg af sædelig Fordærvelse, der uimodstaaelig drog hans Læres Tilhængere ned i Afgrunden. Han udøste sit Hjærte i de bitreste Klager, som Aar for Aar tiltog i Skarphed og Bitterhed. Man kunde fylde Bøger med dem. Men hvad han lukkede sine Øjne for — skjønt han jo følte det tydelig nok — det var, at han selv var Skyld i det hele. Vi skulle her gjengive nogle af hans Klager og derefter i Korthed paapege, at den Fordærvelse, han klagede over, var den naturlige Frugt af den Sæd, han havde udsaaet.

»Vore Evangeliske blive nu syv Gange værre, end de før have været. Thi efter at vi have lært Evangeliet, stjæle, lyve, bedrage, æde og drikke vi og bedrive alle Slags Laster. For én Djævel, der er uddreven af os, ere syv værre farne ind i os, saaledes som det nu kan ses paa Fyrster, Herrer, Adelsmænd, Borgere og Bønder«. »Hele Verden er ikke andet end den omvendte Dekalog (de 10 Bud), siden de 10 Bud ere helt forvendte; man ser jo alle Vegne kun Foragt for Guds Ord og de tro Tjenere, lutter Gudsbespottelse, lutter Ulydighed, Utugt, Hoffærdighed, Tyveri, den (Verden) bliver snart moden til Slagterbænken«.

Guds Ords Forkyndelse blev mere og mere til Foragt: »Man ser i vore Tider, at Folk blive saa frække og foragte Guds Ord som den allerunødvendigste og unyttigste Ting til gejstligt og verdsligt Regimente. — Det bedste vi nu til Dags forstaa, er at foragte hans hellige Ord, og vi trampe derpaa med begge Fødder og sige dertil: Nu have vi vundet; nu ere vi fri og vore egne Herrer De spørge ikke,« siger han om en Del Adelige, »om man har en Sogneherre, om der prædikes eller ikke. Ja oven i Kjøbet kunne de endogsaa le haanligt, naar ingen Bonde kommer i Kirken for at høre Prædikenen, saa at Præsten maa gaa hjem uden at prædike.« Ligesaa foragtet og forsømt var Bønnen. »Vi kunne nu se for vore Øjne, at vi kun lidet bryde os om Bønnen og lade, som om denne Advarsel og Formaning (formodentlig Skriftens Ord: I skulle bede uden Afladelse) ikke vedkom os, og som om vi ikke skulde bede om noget som helst, siden den unyttige Fremplapren og Fremmumlen af Rosenkransene og andre afgudiske Bønner har hørt op.« I Bordtalerne fortælles, at Fru Doktorinden spurgte Luther: »Hr. Doktor, hvoraf kommer det, at vi i Pavedømmet have bedet saa varmt, ivrig og ofte, medens nu vor Bøn er ganske kold, ja vi bede kun sjældent?« Derpaa svarede Doktoren og sagde: »Djævlens driver paa sine Tjenere, og de gjøre sig Umage og Flid i deres Guds-tjeneste«. Bittert klager han over, at den gamle Gæmildhed helt er forsvunden. »Før, da man tjente Djævlens og vanhelligede Kristi Blod, stode alle Punge aabne, og der var ingen Ende paa at give til Kirker, Skoler og alle Grueligheder; da kunde man drive, stode, tvinge Børnene i Klostre, Stiftelser, Kirker og Skoler med uberegnelige Omkostninger, hvilke dog allesammen vare spildte. Nu derimod, hvor man skulde stifte rigtige Skoler og rigtige Kirker, ja ikke engang stifte men kun vedligeholde dem — og vi vide, at det er

Guds Ord, og at det hedder at bygge den rigtige Kirke og ære Kristi Blod og Pine — nu ere alle Punge lukkede med Jærnkæder, — nu kan Ingen give.« »Før, da man tjente Djævlen i Pavedømmet, var Enhver barmhjærtig og gavmild, da gav man med begge Hænder, glad og med stor Andagt for at underholde den falske Gudstjeneste. Nu, da man billig skulde være mild, give gjerne og vise sig taknemmelig overfor Gud og for det hellige Evangelium, vil . . . Ingen give noget, men kun tage. Før kunde enhver Stad alt efter sin Størrelse rigelig nære nogle Klostre, for ikke at tale om Messepræsterne og de rige Stiftelser; nu, da man i en Stad kun skal nære to eller tre Personer, som prædike Guds Ord, uddele Sakramenterne, besøge og trøste de Syge, give Ungdommen en ærlig og kristelig Undervisning, falder det hver Mand for svært, skjønt det dog ikke skal ske med eget, men med fremmed Gods, der er blevet tilovers fra Pavedømmet.«

Blandt de mangfoldige Laster, som vare opkomne siden Reformationens Indførelse, medens de før havde været ukjendte eller dog mindre udbredte, nævner Luther fremfor alt Gjerrighed og Havesyge, saa Fraadseri og Fuldskab, endelig Hovmod. »Ligesom alle Laster ere blevne til Dyder, saaledes forholder det sig ogsaa med Gjerrigheden, saa at jeg ikke mere kjender nogen Fyrste, Greve, Adelsmand, ej heller Borger eller Bonde, som ikke er gjerrig — Enhver skraber til sig, flaar, udsuger og udpiner Folk, saa det knager, fra Fyrstestanden ned til Tjenerstanden. — Under Pavedømmet vare Folkene milde og gav gjerne; men nu under Evangeliet giver Ingen mere, men den ene flaar kun den anden, og enhver vil have alt alene. Jo længere man prædiker Evangeliet, des dybere drukne Folk i Gjerrighed, Hoffærdighed og Pragtsyge«. Folk »holde Evangeliet for en Fraadserlære (Bauchlehre), hvoraf man skal lære at æde og drikke . . . Thi hos Fyrster, Gre-

ver, Adelsmænd og Embedsmænd, Borgere og Bønder gaar det aldeles til, som om de ansaa Evangeliet for en Fraadserprædiken«. Atter og atter fremhæver han den for den katholske Kirke saa hædrende Modsætning imellem før og nu. »Dengang jeg var ung, husker jeg, at største Delen, ogsaa blandt de rige, drak Vand og nød den tarveligste Spise, som var let at overkomme. Nogle begyndte næppe i deres tredivte Aar at drikke Vin. Nu vænner man endogsaa Børn til Vin . . . ja endog til destillerede og brændte Vine, som man drikker fastende«. »Drukkenskab har nu desværre grebet om sig som Skybrud og Syndflod og har oversvømmet alt . . . saa den nu er bleven en almindelig Landesik, ikke mere kun hos den grove, gemene, uopdragne Pøbel i Landsbyerne, . . . men i alle Byer og saa godt som i alle Huse, synderlig ogsaa blandt Adelen og ved Fyrstehofferne . . . , Saa vidt er det kommet, at selv Fyrster og Herrer have lært det af deres Junkere og ikke mere skamme sig derover, ja sætte en Ære deri og kalde det for en fyrstelig, adelig, borgerlig Dyd, og hvo som ikke vil være en fuld So med dem, han bliver foragtet.«*) Alle disse Laster fandt Luther, som det fremgaar af det sagte, hos alle Stænder; selv ikke Præsterne gaa fri for hans Dadel; og ikke blot de Gamle vare hengivne til Lasten, men ogsaa Ungdommen, over hvis Vildskab Luther ikke kan klage nok. Den styggeste Last, Reformationen fremavlede, var

*) Den her givne Skildring er ingen Overdrivelse. Det er f. Ex. en Kjendsgjerning, at Fyrsterne paa Rigsdagene, i Stedet for at befatte sig med de vigtigste Statsanliggender, hengav sig til Svir og søgte at overbyde hverandre i Drikkekunsten. Det skete mere end én Gang, at de drak sig til Døde. Det er jo ogsaa bekjendt, at den danske Konge Frederik II. fik det Skudsmaal i Gravmælet: „Dersom hans Naade havde holdt sig fra den skadelige Drik, som nu over al Verden gængs er, synes det for menneskelige Øjne, som han kunde levet mangen god Dag længere“.

rigtignok Utugten, som fra Dag til Dag antog større Dimensioner. Ikke blot Studenterne hengave sig til det vildeste Skørlevnet, saa at Luther snart mente, det at sende sin Søn paa Universitetet var det samme som at sende ham i et Utugtshus; Lasten var almindelig, navnlig blev Ægteskabets Renhed og Hellighed regnet for Ingenting. Henimod Slutningen af hans Liv forekom Wittenberg, hvor han dog hele Tiden havde ladet sit Lys skinne, ham som et Sodoma og Leipzig værre end noget Sodoma.

(Fortsættes.)

Vore Katholiker.

Under ovenstaaende Titel har »Avisen« for Fredag den 30. August optaget følgende korte Oplysning fra højærv. Hr. Pastor *Braun* ved St. Ansgars Kirke:

Hr. Redaktør!

Da Biskoppen er fraværende for Tiden og saaledes ikke selv kan tage til Gjenmæle, tør jeg maaske udbede mig Plads for følgende Bemærkninger:

En af Logikens første Regler lyder: »Quod gratis asseritur, gratis negatur« ∴ »Hvad der paastaas uden Bevis, nægtes uden Bevis«. En Pseudonym, Hr. *Blix* i Amerika, havde ifølge sin egen Paastand gjengivet Ordlyden af et Par katholske Aktstykker, nemlig Dele af en Jesuits og et mindre Brudstykke af den katholske Præsts Ed, som han kalder det. Af Beviser var der ikke Spor, hvorfor ogsaa Biskoppen nøjedes med at gjøre Indsigelse derimod og erklærede det hele for ondskabsfuldt Opspind. Selvfølgelig paahviler det nu først Hr. Blix, at fremlægge sine Aktstykker, thi det vilde jo dog være at vende op og ned paa Tingene og imod al Logik naar Enhversomhelst, Per og Povl, kunde udslønge de værste Beskyldninger mod Nogen og saa at

sige til ham: »Vær saa god og fralæg Dig dem«. »En Injurie, skriver Hr. Sweet, duer jo ikke noget i og for sig selv, naar den ikke støttes af positive Motiver, som helt eller dog delvis berettiger den«. Altsaa frem med Aktstykker eller Dokumenter; men saadanne, som angaa Jesuitens eller den katholske Præsts Ed.

Thi naar Hr. Blix antyder at ville belyse *katholsk* Kampmaade f. Ex. med de irske Feniers Optagelsesed, saa tillader jeg mig paa Forhaand at gjøre opmærksom paa, hvad Hr. Blix ikke synes at vide, at de irske Fenier ere et hemmeligt Selskab, der af selve den katholske Kirke er forbudt. Hr. Sweets Udtalelser skal jeg forøvrigt ikke nærmere komme ind paa, thi naar han i sin Artikel holder for bevist, hvad der netop endnu først skal bevises, og saa insinuerer, at »de ere jo gennem deres Ed med det Samme fritagne for ethvert Ansvar« — ja, saa kan man forstaa, hvorfor Hr. Sweet ikke godt kan være sit rette virkelige Navn bekjendt og derfor foretrækker at skrive pseudonymt mod en af Biskoppen med Navns Underskrift undertegnet Erklæring — men Enhver vil tillige forstaa, at med en Mand, der gaar ud fra saadanne Forudsætninger, er ingen Diskussion mulig.

Altsaa, lad os rolig vente, til Hr. Blix faaer Tid til at fremlægge de omtalte Aktstykker, som han jo kunde tilstille »Avisens« Redaktion, saa at Alle kunne faa Syn for Sagen.

Kjøbenhavn, 28. Aug. 1895.

J. Braun,
Pastor.

*

*

*

Hertil knytter »Avisen« følgende Bemærkning:

Hr. Pastor *Braun* behøvede ikke at vente til der kommer Svar fra Hr. *Blix* i Amerika. Han kunde fremme Diskussionen meget betydelig ved selv at offentliggjøre i det Mindste den katholske Præsts Ed. Vi

have allerede een Gang opfordret dertil. Hvorfor sker det da ikke? *Red.*

Diskussionen er forøvrigt bleven fortsat i flere Numre af Bladet baade for og imod Katholicismen, men altid af anonyme Skribenter. Navnlig præsterer Hr. »*Sweet*« det bedst mulige. Edsformularerne synes han at have opgivet, idet han søger at føre Polemikken over paa andre Sager. I en Artikel med Overskriften »Pater Lange som Kvindebesnærer« vover han endog at fremstille Følgende som katholsk Dogme:

»Man har Lov til — det er: kan faa Syndsforlaldelse for — at begaa en *mindre* Synd, naar man derved kan undgaa en *større*,« og forklarer saa dette »Dogme« paa følgende Maade: »Der kommer en Mand til den troende Kvinde og forlanger, at hun skal føje sig efter hans Villie, ellers vil han tage Livet af sig. I dette Tilfælde er det hendes *Pligt* at hengive sig til ham. Thi *større* Synd end det er et *Mord*«.

For at svare paa en Mand, der er i Stand til at fremkomme med et saa djævelsk Dogme som katholsk Lære, »dyppe vi sandelig ikke Pennen«. Vi afvente taalmodig Posten fra Amerika, der forhaabentlig bringer Beviset for de tvende Edsformularers Ægthed fra Hr. *Blix*, som da uden Tvivl ogsaa vil sætte sin Ære i at navngive sig. Forøvrigt er den hele Polemik en god Reklame for »Avisen«, som vistnok i denne Tid forøger sine Indtægter med adskillige Toører. Og det er vel egentlig det, det overhovedet kommer an paa.

Redaktionen

af
»*Nord. Ugeblad.*«

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Sanderum. »Dagens Nyheder« skriver, at et *Relikvifund* ifølge »Fyens Stiftstid« for nylig er gjort i *Sanderum* Kirke. Denne Kirke er usædvanlig stor, har i den katholske Tid været prydet med Billeder og mange Altere. Endnu findes Vægge og Hvælvinger bedækkede med mærkelige gamle Malerier, og Altertavlen er et bekjendt Kunstværk, der sikkert skriver sig fra den samme *Claus Berg*, der har skaaret Altertavlen i St. Knuds Kirke i Odense. Gamle Beretninger meddele, at ligesom denne sidste var en Gave fra Kong *Hans's* Dronning *Christine*, er den anden Altertavle en Gave fra samme kongelige Haand til Sanderum Kirke. Nu i Sommer bliver dette sidste Kunstværk underkastet en Restaurering, og det er ved denne Lejlighed, at ovennævnte Fund er gjort. Musæumsbestyrer *Rasmussen* i Odense fandt under det murede Alterbords øverste Skifte en *Blyæske* af Størrelse som en almindelig Tændstiksæske. For ikke at foregribe noget blev Æsken uaabnet indsendt til Nationalmusæets Undersøgelse. Resultatet foreligger nu, idet Musæumsdirektør *Henry Petersen* har meddelt, at Blyæsken indeholdt en tæt sammenpakket Mængde af smaa Relikvier i Tøjstrimler med vedlagte sammenbøjede og beskrevne Pergamentsstrimler. Det er lykkedes at læse samtlige beskrevne Pergamentsstrimler paa en nær. Skriften synes at udvise en og samme Haandskrift undtagen i et Tilfælde. Efter Trækkene at dømme hidhører Relikviesamlingen fra den senere Middelalder. Helgennavnene, der alle staa i Genitiv og ere skrevne med de sædvanlige brugte Forkortelser, ere følgende:

1. *St. Petrus Apostolus.*
2. *Philippus Apostolus.*
3. *Maria Magdalene.*
4. *Augustinus Episcopus.*
5. *Martinus Episcopus.*
6. *Vincentius Episcopus.*
7. *Servacius Episcopus.*
8. *Vilhelmus Abbas.*
9. *Mauricius.*

10. *Stephanus*. 11. *Fabianus* & *Sebastianus*. 12. *Osvaldus rex* & *martyr*. 13. *Af de 11,000 hellige Jomfruer (Ursula og Lidelsesfæller)*. 14. *Af Herrens Grav*. 15. *(endnu ikke tydet)*.

Det ovennævnte Fund hidrører fra den saak. Grav (*sepulchrum*), som forefindes i ethvert katholsk Alter, og er en Fordybning eller Udhulning i Alterbordet, i hvilken nedlægges Relikvier af de hellige Martyrer. Aabnes en saadan Grav eller sønderbrydes Stenpladen, som dækker over den, og borttages Relikvierne, taber Altret sin Konsekration, og det h. Messeoffer kan foreløbig ikke frembæres paa det. Nedlæggelsen af Martyr-Relikvier i Altret er en væsentlig Del af den højtidelige Konsekrationshandling, som foretages af Biskoppen. Den har sin dybe Betydning. Hine, som have udgydt deres Blod som *Ofre for Kristus*, skulle nemlig hvile ved Foden af det Alter, paa hvilket *Kristi Offer* bliver fejret og som skjænkede dem Heltemod og Kraft til Martyriet. De hellige Martyrers Hvile *i* eller *under* Altret skal vise den inderlige Forbindelse mellem dem og Guds Lammet, som den fandt Sted i *Lidelserne* og nu bestaar i *Herligheden*. »Med Rette,« skriver den h. Kirkelærer Augustinus (serm. 11. de Sanct.), »hvile de Retfærdiges Sjæle *under* Altret, fordi Herrens Legeme ofres *paa* Altret. Saare passende og ligesom formedelst en Forbindelse, der tilkommer dem, gives der Matyrerne et Hvilested der, hvor Herrens Død daglig bliver fejret;« thi til Ære for det guddommelige Offerlam, ved hvis Naadehjælp de have udgydt deres Blod under Dødskvaler, idet de frivilligt og med Glæde gik ind i hans Offerdød og hans Dødsoffer, lede og døde de med Kristus, for ogsaa at herske og triumfere med ham i Herlighed. De kunne altsaa betragtes som Guds-lammets Sejrstrofæer. Da den h. Ambrosius havde fundet Martyrerne Gervasius og Protasius Relikvier, skjulte han dem under Altret og skriver derom til sin Søster

Marcellina: »Disse Triumfofre skulle bringes derhen, hvor Kristi Sonoffer er. *Paa* Altret Han, som har lidt for Alle; *under* Altret Hine, som ere blevne forløste ved hans Lidelse. Dette Hvilested tilkom Martyrerne«. Herved fremstilles og virkeliggjøres i Kirken paa Jorden saa meget som muligt den h. Apostel Johannes Aabenbaring, da han i det himmelske Jerusalem »saa under Altret Hines Sjæle, som vare myrdede for Guds Ords Skyld og for Vidnesbyrdet, som de havde« (Aab. 6, 9). Saaledes skildrer ogsaa Kirken de uskyldige Børns lyksalige, himmelske Lod, i det den i et underfuldt yndigt Billede siger om disse »Martyrblomster« og Kristi »smaa, fine Offerlam«, at de »netop ved Altret lege med Palmer og Kroner i Enfoldighed og Uskyldighed«.

Relikviernes Nedlæggelse i Altergraven (sepulchrum) sker med stor Højtidelighed og efter en Ritus, som har stor Lighed med *Martyrlegemernes Bisættelse* i Kirkens første Tider. Under Røggelse, Bøn og Sang nedsænkes de i den med Chrisam salvede »Sepulchrum« (Grav) i Midten af Alterbordet og Aabningen tillukkes med en Sten og forsejles. Efter Relikviernes Bisættelse synges det ovenfor omtalte Sted af Apostelen Johannes Aabenbaring (6, 9--11.) og de Hellige anraabes nu om deres Forbøn hos Gud: »Under Guds Alter have I faaet eders Plads, I Guds Hellige; beder for os hos vor Herre Jesus Kristus!« I de Helliges Relikvier ejer Kirken et Pant paa de Helliges Forbøn for os ved Guds Trone. Det konsekrede Alter, som skjuler de h. Relikvier i sig, er saaledes et ærværdigt Symbol paa det himmelske Alter og det ærværdigste Sted i hele Gudshuset.

For at Præsten, som frembærer det h. Messeoffer, med fuldkommen Sandhed kan sige — naar han efter Trinbønnen første Gang kysser Altret — de forskrevne Ord »formedelst dine Helgeners Fortjenester, *hvis Relikvier ere her*«, er det en kirkelig Forskrift, at de i

Altrene indesluttede Relikvier skulle være *egentlige* Relikvier, d. v. s. Dele af *Martyrernes Legeme*, og ikke blot Tøj, Martyrredskaber, o. l. Endelig skal det være Relikvier af *Martyrer*, hvortil dog ogsaa tør føjes Relikvier af h. *Bekjendere*.

Kjøbenhavn. I den forløbne Uge er bleven opstillet i St. Ansgars Kirke et Pendant-Billede til *den h. Frants af Assisis* Billede, som allerede tidligere har faaet en Plads ovenover den h. Gudsmoders Alter. Det nye Billede, som ~~forestiller~~ *den h. Dominikus*, udfylder det tomme Rum ovenover St. Ansgars Altret. Grundlæggerne af de to fornemste Ordenssamfund — Graabrødrene og Sortebrødrene — hvis Medlemmer have virket her i Fædrelandet i gamle Dage, ere nu saaledes begge repræsenterede i vort smukke gamle Gudshus i Bredgade.

— Efter hvad vi have bragt i Erfaring har Hr. »Sweet« i Onsdags kjøbt sig i en herværende Boglade *Chiniquys* berygtede Bog om Skriftemaalet uden Tvivl for at forøge sine theologiske Kundskaber i Anledning af den bebudede Artikel om det katholske Skriftemaal. Vi minde ved denne Lejlighed Hr. »Sweet« om, at der i Andr. Fred. Høst's Boglade i Gothersgade kan faas udmærkede Skrifter om Chiniquy og hans Smudsbøger. Vi henvise navnlig til Biskop Dr. *Fallizes* Skrifter »Kvinden i Skriftestolen« og »Præsten i Skriftestolen«. Begge Skrifter koste kun 50 Ø. Stykket. Den Krone kan Hr. »Sweet« vel spendere af de mange Tøører, Pennefejden mod Katholikerne har indbragt.

Køln. Vincentsforeningen for Rhinpreussen afholdt for nylig sin aarlige Generalforsamling i Svendeforeningens store Sal i Køln. Af 189 Konferentser havde 184 indsendt deres Aarsberetning. De talte 3267 Medlemmer og 16820 Deltagere, som hver Uge gennemsnitlig besøgte og understøttede 3823 Familier. Ved Konferensmøder indkom 43,446 Mark; i Alt 233,738 Mark. Udgifterne vare 181,872 Mark. 48 Medlemmer vare af-

gaaede ved Døden. I den for nylig afdøde Dr. August Reichensperger begræder Vincentsforeningen i hine Egne ligeledes en ivrig Ven og Velgjører.

Indien. I Følge den nyeste Statistik over den katolske Kirke i Indien findes der i det Land 7 Ærkebispedømmer, 18 Bispedømmer, 2 Vikariater og 4 apost. Præfekturer. Det største Antal Katholiker er i Goa, nemlig 326,000. Saa kommer Pondicherry med 200,000, Kottayam med 150,000 og Columbo med 140,000. Kalkutta har 61,000. Der findes 3439 Kirker, 1858 Elementarskoler med 96,213 Børn, 22 Seminarier, 745 europæiske Missionærer, 655 indfødte Præster og 129 Vajsenhuse.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 8. September. 14. Søndag e. Pintse. Marias Fødsel. (Den højærværdigste Biskops Konsekrationsdag). — **9. M.** Peter Claver. Bekjender. — **10. Ti.** Nikolaus af Tolentino. Bekjender. — **11. O., 12. To., 13. F.** Oktavdage. — **14. L.** Korsets Ophøjelse.

Søndag den 15. September. 15. Søndag e. Pintse. Marias Navnefest.

Søndagsgudstjenesten i St. Andreas Kirken i Ordrup:

Kl. 10. Højmesse med Prædiken.

Kl. 5 Aftengudstjeneste.

Søn- og Hverdage: Stille Messe Kl. 6^{1/2}, 7 og 7^{3/4}.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 8. Sept. Kl. 8^{1/2} i Jesu Hjertes Kapel i Stenosgade.

Lærlingeforeningen gjenoptager sine Møder den 8. September og holder herefter Møde hver Søndag fra Kl. 4—9.

Bestyrelsen.

En Portion af **Kozlowskis Familielegat** for trængende Jomfruer og Enker af den herværende katolske Menighed er bleven ledig. Ansøgninger indsendes inden Søndag den 29. Sept. Skemaer til Udfyldning faas og afleveres hos Hr. Kirkeforstander P. Strathøcker (Kjøbmagergade 13.) eller hos Undertegnede.

J. Braun, Sognepræst.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

№ 37. Søndagen den 15. September. 1895.

Indhold: Hvem er Chiniquy? Reformationen i Tyskland. Efterretninger fra Ind- og Udland: Randers. Berlin. München. Kjøbenhavn. — Bekjendtgjørelser.

Hvem er Chiniquy?

— o —

Charles Chiniquy, »Avisens« Profet i Bladets Angreb paa de danske Katholiker, er født 1809 i Byen Kamouraska af stræbsomme Forældre. Han studerede ved Seminariet i Quebec og udmærkede sig som Student ved sin store Begavelse; han blev præsteviet i 1833. I Aaret 1838 overdrog Ærkebiskoppen af Quebec ham Sognet Beauport. 1842 blev han udnævnt til Sognepræst i sin Fødeby Kamouraska. Ved Siden af sin præstelige Virksomhed arbejdede han for Totalafholdssagen og opnaaede ualmindelige Resultater. Denne hans Iver fandt almen Anerkjendelse og blev belønnet med de mest ærefulde Udmærkelser. Selv hans Biskop, der holdt meget af ham, lod ham overrække en prægtig Æresgave. Dog han var ikke den Mand, der kunde bære saa megen Ros og Hæder. Han blev opblæst

og indbildsk, og -- Hovmod staar for Fald. Han blev ikke blot efterladende i sin præstelige Gjerning, men langt slemmere Fejl kom tilsyne: han henfaldt til Usædelighed og synes allerede i den Tid at have haft en Sindssygdom, Satyriasis. Det viste sig selv i hans Konversation; saaledes førte han f. Ex. engang i et offentligt Selskab en saadan Tale, at en tilstedeværende Præst irettesatte ham og sagde: »Var jeg Deres Biskop, vilde jeg uden videre afsætte Dem!«

Dette blev end yderligere offentligt bekjendt, og desuden fik hans Biskop den tilforladelige Efterretning, at Chiniquy stod i utilladeligt Forhold til en prostitueret Kvinde. Efterat hans Skyld var bleven konstateret, blev han strax afsat, og da han indsaa, at han var umulig i Kanada, forlod han, Dagen efterat han havde modtaget Afsættelsesdekretet (som er dateret 28 September 1851) Byen og begav sig til de forenede Stater (Illinois). Her drog han omkring i 5 Aar og funktionerede paa Steder, hvor han var mindre kjendt, indtil Biskoppen af Chikago underrettedes om hans tidligere Liv og publicerede et Afsættelsesdekret, dateret 20. November 1856. Chiniquy rejste nu til London (Ontario); men den daværende biskoppelige Generalvikar Bruyère fornyede Afsættelsesdekretet og udtalte Exkommunikationen, o: *udelukkede Chiniquy af den katholske Kirke.*

De kanadiske Emigranter, som Chiniquy havde samlet om sig, da de vare uden Præst, forlode ham paa nogle faa nær, saasnart de erfarede, hvem han var. Da han saaledes ingen Menighed havde, tog han sin Tilflugt til Protestantismen, rejste til Chikago og lod sig optage. I Begyndelsen troede Protestanterne, at have gjort en stor Akquisition i Chiniquy. Der blev talt og skrevet meget om ham. Han gjorde endog en Rejse til Europa for at samle Penge til visse Foretagender. Men efter nogle Aars Forløb indsaa Prote-

stanterne, at de vare blevne skuffede. Hans Optræden bar Præget af Hovmod og Herskesyge; ja der kom endogsaa andre Ting for Dagen, saa at den protestantiske Synode i Chikago udelukkede ham fra sit Sainfund. Efterretningen om hans Udelukkelse naaede ogsaa Europa, hvor man ikke blot i England, men ogsaa i tyske Byer, f. Ex. Elberfeld, havde foretaget Indsamlinger til ham. Han havde nemlig fortalt, at han i Chikago havde oprettet et Missionsseminar, som talte 36 lovende Elever. Det viste sig nu, at hverken Seminar eller Elever eksisterede, og at man havde ladet sig skuffe ved hans dristige Optræden. Protestantiske Blade offentliggjorde, hvordan han i Chikago var bleven anklaget for *meget slemme* Ting. I den Anledning skrev den protestantiske Avis »Volksblatt« i Halle følgende: »Det er en mærkværdig Kjendsgjerning, at det i Regelen er aandelig fremragende og hjærtelig gode Mænd og Kvinder, som fra den protestantiske Kirke træde over til den katholske, og at det tværtimod ligesaa ofte er langt *mindre rene* Bevæggrunde, som føre Katholiker over til vor protestantiske Bekjendelse«. Og den lutherske »Dansk Kirketidende« (1862, Nr. 51) sagde under Overskriften: »Uheldige Opdagelser«: »Fader Chiniqy gjorde for nogle Aar siden Opsigt i Europa som »det fjerne Vestens Reformator« (the Reformator of the far West). Han var papistisk Præst i Nedrekanada, udmærkede sig tidlig som Maadeholdsprædikant og anlagde 1851 en Koloni i Illinois, ikke langt fra Chikago for at bevare Udvandrerne fra Kanada for Romerkirken.*) Her kom han imidlertid i Strid med sin Biskop om Præstegaarden og Kirken, og Enden blev, at Chiniqy gik over til Protestantismen (det vil da sige: den presbyterianske Kirke), drog Mange efter sig og begyndte nu, som en anden Luther,

*) Uforstaaeligt. Han havde udgivet sig som katholsk Præst hos disse Kanadier.

at reformere Romerkirken derovre. Han kom 1860 selv til England for at samle ind til de nødlidende Protestanter, der led af Forfølgelse fra Romanisternes Side og af Misvæxt; fra England modtog han store Summer, men kunde, som det synes, ikke faa nok (10,000 Kr., som han fik 1860, forsløg kun lidt). Han havde ogsaa mange at sørge for; thi foruden sine 4000 forarmede Kolonister underholdt han 36 unge Mænd, der uddannede sig til Præstegjæringen. Men nu bringer »Wäktaren« den lidet glædelige Nyhed, at Chiniqy er en Bedrager, at de 36 haabefulde Ynglinge slet ikke ere til, ligesaalidt som det Gymnasium i Chikago, hvor de uddannedes til Præster. Opdagelsen af Bedrageriet skal være foranlediget ved, at Chiniqy anklagedes for sit Presbyterium i Chikago for Misbrug af Sjælesørgerembedet, men løb bort i Stedet for at møde og rense sig for Beskyldningerne. Han skal nu være i Kanada for atter at rejse til Europa, og nordamerikanske Kirkeblade advare imod at indlade sig med ham. Om nu end de amerikanske Blade, der, som bekjendt, ikke altid ere at lide paa, have sværtet ham sortere end han er, synes dog Haabet om i ham at finde »en anden Luther« at maatte opgives«. Saavidt det protestantiske Blad i 1862 om den allerede protestantiske Chiniqy.

Chiniqy »løb altsaa bort« fra Chikago og vendte tilbage til London (Ontario). Men da hverken Katholiker eller Protestanter tog Notits af ham, rejste han til Montreal (Kanada), hvor han blev optaget af Presbyterianerne. I nogle Aar holdt de ud med ham, men allerede i 1875 var Chiniqy paa Kant med den presbyterianske Synode. Han blev bl. a. anklaget for at have opbrugt store Pengesummer, som denne Sekt havde anbetroet ham. Muligvis er en Del gaaet til hans mange Processer, som han paadrog sig hist og her. Derpaa har han flakket om, snart her, snart der, og synes

tilsidst at være havnet i en af de mange methodistiske Sekter; thi disse har i de sidste Aar forsøgt at vække fornyet Interesse for den gamle Chiniquy. Adskillige Gange optraadte han, især i Halvfjerdserne i Kanada, for at prædike imod Katholicismen. Men da han blev saa paatrængende at ville prædike paa Gader og Stræder i Quebec, forfulgte baade Katholiker og Protestanter ham, idet Gadødrene kastede raadne Æg efter ham. Dette gjentog sig oftere; Opløbene bleve større og større, saa tilsidst Politiet maatte gribe ind for at gjøre en Ende paa den Slags Skandaler.

Om hans Skrifter gjælder den Udtalelse af en Amerikaner, Rektor for det nordamerikanske Kollegium i Rom, John P. Farrelly, som ifølge sin Fødsel, Opdragelse og Stilling nøjagtig kjender til Forholdene i Amerika: »Hans Skrifter kunne forsaavidt ikke modbevise, som de i det hele taget ere et Produkt af Forfatterens urene Fantasi; de ere velkendte i Kanada, hvor enhver nogenlunde fornuftig Familiefader, han være Katholik, Protestant eller Atheist, før kaster dem i Ilden, end giver sine Paarørende dem til Læsning. Hans Smaaskrifter ere ligefrem væmmelige. Der omtales næsten aldrig andet end Usædelighedssager; selv Jesu Kristi Moder forskaanes ikke, hvilket tilstrækkelig viser, at den fornuftige Protestant vil vise dem fra sig«.

Da Pastor Hafstrøm i 1889 angreb Skriftemaalet paa Grund af Chiniquys »Afløringer«, skrev den luth. Pastor U. Birkedal: »En nordamerikansk, romersk-katholsk Præst, Chiniquy, havde brudt med Romerkirken og begrundet dette Skridt ved Afløringer om allehaande Afskyeligheder, der skulle finde Sted i Skriftestolen trindom i den romerske Kristenhed. Det ligger nu nær at spørge: dersom Chiniquy personlig har oplevet noget saadant, da er hans moralske Værd tvivlsom. Dersom han kun har det paa anden eller tredje Haand, saa svækkes derved Paastandene. I det hele

kan jeg ikke andet end beklage, at der fra protestantisk Side gribes efter allehaande Historier, der sættes i Omløb om den romersk-katholske Kirke, som om vor Sag styrkedes derved. Der skal meget stærke Grunde til at tro, hvad en Frafalden siger om sin tidligere Kirke. Til Ære for Menneskenaturen og Kristenhedens store fælles Sag tør vi gaa ud fra, at her er meget, der maa henregnes til Begrebet »Løgn og Omkostninger«. Hvad der skiller, bliver nok staaende klart endda. Under den fortsatte Fejde er der fremført saa meget mod Chiniquy fra romersk Side, at det ikke godt er muligt at fastholde ham som et uanfægteligt Sandhedsvidne«.

Efter at have læst denne Biografi, vil Enhver kunne skjønne, hvilken Tillid man kan sætte til Chiniquys Vidnesbyrd om katholske Tilstande.

Vi skulle endnu kun tilføje, hvad *F. J. Burne* skriver i det lutherske Blad »*The daily Herald*« i Amerika om Chiniquy, da denne for nogle Aar siden holdt Foredrag for Penge i Staten Jowa. »Jeg har set Chiniquys Fødeby; jeg har besøgt forskellige Steder, hvor han har forrettet først som katholsk Præst, derefter som luthersk; jeg er i Besiddelse af umistænelige Prøver angaaende Chiniquys Liv og Karakter I den juridiske Undersøgelse blev det *bevist*, at han havde været utilladelig intim (criminally intimated) med et offentligt Fruentimmer (lewd woman) Udstødt af den katholske Kirke for sit umoralske Levnet, udstødt af Protestanterne og Presbyterianerne for Løgn, Bedrageri og grove Svindlerier, vandrer han nu omkring og giver sin Harme imod den katholske Kirke Luft Chiniquy er en Bedrager, en Svindler, en Falskner (a fraud, a swindler, a falsifier). Skam over dem, som have bragt ham til vor By for at »frem sætte og forklare« — hvad da? Hans egne Indbildninger, Opspind og Nederdrægtigheder«.

Med dette *protestantiske* Vidnesbyrd ville vi lade Hr. Chiniqy fare, for ikke at tilsmudse Ugebladets Spalter mere end nødvendigt. Det skulde glæde os, om »Avisen« vilde aftrykke denne Biografi i dens Helhed; det vilde jo være et glædeligt Bevis paa Bladets Sandhedskjærlighed. Lad os haabe det.

Redaktionen.

Reformationen i Tyskland.

(Fortsat)

—o—

Man har tit forsøgt at afkræfte Luthers Klager med den Undskyldning, at de kun vare et Misfoster af hans Tungsindighed. Det vilde være et mærkeligt Skudsmaal, man derved giver den »Gudsmand«, at han i over 20 Aar skal have været et værgeløst Bytte for en Tungsindighed, der ikke mere lod ham skjelne Lys fra Mørke. Men Undskyldningen er falsk i sig selv; thi Luthers Dom stemmer næsten ordret overens med utallige Udtalelser baade af Venne- og Fjendemand. Klagerne vare ganske almindelige, navnlig fremhæves af Alle den blandt de Nytroende stedse voxende Hang til Kjødets Lyst, og Synet af disse »Evangeliets« Følger førte mange rettroende Mænd, som i Begyndelsen havde hilst Luthers Optræden som Morgenrøden for en ny og bedre Tid, tilbage til den katholske Kirke, som, rensat fra saa mange slette Elementer, paa ny begyndte at straale i den oprindelige Helligheds Glans. Blandt disse Mænd fortjener Erasmus at fremhæves, en Mand, som havde skadet Kirkens Anseelse uhyre ved sine Skrifter, men som døde med Anger over sine Forseelser og med Glæde over, at han dog aldrig helt havde skilt sig fra Kirken. Hans Ord ere vel værd at lægge

Mærke til: »Hvordan skal jeg overbevise mig om, at saadanne Folk drives af Guds Aand, da deres Sæder afvige alt for meget fra hans Lære? Tidligere omskabte Evangeliet vantro Mennesker til sagtmodige, rovbegærlige til veldædige, voldsomme til fredelige, Bagvadskere til kjærlige; men disse ny blive som rasende, bemægtige sig ved Bedrageri fremmed Gods, fremkalde alle Vegne Uroligheder og bagvadske deres egne Velgjørere«. Og et andet Sted siger han: »Jeg taler ikke efter, hvad Folk snakker, men af min personlige Erfaring. De Mennesker, som jeg tidligere kjendte som redelige, ufordærvede, troskyldige Folk, ere ikke mere at kjende, naar de træde over til de saakaldte Evangeliskes Sekt; nu . . . kaste de deres frække Blik overalt omkring, de forsømme Bønnen, ere egennyttige, hævnjærrige, forfængelige Mennesker. Kort sagt, jeg taler af Overbevisning: af disse Folk er der bleven en Øgleyngel. Vis mig kun en eneste, der er bleven et bedre Menneske ved sit ny Evangelium; jeg derimod vil vise Dig mange, som ere blevne værre og usædeligere«. (Hos Wilmers, l. c. S. 485, Anm.). En anden Humanist, som ligeledes før havde skadet Kirken meget, Crotus Rubianus, skrev i 1531: »Jeg indrømmer, at jeg i adskillige Aar har været meget hengiven til det lutherske Væsen; men da jeg iagttog en slig Fremgang, at man ikke lod noget gaa frit for Sønderflængelse og Besudling, om det end var overleveret os fra Apostlene eller Apostlenes Disciple, og at der stadig fremvoxede en Sekt efter en anden, saa tænkte jeg, at Djævelen under Skikkelsen af noget Godt kunde indføre et stort Onde og dog alligevel kunde bruge Skriften som Skjold. Jeg besluttede derfor at forblive i den Kirke, hvori jeg er døbt, opdraget og undervist. Skjønt der nok spores nogle Mangler i den, saa kunde de dog snarere med Tiden blive forbedrede, end i den ny Sekt, som i Løbet af faa Aar er bleven splittet i saa mange Sekter«.

Han blev for Fremtiden en virksom Støtte for Katholicismen i Tyskland. Willibald Pirkheimer, en af Nürnbergs ædleste Patricier, havde i Begyndelsen følt sig stærkt tiltrukken af den ny Lære; men snart erkjendte han, at vel havde Alle Evangeliet i Munden, men Ingen i Gjerningen; tværtimod, »Evangeliet maa være et Skalkeskjul for al Kjødets Lyst«, der var hverken Tro eller Troskab, ingen Gudsfrygt, ingen Næstekjærlighed, al Ærbarhed og god Skik, al Kunst og Videnskab blev bortkastet«, selv »i Læreembedet indtrængte der sig utugtige og slette Personer«. »I Sædernes Slethed overbyde vi Hedningerne; vi gjøre os til af den evangeliske Frihed, men forvende den helt til Kjødets tøjlesløse Frihed«. Han døde som den katholske Kirkes hengivne Søn. Noget lignende gjælder om Staupitz, Ulrik Zasius, Theobald Billikan, Georg Wizel og mange andre. Melanchthon skrev derfor vistnok med Rette: »Jeg har grædt flere Taarer over Reformationsspaltningens Ulykke, end der flyder Vand i Elben« (Wilmer s. St. S. 484.).

En Tid lang trøstede Luther sig med Haabet om en bedre Fremtid. »Den store Hob er nu geraadet i en kjødelig Sikkerhed, saa man en Tid lang maa lade den gaa efter dens Lyst. Det maa dog blive anderledes, naar Visitationen kommer i Gang. Det er let at nedbryde en gammel Bygning; men at bygge den ny gaar ikke saa hurtig; saa maa det ogsaa her føje og give sig med Tiden«. Men snart mente han: »Jeg har næsten opgivet alt Haab om Tyskland, efter at det har optaget paa sit Gebet hine Tyrker eller rettere sagt hine levende Djævla, Gjerrighed, Aager, Tyranni, Tvedragt og hele hin Syndflod og Troløshed, Ondskab og Slethed hos Adelen, ved Hofferne, paa Raadhusene, i Stæder og Landsbyer og dertil hin Foragt for og uhørte Utaknemmighed mod Guds Ord«.

Idet han nu søgte Grunden til en saa almindelig

Fordærvelse, faldt han paa sin gamle Udflugt: »Det er den lede Djævel«; men han følte dog, at Djævelen ikke bar Skylden alene; thi »vi ere dermed ikke undskyldte«. Her skulde han have ransaget sig videre. Han vilde da med en Smule Oprigtighed have fundet, at *Alt*, han klagede over, var en nødvendig Følge af hans Lære og Exempel; han høstede, hvad han havde saaet. Den dybeste Grund laa maaske i hans Lære om den menneskelige Viljes Ufrihed. »Selve Fornuften«, sagde han, »maa indrømme, at der ikke gives nogen fri Vilje, hverken i Gud eller i Mennesket« (J. 2,379.). Er det sandt, hvorledes kan man da gjøre Mennesket ansvarligt for det Onde, han gjør? hvorledes kan man forlange, at han skal føre Kamp mod det Onde eller for Alvor stræbe efter det Gode? »Den menneskelige Vilje staar jo«, det er Luthers Ord, »midt imellem Gud og Satan og lader sig føre, lede og drive som en Hest eller et andet Dyr Og den menneskelige Vilje er heri ikke fri, ej heller staar det i dens Magt at vælge, til hvem af de to den vil løbe, eller af hvem den vil lade sig beherske, men de to Stærke fægte og stride om, hvem der skal indtage den«. Og om end Gud offentlig forkynder sin Vilje og tilbyder sin Naade, »hans hemmelige Vilje bestemmer, hvilke og hvor mange der skal blive delagtige i Naaden« (S. St.). — Ligesaa fordærvelig var Luthers Lære om de gode Gjerninger. Han var i sin første Iver gaaet saa vidt, at han lærte, at de gode Gjerninger langt fra at være fortjenstlige og gavnlige for Evigheden, meget mere vare skadelige. Denne Lære faldt i frugtbar Jord og forsvaredes af Luthers Tilhængere med den største Iver. Da Georg Major, forskrækket ved Synet af denne Læres fordærvelige Virkninger, opstillede den Sætning: »at gode Gjerninger vare nødvendige til Saligheden, og at Ingen kunde blive salig uden gode Gjerninger«, da rejste de ægte Luthersksindede sig som en Mand mod

dette »fordærlige Kætteri, der truede med at gjenindføre alle papistiske Gruligheder«. Navnlig erklærede Luthers gamle Ven Amsdorf, at den Sætning: Gode Gjerninger ere skadelige til Salighed, var »en rigtig, sand og kristelig Lære, som var prædikeret af de hellige Mænd Paulus og Luther« (s. St. 4, 12 ff.). Luther selv følte, at denne Lære havde Hovedskylden i Sædernes Fordærvelse og han skrev, fordi nu de gode Gjerninger vare forkastede, saa fulgte deraf, at hver Mand skreg: »Velan, saa skulle vi da heller ingen gode Gjerninger gjøre«. — Og hvilke Frugter kunde man vel have ventet af saa mange andre Læresætninger, han havde udspreddt blandt Folket? Man plukker ingen Druer af Torne, ej heller Figen af Tidslen. Det var det, Luther synes at have ventet. Han havde givet Folket den Magt og Pligt at dømme Præstens Prædiken; hvad var naturligere end, at Folk snart bleve kede af at lytte til Andres Prædikener; »vi kunne ligesaa godt prædike for os selv«. Han havde givet Præster og Munke Lov til at gifte sig, og havde selv giftet sig med en Nonne, om hvis Forhold til ham der gik vidtudsprede onde Rygter blandt Folket. Den ny Kjødets Lov, som de nytroende Præster adopterede med ustyrlig Begjærlighed, tjente kun til at gjøre hele Standen, hvis Cølibat hidtil til Trods for saa mange Overtrædelser havde givet den et Hellighedens og Uforkrænkelighedens Skjær, foragtelig, og berøvede den al moralsk Indflydelse. »Naar Saltet mister sin Kraft, — — duer det ikke til andet end at kastes ud og nedtrædes af Menneskene«. Han havde fordømt Tienden som Rov; hvorledes kunde han da forarges over, at Folk, som — ligeledes paa hans Opmuntring — havde beriget sig med Kirkens og Klostrenes Godser, ikke vilde bidrage deres Skærv til at underholde Præster, som de ansaa for aldeles overflødige Skabninger? Han havde frataget Ægteskabet den hellige, sakramentale Karakter, han havde i offent-

lig Prædiken givet de Gifte Lov til Ægteskabsbrud, han havde ved mangfoldige Lejligheder erklæret Kyskhed og Afholdenhed for en Umulighed og beskræftet denne Lære ved sit Exempel; da trængtes der ikke mere til »den lede Djævel« for at forklare den stedse tiltagende Tøjlesløshed og sodomitiske Usædelighed, der udbredte sig blandt Høje og Lave. Men naar man nu fra protestantisk Side ofte søger at forklare disse Kjendsgjeringer med den Udflugt, at det kun var noget Grums, der fulgte med den første stærke Ophidselse, men at Reformationen senere, efter at Aanderne vare komne til Ro, kunde udvikle sin velsignende Virksomhed til Sædernes Forbedring, saa er det ikke andet end at stikke sig selv Blaar i Øjnene. Thi det bliver dog vanskeligt at forstaa for et kristeligt Sind, hvorledes Lys — og det var jo Reformationen, det reneste, skæreste Sandhedens Lys — kunde fremavle et saa babylonisk Mørke; det har den kristelige Tro ved dens første Indførelse i Verden ikke gjort, idetmindste ikke hos dem, som sluttede sig til den. Desuden har den katholske Kirke — efter Reformatorenes Skjøn et Indbegreb af alt Mørke og Immoralitet — netop paa den Tid udviklet en saadan Frugtbarhed paa Helgener, — man tænke paa Petrus af Alcantara, Theresia, Ignatius af Loyola, Frans af Xavier, Frans af Sales, Karl Borromæus o. m. a. — at det 15. og 16. Aarhundrede kaldes de Helliges Aarhundrede. Hvordan kunde Mørket mon afføde et saadant Lys? (Se den ovenstaaende Skildring meget udførlig hos Døllinger, Die Reformation Bd. 1.). (Forts.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Randers. *Vincentforeningen* her havde Søndagen den 1. Septbr., Skytsenglefest, bestaaet i 5 Aar. Den

havde ved Aarets Begyndelse 1 Æresmedlem og 9 aktive Medlemmer og tæller ved Udgangen 1 Æresmedlem og 13 aktive Medlemmer. 5 fattige Familier ere regelmæssig blevne besøgte. I Aarets Løb fratraadte Kassereren, Hr. Kolportør Petersen, Posten, da han ikke regelmæssig kunde give Møde; den overtoges midlertidig af Hr. Præsidenten. Indtægten i sidst afvigte Aar har været Kr. 187,06, nemlig: Kassebeholdningen fra forrige Aar Kr. 82,25, Aarsbidrag af 1 Æresmedlem Kr. 10, Gave fra en Unævnt Kr. 5. Renter 22 Øre og Medlemmernes Bidrag Kr. 89,59. Udgifterne androge Kr. 136,18, hvoraf Kr. 46,00 ere Understøttelser til 7 fattige Familier, Kr. 5,00 tilsendtes Indsamlingskomiteen for de ved Jordskjælvet i Laibach Forulykkede og Kr. 36,00 tilsendtes Maristbrødrene i Kjøbenhavn som Bidrag for en fattig Dreng fra Randers; Kr. 9,44 ere udgivne for 2 Explr. af Ugebladet til Cirkulation blandt her-værende fattige Familier, ligesom der ogsaa anvendtes Kr. 32,00 til Forøgelse af Bibliotheket for de Fattige og Kr. 7,50 for en Bogreol, 24 Øre ere anvendte i Porto. Kassebeholdningen ved Aarets Slutning er Kr. 50,88, hvoraf Kr. 12,28 ere Resten af Boglegatet.

I Dag afholdtes Bestyrelsesvalg, der lededes af højærværdige Hr. Pastor Helmke og ved hvilket Hr. Pastor Osterhammel gjenvalgtes til Præsident, hvorpaa denne udnævnte Hr. Pastor Helmke til Sekretær, Hr. Slagtermester Kollek til Vicepræsident og Hr. Charles Belmas til Kasserer.

Berlin. Om den saakaldte »Gammelkatholicisme«, som blev grundlagt af Professor Döllinger og Konsorter under Vatikanerkonciliet i 1870, skriver det lutherske Blad »Das Volk«: »Forskjellen mellen Protestantismen og Gammelkatholicismen er i Virkeligheden saa ringe, at man ikke begriber, hvorfor Gammelkatholikerne ikke for længe siden ere traadte over til Protestantismen. For øvrigt have mange Gammelkatholiker allerede gjort

dette Skridt. Gammelkatholicismen er en hendøende Bevægelse, fordi den fuldstændig mangler Tilvæxt.« »Pastor Stöckers Organ har her bedømt Gammelkatholicismen rigtig, — saafremt der overhovedet endnu kan være Tale om en Forskjel mellem Protestantismen og Gammelkatholicismen resp. »Nyprotestantismen«.

Ikke destomindre troede Gammelkatholikernes Anfører, Dr. Reinkens, endnu paa den sidste gammelkatholske Synode, efter at have talt om »forbigaaende bedrøvelige Erfaringer«, at kunne forsikre: »Vi indtage ogsaa endnu en verdenshistorisk Stilling og ville indtage den fremtidig«. Pastor Stöckers kristelig-socialt Organ belærer den gammelkatholske »Biskop« Reinkens om noget andet, som bedre svarer til den romersk-katholske Kirkes 1800aarige Historie og Erfaring.

München. I Slutningsmødet gav Præsidenten for de tyske Katholikers 42. Generalforsamling, Justitsraad *Müller*, Ordet til de hollandske Katholikers Fører Professor *Schaepmann*, som med stor Veltalenhed fremhævede Pave Leo XIII.s Reunionsbestræbelser. Den glimrende Tale var en begejstret Lovtale over den store Fredspave, hvis Ideal er Enhedens Gjenoprettelse i hele Kristenheden.

Verden længes i vore Dage inderligt efter Fred, erklærede Taleren. Og vore Dages Mennesker sige, at der er Fred. Men der er ingen Fred. Er der Fred i vor Verdensdel, saa luer Krigsfaklen dog i andre Verdensdele. Vi leve i en Skinfred, i en Jærnfred, der er baseret paa Geværer. Langsommere, men sikrere end Krigen, fortærer den Nationernes Marv. Enhver Autoritet vakler, Retfærdigheden fortrænges kun altfor ofte af Uretfærdighed, og derfor raaber Alt stedse længselsfuldere efter Freden. Dette Raab lød allerede en Gang i Verden, da den romerske Freds umaadelige Majestæt syntes at herske, efter at Verden var bragt under Aaget. Da blev Kristus født, ved hvis Fødsel Himlens

Engle forkyndte Freden, og som gav Verden Freden i Arv, da han atter forlod Jorden. Afgudernes Altre bleve vel omstyrtede, men de vedbleve at leve i det menneskelige Bryst. Nu, efter 18 Aarhundreders Forløb, hvor Verden atter raaber efter Fred, forkynder Kristi Statholder: Jeg bringer Eder Freden. Da Pave Leo besteg St. Peters Stol, spurgte man, hvad kan denne Skribent og Digter vel yde Verden. Man kjendte ham kun som den udmærkede, ideale Kirkefyrste. Men da han begyndte at tale, blev det blikstille, og Alt lyttede med stigende Opmærksomhed til hans Stemme; thi endnu aldrig havde Sandheden lydt saa frisk og smukt, som i hans herlige Encyklikaer. Hans fredsommelige Ord have fundet Gjenklang i Verden. I Kjærlighedsfulde Rundskrivelser har Leo XIII. forkyndt Verden, at han elsker Fred og tillige vist Verden den Vej, ad hvilken Fred kan opnaas. Han har vist Familien, Staten, Videnskaben og Samfundet de Midler, ved hvis Hjælp Vejen findes mellem Autoritet og Frihed, mellem Ret til et anstændigt Udkomme og Ejendom og Standsforskjelligheder. Alle disse Midler lade sig sammenfatte i disse Ord: Enhed i Tro og Kjærlighed.

Men denne Enhed kan kun opnaas i den katolske Kirke. Som Verden fordem tilraabte den Korsfæstede: Frels Dig selv, saaledes tilraaber imidlertid den afkristnede Verden Paven: Giv Du den kristne Verden Enheden tilbage. Men allerede før dette Raab har Pave Leo XIII. i to herlige Encyklikaer til de østerlandske Kirker og til Englænderne, to Magter, som symbolisere Fortiden og Fremtiden, forkyndt Kristi Rige og Trosenheden. Orientalerne forsikrer han om, at han aldeles ikke agter at berøve dem deres Ritus' Ejendommelighed; og Englænderne viste han, hvorledes deres majestætiske Frihed kun under Kirkens Beskyttelse kunde bevares fri for den Skjæbne, som stedse og overalt truer enhver Frihed, der ikke hidrører fra Gud og støtter sig til Gud.

Slutningstalen holdt Præsident, Justitsraad *Müller*, som bl. a. meddelte, at Generalforsamlingen hørte blandt de største, der nogensinde var bleven afholdt af Tysklands Katholiker. Over 3000 Medlemmer havde kjøbt Adgangskort, og i de offentlige Møder havde 6—7000 Personer daglig taget Del.

Kjøbenhavn. En noget tvivlsom Ære lader »Avisen« de berømte »A. P. A.«-Mænd i Amerika blive til Del. »De vise sig,« skriver Bladet, »i Virkeligheden at være, om man saa maa sige, *direkte Descendenter* fra Dr. Chiniquy«. Det er jo meget muligt, efter det Skriftemaal at dømme, som Apostaten selv har offentliggjort i sin Levnetsbeskrivelse »Femti Aar i den katholske Kirke«.

For øvrigt blive Angrebene i Bladet Dag for Dag mere og mere personlige og næsvise, Niveauet sænkes med hver Dag mere, saa at der snart ikke er nogen-
somhelst Grund til overhovedet at beskæftige sig med dem.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 15. September. 15. Søndag e. Pintse. Marias Navnefest. — **16. M.** Cornelius og Cyprian, Martyrer. — **17. Ti.** Frants af Assisis Vundemærker. — **18. O.** (Tamperfastedag.) Josef af Cupertino, Bekjender. — **19. To.** Januarius og Lidelsesfæller, Martyrer. — **20. F.** (Tamperfastedag.) Eustachius og Lidelsesfæller, Martyrer. — **21. L.** (Tamperfastedag) Matthæus, Apostel og Evangelist.

Søndag den 22. September. 16. Søndag e. Pintse. Kirkeindvielsesfest. (Under den højtidelige Messe Kl. 8 i St. Ansgars Kirke udstilles det allerhelligste Sakramente, som forbliver udstillet hele Dagen indtil Kl. 9 Aften). Kl. 10 Pontifikalmesse og Prædiken; Kl. 3 og 5 recitere de Gejstlige Breviarbønnerne; Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken og Te Deum.

Rosenkransbroderskabet og Den levende Rosenkrans holder fælles Bedetime paa Kirkevielsesfesten Kl. 3—4 i St. Ansgars Kirke. Rosenkransen bedes offentlig.

Lærlingeforeningen holder hver Søndag Møde fra Kl. 4—9.

En Portion af **Kozlowskis Familielegat** for trængende Jomfruer og Enker af den herværende katholske Menighed er bleven ledig. Ansøgninger indsendes inden Søndag den 29. Sept. Skemaer til Udfyldning faas og afleveres hos Hr. Kirkeforstander P. Stratbøcker (Kjøbmagergade 13.) eller hos Undertegnede.

J. Braun, Sognepræst.

St. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre afholdes Mandag den 16. Sept. Kl. 8½ Aften i Lokalet, Bredgade 67, 2. S. o. G.

Unio. Sidste Møde paa Keglebanen afholdes Tirsdag den 17. September.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 38. Søndagen den 22. September. 1895.

Indhold: Et Jubilæum. Reformationen i Tyskland. Efterretninger fra Ind- og Udland Homburg. Rom. Kjøbenhavn. — Bekjendtgjørelser.

ET JUBILÆUM.

— 0 —

Den 20. September var det 25 Aar, siden den evige Stad, Kristenhedens Hovedstad, Rom blev berøvet sin retmæssige Herre ved et skjændigt Overfald af den Revolution, som allerede tidligere havde berøvet den apostoliske Stol hine Landsdele, som Kirken havde ejet i Aarhundreder og som Paven maa eje, saafremt han paa en fri og værdig Maade skal kunne styre den over hele Jordens Kreds udbredte Kirke. I Anledning af den 25. Aarsdag for denne Begivenhed holde Pavedømmets og Kirkens Fjender i Italien i disse Dage særlige Festligheder til Minde om og Forherligelse af det sørgelige Rov.

Overfor en saadan Haan, som derved i disse Dage beredes vor hellige Fader, og med ham ogsaa os og alle trofaste Katholiker, maa hellig Vrede opfylde vore

Hjærter. Derfor nedlægge vi i Rettens og Retfærdighedens Navn, i Alles Navn, for hvem Rov er en Forbrydelse — og Ejendommen er hellig, Protest mod Udplyndringen af vor h. Fader, den retmæssigste blandt alle Monarker i Verden. Vi erklære det for en Skjændsel og Vanære, at højtideligholde dette Rov og at fejre Roms Indtagelse som en Festdag. Og det er vort tillidsfulde Haab, at Gud, den Altmægtige, vil sørge for, at der atter tilbagegives den romerske Pave, hvad man mod al Ret og Retfærdighed har berøvet ham.

Men denne Aarsdag skal dog ikke blot give os Anledning til en saadan Protest; den kan og den skal ogsaa være en Kilde for os til Trøst og Oploftelse. Gud Herren har engang lovet Israels Folk sød Honning af nøgne Klipper og lægende Olie af den haarde Sten. Han kan ogsaa lade Ondskabens Anslag blive til en Kilde af Forbarmelse og Trøst for sit troende Folk. *Den* Forfølgelse mod vor hellige Kirke, hvis Jubelfest man nu fejrer, har ikke været den første. Se vi tilbage paa Aarhundrederne: den *ene* Forfølgelse, den *ene* Trængsel slutter sig til den anden. Og det bør vi sandelig ikke forundre os over. Jesus Kristus kom som Lyset ned i denne Verdens Mørke. Men Mørket hader Lyset. Og dette Mørkets Had maa gaa i Arv mod den Institution, i hvilken Kristus vedbliver at leve her paa Jorden — mod hans hellige Kirke. Dette Had maatte ganske særlig rette sig mod det Fundament, paa hvilket denne Kirke hviler, mod den Slutsten, som sammenholder Bygningen, mod Hovedet, som styrer dette Legemes Lemmer og forbinder dem til et Hele, mod den h. Petrus og hans Efterfølgere, de romerske Paver. Til alle Tider ere de af Helvedes Magter blevne forfulgte med det hidsigste Had, med Løgn og Underfundighed, med Smiger og Bagtalelse, med raa Vold og Undertrykkelse. Et Blik paa de

kristelige Aarhundreder er tilstrækkeligt, for at overtyde os herom.

Men det er ogsaa tilstrækkeligt, for at vise os, hvor glimrende Frelserens Løfte stedse er bleven stadfæstet: »Helvedes Porte skulle ikke overvælde dem«, for at vise, at ingen List og Løgn, ingen Haan og Bagtalelse, ingen blodig Forfølgelse og Undertrykkelse var i Stand til at tilintetgjøre Pavedømmet. Ligesom Hævnens Engel fordem med opløftet Dommersværd stod beskyttende bag den h. Pave Leo den Store og bevægede Hunnernes Konge Attila til at vende om, saaledes stod gennem alle Aarhundreder Guds Engel beskyttende bag Petri Efterfølger og tilraabte Forfølgerne Truselsordet: »Læg ikke Haand paa min Salvende« (Ps. 104, 15). —

Den Første i Pavernes Rækkefølge er ogsaa tillige den Første blandt de Forfulgte. Herodes Agrippa lod den h. Petrus gribe, for at ihjelslaa ham. Kejsers Nero lod ham korsfæste. Hin Herodes blev ramt af Herrens Haand, saa at han i levende Live gik i Forraadelse — Nero døde for sin egen Haand — hans Navn blev en Gjenstand for hele Verdens Afsky. Men Kristi Statholder er ikke død paa hint Kors. Han vedbliver at leve. Ovenover den første Paves jordiske Levninger hvælver Peterskirken sig og Tusinder af fromme Pilgrimme fra alle Verdensdele strømme sammen der, for at bede ved hans Grav.

En lang Række Paver følger den h. Petrus i Martyrdommens Lidelser. Ja, i Henseende til Kirkens første Aarhundreder, gjælder næsten dette: Saamange Paver, ligesaa mange Martyrer — saamange romerske Kejsere, lige saamange Forfølgere. Men, o Vidunder! den rasende Ulv bukker under for det taalmodige Lam. I alle Ender og Kanter styrter det romerske Verdensrige sammen, medens Pavernes, Petri fattige Efterfølgeres Herredømme udvider sig mere og mere

over Jorden, vædet og frugtbargjort af Martyrernes Blod. —

Rigtignok endte Forfølgelsen med Kejsers Konstantin, men hans Efterfølgere, de græske Kejsere, begyndte kort efter at undertrykke Kirken paa ny og forgrebe sig ofte paa dens øverste Hyrdes Person. Men Pavedømmet gik derfor ikke til Grunde. Det vedblev at blomstre og fik tilsidst i den store Frankerkinge Karl en Beskytter, medens det græske Rige efter mange Stridigheder og Grusomheder endelig faldt i Tyrkernes Hænder. Under deres Hestes Hove visnede Markerne, Forbandelsens Stempel sænkede sig over hele Landet. —

Den tyske Kejsers Henrik IV. glemte sin Stilling overfor den katholske Kirke og lod sig henrive til Overgreb og Voldsgjerninger, idet han med sakrilegisk Haand angreb den pavelige Stols helligste Rettigheder. Men han fandt i Gregor VII. en urokkelig Modstander. Rigtignok maatte denne store Pave, forfulgt af Kejseren, dø i Landflygtighed. Men han døde med de skønne Ord: »Jeg har elsket Retfærdighed og hadet Uret, derfor dør jeg i Landflygtighed«; medens hans Forfølger, landflygtig og forfulgt i sit eget Rige, maatte sige til sig selv, da han døde ene og forladt i Lüttich: »Jeg har elsket Uretfærdighed og hadet Retfærdigheden, derfor dør jeg i Elendighed«. Ogsaa Hohenstaufernes berømte Slægt, navnlig Frederik II., forgreb sig paa Kirkens hellige Rettigheder. Men allerede atten Aar efter hans Død døde den Sidste af hans Stamme paa Torvet i Neapel under Bødlens Haand. Den mægtige Slægt var tilintetgjort, den stolte Fædreneborg styrtede sammen, og Riget hjemfaldt til Lovløshed og Næveret. Men Petri Klippe stod endnu bestandig urokkelig fast og betragtede de udrasende Bølger med den Sikkerhed, som Gud alene kan skjænke. Og urokket og uforstyrret se vi den staa under de følgende Tiders Storme og brusende Bølgeslag, i den saakaldte Reformationstid

og Revolutionstiden. Lad Napoleon ogsaa overfalde Paverne i deres eget Hus og med Vold og Magt bortføre dem i Fængenskab; lad ham ogsaa fuld af Overmod udraabe, da Bandstraalen blev udslynget imod ham: »Mener da denne Pave, at Vaabnene ville falde ud af Hænderne paa mine Soldater paa Grund af hans Bandlysning?« — Tre Aar senere beretter man ordret fra Ruslands Ismarker: »Vaabnene falde ud af Hænderne paa vore Soldater«. Den fangne Pave holder atter sit Indtog i Rom; grædende og jublende strø Romerne Blomster for deres Hyrdes og Fyrstes Fødder. Men Napoleon bliver landsforvist og maa dø ene og forladt paa en lille Klippeø ude i Verdenshavet. —

Saaledes har Frelserens Ord: »Helve des Porte skulle ikke overvælde den«, stadfæstet sig paa den mest glimrende Maade gennem de henrundne Aarhundreder; hvor ofte og hvor tydeligt har ikke hans straffende Engels Truselsord stadfæstet sig: »Læg ikke Haand paa min Salvede«. Ogsaa for Fremtiden — derom tør vi utvivlsomt være overbeviste — ogsaa for Fremtiden vil det samme være Tilfældet. Ingen Revolution, ingen Kanoner og Krigsskibe, ingen Magt i Verden vil være i Stand til at tilintetgjøre Pavedømmet. Hvad Fremtiden skjuler i sit Skjød — hvem kan sige det? Om Profeterne faa Ret, som forkynde, at Kultur og Dannelse vil vende sig bort fra Europa, som er blevet skjørt og raaddent, til en ungdomsfrisk Verdensdel, og at Rejsende fra fjærne Lande en Gang ville forske og grave i vore store Stæders Ruiner, som de Lærde nu gjøre det i Babylons og Ninives Ruiner — hvem kan vide det? Men Et vide vi, og dette Ene fastholde vi Alle med urokkelig, klippefast Tillid: hvormange Fyrsteslægter end maatte forsvinde, hvormange Troner end maatte styrte sammen eller grundlægges paany, Petri Stol vil stedse staa fast og urokket og den sidste Pave vil give sin Nøgle tilbage ene og

alene til ham, af hvem den første Pave modtog den, vor Herre Jesus Kristus, naar han kommer med stor Magt og Herlighed — paa den yderste Dag.

Hvor lykkelige maa vi derfor ikke prise os, at vi uden vor Fortjeneste formedelst Guds forbarmelsesfulde Naade ere kaldede til dette beskyttende Hjem, som han har bygget paa en Klippe. Lad ogsaa Haan og Spot styrte ned over det som Regnskyl, lad ogsaa Had og Forfølgelse rase omkring det, det styrter ikke sammen, det vakler ikke, det er bygget paa en Klippe. Hvor lykkelige maa vi ikke prise os, at vi ere optagne i dette rige Hjem, i hvilket den saliggjørende Sandheds Lys straaler, som Guds Søn har bragt fra Himlen, i hvilket Naadens rige Kilde sprudler, af hvilken Husets Børn, den katholske Kirkes Børn, med de syv Sakramenters gyldne Skaaler kunne øse, for at rense og helliggjøre, styrke og vederkvæge deres Sjæle. —

Lader os da ogsaa være ret taknemlige for den uskatte, ufortjente Lykke at være Børn af den katholske Kirke. Maatte vi til enhver Tid og i enhver Henseende være trofaste Børn af vor hellige Kirke og vor hellige Fader. Et godt Barns første Pligt er, at det beder for den forfulgte Fader; lader os opfylde denne Pligt mod Kristenhedens Fader. »*Da Petrus laa i Fængsel bad Kirken uden Afbrydelse for ham*« (Ap. Gj. 12, 5). Ogsaa vor h. Fader, Pave Leo XIII., holdes i sit eget Hus fangen som i et Fængsel, og ogsaa for ham opstige i alle Lande — navnlig i den forestaaende Oktobermaaned — fra Millioner Hjærter Bønner til Gud. Med fornyet Iver og fordoblet Indtrængenhed ville vi tage Del i de Rosenkransandagter, som den h. Fader atter har anordnet for den kommende Maaned; eller saafremt vore Forhold ikke tillade det, saa dog bede flittig Rosenkransen i Hjemmet ifølge den h. Faders Mening. Vi ville anraabe Barmhertighedens Moder, Rosenkransens Dronning, om, at hun

ved sin mægtige Forbøn vil opnaa hos Gud, at han naadig sætter en Grænse for Kirkens og dens Overhoveds haarde Trængsler. Maatte navnlig ogsaa Børnene bede med, for at de Uskyldiges Bøn kan gennemtrænge Skyerne og vende bønhørt tilbage.

Førend vi ane det, sender maaske Gud ogsaa nu sin Engel, for at frigjøre sin Statholder, saa at ogsaa han, ligesom fordem Petrus, bliver ført ud af sit Fængsel og med ham taknemligt kan udraabe: »Nu véd jeg i Sandhed, at Herren har sendt sin Engel og udfriet mig af mine Forfølgeres Haand«.

Reformationen i Tyskland.

(Fortsat)

—o—

3) *Sociale Følger.* Man havde ofte forlangt af Luther, at han skulde bevise sin guddommelige Søndelse ved en Undergjerning. Den største Undergjerning vilde det have været, dersom han ved sine revolutionære Skrifter — alle hans Skrifter vare mere eller mindre dikterede af en revolutionær Aand — havde tilvejebragt Enighed mellem Tysklands Fyrster og indplantet Undersaatterne Agtelse for den retmæssige Øvrighed. Men den Undergjerning kunde han ikke gjøre, tværtimod, Alle, som allerede i Forvejen havde sat sig op imod Øvrigheden, bleve bestyrkede i deres Foretagender, og hvor der før havde været Fred, der opstod de vildeste revolutionære Bevægelser. Vi have allerede tidligere skildret Luthers Forbindelse med det revolutionære Adelsparti (se Ugebl. 1892. S. 960 ff.); ogsaa Fyrsternes rigsforræderske Forbindelser have vi kortelig omtalt (Ugebl. 94. S. 322 f.). Vi ville endnu lidt udfør-

ligere dvæle ved Luthers Forhold til det store Bønderoprør i A. 1525.

Den protestantiske Historiker *Planck*, en begejstret Tilhænger af Luther, skriver: »Det falder altfor klart i Øjnene, at Oprøret virkelig paa en Maade blev forberedt og foranlediget ved de forudgaaende Reformationbevægelser.« Vistnok havde Bønderne mangfoldige Klager at fremføre; men, siger *Planck*, »det er et ikke blot ubevist, men virkelig falsk Foregivende, at Landbefolkningens Opstand var bleven foranlediget ved de utaalelige Byrder, hvormed en tyrannisk Øvrighed havde overlæstet den... Et stort, maaske det største Antal af Oprørerne havde staaet under skaan-somme Herskaber, hvis Aag, om end ikke synderlig mildt, dog sikkert ikke var af Jern.« Hvad var da Grunden? »Den heftige Tone, der herskede i alle Luthers Skrifter, den vindende, folkelige Veltalenhed, han sad inde med, ikke den Kunst, men det Mod, den Uforfærdethed, den Heltetro, hvormed han fremstillede sin Sag som Guds Sag og sine Modstandere som Guds Fjender, dette maatte opflamme Gemytterne meget mere, end nødvendigt var; men oven i Kjøbet bidrog han selv ikke lidt til, at Flammen tog den Retning han vilde (?) forebygge. Allerede det blotte Navn af kristelig Frihed, som han igjen bragte iblandt Folket, var tilstrækkelig dertil... Og hvad maatte ikke for det første den Maade, hvorpaa han behandlede de Store, virke hos Mennesker, i hvis Hoveder der gærede ny Sandhed (?), og hvis Sjæle vare fyldte med gammelt Tyranhed? Ingenting lod sig lettere forudse, end de Optrin, som nu fulgte; de bleve ogsaa forudsæte og forudsagte af alle fornuftige Mænd af begge Partier; Luther selv har forudsagt dem« (se Hohof, die Revolution, Freiburg i. B. 1887. S. 41 f.).

For at forstaa dette maa vi drage os til Minde, med hvilke Udtryk Luther talte om den gejstlige og

verdslige Øvrighed, hvorledes han opfordrede Folket til at vadske Hænderne i Biskoppernes Blod, og hvorledes han kaldte Fyrsterne for gale, taabelige, afsindige, rasende, vanvittige Narre, »Gud fri os fra dem og give os i Naade andre Regenter«. Nu begyndte i Aaret 1525 Bønderne alle Vegne at samle og rejse sig »for at yde Guds Ord og Pauli Lære Bistand og Følge«, de kaldte sig »en evangelisk Hær«, skrev Luthers Evangelium paa deres Faner og lutherske Prædikanter stod i Spidsen for de enkelte Hobe og pustede til Ilden. Den 26. April stormede de Weinsberg Slot under den h. Messe, Præsten blev stukken ihjel, de hellige Kar plyndrede og vanhelligede, Grev Helfenstein og en Del andre Adelige bleve drevne ind i Bøndernes Spyd — og andre Rædselsgjerninger forøvede. Med et Slag var Oprørsfanen rejst i Baden, i Bispedømmet Speir, i Trier, Frankfurt a. M., i Thüringen osv. Alle Vegne var Luthers Navn i Bøndernes Mund. Hvorledes skulde Luther stille sig overfor disse Oprin? Naturligvis maatte det være meget ubehageligt for ham, at et Oprør, som snart spredte saadanne Rædsler over hele Syd- og Mellemtyskland og næsten kvalte sig selv i sine egne Grusomheder, skulde skrives paa hans Regning. Alligevel indtog han i Førstningen en mere tilbageholdende Stilling, som om han vilde vente paa, til hvilken Side Sejren vilde vende sig. Til Svar paa de af Bønderne allerede i Februar opstillede 12 Artikler, som indeholdt deres Fordringer, og som de havde tilsendt Luther til Stadfæstelse, skrev han dog først efter at Bondeopstanden havde forøvet sine Rædselsgjerninger — sin »Formaning til Fred«. Dens hele Tone maatte dog under de givne Forhold snarere lyde som en Opmuntring til Krig. I første Del henvender han sig til Fyrsterne: »For det første have vi ingen anden paa Jorden at takke for dette Uvæsen og Oprør, end Eder, I Fyrster og Herrer, i Særdeleshed Eder, I blinde Biskopper og

gale Præster og Munke, som endnu den Dag i Dag ere forstokkede og ikke høre op med at larme og rase imod det h. Evangelium, omendskjønt I vide, at det er ret, og I ikke formaa at gjendrive det.« »Sværdet er over Eders Hals; endnu mener I at sidde fast i Sadlen og at man ikke kunde løfte Eder deraf. Saadan en Sikkerhed og forstokket Formastelighed vil knække Eders Hals; det skal I se.« »Gud føjer det saaledes, at man ikke kan, ej heller vil, ej heller skal taale Eders Raseri i Længden. I maa blive anderledes og vige for Guds Ord. Gjør I det ikke paa fredelig Vis, saa maa I gjøre det paa voldelig og fordærvelig Vis. Gjøre ikke disse Bønder det, saa maa andre gjøre det. Og om I end sloge dem allesammen, saa bleve de dog uslagne; Gud vil opvække andre. Thi han vil slaa Eder, og han skal ogsaa gjøre det. Det er ikke Bønder, kjære Herrer, som sætte sig op mod Eder; det er Gud selv, der sætter sig op mod Eder for at hjemsoge Eders Raseri.« Vare disse Ord til Fyrsterne kun lidet skikkede til at mægle Fred, saa kunde Luthers Ord til Bønderne, hans »kjære Herrer og Brødre«, næppe have en bedre Virkning. »Jeg indrømmer, det er desværre altfor sandt og vist, at de Fyrster og Herrer, som forbyde at prædike Evangeliet og lægge saa utaalelige Byrder paa Folket, ere værd og fortjene, at Gud styrter dem fra Stolen, naar de svart forsynde sig imod Gud og Mennesket; de have heller ingen Undskyldning.« Alligevel vil han derved ikke billige Oprøret. »At Øvrigheden er slet og uretfærdig, det undskylder ikke Sammenløb eller Oprør; thi at straffe Ondskaben tilkommer ikke Enhver, men kun den verdslige Øvrighed.« »Ikke som om jeg derved vilde retfærdiggjøre og forsvare Øvrigheden i den utaalelige Uret, I lider; de gjøre gruelig Uret, det maa jeg sige.« Idet han med Skriftens Ord dømmer Oprøret, er han dog hovedsagelig bange for, at hele Sagen skulde lægges hans

Evangelium til Last; »thi jeg ser nok, at Djæveln, som hidtil ikke har formaaet at ombringe mig ved Paven, som søger at odelægge og opæde mig ved de blodtørstige Modprofeter og Oprørsaaender, som findes iblandt Eder.« Til Slut forudsiger han Bønderne, at, om de end vandt Alt, saa vilde de til sidst sønderrive hinanden som rasende Bestier; Fyrsterne derimod tilraaber han: »Imod Eder, Herrer, vidner Skriften og Historien, hvorledes Tyrannerne blive straffede . . . Siden det da er vist, at I regere paa en tyrannisk og rasende Maade, forbyde Evangeliet og saaledes flaa og trykke den fattige Mand, saa have I ingen anden hverken Trost eller Haab, end at I skulle omkomme, som og Eders Lige ere omkomne« (Janssen 2., 485 ff.).

Luther tænkte ikke paa at bestyrke Bønderne i deres oprørske Foretagende, meget mindre at ægge dem til de Rædselsgjerninger og Grusomheder, de allerede havde begaaet og daglig begik i større Omfang. Men da den Fyrsterne spaaede Undergang netop var det, Bønderne attraaede, saa kunde de godt opfatte Luthers Ord som Bifald til deres Handlemaade. Snart havde Oprørsflammen omspændt de mest blomstrende Egne af Tyskland, og alle Vegne vidnede brændende Landsbyer, nedlagte Slotte og Klostre, raadnende Lig om Bøndernes Hævn. Da tog Luther til Orde igjen. Denne Gang talte han kun til Herrerne og opfordrede dem til den skaanselsløseste Krig »imod Bøndernes morderiske og røveriske Hobe«. »Her skal enhver, der kan, slaa til, kvæle og stikke, offentlig og hemmelig (!) og huske paa, at der ikke gives noget merē giftigt, skadeligt, djævelsk end et oprørsk Menneske. En gal Hund maa man slaa ihjel; slaar Du ikke, saa slaar den Dig og et helt Land med Dig.« Øvrigheden var pligtig til at straffe »med Mord og Blodudgydelse«, ellers var den Skyld i alle Mord, der begikkes. »Saadan underlig Tid er det nu, at en Fyrste bedre kan fortjene

Himmelen ved Blodudgydelse, end ellers ved Bon.«
 »Derfor, kjære Herrer, lytter her, redder her, hjælper her, forbarmer Eder over de stakkels Folk. her skal stikke, slaa, kvæle, hvo som kan. Dør Du derved, vel Dig, en saligere Død kan Du aldrig opnaa.« Dette græsselige Sprog vakte almindelig Forargelse, ogsaa blandt Luthers Tilhængere. Derfor forsvarede han sig i et »Sende-brev om den haarde lille Bog imod Bønderne«. Han tager ikke et Ord tilbage; tværtimod »min lille Bog skal være ret og blive ret, om end hele Verden forarges derover.« »Som jeg dengang har skrevet, skriver jeg endnu: »Ingen forbarme sig over de haardnakkede, forstokkede, forblindede Bønder, der ikke lade sig noget sige, men enhver hugge, stikke, kvæle, slaa til, som mod gale Hunde, . . . og alt dette, paa det man forbarme sig over dem, der fordærves, forjages og forføres af slige Bønder.«

Mange Aar senere skrev han: »Jeg, Martin Luther, har i Oprøret slaaet alle Bønder ihjel; thi jeg har befalet at slaa dem ihjel; alt deres Blod kommer over min Hals. Men jeg lægger det paa Gud Herren, der har befalet mig at tale sligt« (J. 2. 534 ff.).

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—0—

Homburg. En Korrespondent skriver følgende til det engelske Blad »Tablet«: Igaar, d. 20. Aug., ankom vi til Badestedet »Homburg vor der Höhe« ved Frankfurt a. M. Stedet ejer en Guldmine i sit mineralske Vand. Da vi i den tidlige Morgenstund kjørte igjennem Byen, saa vi alle offentlige Bygninger dekorerede med Flag og Gaderne fyldte med Mennesker. Man sagde os, at Dagens festlige Begivenhed var en nybygget katholsk Kirkes Indvielse. I de gamle hessiske

Dage var Byen udelukkende protestantisk, men i de sidste Aar har Katholicismen gjort vidunderlige Fremskridt. Der er nu 2000 Katholiker, omtrent en Fjerdedel af hele Befolkningen. For denne store Menighed var den gamle Kirke for lille, og for et Par Aar siden bestemte Sognepræsten, Pastor Menzel, at udfylde Sagnet. Pastor Menzel er i enhver Henseende en af de mest udmærkede Gejstlige i den tyske Kirke. Hans store, varme Fromhed, sjeldne Hjertensgodhed og tiltalende, sympathetiske Væsen har gjort ham ligesaa elsket af de engelske og irske Katholiker, der besøge Homburg, som af sine egne Sognebørn. Tyskerne ere ikke rige, men ved Pastor Menzels næsten overnaturlige Bestræbelser for at samle de nødvendige Midler, er Resultatet opnaaet i en herlig gothisk Kirke, værdig for Rhinlandene, de skønne Kirkers Hjem.

Kl. 8 igaar Morges fandt Konsekrationen Sted og Kl. 11 celebreredes Højmessen. Nogle Minutter før kjørte Hds. Majestæt Enkekejserinde Friedrich ledsaget af sin Datter, Prindsesse Margarethe af Hessen, op foran Kirken. De høje Damer kom kjørende fra Kejserindens Slot i Taunus-Bjærgene 10 engelske Mile borte. Hendes Majestæt modtoges ved Ankomsten af Biskoppen af Limburg, samt Biskoppen af Emaus fra London og en stor Mængde Gejstlige. Biskoppen af Limburg oplæste en Adresse, takkende Hendes Majestæt for den levende Interesse og store Hjælp hun har udvist under Kirkens Fremstaaen og Bygning. Hendes Majestæt svarede med klar og tydelig Stemme, som hørtes igjennem hele Kirken, takkede Biskoppen varmt for Adressen og omtalte sin Kjærlighed til Homburg, i hvis gamle Slot hun havde tilbragt den første Tid af sin Enkestand. Derpaa forttes Kejserinden og Prindsessen til deres Pladser, hvor de forbleve, indtil Højmessen var forbi. Begge Damer vare i dyb Sorg, Kirken var fyldt indtil de yderste Kroge.

Efter Højmessen forsamledes Gejstligheden og en Del verdslige Gjæster til en Middag i Kurhuset. Biskoppen udbragte Skaalen for »*Paven og Kejseren*«. Borgmesteren og Præfekten, begge Protestanter, udbragte Skaaler for »*Biskoppen*« og »*Pastor Menzel*«, og deres Lovtaler modtoges med Jubel og Applaus. Den protestantiske Præst i Homburg udbragte derpaa en Skaal for »*Harmoni imellem alle Religioner i Byen*«. Denne Mand er bekjendt for sit venlige, venskabelige Forhold til sine katholske Landsmænd og hans Tale modtoges med enstemmig Billigelse og Tilfredshed.

— Imellem de herværende Badegjæster befinder sig ogsaa Hertugen af Cambridge fra England, en godhjertet, elskværdig Mand, som altid har været en venligsindet og velvillig Befalingsmand, ligeoverfor Dronning Victorias katholske Soldater. Jeg tilføjer et Bevis paa Hertugens smukke Sindelag. Et stort, nybygget Hotel udenfor Homburg gjorde Fallit for et Par Aar siden og blev kjøbt af en katholsk Skole-Orden. Nonnerne vare saa uheldige at støde Autoriteterne, som nægtede dem Tilladelse til at aabne deres Skole. Sagen omtaltes for Hertugen af Cambridge, som optog den med Iver, henvendte sig til sine kejserlige Slægtninge i Berlin og opnaaede den nægtede Tilladelse.

Rom. Den h. Fader modtog i forrige Uge en Deputation af 30 Forstandere for de *katholske Kopter* (ægyptiske Indvaanere), som under Biskop Cyrillus Macarius og Boghos-Beys Førelse vare ankomne til Rom for at takke Paven for hans Encyklika til Østerlænderne og tillige overbringe ham lykkelige Meddelelser om den blandt Kopterne herskende Bevægelse til Gunst for deres Tilbagevenden til den katholske Kirkes Enhed. Den h. Fader meddelte Deputationen, at han agtede at oprette to nye koptiske Bispedømmer.

Fra Alexandria meddeles ifølge et Telegram til

østerrigske Blade, at 5000 *skismatiske* Kopter i Ægypten agte at vende tilbage til den katholske Kirke, hvorfra deres Forfædre skilte sig i det 6. Aarhundrede. Man antager, at Kopterne ere Levninger af Landets gamle Befolkning, de gamle Pharaoners Undersaatte. Deres gamle koptiske Sprog benyttes endnu ved Guds-tjenesten og i Bøger, men tales ikke mere.

I Orienten kaldes de ogsaa Jakobiter. Som de øvrige Monophysiter i Orienten have de Eutyches til Stamfader. Deres kirkelige Overhoved er Patriarken af Alexandria, den h. Markus' Efterfølger. Han vælges blandt de koptiske Munke af Biskopperne, Præsterne og de Fremragende blandt Folket, som møde i Kairo. Da Konciliet i Florents blev afholdt viste der sig ogsaa blandt Kopterne det rosværdige Forsæt, at opgive deres Skisma og vende tilbage til Kirkens Enhed. Abbeden for St. Antonius' Kloster i Ægypten og de østerlandske Jakobiters Patriarkal-Legat, Andreas, kom derfor i 1441 til Pave Eugenius i Florents, for i sit og alle Jakobiters Navn at forhandle om Gjenforening med den romerske Kirke, og Paven forelagde dem da i Korthed de samme Trospekter, som vare blevne forelagte Grækerne og Armenierne under deres Unionsforsøg.

Kjøbenhavn. I Torsdags kaldtes Sognepræsten ved St. Ansgars Kirke, Pastor *J. Braun*, til Bernstorffshøj for at meddele Hjemmedaaben til Ds. kgl. Højh. Prins *Valdemars* og Prinsesse *Maries* nyfødte Datter. Prinsessen modtog i Daaben Navnene *Margrethe Françoise Louise Marie Helene*. De kirkelige Ceremonier ville senere blive foretagne.

— Den højærværdigste Biskop, Msgr. *v. Euch.* der har foretaget en Rejse i Udlandet, vil ankomme til Hovedstaden i Dag.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 22. September. 16. Søndag e. Pintse. Kirkeindvielsesfest. (Under den højtidelige Messe Kl. 8 i St. Ansgars Kirke udstilles det allerbelligste Sakramente, som forbliver udstillet hele Dagen indtil Kl. 9 Aften). Kl. 10 Pontifikalmesse og Prædiken; Kl. 3 og 5 recitere de Gejstlige Breviarbønerne; Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken og Te Deum. — **23. M.** Linus, Martyr og Pave. — **24. Ti.** Maria, de Fangnes Befrielse. — **25. O.** Oktavdag. — **26. To.** Oktavdag. — **27. F.** Cosmas og Damian, Martyrer. — **28. L.** Wenceslaus, Martyr.

Søndag den 29. September. 17. Søndag e. Pintse. Mikael.

Fælles **Bedetimer** i St. Ansgars Kirke paa Kirkevielsesfesten: (Søndag d. 22. September).

Kl. 12—1: St. Josefs Gildet.

„ 3—4: Rosenkransbroderskabet og Den levende Rosenkrans.

„ 6—7: Mariakongregationen for Ynglinge.

„ 7—8: Mariakongregationen for Mænd.

En Portion af **Kozlowskis Familielegat** for trængende Jomfruer og Enker af den herværende katholske Menighed er bleven ledig. Ansøgninger indsendes inden Søndag den 29. Sept. Skemaer til Udfyldning faas og afleveres hos Hr. Kirkeforstander P. Stratbøcker (Kjøbmagergade 13.) eller hos Undertegnede.

J. Braun, Sognepræst.

„Unio“

katholsk selskabelig Forening,

afholder Sammenkomster hver Tirsdag Aften i Lokalet Østergade 32, 1. Sal (Kückers Restauration). — Vintersæsonen aabnes Tirsdag den 24. Sept. med en lille Fest.

En Gang om Maaneden Søndags-Møde med Aftenunderholdning eller Foredrag. — Kontingentet er for Herrer 1 Kr. 50 Ø., for Damer 75 Øre pr. Kvartal.

Den ordinære halvårlige **Generalforsamling** afholdes **Tirsdag den 8. Okt.** Eventuelle Forslag maa være indleverede senest den 10. Oktober.

Alb. Hitzinger, Formand,
Sølgade 86,

A. V. Gøuhter, Kasserer,
Nørre Allé 11^a,

Herm. Hofmann, Viceformand,
Kjøbmagergade 48.

Fr. Jørgensen, Sekretær,
Jens Juelsgade 14.

Repræsentanter:

Jul. Maq,
Silkegade 10.

H. Høller,
Valdemarsgade 30.

E. B. Tohrer,
Herluf Trollesgade 24.

Chr. Henriksen,
Rømersgade 9,

Hjem søges. En ung Pige, som er i en Forretning i Byens Centrum, søger et Hjem hos en respektabel Familie, til hvem hun kan slutte sig. Honoraret ikke gjærne over 30 Kr. Seng medbringes. Billet. mrk. **Hjem**, kan i Løbet af 4 Dage nedlægges i Redaktionen Brevkasse.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 39. Søndagen den 29. September. 1895.

Indhold: Encyklika om Rosenkransbønnen. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Island. Rom. — Bekjendtgjørelser.

Pavelig Encyklika om Rosenkransbønnen.

—o—

Ærværdige Brødre! Hilsen og den apostoliske Velsignelse. Det kristelige Folks mægtige og naadefulde Hjælperinde, den jomfruelige Gudsmoder, fortjener, at vi baade ophøje hende med en daglig herligere Lovprisning og anraabe hende med en stedse inderligere Tillid. En forøget Grund til en saadan Tillid og Lovprisning ligger i den Mængde Velgjerninger, som uafbrudt tilflyder Samfundet formedelst hendes Forbøn. Derfor ere vi da ogsaa Vidne til, hvorledes Katholikerne i disse for Religionen saa tunge Tider ikke undlade at bevidne den saligste Jomfru deres Kjærlighed og Ærefrygt. Det bevise de talrige Foreninger, som grundlægges under hendes Beskyttelse, de herlige Kirker, som indvies til hendes Ære, de stedse talrigere

Valfarter til hendes fremragende Helligdomme, Møderne, som afholdes til hendes Ære og meget andet, som aabner de bedste Udsigter for Fremtiden. Navnlig glæder det Os at se, at *Rosenkransbønnen*, som jo blandt alle den ene og samme Fromheds forskellige Former indtager en fremragende Plads, stedse udbreder sig mere og mere. Det glæder Os, gjentage Vi, i høj Grad; thi ligesom Vi have anstrængt Os ganske særlig for at udbrede denne Andagtsøvelse, saaledes se Vi ogsaa, hvor naadigt den hellige Gudsmoder har staaet Os bi i alle Vore Anliggender, og have den tillidsfulde Fortrøstning for Fremtiden, at hun ogsaa vil lindre de Sorger og den Bitterhed, som de kommende Dage ville bringe Os.

En mægtig Bistand til Udbredelsen af Kristi Rige forvente Vi navnlig af Rosenkransbønnens Kraft. Ofte have Vi betonet, hvormeget Gjenforeningen af de fra Kirken skilte Nationer ligger Os paa Hjærte og tillige henvist til Vigtigheden af Bønnen til Gud, for at en saa lykkelig Tildragelse maatte blive til Virkelighed. Saaledes have Vi endnu for kort Tid siden, i Anledning af den h. Pintsefest, særlig anbefalet Bønnen til den Helligaand i denne Mening; og alle Vegne har man med Glæde fulgt Indbydelsen. Men i Betragtning af de tunge Lidelser, Vi ere underkastede, og at det er nødvendigt at være udholdende i enhver Dyd, formaner Apostlen med Rette: »*Værer udholdende i Bønnen!*» (Kol. 4, 2) og derfor kan da heller intet være gavnligere og Os glædeligere i den kommende Maaned, end at I og Eders Hjerd tillige med Os bestormer med Andagt den jomfruelige Moder ved Hjælp af Rosenkransbønnen. Vi have vigtige Grunde til at stille Vore Anliggender og Planer med tillidsfuldt Haab under hendes Beskyttelse.

Sin udsigelige Kjærlighed til Os har Kristus ogsaa særlig lagt for Dagen derved, at han i Døden

overantvordede til sin Moder Disciplen Johannes med de Ord: »*Se der din Søn!*« Johannes repræsenterer her ifølge Kirkens bestandige Fortolkning hele Menneskeslægten, i første Linie dem, som ved Troen ere forenede med Kristus. Derfor siger den h. Anselm (Or. XLVII., olim XLVI.): »*Hvad kan vel være selvfølgeligere, end at Du, o Jomfru, er deres Moder, for hvem Kristus er bleven en Fader og Broder?*« Dette ophøjede og møjsommelige Embedes Pligter har hun da ogsaa paa den mest uegennyttige Maade paataget sig fra Begyndelsen af. Allerede de første Kristne har hun underfuldt bistaaet ved sit hellige Exempel, sine myndige Raad, sin søde Trøst og sine hellige Bønners Virksomhed, og med Rette bærer hun Titel af »Kirkens Moder« og »Apostlenes Lærerinde og Dronning«, fordi hun meddelte til dem den guddommelige Vidsoms Skatte, som »*hun bevarede i sit Hjærte*«. Og efter at hun, som det sømmede sig for hendes Fortjenester, var bleven optagen hos sin Søn i den himmelske Herlighed, voxede hendes Omsorg ydermere i Henseende til Alt omfattende Kraft i en uudsigelig Grad. Hist oppe blev hun ifølge guddommelig Raadslutning Kirkens stedse aarvaagne Beskytterinde og Moder, og ligesom Forløsningens Hemmelighed fuldbyrdedes ved hendes Mellekomst, saaledes er der ogsaa givet hende umaadelig Magt, saa at Forløsningens *Naadegaver* ogsaa uddeles til alle Tider ved *hendes* Mellekomst.

Med Rette føle derfor ogsaa kristelige Sjæle sig, ligesom formedelst en medfødt Trang, hendragne til Maria, med barnlig Tillid meddele de hende deres Tanker og Planer, deres Glæder og Sorger og stille sig selv og alt hvad der er deres under hendes mægtige Forbøns Varetægt. Med Rette have derfor ogsaa Aarhundrederne overøst hende med stigende Lovprisning, med Rette kalde vi hende vor Herskerinde og Midlerinde (S. Bernard. serm. II. in adv. Domini n. 5.), Jordkredsens Fornyer-

inde (S. Tharadius, or. in præsent. Deip.), og Uddelerinden af Guds Naadegaver (in offic. græc., VIII dec. Theotokion post oden IX).

Eftersom Troen er Fundament og Kilde til alle aandelige Naadegaver, som føre Menneskene til deres evige Maal, sætte Vi følgelig til *dens* Opnaaelse og helbringende Uddannelse stor Pris paa *hendes* Forbøn, som har født os Troens *Ophav* og som er bleven prist salig paa Grund af sin Tro. »*Ingen, o Helligste, er opfyldt af Guds Erkjendelse, uden ved Dig; Ingen frelses, uden ved Dig, o hellige Gudsmoder; Ingen modtager en Naadegave af Barmhjærtigheden, uden ved Dig*« (St. Germanus constantinop. or. II in dormit. B. M. V.). Ligesaa sikkert dømmer ogsaa den, som fremfor alt tilskriver det *hendes* Hjælp og Førelse. at Kristendommen med dens nye Ordning af Fred og Retfærdighed udbredte sig saa hurtigt trods alle Vanskeligheder og Forfølgelser. Denne Tanke opfyldte den h. Cyrillus af Alexandrien, den Gang han tiltalte den saligste Jomfru saaledes: »*Ved Dig have Apostlene forkyndt Folkene Frelsen, ved Dig bliver der det dyrebare Kors Ære og Tilbedelse til Del paa hele Jorden, ved Dig uddrives de onde Aander og kaldes Menneskene til Himlen, ved Dig er hele Verden befriet for Afgudsdyrkelsens Vildfarelse og atter ført tilbage til Sandhedens Erkjendelse. Ved Dig komme de Troende til Daaben og grundlægges der alle Vegne kristne Menigheder*« (Hom. contra Nestorium).

Ogsaa Titlen »*den orthodoxe Tros Scepter*«, som den samme Helgen tillægger hende (s. St.), fortjener hun; det var formedelst *hendes* uafbrudte Omsorg, at den katholske Tro uforandret vedblev at bestaa og at bære Frugter blandt Nationerne. Mangfoldige og underfulde Exempler lade sig anføre i saa Henseende. Netop i saadanne Tider og Lande, i hvilke Troen var bleven mest svækket og truedes af Vranglærdommens

Pest, viste sig tydelig Jomfruens hjælpende Naade. Hende var det, som da opvakte de hellige og af den apostoliske Aand opfyldte Mænd, som stillede sig i Vejen for de Ugudeliges Planer og paa ny opflammede Sjælene til et kristeligt Livs Fromhed. Som et Exempel blandt mange kan *Dominicus Gusman* tjene, der udmærkede sig i begge Retninger og tillidsfuldt bad Rosenkransbønnen. Heller ikke kan Nogen være uvidende om, hvorledes Kirkens ærværdige Fædre og Lærere satte deres Ære i at lovprise og forherlige hende, som havde gjort sig saa fortjent af den katholske Sandheds Forsvar og Forherligelse. De prise hende som »den guddommelige Visdoms Sæde«, af hvem de, hvad de bekynde med taknemlige Hjærter, have faaet rigelig Oplysning under deres Forfattervirksomhed. Hende tilskrive de derfor, ikke sig selv, den Fortjeneste, at de have afsløret Vranglærdommens Ondskab. Endelig have ogsaa Fyrsterne og de romerske Paver som Troens Beskyttere og Forsvarere, de Første under Førelsen af hellige Krige, de Sidste ved Forkyndelsen af højtidelige Dekreter, anraabt den jomfruelige Gudsmoders Navn, og hendes Magt og Godhed har aldrig svigtet. Ligesaa sandt som smukt hilser derfor baade Kirken og Fædrene Maria saaledes: »*Vær hilset, Du Apostlenes stedse veltalende Mund, Du Troens faste Støtte og Kirkens urokkelige Bolværk* (Hymn. Græc. Akatistos.); *vær hilset Du, ved hvem vi ere blevene indskrevne som Medlemmer af den ene, hellige, katholske og apostoliske Kirke* (St. Joh. Damasc. or. in annunc. Dei Genetricis, n. 9.); *vær hilset Du Kildevæld af guddommelig Oprindelse, hvorfra den guddommelige Visdoms Strømme, nedrindende i den rette Tros rene og klare Bølger, jage Vildfarelsernes Hærskarer fra hverandre* (St. Germanus constantinop. or. in Deip. præsentat., n. 14.). *Glæd Dig, thi Du alene har tilintetgjort alle Vranglærdomme i hele Verden* (in off. B. M. V.)«.

Denne den ophøjede Jomfrus store Andel i den katholske Tros Fremskridt, Kampe og Sejre stiller Guds Raadslutninger og Planer i Henseende til hendes Person i et klarere Lys og maa opmuntre alle Troende til at nære det glade Haab, at se alt det opfyldt, hvad vi nu i Fællesskab bede om. Paa Maria maa vi stole, Maria maa vi anraabe! Det er hende, som ved sin Indflydelse vil opnaa, at en eneste Trosbekjendelse forener Hjærterne blandt de kristelige Nationer, at Nødvendigheden af en fuldkommen Kjærlighed forbinder Sindene. Hvorledes skulde hun ikke ville opnaa dette Maal, at alle Nationer, — om hvis snævrreste Forening hendes eneste Søn saa inderligt bønfaaldt Faderen, og som han selv ved den ene Daab har kaldet til den for en uendelig Pris erhvervede *Frelsens Arvelod*, — endrægteligen stræbe derhen *i hans underfulde Lys*. Hvormegen Godhed og Omsorg vil hun ikke anvende paa, baade at lindre Kirkens, Kristi Bruds, langvarige Lidelser i Henseende til dette Anliggende, og at opnaa dette Enighedens Gode i hele den kristne Familie, som jo er den herlige Frugt af hendes *Moderværdighed*?

Og Udsigten til, at Resultatet ikke vil tøve altfor længe med at vise sig, styrkes ved den Overbevisning og Fortrøstning, som gløder i de Troendes Hjærter, at nemlig Maria vil blive det lykkelige Baand, ved hvis faste men milde Kraft der af alle dem — saamange de end maatte være —, som elske Kristus, vil blive et eneste Folk, der adlyder Kristi Statholder paa Jorden, den romerske Pave, som deres fælles Fader. Her gennemløber Aanden med Forkjærlighed Kirkens Aarbøger indtil de mest fremragende Exempler paa den oprindelige Enhed og bliver gjerne staaende ved Mindet om det store Koncil i Ephesus. Thi den højeste Overensstemmelse i Tro og den fuldkomne Lighed i Kultus, som den Gang besjælede Orienten og Occidenten, har aabenbart været tilstede der med en særegen Styrke

og straalet med en fremragende Glans; thi da Fædrene lovmæssigt godkjendte Dogmet om *den hellige Jomfrus Værdighed som Gudsmoder*, opfyldte denne Efterretning, som udgik fra den fromme og jublende Stad, hele den kristne Verden med Glæde.

Saa talrige Grundene ere til at befæste og forøge Tilliden til den mægtige og naadefulde Jomfru formedelst de allerede opfyldte Bønner, med ligesaa mange Sporer vækkes Iveren, hvormed Vi anbefale de katolske Kristne at anraabe hende. De bør overveje, hvor ærefuldt og gavnligt det vil være for dem selv og hvor velbehageligt for den h. Jomfru. Thi, delagtige i Troens Enhed, aflægge de Vidnesbyrd om, at de anse denne Velgjerning som en stor Naade og samvittighedsfuldt ville bevare den.

Paa ingen bedre Maade kunne de ogsaa vise deres broderlige Sindelag mod Anderledestroende, end ved at yde dem kraftig Hjælp til Gjenopnaelsen af det højeste og største af alle Goder. Disse Beviser paa kristeligt Broderskab, som til alle Tider vare stærke i Kirken, plejede at finde deres fornemste Kraft hos den hellige Gudsmoder, Fredens og Enhedens bedste Beskytterinde. Hende anraaber den h. Germanus af Konstantinopel med følgende Ord: »*Ihukom de Kristne, som cre dine Tjenere; anbefal Alles Bønner, styrk Alles Forhaabninger; befæst Troen, forbind Kirkerne til Enhed*«. (Or. hist. in dormit. Deiparæ.) Og saaledes lyder endnu den Dag i Dag Grækernes indstændige Bøn til hende: »O, Du Reneste, hvem det er forundt, at anraabe din Søn, uden Frygt for at blive tilbagevist, bønfald ham, o Du Helligste, at han skjænker Verden Freden og indgyder alle Kirkerne den samme Aand; vi ville da Alle lovprise Dig« (Men. V Maji, *theotokion* post od. IX. de S. Irene V. M.).

Hertil kommer endnu en særegen Grund, for hvilken Maria vil bønføre os, som i Forening bede for de

anderledestroende Nationer; nemlig disse Nationers, navnlig de østerlandskes, Fortjenester overfor den h. Jomfru. Stor Fortjeneste have disse virkelig i Henseende til Udbredelsen og Forøgelsen af Andagten til hende; blandt dem fandtes der fremragende Personer, som have fremmet og forsvaret hendes Værdighed, betydelige paa Grund af deres udvortes Magt eller fremragende Skrifter; Talere, som med Inderlighed og Kjærlighed have forkyndt hendes Pris med veltalende Ord; *Kejserinder, som vare Guds Yndlinge*, (S. Cyrill. alex. de fide ad Pulcheriam et sorores reginas.), idet de trofast fulgte den reneste Jomfrus Exempel, vare fremragende ved Godgjørenhed og byggede Templer og Basilikaer med kongelig Pragt. — Et ville vi endnu tilføje, som rigtignok hører med til Sagen og er særdeles prisværdigt for den h. Gudsmoder. Enhver ved, at flere herlige Billeder af hende til forskellige Tider ere blevne bragte fra Orienten til Occidenten, navnlig til Italien; dem have ikke alene Forfædrene taget imod med stor Ærbødighed og smykket dem herligt, men ogsaa Efterkommerne drage med from Iver Omsorg for at holde dem i Ære. Hjærtet tror at føle i denne Kjendsgjerning et Slags Vink og en Naadesbevisning fra den elskeligste Gudsmoder. Thi hun synes at antyde, at disse Billeder endnu bestandig bevares hos os ligesom Vidner fra hine Tider, da den kristelige Familie overalt holdt sammen i Enighed, og ere ligesom kjære og dyrebare Panter paa en fælles Arv. De synes ogsaa at antyde, at den h. Jomfru selv opfordrer til, naar vi betragte dem, at ihukomme i fromme Bønner disse Nationer, som Kirken med al mulig Kjærlighed kalder tilbage til den i fordums Dage saa glædelige Enhed i Troen.

Saaledes har Gud da i Maria skjænket os et virksomt Værn for den kristelige Enhed. Selv om vi ikke maatte gjøre os værdige til den ved en eneste Bønfor-

mular, mene Vi dog, at det paa den bedste og rigeligste Maade kunde ske ved *Rosenkransbønnen*. Vi have ved en anden Lejlighed betonet, hvorledes dens Fortrinlighed ikke mindst ligger deri, at den Kristne i den ejer et let og sikkert Hjælpemiddel til at styrke og ernære sin Tro og beskytte sig mod Uvidenhed og Vranglærdommenes Fare, hvad jo ogsaa Rosenkransens Oprindelse lader klart erkjende. Hvad enten denne Troens Øvelse nu sker ved den mundtlige Bøn eller, hvad der er endnu bedre, ved den stille Betragtning af de i Bønnen indeholdte Hemmeligheder, er det klart, at den staar i den nøjeste Forbindelse med Maria. Thi saa ofte vi lade Rosenkransens Perler glide mellem Fingrene, gjentage vi Mindet om vor Forløsnings ophøjede Værk, saaledes nemlig, at vi ligesom Øjenvidner betragte de enkelte Scener, i hvilke hun traadte frem som *Guds Moder* og tillige som *vor Moder*.

Begge disse Ærestitlers Rækkevidde og Frugten, som modnedes af dette hendes dobbelte Embede, viser sig i det klareste Lys, naar man betragter Maria, hvorledes hun tager Del med sin Søn i de glædelige, smertefulde og herlighedsfulde Hemmeligheder. Hjærtet opflammes da af taknemlig Kjærlighed til hende og fatter det faste Forsæt, at ville vise sig som en værdig Søn af en saa ophøjet Moder og værdig til hendes Velgjerninger. Og ved en saadan oftere gjentagen trofast Ihukommelse af Hemmelighederne maa nødvendigvis den bedste af alle Mødre røres til Medlidenhed med Menneskene, og det er Grunden til, at Vi tillægge Rosenkransbønnen en saa stor Betydning i vore fraskilte Brødres Interesse. Netop heri ligger jo dog i første Linie Betydningen af hendes aandelige Møderværdighed! Thi Maria har jo dog paa ingen anden Maade født dem, som høre Kristus til, og ej heller kunde hun det paa anden Maade, end i een Tro og een Kjærlighed; thi — siger Apostlen — »er Kristus mon dell?» (1. Kor. 1, 13).

Vi maa alle i Forening leve Kristi Liv, for at vi i det ene og samme Legeme »kunne bære Frugt for Gud« (Rom. 7, 4). Alle hine, som ved en Ulykke ere blevne skilte fra denne Enhed, maa derfor paa en vis Maade gjenfødes paany for Kristus netop af denne Moder, hvem Gud har skjænket en aldrig ophørende Frugtbarhed paa helligt Afkom. Dette svarer ogsaa til Marias egen Attraa; gjerne tager hun imod de Blomsterkranse af Bønner, som vi række hende, og i rigeligt Maal vil hun nedbede over dem den *levendegjørende Aands* Naadegaver. O, maatte de dog ikke vægre sig ved at følge den barmhjærtige Moders Opfordring, maatte de, ihukommende deres Frelse, laane Øre til den kjærlighedsfulde Indbydelse: »*Mine Born, som jeg atter føder, indtil Kristus faar sin Skikkelse i Eder*« (Galat. 4, 19).

Overbeviste om Rosenkransbønnens store Værd, have flere af Vore Forgængere ivrig bestræbt sig for, at udbrede denne Andagtsøvelse ogsaa i Orienten. Saaledes Eugenius IV. i Konstitutionen »*Advesperascente*«, som blev offentliggjort i Aaret 1439, og Innocens XII. og Klemens XI., ligesom de ogsaa af Hensyn til Rosenkransen have meddelt Dominikaner-Ordenen vidtgaaende Privilegier. Der har ingen Mangel været paa Frugter, takket være den nævnte Ordens Iver; talrige og veltalende Beviser kunne anføres herfor. Dog have ugunstige Forhold længe staaet hindrende i Vejen for Sagens Fremskridt. Nu derimod har en brændende Iver for Rosenkransbønnen bemægtiget sig Mange i hine Lande, og det staaer ikke blot i Samklang med Vore inderligste Ønsker, men giver Os ogsaa Haab om, at den vil faa den gunstigste Indflydelse for Fremtiden. Hertil kommer endnu en anden glædelig Begivenhed, som baade gjælder Orienten og Occidenten og staaer i Samklang med Vore Forhaabninger. Vi mene, ærværdige Brødre, det Forslag, som kom frem paa den

herlige eucharistiske Kongres i Jerusalem, nemlig at opføre et herligt Gudshus til Ære for Rosenkransdronningen i Patras i Achaja, ikke langt fra de Steder, hvor fordem det kristne Navn straaledede under hendes Beskyttelse. Med Glæde have Vi hørt om, hvorledes Flere iblandt Eder allerede have ydet et anseligt Bidrag i dette Øjemed og tillige givet Løfte om at understøtte Foretagendet i Fremtiden indtil dets Fuldførelse; saa at der allerede kan skrides til Udførelsen af Grundarbejderne, som svare til den paatænkte Bygnings Størrelse. Vi have anordnet, at Grundstensnedlæggelsen skal foregaa snarest mulig under højtidelige Ceremonier. Og saaledes vil Templet da rejse sig i det kristelige Folks Navn som et varigt Mindesmærke om den Taknemlighed, vi yde vor himmelske Hjælperinde og Moder; der vil man baade i den latinske og græske Ritus anraabe hende om, at føje til sine henrundne Velgjerninger nye og endnu rigere.

Og nu, ærværdige Brødre, komme vi tilbage til det, hvorfra vi gik ud. Maatte dog Alle, Hyrderne saa vel som Hjordene, navnlig i Løbet af den kommende Maaned, hentye fulde af Tillid til den saligste Jomfrus Beskyttelse og ikke høre op med at bede og besværge hende: »*Monstra te esse matrem*«, »*Vis, at Du er Moder!*« Maatte hun med Moderkjærlighed beskytte sin hele Familie mod alle Farer, føre den hen til alle Goder og navnlig grundfæste den i Enighed. Maatte hun naadig se ned paa Katholikerne blandt alle Jordens Folk, at de, stedse inderligere forenede ved Kjærlighedens Baand, med Glæde og Standhaftighed geraade Religionen til Ære. Maatte hun frem for alt se naadig ned paa de fra os adskilte Brødre, store og berømmelige Nationer, ædle og af kristelig Pligtfølelse opfyldte Sjæle. Maatte de Fraskilte i Orienten høste Godt af den store Andagt, som de ifølge deres egen Bekjendelse vise den hellige Gudsmoder, saa vel som

af de Fortjenester, som Forfædrene i saa rigt Maal have erhvervet sig i Henseende til hendes Lovprisning. Maatte de Fraskilte i Occidenten høste Godt af det velgjørende Patronat, hvormed Maria i lang Tid har stadfæstet og belønnet den Andagt og Ærefrygt, som er bleven vist hende af alle Stænder. Maatte de her Nævnte og alle Andre, hvor de end maatte findes, høste Godt af Katholikernes fælles Bøn og af Vor Bøn, som lyder saaledes indtil det sidste Aandedræt: »*Monstra te esse matrem*«, »*Vis, at Du er Moder!*«

Imidlertid meddele Vi Eder, Eders Klerus og Eders Folk som et Pant paa de guddommelige Naadegaver og som et Bevis paa Vor Velvillie af ganske Hjærte den Apostoliske Velsignelse.

Givet i Rom ved St. Peter. den 5. September 1895, i Vort Pontifikats attende Aar.

Leo P. P. XIII.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. I Onsdags lod den franske Regering ved sin herværende Repræsentant, Grev *de Commines de Marsilly*, Chargé d'affaires ved den franske Legation, overrække en Guldmedaille til Forstanderinden for St. Josefs Hospital, *Mère Marie Placide*, i Anledning af, at hun i Aar kan fejre fyrretyve Aars Jubilæum for sin Virksomhed i de Syges og Fattiges Tjeneste. Overrækkelsen fandt Sted paa St. Josefs Hospitalet i Overværelse af den højærværdigste Biskop, Msgr. *Johannes von Euch*, den franske Legations Medlemmer, flere Gejstlige og Læger samt en Del St. Josefsøstre.

Efter en længere fransk Tale, i hvilken Grev de Commines de Marsilly takkede *Mère Placide* i sin Regerings Navn for hendes 40aarige Virksomhed i Barm-

højertighedens Tjeneste, overrakte Greven hende den store, smukke Medaille tillige med et Diplom underskrevet af Republikens Præsident. Synlig rørt udtalte Mére Placide med faa Ord sin Tak for det smukke Bevis paa Anerkjendelse fra Regeringens Side i hendes Fædreland; hvorefter den højærværdigste Biskop ogsaa takkede Forstanderinden for hendes lange Virksomhed her i Danmark, en Virksomhed, han selv havde været Øjenvidne til i 35 Aar. Til Slutning meddelte den højærværdigste Biskop de Tilstedeværende den biskopelige Velsignelse.

Island. Den højærværdigste Biskop har i disse Dage efter Pave Leo XIII.s Ønske atter beskikket og ansat en Præst i den siden Abbé Baudoins Død i Begyndelsen af Halvfjerdserne vakante Missionsstation Landakoti i Reykjavik. Til Missionær paa Island har Biskoppen udnævnt forhenværende Kapellan ved Kirken i Fredericia, Pastor *Johannes Frederiksen*, som afrejste i Fredags den 27. Sept. med »Thyra« til Reykjavik. Missionsbygningen er i Sommerens Løb bleven restaureret, og Pastor Frederiksen bringer nu Alt med til Gudstjenestens Afholdelse.

Rom. Vi lade os ikke skuffe af de glimrende Beretninger, som de liberale Blade bringe i disse Dage om Festlighederne i Italien i Anledning af Jubilæet for Roms Indtagelse den 20. September 1870. Da Kong Viktor Emmanuels Tropper paa hin Dag rykkede ind gennem Breschen ved Porta Pia, bragte de en talrig Skare ugudelig Pøbel med sig, som i flere Dage løb hylende og skrigende omkring i Byens Gader. De italienske Frimurere have siden den Tid stedse med Lethed kunnet opdrive det nødvendige Pak til Gadedemonstrationer; hvorfor skulde de ikke ogsaa i Anledning af dette Jubilæum have bragt de nødvendige Masser i Bevægelse? Paa Rom anvendte man navnlig al Kraft og Kunst. Men i de italienske Provindser, hvor Stor-

stads-Logerne og andre ugudelige Foreninger ikke havde taget Sagen i deres Hænder, vare »Festlighederne« saare tynde, og man mærkede aldeles ikke noget til »Begejstring blandt Folket«. Det italienske Folk har heller ingen Grund til at juble over sin Stilling. I 35 Aar bestaar allerede den italienske Enhedsstat i det Store og Hele, og i 25 Aar har den været fuldendt med Rom som Hovedstad. I det Tidsrum er der ikke voxet andet i Italien end Hæren og Marinen med de dertil hørende forøgede Skatter og Afgifter. Forvaltningen er slet; navnlig hersker der i Kommunernes Forvaltning et forfærdeligt Cliquevæsen med Udplyndring af de Mindrebemidlede. Sætter Befolkningen sig op mod Blodsugerne og imod dem, der i Forening udbytte Arbejdskraften, slaar Crispi dem ned med Jærnhaand; den samme Crispi, som nægter at retfærdiggjøre sig i Henseende til den romerske Svindel- og Bestikkelsesbank. De kirkelige Midler ere inddragne og bortkastede, og Folket er bleven fattigere end nogensinde. Hvorfra skal Folkets Begejstring da komme? Den liberale Paastand, at »hele Folket« er imod Pavens verdslige Herredømme, bliver ligefrem latterlig, naar man ser hen til de trofaste Katholikers forskjellige Valgsejre under Kommunalvalgene, endog i Rom selv. Af disse Valg kan man lære Folkets Stemning at kjende, men ikke af Festrummelen, som intet beviser.

Crispi havde den Dristighed, at paastaa i sin Festtale, at der ved Roms Indtagelse den 20. Sept. 1870 var vist Paven en *Tjeneste*. Mærkværdigt nok have imidlertid *alle Pavedømmets og Religionens Fjender* hjulpet med til denne »pavevenlige Tjeneste!« Crispi truede ogsaa med, at han ikke vilde taale Agitationer mod den nuværende Tilstand. Den italienske Regering skal imidlertid nok vogte sig for, at begaa en eller anden Voldsgjerning, som vilde kuldkaste den saakaldte Garantilov; thi der vilde da rejse sig en Storm blandt

Katholikerne i alle Lande. Uholdbarheden af Pavens Stilling fremgaar forøvrigt allerede tydelig nok af den Kjendsgjerning, at der overhovedet er en *Mulighed* tilstede for, at en Frimurer-Regering kan øve Vold mod Pavens Person. Katholikerne fordre, at *Pavens Uafhængighed er sikret* i enhver Henseende, og vi ville ogsaa opnaa den med Guds Hjælp, om ogsaa Prøvelses- og Overgangstiden varer noget længe.

— Af Roms Indtagelse ved Piemonteserne i 1870 giver i »Køln. Zeitung«, som uden Tvivl ikke er »overtroisk«, et Øjenvidne en Skildring, hvoraf vi udtage følgende Sætning: »Endnu bestandig flagrede fra Toppen af Engelsborg, fra Kuppelen paa St. Peters Verdensdomkirke og fra det trodsige Kapitol Pavedømmets gylden-hvide Fane med Tiaraen og de korslagte Nøgler, stolt i Morgenvinden. Den sidste Frist er forbi, uden at Roms Porte have aabnet sig; en blodrød Fane, som hejses i Vejret paa Villa Falsa-cappas Signalstang, giver Ordet til Artilleriet, som allerede længe har været beredt. Klokkeren slaar halvsex. Endnu er Klokkeringen fra Roms mangfoldige Kirketaarne ikke forstummet, da drøner som et raat Ekko fra den fromme Klokkeklang *det første Kanonskud*. Det er Oberstløjtnant af 10. Artilleriregiment *Paolittis* Kanon, som han selv personlig har rettet og affyret. Magtesløs som Hagl mod Alligators skjælbedækte Krop slaar den vældige Granat mod den af de romerske Cæsarer opførte Kæmpemur. En skraldende Latter, som naaer indtil vore Øren, haanende Bravoraab fra Murens anden Side ledsagede dette første virkningsløse Skud. Saa følger strax efter de Paveliges Geværild, og *Paolitti*, den unge Officer, som har affyret det første Kanonskud, falder død om, *ramt lige i Hjertet*.«

Bombardementet, som blev iværksat mod Byen fra tre forskjellige Sider, varede i 4—5 Timer. idet Pave Pius IX. havde givet General Kanzler Ordre til at forhandle med Fjenden, saa snart der var skudt Bresche i Murene. Forsvaret skulde nemlig kun bestaa i en Protest, som kunde konstantere Voldsgjerningen og intet mere.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 29. September. 17. **Søndag e. Pintse.** Ærkeengelen Mikæls Fest. — 30. **M.** Hieronymus, Kirkelærer og Bekjender. — 1. **Oktober, Ti.)*** Remigius, Biskop. — 2. **O.** Ferialdag (Kl. 8¼ h. Messe for Ansgariusforeningen). — 3. **To.** Ferialdag. — 4. **F.** Franciskus af Assisi, Bekjender og Ordensstifter (Kl. 8¼ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aftenandagt og Rosenkrans). — 5. **L.** Ferialdag.

Søndag den 6. Oktober. 18. **Søndag e. Pintse.** Rosenkransfesten.

*) Paa Hverdagene i Oktobermaaned bedes under Skolemessen Rosenkransen, det Lauretanske Litani og Bønnen til den h. Josef; paa Søndagene holdes om Aftenen Rosenkransandagt.

Mødreforeningen. Tirsdag den 1. Oktober Kl. 8¼ læses i St. Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender. — Efter Messen holdes et kort Foredrag for Mødrene.

Rosenkransbroderskabet. Paa Rosenkransfesten (Søndag den 6. Okt.) holde Medlemmerne ligesom i de foregaaende Aar Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke under den h. Messe Kl. 8, som frembæres for alle levende og afdøde Medlemmer af Foreningen. — Om Aftenen Kl. 6 gjenoptages den sædvanlige maanedlige Rosenkransandagt med Prædiken og Procession. — Med Fælleskommunionen er paa denne Dag forbunden en fuldkommen Aflad.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer anmodes om at møde til sædvanlig Tid i St. Ansgars Kirke førstkommende Fredag den 4. Oktober.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 6. Oktober Kl. 8½ i Jesu Hjærtens Kapel (Stenosgade).

St. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre afholdes Mandag den 30. September Kl. 8½ Aften i Lokalet, Bredgade 67, 2. Sal over Gaarden.

Unio. Den ordinære halvaarlige **Generalforsamling** afholdes **Tirsdag den 8. Okt.** Kl. 9 Aften i Kückers Lokale, Østergade 32. — Eventuelle Forslag maa være indsendte **senest den 1. Oktober.**

Tirsdag den 1. Oktober fejre Arbejdsmand Rasmus Olsen og Hustru deres **Sølvbryllup.** Deres Bopæl er for Tiden: Folkvarsvej 28, 2. Sal til venstre.

Pleje søges, mod en aarlig Godtgjørelse, til en lille Pige (4 Maaneder gl.), hvis Moder er død. Fyrbøder N. P. Jensen, Ryesgade 20, Aarhus, anviser.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 40.

Søndagen den 6. Oktober.

1895.

Indhold: Reformationen i Tyskland. Voldsgjæringer mod Pavedømmet. Efterretninger fra Ind- og Udland: Rom. Holland. England. Østerrig. Frankrig. Afrika. Lourdes. — Bekjendtgjørelser.

Reformationen i Tyskland.

(Sluttet.)

—o—

4. *Følger for Videnskab og Kunst.* Vi ville fatte os meget kort i dette Punkt. I A. 1521 skrev Luther et Skrift »vom Missbrauch der Messen«, hvori han foruden Messen ogsaa angreb Universiteterne paa det voldsomste. Han kaldte dem for Molochtempler og Mordergruber. »Af disse Mordergruber fremgaa de Græshopper (Aabenb. 9), som alle Steder regere hele Verden, baade gejstlig og verdslig, saa at Djævlens lige fra Verdens Begyndelse af ikke har kunnet udfinde noget kraftigere i al Verden til at undertrykke Troen og Evangeliet, end de høje Skoler«. Han var vred over, at »den største og bedste Del af Ungdommen« blev opdragen i disse Mordergruber (J. 2. 195). Samme Aar sagde han i en Prædiken, »de høje Skoler vare

værd, at man gjorde dem allesammen til Pulver; der var ikke kommet nogen værre Helvedes eller Djævlens Ting til Verden« (s. St. S. 293). Paa samme Maade talte utallige Prædikanter. Men kun faa Aar efter udbrød der en almindelig Klage over den store Tilbagegang, der sporedes paa alle Universiteter. I Rostock, hvor der tidligere hvert Aar blev immatrikuleret henved 300 Studenter, meldte sig i 1524 kun 38, i 1525 kun 15. I Leipzig immatrikuleredes fra 1508—1522 ikke færre end 6485, fra 1523—1537 derimod kun 1935. Lignende Forhold berettes fra alle Universiteter. Ogsaa de Katholske kom i Forfald, men kun ved, at protestantiske Elementer trængte ind i dem.

Ogsaa Almueskolerne forfaldt, Lærerne vilde ikke undervise mere, Forældrene ikke sende deres Børn. Luther erklærede, det var Djævlens Værk. Under Pavedømmet havde Djævlen spændt sine Garn ved Oprettelsen af Klostre og Skoler, »saa at det uden et særligt Guds Under ikke var muligt, at nogen Dreng undløb ham; men derimod, da hans Faldstrikker vare blevne røbede ved Guds Ord, vilde han ikke lade dem lære noget«. »Da jeg var ung, havde man i Skolerne det Ordsprog: Det er ingen ringere Synd at forsømme en Elev, end at svække en Jomfru O ve over Verden nu og evindeligt! Nu fødes daglig Børn, og de opvoxte hos os, og der er desværre ingen, der tager sig af de stakkels unge Folk og styrer dem; man lader det gaa til, som det bedst vil gaa« (J. 2, 299). Ved Visitationen i A. 1528 fandtes i Wittenbergs Kreds i de 145 Sogne med deres Hundreder af Filialer kun 21 Skoler, i Thüringen i 187 Sogne kun 9, i Meissen og Voigtland i 87 kun 1. Paa alle disse Steder havde der i den katholske Tid været fuldt op af Skoler. Nu led ogsaa de katholske Distrikter under det almindelige Forfald; thi Ondet var smittende som en Pestsyge; alligevel var Forholdet her langt fra saa ugunstigt som i

protestantiske Lande. Luther vidste ikke bedre Raad end under Paaberaabelse af tyrkisk Skik at indføre Skoletvang. »Jeg tror, at Øvrigheden her er skyldig til at tvinge Undersaatterne til at holde deres Børn til Skole. Thi den er sandelig skyldig til at opretholde Embederne og Stænderne, saa at der stedse er Prædikanter, Jurister, Sogneherrer, Skrivere, Læger, Skolelærere og dsl.; thi dem kan man ikke undvære. Kan den tvinge de Undersaatter, som ere dygtige dertil, at de bære Spyd og Bøsse, løbe paa Murene og gjøre andet, naar det gjælder om at føre Krig, hvor meget mere kan og skal den bringe Undersaatterne til at holde deres Børn til Skole, fordi vi her have en værre Krig med den lede Djævel« (J. 7. 14.) Det rigtige Middel vilde have været at give Folk den gamle Tro tilbage; saa vilde Skolerne af sig selv være opblomstrede paa ny.

For Nyorganisationen af Latinskolerne gjorde Luther, Melanchthon o. A. meget. Luther nærede en dyb Foragt for de gamle Skoler, paa hvilke han selv og hans Medarbejdere vare underviste. Han kaldte dem »Æselstalde og Djævleskoler«, »hvor man ikke blot glemte Evangeliet, men ogsaa fordærvede det latinske og tyske Sprog, saa at de stakkels Folk næsten bleve til lutter Bestier, som hverken forstode at tale eller skrive rigtig Latin eller Tysk, ja næsten havde tabt den naturlige Fornuft« (S. St. 38). Men de protestantiske Skoler opnaede dog ikke bedre Resultater. De udelukkede ikke blot Modersmaalet fra Skoleplanen, men forbød endogsaa dets Brug, idet det under korporlig Straf blev paabudt udelukkende at tale Latin (S. St. 41). Protestantiske Pædagoger klagede bittert over Mangelen paa al Methode (S. St. 39 f.). I Udvalget af Lærestoffet var man ikke meget skjønsom. De usædeligste latinske Forfattere læstes uden foregaaende Rensning (S. St. 43 ff.). Ogsaa paa Scenen — det blev al-

mindelig Skik ved de højere Skoler at give Theaterforestillinger — opførtes de mest skandaløse Stykker. Det nyttede derfor ikke at give mange gode Regler; Sædeligheden gik mere og mere til Grunde, saa at Camerarius allerede 1536 skrev til Luther, han vidste ikke, »om det ikke var bedre, at der slet ikke eksisterede offentlige Skoler, end slige Anstalter, som kun syntes at være bestemte til Fristeder for Synd og Last« (S. St. 60). En Hovedfejl ved de protestantiske Skoler var, at de bleve dragne ind i alle theologiske Strids-spørgsmaal; disse bleve af Lærerne og Eleverne diskuterede med samme Hidsighed og Utaalsomhed som af selve de kævlende Theologer (S. St. 70 ff.). I Følge alt dette kunde protestantiske Skoler kun opnaa større Resultater ved en eller anden dygtig Skolemand, som f. Eks. Sturm i Strassburg; men efter en Saadans Død eller Bortgang var Skolen sædvanlig dømt til Forfald. Helt anderledes stillede Sagen sig paa katholsk Side, saasnart Jesuiterordenen overtog Ungdommens Opdragelse. Da deres System ikke var knyttet til en enkelt Person, men Fælleseje for hele Ordenen, saa kunde de opnaa varige Resultater. Samtidig borgede deres Reglers Hellighed, det samvittighedsfulde Udvalg af Lærestoffet, det stadige Tilsyn med Elevernes Opførsel for en sædelig Renhed, der ikke fandtes paa nogen samtidig Skole, og som bevægede talrige protestantiske Forældre til at betro dem deres Sønner. Jeg nøjes med at anføre to protestantiske Forskeres Vidnesbyrd. Mackaulay siger (i *History of England*, tysk Overs. Stuttgart 1853, Bd. 3. S. 58): »Ungdommens højere Opdragelse gik næsten helt over i deres Hænder og blev af dem ledet med udmærket Dygtighed. Deres Modstandere selv bleve nødte til at tilstaa, at de ikke havde deres Lige i den Kunst at omgaas og danne unge Sjæle«. Friedr. Körner skriver (i *Gesch. d. Pädagogik*, Leipzig 1857, S. 120 ff.): »Først Jesuiterne

grundede et Skolevæsen, som var det bedst organiserede paa den Tid og derfor meget snart fik en meget vel fortjent Berømmelse i hele Verden«. De »vidste at opnaa en sædelig Renhed, der ikke fandtes paa nogen Skole i hin Tid«.

Endnu et Ord om *Kunsten*. Den fik ved Reformationen et saa voldsomt Knæk, at den brugte flere Aarhundreder til at komme sig, idet mindste for Protestanternes Vedkommende. Man taler altid om den »mørke Middelalder«. Men med Rette siger Protestanten Wackernagel: »Havde vi end intet andet Bevis for Middelalderens Herlighed, end Synet af de Kunstværker, af al det, der taler til os om hin Tid, saa havde vi derved en tilstrækkelig Gjendrivelse af hine Anskuelser, der uden videre kalde Middelalderen for mørk, barbarisk og ulykkelig. En mørk og ulykkelig Tid kan ikke frembringe saa storslaaede Værker som Kirkerne i Strassborg, Wien og Ulm, Domkirkerne i Köln, Magdeburg, Speier, Freiburg og Regensburg og saa mange andre Kirker; thi Kunsten trives ikkun i Frihedens Lys og i den gladeste Livsfølelses Varme« (se *Zur Lehr und Wehr*, N. 53. Berlin 1892. S. 8). Men denne herlige Kunst fik en brat Afbrydelse ved Reformationen. »Reformationen gaar op, Kunsten gaar ned«, siger den bayerske Konge Ludvig I. Sørgelige Vidner derom vare til ind i vort Aarhundrede de storartede Torsoer, Kirkerne i Köln og Ulm, som, begyndte før Reformationen, maatte ligge ufuldendte, indtil der vaagnede ny Kunstsmag og Kunstdrift i det tyske Folk. Lige i Begyndelsen at Reformationen rejstes der en Storm imod den gamle Kirkes Kunstværker, der i Vandalisme gjorde selve Vandalerne i Afrika til Skamme. Tusinder af Altre bleve nedbrudte, utallige Kunstskatte ødelagte. Luther fordømte vistnok Billedstormen, dog ikke som om han havde villet forhindre den; han mente den skulde ske ved »den ordentlige Magt«. Denne tog

sig ogsaa af Sagen, men huserede ligesaa barbarisk som Pøbelen. (Janssen fremfører talrige Beviser i sin store Historie.) Og Reformationen havde ikke noget at sætte i Stedet for det Gamle. Kunstens Gjenoplivelse i en senere Tid skyldtes ikke Reformationen eller reformatoriske Ideer, men en mere eller mindre klart bevidst Tilbagevenden til den katholske Kirke eller ogsaa til Antiken. »Protestantismen,« siger Brockhaus' Konv.-Lex. Bd. 4. S. 364, »blev i sin Udvikling i kunstnerisk Henseende fuldstændig uproductiv. Paa den katholske Kirkes Omraade derimod kom det til en Gjenoplivelse af den kirkelige Kunst i Modreformationens Tidsalder. Ogsaa det i det 19. Aarh. indtraadte Opsving af den kristelige Kunst, i Arkitekturen ved Nygothiken, i Maleriet ved de saakaldte »Nazarenere«, er af afgjort katholsk Karakter. Overbeck, Filip Veit og W. Schadow troede endogsaa at maatte gaa over til den katholske Kirke for at kunne frembringe religiøse Kunstværker«.

Naar man betragter Reformationen ved Historiens Haand, saa maa man sige, den er dømt baade i sin Oprindelse — som kirkelig Revolution — og i sine Grundprincipper (om Troen alene som Retfærdiggjørelsens Princip og Skriften som eneste Troskilde) — som stridende imod den oprindelige Kirkeordning, imod Skrift og Fornuft — og i sine Følger — som Ødelæggelsens Vederstyggelighed. Meget skarpt karakteriserer Protestanten Bezold Reformationens »Velsignelser« for Tyskland. »Reformationen havde med Fyrsteoprørets vilde Aar ligesom levet sin Tid ud, og der begyndte for Tyskland en Hvilens Tid, der rigtignok mere havde Afspændingen end den gjenvundne Ligevægt at takke for sit Særpræg. Thi kun helt udadtil havde de beherskende politiske Elementer gjort Ende paa den vældige Kamp, medens Revolutionstidens Lidenskaber i Massernes Gemytter kun vare halvt tæmmede, men tillige nedværdigede og aad sig videre, idet de nærrede sig

med det Smaa og Smudsige. Vi betegne gjerne Overgangen fra det 18. til det 19. Aarhundrede som Tysklands dybeste Fornedrelse. Men medens hine Aartier af uforglemmelig politisk Skam samtidig blive forskjønnede ved en Aandsblomstring af ligesaa uforglemmelig Herlighed, og medens der dengang under Trykket af fremmed Voldsherredømme forberedte sig en næsten vidunderlig Gjenfødelse af det tyske Folk, drev det udgaaende 16. Aarhundrede en politisk og aandelig nedbrudt, sædelig forvildet, dogmatisk forstenet Slægt henimod en næsten uhørt Ødelæggelse«. (Se Historisch-politische Blätter, Bd. 113, S. 136 f.).

Ligeoverfor Protestantismens utallige Sekter stod den katholske Kirke urokket i sin Tro og end mere bekræftet i Troens Enhed ved Tridentinerkoncillets klare Bestemmelser. Renset fra saamange slette Elementer, der ligesom havde udsuget dens Livskraft, viste den paa ny sin gamle Helliggjørelsens Kraft i de talrige Helgener, i Fornyelsen af de gamle Ordener og Stiftelsen af ny, i Massernes Forbedring og maaske allermest den storartede Missionsgjerning, der netop udfoldedes paa den Tid. Medens ormstukne Grene afknækkedes i en Del af det gamle Europa, Kirkens Livstræ satte ny og kraftige Skud i Amerika, Indien, Japan, Kina og frembragte alle Vegne de modneste Frugter. Ogsaa af de Vildfarne vendte i Tidernes Løb utallige — og det efter protestantiske Vidnesbyrd de bedste og ædleste blandt dem — tilbage til Kirkens Moderskød. Utallige vældige Storme ere siden hin Tid gaaet hen over den, men den staar ukrænket og uforkrænkelig, og dens vedvarende Bestaaen er en højtalende Bekræftelse af Herrens Ord: Helvedes Porte skulle ikke overvælde den.

Voldsgjæringer imod Pavedømmet

i

Aarhundredernes Løb.

—o—

Da Kong *Viktor Emanuels* Soldater i 1870 vare trængte gennem Breschen ved Porta Pia ind i Rom, sagde han de højtravende Ord: »I Rom ere vi, og vi ville blive i Rom«. Andre have længe før ham udtalt en lignende Tillid til Varigheden af deres røverske Erobringer; men Historien viser os, hvor kortvarige deres Triumfer og hvor illusoriske deres Forhaabninger have været.

I Aaret 409, da Innoncents I. var Pave, blev Rom udplyndret af Vestgothernes Konge *Alarich*.

A. 455 blev Rom atter fuldstændig ødelagt af Vandalernes Konge *Genserich*, under Pave Leo I's, den Stores Regering.

A. 456, under den h. Pave Hilarius, blev den evige Stad erobret og udplyndret af *Ricimer*, Kejserne Honorius' og Valentinians Feltherre.

A. 475, under den h. Pave Simplicius, blev Rom erobret af *Odoaker*, Herulernes Hærfører.

A. 536, under den h. Pave Sylvester, blev Rom belejret og indtaget af *Belisar*, og Paven slæbtes som Fange til Patare i Lycien, hvor han blev sultet ihjel.

A. 546, under Pave Vigilius, erobrede og udplyndrede Østgothernes Konge *Totila* Staden.

A. 555, under Pave Pelagius, blev Rom belejret og erobret af *Narses*, Kejser Justinians Feltherre.

A. 655 blev den h. Pave Martin I. slæbt bort fra Rom til Thracien, hvor han døde efter frygtelige Mis-handlinger.

A. 770 saa Pave Stefan III. sig nødsaget til at forlade Rom og flygte til Frankrig for at paakalde Pipers Hjælp.

A. 799 flygtede Pave Leo III. som et Offer for en skjændig Sammensværgelse til Karl den Store, hvem han Aaret efter kronede som Vesterlandenes Kejser.

A. 847, under Pave Leo IV., blev Vatikanet stormet og ødelagt af *Saracernerne*.

A. 987 kastede *Krescents* Pave Gregor V. i Fængsel i Engelsborg-Fæstningen. hvor han holdtes i Fangenskab i 11 Aar.

A. 1084 blev Pave Gregor VII. belejret i Engelsborg af Kejser *Heinrich IV.*

Begge de paafølgende Aar saa Pave Gelasius II. sig tvungen til at flygte først til Gaeta og derefter til Frankrig, hvor han døde i Abbediet Cluny.

A. 1130 maatte Pave Innocents II. ogsaa søge et Tilflugtssted i Frankrig.

Fra A. 1159—1165 og senere i Aaret 1167 maatte Pave Alexander III. flygte for Kejser *Fredrik Barbarossa*.

A. 1143, kort efter sin Inthronisation, maatte Pave Innocents IV. flygte til Frankrig.

A. 1347, under Pave Klemens V., blev *Rienzi's* Republik proklameret i Rom.

A. 1453, under Pave Nikolaus V., blev *Stefan Perçari* udraabt til Overhoved for den nye latinske Republik.

A. 1527 belejrede Kejser *Karl V.s* Tropper Pave Klemens VII. i Løbet af sex Maaneder i Engelsborg-Fæstningen.

A. 1796, under Pave Pius VI., forvandlede Rom og Kirkestaten til en Republik, og Paven holdtes i Fangenskab.

A. 1809, under Pave Pius VII., blev Paven fængslet og Rom indlemmet af *Napoleon* i det franske Kejserdømme.

A. 1848 saa Pave Pius IX. sig nødsaget til at

flygte fra Rom til Gaeta, for at undgaa *Mazzinis* Snigmordere.

A. 1870 erobrede Piemonteserne Rom, under Pius IX., og have nu huseret der i 25 Aar.

Ovenstaaende Optælling er, skjønt temmelig lang, dog langt fra fuldstændig. Man kunde nævne endnu et stort Antal Aar og Tildragelser, skulde man nævne alle de Paver, som en Tidlang have været fordrevne fra Rom, alle de politiske Skjændigheder, som Kirkestaten har været udsat for, alle de Forfølgelser, som den apostoliske Stol har maattet taale fra de verdslige Magthaveres Side. Vor Optælling er imidlertid lang nok, til at berolige os i Henseende til den nuværende Forfølgelse og Pavedømmets Fremtid.

Paven er vendt tilbage fra Gaeta, som han vendte tilbage fra Fontainebleau, som han vendte tilbage fra Avignon, som han kom frem fra Katakomberne og ud af alle sine Fængsler, og som den første Pave, Apostlen Petrus, ved Guds Hjælp kom ud af sit Fængsel. Han er vendt tilbage til sin Stad, der dør uden ham, og har atter besteget sin Trone. Hverken Vold eller List formaaede i Længden at overraske, ødelægge eller tilegne sig denne paa en Klippe grundlagt Trone. Erobrerne vare ikke i Stand til at holde den fast. Stærkere end Aarhundrederne, stærkere end Verdens Delirier har den modstaaet alle Storme, som bruste hen over Jorden og dens Institutioner og som bortfejede Riger og Folkeslag. Den har hidtil modstaaet Alt og den vil modstaa Alt indtil Tidernes Ende.

For 25 Aar siden istemte de italienske Revolutionsmænd og med dem Logebrødrene i alle Lande Pavedømmets Gravsang. Men Pavedømmet staar endnu og fastere end nogen Sinde. Og naar Guds Langmodighed har tilladt, at den sakrilegiske Udplyndring af Kristenhedens Hovedstad har kunnet fejre Jubilæum, saa ville vi ikke glemme, at 25 Aar næppe ere et Se-

kund for Gud, at den h. Stol har set tungere Tider og at det gamle Ordsprog endnu gjælder: »*Qui mange du Pape, en meurt*« (Hvo som forgriber sig paa Paven, gaar til Grunde). Det sidste Exempel herpaa var Napoleon III. Han havde givet sit Samtykke til Kirkestatens Formindskelse, og endelig trak han ogsaa de faa Hjælpetropper tilbage fra Rom og opfordrede derved ligefrem Røverne til at angribe. Straffen fulgte ham i Hælene. Faa Uger senere var hans Hær tilintetgjort, han selv i Fangenskab og uden Trone. Vejen til Rom have Mange fundet, ogsaa Piemonteserne have fundet den, men tilbage finde de ikke, førend Skjæbningen indhenter dem; allerede nu viser den sig i Skikkelse af *Nød* og *Elendighed*. I en eneste Uge ere fornylig henved 3000 Italienerne, endog fra Italiens bedste Engne, *udvandrede* fra Genuas Havn. I Stedet for at holde Fest maa det stakkels Folk vende Hjemmet Ryggen, for at søge en Smule dagligt Brød, som Fædrelandet, der engang kaldtes Europas Have, ikke mere er i Stand til at give sine nøjsomme Børn.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Rom. I Anledning af de italienske Frimurer-Festligheder i Rom den 20. September har Pave Leo XIII. modtaget en utrolig Mængde *Telegrammer* og *Adresser* fra alle Verdens Kanter. »Nationaltidende« vidste i Søndags at fortælle sine Læsere, at Katholikerne glædede sig over, at Paven havde faaet 1500 Telegrammer, medens Kong Umberto kun havde opnaaet 1400. Hvor mange Telegrammer Kongen af Italien har modtaget, vide vi ikke; men det vide vi, at Antallet af Telegrammer til Paven savner adskillige Nuller, idet den h. Fader ikke har modtaget 1500 men henved 300,000 Te-

legrammer. Størstedelen af disse Telegrammer og Adresser ere undertegnede af Forsamlinger og Foreninger, som tælle Medlemmer i Hundredvis og af alle Stænder og Stillinger, saa at dette katholske Plebescit repræsenterer mange Millioner Stemmer hidrørende fra alle Jordens Egne.

— Med kongelig Ro og Værdighed har den h. Fader hidtil svaret paa al den Larm, der ved Hjælp af den italienske Pøbel er bleven udfoldet i Rom; *Bønnen* har hidtil været hans eneste Svar. Den 19. September om Aftenen, efter at Kirken var lukket, steg den h. Fader ned i Peterskirken, for at bede ved Apostelfyrsternes Grav. Efter at have dvælet en Tidlang i Bøn til Frelseren i Sakraments-Kapellet, begav han sig ned i den saak. Confessio, hvor Apostelfyrsterne hvile, og bad der tillige med sit Følge Rosenkransbønnen og Bodssalmerne. Derefter bad den hellige Fader endnu længe i Stilhed og vendte endelig henimod Kl. 9 tilbage til sine Værelser i Vatikanet.

I Rom selv vare Kirkerne fyldte ved Morgengudstjenesten den 20. September, og en Mængde Kommunioner bleve uddelte under de hh. Messer i Roms Sognekirker.

Holland. I Hertogenbusch afholdtes den 20. September en glimrende Protest-Forsamling, hvortil Hollands forhenværende pavelige Zuaver havde givet Møde. Forsædet indtog den berømte Zuavgeneral Charette, som var ankommet fra sit Slot Basse-Motte i Frankrig, hvor han to Dage senere holdt Møde med de *franske* Zuaver. Ogsaa de *belgiske* Zuaver lode ikke Dagen gaa hen uden Protest; efter forudgangen Gudstjeneste afholdt de et imponerende Møde i Brüssel, under hvilket der undertegnedes en Protest mod den kronede Revolutions Udplyndring af Rom.

— Dronning-Regentinden af Holland har ved sit Besøg i det katholske Hospital i Zwolle i egen Person

overrakt Søster Stanislas, Forstanderinden for Hospitalet. Ridderkorset af Ordenen af Orange-Nassau, idet hun tilføjede, at Søsteren er den første Kvinde i Holland, som nogen Sinde har opnaaet denne Udmærkelse.

— I alle Amsterdams katholske Kirker blev i Søndags oplæst et Hyrdebrev fra Biskoppen af Haarlem, som bebuder Oprettelsen af et katolsk Gymnasium, som skal staa under Jesuiternes Ledelse, og opfordrer Forældrene til at anbetro deres Sønner til Anstalten. Takket være den hollandske Lovgivning ville Katholikerne nu ogsaa inden kort Tid have deres højere Undervisningsvæsen fuldstændig organiseret.

England. Endskjønt den engelske Statskirke forbyder det, blomstrer Simoniet eller Handelen med gejstlige Embeder meget i England. Vil man have et Indblik i Forretningerne, behøver man kun at læse »Church Patronage Gazette«. Man finder der en Mængde Annoncer angaaende Ombytning af gejstlige Embeder saa vel som direkte Salg. De selskabelige Behageligheder blive navnlig omtalte og fremhævede. Jo færre Sjæle Sognet har, desto bedre synes det at være. Embeder blive allerede paa Forhaand tilbudte Lysthavende, »da Sogneembedet sandsynligvis snart vil blive vakant«. Kjøbesummen varierer mellem 1000 og 10,000 Pund Sterling. En smuk Have ved Præstegaarden er ogsaa fristende. Næsten aldrig spørges der om Kjøberens theologiske Anskuelser. Han skal vindes ved »gode Foreller«, »Jagthunde til Parforcejagter i Nærheden«, det »allerbedste og fineste Selskab i Omegnen«. Som Prøve kan følgende Annonce tjene: »Sogneembede. Nettoindtægt 290 Pund Sterling af Tiender. Meget bekvem og smuk Præstebolig, tre Modtagelsesværelser, syv Sovekamre og andre Lokaliteter, god Stald, fortræffelig Frugt- og Blomsterhave, Kirke i god Stand og nær ved Boligen, Sjæleantal henved 550. Overordentlig sund Beliggenhed, to engelske Mile fra en Jærn-

banestation og i Nærheden af London. Godt Selskab i Omegnen. Bispedømme Norwich. Pris 2100 Pd. Strl.

Østerrig. I Wien ere *Kommunalvalgene*, som have vakt hele Verdens Opmærksomhed lykkelig tilendebragte. De Liberale, d. v. s. Jøderne og Fritænkerne, have kun hævdet 46 Pladser; der er valgt 92 *Antiliberale* eller kristelig-socials Medlemmer, altsaa *nøjagtig de to Trediedele*. Ikke blot i den anden Vælgerklasse, men ogsaa i første Klasse have de Antiliberale gjort betydelige Erobringer. Man kan altsaa ikke mere paastaa, at dette, »antisemistiske« Flertal kun bestaar af den utilfredse og misundelige »Pøbel«. En meget stor Del af »de dannede besiddende Klasser« staar paa *Luegers* Side, som uden Tvivl vil blive valgt til Borgmester i Wien som Fører for de »Forenede Kristne«. Det kristelig-socials Byraad vil imidlertid faa store Vanskeligheder at kæmpe med. De 92 Valgte ere ikke lutter konservative og besindige Kristne; der findes blandt de Valgte og endnu mere blandt Vælgerne ogsaa Elementer, som ikke ere til at tilfredsstille og kun vanskelig kunne holdes indenfor Ordenens Grændser. Forhaabentlig danner der sig lidt efter lidt et fast sluttet kristelig-konservativt Parti, som kan blive en tilforladelig Støtte for Wiens Kommunalbestyrelse. Blandt de Liberale i Wien er navnlig — ligesom i Ungarn — det jødiske Element meget fremherskende. I den indre By findes der bl. a. over 400 jødiske Advokater og ligesaa mange jødiske Læger, som alle ilede til Valgurnerne.

Frankrig. Præsidententen for Generalraadet i Paris, *Lacipia*, som nu er bleven valgt til Stormester for de franske Frimureres *Store Loge*, har under Kommunen i 1870 navnlig »udmærket sig« ved *Dominikanernes Henrettelse* i Areucil. Han blev senere dømt til Døden, men blev benaadet paa Grund af Abbé Joly's Anstrængelser for at frelse ham. Abbé Joly og Laci-

pia vare nemlig Skolekammerater, idet de vare blevne opdragne en Tidlang paa det samme Drengeseminar.

Afrika. Afrikaforskeren, Kaptain *Hinde*, som har opholdt sig flere Aar i Kongo, har for nylig holdt et Foredrag i Bryssel om *Menneskæderne* ved Kongofloden. Alle de Indfødte langs Kongoflodens Bredder, erklærede han, ere Menneskædere; Menneskekjød er en stadig Handelsvare blandt disse Folkeslag. Man feder Slaverne for at gjøre dem appetitligere. Man be-gaar de frygteligste Grusomheder imod dem. Langala-Negrene sønderbryde saaledes først Offrenes Arme og Ben, saa lægge de dem tre Dage i Vand, saa at Hovedet alene rager op af Vandet; Kjødets skal derved faa en bedre Smag. I alle Kongostammerne er det Skik og Brug, at dræbe de Gamle og Sygelige; man ser Børnene, uden at fortrække en Mine, opæde deres Forældre. Missionærerne bekæmpe disse afskyelige Skikke ikke uden Resultat, men det vil dog vare en Stund, inden Menneskæderiet helt ophører.

Lourdes. Zolas Smudsroman »Lourdes«, skriver en Korrespondent til »Times«, har ikke blot ikke skadet det verdensberømte Vidunder- og Valfartssted, men kun gjort det endnu mere populært. 80,000 Pilgrimme valfartede i den sidste Uge; alle vare besjælede af samme Tro, samme Kjærlighed, samme barnlige Tillid til den h. Gudsmoder, skjönt højst forskjellige i Henseende til Nationalitet og Sprog, det er en Kjendsgjerning, som endog vækker Forbauselse i den vantro Verden. Det nationale Pilgrimstog med Syge bragte alene 17,000 Personer. En Mængde fremmede Læger ere altid tilstede. Denne Gang var det 65 fremmede Læger, hvem videnskabelige og andre Interesser havde ført til Lourdes. Henimod 200 Helbredelser konstateredes af Lægernes Undersøgelses-Bureau.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 6. Oktober. 18. Søndag e. Pintse. Rosenkransfesten.
 (I samtlige Kirker og Kapeller **Ansgarius-Bonifacius-Kollekt**
 til Fordel for de kirkelige Anstalter i Vikariatet.) — **7. M.**
 Votivofficium af St. Ansgar. — **8. Ti.** Birgitta, Enke og
 Ordensstifterinde. — **9. O.** Dionysius og Lidelsesfæller. Mar-
 tyrer. — **10. To.** Frants af Borgia, Bekjender. — **11. F.** Fe-
 rialdag. — **12. L.** Votivofficium af den ubesm. Undfangelse.
Søndag den 13. Oktober. 19. Søndag e. Pintse.

Rosenkransbroderskabet. Paa Rosenkransfesten (Søn-
 dag den 6. Okt.) holde Medlemmerne ligesom i de foregaaende
 Aar Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke under den h.
 Messe Kl. 8, som frembæres for alle levende og afdøde
 Medlemmer af Foreningen. — Om Aftenen Kl. 6 gjenoptages
 den sædvanlige maanedlige Rosenkransandagt med Prædiken
 og Procession. — Med Fælleskommunionen er paa denne Dag
 forbunden en fuldkommen Aflad.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommu-
 nion Søndag den 6. Oktober Kl. 8½ i Jesu Hjertes Kapel (Ste-
 nosgade).

Jesu Hjertes Kapel. Hver Søndag indtil Paaske holdes
 Aftengudstjeneste med Prædiken Kl. 6.

Unio. Den ordinære halvårlige **Generalforsamling**
 afholdes **Tirsdag den 8. Okt.** Kl. 9 Aften i Kückers Restau-
 rationslokale, Østergade 32. — Dagsorden: Beretning om For-
 eningens Virksomhed; Regnskabsaflæggelse; Valg af Viceformand,
 Kasserer og to Repræsentanter samt to Revisorer.

Foreningens **10aarige Stiftelsesfest** fejres Søndag den
 20. Oktober i Koncertpalæet; nærmere i næste Nr. af Ugebladet.

Den **katholske Syge- og Ligkasse af 1867**
 giver fri Læge og Sygepenge, eller event. Ind-
 læggelse paa St. Josefs Hospital. Indmeldelser modtages
 daglig. Love og Blanketter samt nærmere Underretning
 faas hos Sekretæren,

Træffes hver Søndag fra Kl. 2-4
 samt Lørdag Aften fra Kl. 7-9.



F. Simonsen,
 Rømersgade 24, St. tilh.

En **antik Rosenkrans** af ægte bøhmiske Granater med Kors
 og store Perler af Sølvfiligran er tillige med forskellige Mønter
 og Medailler til Salg. Nørrebrogade 45, 1. Sidesal hos Reidl.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr.
 Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49):

Den h. Frants af Assisi. I. Et Livsbillede ved Fred.
 Esser. 32 Sider. Pris 25 Øre.

Den aandelige Kamp af P. Laurentius Scapoli.
 VII. — 318 Sider. Pris 1 Kr. 25 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 41.

Søndagen den 13. Oktober.

1895.

Indhold: Den rene Himmeldronnings Lov. Processen i Aachen. St. Kjeld i Viborg. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Ungarn. Dysseldorf. Køln. — Bekjendtgjørelser.

Den rene Himmeldronnings værdige Lov.*)

Af Sortebroder Henrik Suso, kaldet Amandus.
(1300—1365.)

—o—

O Guds rige Kunst og Visdom, hvor er Dine Raadslagninger ubegribelige og Dine Veje usporlige! Hvor har Du dog saa mangen underlig Maade at bringe de stakkels Sjæle hjem! Hvad tænkte Du paa, eller hvor glad var Du ikke til Mode i Din evige Uforanderlighed, da Du skabte hin rene, fine, værdige Skabning, den adeligste af alle ædle Skabninger? Herre, da maatte Du vel sige ved Dig selv: *Ego cogito cogitationes pacis*. »Jeg tænker Tanker til Fred«. Herre, Du har af Dit gode Væsens Afgrunde lyst Dig selv imøde, idet Du

*) Oversat og indsendt af Hr. Johannes Jørgensen. Forf. af „Rejsebogen“. Red. Anmrk.

ledte alle de vildfarne Skabninger tilbage til Ud-springet. Eja, himmelske Fader, hvor vovede vel et syndigt Menneske at komme til Dig, hvis Du ikke havde givet os Dit eneste, udvalgte Barn, den evige Visdom, til Vejleder? Eja, evige Visdom, hvor turde et syndigt Menneske fatte det Mod at vise sin Urenhed for Din skære Renhed, om han ikke havde al Miskundheds Moder til Skærm og Skjold? Evige Visdom, er Du end min Broder, saa er Du ogsaa min Herre; er Du end et sandt Menneske, o ve, saa er Du ogsaa en sand Gud og en meget stræng Dommer over Misgjerninger. Eja, derfor at vore stakkels Sjæle ere i bundløse Hjærtelidelsers snævre Nød, og vi hverken kunne komme hid eller did, derfor bliver os intet andet tilovers, end at vi opløfter vore arme Øjne til Dig, udvalgte Dronning i Himmerig! Eja, Du Spejl, som gjenstraaler det evige Solskin. Du den grundløse, guddommelige Miskundheds skjulte Skat, vær hilset af mig og af alle syndige, angerfulde Hjærter! Ak, I høje Aander, I rene Sjæle, træd frem med Ros og Pris, med Lovsang og Fryderaab over den høje Dronning, al Glædes lystelige Paradis! Thi dertil er jeg ikke værdig, uden hun af Godhed vilde tilstede mig det!

O Du Guds udvalgte Hjærtenskjær, Du den evige Visdoms skønne gyldene Krone, lad mig stakkels Synder hviske til Dig om mine Fejl! Min Sjæl falder ned for Dig med blegt Hjærte, med skamfuldt Aasyn og med nedslagne Øjne. Ak Du al Naades Moder, mig er det, som hverken min eller nogen anden syndig Sjæl behøvede en Midler overfor Dig. Du er dog alle Synderes umiddelbare Mittel. Jo syndigere en Sjæl er, des rettere troer den at have Adgang til Dig, jo mere tynget den er af Misgjerninger, med jo større Ret trænger den sig frem til Dig. Derfor, min Sjæl, gaa da trøstigt frem! Driver din store Misgjerning Dig bort, saa drager Dig hendes bundløse Mildhed. Eja, Du alle

syndige Hjærter eneste Trøst, Du eneste Tilflugt for de gjældbundne Mennesker, Du til hvem mangt taarevædet Blik, mangt armt og saaret Hjærte droges, vær en naadig Midlerske og Sonerske mellem mig og den evige Visdom! Kom i Hu, kom i Hu, milde, udvalgte Dronning, at Du har al din Værdighed af os syndige Mennesker. Hvad har gjort Dig til en Gudsmoder, til et Skrin, hvori den evige Visdom hvilte sødelig? O Frue, det har vi arme Menneskers Synder virket! Hvorledes kunde Du hedde en Naadens og Miskundhedens Moder, uden fordi vor Elendighed trængte til Naade og Miskundhed? Vor Armod har gjort Dig rig; vor Brøst har adlet Dig over alle ædle Skabninger. Eja, derfor vend din Miskundheds Øjne til os, Du, hvis milde Hjærte aldrig forlod nogen Synder eller noget trøstesløst Menneske. Tag mig under din Skærm. thi min Trøst og Tillid er Du. Saa mangen syndig Sjæl er der, som havde givet Gud og al Himlenes Hær Afsked, og nægtet Gud og tvivlet paa Gud og jammerlig skilt sig fra ham, men som hængte fast ved Dig og mildelig blev opholdt af Dig, til den ved din Forbøn atter kom til Naade. Hvo er den Synder, der har begravet saa meget Ondt, at din overstrømmende Godhed ikke kan hjælpe ham? Se, naar min Sjæl ret tænker tilbunds, saa tykkes det mig billigt, at mit Hjærte, om det var muligt, sprang ud af min Mund med Glædestaarer; thi dit Navn flyder i min Sjæl som Honning. Du hedder jo Miskundheds Moder og Dronning; eja, Miskundheds ømme Moder, eja, milde Moder, o, hvilket Navn! o, hvor er Dens Væsen uudgrundeligt, hvis Navn er saa naaderigt! Klang nogensinde et Strængespil saa sødt i et oprørt Hjærte som dit rene Navn i vore angergivne Hjærter? Ret og rigtigt er det, at alle Hoveder neje sig og alle Knæ bøje sig for det høje Navn. Hvor ofte har Du ikke drevet de onde Aanders Magt bort fra os; hvor ofte har Du mildnet den strænge Dommers

harmfulde Retfærdighed; hvor ofte har Du erhvervet os Naade og Trøst hos ham! Eja, vi stakkels syndige Mennesker, hvad skulle vi dertil sige? hvorledes skal vi takke hende for saa store Goder? Naar alle Engletunger, alle rene Aander og Sjæle, Himmel og Jord og Alt, som deri befindes, ikke fuldt kunne love hendes uendelige Herlighed, ak, hvad skal vi syndige Hjærter da gjøre? Lad os yde det Meste, vi mægter, og sige hende Tak af Hjærtet; thi hendes store Godhed ser ikke paa Gavens Lidenhed men paa Viljens Rigdom. Ak, søde Dronning, med Rette fryder sig din Slægt; thi forbandet blev den første Eva, fordi hun bed i Frugten; velsignet være den anden Eva, fordi hun bragte os den søde, himmelske Frugt. Ingen sørgede mere over Paradiset; vi har tabt ét Paradis og har vundet to Parader. Eller er *hun* ikke et Paradis, hvori det levende Træs Frugt voxede, og hvori al Sødme og Glæde var indesluttet? Eller er det ikke ogsaa et Paradis over alle Parader, hvori de Døde blive levende, naar de smage dets Frugt, af hvis Hænder, Fødder og Side de levende Brønde flyde, som vande al Jorderige — Brønde af uudtømmelig Miskundhed, bundløs Visdom, overstrømmende Sødme, inderlig Kjærlighed, og det evige Livs Brønd! Sandelig, Herre, hvo der smager denne Frugt, hvo der drikker af denne Brønd, véd, at disse to Parader langt overgaar det jordiske Paradis.

Udvalgte Dronning, Du er dog Naadens Dør, Forbarmelsens Port, som aldrig tillukkes! Himmerig og Jorderig kan forgaa, men Du lader Ingen, der søger Dig med Alvor, gaa uhjulpen fra Dig. Se, derfor søger mit første Blik Dig, naar jeg vaagner; derfor søger mit sidste Blik Dig, naar jeg gaar til Hvile. Hvad dine rene Hænder bringe og frembære for Gud, hvorledes kan det blive forkastet, i hvor ringe det end er i sig selv? Derfor, Du ædle Udvalgte, tag Du mine ringe Gjæringer og bær dem frem, saa at de af dine

Hænder faar Syn i den almægtige Guds Øjne. Du er jo det rene, gyldenrøde Kar, indsmæltet med Naade, indlagt med ædle Smaragder og Safirer og alleslags Dyder, hvis blotte Syn i den himmelske Konges Øjne overtræffer Synet af alle Skabninger. Ak, udvalgte yndelige Gudsbrud, blev Kong Ahasverus fangen i sit Hjærte af Esthers Skjønhed, saa hun fandt Velbehag i hans Øjne fremfor alle Kvinder og Naade fremfor Alle, saa at han gjorde, hvad hun vilde og begærede — o Du, som overstraalet alle røde Roser og alle Liljer, hvor langt mere maa da ikke den himmelske Konge være fangen af din skære Renhed, af din milde Ydmyghed, af din Dyds og Naades vellugtende Urter? Eller hvo har fanget den ædle, vilde Enhjørning andre end Du? Hvad grænseløs Velbehag har ikke i hans Øjne din yndelige, fine Skjønhed, for hvilken al Skjønhed slukkes som en St. Hansorms Lys mod Solens Glans! Hvor overstrømmende Naade har Du ikke funden for Dig og for os fortabte Mennesker! Hvorledes kan eller vil den himmelske Konge da nægte Dig noget? Du kan vel sige: »Min Elskede er min, og jeg er hans«. Ak, Du er Guds, og Gud er din, og I to har en evig, uendelig Elskov, som intet kan skille eller dele. Tænk paa os arme Trængende og glem ikke os, der endnu vandre saa jammerligt i Sorg og Elende! Eja, Du Himmerigs og Jorderigs høje Frue, staa op og vær os en Midlerske og en Naadehververske hos dit ædle Barn, den evige Visdom!

Ak, evige Visdom, vil Du saa nægte mig noget? Som jeg dækker mig med Dig for Din evige Fader, saaledes dækker jeg mig over for Dig med Din rene, ømme Moder! Se paa hendes milde Øjne, der ofte har set saa kærligt paa Dig; se hendes skjøne Kind, den hun saa tidt har trykket ømt mod Dit barnlige Ansigt; ak se den søde Mund, der saa kærligt og ømt har kysset Dig; se de rene Hænder, der saa ofte har tjent Dig! Ak

milde Mildhed, hvor kunde Du nægte hende noget, der saa ømt gav Dig Die og bar Dig paa sine Arme, lagde Dig og tog Dig op og opdrog Dig med Kjærlighed? Herre, jeg minder Dig om alt det Gode, hun gjorde Dig i Dine Barnedage, dengang Du saa venlig og kjærlig med glade Øjne lo til hende paa Moderskjødets og ømt omslutede hende med Dine Barnearme og med al den bundløse Kjærlighed, Du havde til hende fremfor alle Skabninger. Tænk ogsaa paa den store Hjærtesorg, som hendes Moderhjørte bar alene med Dig under Dit arme Kors, da hun saa Dig i Dødsens Nød, og hendes Hjørte og hendes Sjæl ofte døde med Dig i Jammer og Nød. Herre, jeg beder Dig, at Du for hendes Skyld giver mig alle Midler til at aflægge Synden, vinde Din Naade og aldrig miste den. Amen.

Henrik Susos Morgenbøn
til den evige Visdom.

O Du allerskjønneste, lysrigeste, evige Visdom, min Sjæl har længtes efter Dig i Nat, og denne Morgen er jeg opvaagnet i min Sjæls Kjærlighed til Dig og beder Dig, min naadige Herre, at Din attraaede Nærværelse maa drive alt Ondt paa Sjæl og Legeme fra mig, og at Du med Din sære Naade rigeligt maa fylde alle mit Hjørtes naadeløse Kroge og inderligt antænde mit kolde Kjørte med Din guddommelige Kjærlighed. Eja, allersødeste Jesu Kriste, vend dit yndelige Ansigt venligt til mig, thi min Sjæl stræber i denne Morgenstund af alle sine Kræfter hen til Dig, og jeg hilser Dig idag af al mit Hjørtes inderste Grund og begærer, at de tusend Gange tusend Engle, som tjene Dig, idag maa hilse Dig fra mig, og at de titusend Gange hundredtusend himmelske Aander, som bo hos Dig, værdelig paa mine Vegne maa love Dig, Du yndelige og skønne Pryd for al Skabningen, og at de taknemmelig maa velsigne Dit

værdige Navn, vor Trost, og vor Skærm, nu og i al Evigheds Evighed, Amen.

Processen imod Alexianerbrødrene.

—o—

I Juni Maaned 1895 blev der ført en Proces i Retssalen i Aachen, som fik en meget stor Betydning og som blev benyttet til at angribe den katholske Kirke, særlig Klostrene, paa en aldeles utrolig Maade. Alle vide, at der var forefaldet nogle Misbrug i Alexianernes Sindssygeanstalt i Aachen. Der havde her i flere Aar opholdt sig to katholske Præster, den ene Forbes, en Skotlænder, og den anden Rheinsdorf, en Rhinlænder. Begge vare de paa en sørgelig Maade hjemfaldne til Drikfældighed, og for at give dem Lejlighed til at aflægge denne slemme Vane, havde deres gejstlige Øvrighed givet dem Paalæg om at gaa som Patienter til Alexianerklosteret i Aachen. Den ene af disse Præster, Forbes, vidste imidlertid ogsaa der at forskaffe sig Spirituosa paa sine Spadsereture; han faldt tilbage til sin gamle Fejl, og hans Evner svækkedes saaledes, at Lægen erklærede ham for sindssyg, og han fik ikke mere Lov til at forlade Klostret. Rheinsdorf forlod imidlertid Alexianer-Klosteret og kom i Forbindelse med en Værthusholder Mellage i Iserlohn. Denne fik en ny Undersøgelse af Forbes's Tilstand gennemført, og Lægen erklærede ham nu for sund, og ogsaa han forlod derpaa Klostret. Han fortalte nu om sit Ophold i Klostret mange Ting til Mellage, som af disse Fortællinger lavede en hel Broschure, i hvilken Brødrene i Alexianerklosteret bleve voldsomt angrebne. De anlagde derfor Sag imod Mellage, og det var denne Proces, som i Sommer vakte saa megen Opsigt.

Brødrene tabte Processen, idet Retten antog, at de

af Mellage imod dem udtalte Beskyldninger vare sandfærdige. Men Alle, som den Gang med Upartiskhed fulgte Forhandlingen i Retssalen i Aachen, maatte sige sig, at man gjorde Brødrene i Alexianerklostret skrigende Uret. Vel var det sandt, at der brugtes fra gammel Tid af nogle Helbredelsesmidler imod de Sindsyge, som kolde Bade og Doucher, Anvendelsen af Lænker af Læder og deslige, som Sindssygelægerne nu forkaste, og man burde jo ogsaa i Marienberg allerede for længe siden have afskaffet disse forældede Systemer; og udentvivel have Alexianerne paadraget sig et stort Ansvar derved, at det ikke er sket. Men disse Anklager imod Forvaltningen og Sygeplejen i Marienberg bleve af Vidnerne i Processen og senere af Pressen forstørrede i den Grad, at disse hadefulde Angreb oversteg alle Begreber.

Dommeren i den første Proces fæstede desuden kun Lid til Angrebene imod Brødrene, men hørte ikke paa deres Forsvar, og der blev især ikke lagt Mærke til, at mange Vidner vare i højeste Grad mistænkelige. Det er derfor naturligt, at Brødrene have appelleret den første Dom, og uden Tvivel vil en fornyet retslig Provelse af Kjendsgjæningerne bringe ganske andre Resultater.

Imidlertid har nu en anden Proces fundet Sted i Aachen. Af alle Brødre var der ingen, som beskyldtes for saa slemme Ting som de to Brødre *Heinrich* og *Irenæus*; ja de beskyldtes endog ligefrem for *Mened*, og bleve satte i Fængsel og henviste til Edsvorneretten i Aachen. I disse Dage har nu Forhandlingerne imod de to Brødre fundet Sted. Men begge Brødre *frikjendtes fuldstændig*, selv Aktorerne androge paa fuldstændig Frikjendelse for de 2 Anklagede.

Under Vidneforslen oplystes det nemlig, at de Hovedvidner, som i den første Proces imod Brødrene havde spillet en saa stor Rolle, vare aldeles løgnagtige

og forkomne Personer. Deres Udsagn vare i højeste Grad selvmodsigende, og der afsløredes saa modbydelige og væmmelige Kjendsgjæringer af deres Liv, at de fra at være Anklagere bleve anklagede. Broder Heinrichs Forsvarer kunde derfor i sin Forsvarstale med Rette sige: »I denne Sal, hvor den anklagede tresindstyveaarige Broder Heinrich er bleven betegnet som det mest samvittighedsløse og løgnagtige Menneske, som de stakkels Syges hjærteløse Plageaand, i denne Sal har han nu idag haft den Tilfredsstillelse at se sine Anklageres Løgne og Bagvaskelser afslørede.« Og han sluttede med Ordene: »Derfor beder jeg Dem, mine Herrer Edsvorne, at De ved Deres Dom ville tilbagegive til den anklagede Broder Heinrich hans Ære og hans Frihed, saa at han ogsaa i Fremtiden kan bære den Æresklædning, som han pletfri og ubesmittet har baaret i 32 Aar.«

Som allerede anført, oplystes Brødrenes Uskyldighed under de 5 Dages Forhandlinger saa fuldstændig, at selv Aktorerne talte for deres Frikjendelse, og denne fandt derfor ogsaa Sted under Tilhørernes Jubel.

Dermed kunne vi slutte. Men der fremstaar en Tanke hos os: Da i Sommer Anklagerne lode imod Brødrene i Marienberg, da bragte alle danske Blade uden Forskjel haarrejsende Skildringer om Tilstandene i dette Kloster; hvor mange Blade ville vel nu bringe Meddelelse om, at disse Skildringer i hvert Tilfælde have været overdrevne, og at de ere udgaaede fra løgnagtige og aldeles forkomne Vidner? Da i forrige Uge Retsforhandlingerne i Aachen begyndte, havde *Ritzaus Bureau* i Kjøbenhavn travlt med at telegrafere til alle Landets Blade, at to Alexianerbrødre vare stillede for Edsvornerettens Skranker i Aachen som Menedere; men nu, da Bekjendelsen allerede foreligger i flere Dage, og Brødrene ere fuldstændig frikjendte, tier *Ritzaus Bureau* bomstille, nu er der intet at tele-

grafere til Landets Blade. Saaledes gaar det alletider. Angrebene imod den katholske Kirke, dens Klostre og Indretninger kolporteres med stor Ihærdighed; men vise Angrebene sig bagefter som ubegrundede og usandfærdige, siger man ingen Ting.

Cl. S.

ST. KJELD, Provst i Viborg.

—o—

Hellig Kjeld vi love Dig,
 Du den fromme, rene, vise,
 Født i Rigdom, adelig —
 Dog Din Herkomst ej vi prise:
 Thi i Følge Herrens Ord,
 Dyd gjør ene Sjælen stor.

Du med Lærdom prydet var,
 Undere Du kunde virke,
 Her paa Jord Du skinnet har
 Som et Lys i Kristi Kirke.
 Dog alene Ydmyghed
 Vinder Herrens Kjærlighed.

Dérfor elsked' Du de Smaa,
 Forte dem til Jesu Hjærte,
 Deres Vel Du agted' paa,
 Delte deres Fryd og Smerte.
 Til den store Barneven,
 Jesus, gav Du glad Dig hen.

Vand forvandlede' Du til Vin,
 Ild Du slukkede ved Bønnen,
 Natten selv gav Dagens Skin,

Mens Du messede for Sonnen.
Og da Tjenesten var endt,
Underligt stod Lyset tændt.

Medynk boede i Dit Bryst:
Fattigfolk Du holdt i Aande,
Fred at mægle var Din Lyst
Under Prinsestridens Vaande.
Dog til Løn Du Utak fik,
Som jo Verden har for Skik.

Rørt af Hedenskabets Nod
Vilde Du til Venden drage,
Dog — da Overhyrden bød,
Vendte Du igjen tilbage
For at finde dér din Grav,
Hvor Du svang din Hyrdestav.

Hellig var Du her paa Jord,
Skjøndt forfulgt af onde Tunger.
Helgen hist i Højenkor
Nu din Lovsang Mindet sjunger.
Er end Lampen slukket ud,
Lyser herligt Du hos Gud.

Bed for dem, som taale maa
For Guds Ord saa megen Kvide,
At de dog maa faste staa,
Medens de for Retfærd stride.
Vær i Himmerig vor Tolk,
Bed for Danmarks Land og Folk.

A. W.



Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. I alle fem Verdensdele have Katholikerne, som bekjendt, ved storartede Møder. Protestadresser, Skrivelser og Telegrammer til den h. Fader højtidelig protesteret imod den Voldsgjerning, som for 25 Aar siden udøvedes af de italienske Magthavere, da piemontesiske Tropper omringede og indtog Rom og berøvede Kirkens Overhoved den sidste Rest af hans verdslige Herredømme: en Forbrydelse, som den italienske Regering i Aar paa 25 Aarsdagen for Roms Erobring har forherliget ved Afholdelsen af støjende Festligheder i Rom. Ogsaa her fra Danmark er udgaaet en Protest, idet den højærværdigste apostoliske Vikar paa egne og Gejstlighedens og de Troendes Vegne har sendt den h. Fader en latinsk Skrivelse, hvis danske Ordlyd er følgende:

Hellige Fader!

Idet vi, Dine Børn, Danmarks Katholiker, forene os med vore Trosfæller i hele Verden, for at bevidne Dig vor Sorg og Deltagelse i Anledning af de Krænkelser, som i disse Dage tilføjes den apostoliske Stol, nedlægge vi for Dine Fodder en højtidelig Protest og et oprigtigt Lofte.

Det er vor faste Overbevisning, at den evige Stads Indtagelse, som fuldbyrdes for 25 Aar siden ved Vold og Vaabenmagt og nu i disse Dage atter forherliges i høje Toner af ugudelige Mennesker, er den skjændigste Misgjerning mod al guddommelig og menneskelig Ret, mod den apostoliske Stol, mod Alle og Enhver, som bekjender sig til den katholske Tro, ja mod hele det menneskelige Samfund.

Vi ere nemlig forvissede om, at det har været det guddommelige Forsyns særlige Styrelse, at den hellige Apostelfyrste Petri Efterfølgere inden saare kort Tid

opnaaede baade politisk Uafhængighed og verdsligt Herredomme.

Det er ogsaa vor faste Overbevisning, at denne Uafhængighed og dette Herredomme er en Nødvendighed for Petri Efterfølger, den aabenbarede Sandheds ufejlbare Lærer og Kirkens overste Styrer, for at han i Udøvelsen af sit overste Hyrde- og Læreembede ikke blot kan være fri for al menneskelig Tvang og Indflydelse, men at det ogsaa maa staa klart for Alle og Enhver, at han i Virkeligheden er det.

Vi fastholde derfor — selv om det kan ske, at Andres, ogsaa Fyrsters og Landes, Rettigheder, som fra først af maatte være blevne undertrykte paa en uretfærdig Maade, i Tidernes Lob dog undergaa Forandringer og ophæves — at det er en ganske særegen Ejendommelighed for Kirkestaten, at ingen nok saa lang Aarrække er i Stand til at ophæve eller indskrænke dens Rettigheder.

Tillige aflægge vi det Lofte, at vi, saalænge Guds udforsknelige Raadslutninger maatte tillade, at ugudelige Mennesker undertrykke disse Dine og den hellige Stols stedsevarende Rettigheder, ikke ville høre op med at anraabe Guds Barmhjærtighed om at gjøre Ende paa Trængslerne og udfrie Sin Hellige af hans Fjenders Hænder — ihukommende de Ord, der, som vi haabe, ere skrevne ogsaa til vor Trøst: »Og Petrus blev bevogtet i Fængslet; men Kirken bad *uden Afsladelse* for ham til Gud«, og endelig »faldt Lænkerne ham af Hænderne«.

Paa ovenstaaende Protesterklæring indløb følgende Svarskrivelse fra Kardinal-Statssekretær Rampolla til den højærværdigste apostoliske Vikar, Msgr. *Johannes von Euch*:

Højstærede og højærværdigste Herre!

En stor Trøst har det beredet den hellige Fader at modtage den Skrivelse, som De i Deres og Deres

Klerus og Troendes Navn har sendt ham, for at lindre hans Smerte over de Krænkelser, som for nylig ere blevne tilføjede den apostoliske Stol. Med Glæde opfylder jeg i den Anledning det mig overdragne Hverv, at takke Dem for dette Bevis paa Hengivenhed og tillige at underrette Dem om, at Hs. Hellighed af ganske Hjærte meddeler alle Danmarks Katholiker den apostoliske Velsignelse.

Modtag ogsaa Forsikringen om min oprigtige Højtelse, og jeg forbliver Deres hengivne

Rom, d. 5. Okt. 1895.

M. Kard. Rampolla.

— Efter en foreløbig Bestemmelse ville de kirkelige Ceremonier, Salvelsen o. s. v., som undlades ved Hjemme- eller Nøddaab, sandsynligvis blive fuldbyrdede over Ds. kgl. Højheder Prins Valdemar og Prinsesse Maries lille Datter, Prinsesse *Margrethe*, den 15. Oktober paa Bernstorffshøj. Den hellige Handling vil da blive foretaget af den højærværdigste Biskop. Selve Daaben meddeltes, som bekjendt, Prinsessen af højærv. Pastor Braun den 19. September paa Bernstorffshøj, ved hvilken Lejlighed Prinsessen modtog Navnene *Margrethe* Françoise Louise Marie Helene.

Ungarn. Den 1. Oktober traadte Loven om det tvungne *borgerlige Ægteskab* i Kraft. En Mængde Katholiker skyndte sig med i den Anledning at lade sig kirkelig vie Dagen i Forvejen, inden Loven fik Gyldighed. Fritænkerne have derimod søgt at demonstrere med saa mange borgerlige Vielser som vel muligt paa den 1. Oktober. I Pest var det første borgerlig viede Par en Kristen og en Jødinde, som saa senere lode sig vie i Synagogen. Manden var Skuespiller og Kvinden forhenværende Skuespillerinde! — En meget betegnende og lovende Begyndelse.

Dysselldorf. Sidst i forr. Maaned fejrede en af Dysselldorfer-Skolens berømte Kunstnere, Professor *Achenbach*

sin 80. Fødselsdagsfest paa en overordentlig glimrende Maade. Schadowgaden, hvor Professoren bor, lignede en Skov af bekrandsede Mastetræer med Flag, Faner og Vimpler, Guirlander og Indskrifter. Fakkeltoget, som blev bragt Kunstneren, var et af de største, Dysseldorf nogen Sinde har set. Alle Byens Foreninger toge Del; Kunstnerne og Akademikerne vare i Kostume. Borgmesteren og Byraadet overrakte en kunstnerisk udført Lykønskings-Adresse. Den tyske Kejser sendte en egenhændig Skrivelse tillige med sit Portræt, malet af Prof. Lenbach. Overfor alle disse og mange andre Æresbevisninger gav den alderstegne Professor et smukt Exempel paa *et ægte troende, katholsk Sindelag*. I den festlig smykkede, ærværdige Lambertuskirke, i hvilken han for 52 Aar siden aflagde den katholske Trosbekjendelse og i hvilken han daglig overværer den h. Messe, gik han paa Fødselsdagen tillige med sin Familie til *den h. Kommunion*. Oldingens inderlige Andagt rørte Mange blandt de Tilstedeværende til Taarer.

Køln. Efter Forlydende skal en unavngiven Velgjører have stillet $\frac{1}{4}$ Million Mark til Kardinal-Ærkebiskoppens Raadighed, for at sætte ham i Stand til at opføre *en ny Kirke* i Kølns nordlige Forstad, hvor der paa Grund af, at Byen udvider sig meget i den Retning, dybt føles Savnet af flere nye Kirker.

St. Josefs Gilde.

I Slutningen af denne Maaned fejrer **St. Josefs Gilde** sin **10aarige Fødselsdagsfest**. I denne festlige Anledning bedes alle Gildets Venner og Velyndere om, ikke at forglemme Gildets Stiftelse for Gamle.

Ligesom Kjøbmanden sagde, da han solgte under Indkjøbspris: »Det er Mængden, der gør det!« saaledes haaber ogsaa St. Josefs Gilde, at Mængden af alle de

store og smaa Gaver, som Gildet modtager paa sin 10aarige Fødselsdagsfest, vil bidrage til, at mangen en Enke og ældre Broder formedelst Velynderes Kjærlighed til Næsten, ret snart maa kunne nyde Godt i Stiftelsen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 13. Oktober. 19. **Søndag e. Pintse.** — 14. **M.** Callistus, Pave og Martyr. — 15. **Ti.** Theresia, Jomfru. — 16. **O.** Ferialdag. — 17. **To.** Hedvig, Enke. — 18. **F.** Lukas, Evangelist. — 19. **L.** Petrus af Alcantara. Bekjender.
Søndag den 20. Oktober. 20. **Søndag e. Pintse.**

Kateketiske Foredrag hver Onsdag Aften Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel. Onsdag den 16. ds. omtales „Den h. Kommunion under een Skikkelse“.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 20. Oktober Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjertes Kapel i Stenosgade.

St. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre afholdes Mandag den 14. Okt. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften i Lokalet, Bredgade 67, 2. Sal o. G. — Særlig Diskussion finder Sted.

I Slutningen af Maanedens fejres Gildets 10aarige Fødselsdagsfest.

Unio.

Søndag den 20. Okt. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ fejres Foreningens 10aarige Stiftelsesfest

med **Festmaaltid** og **Bal** i Koncertpalmets Selskabslokaler. Maaltidet vil bestaa af to Retter og Dessert samt Vin, Kaffe og Likør.

Lokalet vil blive festlig dekoreret og under Spisningen vil blive udført Horumusik, ligesom et stort Orkester vil udføre Bal-musiken. En smuk Kotillon vil blive arrangeret.

Adgangskort til **hele Festen** koster for **Medlemmer** kun **2 Kr.** for Besøgende, indførte ved et Medlem. **4 Kr.**, og faas hos: Hitzinger, Sølvgade 86. — Hoffmann, Kjøbmagergade 48. — A. V. Günther, Nørre Allé 11^a og Jørgensen, Gothersgade 43.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49):

Den h. Frants af Assisi. I. Et Livsbillede ved Fred. Esser. 32 Sider. Pris 25 Øre.

Den aandelige Kamp af P. Laurentius Scupoli. VII. — 318 Sider. Pris 1 Kr. 25 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtagse paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 42.

Søndagen den 20. Oktober.

1895.

Indhold: Bed om en salig Dødsstund. Vaklende Autoritet. „Ave, Maria“ blandt Protestanterne. „Unio“. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Frankrig. Rom. Ungarn. — Bekjendtgjørelser.

Bed om en salig Dødsstund.

—o—

Bed dog om en salig Dødsstund,
Du, som staar i Livets Vaar;
thi Du véd ej, naar den ender
og den hele Drøm forgaar.

Frydes Du ved Jordens Blomster
og dens Ære, Magt og Guld?
Mange, som det Hele ejed'
slumre nu dog under Muld.

Bed dog om en salig Dødsstund,
naar paa Lykkens Tind' Du staar —
Døden ler ad Lykkens Højhed
som ad Livets Blomstervaar.

Bed den samme Bøn, Du Glade,
midt i Glædens vaagne Rus —
at dog ikke Dødens Bølge
finder bygt paa Sand dit Hus!

Bed den samme Bøn, Du Arme,
Du, som græd, mens Andre lo —
at Du maa af Himlens Engle
bæres hjem til evig Ro.

Beder om en salig Dødsstund
Alle, Alle, Store, Smaa —
at dog Eders sidste Time
Eders *bedste* blive maa!

M. C. J.

Vaklende Autoritet.

—o—

I vore Dage skorter det i høj Grad paa Sands og Følelse for *Autoritet* og paa Underkastelse under dens Anordninger. Det er et af Nutidens største On-der. Herover klage Forældrene, idet de mindes, at de i deres Ungdom vare i Besiddelse af langt mere Lydig-hed og Pietet mod deres Forældre. Herover klage Lærerne Autoriteten mangler! Spørg Fyr-sterne, jeg kjender ikke nøje deres Navne, men deres Antal er stort, de detroniserede Fyrster, der leve i Eu-ropa som private Mænd, fordi der ingen Autoritet gi-ves mere!

Uden Tvivl ligger en væsentlig Grund til, at Auto-riteten synker, i *det daarlige Exempel*, som i mange Henseender gives *ovenfra*. Hos et udannet og despo-tisk styret Folk kan Mundheldet: »*Ouod licet Jovi non licet bovi*» (Hvad der er de Højerestillede tilladt, er

derfor ingenlunde de Layerestillede tilladt) maaske endnu finde en vis Anerkjendelse, men et i Henseende til Dannelse og Kultur fremskredent Folk betragter med et aarvaagent Øje de Styrendes Handlinger, og enhver Krænkelse af Ret og Retfærdighed vækker et tusindfoldigt Ekko i Undersaatternes Hjærter. Naar Lovens Vogtere ikke have Agtelse for Ret og Retfærdighed, ville Undersaatterne da vel have Agtelse for Autoriteten? Et beklagelsesværdigt Exempel give saaledes mange Regeringer i deres Kamp mod den katholske Kirke, mod den legitimste, af Gud umiddelbart indsatte Autoritet. Enhver Krænkelse af dens Rettigheder vil tidlig eller silde blive til Skade ogsaa for den verdslige Autoritet; Verdenshistorien giver os Exempler nok herpaa. Enhver menneskelig Autoritet i Staten er overhovedet grundet ene og alene paa Anerkjendelsen af en guddommelig Autoritet.

En anden Grund og det en Hovedgrund til, at Autoriteten synker, ligger fremdeles i Ungdommens *forkerte Opdragelse*. Alle saak. civiliserede Staters Bestræbelser gaa i vore Dage ud paa, at opnaa den størst mulige Skoledannelse for hele Nationen. Af Folkets »Dannelse« venter man sig al Frelse. Derfor er da ogsaa Skolen i vore Dage først og fremmest en Undervisningsanstalt og dernæst en Opdragelsesanstalt. Det er en almindelig anerkjendt Kjendsgjerning, at Skolerne i vore Dage ere overlæssede med Undervisningsstof. Følgen heraf er, at Undervisningen fuldstændig lægger Beslag paa al den Tid og Kraft, som Læreren har til sin Raadighed, medens det opdragende Moment maa forsømmes. Selv om Undervisning ogsaa er et af de fortrinligste Opdragelsesmidler, saa afhænger dog den opdragende Indflydelse og Resultatet først og fremmest af dens Natur og Beskaffenhed og af Valget af Undervisningsstoffet. Her kommer det ikke saameget an paa Stoffets Mængde, men meget mere paa en grundig

Gjennembearbejdelse af det og paa en alsidig og solid Gjennemdannelse af Disciplens aandelige Kræfter og Anlæg, men navnlig paa en god Uddannelse af Villien, Karakteren og Hjærtet. I Theorien har Skolen rigtig nok en harmonisk Uddannelse af alle Barnets aandelige Evner for Øje; men i Praxis bliver den kun til en Undervisningsanstalt, som for blot at naa sit Maal, fortrinsvis plejer og uddanner Hukommelsen og Forstanden, medens den forsømmer Villiens og Hjærtets Uddannelse. At en saadan ensidig og mangelfuld Uddannelse ikke er i Stand til at skjænke den nødvendige Modstandskraft mod de Fristelser, som senere hen i Livet nærme sig Menneskene fra alle Sider, kan man let forstaa.

Sand og ægte Dannelse opnaas ikke ved at Hukommelsen tilegner sig det mest forskjelligartede Undervisningsstof, men ved at opdrage Ungdommen til Religiøsitet, Fromhed, Guds frygt og enhver Dyd. Saa længe man ikke anerkjender dette, ville endog de bedste Love ikke være i Stand til at støtte og styrke Autoriteten. Man sørg først for Indførelsen af gode Sæder i alle Samfundsklasser, thi de gjælde mere end gode Love. Men denne Opgave kan ikke løses paa anden Maade, end paa et religiøst Grundlag ved Hjælp af Skolen og Kirken i Forening.

Forøvrigt kan man heller ikke frikjende *Hjemmet* for Medskyld i den grasserende Tøjlesløshed og Ubundenhed og Ringeagt for al Autoritet. Baade i de højere og lavere Stænder er Børnenes hjemlige Opdragelse saare mangelfuld. I de højere Kredse overlader man ofte af Ligeegyldighed og Magelighed den vigtigste Pligt, som paahviler Forældrene, til fremmede, undertiden utilforladelige og uefterrettelige Personer; i de lavere Kredse fører Omsorgen for det daglige Brød det med sig, at Børnene ofte blive overladte til sig selv, eller sendes til Anstalter af saare tvivlsom Værd. Og dog har netop den huslige Opdragelse i Hjemmet

en overordentlig stor Betydning for hele Livet. Grunden til et godt, ordnet og til et slet, tøjlesløst Liv lægges i Hjemmet, i Familien. Man kan derfor ikke indtrængende nok minde Forældrene om at anvende den størst mulige Omhu og Samvittighedsfuldhed paa Opdragelsen af de Børn, som Gud har betroet til dem. Naar der i Skolen navnlig ved Undervisningen skal indvirkes paa Børnenes Opdragelse, saa ere i Hjemmets Familiekrede navnlig Exemplet og Børnenes Vænnen til Lydighed og til alt Godt de vigtige Opdragelsesmidler, ved hvilke Børnene skulle ledes til en retskaffen, gudfrygtig Livsvandel. Derfor maa Forældrene ogsaa frem for alt i deres eget Liv undgaa Alt, som kunde undergrave Børnenes Ærefrygt. Et Mesterstykke i Pædagogik have Forældrene uden Tvivl udført, naar de have opdraget deres Børn til ædle og gudfrygtige Mennesker; men saa maa de ogsaa selv være vel opdragne, ellers gaar Ordsproget i Opfyldelse: »De Unge kvindre som de gamle have sunget«. Skal Autoriteten fortjene, at der tages Hensyn til den, er det fremfor alt nødvendigt, at man ogsaa viser sig værdig til den.

„Ave, Maria“ blandt Protestanterne.

—o—

Et af Tidens Tegn er det, at »Hil dig, Maria« gjenoplives blandt Protestanterne, navnlig i England. At protestantiske Kirkekor synge »Ave, Maria« under Gudstjenesten er bleven en saa almindelig Skik i England, at end ikke de mest orthodoxe Kirkegængere protestere imod denne Indførelse af noget Nyt. De anglikanske Prædikanter omtale Engelen Hilsen i deres Prædikener, idet de fremhæve, at det sømmer sig for de Kristne, at de ofte gjentage den, ja de berøm-

me endog Vor Frues mæglende Forbøns Magt. Nu har der endog dannet sig en Forening af Anglikanere, St. Laurentius-Liga, som erklærer det for en nødvendig Nutidstrang, at faa »Ave, Maria« gjenoplivet. »Det er paa Tiden«, sige de, »at forsvare Troen ved Hjælp af en praktisk Øvelse eller Andagt, som kan vække de Kristnes troende Bevidsthed.« Sandt er det, at den engelske Kirkes »Book of Articles« forkaster de Helliges Paakaldelse som »forgæves« og som stridende mod Guds Ord i Skriften«. Men disse »Artikler« udtale ikke mere mange Anglikaneres religiøse Overbevisning.

Argumenterne, som vorre anglikanske Mød-kristne anføre til Forsvar for »Ave, Maria's« Gjenopliven, ere vel skikkede til at vække vor Opmærksomhed. De erklære, at Undladelsen af »Ave, Maria« kun gaar ud paa at nægte Kristi Moders Jomfruelighed og at nedværdige Menneskeslægtens Frelser til blot at være en Profet, en Filosof, en Fører og en Forkynder af Ret og Retfærdighed. Efter at have erklæret, at Jesu Kristi Menneskevordelse er et Central-Dogme i Kristendommen og at »*Incarnatus est*« i Trosbekjendelsen — Ord, som ere et Udtryk for Guds ydmyge Nedladelse og for Menneskenes Frelse og Ophøjelse — altid er bleven bedet med særegen Andagt, paaviser Ligaen, at »Ave, Maria« er som et Slags »*Incarnatus est*« fra Trosbekjendelsen. At bede »Hil dig, Maria« er det samme som i al Korthed at bekjende Troen, at styrke og bevare den i Hjærte og Sihd. Undladelsen af »Hil dig, Maria« i Menighederne saa vel som blandt de enkelte Individier har, ligesom alle andre Undladelser, bidraget til at »svække Troen hos Mange og til at adskillige vigtige Sandheder ere blevne glemte. At fortsætte med en saadan Undladelse vil føre de kommende Slægter til, i Lighed med de forudgangne, at gjøre andre uvidende Forsøg paa at nægte Marias Jomfruelighed og det Barns Guddommelighed, som hun har undfanget«.

I Modsætning til »The Book of Common Prayer« — vore anglikanske Medkristne ville ikke kunne nægte, at Artikel XXII. tydeligt forbyder al Paakaldelse af de Hellige, og at »Hil dig, Maria« er en Paakaldelse af alle Helgenes Dronning — erklærer Ligaen fremdeles, at det baade er tilladt og anbefalelsesværdigt og en ældgammel Skik at paakalde »særegne Hellige og at have Jomfru Marias Exempel særlig for Øje«.

En anden Grund, som anføres for »Ave, Maria's« Gjenopliven, er den Fare for Degradation, som truer Kvinden paa Grund af den lovlig sanktionerede Opløsning af Ægteskabets Baand. Kristus hævede hele det kvindelige Kjønn, idet han blev født af Jomfru Maria; og den kristne Kirke har tilbagegivet Kvinden hendes retmæssige Stilling og altid vist sig som hendes urokkelige Forsvarer. »Ved Hjælp af »Hil dig, Maria« viser den derfor Verden Kvindens sande Stilling og den Andel, hun har haft i Menneskeslægtens Forløsning.«

Man kan kun ønske vore protestantiske Medkristne til Lykke i Anledning af deres Bestræbelser for at se »Hil dig, Maria« gjenoplivet, og vi stemme fuldstændig overens med dem i at tro, at de ere »under den Helligaands Paavirkning«. En rigtig Forstaaelse af den velsignede Jomfrus Stilling og Plads i Kristendommen vil uden Tvivl paa en lykkelig Maade hjælpe med til at bortfjerne mangan Anstødssten, som kunde ligge i Vejen for en Gjenforening med den eneste sande Kirke, og til at fremskynde den Dag, da der, som vor guddommelige Frelser sagde, skal blive én Sti og én Hyrde.





— 0 —

Efterhaanden som den katholske Menighed her i Kjøbenhavn udvidede sig, følte der ogsaa Trang til Dannelsen af en Forening til at pleje og udvikle Sammenholdet mellem Katholikerne indbyrdes og ved selskabelige Sammenkomster byde dem Lejligheder til at lære hverandre at kjende samt stifte gjensidige Bekjendtskaber, ligesom ogsaa Konvertiterne derved kunde komme i Forbindelse med Trosfæller og faa Anledning til at omgaas disse og fæstne deres katholske Sindelag.

Det var derfor en heldig Idé da 11 unge Mænd af den herværende Menighed Mandagen den 2. Marts 1885 samledes for at stifte en selskabelig Forening. Rigtignok var Organisationen ikke fuldkommen fra sin Begyndelse, thi vi finde i de første Udkast til Løve for den Forening, som stiftedes den nævnte Dato med Navnet »Unio«, adskillige drakoniske Bestemmelser; saaledes kunde Medlemmer over 40 Aar ikke udøve Stemmeret, Damer vare udelukkede fra at være Medlemmer, ved Møderne maatte ikke diskuteres Politik, ryges Tobak eller spilles Kort. For dog ret at fastslaa den katholske Aand bestemtes det ved et Møde den 22. April 1885 at anmode daværende Apostolisk Præfekt J. v. Euch om at overtage Protektoratet over Foreningen, som denne ogsaa modtog.

Da der imidlertid ikke syntes at være den tilstrækkelige Tilslutning fra Menighedens Side til Foreningen, blev der indbudt til et større Møde i Sekamps Lokale den 15. Sept. 1885, hvor de ovennævnte Bestemmelser bleve ophævede og det Spørgsmaal: »Hvad bør Foreningen foretage for at sikre sig almindelig Udbredelse i den katholske Menighed i Kjøbenhavn?« blev sat til Diskussion. Det blev af Formanden, da-

værende Stud. jur. L. Günther, fremhævet at: »Unio lige fra sin Stiftelse, skjønt den kun talte faa Medlemmer, havde haft det Maal for Øje, at virke hen til en almindelig Sammenslutning mellem Katholiker i Kjøbenhavn, thi disse vare dog knyttede sammen ved et indre Baand, en fælles religiøs Anskuelse og burde ikke leve sondrede og adskilte, men slutte sig sammen uden Forskjel mellem Stand og Samfundsklasser«. Flere Talere, baade Gejstlige og Lægfolk, havde Ordet og sluttelig nedsattes et Udvalg til at revidere Lovene.

Fredagen den 16. Okt. 1885 holdtes saa den ordinære Generalforsamling, paa hvilken Foreningen fik den Skikkelse, som den ogsaa for Tiden har og forhaabentlig altid vil have.

Det er saaledes med god Grund at »Unio« fejrer sin Fødselsdag i Oktober Maaned, omendskjønt Undfangelsen af Tanken om Foreningens Oprettelse, fandt Sted i Marts, hvilket Tidspunkt som Regel vil falde i Fastetiden og saaledes ikke saa godt egner sig til Festligholdelse.

Naar vi i Korthed se tilbage paa »Unio's« Liv og Virksomhed i de forløbne 10 Aar, saa finde vi mange smukke Minder og altid se vi Foreningen staa i Spidsen, naar det gjælder om at samle Menigheden til fælles Optræden eller Højtideligholdelsen af katholske Fester. Vi mindes saaledes blandt andet Stenosfesten den 24. Nov. 1886 i Witmacks og Riises Lokale, derefter en stor Fest i Larsens Lokale den 2. Jan. 1888 i Anledning af vor h. Fader Pave Leo's 50aarige Præstebubilæum.

Søndagen den 19. Febr. 1893 arrangerede »Unio« den første Folkeforsamling af katholske Mænd her i Hovedstaden i Anledning af Pavens gyldne Bispejubilæum og senere afholdtes, i samme Anledning, en stor Menighedsfest den 3. April s. A., hvor der blandt andet opførtes et religiøst Skuespil.

Ogsaa paa anden Vis har »Unio« udfoldet sin Virksomhed, idet den den 20. Jan. 1889 afholdt en Koncert til Fordel for Vincentsforeningen og den 7. Jan. 1892 samlede alle Menighedens Børn til en stor Julefest samt Søndagen den 24. Marts 1895 arrangerede et offentlig Møde, hvor der holdtes Foredrag og Diskussion af fhv. Præst i Folkekirken M. C. Jensen.

Foruden disse større Fester og Sammenkomster har der jo ogsaa indenfor Foreningens snævrere Kreds været afholdt de aarlige Foreningsfestligheder, Foredrag saavel af Gejstlige som af Lægfolk, samt Møder i den ene eller anden Retning, alt dog gaaende ud paa at fremme vor h. Kirkes Sag her i vort Fædreland samt forene Katholikerne indbyrdes og Foreningen har altid trofast staaet de Gejstlige bi, og dens høje Protektor, vor højærværdigste Biskop, har mange Gange hædret Foreningen og dens Sammenkomster ved sin personlige Nærværelse, og alle Unionister nære derfor ogsaa det Haab, at vor Protektors Helbred maa tillade ham, efter sit Løfte, at deltage i den forestaaende Højtideligholdelse af Foreningens 10aarige Fødselsdag.

For alle de mange, som endnu holde sig borte fra »Unio«, af falsk Stolthed maaske, idet de enten anse sig for gode eller paa Grund af deres tarveligere Kaar frygte for at blive oversete, maa dette være en Opfordring til at indmelde sig, thi de vilde sikkert blive modtagne alle som en med aabne Arme, for ved munter Selskabelighed at slutte sig sammen til Befæstelse i deres Tro og til Kamp imod alle Kirkens Fjender.

Frantz Jørgensen,
F. T. Sekretær.

Efterretninger fra Ind- og Udland

—o—

Kjøbenhavn. I Tirsdags, den 15. Oktober, fandt en kirkelig Højtidelighed Sted paa Bernstorffshøj, i det den

højærværdigste Biskop, Mønsgr. *Johannes von Euch*, foretog de forskjellige kirkelige Ceremonier og Salvelser, som efter Skik og Brug vare blevne udeladte ved Prinsesse *Margrethes* Hjemmedaab, som fandt Sted den 19. Sept. I Dagens Anledning var en Sal paa Bernstorffshøj omdannet til Kapel med et Alter, paa hvilket var henstillet et Krucifix og Voxlys tillige med smukke Blomster, alt omgivet af prægtige stedsegrønne Træer. Højtideligheden var ansat til Kl. 12, og ved den Tid ankom samtlige Herskaber fra Bernstorff og Charlottenlund. Tilstede vare foruden den lille Prinsesses Forældre, Drs. kgl. Højheder Prins *Valdemar* og Prinsesse *Marie*, ogsaa Drs. Majestæter *Kongen* og *Dronningen*, *Enkkekejserinde Marie Feodorowna* af Rusland, *Kongen* og *Dronningen af Grækenland*, *Prinsessen af Wales*, *Kronprinsen af Danmark*, samtlige kejserlige og kongelige Børn; Prinsesse *Maries* Bedstemoder, Prinsessen af *Joinville*, Forældre, *Hertugen* og *Hertuginde af Chartres* og Prinsesse *Maries* Søskende, Prins *Jean* af Orleans og Prinsesse *Marguerithe* af Orleans. Tillige var indbudt foruden de fyrstelige Personers Følge ogsaa Hs. Exc. Konseilspræsident og Udenrigsminister; Baron *Reedtz-Thott*, Overhofmarskal *Lovenskjold*, Livlægen, Prof. Petersen, og den St. Josefsøster, som havde plejet Prinsesse Marie. Samtlige Herrer vare iførte Galauniformer med Elefantordenens blaa Baad — kun Hertugen af Chartres og Prins Harald bare civil Selskabsdragt.

Nærmest Altret stod Prinsessen af Joinville, der som Gudmoder bar den lille Prinsesse Margrethe, og Hertugen af Chartres, der var Barnets Fadder; bag dem stod de kejserlige og kongelige Herskaber i Rangfølge. Under Suppleringen af Daabsceremonierne assisteredes Hs. biskoppelige Højærværdighed, Msgr. v. Euch; af Sognepræsten ved St. Ansgars Kirke, højærv. Pastor Joh. Braun, og Vikariatssekretær Dr. th. B. Hansen.

Efter at Højtideligheden var tilende, indtog de Forsamlede nogle Forfriskninger i et tilstødende Værelse, og kort efter kjørte Herskaberne fra Bernstorff og Charlottenlund tilbage. I en Familiefrokost, som derefter fandt Sted, deltog foruden Prinsesse Maries franske Slægtninge ogsaa den højærværdigste Biskop og de assisterende Gejstlige.

Vi kunne endnu tilføje, at den højærværdigste Biskop i Anledning af Højtideligheden modtog af den lille Prinsesses franske Slægtninge en kostbar Sølvstatue af den h. Kong Ludvig af Frankrig og en gylden Bispering, hvori er indfattet en Smaragd.

Frankrig. Den for nylig afdøde franske Videnskabsmand *Pasteur* var i Modsætning til saa mange andre blandt hans Kolleger en troende Kristen og pligtopfyldende Katholik. En Dag spurgte man ham: »Hvorledes er det muligt for Dem, at bringe Deres videnskabelige Forskninger i Samklang med Bibelens Lære og Anskuelse?» *Pasteur* svarede: »Læs først en Gang Bibelen og alle Kommentarerne, Exegeterne, saa skal jeg besvare Deres Spørgsmaal. Foreløbig kan jeg kun sige Dem dette: Alle mine Studier og Forskninger have hidtil ført mig saa vidt, at jeg saa temmelig har *en bretonsk Bondes Tro*, men jeg nærer ingen Tvivl om, at dersom jeg havde studeret og forsket endnu videre, vilde jeg have bragt det til en *bretonsk Bondekones Tro*«. — *Pasteur* var naturligvis ogsaa en Modstander af den religionsløse Skole og udtalte gjentagende sin Uvillie mod en Institution, i hvilken man frygter for, at nævne Guds Navn.

— I Anledning af at det i Aar er 25 Aar siden, den store Krig (1870—71) udfægtedes mellem Frankrig og Tyskland, opfriske franske og tyske Blade Mindet om alle Slags Heltegjerninger fra den Tid. Blandt disse fortjener ogsaa en fransk Ordenssøsters at nævnes. Søster *Theresia*, Priorinde for de barmhjærtige Søstre

i Tonkin, der allerede havde staaet sin Prøve paa forskjellige Valpladser, blev saaret ved Wörth, hvor man trak hende frem under en Hob døde Kyrasserer. Senere faldt en Granat midt i den Ambulance, der var betroet til hendes Omsorg. Hun greb den hurtig og bar den henved 80 Meter bort. Da Granaten sprang, blev Søster Theresia atter haardt saaret. Hvor heltemodig denne Jomfru var, fremgaar bedst af den Æresbevisning, som blev hende til Del i 1889 i Tonkin. I Overværelse af alle de franske Tropper, som laa i Garnison i Tonkins Hovedstad, overrakte Generalguvernøren tillige med sin Generalstab hende Æreslegionens Kors. Tropperne havde dannet Carré, og midt i dette holdt Guvernøren følgende Tale: »Søster Maria Theresia! Næppe 20 Aar gammel, blev De saaret paa Valpladsen ved Balaklava (i Krimkrigen), medens De ydede de Saarede deres Tjeneste. Ved Magenta var De blandt de Første, som bleve saarede. De har derefter plejet vore Krigere i Syrien, Kina og Mexiko. Ved Reichshofen (Wörth) bar man Dem saaret bort fra Valpladsen. Senere faldt en Granat midt i den til Deres Omsorg betroede Ambulance. De greb den hurtig og blev haardt saaret. Efter at være bleven helbredet, har De fulgt Kaldelsen til Tonkin«. Saa lod Generalen Søsteren knæle ned, og med den dragne Kaarde berørte han tre Gange hendes Skulder, idet han sagde: »I den franske Nations og Hærs Navn skjænker jeg Dem Korset for udvist Tapperhed. Ingen kan fremvise heltemodigere Gjerninger end De. Ingen kan paavise et saa opofrende Levnetsløb, tilbragt i Næstens og Fædrelandets Tjeneste, som De. De er derfor fuldtud værdig til denne Æresbevisning. Soldater! Præsenterer Vaabnene!«

— I Anledning af den forestaaende »*Bekæmpelse af Klerikalismen*«, som *de franske Frimurerlogers Konvent* for nylig har bebudet, har Kardinal-Ærkebiskoppen

af Paris, Kard. *Richard*, rettet en Skrivelse til Præsident *Faure*, hvori han giver Frimurerne en skarp Tilrettevisning. »Frankrig«, skriver Kardinalen, »er kristeligt og vil vedblive at være kristeligt. De frimureriske Sekter tragte efter at afkristne Landet, idet de underkaste det Love, som stride imod dets virkelige Interesser. Som den eneste Fare, der truer Frankrig, fremstille Frimurerne *Kristendommen*, som om Landet ikke var oversaaet af velgjørende Institutioner, som Kirken har skabt og som vedligeholdes med utrættelig Barmhjærtighed og Opofrelse fra dens Medlemmers Side.«

Rom. Den h. Fader har i en Skrivelse til Kardinal-Statssekretær *Rampolla* med gribende Ord protesteret imod Festlighederne i Anledning af Roms Indtagelse den 20. September og brændemærket dem som Revolutionens Apotheose. Leo XIII. henviser til den Raahed, der ved disse Festligheder er bleven begaaet overfor hans hvide Haar og betegner Kuldkastelsen af Pavedømmets *aandelige Magt* som det sande Formaal for det Værk, som de hemmelige Selskaber have indledet; Kuldkastelsen af den *verdslige Magt* skulde kun være et Middel til Øjemedets Opnaaelse. Den h. Fader omtaler Crispis Trusel om Ophævelse af Garantiloven og paaviser, at den foregivne »Uafhængighed« kun er tilsyneladende og forgængelig, fordi den afhænger af de italienske Magthaveres *Vilkaarlighed*. Crispis Paastand om, at Kuldkastelsen af Pavens verdslige Herredømme har bidraget til det Opsving, som Pavens Anseelse har taget, belyser den h. Fader paa en udmærket Maade, idet han spørger, om man da maaske ogsaa kan sige, at man kunde takke de romerske Kejsere, som forfulgte Kirken saa blodigt, for de underfulde Fremskridt, som Kirken gjorde i de første Aarhundreder? Den h. Fader opretholder og hævder sin hellige Ret, men han strækker ogsaa Haanden ud til

Forsoning, idet han erklærer, at Kirken ingenlunde vægrer sig for »at læmpe sig indenfor Mulighedens Ramme efter Tidens fornuftige Krav«.

Forøvrigt tilstaa mange ærlige Italienerne at »Nationalfesten« den 20. September var forfejlet, og at Italiens moralske *Uenighed* og navnlig alle bedre Elementers Antipathi mod Crispi er traadt saa tydelig frem, og at det fuldstændig trosfjendtlige Frimureris fremragende Andel i Festen ved Porta Pia har paatrykt hele Begivenheden Ugudelighedens Stempel.

Ungarn. At det *paatvungne borgerlige Ægteskab* ikke har afhjulpet et »længe følt Savn« i Ungarn, i alt Fald ikke blandt den *kristne* Befolkning, kan man se af følgende. Den 1. Oktober traadte Loven i Kraft; de Kristne skyndte sig derfor med at faa deres Ægteskab i Orden inden 1. Oktober. I Pest blev der den 29. September meddelt den kirkelige Vielse til mere end 500 Ægteskaber og den 30. Sept. til mere end 200, medens der den 1. Oktober kun blev indgaaet to Ægteskaber, og begge disse Ægteskaber vare jødiske. Efter den første borgerlige Vielse i Byen Szombor tog Brudens Fader sin Datter under Armen og sagde til Brudgommen, at den kirkelige Vielse vilde finde Sted den følgende Søndag. Flere Steder forefaldt der endog Uroligheder, saaledes i Lipnika og Veszele, hvor Matrikelførerens Bolig blev stormet og alt Inventar ødelagt.

— I Garams-Allö er hele Befolkningen i disse Dage i en meget ophidset Stemning mod Jøderne, paa Grund af et Mord paa en lille femaarig Kristenpige. Mordet fremstilles som *Ritualmord* og skal i flere Henseender ligne det berygtede Mord paa den fjortenaarige Kristenpige Esther Solymossi, kort før den jødiske Paaskefest, hvorom Tisza-Eszlar-Processen drejede sig i 1882. En stræng Undersøgelse skal være i Gang.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 20. Oktober. 20. **Søndag e. Pintse.** — 21. **M.** Ursula og Lidelsesfæller. Jomfr. og Mart. — 22. **Ti.** Margrethe Maria af Alacoque. Jomfru. — 23. **O.** Ferialdag. — 24. **To.** Erkeengelen Rafael. — 25. **F.** Chrysant. og Daria. Mart. — 26. **L.** Ferialdag.
Søndag den 27. Oktober. 21. **Søndag e. Pintse.** Relikviernes Ihukommelse.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 20. Oktober Kl. 8^{1/2} i Jesu Hjertes Kapel i Stenosgade.

Kateketiske Foredrag hver Onsdag Aften Kl. 8 i Jesu Hjertes Kapel.

Elisabethforeningens Systue gjenoptager sin Virksomhed Maudag den 21. Oktober (Kl. 5—7) i Forsamlingsværelset i St. Ansgars Præstebolig.

Unio.

Søndag den 20. Okt. Kl. 7^{1/2} fejres Foreningens

10aarige Stiftelsesfest

med **Festmaaltid** og **Bal** i Koncertpalæets Selskabslokaler. Maaltidet vil bestaa af to Retter og Dessert samt Vin, Kaffe og Likør.

Lokalet vil blive festlig dekoreret og under Spisningen vil blive udført Hornmusik, ligesom et stort Orkester vil udføre Bal-musiken. En smuk Kotillon vil blive arrangeret.

Adgangskort til **hele Festen** koster for **Medlemmer** kun **2 Kr.** for Besøgende, indførte ved et Medlem, **4 Kr.**, og faas hos: Hitzinger, Sølvgade 86, — Hoffmann, Kjøbmagergade 48, — A. V. Günther, Nørre Allé 11³, og Jørgensen, Gothersgade 43.

En Arbejder og hans Hustru, som i længere Tid have været uden Arbejde, aumode gode Mennesker om Rejsepenge til Fyn, hvor der kan faas længere Tids Arbejde. Dannebrogsg. 52, Olsen.

I et venligt og propret Hjem søger en Dame **2 mindre, tomme Værelser** til 1. Novbr., helst i Nærheden af Silkegade. Billet, mrk. **A. B.**, modtager Redaktionen suarest.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49):

Den h. Frants af Assisi. I. Et Livsbillede ved Fred. Esser. 32 Sider. Pris 25 Øre.

Den aandelige Kamp af P. Laurentius Scupoli. VII.—318 Sider. Pris 1 Kr. 25 Øre.

Ludv. Schmitt: **Hans Tavsens eller den danske Luther.** 107 Sider. Pris heftet 1 Kr.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtagse paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 43.

Søndagen den 27. Oktober.

1895.

Indhold: Pave Leo XIII.s Protestskrivelse i Anledning af Jubilæumsfestlighederne i Rom. † Louis Pasteur. Allehelgensdag i Kirken. St. Josefs Gilde. Efterretninger: Kjøbenhavn. — Bekjendtgjørelser.

Pave Leo XIII.s Protestskrivelse

i Anledning af Jubilæumsfestlighederne i Rom.*)

—o—

De usædvanlige politiske Demonstrationer, hvis sidste Gjenlyd lige er forstummet i Roms Gader, foranledige Os til at rette nogle Ord til Dem i dette Anliggende, ikke saa meget for at tolke Vort Hjertes Sorg og Bedrøvelse, som for at belyse denne Begivenheds Vigtighed og Hensigterne, der ligge til Grund for den.

Vi havde virkelig troet, at den Anstandsfølelse, som ogsaa er tilstede i lidenskabelig ophidsede Sind, berettigede Os til at haabe, at man i det mindste vilde tage Hensyn til Vore graa Haar. Men istedenfor gik

*) Skrivelsen er rettet til Kardinal-Statssekretær Rampolla.

man saa vidt i Raahed, at man gjorde Os næsten til umiddelbart Øjenvidne til den italienske Revolutions Apotheose og til Forherligelsen af den af samme Revolution fuldbyrdede Udplyndring af den hellige Stol.

Ved Guds Naade vant til at lide og til at tilgive, glemme Vi de Krænkelser, som ere blevne tilføjede Vor Person, saa meget mere, som Vi have været Vidne til, hvorledes de katholske Nationers Hengivenhed frivilligt gav sig tilkjende for at mildne den nærværende Bitterhed, og hvorledes Italien netop traadte i Forgrunden blandt disse Nationer ved højhjættede og dyrebare Beviser paa Hengivenhed.

Hvad der imidlertid bedrøver Os, er den festlige Højtideligholdelse af Krænkelsen af den apostoliske Stols Rettigheder, og den aabenlyse Hensigt at forevige, ikke at bilægge, en Konflikt, hvis skjæbnesvangre Følger Ingen kan udmaale. Begivenhedens alvorlige Karakter, der i sig selv er tydelig nok, belyses ydermere af dens Ophavsmænds Tilstaaelser og af dem, som have forherliget den. Idet man, som det er sket, forherligede Begivenheden fra 1870, havde man fremfor alt til Maal at sikre Erobringens Frugter og at lade Italien og Verden vide, at Paven — forsaavidt det afhænger af disse Folk — én Gang for alle maa lade sig nøje med et Fangenskab uden Haab om Befrielse.

Men dette er endnu ikke Alt. De have ogsaa villet gjøre endnu et Skridt fremad mod et i sit Væsen religionsfjendtligt Ideal. Faktisk er *det sidste Maal* for Roms Besættelse — Vi sige ikke i alle deres Tanker, som have medvirket til den, men ifølge de Hensigter, som besjæle de hemmelige Selskaber, der vare de første Tilskyndere til den — aldeles ikke eller i det mindste ikke helt opnaaet ved den politiske Enheds Fuldbyrdelse. Nej, denne Voldsgjerning, som har faa Exempler i Historien, skulde efter de hemmelige Selskabers Planer tjene som Middel og Forspil til et endnu større

Mørkets Værk. Idet man udstrakte Haanden, for at sløjfe den *verdslige* Hovedstads Mure, skete det, for desto bedre at kunne kuldkaste den *kirkelige* Hovedstad; for at kunne angribe Pavernes *aandelige Magt* paa nært Hold, sløjfede man først deres *jordiske* Beskyttelsesvold.

Da de trængte sig ind paa det romerske Folk — dette Folk, som til sidste Øjeblik forblev trofast mod sin Hersker, idet det kraftig modstod de mægtige og uophørlige Tilløkkelser udefra — fattede de den velovenvejede Plan at forandre den privilegerede Bys Institutioner, at omdanne den, at gjøre den hedensk paany, hvad der i deres Talemaader hed at »skabe et tredie Rom«, hvorfra en ny Civilisation skulde straale som fra et Midtpunkt udover hele Verden. Man har ikke undladt og undlader heller ikke den Dag i Dag Noget — man gjør mere, end det tilsyneladende ser ud til — for at naa dette fordærvelige Maal. Allerede i 25 Aar ser Rom, ved at kaste Blikket om sig, de kristne Institutioners og Troslærdommes Fjender som Landets Herrer. Det ser de vrangeste Lærdomme blive udbredte, Guds Statholders Person og Embede ustraffet blive forhaanet, Fritænkeriet stillet op mod den katolske Tro, Murerstolen mod Petri Stol. Denne skammelige Overensstemmelse mellem Tanker og Handlinger vilde man nu tilkjende en tilsyneladende Ret til at bestaa, idet man trykkede en ny Lovs Stempel derpaa og fejrede den med larmende, af det gudsfjendtlige hemmelige Selskab aabenbart ledede Demonstrationer. Skal det være den italienske Sags Triumf? Er det ikke langt snarere Apostasiets Tronbestigelse?

Retfærdigheden er sikker paa sin endelige Triumf, ligesom Rom er det paa Uforanderligheden af sin ophøjede Bestemmelse; men for Øjeblikket bliver Retfærdigheden traadt under Fødder og Roms Bestemmelse

gjennemkrydset af ryggesløse Selskabers forenede Virksomhed og Disciplenes ufornuftige Foretagender.

Og hvad har Nationen deraf? Roms Erobring blev fremstillet for de italienske Folkeslag som Frelsens Morgenrøde og Pantet paa en kommende Lykke. Vi ville her ikke undersøge, om Tildragelserne have opfyldt Løftet om de materielle Goders Fremgang. Et er sikkert: den fuldbyrdede Erobring har splittet Italien istedetfor at forene det. En Kjendsgjerning er det endvidere, at Lidenskaberne fra den Tid af stedse bleve dristigere paa alle Omraader, at den sædelige Fordærvelse og den religiøse Tros Svækkelse, der fulgte deraf, har udbredt sig under den offentlige Rets Beskyttelse, og at Overtrædelserne af de guddommelige og menneskelige Love stedse tiltage; man saa de yderliggaaende Partier og de ophidsede Masser, som have svoret paa at omstyrte den borgerlige og sædelige Ordens Grundpiller, voxte baade i Antal og Styrke.

Midt under disse stadig voxende Onder ser man Krigen mod denne hellige Institution, som skulde yde Haab om det bedste og sikreste Frelsemiddel, blive voldsommere, istedetfor at lægge sig, Krigen nemlig mod Kirken og navnlig mod dens synlige Overhoved, som tillige med sin verdslige Magt blev berøvet den Frihed, der baade tilkommer den pavelige Værdighed og er nødvendig for det apostoliske Embedes Frihed. Forgjæves har man taget sin Tilflugt til lovgivende Foranstaltninger. Ingen retslig Bestemmelse kan nogensinde skjænke sand Uafhængighed uden territorial Jurisdiktion. Stillingen, de vilde sikre Os, er hverken den, de skylde Os, eller den, Vi nødvendigvis maa være i Besiddelse af; den er ingen virkelig, kun en tilsyneladende og forgængelig Uafhængighed, fordi den er underkastet en Andens Vilkaarlighed. En Uafhængighed i denne Skikkelse kunne de, som have givet den, atter tage tilbage; i Gaar har man dekretet den,

i Morgen kan man undertrykke den. Have Vi ikke i de forløbne Dage set, hvorledes man fra den ene Side fordrede Afskaffelsen af de saakaldte pavelige Garantier og fra den anden Side truede med at afskaffe dem? Men hverken Trusler eller Sofismer eller usømmelig Anklage for personlig Ærgjerrighed skal kvæle Pligtens Stemme i Os.

Hvad der er og maatte være den virkelige Borgen for den pavelige Uafhængighed, kunde man se fra det Øjeblik af, da den første kristne Kejser besluttede sig til at forlægge Rigets Sæde til Byzants. Fra den Tid og lige til de sidste Tider har Ingen af dem, der styrede de italienske Anliggender, opslaaet sit Sæde mere i Rom. Saaledes opstod og blomstrede Kirkestaten, ikke som et Fanatismens Værk, men takket være Forsynet, idet den i sig forenede de bedste Titler, der kunde gjøre Besiddelsen af en Suverænitet lovlig, nemlig de med Velgjerninger berigede Indvaaneres taknemlige Kjærlighed, Folkeretten, det borgerlige Samfunds frie Samtykke, Aarhundredernes Stadfæstelse. I Pavernes Haand blev Sceptret aldrig en Hindring for Hyrdestaven. De bare i Virkeligheden Sceptret, hine Paver, Vore Forgængere, som udmærkede sig ved deres hellige Livsvandel og deres ophøjede Iver. Det var dem, som hyppig bleve paakaldte for at bilægge de heftigste Stridigheder, som sejrrig satte deres urokkelige Vilje mod de Mægtiges tøjlesløse Luner, som frelste Troens Skat i Italien, som fra Østen til Vesten forplantede den kristne Civilisations Lys og Forløsningens Velgjerninger.

Og naar Pavedømmet den Dag i Dag trods vanskelige Forhold forfølger sin Vej, ledsaget af Nationernes Højagtelse, saa maa man ikke tilskrive det Mangelen paa menneskelig Hjælp, men den himmelske Naades Bistand, som aldrig svigter det suveræne Pavedømme. Kunde man maaske sige, at den opvoxende

Kirkes underfulde Fremskridt var et Værk af de romerske Kejseres Forfølgelser?

Det er vort Ønske, at disse Sandheder maatte blive forstaaede af Italienernes sunde Sands. Vi mene ikke dem, der, forførte af falske Lærdomme, ere lænkebundne i de hemmelige Selskabers Baand, og da de ikke ville tilstaa, at de ere blinde Eftersnakkere af deres Lærdomme, lade sig forblinde af politisk Lidskab. Maatte de begribe, hvor farligt og meningsløst det er at sætte sig op mod Forsynets sande Hensigter og at holde fast ved en Tvist, som kun gavner dristige Partiers Rænker og endnu mere det kristne Navns Fjender! Det var for vor Halvø en særlig Forrettighed og en stor Lykke, at den blandt saamange andre blev udvalgt til at være Sædet for den apostoliske Stol; alle Blade i dens Historie berette om den Rigdom paa Goder og den Forøgelse af Hæder, som det romerske Pavedømmes umiddelbare Paavirkning var Kilden til. Skulde dette Pontifikats Karakter have forandret sig, skulde dets driftige Virksomhed have aftaget?

De menneskelige Forhold skifte, men det øverste Læreembedes velgjørende Kraft kommer ovenfra og forbliver stedse den samme. Indsat til at vare saa længe som Tiden varer, følger det med den ømmeste Aarvaagenhed Menneskeslægtens Udvikling og vægter sig ikke ved, som dets Bagvaskere falskeligt paa-staa, at lempe sig indenfor Mulighedens Ramme efter Tidens fornuftige Krav. Vilde Italienerne laane Os et lærvilligt Øre, vilde de øse af Forfædrenes Overleveringer og af Bevidstheden om deres sande Interesser Mod til at afryste det frimurerske Aag, da vilde Vi ogsaa kunne aabne Vort Hjærte for de skjønneste Forhaabninger med Hensyn til det af Os saa ømt elskede italienske Land. Men skulde det Modsatte ske, saa kunde Vi — det smerter Os at sige det — kun forudsige nye Farer og større Ødelæggelser.

I Vatikanet, den 8. Oktober 1895.

Leo XIII., Pave.

† Louis Pasteur.

—o—

Om *Louis Pasteurs*, Nutidens mest lovpriste Naturforskers, sidste Levedage læse vi i »Gazette de France«: Under sit sidste Ophold i Garches, som man kan naa fra Paris med Jærnbanen i en halv Time, følte Pasteur sig allerede for svag til at kunne besøge Landsbyens Kirke. I Stedet derfor modtog han hyppig fra Paris Besøg af P. Boulangin, som ikke blot var hans stadige Skriftefader, men tillige hans tro Ven, og som sikkert ogsaa vilde have bragt ham Religionens sidste Trøst saafremt Pasteurs Kræfter ikke vare svundne saa hurtig. Fredag d. 27. September tog Hjærteondet pludseligt Overhaand i den Grad, at man strax sendte Bud til den nærmeste Kirke, Kirken i Garches. Heldigvis opholdt netop en Præst, *Abbé Richard*, sig i Kirkens Presbyterium, og faa Minutter efter gik han med det h. Vandringsbrød ud af Kirken, for at berette den berømte Syge og for sidste Gang at meddele ham Absolutionen. Pasteur havde heftige Smærter og kunde kun mæle faa Ord. Men da Præsten med det Allerehelligste traadte ind i Sygeværelset, strakte Pasteur ham strax med længselsfuld Trosglæde begge Hænder i Møde. Medens Abbéen hørte den Døendes Skriftemaal og rettede trøstende Ord til ham, svarede Pasteur, idet han bevægede Hovedet, samstemmende. Baade Præsten og Familien, der vare tilstede uder den hellige Handlings senere Del, vare rørte og grebne ved Synet af Patientens dybe Andagt. Natten fra Fredag til Lørdag, som skulde blive hans Dødsdag, blev de smertefulde Anfald hyppigere. Den Syge beholdt sit lille Elfenbenskrucifix hele Tiden i Haanden og kyssede det ofte med stor Andagt.

Om Fredagen blev hans Søn *Jean Baptiste*, den tidligere franske Gesandtskabs-Sekretær i Kjøbenhavn,

nuværende Gesandtskabs-Sekretær i Madrid, telegrafisk kaldt til Faderens Dødsleje; han traf ham desværre ikke mere i Live. Pasteurs *Hustru* og Datteren, Fru *Vallery-Radot*, vare hos den Syge under Dødskampen.

Den 28. September Kl. 5 om Morgenen indtraadte Døden; den 73aarige Lærde havde fuldendt sit Dagværk her paa Jorden som en sand troende Naturforsker. Det lille Elfenbenskors, Pasteur havde æret den sidste Nat, forblev i den Afdødes Hænder. Hans Lig førtes til Paris, vel ikke til Panthéon, hvis Døre ogsaa havde aabnet sig for ham, Frankrigs store Søn, endskjønt han havde været praktiserende Katholik. men til: »Institut Pasteur«, som han havde gjort udødeligt ved sine Forskninger. Der skal Kisten staa ved Mindesmærket om den endnu levende Josef Meister, der engang som Barn paa ti Aar havde faaet fjorten Bid af en gal Hund og var den første Patient, hvis Liv Pasteur frelste ved sin nye Lægemethode.

Pasteur var kjendt for sit slagfærdige Vid. Da han engang sammen med en fransk Minister kjørte til et videnskabeligt Møde, gav Ministeren Kusken en Femfrancs med de Ord: »De har kjørt for Aarhundredets første Lærde«. Men Pasteur greb strax i Lommen, tog en Femfrancs frem, gav Kusken den og sagde »De har kjørt for Republikens første Minister«. Blandt den jævne Landbefolkning i Garches følte Pasteur sig lykkelig, og naar Høstfesten blev fejret i Kirken der, manglede Pasteur aldrig, for personlig at kunne lægge sine Offergaver paa Altret. Da en radikal Retning et Aar vilde afskaffe den fromme Skik, forhindrede Pasteur de radikale Planers Udførelse. Frimurerne have heller aldrig vovet et Forsøg paa, at udgive denne Mand for en af deres. Da den ulykkelige *Ernest Rénan* engang i et Akademimøde havde nægtet Guds Tilværelse, svarede Pasteur i sin Tiltrædelsestale den 27. April 1882: »Hvad søge I over Stjerneteltet? I sige en

anden Stjernehimmel. Nu vel, og over denne? Altid vil Menneskeaanden spørge: Hvad da? Forkynder man det uendelige Rums Tilværelse, hober man imidlertid saa meget Overnaturligt i denne Begrebsbestemmelse, at der i dennes Antagelse ligger flere Vidundere, end der forlanges i alle Religioner tilsammen. Læren om Rummets Uendelighed imponerer Menneskets Aand, men er aldeles ufattelig for den. Men vilde Menneskeheden antage denne Lære som Trossætning, vilde vi snart faa at se, at Skabningerne vilde bygge Templer for dette Uendelige, kaste sig paa Knæ i dem og tilbede det der«. — Tanken er kjøn, men Pasteur havde endnu kunnet føje til, at de i de umaalelige Rum sig bevægende Sjerner ere underkastede ganske bestemte Love, som enhver af dem maa adlyde. Hvem har givet disse Love? Og hvor langt have vi fra den vise Lovgiver til den almægtige Gud, vi tilbede. Pasteur har ved sine Arbejder om Bakteriologien bragt Darwinisternes Triumfraab til Tavshed og ved sin Undersøgelse godtgjort det Uholdbare i at antage »*generatio aequivoca seu spontanea*«. Hans Bevisførelse for, at Levende aldrig kan fremgaa af Stof, som ikke har Liv, var saa slaaende for hans Modstandere, at man i Frankrig har givet Dagen, han bragte Beviset, Navnet: »Det andet Austerlitz«.

Frankrigs katholske P resse opfordrer alle Præster til at frembære en Sjælemesse for Kirkens store Søn. Ved Ligbegængelsen i Paris blev der udfoldet en sjælden set Pragt. Blandt Sørgekaren, der viste den store katholske Naturforsker den sidste Ære, vare baade de russiske Storfyrster, der opholdt sig i Paris, og den franske Republiks Præsident. Fra den danske Kongefamilie blev der sendt Kondolencetelegrammer til Pasteurs Enke.

Dr. H.

Allehelgensdag i Kirken.

—o—

Lad os i den stille Time
 Dvæle her blandt Kirkeskaren,
 Lad os lytte, medens Toner
 Bringer Bud fra Eden hist.

Lad os løfte Sind og Tanke
 Op mod Maalet for vor Længsel:
 Himmelriget i det Høje,
 Bedste Faderhjem forvist.

Lad nu Hjærtets hele Higen
 Samle sig i Bønnens Andagt,
 Medens Sindets friske Fylde
 Aabner sig for Naadens Magt!

Tys — det er, som om vi hører
 Tonestrømme mod os bølge,
 Hvad der rører Engleskaren
 Er i disse Toner lagt. —

Tæppet drages nu til Side —
 O hvad ser vi bagved Floden,
 Bagved Strømmen hist, den dunkle,
 Frygtet af den hele Slægt?

Eviggrønne, stille Lunde,
 Kranset smukt af Søilverstrømme,
 Staden, som med Perler smykket,
 Hæver sig mod Himlen kækt.

Og der ser vi Helgenskaren
 I de hvide Lysets Klæder.
 Herlighedens Glans fra Staden
 Er dem Sol og Stjerneblink.

Perlekransen omkring Panden
 Herligt lagt, o se den funkler,
 Givet dem, der under mange
 Taarer fulgte Herrens Vink.

Vist mod Jordan ned de skuer,
 Ser dens Jammer, dens Elende,
 Ser og os, som her i Skyggen
 Sukked' under haarden Nød.

Hæved' atter de fra Jordan
 Blikket op mod Herrens Trone,
 Vist da svulmed' alle Hjærter,
 Og de tusind stille Bønner
 Sammen i *den ene* flød:

* * *

Bønnen for de faldne Slægter,
 For de Børn, som sig forvilled',
 Som forlød en Faders Bolig
 Og det ømme Moderskød.

Og den høres af den Stærke,
 Den, som evigt holder Løfter —
 Ej forkortet er hans Arm og
 Ej udslukt hans Hjertes Glød!

Er det ej, som Himlens Engle
 Henrykt omkring Helgenskaren
 Flokkes og til Bønnen lytter
 Bedende og selv i Løn,

Til de hører fra Guds Trone
 Som en Lyd af tusind' Vande
 Som en mægtig Havstorms Brusen,
 Herrens *Amen* til den Bøn!

M. C. J.

St. Josefs Gilde.

(Indsendt.)

—o—

Det var i Oktober 1885, at sex ældre Mestres og Borgere i vor Menighed, tilskyndede af vor højærværdigste Biskop, besluttede at danne en saak. *Mester- og Arbejderforening*. Det gjaldt imidlertid om at finde et Mønster for en saadan Forening. Man lod Blikket glide hen over Danmarks gamle katholske Tid og fandt da, at de smukke og herlige *Gilder* i Middelalderens Dage vilde være udmærkede Mønstre, hine Gilder, som paa en saa smuk Maade havde forstaaet at forene Religion og Arbejde, de aandelige og evige Interesser med de materielle og timelige. Dog kunde man selvfølgelig ikke indrette Foreningen i enhver Henseende efter de gamle Mønstre, men kun optage det Gode, som vor Tid savner, og ellers lade Middelalderen beholde, hvad der maaske passede for dens Sæder og Skikke, men ikke for vor Tid.

Under vanskelige Forhold begyndte den lille Forening da at udvikle sig lidt efter lidt, idet Lederne lagde en paaskjønnessværdig Tilbageholdenhed, Beskeden og Varsomhed for Dagen, for at det ikke skulde faa Udseende af, at man vilde skade de allerede bestaaende Foreninger i vor Menighed. At der i Virkeligheden var en dybt følt Trang tilstede i Menigheden i Henseende til en saadan Mester- og Arbejderforening, viste tilfulde Foreningens hurtige Fremgang og Tilvæxt af nye Medlemmer. Allerede i Marts 1886 mødte paa St. Josefs Festsdag 16 Herrer til Fælleskommunionen i St. Ansgars Kirke, og om Eftermiddagen bleve de under forskellige højtidelige Ceremonier officielt optagne i Foreningen og modtog dens Emblem. Fra nu af var den nye Forening officielt grundlagt under Navn

af »*St. Josefs Gilde*«, og modtog kort efter den højærværdigste Biskops kirkelige Stadfæstelse.

Det vilde føre os for langt, om vi her vilde opregne alt det Gode, som Gildet trods sine smaa Midler har udrettet i de henrundne 10 Aar, hvorledes det f. Ex. ved sine smaa Hjælpekasser under Sygdoms Tilfælde og ved Dødsfald har søgt at gavne Brødrene og deres Efterladte. I hele sin Virksomhed har Gildet hævdet *Broderkjærlighedens* og *Venskabets Aand* blandt Brødrene, idet Gildets hele Væsen og ejendommelige Karakter jo netop fortrinsvis er bygget paa det store Hovedbud: »Elsk Gud overalt og Næsten som Dig selv«. Ved at forene Religionen med Livets Glæder og Sorger, med dets Forhaabninger og Bekymringer har det i Sandhed skabt et udmærket Værn mod Nutidens egenkjærlige og materielle Grundsætninger. Mange Mennesker betragte i vore Dage Religionen som et Aag, man maa afkaste; *St. Josefs Gilde* har derimod vist sine Medlemmer, at Religionen ingenlunde er en Byrde, men en opmuntrende Trøst, at dens Bud og Forskrifter ikke paa anden Maade ere en Byrde for Mennesket, end Vingerne ere det for Fuglen, nemlig et Middel til at hæve sig opad mod Maalet, det sidste Maal, Himlen. Gildet har vist sine Medlemmer, at Bøn og Arbejde saa godt kunne forenes, ja at de maa være uadskillelig forenede, saafremt der skal komme noget ud af vor Gjerning.

Det har ogsaa været Gildets Opgave som Mester- og Arbejderforening at hæve Haandværk og Arbejde, at give praktiske Vink til den unge Mester, at støtte ham og hjælpe ham fremad, saa at han kan fortsætte til Gavn baade for Hjemmet, for Kirken og Fædrelandet den Virksomhed, han lykkelig havde begyndt. Og ikke mindst betragter Gildet det som sin Opgave, at yde ham sin Bistand i Alderdommens Dage og være hans Værn og Hjælper, saafremt han skulde have det

Behov, naar han ikke mere selv kan arbejde for Sig og Sine. I dette sidste Øjemed har det jo ogsaa søgt at erhverve sig en Stiftelse for Gildets gamle Brødre og deres Enker.

Har Gildet i de henrundne 10 Aar vel ikke kunnet samle alle Menighedens Mænd indenfor sin Virkekreds, er Grunden vel nærmest den, at mange Bedrestillede hidtil have holdt sig tilbage, og at mange Mindrebedrestillede have frygtet for at paatage sig de Pligter, som Gildet paalægger navnlig i pekuniær Henseende. Imidlertid vil Tiden vel lidt efter lidt bortrydde begge Klassers Fordomme. Idet St. Josefs Gilde med Tak og Glæde ser tilbage paa de første 10 Aar, nærer det ogsaa de bedste Forhaabninger for Fremtiden. Det har mægtige Hjælpere i Himlen: St. Josef og St. Knud, som bede for Gildets Medlemmer og Anliggende til den barmhjærtige Gud. Og i sin Stifter og nuværende Protektor, den højærværdigste Biskop, har det stedse haft en trofast Støtte, der har vist stor Interesse for Gildets saa vigtige sociale Anliggende, ligesom der ogsaa fra enkelte Gejstliges Side i Aarenes Løb er ydet Gildet Ænerkjendelse og Bistand paa forskjellig Maade.

Idet St. Josefs Gildet derfor paa sin 10aarige Fødselsfest opsender en ydmyg Tak til Gud for hans almægtige Velsignelse og til St. Josef og St. Knud for deres Forbønner, udtaler Gildet tillige en hjærtelig Tak til sin høje Protektor, vor højærværdigste Biskop, til Dhrr. Gejstlige, som have vist Interesse for Gildet, til alle trofaste Arbejdere for Gildets Sag og til alle dets Venner og Velyndere, med Bøn om, at Ingen iblandt dem vil glemme *St. Josefs Gilde*.



Efterretninger fra Ind- og Udland

—o—

Kjøbenhavn. Foreningen *Unio* fejrede i Søndags sin *10aarige Stiftelsesfest* i Koncertpalæet og havde samlet ca. 90 Medlemmer. I Riddersalen, der var festlig smykket og hvor der var ophængt et Billede af vor h. Fader omgivet af gule og hvide Draperier samt Portrætter af Foreningens Formænd, var Bordet dækket i Hesteskoform.

Præcis Kl. 8 ankom den højærværdigste Biskop, Msgr. *von Euch* samt højærv. Pastor *Braun* og Dr. th. *Hansen*, og kort efter begav man sig til Bords.

Formanden, Hr. Grosserer *Hitzinger*, bød »Velkommen«, hvorefter den højærværdigste Biskop udtalte sin Tilfredshed og Glæde over at være indbudt til denne Fest og betonedede sin Interesse for »Unio«, der ved flere Lejligheder havde vist sig sin Opgave voxen og samlet Menighedens Medlemmer til smukke Fester i forskellige, særlig religiøse, Anledninger. Biskoppen haabede, at »Unio« altid maatte holde fast ved sine katholske Principper, og sluttede med at udbringe et Leve for »Unio«.

Der holdtes derpaa flere Taler, for Paven, Biskoppen, Foreningen o. s. v. ligesom flere i Dagens Anledning forfattede Sange blev afsungne.

Efter Festmaaltidet indtoges Kaffen i de tilstødende Lokaler. En humoristisk Sang, som omdeltes indrullet i Cigaretpapir, blev afsunget og vakte fortjent Munterhed. Efter at Biskoppen paa sin hjærtelige Maade en Stund havde underholdt sig med næsten hver enkelt af de Tilstedeværende og endnu en Gang i et kort Foredrag udtalt sin Glæde over at have deltaget i Festen, forlod Biskoppen Lokalet.

— Søndag den 27. Okt. kan Kirkebetjent ved St. Ansgars Kirke *A. Amann* fejre sin 70aarige Fødselsdag. Trods Alderen udfører den Gamle stedse med usvækket Pligttrøskab sin i flere Henseender anstrængende Gerning.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 27. Oktober. 21. Søndag e. Pintse. Relikviernes Ihukommelse. — **28. M.** Simon og Thaddæus, Apostle. — **29. Ti.** Votivofficium af St. Ansgar. — **30. O.** Alfons Rodriguez, Bekjender. — **31. To.** (Vigiliefastedag.) Wolfgang, Biskop og Bekjender.

Fredag den 1. November. Alle Helgeners Fest. Befalet Festdag, som forpligter til Overværelse af den h. Messe. — I St. Ansgars Kirke Kl. 7 og 8 stille Messe; Kl. 10 Levitmesse; Kl. 8 Aften Festandagt og Prædiken.

Lørdag den 2. November. Alle Sjæles Dag. — I St. Ansgars Kirke: Kl. 9 højtidelig Sjælemesse; Kl. 8 Aften: Rosenkransbøn for de Afdøde.

Søndag den 3. November. 22. Søndag e. Pintse.

Jesu Hjertes Kapel (Stenosgade). **Fredag den 1. Novbr. (Alle Helgeners Fest):** Stille hh. Messer Kl. 6, 7 og 8 $\frac{1}{2}$; Højmesse Kl. 10. — Aftenandagten bortfalder.

Lørdag den 2. Nov. (Alle Sjæles Dag): Stille hh. Messer Kl. 7 og 7 $\frac{1}{2}$; højtidelig Sjælemesse Kl. 8 $\frac{1}{2}$.

Søndag den 3. November: Stille hh. Messer Kl. 6 $\frac{1}{2}$, 7 og 7 $\frac{1}{2}$. — Messen Kl. 8 $\frac{1}{2}$ bortfalder.

Indvielse af den nye Kirke

1

Stenosgade.

Søndag den 3. Nov. indvier den højærværdigste Biskop den nye Kirke i Stenosgade. Højtideligheden begynder Kl. 9 $\frac{1}{2}$. Efter Indvielsen holdes Pontifikalmesse med Prædiken og Te Deum.

Adgangskort til Indvielses-Højtideligheden kan faas fra Søndag den 27. Okt. til Søndag den 3. Nov. i Præsteboligen i Stenosgade — dog udstedes der kun et begrændset Antal Kort.

Til Aftengudstjenesten, som finder Sted Kl. 6, er der Adgang uden Kort.

Rosenkransbroderskabet. Søndag den 3. Nov. Kl. 6 holdes i St. Ansgars Kirke den sædvanlige Rosenkransandagt med Prædiken og Procession.

St. Josefs Gildets 10aarige Fødselsdagsfest højtideligholdes **Mandagen den 28. Oktober** om Aftenen Kl. 7 $\frac{1}{2}$ (i Lokalet, Bredgade 67, 2. S. o. G.) med **Festmaaltid** (varm Ret og Dessert), hvortil alle Brødre have Adgang mod Erlæggelse af 1 Kr. 50 Ø.

Konfirmations-Undervisning. Børnene af St. Ansgars Kirkens Sogn, som til Paaske skulle modtage Konfirmationens hellige Sakramente, bedes snarest mulig anmeldte af Forældre eller Værger hos Undertegnede. — Daabsattest maa medbringes.

J. Braun, Sognepræst.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtagse paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 44.

Søndagen den 3. November.

1895.

Indhold: Skærsilden. „Savoyarden“. Den ny Jesu Hjertes Kirke i Stenosgade. Efterretninger fra Ind- og Udland: Spanien. Portugal. — Bekjendtgjørelser.

Skærsilden.

(Efter R. P. Marchal.)

—o—

At der er et *Renselsessted* er en Sandhed, som Troen lærer os og vor Fornuft ogsaa godt forstaar. Thi Fornuften siger os i Sandhed, at naar Gud er *Helighed*, maa hans *Retfærdighed* sætte sig imod, at vore af Synden smittede Sjæle øjeblikkelig efter Døden forenes med hans uendelige Renhed; men den siger os tillige, at da Gud er *Kjærlighed*, kan hans *Barmhjerlighed* ikke beslutte sig til for evigt at forstøde de Mennesker, som have en god Vilje, hvilke han jo har forjættet sin Fred. Resultatet af disse Guds tvende Egenskaber er *Renselsesstedet*, et midlertidigt Opholdssted, ikke saa rædselsfuldt som Helvede og ikke saa skjønt som Himlen, hvor bodfærdige Sjæle blive lutrede

ved Lidelser, der dog mildnes ved den brændende Kjærlighed til Gud og det sikre Haab om at se ham.

Dette er en meget trøstefuld Tanke for dem, der dø. Naar en af vore fra Kirken adskilte Brødre ved Sygdom ser sig paa Gravens Rand, maa han sige til sig selv: »Jeg maa staa ren overfor Gud, ellers er det ude med mig! Himmel eller Helvede, her findes ingen Mellemsvej!« Og hvilken Sjæl kan vel i sin sidste Time med et oprigtigt Hjærte sige: »Jeg er ren, jeg har ingen Grund til at frygte!« — Hvor langt lykkeligere er et Barn af Kirken paa sit Dødsleje: hans Tro viser ham en Mellemsvej, der beroliger ham. Efter at han har hørt Præsten i Guds Navn sige til ham: »Dine Synder ere Dig forladte«, kan han i tillidsfuld Ydmyghed sige: »Er min Sjæl i denne Stund ikke ren nok til strax at kunne forenes med Gud, véd jeg, at Himlen har en Forhal, hvor de Elskede, som nu begræde min Død, kunne komme mig til Hjælp ved deres Bønner og gode Gjærninger«.

Skærsilden er tillige en trøstefuld Tanke for de Efterlevende. Det er saa formildende, naar man tænker paa dem, man har elsket, at kunne sige: »De ere bortgangne, men jeg kan med mine Forbønner, ved mine Gjærninger, mine Lidelser vise dem, at der er den Kjærlighed, der overlever Døden.« Og hvis man, hvad der kun altfor ofte er Tilfældet, maa sige sig selv, at man ikke har elsket dem nok eller ikke gjort sig Umage nok for at vise dem sin Kjærlighed, da er man lykkelig ved at kunne sige: »Gud være lovet, jeg kan bøde paa min Ukjærlighed og Utaknemmelighed ved at lade frembære det helligste Offer for dem, jeg kan forkorte deres Lidelser og fremskynde deres Befrielse ved at lade min Graad og Anger forenes med Bøn for dem«.

Jeg syntes Intet kan sammenlignes ved den Hjærte-kval, man føler ved at træde ind i det Værelse, den Af-

døde nu for evigt har forladt, uvilkaarligt falder Ens Blik paa hans Seng, hvor han drog det sidste Suk, paa en Dragt, han har baaret, paa én af disse mange Smaating, der tjente til hans Brug. Hvis da Ens Hukommelse minder En om et pinligt Øjeblik, hvor man har forglemt sig selv og voldt ham Sorg, som man nu begræder, en Uenighed, hvor man har været saa ulykkelig at bedrøve den Elskede ved sin Heflighed, en Strid, et saarende Ord, en Ukjærlighed, der nu synes en Grusomhed, da kan Intet ligne den Smerte og Fortvivelse, der fylder En. »Den Elskede, hvis Haab jeg har skuffet, vender aldrig tilbage mere. Døden har for stedse berøvet mig ham. Jeg kunde bragt ham Lykke, jeg har været uvillig imod ham i hans mindste Glæder. Hans Betænksomhed har jeg lønnet med Egenkjærlighed. O, kunde jeg dog dække de iskolde Hænder med mine Kys, kunde jeg blot kaste mig ned for ham og bede ham om Tilgivelse. Jeg har ikke paaskjønnet ham, han elskede mig, og fordi han ikke i Alt svarede til mine Ønsker, har jeg ofte set ned paa ham, og nu er det for silde!« Glemte Smaasynder, der pludselig blive levende for En, forfærde, naar man staar foran en Kiste. Vor Sjæl føler usigelig fint, naar den ser tilbage paa noget, som ikke mere er. Man vilde give sit Liv for en Time, en eneste Time, i hvilken man kunde bøde paa Fortiden. Men nej, hverken i Dag eller i Morgen skal Du gjense ham, der har lidt ved Dig, Du kan aldrig mere sige ham, at Du elsker ham. Han ser ikke din Anger og dine Taarer.

Vi handle overfor dem, der elske os og som vi elske, ligesom overfor Sundheden, vi skatte ikke deres Værd, før vi have mistet dem. Guds Barmhjærtighed lader lykkeligvis ikke os Katholiker uden Hjælp i denne vor Sorg og Selvbekjendelse, Guds Naade bistaar os med den trøsterige Troessætning, som dulmer vor Smerte, at mellem Faderen, hvis sidste Farvel var en

Tilgivelse, og Barnet, som nu begræder ham, er Samfundet ikke ophørt. Vær stærk, bed og gør godt: Alt kan endnu erstattes!

Vidunderlige Baand mellem de Afdøde og de Efterlevende, mellem Fader og Søn, mellem Moder og Datter, mellem Liv og Død! Hvor formildende er ikke denne Lære! Jeg stakkels Dødelige kan gjøre min Dyd til et Fællesgode for alle Kristne. Som Adams Synd har besmittet Alle, kan den Enes Retfærdighed ogsaa gavne de Andre. Hvor nøder denne Tanke den Efterlevendes Hjærte til Dyd! Hvor vidunderligt at tænke paa, at jeg ved den Almisser, som skaffer de Trængende hvad de i Øjeblikket have Behov, bringer maaske en befriet Sjæl til Herrens Nadverbord i Himlen!

O min Religion, hvor er Du skjøn! O »Helliges Samfund«, hvor er Du gribende! Som den stridende Kirkes Børn række vi Haanden imod den sejrige Kirke for at bede om Hjælp og Beskyttelse, og samtidig ofre vi vore Bønner, vore Almisser, vore Lidelser for vore Brødre i den lidende Kirke, som beder os om at forkorte deres Lidelser, indtil det bliver dem forundt at kunne komme vor Svaghed til Hjælp.

Der var i Jerusalem en Faaredam, som kaldtes Bethsaida og havde fem Buegange. I disse laa en stor Mængde Syge, som ventede paa, at Vandet skulde komme i Bevægelse. Thi en Herrens Engel steg paa visse Tider ned i Dammen, og Vandet kom i Bevægelse. Hvo som da efter Vandets Bevægelse først steg ned i Dammen, blev helbredet, hvadsomhelst Sygdom han end var beheftet med. Men der var et Menneske, som havde været syg i 38 Aar. Da Jesus saa ham ligge der og vidste, at han allerede i lang Tid havde haft det saaledes, sagde han til ham: »Vil Du være rask?« Den Syge svarede ham: »Herre, jeg har ikke noget Menneske, der kan bringe mig ned i Dammen.«

Fromme Kristne! som søge at helliggjøre Eders

Lidelser, denne Dam er et Billede paa Himlen, disse Ulykkelige, der ligge i Buegangen, ere de arme Sjæle i Renselsesstedet. Den Syge, der beklager sig, er maaske din Fader, din Moder, dit Barn, din Ægtefælle, som i Forladthedens Hjærteangst raaber: »Jeg har Ingen, der vil hjælpe mig! Ingen, der har Medfølelse med mine Lidelser og søger at lindre dem! Ingen, der vil hjælpe mig til denne Dam, som jeg er saa nær ved, og i hvilken jeg vil finde Livet!« — Alle bør vi sige: »De skulle ikke forgjæves anraabe mig, ved fromme Gjerninger, ved Selvfornægtelse, ved Hengivelse i Guds Vilje vil jeg stræbe at stille deres Sukke«. At vi have dette i vor Magt, er en Sandhed, Kirken lærer os, og Intet stemmer bedre med den ved Kundskaber oplyste Fornuft.

At ethvertsomhelst Offer, helliget ved Kjærligheden, kan fortjene en Belønning, vil Ingen, der gjør Krav paa at regnes for et Fornuftvæsen, tænke paa at benægte. Men naar det nu forholder sig saaledes, hvorfor skulde da den skjønneste af alle Belønninger, nemlig at kunne ofre sin Belønning til Fordel for dem, man elsker, hvorfor skulde den nægtes de Kristne? Mennesker vilde ikke være saa grusomme, og Gud er uendelig langt bedre end Menneskene. Gud er glad over at kunne tilgive, thi disse Sjæle er ham dyrebare, og han elsker den, der ved at tilfredsstille hans Retfærdighed giver hans Kjærlighed Frihed til ene at raade.

Hvor er denne Troessætning en Lindring for alle sørgende Sjæle, hvor godt gjør den ikke vort Hjærte!

E. L.

„Savoyarden“.

—o—

I en Korrespondance fra Paris til »Berl. Tidende« for 14. Oktober d. A. meddeles følgende interessante Oplysninger om den store Klokke paa Mont-Martre:

La Savoyarde er Navnet paa den Kæmpeklokke, som er bestilt i Savoyens Hovedstad Annecy-le-Vieux til Kirken *Notre-Dame du Sacré Coeur* paa Mont-Martre. Dette Navn har allerede vundet Popularitet her i Paris, og længe have Pariserne imødeset »Savoyardens« Ankomst med Spænding og Utaalmodighed. Des større Jubel vakte det, da i Tirsdags det Rygte som en Løbeild foer Byen over, at Kæmpeklokken, den længe ventede »Savoyard«, omsider var ankommen til Lyonerbane-gaarden og Onsdag Morgen under Ledelse af Basili-kaens Arkitekt, Rauline, skulde transporteres ad Boule-vard Magenta og Rue Lécuyer til Hjørnet af Rue La-mark, hvorfra den ved Hjælp af en Kran skulde hejses op til Kirkens Platform.

»Savoyarden«s Ankomst er da ogsaa en glædelig Nyhed for de Mange, som føle sig tiltalte af Klokkering-ning, og som maaske her maatte savne »Himmelrøsten«, der, som Grundtvig saa smukt har skrevet, »kalder Sjælen til sin Hvile ind«.

Ikke fordi Paris mangler Klokker, tvært imod! Hver af de utallige Kirker har i det mindste én Klokke, der indvarsler alle Dagens Tjenester, men mange af dem ere smaa, og deres Klemten taber sig i Verdens-stadens øredøvende Larm. Det er en Kjendsgjerning, som vil bekræftes af Alle, der have levet i Provinsen eller paa Landet, man hører ikke Klokkerne i Paris; i hvert Fald ikke i det moderne Paris; thi Victor Hugo har jo skrevet et vidunderlig smukt Stykke om Klokkerne i den gamle By: om Slotskappellets Klokkespil, *St. Germain-de-Prés'* trefoldige Bedeslag og Abbediet

St. Martins skingre og sprukne Klokkerøst. Men idag hører man ikke noget til alt dette. Ingen værdig Klokkerøst hæver sig over Smaaklokkernes Klemten og overdøver den ligeglade Vrimmels Larm. Derfor vil »Savoyarden« være paa sin Plads netop her, naar den snart med sin vældige Knebel slaar til Lyd og sender sine manende Malmtoner ud over den letlevende Stad.

Den vil indtil videre blive provisorisk anbragt, men agtes senere ophængt i en Campanile, der skal opføres ved Siden af Basilikaen paa Montmartre. En Rigmand, M. de Montbrun, har skjænket det kolossale Egestillads, hvori den skal ophænges; selve Klokken er en Gave fra Stiftsøvrigheden i Chambéry (Savoyens gamle Hovedstad).

Kirken *Notre Dame du Sacré Coeur*, der forlængst regnes til Paris' Seværdigheder, er langt fra endnu fuldendt. Grundstenen lagdes i 1876, og man har bygget uafbrudt derpaa i de forløbne tyve Aar, men ser man hen til Middelalderens Kathedraler, som det tog Aarhundreder at opføre, maa man endda sige, at den er skudt hurtigt iveau. Ganske vist blev Salomons Tempel opført paa syv Aar, — og det uagtet det indvendig blev paneleret med Cedertræ, der ankom pr. Skib fra Tyrus — men det maa erindres, at saa at sige et helt Folk hjalp til med dets Opførelse.

Der kunde maaske tvistes om, hvorvidt Montmartre-Kathedralen burde være opført i denne lidt tarvelige byzantinske Stil. Naar imidlertid dette Udkast er blevet valgt iblandt 78 indsendte Planer, saa beror det paa, at man har set paa Effekten mere end paa Smagen. Den gothiske Stil tager sig ikke ud paa Afstand. Enhver kan overbevise sig derom ved at betragte Paris oppe fra Montmartre. Det er ikke Notre-Dames Taarne, der dominere Panoramaet, det er de spredte Kupler: Invalidernes, Pantheon og *Val-de-Grâce*. Derfor har

man med et rigtigt Instinkt skjønnet, at en byzantinsk kuppelkronet Basilika i særlig Grad maatte egne sig til at klæde Montmartres Højder.

Denne Kirke har allerede kostet store Summer. Da man ikke turde bygge det kolossale Monument paa et saa løst Underlag som Leer og Sand, bekostede man et Murværk paa ca. 35,000 Kubikmeter. Det svimlende Beløb, der blev skaffet tilveje ved en National-Subskription, idet man for hver Sten, der skulde lægges, udstedte et Subskriptionskort (inddelt i et vist Antal Kvadrater à 2 Sous), som, naar det var helt udfyldt, betalte Stenen. Saaledes have Millioner af Subskribenter bidraget til at rejse dette Monument og samtidig indskrevet deres Navne i Kirkens Memorial. Den bekendte Proselyt *Paul Féval* havde engang udtalt det fromme Ønske, at en Basilika maatte stige mod Himlen som en Lovsang af Marmor og Guld; dette Ønske er nu forsaavidt opfyldt, som disse Stene virkelig tale. Det er rørende at læse mange af de Inskriptioner, de bære; snart er det en Bodfærdig, der takker for sin Omvendelse, snart en Syg, der anraaber om sin Helbredelse. Et Sted har en Moder føjet to Initialer sammen, som man folder to Hænder og nedenunder ristet en Tak for sit frelste Barn o. s. fr.

Montmartre, dette Sted, som i Kirkehistorien er helliget ved St. Denis' og mange andre Martyrers Blod; og som Middelalderen igjennem besøgtes som et yndet Valfartssted, synes nu atter i Kraft af sin Kathedral at skulle tiltrække Tusinder af Pilgrimme. Det er allerede blevet Skik, at Paris' Konfirmander Dagen efter deres første Altergang valfarte til *Notre-Dame du Sacré Coeur* paa Montmartre, bærende tændte Voxkjerter i Hænderne.

Den ny Jesu Hjærtens Kirke i Stenosgade.

—o—

Søndag den 3. Nov., agter den højærværdigste apostoliske Vikar, Biskop Johannes, at indvie den ny Jesu Hjærtens Kirke i Stenosgade.

Kirken er efter en af Arkitekt Frederik Wipfler udkastet Plan opført i gothisk (Spidsbue-) Stil, ikke saaledes som denne i Aarhundredenes Løb er bleven udviklet med en overvældende Rigdom af moderniserede Former, der næsten forvirre Sanserne, men i den gamle strenge og ædle Simpelhed, som fryder Øjet og løfter Sindet. Udadtil er den bygget af røde Façadesten, dog saaledes, at Farvens Monotoni paa en tiltalende Maade afbrydes ved flere mørkebrune Gesimser (Vandnæser) med gule Firkløverbaand underneden, medens Vestgavlens Afdækning og dens kronende Kors ere af Obernkirchner Sandsten, Vinduerne derimod med deres til Dels pragtfulde Masværk ere udhuggede i Riedener Tufsten. En Prydelse for Kirken er det smukke Taarn, der (set nedenfra) rejser sig i fem tydelig skilte Etager op til Gavlkransen. Fra Begyndelsen af tredje Etage begynde dens Hjørner at løbe ud i fire Smaataarne, der en Tid lang ere i fast Forbindelse med Hovedtaarnet, men snart løse sig fra det og som ottekantede Flanke-taarne løbe ud i spidse kobberklædte Spir. Fra fjerde Etages Slutning af antager ogsaa selve Taarnet Oktagonens (Ottekantens) Skikkelse til op under Spiret, hvor den ender i en vekselfuld Gavlkrans. Herfra hæver Taarnspiret sig slankt i Vejret; men dens lige Linjer afbrydes endnu en Gang paa en smagfuld Maade ved de otte fremspringende Vimperge med Glughuller kort nedenfor Gulduglen, der overrages af det høje gjennebrudte Jærnkors. Til Taarnet, der flankerer Kirkens søndre Side, svarer paa den nordre Side en mindre

Gjennemgangs- og Trappeudbygning, der paa de tre fri Sider har Oktogonform.

Træder man ind gennem Hovedportalen og de grønklædte Svingdøre, der skille Kirkerummet fra Vaabenhuset, ind i den treskibede Kirke, saa drages Blikket snart op under Hovedskibets højtstræbende Hvælvinger, snart ind under Sideskibenes Buer, der frembyde de virkningsfuldeste Perspektiver. Det hører jo til den gothiske Kirkestils særlige Fortrin, og det udgjør hovedsagelig det dragende, fængslende og opløftende, der er ejendommeligt for den, at den fremviser et nyt Skue, fra hvilken Side man end betragter den, og tillige stedse fører Øje og Hjærte opad mod det Høje. De slanke Piller, der bære Hovedhvælvingen, Linjerne, som fly og søge hverandre, Kapitælernes Bladprydelse og Pulpiturernes smukke gennembrudte Brystværn o. m. a., det er lige saa mange Punkter, Øjet med Fryd og Nydelse dvæler ved. Ogsaa Flisegulvet (af Mettlacher-Sten) vil finde mange Beundrere, idet det enkelte Steder danner smagfulde Tæpper, medens der andre Steder er indlagt allegoriske Figurer, der enten ere Typer paa Kristus (Enhjørningen, Fønix o. a.) eller (i Koret) paa Evangelisterne.

Men der er det, der fryder Øjet mere. Atter og atter vil Blikket søge hen til de pragtfulde Glasmalerier. Medens Vinduerne over og under Pulpiturerne samt de to Sidevinduer i Koret ere fyldte med gothiske Tæppemønstre eller Fletværk, ere de tre høje Vinduer over Højaltret og de to store Vinduer i Tværskibet prydede med de herligste, mest vellykkede Malerier. De bibelske Scener i Koret ere valgte og sammenstillete i Overensstemmelse med Kirkens Karakter, der jo er indviet til Jesu helligste Hjærte. Saaledes er det midterste Billede (den opstandne Frelser og Magdalene) en Aabenbarelse af Jesu Hjærtes forklarede og saliggjørende Kjærlighed, det højre (den forlorne Søn) af

dets forbarmende Kjærlighed til Synderne, det venstre (den barmhjertige Samaritan) af dets medlidende Kjærlighed til de Betrængte og Lidende blandt Menneskene. En lille Fremstilling af selve det guddommelige Hjærte ses i Rosetten over det midterste Vindue. Billedet i venstre Tværskib frmrstiller den nordiske Kirkes Hyl- ding af Maria og hendes guddommelige Søn. St. An- gar, St. Knud, St. Birgitta og Biskop Absalons Helte- skikkelse ere som Repræsentanter for Kirken i Norden smukt grupperede om den høje Gudsmoder og Himmel- dronning, som engang nød lige saa megen Ære her i Danmark som i de øvrige katholske Lande. En over- ordentlig omhyggelig udført gothisk Baldakin, der ender i en Mængde Smaaspir, hvælver sig over den farverige Scene. I Masværket ovenover ses et Billede, der fremstiller Gud Fader, og bærer Overskriften: *Dominabitur a mari usque ad mare*, Ps. 71, 8., et Psal- mested, som gjerne anvendes paa Maria: »Hun vil herske fra et Hav til et andet«. Det store Vindue i det højre Tværskib er valgt for den med Kirken for- bundne Skoles Skyld; det gjengiver den h. Aloysius', Ungdommens Patrons, første h. Kommunion. Den eng- lelige Yngling knæler med glødende Andagt i sit ung- dommelige Blik foran den h. Ærkebiskop Karl Borro- mæus, der holder den h. Hostie over Patenen, medens hans Forældre og yngre Broder Rudolf synlig grebne overvære den hellige Handling. Dette Billede er, hvad Udtrykket og Grupperingen og Farvegivningen angaar, vistnok det ypperligste af dem allesammen. Da Alo- ysius siden blev Medlem af Jesu Selskab, er der over dette Maleri anbragt et Brystbillede af den h. Ignatius, Jesu Selskabs Stifter, med hans bekjendte Valgsprog: *Omnia ad maiorem Dei gloriam*, alt til Guds større Ære. Et Par nydelige Glasmalerier findes endnu i venstre Sideskib ved Siden af Mariaaltret, det ene Jesu

Fødsel i Stalden i Bethlehem, det andet Flugten til Ægypten.

Fra disse Malerier vende vi Blikket bedst strax hen til det ved Siden af staaende Mariaalter, som det eneste, der for Tiden er fuldendt. De store Sandstensplader, der dække alle tre Alterborde, hvile fortil paa sorte Marmorsøjler. Derover hæver sig nu paa Mariaaltret den smukke i Egetræ skaarne Altertavle med sin rige gothiske Ornamentik, malet med middelalderlig Polykromi. I Midten over Reservetabernaklet staar den hellige Gudsmoder med sit Barn paa Armen, altsaa i den Skikkelse, hvori hun egentlig er Gjenstand for saa megen Hyldest i den katholske Kirke. Paa hver af Siderne er en Scene af Marias Liv, der er grundlæggende for vor Mariadyrkelse, Bebudelsen, hvor hun blev rejst til den Værdighed, der aldrig kan prises nok, og Besøgelsen hos Elisabeth, hvor den Helligaand igjennem hendes Mund forkyndte, at hun skal lovprises af alle Slægter igjennem alle Tider. Altertavlen er forfærdiget af den dygtige Billedhugger Seling i Osna-brück.

De to andre Altre ere ikke fuldendte endnu. Paa Højaltret staar foreløbig Opsatsen fra det gamle Kapel, som vel tager sig meget smukt ud, men dog falder stærkt af mod Mariaaltret. Josefsaltret ser endnu meget tarveligt ud. Af Korskrankerne er hidtil kun den midterste Del færdig, der skal tjene som Kommunionbænk, et meget fint Træskærerarbejde, udført af Snedkermester Joh. Legge. Ogsaa Prædikestolen er i den Skikkelse, den nu har, provisorisk, da de finere Detailarbejder først senere ville blive udførte. Tegninger dertil, samt til en rigt ornamenteret Lydhimmel, foreligge allerede udførte af Arkitekt Wipfler. Derimod ville Skriftestolene med de smukke Bladornamenter og Smaaspir blive som de ere. De tre ere ny, den fjerde er flyttet over fra Kapellet. Der mangler desværre

endnu Orgel og Klokker. Ved Siden af Koret er der et rummeligt Sakristi og over dette samt Josefsaltret et Oratorium (Privatkapel) for Præsterne.

For at fuldende Kirkens Beskrivelse skulle vi endnu tilføje, at Hovedskibets Længde er 120', Tværskibets 64', Kirkens indre Bredde 52', dens indre Højde 47', den ydre 70', Taarnets Højde (Korset iberegnet) 160'. Paa Kirkegulvet er der Knæle- resp. Siddepladser for over 400 Personer. Hele Kirken er rejst for Penge, der møjsommelig ere samlede i Tyskland, Arbejdet derimod, paa Glasmalerierne og Flisegulvet nær, er udført af danske Haandværkere. Saaledes er Murerarbejdet udført af Murmester *J. C. Günther*, Tømrerarbejdet af Tømrermester *A. Christensen*, Snedkerarbejdet dels af *Chr. Andersen & Co.* og dels af *Kinch & Christensen*, Varmeapparatet er leveret af Kaptein *A. B. Reck*, Glasmalerierne ere brændte af Glasmaler *Hertel* i Düsseldorf efter Tegninger af Historiemaleren, Prof. *Müller* sammesteds.

Der er nu kun at ønske, at det snart maa være muligt at anbringe, hvad der endnu mangler, saa Kirken kan staa i sin fulde Pragt, og Klokkerne fra det høje Taarn lyde hen over Byen for at indbyde de Troende til Gudstjeneste, og Orgelets fulde Toner bølge hen under de høje Kirkehvælvinger for at stemme de Bedende til Andagt og give deres Bøn Vinger til at svinge sig op til den Allersøjstes Trone. sr.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Spanien. Den bekendte Pastor *Fliedner*, Protestantismens »Apostel« i Spanien, er atter i denne Tid paa Tourné i Tyskland, for at samle Bidrag til sin Missionsgjerning og holde Foredrag om Lutherdommens

»forbausende Fremgang« i Spanien. I Rohine sagde han bl. a. i sit Foredrag: »Tre unge Mennesker bleve for deres *Bekjendelses Skyld* kastede i Fængsel, hvor de ligesom fordem Paulus og Silas begyndte at synge evangeliske Salmer fra Fængselsvinduerne. Først kom nogle Faa og hørte paa de smukke Salmer, men tilsidst næsten hele Menigheden, saa at Præsten maatte skynde sig hen til Øvrigheden og anmode den om, atter at frigive de Fængslede, for at de med deres Sange ikke skulde gjøre hele Menigheden til Kjættere«. — Det skal være sket i *Spanien!* Vi ere virkelig meget nysgjerrige efter at faa at vide, hvor den *By* ligger og hvad den hedder, hvor man har kastet tre unge Mennesker i Fængsel »paa Grund af deres Tro«? Men det gaar desværre med Hr. Flidner som med saamange Andre: de udslynge kun Paastande og Anklager mod Kirken men bevise intet. Navnlig have de en paafaldende svag Hukommelse, naar man opfordrer dem til at nævne Byer og Personer.

— De liberale Studenter ved Universitetet i *Barcelona*, opblæste af en vantrø »Videnskabs« falske Grundsatninger, have for nylig fuldbyrdet en dem værdig Heltegjerning, idet de have ituslaaet samtlige Ruder i det biskoppelige Palæ og ere dragne gennem Gaderne under Percatraab for Biskoppen og Vivatraab for den fri Tanke og Undervisning. Aarsagen til Spektaklerne er en af Professorerne ved Universitetet, Dr. *Odon de Buen*, en Fritænker, der er bekjendt i hele Spanien paa Grund af sine vantrø Bøger, har faaet disse Bøger paa den officielle kirkelige Index over forbudte Bøger. Da de nemlig vrimlede af Angreb paa de kristelige Sandheder og direkte tjente til at udbrede atheistiske Anskuelser, ansaa Biskoppen af Barcelona det for sin Pligt i det katholske Folks og navnlig i den studerende Ungdoms Interesse, at optræde energisk mod disse mislige Forhold, og paa hans Anmodning kom Bøgerne

derfor paa den saakaldte Index over forbudt Literatur. Ogsaa Regeringen skred ind mod Dr. Odon de Buen, idet den afsatte ham fra hans Embede ved Universitetet og erklærede hans Lærebøger for afskaffede; da den heller ikke ønskede at der skulde drives Propaganda for Vantro og Ugudelighed ved Skolerne paa Statens, d. v. s. Folkets Bekostning. Ved Gadeoptøjerne og forskjellige pøbelagtige Raaheder have de Unge nu vist baade Regeringen og Biskoppen de praktiske Følger af Dr. de Buens Opdragelsesmethode. Understøttelse finde Manifestanterne naturligvis hos den Presse, som altid kommer i en ophidset Stemning, naar der kastes en Sten i Vejen for Vantroen.

— Ogsaa i *Cadix* har der gjentagende fundet Uroligheder Sted, idet store Pøbelsværme under Frimurerens Anførsel droge demonstrerende forbi Bispeboligen og den katholske Foreningsbygning, ja endog søgte at trænge ind i flere Klostre. Militæret maatte skride ind og foretog talrige Arrestationer.

Portugal. Hr. *Crispi*, den italienske Magthaver, er bleven gnaven paa Portugal, fordi den portugisiske Konge, som foretager en Rundrejse til europæiske Hoffer, ikke vil komme til Rom. Regeringen i Portugal havde anmeldt et Besøg i Rom, og Crispi bragte hurtig Efterretningen frem i Bladene, fordi han glædede sig over, at en katholsk Fyrste endelig vilde aflægge Besøg i Kvirinalet. Siden 1870 har nemlig ingen katholsk Fyrste besøgt Rom. Den h. Stol lod imidlertid Kongen af Portugal vide, at han ikke vilde blive modtaget i Vatikanet, saafremt han aflagde Besøg i Kvirinalet. Derfor gav Kongen Afkald paa Besøget i Rom, for ikke at krænke den h. Fader og saare sit katholske Folks Følelser. Herover er Crispi nu meget opbragt; Regeringen i Portugal beskylder han for »Vankelmo-

dighed», og Vatikanet truer han med en italiensk »Kulturkamp«, d. v. s. nye Voldsgjerninger mod Kirken og dens Overhoved.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 3. November. 22. **Søndag e. Pintse.** — 4. **M.** Karl Borromæus, Biskop. — 5. **Ti.** Oktavdag. — 6. **O.** Oktavdag (Kl. 8¹/₄ h. Mosse for Ansgariusforeningen). — 7. **To.**, 8. **F.** Oktavdage. — 9. **L.** Laterankirkens Indvielse i Rom.
Søndag den 10. November. 23. **Søndag e. Pintse.** Marias Skytsfest.

Jesu Hjærtets Kapel (Stenosgade). Søndag den 3. November: Stille hh. Messer Kl. 6¹/₂, 7 og 7¹/₂. — Messen Kl. 8¹/₂ bortfalder.

Indvielse af den nye Kirke

1

Stenosgade.

Søndag den 3. Nov. indvier den højærværdigste Biskop den nye Kirke i Stenosgade. Højtideligheden begynder Kl. 9¹/₂. Efter Indvielsen holdes Pontifikalmesse med Prædiken og Te Deum. — Aftengudstjenesten finder Sted Kl. 6.

Rosenkransbroderskabet. Søndag den 3. Nov. Kl. 6 holdes i St. Ansgars Kirke den sædvanlige Rosenkransandagt med Prædiken og Procession.

Mødreforeningen. Tirsdag den 5. Nov. Kl. 8¹/₄ læses i St. Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender. — Efter Messen holdes et kort Foredrag for Mødrene.

Ældre Kaaber omsys og moderniseres billigt, Korsgade 66,⁵ Marie Prucker.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49):

Den h. Frants af Assisi. I. Et Livsbillede ved Fred. Esser. 32 Sider. Pris 25 Øre.

Ludv. Schmitt: **Hans Tavsen** eller den danske Luther. 170 Sider. Pris heftet 1 Kr.

Hvem har Ret? Strøtanker i Brevform om Nutidens største Spørgsmaal (2. Oplag), af M. C. Jensen, forh. Sognepræst for Fjeldsted og Harndrup Menighed paa Fyen. 56 Sider. Pris 50 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtagse paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

Nº 45.

Søndagen den 10. November.

1895.

Indhold: Indvielsen af Jesu Hjertes Kirken i Stenosgade. Propagandaen og deus Missionærer. Det sociale Spørgsmål. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. London. — Bekjendtgørelser.

Indvielsen af Jesu Hjertes Kirken i Stenosgade.

—o—

I Søndags indviede den højærværdigste Biskop Msgr. *Johannes von Euch*, den nye smukke Kirke i Stenosgade. I Dagens Anledning vajede Dannebrog og pavelige Faner fra Kirkens Taarn, ogsaa var en Del Laurbærtræer anbragte foran Kirkens Portal. Kirkens Benediktion, som ifølge Ritualets Forskrifter fandt Sted for lukkede Døre, udfortes af den højærværdigste apostoliske Vikar assisteret af en Del Gejstlige. Efter Indvielsen aabnedes Kirkens Døre, og inden faa Øjeblikke var den rummelige Kirke fyldt indtil sidste Plads af den talrig forsamlede Mængde Katholiker og Anderledes-troende, som tildels havde ventet udenfor i Stenosgade og Skolegaarden, tildels i det gamle Kapel. Al-

trene vare smukt prydede med stedsegrønne Træer og Chrysanthemumsblomster, og det første Indtryk, man fik af Kirken, idet man traadte ind i den, var overordentlig tiltalende og stemningsfuldt. I Lighed med hvad der finder Sted under Biskoppens højtidelige Funktioner i St. Ansgars Kirke, vare forskellige Medlemmer af »Unio« placerede hist og her i Kirken som Marskaller med røde Silkeskærf, for at anvise Pladser og opretholde Ordenen.

Efter et indledende Præludium begyndte den højærværdigste Biskop den højtidelige Pontifikalmesse, under hvilken en Mængde Gejstlige og Ministranter assisterede. I Prædikenen, som fandt Sted efter Messen, ytrede Hs. biskoppelige Højærværdighed sig omtrent saaledes:

Vi glæde os idag over, at det store Værk er lykkedes, vi takke Gud, fordi denne herlige Jesu Hjærtens Kirke nu efter to Aars Forløb staar lykkeligt fuldendt i al sin Skjønhed. Denne er en Dag, som Herren har gjort, lader os da fryde os. Det er Gud, som har opladt Hjærterne og Hænderne, saaledes at de til Kirkens Opførelse nødvendige Midler skaffedes tilveje, og Herren har støttet Bygmesteren og Haandværkerne.

Nu er da et nyt Sted beredt til Guds Forherligelse, et Sted, som ved sine ædle og rene Former, ved sin hele udvortes Skikkelse minder os om den gamle katholske Tid, da man gav det Bedste, man ejede, til Kirkens Opførelse.

Blev vel Tiden bedre, fordi man, istedetfor at bygge Kirker, opførte Bygninger for Mammon, det ene Forlystelsessted efter det andet? En sørgelig Kamp bestaaer imellem Tro og Vantro. Troen holder fast ved de evige Sandheder, og den gaar sejrrigt frem; det ene Guds Hus rejser sig jo efter det andet. Paa den anden Side er Vantroen heller ikke ledig, den sætter mange Kræfter i Bevægelse: men det er en Torn i

Øjet paa den, at saa mange Kirker rejses, disse levende Minder om vor ideale Stræben.

Har man vel Ret til at tale om Kirkerne som unyttige Pragtbygninger? Naar det er Gud, som har skabt den skønne Himmel og den skønne Jord, Himlens Stjerner og Jordens Blomstertæppe, skulde det da ikke være rimeligt, at vi Mennesker byggede os en saa skøn Guds Bolig som mulig?

Og hvorfra have vi egentlig vor hele Kultur og Dannelse? Mon ikke fra det kristelige Gudshus? Familielivet, Kunsten, Skolen, Videnskaben, Agerdyrkingen blomstrede jo op i Ly af Kirken. St. Ansgar blev Udgangspunktet for al vort Lands Kultur derved, at han byggede den første Kirke herhjemme. Ve derfor de Lande, som miste deres kristelige Gudshuse. See hen til Asien og Afrika, der ere blevne et Bytte for Muhamedanismen. Kristendommen kan kun eksistere ved at krystallisere sig i Gudshuse; Kirkehistorien viser det noksom.

Dertil kommer, at Menneskets Natur er sandselig og tung siden Syndefaldet. Det falder os vanskeligt at hæve os op til det Oversandselige; derfor maa Herrens Nærværelse paa Jorden gøres levende ved et synligt Tegn, ved den synlige Kirke.

Kirkerne betragte vi som Bønnens Huse; vi vide vel, at vi skulle bede i Løndom, men Kristus har ogsaa sagt, at hvor To eller Tre ere tilstede i hans Navn, vil han selv være midt iblandt dem; man kan bede i sit Hjem, men endnu bedre i Kirken, har Krysostomos sagt, thi der ere Mange samlede ved Endrægtighedens og Kjærlighedens Baand. Bønnen faar ligesom større Kraft i Kirken, naar der bedes paa den rette Maade, og Kirken skal søge at blive et Billede paa den hellige Menighed i Himmelen. Men Kirken er ogsaa et Lærested, hvor Sandheden læres, hvor Ordet skal høres med Hunger og Torst. Kir-

kerne ere de hellige Opholdssteder, hvor Herren gjen- nem sit Ord og Sakramenterne troner i Menigheden. I Kirken ser den troende Katholik det store Herrens Bord, Dammen Bethesda, hvori Synderne afvaskes, Kilden, der strømmer med levende Vand. Gjennem Kirken bliver Jesus den sande Vinstok, Hyrde og Bro- der. Maatte da denne nye Kirke, »Jesu Hjertes Kir- ke« drage alle Hjærter til sig, saa de gennem Tro gaa fremad fra Erkjendelse til Erkjendelse, fra Dyd til Dyd. —

Efter Talen førtes det allerhelligste Sakramente fra det gamle Kapel til Kirken og udstilledes, medens Koret sang »O hellige Maaltid«, hvorefter Koret og Menigheden staaende afsang den Ambrosianske Lov- og Takkesalme »Te Deum«, »Store Gud vi love Dig«. Velsignelsen meddeltes med det Allerhelligste, hvoref- ter den højærværdigste Biskop tillige med de assiste- rende Præster forlod Kirken gaaende i Procession gjen- nem Midtgangen, medens Koret sang »Ecce Sacerdos«.

Blandt de Tilstedeværende ved Højtideligheden saas som Repræsentanter for det herværende katholske Di- plomati den østerrigske Gesandt Baron *Trauttenberg* og den franske Chargé d'affaires, Grev *de Commynes de Marsilly*.

Ved den højtidelige Aftenandagt, under hvilken højærv. Pastor *Brinkmann* prædikede, var Kirken at- ter fyldt indtil sidste Plads.

Propagandaen og dens Missionærer.

—o—

Kirken hviler paa Missions-Princippet. Den har lige fra sin første Begyndelse af gjort »*Propaganda*« for sig, for Guds Rige paa Jorden, og den vil vedblive at gjøre det og maa vedblive dermed indtil Tidernes

Ende, indtil Herrens Ord ere gaaede i Opfyldelse: »Der skal blive én Hjord og én Hyrde« (Joh. 10, 16). Dens Stifter, Jesus Kristus selv var *den første Missionær*. Guds store Sendebud (Hebr. 3. 1.), og som Faderen havde sendt ham, saaledes sendte han sine Disciple (Joh. 20, 21.): han gjorde dem til *Apostle*, d. v. s. til Troens Missionærer og Sendebud (Rom. 1, 5.), og befalede dem, at gaa ud i hele Verden og lære alle Nationer (Matth. 28, 18), at være Jordens Salt og Verdens Lys (Matth. 5, 13.). Til *Petrus*, Kirkens Klippe, sagde han: »Fra nu af skal Du fange Mennesker« (Luk. 5, 10.). Lydige mod deres guddommelige Mesters Befaling, have Apostlene og deres retmæssige Efterfølgere bragt Evangeliets Sædekorn ud i hele Verden, til alle Nationer og Folkeslag. I Kristendommens første Aarhundreder var saa at sige hele Verden et Missionsland, og Bekjenderne og Martyrerne vare dens bedste Missionærer: *Sanguis martyrum — semen Christianorum*. (Af Martyrernes Blod fremspirede nye Kristne).

Navnlig glemte *Paverne* ikke deres Apostolat, disse Petri Efterfølgere, som have Fiskerringen med Apostelfyrsten, der kaster Nættet ud, som Segl. Udrustet med apostolisk Sendelse og Fuldmagt droge Troens Sendebud nu ud fra Rom til alle Lande. Det var især de store Ordenssamfund, som skjænkede deres bedste Sønner til Missionsgjerningen: Først og fremmest *Benediktinerne*, hvem England, Danmark og Tyskland have at takke for Troens Lys. Dem fulgte *Franciskanerne*, som allerede paa deres første Generalforsamling (1216) besluttede at udsende Missionærer i hele Verden, der, som det hedder i deres Instruktion, vare kaldede til at læge hvad der var sygt, og føre paa rette Vej, hvad der var vildfarende. Paa samme Tid forpligtede *Dominikanerne* sig til, at oprejse Kristi Kors blandt Hedningerne, Muhamedanerne og Jøderne og at føre Vrangtroende og Skismatikere tilbage paa Frel-

sens Vej. Og da Kirken ved den saakaldte »Reformation« mistede en Del af sine Børn i Europa, fik den rigelig Oprejsning herfor i andre Verdensdele formedelst Missionærenes ihærdige Bestræbelser. Her kom navnlig *Jesuiterne* til at indtage en fremragende Stilling; til de tre sædvanlige Ordensløfter havde de jo føjet det fjerde Løfte, at gaa hen overalt, hvorhen Kirkens Overhoved sendte dem, »*ad fidei propagationem*«, »for at forkynde og udbrede Troen«.

Med endnu større Iver rettede Paverne deres Blik paa Missionsvæsenets store frelsende Gjerning. Saaledes oprettede Pave *Gregor XIII.* (1572—85) en staaende Kommission af tre Kardinaler, som navnlig skulde drage Omsorg for Maroniternes, Slavernes, Grækernes, Æthiopiernes og Ægypternes Missionsfor nødenheder og lod trykke mange Tusinde Katekismer i forskjellige østerlandske Sprog. *Klemens VIII.* (1592—1605) forøgede denne Kommission med nye Medlemmer og lod dem afholde regelmæssige Møder. Dermed var allerede begyndt et Slags Centralbestyrelse for Missionsgjerningen, Spiren, som senere lagde Grunden til »*Congregatio de propaganda fide*« (Kongregationen for Troens Udbredelse).

Imidlertid udbredte Tanken om en forøget Missionsvirksomhed sig stedse videre og med voxende Begejstring greb man den. Navnlig fortjener her at fremhæves *Karmeliternes* ivrige Bestræbelser. Saaledes skal allerede deres General *Petrus a Matre Dei* have søgt at tilskynde *Klemens VIII.* til Oprettelsen af en stor Missions-Kongregation, og endnu mere arbejdede i denne Retning hans Efterfølger *Dominikus a Jesu* hos Paul V. og *Gregor XV.* Men størst Iver baade i Ord og Skrift lagde paa hin Tid den spanske Karmelitermunk *Thomas a Jesu* for Dagen. Med pavelig Tilladelse forlod han sit Kloster og kom tilligemed den apostoliske Nuntius i Madrid i Begyndelsen af Paul V.s

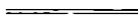
Pontifikat (1605—21) til Rom, for her at tilskynde efter Ævne og Kræfter Grundlæggelsen af en Kongregation, som udelukkende skulde beskæftige sig med Troens Udbredelse iblandt Hedningerne. Paul V., som satte stor Pris paa Thomas a Jesu, gav ham i 1608 Fuldmagt til at oprette en saadan Kongregation af Medlemmer af Karmeliterordenen, som, fritagne for Karmeliter-Generalens Jurisdiktion, skulde styres af en særegen General-Kommissær. En Del Indvendinger fra forskellige Ordensmedlemmers Side bestemte imidlertid Paven til at tage Fuldmagten tilbage. Thomas underkastede sig den pavelige Anordning og søgte nu, ved at forfatte forskellige Skrifter, at virke for Gennemførelsen af sine Planer. Det *første* Skrift udkom i Rom i Aaret 1610 og handler om Missionsvæsenets Nødvendighed, Værd og Nytte og om at dette hellige Værk navnlig burde ligge Ordensfolk, særlig Tiggerordenerne og blandt dem især Karmeliterne paa Hjærte. Kort efter forfattede Thomas et andet Skrift om det samme Emne, men mere i Aimindelighed og paa et bredere Grundlag. Det var allerede færdigt i 1611 og blev trykt i Antwerpen i 1613. I tolv Afsnit behandler Forfatteren hele Missionsvæsenet og omtaler de Midler og Veje, som han anser for at være de bedste og gavnligste for Missionsgjerningen blandt Sjelene i hedenske, skismatiske og vrangtroende Lande. Tillige indeholder Bogen en fuldstændig Plan til Oprettelsen af en stor Centralbestyrelse for samtlige Missioner, i Forbindelse med et stort Kolleg for Elever fra alle Verdens Lande.

Karmelitermunkens meget sjældne og kun lidet kjendte Skrift er i enhver Henseende en fortræffelig Bog, meget lærd, alsidig grundig, men ogsaa klar og praktisk; fuld af fromme Tanker og hellig Iver, men som ogsaa aabent og frimodigt blotter alle hidtilværende Mangler. Den rummer saa at sige alle de ledende Tanker, som senere bleve lagte til Grund for Oprettel-

sen baade af Propaganda-Kongregationen og af Propaganda-Kollegiet; man finder i denne Bog Grundridset, om man vil, hele Forhistorien til denne mest storartede Institution i Kirken.

Sammenstillingen og den systematiske Ordning af de i Bogen behandlede Tanker og Ideer skyldes uden Tvivl Forfatteren, men Tankerne og Ideerne selv have altid været tilstede i Kirkens Skjød, ere dens oprindelige Ejendom og bleve netop den Gang nærede og plejede med særegen Omhu af Paverne og de højeste kirkelige Kredse. Og at Thomas a Jesu er bleven opmuntret af disse Kredse, at de have indvirket paa ham, kan man tydelig se af hans Skrift, og kan ogsaa forudsættes, naar man mindes den snævre Forbindelse, han søgte og fandt med disse Kredse. Med pavelig Tilladelse havde han jo forladt sit Fædreland, hos Paul V. havde han fundet stor og beredvillig Interesse for sine Missionsplaner; ikke mindre hos sine Ordensforesatte, selv om disse ikke ansaa det for heldigt, at oprette en fra Ordenen adskilt Missionskongregation. Paa deres Befaling skrev han til Rom om Missionerne og blev understøttet »med Raad af mange udmærkede Personer (og af Kardinal Sanseverinos Bibliothek), som under Gregor XIII. og Klemens VIII. havde gjort saa meget for Sjælenes Omvendelse og Frelse«. Hans Bog er tilegnet hans Velynder og Velgjører, daværende Nuntius i Belgien og senere Kardinal Bentivoglio. Naar det saaledes er hævet over enhver Tvivl, at de ledende Personligheder i Rom have haft en betydelig Indflydelse paa Forfatteren og hans Bog, saa kan det paa den anden Side heller ikke nægtes, at Thomas med sit Skrift ogsaa har paavirket disse Personer opvarmende, begejstrende og tilskyndende til Gunst for Missionsvæsenet.

(Fortsættes).



Det sociale Spørgsmaal.

—o—

Et fornuftigt Ord udtalte fornylig det socialdemokratiske Blad »*Arbeiterstimme*« i Zürich, da det havde Mod til at skrive følgende:

»Arbejderne skulle vide, at det ikke blot er de slette social-økonomiske Forhold, som ere Skyld i deres Nød, men at ogsaa deres egen Svaghed og Ufuldkommenhed er Aarsag til den. Det er enhver Folkevens helligste Pligt, at sige dem dette. Ikke alene er en Reformation af Staten og Samfundet nødvendig, men ogsaa en Reformation af Arbejdernes Karakter og Levevis. Med denne sidste kan Enhver strax begynde. Ingen Magt i Verden hindrer ham deri. Uden Kampen mod Øl og Alkohol — uden Kampen mod Nydelssygen — frygter jeg for, at den forkortede Arbejdstid med en forøget Løn ogsaa vilde have forøgede Besøg paa Værtshusene til Følge«.

De »Kristelig-social Blade« bemærke hertil: »Arbejderne maa, saafremt deres Forhold skulle undergaa en varig Forbedring, frem for alt lære at anvende den Løn, som de nu faa, paa en bedre Maade. Til den Mængde Øl og Brændevin, som alene i Tyskland konsumeres udover det nødvendige Kvantum, bortødsles der aarlig saamange Penge, at man for dem kunde bygge 300,000 Arbejderboliger. Paa Danseboderne og i Varieteerne udgives der mange Steder flere Penge end for Mad i en hel Uge«. Ja, og mangan Arbejder bruger om Søndagen alene saa mange Penge, at hans Familie kunde leve flot for dem i en hel Uge. Og saaventer man blot al Hjælp fra Staten, fra Revolutionen, fra den sædelige og sociale Uorden, derimod ikke fra Gud og fra sig selv, ikke fra gode Sæder og Orden. De ville uden Tvivl komme til at vente længe!

— Et glimrende Forbillede for Arbejder-Understøt-

telsesforeninger er »*Den h. Quirinus' Naalemager-Understøttelsesforening*« i Aachen, som for nylig fejrede sit 25aarige Jubilæum. Foreningen, som blev grundlagt i 1870 under vanskelige Tidsforhold og med en lille Begyndelse, har i de 25 Aar, i hvilke den har bestaaet, udbetalt ikke mindre end 86,000 Mark til trængende Naalemagere og Naalemagersker, skjønt det ugentlige Medlemsbidrag kun udgjør 10 Pfeninge. I rigtig Forstaaelse af Foreningens Fortjenester overfor Naalemagernes og Naalemagerskernes sociale Velfærd i Aachen besluttede Byraadet enstemmig at skjænke Foreningen en Gave paa 1000 Mark.

— I Tours døde for nylig i en høj Alderdom Enkefru *Mame*, Enke efter Grundlæggeren af den bekendte Forlagshandel, hvis Underholdnings- og Opbyggelsesbøger ere udbredte over hele den katholske Verden. Den Afdøde, Bedstemoder til Husets nuværende Ejer, tog, medens hendes Mand levede, ivrig Del i Forretningens Førelse og beskæftigede sig med stor Omhu med de talrige Arbejdere og Embedsmænd, som stode i Firmaets Tjeneste. Da det gamle Ægtepar *Mame* for nogle Aar siden fejrede sit Guldbryllup, uddelte det 500,000 Francs mellem de 2000 Arbejdere i Trykkeriet og Bogladen. Gaverne stode i Forhold til de Aar, i hvilke Folkene havde staaet i Husets Tjeneste, og saaledes fik nogle af de Ældste hver 10,000 Francs. Af Forsørgelseskassen hos *Mame* faar enhver Arbejder, naar han er 60 Aar gammel, en Pension paa 1200 Francs, uden Hensyn til hans Andel i Gevinsten.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. *St. Josefs Gilde* afholdt i Mandags sin 10aarige Fødselsdagfest med et Festmaal, hvortil

ca. 60 Brødre havde givet Møde. Højærv. Hr. Pater *Breitung* holdt Festtalen, hvori han udviklede den Magt, som Sammenslutningen har, navnlig indenfor Haandværker- og Arbejderstanden, samt omtalte Gildets Skytspatron, den h. Josef, og paaviste ved nogle Exempler, hvor mægtig denne h. Skytspatrons Forbøn er hos den almægtige Gud. *Den højærværdigste Biskop*, som beærede Festen med sit Besøg, udtalte sin Glæde over at se saa mange Medlemmer tage Del i Gildets Fødselsdagsfest, dog burde der være endnu langt flere, og Brødrene maatte med Ihærdighed virke for Tilgang til Gildet, paa Grund af dets store sociale Betydning for hele vor Menighed. Biskoppen omtalte endvidere Lærlingspørgsmaalet og bad Brødrene vaage over deres Lærlinge og over de Unge, som de paa en eller anden Maade maatte komme i Berøring med, thi uden hæderlige og veldisciplinerede Lærlinge kunde der aldrig blive Tale om ordentlige og dygtige Mestre. Sluttelig udbragte Hs. biskoppelige Højærværdighed et Leve for St. Josefs Gildet. I Aftenens Løb havde forskellige Herrer Ordet: Gildets Præsident, højærv. Pastor *Braun* talte for Pave Leo XIII. og for Biskoppen, Hr. *Jørgensen*, sen. for Gildets Præsident, Hr. *Simonsen* for Gildet og dets Fremgang i Menigheden. Flere Sange, som vare forfattede i Dagens Anledning, bleve afsungne, blandt hvilke vi fremhæve følgende:

Blandt Blomster i Løn,
 I Naade og Bøn,
 Vi finde en Lilje
 Og Rose saa skjøn. —
 Den Lilje Navnet bær:
 Sanct Josef, os saa kær. —
 Men den Rose saa blodig-rød
 Er vor Herre, Kong Knud.

I Broderskabs Pagt,
 Med Kjærligheds Magt,
 Vi for Dig, Sanct Josef,
 Vort Gilde har lagt. —

O maatte vi forstaa
 Din Retfærdsvej at gaa:
 Thi med Økse og Sav i Haand
 Vandt Du Kronen som Løn.

Skytshelgen for Nord.
 O, Sanct Knud saa stor!
 Vær dog altid vort Gildes Værn
 For os Brødre paa Jord. —
 Husk, Gildets Stamme var
 Den Sag, som Du frembar:
 Thi for Retsind og Kjærlighed
 Kæmped' Du saa svar.

Vi mindes i Dag
 Saa inderlig glad.
 At vor Biskop os skænket har
 Gildets Kjærligheds Sag. —
 Vi Brødre alle véd.
 Hans Maal er Kjærlighed. —
 Med St. Josef og med St. Knud
 For vor Hyrde saa god.

Jubeltoner lader klinge
 Højt mod Sky med frejdig Røst;
 ∴ Bud derom de Tanker bringe,
 Som vi nære i vort Bryst. ∴
 Om den Glæde, som vi finde
 Ved i dette Broderlag
 ∴ Festligt stemt at kunne minde
 ∴ Gildets ∴ Tiaars-Fødselsdag. ∴

Ja, med Fryd vi mindes Stunden,
 Da i „Femogfirs“ vi var
 ∴ Samlede og lagde Grunden,
 Som solid bevist sig har. ∴
 Paa Sanct Josef har vi bygget. —
 Grunden er jo god og stærk. —
 ∴ Derfor er i Tiden lykket
 ∴ Ret et ∴ ædelt, herligt Værk. ∴

Broderskab er vor Devise.
 Enighed den gjør os stærk;
 ∴ Kjærlighed, det Ord vi prise,
 Dermed styrke vi vort Værk. ∴

Ej skal Tvedragt blandt os være,
 Ej Uenighed slaa Rod.
 ∴ For Sanct Josefs Gildets Ære
 ∴ Kæmpe ∴ vi med frejddigt Mod. ∴

Naar med Jubel vi istemme
 For Foreningen en Skaal,
 ∴ Lader os da ikke glemme
 Gildets skjønnne, ædle Maal. ∴
 Trofast ville vi i Kirken
 Mødes, naar til Bøn vi gaa,
 ∴ Og i Livets travle Virken
 ∴ Fast som ∴ Mænd og Brødre staa. ∴

London. »Times« offentliggjør et Udtog af en Tale, som Kardinal *Vaughan* for nylig har holdt i Kathedralen i Kensington. Den engelske Kirkefyrste kom ved denne Lejlighed til at berøre den Festtale, som *Crispi* holdt ved Afsløringen af Garibaldi-Mindesmærket i Rom, og anførte en Mængde Kjendsgjæringer, som gjendrive den italienske Ministerpræsidents Forsikringer om den italienske Regerings fredelige Sindelag overfor Kirken. Kardinalen anførte i dette Øjemed forskjellige Angreb, som ere blevne foretagne i Italien mod Religionen i Løbet af de sidste 25 Aar. Fire Tusinde religiøse Anstalter af forskjellig Art bleve ophævede, hvorved i det Hele henved 50,000 Personer af begge Kjøen bleve satte ud paa Gaden; desuden bleve 380 Kvindeklostre berøvede alle Existensmidler; Gejstligheden underkastes Militærtjenesten indtil en Alder af næsten 40 Aar; Religionsundervisningen blev banlyst fra alle Skoler og Undervisningsanstalter, fra Universiteterne indtil Folkeskolen. Staten konfiskerede alt Kirkegods, alle Legater o. s. v., og den berøvede Paven al Frihed og alle Midler. I Henseende til Pavens Uafhængighed ytrede Kardinalen særlig følgende: »Det er en Nødvendighed, at Paven er uafhængig og at han i enhver Henseende har den fulde Bevidsthed om

denne Uafhængighed, thi han er den øverste Dommer over 250 Millioner Katholiker. I denne Egenskab har han Ret og Pligt til, under visse Omstændigheder, at tale Autoritetens Sprog ikke blot til enkelte Individier, men ogsaa til Suveræner og Stater. Vil han udøve denne Pligt med Uafhængighed, og uden at beskyldes for Partiskhed, saa tør han ikke være Nogensomhelsts Undersaat og ikke være underkastet en verdslig Magthavers Kontrol. Det engelske Folk har engang i gamle Dage truet med at stene Legaten fra en Pave, som residerede i Avignon; det saa netop i hin Pave kun en Franskmand. En Pave, som var underkastet Kongen af Italien, vilde fremkalde lignende Følelser i den katholske Verden. Derfor gjælder uforanderligt for Paven Pius IX.s Udtalelse: »*Enten Suveræn eller Fange*«. Klarere og nøjagtigere, end den engelske Primas her har gjort det, kan man ikke fremstille Kirkens og dens Overhoveds Stilling i Italien.

— En ny katholsk Kirke indviedes sidst i forrige Maaned i Tottenham (i den nordlige Del af London) af Kardinal Vaughan. En overordentlig stor Mængde Katholiker overværede Højtideligheden. Siden den 1. Januar ere, som et Londoner Aftenblad bemærker »med Skræk og Uro«, 38 nye katholske Kirker og Kapeller blevne indviede og aabnede for Gudstjenesten i i England og Wales.

— *Den engelske Højkirkes Kongres*, som for nylig blev afholdt i *Norwich*, vidner, som saa mangen anden Kjendsgjerning, om, at man med Alvor drøfter de kirkelige og religiøse Spørgsmaal i England. Deltagernes Antal var meget stort og overgaar med 6000 Deltagere alle de foregaaende 35 Kongresser. Man tør uden Tvivl betragte dette usædvanlige stærke Besøg som en Følge af *Pave Leo XIII.s Skrivelse* til det engelske Folk, som jo maatte blive drøftet paa et saadant Møde. Det er en Selvfølge, at det engelske Folk ikke med

flyvende Faner vil vende tilbage til Rom — det venter hverken Pave Leo eller den engelske Primas, Kardinal Vaughan — men der hersker i alle Kredse stor Sympathi for en Gjenforening, og Tiden vil uden Tvivl ogsaa bringe en saadan Gjenforening i Stand.

Meget indgaaende behandlede navnlig den anglikanske *Ærkebiskop af York* Unionsspørgsmaalet i en Prædiken, han holdt i Domkirken. Blandt de engelske Biskopper er han en af dem, der er venligst sindet mod Rom; han er mindre tilbageholdende i Henseende til Anerkjendelse af »det Gode, som findes i den katolske Kirke«, end det i Almindelighed er Tilfældet blandt protestantiske Gejstlige. I sin Prædiken i Domkirken sagde Ærkebiskoppen, at Pavens Skrivelse til det engelske Folk *fortjente den største Opmærksomhed*. Som en Kundgjørelse fra det aandelige Overhoved for det det største kristelige Samfund, helliget af Tid og Traditioner, fortjente den pavelige Skrivelse i og for sig den største Agtelse; og hvad der gav den endnu større Betydning, var den Personlighed, fra hvem den udgik: den *ligefrem hellige Livsvandl*, som Leo XIII. førte, hans bekjendte Hjærtensmildhed, hans klare Aand, hans Erfaring. Man delte her hans Ønske om en Gjenforening af Kirkerne; man fulgte hans Opfordring til at forene sig i Bøn om en saadan Gjenforening. Men Paven havde endnu desværre ikke forkyndt, paa hvilket Grundlag Gjenforeningen skulde finde Sted, og saa længe dette ikke skete var der heller intet rigtigt Grundlag for en Forhandling. Paa Grundlag af en ubetinget Underkastelse under Rom vilde Gjenforeningen ikke kunne ske. Vilde man simpelthen forbigaa Pavens Skrivelse med Taushed, eller vilde man endog behandle den med Ringeagt, saa vilde det være en kristelig Nation uværdigt. »Det er heller ikke tilstrækkeligt, at man stadig gjentager, hvad der allerede saa ofte et blevet sagt og skrevet, at en Gjenforening endnu

ikke er mulig under de nuværende Forhold. *Nej, vi maa gaa et Skridt videre, vi maa ogsaa handle, thi »Reunion is in the air« (Gjenforening ligger i Luften)!* Mere kan man sandelig ikke forlange i Øjeblikket. Leo XIII. har sat sit Haab til Bønnen og Studiet, og ved sin Skrivelse til den engelske Nation har han i første Linie villet tilskynde til uafladelig Bøn og Forskning. I denne Henseende har Resultatet uden Tvivl overtruffet alle Forventninger. Bevægelsen er i Gang, og ogsaa Kongressen i Norwich kan kun opfylde os med glad Fortrøstning for Fremtiden. Enhver, der beder og forsker, vil uden Tvivl ved Guds Naade komme til Sandheds Erkjendelse og ogsaa faa Kraft og Mod til at følge den erkjendte Sandhed.

Kirkelig Kalænder.

Søndag den 10. November. 23. **Søndag e. Pintse.** Marias Skytsfest. — 11. **M.** Martin af Tours, Biskop og Bekj. (saak. Mortensdag). — 12. **Ti.** Martin. Pave og Martyr. — 13. **O.** Stanislaus Kostka, Bekjender. — 14. **To.** Didakus, Bekjender. — 15. **F.** Gertrud, Jomfru. — 16. **L.** Josafat, Biskop og Martyr.

Søndag den 17. November. 24. **Søndag e. Pintse.** Marias Ofring.

St. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Maudag den 11. Nov. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften i Lokalet, Bredgade 67, 2. Sal o. G.

Unio. Tirsdag den 12. Nov. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses i St. Ansgars Kirke en h. Sjælemesse for Foreningens afdøde Medlemmer.

Søndag den 17. Nov. holder højærv. Pater Breitung Foredrag i Foreningens Lokale.

Ældre Kaaber omsys og moderniseres billigt, Korsgade 66,⁵ Marie Prucker.

Plads søges. En særdeles vel anbefalet, ikke ganske ung Pige, søger Plads helst strax som **Husjomfru** eller **Husbestyrerinde** i et større Herskabshus. Man bedes henvende sig til Fru Kørner, Brohusgade 20, 2. S.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49):

G. Rippel: Den katolske Kirkes Skønhed, folkelig fremstillet i dens religiøse Skikke og Ceremonier. 2den danske Udgave ved E. Lund. 520 Sider. Pris heftet 2 Kr. 25 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. Kvartalet, modtagse paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær. Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13. 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. 1. S.

N^o 46.

Søndagen den 17. November.

1895.

Indhold: † Bernard Bernard. Propagandaen og dens Missionærer. Literatur. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Bremen. Spanien. Rom. Kina. Amerika. — Bekjendtgjørelser.

† Bernard Bernard, apostolisk Præfekt emerit. for Norge.

—o—

Den 28. Oktober døde i Noirétable (Loire) i Frankrig forhenværende apostolisk Præfekt for Norge, højærv. Msgr. *Bernard Bernard*, i en Alder af 74 Aar.

Den Afdøde var ifølge »St. Olaf« født i Mogues i Ærkebispedømmet Rheims i Frankrig den 21. Juli 1821. I 1846 modtog han Præstevielsens h. Sakramente af Ærkebiskoppen af Rheims, Kardinal Gousset. Efter i 10 Aar at have virket med stor Iver og Nidkjerhed som Sjælesørger i Frankrig, besluttede han sig til at indvie sine Kræfter til Troens Udbredelse i fremmede Lande. I 1856 sluttede han sig derfor til de Præster, som begyndte at arbejde i Kirkens Tjeneste i de nordlige Egne af Europa. Efter nogle Maaneders Ophold i *Alten* i Finmarken, hvor han var bleven an-

sat, forflyttedes han til *Island*, der tillige med Færøerne, Shetlandsøerne, Ørkneyøerne og Caithness udgjorde med Tromsø Stift i Norge et eget Missionsomraade. I 1860 blev ham overdraget det vanskelige Hverv at besøge Missionsgjerningen paa Shetlandsøerne med Bopæl i Wick. Det følgende Aar, da det apostoliske Præfektur-Embedet for ovennævnte Missionsomraade var bleven ledigt, blev han konstitueret apostolisk Præfekt og i April 1862 af Propaganda-Kongregationen i Rom udnævnt til apostolisk Præfekt. Som saadan forblev han bosat i Wick indtil 1865, da han flyttede til Kjøbenhavn, der paa Grund af sine lettere Kommunikationsforbindelser i den Tid med Missionens forskjellige Distrikter blev Udgangspunktet for hans Inspektionsrejser. Hans Bopæl i Kjøbenhavn var den saak. »Solitude« paa Nørrebro, hvor han havde indrettet et Kapel.

I 1869 gaves der de nordiske Missionsdistrikter en ny Inddeling efter Landenes politiske Enhed og geografiske Beliggenhed, hvorved *Norge* blev et selvstændigt apostolisk Præfektur, og samme Aar udnævntes Msgr. Bernard til første apostoliske Præfekt for Norge, hvorfor han kort efter forlod Danmark og begav sig til Kristiania, der var udset til Bopæl for den nye Overhyrde.

Med stor Iver og Selvfornægtelse virkede han nu i Norge tillige med de faa Præster, som stode til hans Raadighed, og saare afholdt og æret blev han overalt, hvor han kom frem, ved sit beskedne og sagtmodige Væsen. Da Forholdene imidlertid krævede, at han ofte maatte være fraværende paa møjsommelige Rejser til Gavn for Kirkens Anliggender, tilkaldte han i 1879 for en Tid franske Gejstlige af »Vor Frue til la Salettes« Kongregationen, hvis Aand havde tiltalt hans ydmyge og gudfrygtige Sindelag, saa at han endog selv i 1880 lod sig indskrive som Medlem og blev definitivt optagen i Kongregationen i Aaret

1885. Som apostolisk Præfekt fortsatte han sin Gjer-
ning i Norge, indtil han, svækket af Anstrengelse og
hjemsogt af Sygdom, saa Kræfterne svigte i en Grad,
at han ikke formaaede længere at opfylde de med Em-
bedet forbundne anstrængende Pligter. I 1887 indgav
han derfor en indtrængende Ansøgning om Afsked, som
Propaganda-Kongregationen i Rom indvilgede i med
samtidig Anerkjendelse af hans Fortjenester for Kirken
i Norge, idet den lod ham beholde sin kirkelige Præ-
fekturrang med Titel af apostolisk Præfekt emeritus for
Norge. Han tog nu blivende Ophold i Frankrig, hvor
han indviede sit Liv til et i Stilhed arbejdende Kloster-
liv i »Vor Frue til la Salettes« forskjellige Ordenshjem,
hvor hans mangeaarige Erfaring og hans dybe Religi-
øsitet blev til uvurderlig Nytte for hans Medbrødre. I
et af disse rolige Hjem er han nu afgaaet ved Døden,
efterladende et sandt præsteligt og apostolisk Minde,
der giver sig Udtryk i Enhvers Vidnesbyrd om, at han
med Rette kunde sige med Apostelen: »Jeg har stridt
den gode Strid, fuldkommet Løbet, bevaret Troen«. Blandt
Norges Katholiker vil han leve længe i tak-
nemmelig Erindring, og blandt Kirkens Pionerer i Nor-
den indtager han en fremragende Plads som en af de
ædlest Skikkelser, der med rastløst Iver har ofret sit
Livs bedste Kræfter til Religionens Fremme og Sjæ-
lenes Vel i det høje Nord. R. I. P.

Propagandaen og dens Missionærer.

(Sluttet).

—o—

Grunden var saaledes forberedt, god Villie og Begej-
string var der i rigelig Fylde tilstede, ja endog Planen
og Grundridset til Oprettelsen af Propagandaen var
tegnet. Der manglede kun et Stød udefra for at lægge

den sidste Haand paa Værket. Dette skal en Kapucinerbroder, *Girolamo da Narni*, have givet, som paa Gregor XV.s Tid (1621—23) begejstrede hele Rom ved sit fromme Liv og sine dybe og veltalende Prædikener. Saaledes sagde en Gang Kardinal Bellarmin, da han havde hørt ham prædike, at han troede, at det ene af den h. Augustinus' tre Ønsker var gaaet i Opfyldelse paa ham, nemlig Ønsket om at høre den h. Apostel Paulus tale. Denne Girolamo da Narni var opfyldt af den samme Iver for Missionerne som Thomas a Jesu og det var ogsaa ham, som ifølge et af hans Ordensbrødres Vidnesbyrd bevægede Paven til at oprette den *Congregatio de Propaganda Fide* (Kongregationen til Troens Udbredelse,) som Thomas a Jesu tilligemed flere fremragende Mænd i Rom allerede tidligere havde udtænkt og som indtil vore Dage har været saa virksom for Troens Udbredelse i hele Verden.

Oprettelsens-Bullen, uden Tvivl en af de betydningsfuldeste og mest frugtbringende, som overhovedet er bleven udstedt af Paverne, daterer fra 22. Juli 1622 og begynder med Ordene: *Inscrutabili divinæ providentiæ*. I Indledningen erklærer Paven, at han anser det for at være en af sit Hyrdeembedes Hovedpligter, med al Omsorg at arbejde paa, at de vildfarende Faar føres tilbage til Kristi Faaresti, for at de maa erkjende Hjordens Herre og deres Hyrder. Gud selv, vedbliver han, har til Sjælens Frelse sendt sin enbaarne Søn til denne Jord. Da nu alle Kristne skulle efterligne Gud, saa maa de ogsaa drage Omsorg for Sjælens Frelse, navnlig paahviler det Biskopperne, først og fremmest Paverne som Apostelfyrsten Petri Efterfølgere, til hvem Herren alene har sagt: »Vogt mine Faar«, og hvem han i Syntet i Joppe har vist hin Dug med alle Slags Dyr, som ved de fire Hjørner blev nedsænket fra Himlen til Jorden, og opfordret til at slagte og spise, for derved at hentyde til hans og hans Efterfølgeres Embede, at han

nemlig fra alle fire Verdenhjørner skulde samle de i mangehaande Laster nedsunkne Mennesker, dræbe dem, d. v. s. afføre dem deres gamle Levevis, og derefter spise dem, d. v. s. forene dem med sig, Kirkens synlige Hoved, og gjøre dem til Lemmer paa Kristus, Kirkens usynlige Hoved, for at de alle en Gang maatte blive førte til den evige Saligheds Græsgange. Men, hvormange gives der nu ikke i disse sørgelige Tider, som enten aldrig have kjendt den h. Kirke, Kristi Faa-resti, eller, naar de have kjendt den, ved Satans List igjen have forladt den, som f. Ex. de af Muhamedanismen underkuede Folkeslag og de til Vrangtroen hjemfaldne Nationer i Norden! Naar der nu, hedder det videre, af vore Forgængere, saavidt det var muligt, er bleven draget Omsorg for, at der ikke manglede Arbejdere til en saa stor Høst, saa ville Vi heller ikke i dette Punkt spare hverken Omsorg eller Møje, og derfor overdrage Vi da dette hellige Hverv til nogle af Vore ærværdige Brødre, den h. romerske Kirkes Kardinalers ganske særegne Omsorg, idet Vi tillige give dem nogle Prælater og Ordensfolk samt en Sekretær til Medhjælpere. Disse skulle én Gang hver Maaned møde hos Os, og mindst to Gange komme sammen i den ældste Kardinals Hjem, for at oplyses og raadslaa om. Alt, hvad der paa nogensomhelst Maade vedrører Troens Udbredelse i hele Verden, forelægge Os de vigtigere Sager, afgjøre indbyrdes det Øvrige og efter Klogskabens Regler iværksætte det. De skulle forestaa alle Missioner, ansætte og ombytte de nødvendige Embedsmænd. Til dette og til Alt, hvad der ellers maatte være nødvendigt, meddele vi dem hermed i Kraft af Apostolisk Fuldmagt den fulde og fri Tilladelse, Autoritet og Magt. Og for at et saa vigtigt Anliggende ikke skal blive hindret af Mangel paa timelige Midler, men fremmet saa meget som muligt, ville Vi foruden de Summer, som Vi allerede have ydet af Vor Privat-

kasse og som de Troendes Offervillighed har bragt sammen, ogsaa anwise bestemte Indtægter af Vort Apostoliske Kammer, hvis Forvaltning Vi ligeledes betroe til Kardinalerne.

Saa følge Navnene paa de enkelte Medlemmer af Kongregationen. Blandt de 13 Kardinaler finde vi Kardinal *Sauli* som første Præfekt, Statssekretær *Ludovisi*, den tyske Kardinal *von Zollern* og *Maffeo Barberini*, som senere besteg Pavestolen under Navn af Urban VIII. Blandt Medlemmerne, som ikke vare Kardinaler, møde vi den spanske Gesandt *Vives*, Karmelitergeneralen *Dominikus a Jesu* og den lærde *Franciskus Ingoli*, som var Kongregationens Sekretær indtil 1649 og ved sin Død indsatte Propagandaen til sin Arving.

Karmelitergeneralens Udnævnelse til Medlem af Kongregationen, tør man antage, var en officiel Anerkjendelse af hans egne og hans Ordensbrødres, navnlig Thomas a Jesu Bestræbelser for Missionsværkets Oprettelse.

I Løbet af 1622 og 1623 udstedte Pave Gregor XV. endnu tre andre Konstitutioner, i hvilke han giver Kongregationen Tilsagn om nye Indtægter og Privilegier.

Hans Efterfølger *Urban VIII.* viste den samme Iver for Missionen, navnlig ved Grundlæggelsen af *Propaganda-Kollegiet* til Uddannelse af unge Mænd fra alle Lande til Missionærer. Ogsaa hertil havde Thomas a Jesu givet Ideen, idetmindste havde han først bragt den skriftlig frem for Offentligheden. Den ovennævnte spanske Gesandt, Msgr. *Vives*, skjænkede i 1627 Paven sit paa den saak. spanske Plads i Rom beliggende Palads og senere sin hele Formue til Grundlæggelsen og Doteringen af det paatænkte Missionsseminar for alle Nationer. Ved Bullen »*Immortalis Dei filius*« af 1. August s. A. stadfæstede Urban VIII. Gesandts Gave

og oprettede i hint Palads det berømte Propaganda-Kolleg, som efter ham fik Navnet *Collegium Urbanum*. Dette Aktstykkets vigtige Indhold og smukke Form retfærdiggjør, at vi her lade følge Oversættelsen idetmindste af Indledningen og af Oprettelsens Ordlyd:

»Guds evige Søn, som har annammet vor endelige Natur, for at adsplitte det Vantroens Mørke og de Daarskabens Skygger, som helt og holdent havde opfyldt Menneskenes Sjæle, er som en klart straalende Sol stegen ned til denne Jord og har ladet den sande Tros glødende Straaler ved Apostlene og Evangeliets øvrige Sendebud som ved underfuldt skinnende Stjærner lyse overalt. Da der nu imidlertid findes Egne, som enten hidtil endnu slet ikke have modtaget den gudommelige Lovs og Troens Lys, paa Grund af Beboernes barbariske Vildhed, der holder dem borte fra det øvrige Samfund, eller for hvilke det højhellige Evangeliums Glans rigtignok allerede fordem har straalet, men som enten indhyllede i Heresiets Mørke eller ødelagte ved de Vantroes og Hedningernes Indfald, eller endelig, selv om nogle Faa holdt ud i Troen, bleve forladte af deres Hyrder og vanke om i Vildfarelsens mørke Nat og have mistet den sande Tro; saa paahviler det Os ifølge Vort Embede, at drage Omsorg for, at der udvælges værdige Tjenere, som kunne begive sig til hine af aandelig Blindhed fængslede Nationer, for straalende i en pletfri Livsvandels Glans, glødende af Sjæleiver ligesom lysende Baal højt oppe paa Toppen af Bjærgene, at opløse og fordrive efter Evne og Kræfter Vantroens og Vranglærdommens Mørke«.

Til den Ende anordner da Paven, i Overensstemmelse med den ædle Givers Intention, Oprettelsen af »et Seminar for Præster fra alle Folkeslag og Nationer til Troens Udbredelse, Fremme og Beskyttelse paa hele Jordens Kreds og for evige Tider, indtil endelig de

Udvalgte Antal er fuldkommet. og der er bleven en eneste Kristi Hyrde og Hjord«.

I Førstningen blev Kollegiets Ledelse overdraget til tre Domherrer fra Lateran-Kirken, St. Peter og Maria Maggiore, men i 1641 overgivet til Propaganda-Kongregationen. Siden den Tid er en lang Række af Missionærer udgaaede fra Kollegiet, Mænd, der vare rige paa Dyd og Fortjenester og heller ikke sjælden smykkede med Martyrdommens Krone. Og i hvilken Grad det altid er vedblevet at være et »Seminar for Præster af alle Folkeslag og Nationer«, det viser os endnu i vore Dage den enestaaende Sprogfest, som Propagandaens Elever hvert Aar foranstaltede paa Hellig tre Kongers Festen (efter Roms Indtagelse i 1870 afholdes Festen ikke mere) og som overværedes af en Mængde Fremmede, der ved en saadan Lejlighed hørte Kirkens Katholicitet lovprist i c. 40 forskellige Tungemaal.

Til Kollegiet knyttedes i Løbet af kort Tid det berømte *Trykkeri*, der ejer en Mængde Typer hørende til forskellige Sprog, som tales i Asien og Afrika. Ogsaa fik Kollegiet med Tiden et *Museum* med alle Slags mærkværdige Gjenstande, som bleve indsendte af Missionæerne i fjærne Lande, saa vel som et righoldigt *Bibliothek*, der navnlig er bestemt til Brug for Propagandisterne. Tillige fortjener *Arkivet* at omtales, som indeholder en Mængde Original-Breve og Beretninger, som fra Begyndelsen af det 17. Aarhundrede indtil Nutiden ere blevne indsendte fra de forskellige Missionsegne, tillige med Propagandaens Svar og Anordninger, og er en Guldgrube af det kostbareste Materiale for en Kirkehistoriker.

»Propagandaen«, denne eminent kirkelige Institution, har stedse og med Rette kunnet glæde sig ved Pavernes særegne Omsorg, og fra Gregor XV. og Urban VIII. indtil Leo XIII. gives der næppe nogen Pave, som ikke har skjænket den nye Gunstbevisnin-

ninger og Privilegier. Klemens XI. satte Kollegiet i Stand til at købe en Villa til Sommerophold for Eleverne. Blandt Paverne i dette Aarhundrede have navnlig Pius VII., Gregor XVI., Pius IX. og Leo XIII. været Propagandaens særegne Velgjørere.

Rigtignok ere Tidens Storme heller ikke dragne sporløst henover Propagandaen. *Revolutionen*, som omstyrtede baade Trone og Alter, lagde ogsaa sin forbryderske Haand paa denne Institution, der er baade Troens og Civilisationen Tjenerinde. Kongregationen blev berøvet Størstedelen af sine Indtægter, Kollegiet blev ophævet, Eleverne bleve hjemsendte, Paladset udplyndredes og Arkivets og Bibliothekets værdifuldeste Indhold blev slæbt til Paris. Napoleon I. kan man takke for, at ikke ogsaa Trykkeriet med dets kostbare Typer blev tilintetgjort. Først efter Kirkestatens Restauration (1814) kunde Pius VII., rigtignok kun med overordentlige Ofre og Anstrængelser, bringe Propagandaen tilbage til sin gamle Stilling, og siden den Tid har den, understøttet baade officielt og privat, atter forvaltet sit Embede uforstyrret til Velsignelse for alle Folkeslag, indtil den italienske Regering i vore Dage, ligesom hine franske Revolutionshelte, har forgrebet sig paa dens Gods, der er hele den katholske Verdens Ejendom.

»Propagandaen«, har A. Theiner engang sagt, »er en Institution, som ikke taler om sig selv«. Det passer forsaavidt, som den ikke udsender et straalende Program eller pralende Beretninger om sig selv og sin Virksomhed, men stadig Aar for Aar rolig arbejder videre efter sine ældgamle, simple Regler; men desto mere forkyndes dens Lov af hine overordentlige Resultater og Frugter, som dens Virksomhed har opnaaet paa Missionsomraadet; og dette Omraade er hele Verden, saavidt som den endnu ikke har annammet den katholske Tro. Allerede for 50 Aar siden stode heni-

mod 30 Millioner Katholiker under Propagandaens Jurisdiktion. I Følge en Statistik hos Moroni lededes af Propagandaen i 1847 i *Europa*: 25 Apost. Vikariater, 2 Præfekturer, 1 Delegation og 1 Abbedi; i *Asien*: 26 Apost. Vikariater, 2 Delegationer; i *Afrika*: 4 Apost. Vikariater, 8 Præfekturer; i *Amerika*: 5 Apost. Vikariater, 7 Præfekturer. 1 Delegation; i *Australien*: 3 Apost. Vikariater, 2 Præfekturer. Tillige stode under Propagandaen den Gang henimod 110 Patriarkater, Ærkebispedømmer og Bispedømmer i de med Vantroende og Vrangtroende stærkt blandede Egne. Det behøver næppe at siges, at de her anførte Tal for Tiden ere blevne baade 2 og 3 Gange større.

Til at udbrede Guds Rige i dette umaadelig store Omraade, betjener Propagandaen sig af sine *Missionærer*. Den fornemste Anstalt til deres Uddannelse ejer den i det ovennævnte Propaganda-Kolleg (Collegium-Urbanum) i Rom; men ved Siden af dette gives der ogsaa en Række andre Missions-Seminarier baade i Rom og i andre Lande, og i Forening med Verdenspræsterne tage ogsaa Ordenspræsterne ivrig Del i Missionsgjerningen. Disse Missionærer ere Propagandaens Arbejdere: den kristelige Tros og Civilisations Sendebud, Soldater, som Rom udsender, for at erobre Verden for Guds Rige, ikke med List og Bedrag, med Ild og Sværd, men ved Sandhedens Ord og Overbevisningens Kraft, med offervillig Hengivelse, med deres Blod og Liv. Hvem véd ikke, hvorledes Missionsmarken er bleven vædet og frugtbargjort af utallige Trosvidners Blod, ligefra *Propagandaens første Martyr, den h. Fidelis af Sigmaringen*, indtil de i vore Dage faldne Ofre i Kina? Det er saaledes sandt, at »*Kirkens Herligheder ere dens Missioner*«! Og spørge vi, hvor Nøglen ligger til disse storartede Resultaters Hemmelighed, saa maa man svare, at den sandelig ikke ligger i det Tryllemiddel, som Penge og de Mægtiges Gunst ellers forskaffer; thi

i saa Fald vilde Hedningeverdenen for længe siden være bleven anglikansk. *Propagandaen* har højere Midler og Kræfter til sin Raadighed, nemlig Sandhedens Magt, den Helligaands Bistand og Guds Alt overvindende Naade.

Literatur.

Til den religiøse Oplysnings Fremme Nr. 3.

Den h. Frants af Assisi, I.

Et Livsbillede ved Fred. Esser.

—o—

Lic. Ussings Bog om »Frants af Assisi« er ikke tænkt som et Angreb, tværtimod, Forf. er en stor Beundrer af den elskelige katholske Helgen, og hvad han har skrevet om ham, bærer paa mange Steder tydelige Præg af denne hans oprigtige Beundring. Men hans Opfattelse af den h. Frants' Aand og Livsgerning er baseret paa hin grundfalske Forestilling, Protestantismen har dannet sig om den katholske Kirke og katholsk Aand og Liv, og som da nødvendigvis maa føre til forkerte Domme om enhver, der paa en fuldkomnere Maade har optaget Kirkens Aand i sig og afspejlet den i sine Gerninger; og derhen maa jo den h. Frants regnes som en af de ypperste.

Nærværende Brochure prætenderer nu ikke at være en Gendrivelse af alle de vrangte Forestillinger, der gøre sig gjældende i Ussings Bog; den vil »fremstille den h. Frants' Liv objektivt efter Kilderne« og kun i nogle Anmærkninger rette de betydeligste Urigtigheder i U's. Fremstilling. Livsbilledet er gennemført indtil Franciskanerordenens Stadfæstelse ved Kirken. Det læser sig let og behageligt, og man føler sig kun fristet til at spørge: »Hvorfor ere Grænserne dragne saa snævre, at de kun kunne rumme saa faa af de smukke

Træk, hvorpaa denne Helgens Liv er saa rigt?« Blandt Anmærkningerne skulle vi kun gjøre opmærksom paa dem til Side 16 og 18 som særdeles vigtige til at bedømme den h. Frants' fulde Overensstemmelse med sin Kirkes Aand.

Brochyren afslutter med et i kraftige Træk tegnet Tidsbillede, der godtgjør den h. Frants' og hans Ordens providentielle Stilling indenfor Kirken og hans Samtid. Gid vi snart maa faa Fortsættelsen af dette yndige Helgenliv.

E. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Med det islandske Postdampskib »Laura«, Kapt. Christiansen, forlod i Lørdags, den 9. November, højærv. Kapellan *Otto Gethmann* Hovedstaden, for at begive sig til Island, hvor han af den højærværdigste Apostoliske Vikar er bleven ansat som anden Præst ved den lille Menighed, der findes paa denne sagnrige Ø. Pastor Gethmann er Søn af Regeringsraad G. i Münster og har, efter at være bleven præsteviet i Aar, anmodet vor højærværdigste Biskop om Optagelse blandt hans Gejstlige, idet han altid har følt sig navnlig kaldet til at virke i Missionsgjerningen. Den unge Præst, som har opholdt sig her en Uges Tid, er ifølge Telegram lykkelig ankommen med »Laura« til Granton i Skotland, hvorfra Rejsen fortsættes til Færøerne og Island.

Den 27. September d. A. rejste, som bekjendt, allerede højærv. Pastor *Johannes Frederiksen* med »Thyra« til Island og er ifølge Brev lykkelig ankommen til Reykjavik efter 29 Dages Rejse, idet Skibet dels sejlede rundt omkring hele Øen, — hvorved Pastor Frederiksen fik Lejlighed til strax at aflægge et Besøg

hos en i Akureyri paa Nordlandet bosiddende katholsk Familie — dels blev forsinket en Uge af Storm.

Vikariatet har i Reykjavik en Ejendom ved Navn »*Landakot*«, som er en af Byens skjønneste Ejendomme og behersker hele Omegnen i en vid Kreds. I Ejendommen er indrettet en Præstebolig, som er bleven restaureret og udvidet, og et Kapel, som agtes restaureret næste Sommer. Siden Abbé *Boudoins* Død i Halvfjerdsene har ingen Præst boet til Stadighed paa Island, men Katholikerne her saa vel som paa Færøerne bleve regelmæssig besøgte af en Præst fra Danmark.

Bremen. Flere meget gamle *Bispegrave* har man for nylig opdaget i Domkirken. En Stenkiste indeholdt de jordiske Levninger af den i 1101 afdøde Ærkebiskop *Licmar*, hvis Ornat endnu var kjendeligt, men strax faldt sammen ved den mindste Berørelse. En Blyplade med en Indskrift meddelte, at han har ladet Domkirken opføre, efter at den gamle var nedbrændt i Aaret 1088.

En anden Grav indeholder sandsynligvis de jordiske Levninger af den i Aaret 789 afdøde Apostel *Willehad* eller af hans Efterfølger *Willerich*. Man har endnu ikke tydet Indskrifterne. Kisterne ville atter blive bisatte i Kirken efter endt Restauration.

Spanien. I Spaniens bekjendte »Evangelisator«, Pastor *Fliedner*, som vi for nylig omtalte, er uden Tvivl en Æventyrdigter af første Rang gaaet tabt. Kjerteminde-Præsten Mejers rørende Historier i »Den indre Missions Tidende« ere ligefrem det bare Vand i Mod-sætning til Pastor *Fliedners*. Her en Prøve:

»En af vore Kolportører kom til en lille Landsby (i Spanien). Han har der den Lykke, at sælge en stor Bibel. Det ser Præsten. Han river Biblen ud af Mandens Haand og raaber: Disse *Djævlbøger* tør ikke komme ind i vor Landsby. Folkene høre Tale om Djævlbøger, de tage Stene og Knipler og forfølge den stakkels Sælger, som maa flygte. Efter syv Ugers

Forløb kommer han tilbage. Det er allerede Aften og han vover sig ikke ind i Landsbyen. Endelig tager han Mod til sig, haabende, at man ikke skal kjende ham. Men den første Mand, han møder, standser ham med de Ord: »Er det ikke Dig, som sælger Bøger?« Lyve kan han ikke, derfor tilstaar han: »Jo, jeg er Manden«. »Saa kom herind i vor Landsby, vi ville have alle dine Bøger«. Han forstaar det ikke og spørger forundret: »Folkene, som før vilde stene mig?« »Ja, det er nu blevet anderledes; nu ville vi have dine Bøger«. Hvorledes var denne Forandring sket? En Urtekræmmer havde taget Biblen op og indviklet sine Varer i den, og paa denne Maade vare alle Bladene gaaede igjennem hele Byen. Det store og smukke Tryk havde tilskyndet til Læsning. Saa læste man nu de smukke Historier i Biblen, som *Folkene aldeles ikke kjendte*, den smukke Historie om Anna og Samuel, som greb Luther saa meget, da han første Gang læste den i den *lænkebundene Bibel* i Augustinerklostret. Manden har solgt alle sine Bøger i Landsbyen, og da han gik, var hele Landsbyen opfyldt af den nye smukke Tro«.

De Fliednerske Don Quixoterier have alle den Egenkab, at de *savne Navnet paa de Steder*, hvor de underfulde Æventyr ere passerede. Ellers kunde maaske En eller Anden føle sig fristet til at anstille Undersøgelser om deres *Sandhed*. Det protestantiske Publikum, som paa hans nuværende Rund- og Tiggerrejse i Tyskland bliver opvartet med disse Røverhistorier, er sandelig til at beklage. Forøvrigt har Pastor Fliedner ikke saa faa Aandsbeslægtede ogsaa her i Danmark.

Rom. I Anledning af det forestaaende *Konsistorium*, i hvilket forskjellige Kardinaler ville blive udnævnte, turde følgende Notitser være af Interesse. Leo XIII. har siden sin Tronbestigelse i alt udnævnt 98

Kardinaler, af hvilke nu kun 49 ere i Live. Af de 123 Kardinaler, som Pius IX. udnævnte, af hvilke 60 overlevede ham, ere nu kun 9 i Live. Til disse 9 hører den nuværende Pave. Den ældste Kardinal staar i sit 90 Leveaar og har i 38 Aar været Kardinal. Blandt de Andre staa fem mellem det 80. og 90., sytten mellem det 70. og 80., fire og tyve mellem det 60. og 70., syv mellem det 50. og 60., tre mellem det 40. og 50. Leveaar. To af de nulevende Kardinaler ere ældre end Leo XIII., som den 27. November nøje opnaar den Alder, i hvilken Pius IX. døde, nemlig 85 Aar 8 Maaneder og 25 Dage. Blandt de 57 Kardinaler findes 32 Italienerne og 25, som høre til andre Nationer, nemlig 5 Franskmænd, 5 Tyskere, 2 Østerrigere, 2 Portugisere, 2 Spaniere, 2 Ungarer, 1 Belgier, 1 Englænder, 1 Irælænder, 1 Polak, 1 Kanadier, 1 Nordamerikaner og 1 Australianer. I Kardinalskollegiet ere følgende *Ordenssamfund* repræsenterede: Benediktinerne af 3, Döminikanerne af 2, Jesuiterne af 2, og Franciskanerne, Observanterne, Kapuzinerne, Barnabiterne og Oratorianerne hver af et Medlem.

— Kardinalskommissionen, som beskæftiger sig med de østerlandske Kirkers Gjenforening, afholdt for nylig i Vatikanet under den h. Faders Præsidium et Møde, der varede tre Timer, uden at den 85aarige Pave Leo XIII., som uafbrudt ledede de vigtige Forhandlinger, følte sig i mindste Maade anstrængt; et Bevis paa, at den h. Fader befinder sig fuldkommen vel.

Kina. Den første *kinesiske Gesandt*, som er *Katholik*, er Gesandten i Paris, *Tsching Tschang*. Hans Familie har allerede for 200 Aar siden antaget den katholske Religion.

Amerika. *George W. Davidson*, kjendt som Broder Aloysius, har taget sin Afsked som Præsident for »den barmhjertige Samaritans Forening«, der er knyttet til den protestantiske (episkopale) »Vor Frelsers Kirke« i New York, og er bleven optagen i den katholske »St. Laurentius Kirke« i samme By. Ifjor grundlagde han

den ovennævnte Forening, hvis Medlemmer aflægge de katolske Ordensløfter og tage sig af Sygeplejen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 17. November. 24. **Søndag e. Pintse.** Marias Oftring. — 18. **M.** St. Peterskirke's Indvielse i Rom. — 19. **Ti.** Elisabeth, Enke. — 20. **O.** Felix af Valois, Bekjender. — 21. **To.** Marias Oftring (fejredes i Søndags). — 22. **F.** Cæcilia, Jomfru og Martyrinde. — 23. **L.** Klemens, Pave og Martyr.
Søndag den 24. November. 25. og sidste **Søndag e. Pintse.** Johannes af Korset, Bekjender.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer i Dag (Søndag den 17. Nov.) den h. Stanislaus Fest med **Fælleskommunion** Kl. 8¹/₂ i Jesu Hjertes Kirke. — Kl. 6 Aften: højtidelig Gudstjeneste i St. Ansgars Kirke med **Prædiken** og **Optagelse af de nye Medlemmer.**

Jesu Hjertes Kirke. I de kateketiske Foredrag, som holdes hver Onsdag Aften Kl. 8 i Jesu Hjertes Kirke, paabegyndes nu en Række forklarende Oplysninger om Skriftemaalets h. Sakramente i den katolske Kirke.

Elisabethforeningen. I Anledning af den h. Elisabeths Fest tilfælde, ligesom i Fjor, Søndag den 24. Nov. **samtligesamlede** **Kollekter** i St. Ansgars Kirke, Rosenkranskirken og St. Josefs Hospitals Kirke Elisabethforeningen til Bedste for forældre-løse Børn.

Mandag den 18. Nov. holdes Bestyrelsesmøde Kl. 4 i Præsteboligen ved St. Ansgar.

Unio. Søndag den 17. Nov. Kl. 9 Aften holder højærv. Pastor Breitung Foredrag i Foreningens Lokale.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49):

G. Rippel: **Den katolske Kirkes Skønhed**, folkelig fremstillet i dens religiøse Skikke og Ceremonier. 2den danske Udgave ved E. Lund. 520 Sider. Pris heftet 2 Kr. 25 Øre.



Lørdag den 9. ds. afgik ved Døden, vel forberedt, min kjære Stedmoder, Enke **Laurine Rasmussen**, i en Alder af 74 Aar og efter halvandet Aars smertefuldt Sygeleje. Den kjære Hensøvede anbefales til Menighedens Forbøn.

Begravelsen finder Sted Søndag den 17. ds. Kl. 12¹/₂ fra Kapellet paa katolsk Vestre-Kirkegaard. R. I. P.

J. C. O. Rasmussen, Typograf.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtagse paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13. 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. 1. S.

N^o 47.

Søndagen den 24. November.

1895.

Indhold: Et Navn — en Gjendøber. Det ulykkelige Armenien. En polsk Bekjender-Biskop. Efterretninger fra Ind- og Udland: Wien. Bulgarien. England. Erankrig. Assisi. — Bekjendtgjørelser.

Et Navn — en Gjendøber.

—o—

En unavngiven Indsender med det drabelige Mærke »En Protestant« hari en »rørende from«, »sødt klingende«*) Artikel i »National-Tid.« m. fl. Blade den 7. d. M. produceret sig som *Gjendøber*: Han afgiver den peremptoriske Erklæring, at Navnet paa den af Monseign., Biskop v. Euch den 3. d. M. indviede Jesu Hjærte Kirke i Stenosgade i daglig Tale »vil blive og bør være Jesuiterkirken«.

Men da bemeldte Indsender ganske vist ligesaalidt har bekostet denne Kirke, som han af nogen Vedkommende har faaet Anmodning om at gjøre sig den omtalte Ulejlighed, er han endnu skrappere end de almin-

*) Disse og de følgende med Citationstegn fremhævede Udtryk ere tagne af dem. Anouymen bruger om sin Modpart.

delige Gjendøbere; thi disse give sig dog ikke af med at døbe Andre end dem, der selv ønske det. Ja, var hans Evne ligesaa god som hans Villie, da maatte han nærmest sættes i Klasse med de brave Idrætsmænd, som i Amagertorvs lystige Nætter døbte Negeren under Storkereden.

Men disse gemytlige Herrer vare en Del mere godmodige og mindre ukristelige end »Protestanten«, thi de havde utvivlsomt ikke til Hensigt at gjøre Negeren sort. »Protestantens« Daab, den gaar derimod ud paa af alle Livsens Kræfter at sværte Jesuiterne, og det fordi de i disse Tider, hvor Svindelen har ladet Spekulationshuse og Forlystelsessteder etc. skyde op som Paddehatte, have vovet til Herrens Ære at opføre en af de smukkeste Bygninger i Nordens Athen. Han henviser ligefrem til det Had og den Uvillie mod Jesuiterordenen, som unægteligen findes ikke blot hos Bismarck og deslige »ærlige Mæglere«, men i Kraft af en stærk Kulsviertro ogsaa hos saamange Mennesker, hvis Viden er mere eller mindre mangelfuld.

Aandrigt og fint er dette vel ikke, men lad gaa! For *saa* vidt holder »Protestanten« sig dog paa en slagen Landevej, selv om denne just ikke er meget tiltalende ved Andet end sin Brede (Matth. 7,13), eller for at bruge et Udtryk, hans Forbillede Bismarck yndede meget i den Tid, han var ved Fadet, sin Latitude. Men denne rare Vej har den fæle Egenskab, at de, der følge den, aldrig ret kunne se, hvorhen den fører, og for »Protestantens« Vedkommende har den saaledes ført ham ud i en styg Sump, hvor han sidder fast: Han har nemlig rent glemt det af Bismarck sikkert godt kjendte gamle Ord: »Løgn er da ogsaa en *Videnskab*, sagde Fanden« etc. Og vil man den fra Frelseren nedarvede Kirke til Livs, saa maa man virkelig nøje have studeret Systemet af de *gængse* Usandheder og ikke variere disse for dristigt. Men det af »Protestanten« ser-

verede Referat om, hvad der er Romerkirkens Lære, er en *aabenbar* Røverhistorie. At vor Kirke — som han siger — skulde lære, at »Frelserens Barmhjærtighed ikke er større, end at Syndere næppe tør haabe Naade af ham, dersom han ikke først kan blive bevæget dertil ved Forbøn af sin Moder og de andre Helgener«, det er slet og ret *Usandhed*. Kirken lærer ene og alene, at det er ret og heldbringende at ære og paakalde Guds Moder og hans andre Hellige. Og hvor forskjellig denne Lære er fra den, »Protestanten« tillægger Kirken, det maa vel endog denne selv kunne indse, hvorvel jeg ganske vist ikke tør beskyldes ham for at være »snild som Slangerne«.

Ligesaa urigtig er hans Paastand om, at Navnet »Jesu Hjærte Kirke« nu skulde være en snild Opfindelse af Jesuiterne her. Nej, det er i de senere Tider blevet meget almindeligt at give katholske Gudshuse dette Navn, hvad der saaledes ogsaa er Tilfældet med en af de i hele den civiliserede Verden mest bekjendte nyere Kirker, den paa Montmartre, der er bleven opført i Anledning af Pariserkommunens Raseri mod Kristendommen og har kostet over 30 Millioner Francs, som ere indkomne fra hele det katholske Frankrig.

Men endog i sin Antagelse om, at der skulde være noget forskrækkeligt i, at en Kirke kaldtes Jesuiterkirken, tager han storligen Fejl: Thi, som han vilde kunne se i Bådecker og lignende Bøger, i gode katholske Byer er det meget almindeligt, at Ordenens Kirke kaldes saaledes, men istedetfor at antyde mindste Uvilje, er dette kun et Tegn paa den Anseelse, Ordenen nyder. (Naar saaledes en Andagts- eller anden Bog i katholske Lande udgives af en Jesuit, skal Forlæggeren nok vogte sig for at skjule denne Egenskab hos Forfatteren, eftersom det er en bekjendt Sag, at den i høj Grad fremmer Salget.)

Da jeg nu har paavist Urigtigheden af hver en-

kelt af de forskjellige Paastande, hvorpaa »Protestanten« har bygget Hovedpunktet i Artiklen, den noble Insinuation om, at det skulde være *af Hyklerer* Ordenen har valgt det omtalte Navn, saa falder da ogsaa den fuldstændigt til Jorden.

Og denne Insinuation er derfor i og for sig slet ikke snild, men kun snedig: De Tusinder og atter Tusinder af Mænd, — for en Del af de højeste Samfundsklasser eller af rige Familier, — som indtræde i Jesuiterordenen, hvis store Begavelse og Dygtighed altid har været anerkjendt af Alle, de *opofre ikke blot* Alt, hvad gode Mennesker ellers kunne sætte Pris paa her i Verden: den Lykke at stifte Familie, Samlivet med Slægt og Venner, Adgangen til at vinde Ære*) og Gods, deres Fædreland, ja Retten til selv at raade over deres Person, — *men de maa ovenikjøbet* for at faa Adgang til al denne Forsagelse præstere en Del mere Arbejde, end de Allerfleste paatage sig for at gjøre Lykke i Verden: efter først at have erhvervet sig almindelig Skoledannelse, maa de studere i 7 til 11 Aar, og det en Del flittigere end Folk i Almindelighed!

Ja, holder »en Protestant« virkelig det at hykle for en saa tillokkende Livsgjerning, at Lysten dertil skulde kunne faa saadanne Mænd til at gjøre saadanne Opofrelser, og tror han, at Hykleriet i Længden kan tilfredsstille disse saaledes, at deres Liv alt her i Verden kan være en Del gladere end saamange af de lykkeligst stillede Verdensmenneskers?

Eller er hans Artikel ikke et nyt Exempel paa Rigtigheden af den gamle Erfaring, som hans Medprotestant, Deisten Göthe skal have udtalt saaledes: »Vi

*) Ifølge Ordenens Regler kunne de ikke aspirere til de højere Stillinger i Kirken, som kun ganske undtagelsesvis og meget sjældent — saa at sige — paatvinges dem af Paven og da af den Vedkommende kun modtages som en Byrde, ligesom heller ikke nogensinde en Jesuit er bleven Pave.

ere vante til. at Folk haane det, som de ikke fatte«; jævnf. Rævens Ytring om Rønnebærrene!

Ligesom Artiklen forøvrigt i det Hele minder en Del om H. L. Martensens »Katholicisme og Protestantisme«, saaledes ligner Begyndelsen af den sidste lange Periode deri meget den særegne Stil, denne benyttede i sine Skrifter og Prædikener (ikke i almindelige Breve), og der er derfor Grund til at formode, at Indsenderen maa være en Præst i Folkekirken. Er denne Formodning rigtig, at en Mand i denne Stilling endnu i det Herrens Aar 1895 tør paatage sig slig Gjerning, og det under Anonymitetens Kaabe, da er det et sørgeligt Tidens Tegn.

C. J. W.

Det ulykkelige Armenien.

—o—

Det armeniske Spørgsmaal har ophørt med at være et nationalt, ja, om man vil, internationalt Spørgsmaal. Det er blevet et Spørgsmaal, som maa lægge Beslag paa ethvert Menneskes Interesse, saafremt man har en Smule menneskelig Følelse i sit Bryst. Tyrkerne synes at have givet Afkald paa en saadan Følelse. Med den dybeste Medlidenhed læser man om de grusomme Skjændselsgjerninger, under hvilke de ulykkelige Armeniere maa lide. Disse blodige Forbrydelser ere ikke blevne begaaede mod Barbarer — Barbarer ere de, som have begaaet dem — men mod en ædel, gudfrygtig, berømmelig Race. Armenierne ere den ældste og reteste Race, som har tilhørt Kristendommen fra de ældste Tider af, stedse have de været deres Religion trofast hengivne, trods al Modstand og alle Forfølgelser, men netop paa Grund af denne trofaste Hengivenhed mod deres kristne Tro have de ogsaa altid været ud-

satte for de blodigste Undertrykkelser. Irland og Polen have maattet lide meget for Troens Skyld, men disse Lidelser ere intet at regne mod Armeniernes. Det er jo forholdsvis ikke saa længe siden, at Forfølgelserne i Polen begyndte, Forfølgelserne i Irland have allerede varet længere; men Armenien var midt i Kampen, længe førend Irland vandt sin stolte Titel »De Helliges Ø«.

Henimod Aaret 480 arbejdede Kongen af Persien, Perozes, ligesom i vore Dage den tyrkiske Sultan, paa at udrydde de kristne Armeniere eller at omvende dem til Zoroasters Lære. Overbevist om, at baade det ene og det andet var en Umulighed, anvendte han efter den nestorianske Biskop Barsumas af Nisibis Raad alle sine Kræfter paa, at faa dem til at opgive deres Forening med den katholske Kirke og at blive Nestorianere; idet han gik ud fra, at Skridtet fra Heresi til Hedenskab var langt kortere og lettere end fra Katholicismen til Hedenskab. Kongen gav Barsumas uindskrænket Fuldmagt i dette Øjemed. Han begyndte, som saamange andre listige Forfølgere i Aarhundrenes Løb have begyndt, naar det gjaldt om at underminere Religionen. Et Dekret blev offentliggjort, som ophævede Cølibatet blandt de Gejstlige. Som Heresiarkerne i det 16. Aarhundrede gik han selv i Spidsen, idet han giftede sig, i Haab om, at en hel Procession af armeniske Præster skulde følge efter. Men han tog fejl; de armeniske Gejstlige nægtede alle at følge ham og appellerede til deres Metropolitan af Seleucia imod ham. Barsumas blev exkommuniceret. Renegaten sendte Dekretet til Kong Perozes, som befalede, at Ærkebiskoppen skulde ophænges ved Ringfingeren i en Galge og piskes ihjel.

Patriarken af Armenien, Kristoffer, indsaa, efter at 7700 katholske Armeniere vare faldne som Ofre for Forfølgernes Raseri, at der kun blev tre Ting tilbage

at vælge imellem, nemlig Frafald, Udryddelse eller Kamp, og han besluttede at vove det sidste. Han udsendte en Skrivelse til Alle, som stode under hans Jurisdiktion, og meddelte dem sin Beslutning, idet han opfordrede dem til at være rede til at dø Heltedøden, dersom det var nødvendigt, ligesom saa mange af deres Forfædre i Løbet af de to foregaaende Aarhundreder. En almindelig Rejsning var Følgen, og i Aaret 481 sloge de Perserne og jogle dem ud af Landet. Aaret efter fornyede Perozes Angrebet, men, skjønt han mødte med en talrig Hær, blev han dog atter fuldstændig slaaet af de forenede Armeniere.

Armeniernes »Judas Makkabæus« var Vahan, en Slægtning af den kejserlige Familie i Kina, som havde søgt og fundet et Tilflugtssted i Armenien. Han benyttede sig af Sejren med stor Energi. Indtil Perozes Død i Aaret 484 holdt han tappert ud mod alle persiske Stridshære. Perozes Efterfølgere vovede ikke at optage Kampen mod den Kæmpemagt, som et helt Folks Beslutning om hellere at dø end at fornægte deres Tro havde dannet, og Vahan opnaaede derfor en ærefuld Fred.

Da Helten holdt sit Indtog i Dovin, Armeniens Hovedstad, blev han modtaget af Patriarken og Gejstligheden i højtidelig Procession og ført til Domkirken, hvor hele Byen tog Del i den højtidelige Taksigelse til Sejrens Gud, som havde forskaffet Armeniens Folk Friheden. Som en ægte kristelig Helt viste Vahan sig ved denne Lejlighed. Den guddommelig Bistand og sine tapre Soldaters Udholdenhed tilskrev han Sejren og som Bevis herpaa nedlagde han paa Altret det Sværd, der havde hjulpet ham til saa megen Berømmelse.

Man har vænnet sig til at betragte de østerlandske Nationer som halv-barbariske — i Virkeligheden ere de det næsten ogsaa alle — men det har ikke altid været saaledes, og det er heller ikke Tilfældet i vore Dage

for de faa Nationers Vedkommende, som ere vedblevne at være Kristne, til Trods for Muhamedanernes brutale og forfærdelige Aag, som holder dem nede. En fremragende Plads blandt disse Nationer indtager Armenien, skjønt det er omgivet af Muhameds Efterkommere. Ikke blot ere Armenierne berømte paa Grund af deres Troskab mod den katholske Religion og fordi de have forstaaet at hævde en Civilisation, der overgaar alle Nabolanden; men de have ogsaa stedse været fremragende paa Grund af deres Virksomhed paa Agerdyrkingens, Literaturens, Videnskabens og Kunstens Omraade, kort sagt i Henseende til Alt, hvad der gjør en Nation berømt. Havde det tyrkiske Aag ikke svækket Nationens Energi og udtømt alle dens Hjælpekilder, vilde den sandelig ikke staa tilbage for nogensomhelst Nation i Verden.

Medens det øvrige Europa kæmpede mod barbariske Horder — mod Gotherne, Vandalerne, Herulerne, Tartarerne — som Armenien nu kæmper mod sine Undertrykkere, dyrkede Nationen, i de korte Mellemlum mellem Forfølgelserne, alle Fredens Sysler med et overordentlig Held. Literære Skatte, som Europæerne nu ingen Anelse have om, laa skjulte i Syrien og det gamle Armenien. Det romerske Martyriologium alene — for ikke at tale om det Græske og det Syriske — indeholder Meddelelser om Skarer af Hellige, af Martyrer og Bekjendere i Armenien. Der var den h. Gregor Illuminator, som i Henseende til Lærdom ikke har mange Ligemænd blandt de øvrige Nationer. Den h. Jakobus, kaldet den Lærde, Biskop af Batræ, forsvarede i 72 Aar den katholske Tro imod Nestorianerne og Eutychnianerne. Han døde i Aaret 522 efterladende talrige Værker i det syriske og armeniske Sprog, som ere berømte baade paa Grund af deres smukke og veltalende Stil og Tankerigdom og rene katholske Lære. En anden stor Helgen, som levede paa samme Tid som

Jakobus, var den h. Isaak, Biskop af Ninive, som nedlagde sit Embede for at kunne drage ud i Ørkenen og blive Eremit. Herude skrev han fire Bøger om Klosterlivet, og man saa op til ham som til et Mønster for alle de øvrige Eneboere.

En anden fremragende Forfatter fra samme Aarhundrede var Johannes Sabbas, som har efterladt sig forskellige lærde Værker om Mysticisme. Kirkehistorien meddeler Navnene paa mange andre. Den profane Literatur lod sig vanskeligere bevare gennem Aarhundreder udenfor Klostrene, men den findes dog i tilstrækkelig Mængde til at overtøde os om Forfatternes glimrende Talenter og om Nationens fremskredne Danelse.

En stor Del Armeniere hylde i vore Dage Nestorianernes Vranglære, men de Uneredes, d. v. s. med den katholske Kirke forenede Armenieres Antal er heller ikke ringe, og blandt de skismatiske Armeniere er der, som saa mange andre Steder i Orienten, glædelige Symptomer tilstede, som varsle godt om en fremtidig Gjenforening med den gamle Moderkirke.

En polsk Bekjender-Biskop.

—o—

Alle, som med Interesse og Sympathi have fulgt den katholske Kirkes Skjæbne i Rusland, ville med Ærbødighed mindes Msgr. *Felinski*, »Bekjender-Ærkebiskoppen« af Warschau, som for nylig afgang ved Døden i Bispeboligen i Krakau, hvor han var bleven plejet med Omhu under sin langvarige Sygdom. I 25 Aar maatte denne Biskop leve i Landsforvisning i Jaroslaw i Central-Rusland. For et Par Aar siden blev han sat paa fri Fod, og han fandt da et Tilflugtssted i østerrigsk Polen, i hvis Hovedstad, Krakau, han siden nød sine

polske Landsmænds Gjæstfrihed. De 25 Aars Landsforvisning til det ostlige Ruslands kolde Egne havde undergravet Ærkebiskop Felinskis Helbred, men aldrig været i Stand til at svække hans Aand eller ødelægge hans Ungdoms Idealer. Han vendte tilbage til Hjemmet med den samme usvækkede Tillid til sit Fædrelands Fremtid, som havde besjælet ham, da han første Gang traadte indenfor Domkirkens Dørtærskel i Warschau og da han senere, bevogtet af Gendsdarmer tiltraadte Rejsen til Jaroslaw. Han hørte aldrig op med at arbejde for sit Fædreland. I de sidste Leveaar virkede han i Stilhed, men med megen Frugt, blandt Ruthenerne, idet han befæstede dem i deres katholske Traditioner og opfordrede dem til at slutte sig noje sammen med den polske Befolkning. Hele Nationen sørger over hans Bortgang, og han vil altid indtage en Hædersplads i det polske Folks og i den katholske Kirkes Historie.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Wien. Kejserstaden ved Donau befinder sig for anden Gang i Løbet af kort Tid i en ophidset Tilstand, idet Hofraad *Dr. Lueger* for anden Gang med 92 Stemmer mod 45 blanke Stemmesedler er bleven valgt til *Borgmester*, og Statholderen over Nedreøstrig har i det samme Valgmode atter paa Regeringens Vegne *opløst det nyvalgte Kommunalraad*. Regeringen, kunde efter at den havde ladet sig tage paa Slæbetoug af tyske og ungarske Jøder og Jødevenner og havde truet med en saadan Oplosning, saafremt *Dr. Lueger* blev gjenvalgt, ikke handle anderledes; den kunde ikke mere vende om; enten maatte den eller *Lueger* falde. Det drejer sig imidlertid her ikke om noget *Personsspørgsmaal*, som de liberale Blade skrive, men om et *System*.

Dr. Lueger, der er en Mand, hvem Modstanderne endog rose for hans udmærkede Dygtighed og som Viceborgmester ikke har fremkaldt nogensomhelst Dadel, repræsenterer nemlig *den opvaagnende katholske og kristelige Bevidsthed*, som efter mange Aars Dvale nu vil løsrive sig og Landet fra Jødeliberalismens kvælende Omfavnelser.

Regeringen vil Kampen, den vil holde den kristelige Aand nede, og derfor vil den nu ogsaa faa den »friske og muntre Kamp«, som Dr. Lueger skal have sagt. Wien, det kristelige Wien, Hs. apostoliske Majestæts Hovedstad, staar ved Begyndelsen af en ny, verdenshistorisk og afgjørende Kamp. To Aarhundreder ere henrundne, siden det kristne Navns Arvefjendes Magt blev brudt mod Wiens Mure. Med en Jærning havde Tyrkerne indesluttet den gamle Kejserstad. Hvad vilde der være bleven af den og af Habsburgs Arvelande, saafremt Kara Mustafa var trængt ind i Stefansdomkirken! Men det kristelige Wien var stærkere end Storvezirens Jærnmagt. Trodsende alle Brescher og Miner bøjede den tapre Stahremsbergs Mod sig ikke, og udefra nærmede Hjælpen sig under den tapre polske Konge Sobieskis Anførsel. Saaledes viste Wien sig som et Bolværk for det kristelige Navn; og det vil ogsaa vedblive at være det. Netop i dette Øjeblik, i hvilket den tyrkiske Arvefjende synes at ligge i en Dødskamps sidste Trækninger, som begyndte foran Wiens Mure, ruster det kristelige Wien sig til den afgjørende Kamp med den anden Arvefjende, den *jødisk-liberale Penge- og Verdensmagt*. Lad ogsaa disse moderne Janitscharer vende sig mod det kristelige Wien. De gamle berømte Bastioner, mod hvilke Tyrkernes Magt blev brudt, ere rigtignok faldne; men en Mur, der er fastere end Staal og Sten, danne i vore Dage *Wiens kristelige Mænd*, som Skulder ved Skulder holde sammen under en kristelig Mands, en overbevisningstro

Katholiks Anførsel, og de ville vide at frelse et kristeligt Wien for deres Kejser og for Europa.

Bulgarien. I »Vasalstaten« Bulgarien er Komedien, som skal forberede *den lille Prins Boris »Gjendaab«*, bleven ført en Akt videre. Prins Ferdinand har taget imod Sobranjens Adresse, som fordrer Gjendaaben, og holdt en rørende Tale om den frygtelige Samvittighedskamp, som dette Spørgsmaal bereder ham. Paa en diplomatisk Maade har han udtalt det Haab, at det skal lykkes ham at overvinde de endnu bestaaende Vanskeligheder (d. v. s. Moderens og Parma-Familiens Modstand). Det *betingede* Løfte er allerede slemt nok; Fyrsten forraader sin Kirke, sætter sin egen og Sønnens Sjælefrelse paa Spil, opofrer sin Ære og opnaar efter al Sandsynlighed dog ikke Ruslands Naade og sit Dynasties Anerkjendelse. Vi havde tiltroet Fyrsten mere Fornuft.

Fornylig vidste Bladene at meddele, at Pave Leo XIII. havde givet Tilladelse til, at Prinsen blev døbt om efter russisk Ritus. Det er naturligvis Usandhed fra Ende til anden. Ingen Pave er i Stand til at give en saadan Tilladelse, fordi Daaben overhovedet ikke kan gjentages uden Vanhelligelse af Sakramentet, og en Gjendaab vilde være et Sakrilegium.

Art. 38 i den bulgariske Forfatning bestemte — som en lignende i den rumænske Forfatning — at Fyrsten skulde tilhøre den »orthodoxe« græske Religion, henholdsvis skulde den første Fyrste lade sin Tronfølger opdrage i denne Religion, det vil med andre Ord sige, Religionsfriheden, som ifølge Berliner-Traktaten er tilsikret alle Bulgarer, gjælder *ikke* for Fyrsten og hans Familie. Efter at den katholske Prins Ferdinand havde giftet sig med en katholsk Prinsesse af Parma, indtraadte Spørgsmaalet om de forventede Børns, navnlig Tronfølgerens Religion. Stambulow vidste at finde en Udvej, som i det mindste hjalp ud over de første Van-

skeligheder; han satte i den store Sobranje (Rigsdag) en Forfatnings-Forandring igjennem i Henseende til Artikel 38, som bestemte, at først den næstfølgende Tronfølger skulde høre til den græske Religion. Dermed var Religionsspørgsmaalet angaaende Prins Ferdinands Efterkommere skudt to Decennier frem i Tiden. Den store Sobranje viste sig beredvillig til at foretage den foreslaaende Forfatnings-Forandring, og i hele Bulgarien hørte man ikke en eneste Røst, som udtalte sig imod den. Det faldt Ingen ind, at ville bringe Prinsen og hans Familie i en Samvittighedsklemme, og da Prins Boris var født, jublede Alt Fyrsteparret og Tronarvingen i Møde, og Ingen knurrede, da denne Sidste modtog Daabens hellige Sakramente af den katholske Ærkebiskop Menini. Hos det bulgariske Folk var der aldeles intet Ønske tilstede om at se Tronarvingen træde over til Skismaet; dette Ønske, for saa vidt det i Øjeblikket er tilstede, blev paa en kunstig Maade fremkaldt i de sidste Maaneder med alle mulige Midler af en samvittighedsløs Agitation, ganske paa samme Maade som Russervenskabet. Et saa vankelmodigt Folk yder just ingen stor Garanti for sin Troskab overhovedet mod Tronen; maaske gjør dette ogsaa Fyrsten lidt mistænkelig, da han jo senere, dersom han mistede sin Trone, ogsaa paa en vis Maade vilde komme i en komisk Situation med sin »orthodoxe« Søn i et katholsk Land — saafremt han da ikke for anden Gang vilde lade ham »omdøbe«.

England. »*The catholic Truth Society*«, et Slags engelsk »Ansgariusforening«, afholdt for nylig under Kardinal Vaughans Forsæde sit halvaarlige Generalmøde i London. Foreningen tæller 1,400 Medlemmer, som hver yde 5 Pund Sterling aarlig. Den begyndte sin Virksomhed for 10 Aar siden med en Kapital paa 60 Pund Sterling, og et Forlag, som bestod af tre til

fire religiøse Smaaskrifter. Nu ejer Foreningen 648 Skrifter, ligefra et lille Traktat paa 8 Sider indtil et tykt Bind paa flere hundrede Sider. Den aarlige Om-sætning udgjør næsten 16,000 Pund Sterling. Salget beløber sig til henved 7 Millioner Exemplarer. Foreningens Bønnebog, meddelte Sekretæren, havde nu naaet det 320de Tusind og Katekismen det 96de Tusind. »Vi rose os af,« sagde Mr. Britten, »at have vakt Sandsen for katholsk Læsning og at have skaffet Midler til Veje for at tilfredsstille den. Medens vi have søgt at tilfredsstille enhver Smag, have vi tillige altid bestræbt os for at tilvejebringe billige Bøger; og vor Hovedkatalog indeholder en Mængde Penny-Bøger, som omhandle Historien, Kontroversen, aandelig Læsning, Fortællinger, Poesi, sociale Spørgsmaal, Liturgien og mange andre videnskabelige Omraader.« Foreningen har oprettet Udsalg af sine Skrifter ved Kirkedørene og i forskellige Kvarterer af London, og Tusinder af Skrifter ere blevne solgte paa denne Maade. — Hvornaar vil en lignende Interesse vel blive vakt for vor katholske Literatur herhjemme?

Frankrig. Det officielle Organ for den franske *Frimurerloge* »Store Orient« skriver: »Broder *Felix Faure*, den franske Republiks Præsident, blev indviet til Frimurer i 1865. I 1887 opnaaede han Mestergraden, han var altid Medlem af Logen »Venskab«. Broder *Felix Faure* er nu det *ældste* Medlem af de virksomme Frimurerloger, i hvilke han holder Foredrag. I den sidste Tid holdt ogsaa den nye Finantsminister *Boumer* Foredrag. I det nuværende Ministerium er Ministerpræsident *Bourgeois* ligeledes Frimurer. Fornylig gav Logen »Lyset« en stor Fest for ham. Til Frimurerlogen høre ligeledes Ministrene *Mesureur*, *Lockroy*, *Ricard* og *Viger*. Udenrigsministeren *Berthelot* er vel ikke Frimurer, men hans Skrift: »Videnskaben og Mo-

ralen« blev anbefalet til alle Frimurerloger. — Overfor en saadan Liste behøver man sandelig ikke at forundre sig over alle de mærkelige Ting, som ske i Frankrig, navnlig ikke over, at Forfølgelserne mod Kirken voxer. Med Kardinal Gibbons af Baltimore kan man imidlertid sige: »Et Folk, der ikke bedre forstaar at hævde sine Rettigheder, fortjener det heller ikke bedre!« Men bedrøveligt er det alligevel for det skønne Frankrig.

Assisi. I Følge *Franciskaner-Ordrenens* nyeste Statistik tæller Ordenen for Tiden 16,641 Medlemmer, hvis Ordensgeneral er Pater *Aloysius af Parma*. De ere fordelte over hele Jorden i 1132 Klostre. Af disse ere 103 Noviciathuse, 206 Studentater, 29 Missions-Kollegier og 629 Sogne. 8233 Medlemmer ere Præster, 2660 Klerke med Løfter, 3282 Lægbrødre med Løfter; de øvrige ere dels Klerke- og Lægbrødre-Novicer, dels Medlemmer af den tredie Orden, som leve i Klostre.

— I Slutningen af forrige Maaned afholdt den saak. *tredie Orden* Kongres i Assisi. Modet sluttede med en højtidelig Procession, som bevægede sig fra Portiunkula-Kapellet til den herlige i Dalen nedenfor Byen beliggende Basilika »St. Maria degli Angeli«. En uhyre Mængde Pilgrimme, for Størstedelen Medlemmer af den h. Franciskus' tredie Orden, deltog i Processionen.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 24. November. 25. og sidste **Søndag e. Pintse.** Johannes af Korset, Bekjender. — **25. M.** Katharina af Alexandria, Jomfru og Martyrinde. — **26. Ti.** Silvester, Abbed. — **27. O.** Leonhard af Porto Mauricio, Bekjender. — **28. To.** Votivofficium af det allerhelligste Sakramente. — **29. F.** Ferieldag. — **30. L.** Andreas, Apostel.

Søndag den 1. December. 1. **Søndag i Advent.** Kirkeaarets Begyndelse.

Elisabethforeningen. I Anledning af den h. Elisabeths Fest tilfalde, ligesom i Fjor. Søndag den 24. Nov. **samlige Kollekt**er i St. Ansgars Kirke, Rosenkranskirken og St. Josefs Hospitals Kirke Elisabethforeningen til Bedste for forældre-løse Børn.

Onsdag den 27. Nov. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses i St. Ansgars Kirke en h. Messe for Foreningens levende og afdøde Medlemmer.

Jesu Hjærte Kirke. Hver Onsdag Aften Kl. 8: Kateketisk Foredrag om Skriftemaalets h. Sakramente.

Den katholske Syge- og Ligkasse lader læse en h. Sjælemesse i St. Ansgars Kirke: Tirsdag den 26. Nov. Kl. 7 for Skræder Valentiner og Fredag den 29. November Kl. 8 $\frac{1}{4}$ for Skomagermester Larsen.

Vincentsforeningen lader Tirsdag den 26. Nov. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læse i St. Ansgars Kirke en h. Sjælemesse for sine Afdøde.

St. Elisabeths Understøttelsesforening holder Møde Søndag den 24. Nov. Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ (efter Højmessen i St. Ansgars Kirke) i Lokalet Bredgade 67, 2. Sal o. G. -- Medlemmerne afgive Beretning om deres Virksomhed i det forløbne Halvaar og modtage nye Adresser for det kommende Kvartal.

St. Josefs Gilde. Møde for alle Brødre Mandag den 25. Nov. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften i Lokalet Bredgade 67, 2. Sal o. G. — Under Mødet vil Hr. forhenv. Sognepræst paa Fyen **M. C. Jensen** holde **Foredrag**, hvortil Alle indbydes.

Torsdag den 28. Nov. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses i St. Ansgars Kirke den aarlige Sjælemesse for Gildets afdøde Brødre.

Offentlig Foredrag.

Søndag den 24. November, Kl. 8 Aften præcis, vil Hr. forhenv. Præst i Statskirken **M. C. Jensen** i Koncertsalmet holde et **offentligt Foredrag** om „De Kristnes Gjenforening i Troen“. Entré 10 Øre. Eventuelt Overskud tilfalder den henværende Vincentsforenings Fattige. Billetter faas hos Præsterne, Unios Bestyrelse og ved Indgangen.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49):

G. Rippel: Den katholske Kirkes Skønhed,*) folkelig fremstillet i dens religiøse Skikke og Ceremonier. 2den danske Udgave ved E. Lund. 520 Sider. Pris heftet 2 Kr. 25 Øre.

Anmærkning. Vi gjøre herved opmærksomme paa, at ubemidlede Katholiker ville kunne faa denne Bog hos Præsterne til den betydelig nedsatte Pris 1 Kr. 35 Øre. Denne Begunstigelse vedvarer dog kun indtil den 1. December.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 48.

Søndagen den 1. December.

1895.

Indhold: Kirken. Bibellæsning i den katholske Kirke. De Kristnes Gjenforening i Troen. Efterretninger fra Ind- og Udland: Rusland. Rom. Tyskland. Kina. — Bekjendtgjørelser.

Kirken.

—o—

Saa mægtigt nu brydes de Tidstrømmes Bølger,
Og tusinde Vrag sig i Dybene dølger;
Dog er der mer vældig end Bølgen en Klippe,
Der selv i den haardeste Storm ej kan glippe.

Jeg ser en Bygning, paa Klippen opbygget,
Af Herlighedsskyens Glans overskygget,
Som utalte Slægters Tilflugtssted hyldet,
Om end af de brusende Strømme beskyllet.

Med knejsende Søjler og Spir saa ranke
Staar *Kirken* stolt for den undrende Tanke.
Dens Taarne de rager saa højt imod Skyen,
Dens Klokketklang lyder saa smukt over Byen.

Fra Kirken der bølger et Hav af Toner
 Om Menneskets Frelser, om vor Forsoner,
 Om Livet i Glansen af Herlighedsstaden
 Med Porte af Perler, med Guld paa Gaden.

Der skinner et Lys i Kirken inde,
 Det slukkes ej af de skiftende Vinde,
 Dets Glans ej fordunkles, mens Afgrundens Mørke
 I Verdenslivet sig breder med Styrke.

Jeg vælger det Lys, det være den Stjerne,
 Der leder mig frem fra det natdunkle Fjerne.
 Med Længsel jeg Blikket mod Kirken vender —
Jeg troer paa den Bygning, bygt af Guds Hænder.

M. C. J.

Bibellæsning i den katholske Kirke.

—o—

Ved Universitetsfesten, d. 19. Nov., holdtes Festtalen af Prof. Fred. Nielsen. og som Professor i Kirkehistorie havde han, som naturligt var, valgt et kirkehistorisk Emne, en Skildring af Tiden før Reformationen. Vi have kun Referatet i »Berlingske« at holde os til; men efter dette at dømme vare de Resultater af en videnskabelig Granskning, der bleve budte Festens Deltagere, af en meget tvivlsom Karakter, og mere end et Stykke fortjener at sættes i en klarere Belysning.

Vi ville ikke dvæle ved Professorens Udviklinger om »Helgentilbedelsen«; bortset fra dette Udtryk, som en dannet Mand, endsige en Videnskabsmand, ikke mere turde anvende, foreligger der ingen Angreb paa Dogmet, der trængte til at imødegaas. At der med Hensyn til Relikvier blev drevet Misbrug af slette eller

dumme Mennesker, skal villig indrømmes. Men da de aldrig godkendtes af Kirken, ramme slige Udkejelser ikke selve Læren.

Heller ikke ville vi opholde os ved hans Spørgsmaal: »Hvad er Aflad?» og det yderst besynderlige Svar: »Ja, der hvilede et Slør derover, Læren derom er uklar.« Det ser nøjagtig ud, som om man paa Strudsemaner stak Hovedet i Sandet for ikke at se Sandheden. Nej, Læren var endogsaa meget klar, som Prof. kunde have lært hos Janssen, *Geschichte des deutschen Volkes* I. 36., og den var nøjagtig den samme som nutildags. Dog skulle vi regne Prof. det til Ære, at han ikke kolporterer det gængse Vrøvl om Syndstiltgivelse for Penge.

Hvad vi i Dag i Særdeleshed ville henlede vore Læses Opmærksomhed paa, er Kirkens Stilling overfor Bibellæsningen. Da Luthers latterlige Paastand, at »Biblen i Pavedømmet var Folket ubekjendt,« saa tit og grundig er bleven gjendrevet ved Henviisning til de mange Bibeludgaver og Bibeloversættelser fra de Aarhundreder, der gik forud for Reformationen, maa man for dog at opretholde denne i Protestanters Øjne saa graverende Anke, ty til en anden Taktik. Professor Nielsen ytrede sig (efter Referatet) paa følgende Maade: »Men hvorledes stod nu hin forreformatoriske Tid til den h. Skrift? Den nyere Forskning havde vist, at i det 14. Aarhundrede — navnlig Tiden efter 1346 — blev Længslen efter Bibeloversættelser særlig levende. Det var en ulykkelig Tid i mange Maader, derfra den religiøse Længsel. Hine Bibeloversættelser vare aabenbart beregnede for Lægfolk (trods Præsternes Modstand). Paa den Tid begyndte Paven at sætte sig i Bevægelse imod disse Bibeloversættelser; hvem skulde vel have Lov til at føre Lægfolk hen til de levende Vande? Ved Bogtrykkerkunstens Tid kom den ene tyske Bibeloversættelse efter den anden. Bevægelsen standsede dog

i sin Tid i det 14. Aarhundrede paa Grund af den meget stærke kirkelige Modstand, hvad Taleren nærmere udviklede.*) Dog da Luthers Oversættelse udkom, begyndte den katholske Kirke at kappes om at bringe Bibeloversættelser.

For at give Læseren en rigtig Forstaaelse af disse Udviklinger, ville vi i det følgende drøfte to Spørgsmaal: 1. Har den katholske Kirke nogen Sinde forbudt Bibellæsningen? 2. Hvad dømmer den om »Bibelen i hver Mands Haand?»

1. Har den katholske Kirke nogen Sinde forbudt Bibellæsningen?

Det staar historisk fast, at der i det første kristelige Aartusinde hverken har bestaaet noget Forbud eller nogen Indskrækning angaaende Bibellæsningen, endskjønt de gamle Kætters Misbrug af Skriftens Ord godt kunde have givet nogen Grund dertil. Det første Spor til en Indskrækning findes i det 11. Aarhundrede i et Brev af Gregor VII. til Hertug Wratislaw af Bøhmen (af 2. Jan. 1080), hvori Paven nægter sit Minde til, at Skriften skulde oversættes i det bøhmiske Sprog. Grunden til dette Forbud var udelukkende Bøhmernes uhjemlede Forlangende om at indføre Modersmaalet i Gudstjenesten. Brevet indeholder dog intet formelt Forbud mod at læse Bibelen hvad enten i Originalsproget eller i Modersmaalet, hvor en saadan eksisterede.

Heller ikke Innocens III. har udtalt noget Forbud,

*) Her lider Referatet (eller selve Talen) af stor Uklarhed. Hvis Standsuingen fandt Sted i det fjortende Aarhundrede, hvorfor omtales den da efter det storartede Opsving, som Bogtrykkerkunsten fremkaldte? Maaske for at sætte Luthers tvivlsomme Fortjeneste i desto klarere Lys? Dengang Luther gav sig til at oversætte Bibelen, „var hele Landet fuldt af dem“ (Sebastian Brandt i Aaret 1494). Luthers Hensigt var ikke saa meget at bringe Bibelen i hver Mands Haand, som at fortolke sine Særmeninger ind i Skriften.

dengang Albigenkerne og Valdenserne drev deres Misbrug med Skriften. Paa Biskoppen af Metz's Klage angaaende deres vilkaarlige Skriftfortolkning i bevidst Modstrid med de kirkelige Autoriteter svarede Innocens, at det i og for sig var en rosværdig Idræt at læse Skriften, men at det var farligt, naar enfoldige og ulærde Mennesker søgte at granske Skriftens Dybder, som selv for de Lærde vare fulde af Hemmeligheder. Han gav dog heller ikke for de af nævnte Kætterier besmittede Egne noget Bibelforbud.

Et saadant blev først givet af en Synode (ikke som Protestanterne ofte sige: et Koncil) i Toulouse i Aaret 1229 og kort Tid efter af Synoden i Tarragona 1233. Begge Forbud vare rettede mod de Misbrug, som Kætterne drev med Bibelen, men de havde naturligvis kun Gyldighed for de Egne, som stod under vedkommende Biskoppers Jurisdiktion. Det Samme maa siges om Synoden i Oxford 1408, som forbød Læsningen af Wicliffs Bibeloversættelse samt af alle de andre, der ikke vare approberede af den kirkelige Myndighed.

Nærmere blev Sagen drøftet paa Tridenter-Konciliet. Her stemte en Del Fædre for, at der skulde foreskrives en Oversættelse af Bibelen paa de forskjellige Sprog; andre tilraadede snarere at forbyde Bibeloversættelser. Konciliet afgav ikke nogen afgjørende Dom, men efter at have hævdet Skriften som Guds Ord og udtalt Anathem over alle dem, som ikke vilde anerkjende alle de Bøger, der indeholdes i Vulgataeditionen, indskrænkede det sig til at forbyde Skriftfortolkninger, der stod i Modstrid med Kirkens Udlæggelse af Skriften og Kirkefædrenes overensstemmende Fortolkning af samme, samt at forbyde Udgivelsen, Salget og Kjøbet af (latinske) Bibler, der vare trykte uden Udgiverens Navn og Biskoppens Approbation (Sess. IV. Decretum de ed. et usu sacr. libr.). Derimod offentliggjorde Pius IV. i Aaret 1564 den paa Konciliets Be-

faling affattede «Index librorum prohibitorum» (Fortegnelse over forbudne Bøger), og denne indeholdt de første almen gyldige Indskrænkninger af Bibellæsningen. Især vigtig i denne Henseende er den fjerde Regel: »Da det ved Erfaringen er bleven aabenbart, at en almindelig Tilladelse af den h. Skrift i Modersmaalet paa Grund af Menneskenes Formastelighed afstedkommer mere Skade end Gavn, skal man desangaaende holde sig Biskoppens eller Inkvisitorens Dom efterrettelig; disse skulle efter Sognepræstens eller Skriftefaderens Skjøn kun tillade Læsningen af de af katholske Forfattere oversatte Bibler til Folk, om hvem de ere overbeviste, at slig Læsning ikke volder dem nogen Skade, men kun en Tilvæxt i Tro og Fromhed. Denne Tilladelse skulle de have skriftlig. Men hvo som fordrister sig til uden en saadan Tilladelse at læse eller eje dem (oversatte Bibler), kan ikke faa Syndsforladelse (tilstedes til Skrifte), førend han har overgivet dem til sin Ordinarius (Biskop)«. Læsningen af Bibler, der ere oversatte af Kætere, er absolut forbudt i tredje Regel.

Den her Biskopperne givne Fuldmagt blev unddraget dem og forbeholdt Paven af Sixtus V. og Clemens VIII. Benedikt XIV. derimod bestemte, at Bibeloversættelser, for at turde læses, enten skulde være approberede af den h. Stol eller forsynede med Anmærkninger, der vare tagne af Kirkefædrenes eller andre lærde og fromme Mænds Skrifter. For at læse slike Bibeloversættelser kræves der altsaa efter mange Theologers Anskuelse ingen videre personlig Tilladelse, men staar Enhver frit for at læse dem. Dette er i alt Fald ogsaa den nu gængse Praxis i en stor Del af Kirken. Benedikts Anordning blev fornyet ved et Dekret af Indexkongregationen af 7. Jan. 1836 og af Pave Gregor XVI. i en Encyklika af 8. Maj 1844.

Da Jansenisten Paskasius Quesnel fremsatte forskjellige herimod stridende Læresætninger — saaledes

1) »at det til alle Tider, paa alle Steder og for Personer af hver Art er nyttigt og nødvendigt at studere og kunde den h. Skrifts Aand, Frømhed og Hemmeligheder«, 2) »at Guds hellige Ords Dunkelhed ikke er nogen Grund til, at Lægfolk dispensere sig for at læse det«, 3) »at det at forbyde de Kristne Læsningen af den h. Skrift, navnlig Evangeliet, er det samme som at forbyde Lysets Børn Lysets Brug og underkaste dem et Slags Ekskommunikation«, o. l. — bleve disse med mange andre af hans Skrifter uddragne Sætninger dømt som dels falske, dels fordærvelige, dels fornærmelige mod Kirken eller ogsaa hæretiske (Se Denzinger, Enchiridion n. 1294. 1296. 1300. 1430). Ligeledes blev Synoden af Pistojas Paastand om, at kun den sande Uduelighed undskyldte fra at læse Skriften, dømt som falsk og formastelig.

Af alt dette fremgaar klart, 1) hvor urigtig Prof. Nielsens Paastand er, at »paa den Tid (det 14. Aarh.) begyndte Paven at sætte sig i Bevægelse imod disse Bibeloversættelser«; nej, Paven tøvede endnu halvandet Aarhundrede med at sætte sig i Bevægelse, siden der før den anden Halvdel af det 16. Aarhundrede ikke kjendes til nogen Indskrænkning af Bibellæsning, der udgik fra den pavelige Stol; 2) at der overhovedet aldrig har eksisteret et egentligt Forbud mod at læse Skriften, men at Kirken kun har hævdet sin Ret og udøvet sin Pligt til at holde et aarvaagent Øje med Udgivelsen og Fortolkningen af den h. Skrift, samt oprejst visse Skranker, der skulde bevare de Ukyndige og Udannede for at forvende en Bog, som er skreven til Opbyggelse, Velsignelse og Frelse, til deres egen Skade og Fordærvelse.

(Sluttes.)

De Kristnes Gjenforening i Troen.

—o—

I Søndags holdt Hr. Pastor emerit. *M. C. Jensen* i Koncertpalæets mindre Sal det i forrige Nummer af Ugebladet anmeldte Foredrag om »*De Kristnes Gjenforening i Troen*«. Desværre var Salen, der var fyldt indtil den sidste Krog, altfor lille til at rumme de Mange — baade Katholiker og Anderledestroende —, som vare mødte, saa at en Del maatte gaa bort uden at være kommen ind. I sit Foredrag paaviste Taleren, at den Adsplittelse som havde fundet Sted i det 16. Aarhundrede ved den saak. Reformation og som senere havde forgrenet sig i det Uendelige, ikke kunde være efter Guds Villie, men maatte have sin Kilde andensteds. Gud var Ordenens og Enighedens Gud, ikke Adspalttelsens og Uenighedens Gud. Den nuværende Adspalttelse mellem de Kristne stred imod Herrens ypperstepræstelige Bøn paa den h. Skjærtorsdag, i hvilken han udtrykkelig havde bedet Faderen om, at Apostlene og alle de, som ifølge deres Prædiken vilde komme til Troen paa ham, *maatte være Eet*, ligesom han og Faderen ere Eet. Der var dem, som sagde, at Herren ved denne Enighed havde forstaaet de Saliges Enighed i Himlen, og at hans Ord egentlig først skulde gaa i Opfyldelse hisset; men denne Fortolkning stred imod de Ord, som Herren tilføjer sin Bøn: »*for at Verden maa erkjende, at det er Dig, Fader, som har udsendt mig*;« for at nemlig Hedningerne ved Synet af den mellem de Kristne herskende Enighed og Kjærlighed maatte føle sig tilskyndede til ogsaa at tro paa Kristi Guddom. Uenigheden mellem de Kristne lagde ogsaa Hindringer i Vejen for Opfyldelsen af Herrens andre Ord til Apostlene: »*Gaar ud i den hele Verden og prædiker Evangeliet*«. De mange forskjellige Trossamfunds Missionærer, som hver især søgte at om-

vende Hedningerne til deres eget Samfund, vilde bringe Splittelsen ud i Hedningeverdenen. Ved Synet af denne Uenighed og Splittelse mellem de Kristne vilde Hedningerne ingenlunde føle sig opbyggede og tilskyndede til at antage Kristendommen.

Taleren paaviste dernæst, hvorledes denne Enighed, som laa Frelseren saameget paa Hjærte, alene fandtes i den katholske Kirke; her alene var der »én Hjord og én Hyrde«, som alle havde samme Tro og Sædelære og alle modtog de samme hellige Sakramenter, skjønt Hjorden talte Millioner af Medlemmer i alle fem Verdensdele. --- De Kristnes Adsplittelse i mangehaande forskellige Sekter og Partier var et saare stort Onde, der svækkede Kristendommens Kraft overfor Vantroens brede Strøm, som desværre voxede i vore Dage, og imod hvilken Kristendommen ved sin Enighed netop skulde danne et uovervindeligt Bolværk. Mange troende Protestanter folte ogsaa denne Adsplittelse som en saare stor Mangel og Fejl, og Gjenoprettelsen af den tidligere Enighed og Enhed, som havde hersket i Kristendommen i femten Aarhundreder siden Oldkirkens Dage, havde ofte været en Gjenstand for deres Bønner. Den venlige Modtagelse, som Pave Leo XIII.s forskellige Hyrdeskrivelser til de skismatiske Kristne og til det engelske Folk havde faaet og i hvilke Paven opfordrede til at virke for Gjenoprettelsen af Enigheden blandt de Kristne, var et Bevis paa, at Længselen efter denne Enighed og Forstaaelsen af dens store Betydning var levende hos mangfoldige troende Protestanter ogsaa i den allernyeste Tid.

Men hvorledes gjenopnaa denne Enighed og Enhed i Troen? Det havde sine store Vaanskeligheder. Taleren troede ikke at det vilde ske ved at strides om de forskellige Lærdomme. Herren selv kjendte bedst Vejen til denne Gjenforening, og han vilde ogsaa vide at iværksætte Opfyldelsen af sin Hjærtensbøn: Fader,

at de Alle maa være Eet! Elskede vi i Sandhed Jesus, saa maatte det jo imidlertid ogsaa være os magtpaaliggende, at medvirke til at dette hans inderligste Ønske blev opfyldt. og derfor vilde Taleren henvise til et Middel, som uden Tvivl vilde bidrage meget til at fremskynde en saadan Gjenforening af alle Kristne, nemlig *Bønnen*; vi maatte forene os til Bøn, gaa Bønnens Vej. Bønnen har jo de herligste Forjættelser: »Beder, og I skulle faa; banker, og der skal oplades for Eder«. Ihukommende disse guddommelige Løfter havde Pave Leo XIII. derfor ogsaa i sine Hyrdeskrivelser givet Anvisning netop paa dette Middel, paa denne Vej, og opfordret til at bede: »*ut omnes unum*«, »at de *Alle maa være Eet!*« (Joh. 17, 21.) Til en saadan Bøn kunde jo Alle være med: Lutheranere og Anglikanere og Methodister.

Taleren havde fra Udlandet faaet Anmodning om at indtræde som Medlem af en saadan Bønforening, der blev stiftet i 1878 i Tyskland og allerede talte en Mængde Medlemmer fra forskellige kristelige Trossamfund.*) Han vilde tillade sig at oplæse de Bønner, som Medlemmerne daglig skulde bede og som vare følgende:

»Kom Helligaand, fyld dine Troendes Hjerter og tænd din guddommelige Kjærligheds Ild i dem, paa det, at *Alle maa være Eet*. Amen. — Fader vor. — Hil dig, Maria. — Ære være Faderen o. s. v.«

Disse Bønner, mente Taleren, kunde jo enhver Kristen bede. »Hil dig, Maria« kunde ingen Vanskeligheder frembyde. Den første Del »Hil dig, Maria, du er fuld af Naade; Herren er med dig; velsignet er du iblandt Kvinderne«, — var jo Engelen Gabriels Ord; og kunde Engelen hilse Maria med disse Ord,

*) Bønneblad og Optagelsesbrev for Bønforeningen **U. O. U.**, som ogsaa er indført i den danske Menighed, kan faas ved St. Ansgars Kirke. Red. Aumrk.

kunde vi Kristne vel ogsaa gjøre det. Den anden Del — »velsignet er dit Livs Frugt (Jesus)« — var Elisabeths Ord i den h. Skrift, og vi elskede jo dog alle Jesus, følgelig kunde vi vel ogsaa deltage i denne Lovprisning af ham. Vi troede jo ogsaa, at den velsignede iblandt Kvinderne, den hellige Gudsmoder, særlig beder for de Kristne i Himlen, følgelig kunde den tredje Del — »Hellige Maria, Guds Moder, bed for os, Syndere, nu og i vor Dødstime« — heller ikke volde nogen Vanskelighed. Forøvrigt kunde Protestanter, som ikke vilde bede »Hil dig, Maria,« ogsaa i Stedet for denne Bøn bede en af Kong Davids Salmer.

Taleren sluttede sit smukke Foredrag, som lønnes med livligt Bifald, idet han takkede de Tilstedeværende for den Opmærksomhed, hvormed de havde fulgt hans Foredrag, og bad dem af Kærlighed til Jesus forene sig med ham i vor Frelsens Bøn: »*at Alle maa være Eet!*« —

Nogle konfuse Ytringer, som en gammel forhenv. Skolelærer, Sørensen, fremkom med om personlig Aabenbaring, — skjønt Diskussion, som ikke stemmede overens med Foredragets Aand, var udelukket — foranledigede højærv. Pastor *Breitung* til med faa, klare Ord at fremstille Kirkens Lære om Aabenbaring, Bibel og Tradition, idet han tillige omtalte den apostoliske Succession eller de gyldige Biskoppers uafbrudte Rækkefølge i den katholske Kirke og Folgerne af denne Successions Afbrydelse indenfor Protestantismen. Tillige mindede han om den sørgelige Kritik, hvormed de protestantiske Theologer i vore Dage hudflettede Bibelen, navnlig det gamle Testament, som de rev i Laser. Og det Nye Testament vilde uden Tvivl følge efter. Man var jo allerede godt paa Vejen dertil i Tyskland og andetsteds, hvor protestantiske Præster og Theologer endog stredes om *Kristi Guddom* og fra Prædikestolen forkyndte en Lære, som nægtede hans

Guddom. Naar troende, fromme Protestanter derfor følte Smerte over, at mange af deres Trosfæller i vore Dage rettede deres Blik mod Rom og vendte tilbage til Moderkirken, vilde han trøste dem med, at disse Sjæle vendte tilbage til en Kirke, som holdt Troen paa Kristi Guddom højt, en Kirke, som forkyndte med Apostelen Petrus: »Du er Kristus, den levende Guds Søn!« og som glædede sig over hans sande og virkelige Nærværelse i *Altrets allerhelligste Sakramente* i Guds-huset.

Derefter sluttede Mødet, — der varede i henved to Timer — som det var begyndt, med den katholske Hilsen: »Lovet være Jesus Kristus!«



Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Rusland. Fra Litthauen meldes om en ny Voldsgjerning mod den katholske Gejstlighed. Sognepræsten ved Allehelgenskirken i Wilna, *Labok*, som i sin Tid under Processen i Kroze var bleven bemyndiget af Regeringen til at tage inod de katholske Vidners Ed, havde bragt i Erfaring, at der i Galizien var udkommen en Bog, som beskrev Tildragelserne i Kroze, hvor Kosakkerne, som bekjendt, red ind i Kirken og med Landserne drev Polakkerne ud i Floden, saa at en Del — baade Mænd, Kvinder og Børn — druknede. Pastor Labok vilde gjerne læse Bogen, som jo handlede om hans egen Menigheds Lidelser, og forskaffede sig den ad hemmelige Veje. Men han var desværre ikke forsigtig nok i Henseende til at opbevare den. En russisk Spion, Karpowicy, opdagede Hemmeligheden og underrettede hurtigst muligt Politiet om den. Under en Husundersøgelse, som strax fandt Sted i Præstebo-ligen, fandt man Bogen. Sognepræsten er nu bleven

dømt til to Aars Landsforvisning til Tula. Paa forskellige Steder i russisk Polen ere ogsaa flere katholske Kirker og Klostre blevne lukkede af de russiske Myndigheder. Kort sagt, Forfølgelserne mod den katholske Kirke fortsættes under den unge Kejser som under den gamle. Den protestantiske Kirke danser heller ikke paa Roser i Rusland, idet der paa mange Maader lægges Hindringer i Vejen for den. Paa samme Tid vil Rusland saa gjerne optræde som de Kristnes »Beskytter« i Tyrkiet. Humbug!

Rom. Pave *Leo XIII.* modtog i forrige Uge i Audiens den apostoliske Delegat for Armenien, Msgr. Altmayer, som var ankommen til Rom, for at aflægge Beretning om Forholdene i Armenien.

— I Anledning af 300 Aars Jubilæet for *Ruthe- nernes* Gjenforening med den katholske Moderkirke modtog Paven for nylig c. 200 rutheniske Pilgrimme under Ærkebiskoppen af Lemberg, Msgr. *Sembrato- witsch's* Anførsel.

Tyskland. Den *protestantiske* Theolog *Zahn* har i et Par Skrifter, han udgav ifjor, udtalt sig paa en meget aabenhjærtig Maade om den protestantiske Kirke. Vi fremhæve følgende Ytringer: »Med Rette har man sagt, at vor Kirke endnu kun har *en literær Existens* tilbage, og ogsaa den bliver stedse *uslere*«; »imellem *vor Kirkes Ruiner* snor der sig en bred Strøm af forfængelig Literatur;« »Rom og Socialismen herske i Tyskland, og imellem dem vandre de *afmægtige Pro- testanter* vildfarende omkring og *rive Bibelen i La- ser*;« »en sand *Komedie* opføres der med det gamle Testaments Skrifter;« »*sin egen Grav* graver Protestantismen sig ved en *gyselig Kritik*, navnlig i Hen- seende til det gamle Testament;« »*sin egen Odelæg- gelse*, som Protestantismen arbejder paa siden Midten af det forrige Aarhundrede, *driver den stadig videre*, medens Folket bliver fuldstændig ligegyldigt;« »den

reformerte Kirke i Schweiz er *en Hob Ruiner*;« »hvad der læres i Sachsen, har ringe Betydning, fordi det *aandelige Liv her er udtørret indtil de sidste Rødder*. — Det skønne Sachsen, hvor Protestantismens Vugge stod!

Kina. Et interressant Bidrag til Kapitlet »Katholsk og protestantisk Missionsvirksomhed« leverer »*Ostasiatiske Lloyd*« Nr. 43, af 16. Aug. 1895. Bladet er tysk og udkommer i Shanghai, er skrevet i protestantisk Aand og viser ikke nogen særegen Velvillie overfor Katholikerne. Der klages i det ovennævnte Nummer først over en amerikansk (protestantisk) Missionærs *anmassende Optræden*, idet han paa en heftig Maade havde dadlet den amerikanske Gesandts Optræden i Sager, der vedrørte en protestantisk Missionærs Drab. »Hvem er da egentlig denne Herre (Missionær)?« skriver Bladet. »Det er velbekjendt om ham, at han leder her Salget af Bibler og Smaatraktater og er amerikansk Borger men efter hans Dannelse og Udvikling at dømme har han næppe et dybere Indblik i et internationalt Samkvems mangehaande sammenslyngede Traade. Det er ikke vor Agt her at indlade os paa at forsvare Gesandterne og deres Virksomhed i Peking, vi ville kun fremstille nogle Kjendsgjerninger i det rette Lys og tale et Ord for en roligere og værdigere Bedømmelse af Forholdene. Ogsaa Hr. Hykes (saaledes hedder den amerikanske Missionær) anfægter os ikke, han er kun et *Symptom*; vi ville her ikke engang tage ham paa hans store Ord om, at Menneskene maa bedømmes efter deres Gjerninger, og spørge ham om Resultaterne af hans Virksomhed. Hele Verden — heri ere Venner og Modstandere af samme Mening — stemmer overens i at erklære, at *det protestantiske Missionsarbejdes Resultat* overfor *de uhyre Pengesummer* og *Anstrængelser*, som ere blevne anvendte paa Kina, hidtil *har været lig Nul*. Det vilde derfor efter vor Mening i

hvert Fald svare mere til *Beskedenheden*, om et Medlem af dette Selskab ikke vilde appellere saa meget til Menneskenes Dom om Andres Foretagender og Virksomhed.« Saaledes skriver ordret det protestantiske Blad. Fremdeles dadler Bladet, at Missionæren for enhver Voldsgjerning, der udøves mod ham, strax kræver en Oprejsning (som naturligvis skal bestaa i *Penge*.) af den kinesiske Regering. I *Martyrdøden* maa Missionæren se sit Ideal. Saa skriver det ordret videre:

»En saadan ophøjet Møning om Missionsarbejdet, der lader Missionæren anse Martyrdøden som en kronende Afslutning, herskede blandt de første Missionærer i Kina. Vi ville kun anføre et Sted i den ærværdige Jesuitpater Verbiests Dagbog. ». . . . Jeg har den Lykke, o Gud, at bekjende dit hellige Navn midt i denne Nation: foran Tronen, foran Domstolene, endog i Fængslet, men hvad gavner mig denne Bekjendelse, naar jeg ikke besegler den med mit Blod?« Et lignende Sindelag have de katholske Missionærer vist under de sidste Uroligheder i *Szetschuen*, hvor ikke en eneste har forladt sin Hjord, medens *Protestanterne paa deres Flugt ikke standsede, førend de havde naaet den sikre Havn i Shanghai*«. Saaledes udtaler sig det protestantiske Blad i Shanghai den 16. August 1895.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 1. December. 1. **Søndag i Advent.** Kirkeaarets Begyndelse. — 2. **M.** Bibiana, Jomfru og Martyr. — 3. **Ti.** Frants Xaverius, Bekjender, Indiens Apostel. — 4. **O.** Fastedag*). Barbara, Jomfru og Mart. (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — 5. **To.** Petrus Chrysologus, Kirkelærer og Biskop. — 6. **F.** Fastedag. Nikolaus, Bekj. og Biskop, (Kl. 8¹/₄ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aftenandagt med Prædiken). — 7. **L.** Ambrosius, Kirkelærer og Biskop.

Søndag den 8. December. 2. **Søndag i Advent.** **Marias ubesmittede Undfangelse.**

*) Onsdag og Fredag i Adventstiden ere befalede Fastedage.

Rosenkransbroderskabet holder Søndag den 1. December Kl. 6 Aften sit sædvanlige maanedlige Møde med Prædiken og Procession i St. Ansgars Kirke. — Jomfruernes Forening deltager i Processionen.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer anmodes om at møde til sædvanlig Tid i St. Ansgars Kirke førstkommande Fredag den 6. December.

Mødreforeningen. Tirsdag den 3. Dec Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses i St. Ansgars Kirke en h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggende. Efter Messen holdes et kort Foredrag for Mødrene.

Mariakongregationen for Mænd fejrer sin aarlige Titularfest Søndag den 8. December (Marias ubesmittede Undfangelse) med Fælleskommunion Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjærte Kirken i Stenosgade.

St. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag d. 2. Dec. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften i Lokalet Bredgade 67, 2. Sal o. G. Eneste Møde før Jul; kun Brødre have Adgang.

Mandag den 16. Dec. begynder højærv. Pastor Breitung sine Foredrag om sociale Forhold. Mænd, indførte af Brødrene, have Adgang.

St. Elisabeths Systue er for Fremtiden aaben hver Mandag fra Kl. 1 $\frac{1}{2}$ —4 (ikke, som forhen, om Aftenen). Menighedens Damer, som have Evne og Villie til ved Syning at virke for vor Menigheds Fattige, bedes møde ret talrigt førstkommande Mandag. ihukommende, at det „at klæde de Nøgne“ er en Barmhjærtighedsgjærning, som er kostbar i Guds Øjne, og som nu, da Vinteren stunder til, navnlig bør øves. Forenede Kræfter virke mest!

Basar. St. Josefssøstrenes aarlige Basar, som afholdes paa Toldbodvejen i Dageue. d. 10., 11. og 12. December, anbefales til Menighedens Velvillie. Gaver modtages i Søstrenes forskellige Institutioner her i Byen og i Ordrup.

Skolebørnenes Bespising, som agtes paabegyndt i en nær Fremtid, anbefales ligesom i de foregaaende Aar til de Troendes velvillige Erindring. Til St. Ansgars Kirkeskoleus Elever modtages Bidrag hos Søstreue paa Toldbodvejen og hos Dhr. Sognegejstlige.

Plads søges En ung Mand, 27 Aar, søger Plads eller Arbejde ved Hvalsomhelst. Rømersgade 20, 3. S. J. A. Viche.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49):

G. Rippel: Den katholske Kirkes Skønhed, folkelig fremstillet i dens religiøse Skikke og Ceremonier. 2den danske Udgave ved E. Lund. 520 Sider. Pris heftet 2 Kr. 25 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 49.

Søndagen den 8. December.

1895

Indhold: Bibellæsningen i den katholske Kirke. Efterretninger fra Ind- og Udland: Konstantinopel. England. Rusland. Italien. Til Ugebladets Læsere. — Bekjendtgjørelser.

Bibellæsningen i den katholske Kirke.

—o—

II. „Bibelen i hver Mands Haand.“

Medens den katholske Kirke af Højagtelse for Skriften og Omsorg for at bevare den ren kun tillader Bibelens Læsning under visse Indskrænkninger, have Protestanterne ladet det være sig magtpaaliggende at bringe Bibelen uden Indskrænkning saa meget som muligt ud blandt alle Folk, og deres Bibelselskaber udstro Bibler i alle Verdens Tungemaal blandt Kristne og Hedninger, Troende og Vantro, Lærde og Læge, Folk, som kunne læse, og dem, som ikke forstaa denne Kunst; ja, de have ikke blot erklæret det for hver Kristens Ret, men for hver Kristens Pligt at læse Bibelen. Hvem har Ret?

1. At Bibellæsning skulde være en Pligt for alle,

kan ikke bevises af den h. Skrift. Hverken i den gamle eller den ny Pagts Bøger findes noget Sted, hvoraf denne Pligt kunde afledes. Vel findes der mange Steder i begge Testamenter, som anbefale Alle og Enhver at høre Guds Ord, at lægge sig det paa Hjærte, stedse at have det for Øje; andre Steder formaner enkelte Personer eller Stænder, Konger, Profeter eller de Skriftekloge, til at læse Skriften, studere dens Vidnesbyrd om Messias o. s. v. Men ingen af dem har den Mening, som protestantiske Theologer have villet lægge ind i dem, nemlig at hver Mand (maaske endogsaa under Tab af den evige Salighed) var forpligtet til at læse den h. Skrift. Ja, det kan siges at stride direkte *imod Skriften*. Kristus har ikke givet sine Apostle nogen anden Befaling end den at gaa og prædike, og ikke paalagt Menneskene nogen anden Pligt end den at høre og tro, hvad Kirken lærer, og gjøre, hvad den byder (Jfr. Matth. 28, 19. Mark. 16, 15. Luk. 10, 16 o. a. St.). Derfor siger Apostelen Paulus kort og fyndig: »Troen kommer af Hørelsen« (Rom, 10, 17). Ogsaa *Skriftens Tilblivelse* taler imod den Pligt at læse. Dens enkelte Dele ere kun Lejlighedsskrifter, som fremkom til forskjellige Tider længe efter, at de første Menigheder vare blevne grundede. Hvis der ikke bestod nogen Pligt for dem til at læse, saa kan denne Pligt overhovedet ikke være væsentlig. Og det nytter ikke at sige, at Skriften, da den blev affattet, dog blev skreven for at læses. Ganske vist blev den det, men uden Forpligtelse for den Enkelte; den blev skreven for at forelæses (Jfr. 1. Thess. 5, 27. Coloss. 4, 16). Endelig gjør ogsaa *Skriftens Indhold* den omtvistede Pligt illusorisk. Skriften er ingen systematisk og fuldstændig Fremstilling af Troslæren; tværtimod, efter dens eget Vidnesbyrd indeholder den ikke alt, hvad Kristus har lært. Hvordan kan da Enhver være forpligtet til at søge sin Tro ud af Bibelen, naar den ikke

kan give ham hele Troen? At sige, at den indeholder alle Trossandheder, der vedrøre vor Salighed, er en vilkaarlig Paastand, der ingen Hjemmel har i selve Skriften.

2. Heller ikke af *Kirkefædrenes Lære* kan det bevises, at hver Mand er forpligtet til at læse Bibelen. Vel ere ogsaa enkelte Kirkefædre, som f. Ex. Kryssostomus, meget ivrige i at anbefale denne fromme Skik. Andre derimod advare ligesaa alvorlig mod Misbrug af den og hævde paa det bestemteste, at det ikke er nødvendigt at læse. Saaledes skriver Tertullian: »Din Tro har frelst dig, ikke Skrifternes Læsning« (De præscript c. 14); og Augustinus: »Et Menneske, som støtter sig paa Tro, Haab og Kjærlighed og urokkelig holder fast ved disse Dyder, trænger ikke til Skrifterne, foruden til Andres Belæring. Derfor leve Mange med disse tre Dyder i Ørkenen foruden Bøger« (De doctr. christ. l. 1. c. 39). Hieronymus derimod dadler skarpt den Uskik, som følger kun alt for let, naar hver Mand uden Forskjel faar Lov til at læse Skriften, at »medens kun Læger befatte sig med Lægekunsten og kun Tømmere med Tømmerhaandværket, hver snakkesalig gammel Kone, hver gammel Vrøvler, hver sofistisk Ordgyder, ja alle uden Undtagelse formaste sig til at udtyde Skriften uden at forstaa den« (ad Paulinum Ep. 53. n 7).

3. Der kan heller ikke siges at foreligge nogen *indre Nødvendighed* for hver Mands Bibellæsning. Vor Salighed er knyttet 1) til vor Tro, 2) til vort Liv efter Troen. Men begge Dele kan godt bestaa, ja have i utallige Tilfælde bestaaet paa den fuldkomneste Maade uden Læsning. Og al den Nytte, som Skriften kan byde, al den Opbyggelse, Belæring og Trøst, der sprudler frem af dette levende Kildevæld, kan man godt blive delagtig i uden nogen Sinde selv at have slaat Bibelen op. »Troen kommer af Hørelsen« og alle

de andre Troens Frugter med. Ja, hvordan skulde det vel kunne være nødvendigt at læse Bibelen f. Ex. *for alle dem, som ikke kunne læse*, og det er vistnok Størsteparten af dem, der skulle frelses? De maatte altsaa allesammen siges at være paa Fortabelsens Vej. Men da maatte vi ogsaa sige, at vor Frelser havde forsømt sin Pligt, han havde til at gjøre os opmærksomme paa et saa absolut nødvendigt Frelsesmiddel. Ja, førend han havde fremsat nogen af sine frelsende Lærdomme, burde han have føjet et Bud til de ti Guds Bud, som maatte have staaet i Spidsen for dem alle sammen: »Du maa lære at læse og skrive«, og førend han havde befalet sine Apostle at prædike, maatte han have paalagt dem at skrive. Det er da heller ikke underligt, at ogsaa Protestanter ere komne til den Erkjendelse, at ikke hver Mand er skikket og da naturligvis heller ikke forpligtet til at læse Bibelen. Saaledes skriver efter St. Olaf (1892. S. 292) »Luthersk Ugeskrift«: »Det er en Begrebsforvirring at mene, at det bare kommer an paa at læse i Bibelen. Den Methode vilde gjøre selve Bibellæsningen overmaade ufrugtbar. Theologer burde vide, at frugtbar Bibellæsning kræver mangfoldige, ogsaa »verdslige« Forudsætninger . . . Filosofi, Historie, Sprogkyndighed, Samfundsvidenskab«, og lad os føje til: Arkæologi, Ethnografi o. m. m. Vor Herres ny Bud maa altsaa egentlig komme til at lyde som saa: »Du skal lære at læse og skrive og flittig lægge dig efter Filosofi, Historie o. s. v. o. s. v., for at du kan læse Bibelen og frelse din Sjæl«.

4. Naar vi nu spørge *Erfaringen* til Raads, saa viser den, at Bibelen i hver Mands Haand til alle Tider har anrettet stor Skade. Vi behøve, for at indse dette, ikke ty til de gamle Kætterier. Ebioniterne, Manikæerne, Novatianerne, Donatisterne, Arianerne o. s. v., som alle uden Undtagelse grundede deres ogsaa af

Protestanterne dømte Vildfarelser paa Skriftens Ord. Et Blik paa Reformationshistorien er mere end tilstrækkeligt til at dømme Princippet: »Skriften i hver Mands Haand«. Prof. Nielsen siger, at efter Luthers Oversættelse »begyndte der en Bibellæsning af en ganske anden Betydning«. Og det er sandt, af en ganske anden Betydning; men hvilken Betydning? Hvad siger Erfaringen? hvad sige Frugterne af den ny Bibellæsning? Vi tør, for rigtig at erkjende det, ikke nøjes med at se hen til de mere tilfældige Mistydninger af Skriftens Ord, som naar Folk i Schweiz steg op paa Tagene for at prædike, hvad Aanden havde betroet dem i Løndom, eller naar en Borgmesterhustru (i Marburg, hvis vi huske rigtig), en Moder til fire umyndige Børn, afhugger sin højre Haand, fordi den har forarget hende. Nej, ogsaa *de utaaeligste principielle Udskejelser retfærdiggjøres ved Skriftens Udtalelser*. Det var paa Skriften, Filip af Hessen, støttet af Luthers og Melanchtons Fortolkninger, grundede Tilladeligheden af sit Flerkoneri; det var i Skriften, at de oprørske Bønder fandt en Stadfæstelse af deres samfundsomstyrtende Frihedsbestræbelser; her læste Thomas Münzer, at »Fuglene skulle æde Fyrsternes Kjød«; af den uledede Gjendøberne i Münster deres Blodregimente og skrankeløse Tøjlesløshed. Og endnu værre! Det var Skriften i de protestantiske Theologers Hænder (de høre ogsaa med til »hver Mand«), som har *fremavlet det brogede, uoverskuelige Virvar af større og mindre Sekter*, hvori Protestantismen lige fra Begyndelsen af begyndte at opløse sig, uden at der hidtil er givet nogen Udsigt til, at den Splitten og Kløven i ny og atter ny Sekter nogen Sinde skal faa Ende. Allerede Luther beklagede dybt denne Misbrug af Skriften, som i sin »Sermon vom Sakrament wider die Schwermergeister«, hvor han skriver om Indstiftelsen af Alterets Sakrament: »Det er kun tre Ord: Dette er mit Le-

geme. Da kommer en og rækker Næse ad Ordet »dette« og river det løs fra Brødet, saa man skal tyde det: Tager og æder, dette (idet han peger paa sig selv) er mit Legeme, just som om Nogen sagde: Tag og æd — her sidder Hans med den røde Vams. Den anden tager Ordet »er«; det skal være for ham saa meget som »betyder«. Den tredje siger: »dette er mit Legeme« hedder saa meget som: dette er et Sindbillede paa mit Legeme; og saaledes sætte de deres egne Drømme uden al Grund i Skriftens Sted«. Ja, dersom han ikke havde foregaaet dem med sit Exempel, havde han vel ikke haft Grund til at kalde Skriften for en *Kætterbog*, »siden alle Kætterier ere udsprungne af den, fordi alle Kætttere støtte sig paa Skriften«. Og det værste er endnu tilbage. *Hvad er selve Skriften bleven i hver Mands Haand*! Luther har forkastet Jakobi Brev og den hemmelige Aabenbaring, samt en Del Bøger af den Gamle Pagt, andre have forkastet andre Bøger, som de ikke syntes om, og nutildags er kun nogle faa af Pauli Breve levnede som ægte. Det Fundament, hvorpaa Protestantismen ene og alene bygger sin Tro, *Skriften, er under »hver Mands« Hænder blevet til Grus*. Prof. Nielsen glæder sig over at den reformatoriske Bevægelse ogsaa udbredte sig »til vort Fædreland og satte sit Mærke ogsaa i Universitetets Liv«. Ja vist, den har ogsaa i Danmark fremavlet en broget Vrimmel af Sekter, paatrykt det theologiske Fakultet (i det mindste for en Tid) Rationalismens Brændemærke og efter en kort Fornyelse af Troen — hvori dog Luther var meget uskyldig — ladet Fritænkeri og Vantro paa ny slaa Rod ikke blot i de dannede Kredse, men nu ogsaa i Folkets brede Lag. Vil Professoren virkelig endnu holde fast ved sine Ord: »Naar derfor Universitetet holder Reformationsfest, betaler det i Virkelighed en Taknemmelighedsgjæld?«

5. Med disse sørgelige Erfaringer for Øjet have vi

vel Ret til at spørge med Prof. Nielsens Ord (skjønt i en anden Forstand): *Hvem skal »vel have Lov til at føre Lægfolk hen til de levende Vande?»* Ja, det skal uden al Tvivl *den Autoritet og kun den, hvorom Kristus har sagt: »Hvo som hører Eder, hører mig«*, det skal *Kirken*, hvorom Kristus atter har sagt: *»Hvo som ikke hører Kirken, han skal være for Eder som en Hedning og offentlig Synder«*. Og hvordan skulde vel Kirken have røgtet sit Hverv bedre, end den har gjort? At give Skriften uden Skæl i hver Mands Haand stred imod selve Skriften. Thi hvad Petrus skriver om Paulus' Breve, at *»der er noget svært at forstaa, hvilket de Ukyndige og Ubefæstede forvende . . . til deres egen Fordærvelse«* (2 Petr. 3, 16), det gælder efter sammes Vidnesbyrd ogsaa om *»de øvrige Skrifter«*. Og i Sandhed, naar ikke engang Herrens Moder og Plejefader forstod *»det Ord, som han talede til dem,«* nemlig: *»vidste I ikke, at det bør mig at være i min Faders Gjerning?»* (Luk. 2, 49, 50) hvordan kan man da vente, at *»hver Mand«* skal forstaa andre Ord, som ere uendelig dunklere? Derfor siger den berømte Geiler af Kaisersberg med Rette: *»Det er farligt at give Børn Kniven i Haanden, for at de selv skal skære sig Brødet; thi de kunne saare sig selv. Saaledes bør ogsaa den h. Skrift, som indeholder Guds Brød, læses og erklæres af Mænd, som ere skredne videre frem i Kundskab og Erfaring, og som ere i Stand til at udfinde dens utvivlsomme Mening. Det ukyndige Folk vil let tage Forargelse af dens Læsning. Thi da det kun opfatter det blotte Bogstav, vil det let forvende til sin egen Fordærvelse, hvad der skulde være en Næring for Troen«* (Janssen, Geschichte I. 603).

Kirken kunde da ikke sætte visere Skranker, end den har gjort, ved kun at tillade de Folk Bibellæsningen, som forventelig ville drage Gavn deraf og ikke Skade. Den fulgte deri den Gamle Pagts Eksempel. Det var heller

ikke de gamle Israeliter uden Skæl tilladt at læse Skriften. Salomons Højsang maatte ikke læses, ja ikke engang tages i Haanden, af Ugifte, (Origenes, In Canticum, Proleg. 1.). Første Kapitel af Genesis, Begyndelsen og Slutningen af Ezekiel maatte ikke læses af Folk under 30 Aars-Alderen (Hieronymus, Proleg. in Jerem.). Selv Protestanter ere komne til denne fornuftige Anskuelse. Saaledes indgav Overkirkeeraadet i Meiningen i Tyskland et Andragende om at give Børnene ikke længere Luthers Bibel, men kun et Udtog af den, og de begrundede deres Ønske med de Ord: »Det er ikke strafværdig Letsindighed, urolig Nyhedslust eller Fjendskab mod Religion og Bibel, der have modnet Fordringen om en Skolebibel, men Omsorgen for at bevare Børnenes Sjæle og Ærbødigheden for Guds Ords Hellighed« (Se Deutsche Reichszeitung af 16. Aug. 1892). Det tjener den katholske Kirke til Ære, at den af egen Indsigt er kommen til en Overbevisning, som blev paatvungen de tyske Protestanter af den sørgeligste Erfaring.

Men medens Kirken indskrænkede Bibellæsningen for »hver Mand«, paalagde den derimod desto ivrigere sine *Præster og Theologer* at hellige sig de bibelske Studier. Herom gælder, hvad den berømte Theolog Kaspar Schatzgeyer skrev paa Reformationstiden: »Hvad Solen er paa Firmamentet, det er den h. Skrift paa Kirkens Himmel; de kirkelige Forfattere derimod, Fædrene og Theologerne, ere at ligne ved Stjernerne. Man bør derfor studere Bibelen mere end alle andre Skrifter« (Janssen VII. 531). Og i en Haandbog for Sjælesørgere af 1514 betegnes Skriften som »Hovedkilden for alle Prædikanter« (s. St.). Idet vi anføre disse Steder fra en Tid, der gik umiddelbar forud for Reformationen, ville vi naturligvis ikke sige, at man før har tænkt anderledes. Tværtimod, Kirken

har fra først af utallige Gange indskærpet sine Præster den Pligt at læse Skriften og fortolke den for Folket.

Paa den anden Side har den heller aldrig forsømt at give Folket direkte Adgang til disse Kilder af levende Vand, ved at *imødekomme dets Trang til at læse Skriften i Modersmaalet*. Naar Prof. Nielsen siger, at Længslen efter Bibeloversættelser blev særlig levende efter 1346, saa daterer han den lovlig sent. For Tysklands Vedkommende er den ialt Fald ligesaa gammel som Kristendommens Indførelse, og lige fra samme Tid af er Præsteskabet kommet denne Længsel i Møde. Vi besidde endnu Brudstykker af en fortrinlig Bibeloversættelse fra det 8. Aarhundrede, og hvert følgende Aarhundrede har bragt nye. En Standsning indtraadte — ikke, som Prof. siger, i det 14. Aarh. — men i det 12. Fra 1300—1500 derimod stiger Oversættelsernes Antal bestandig. Af de 203 Haandskrifter, man endnu har — deriblandt 16 af hele Skriften — falde 75 paa det 14., 128 paa det 15. Aarhundrede (Janssen, s. St. S. 533 ff.) Naar Prof. Nielsen siger, at Præsterne ydede Modstand, saa er det kun halvt sandt. Nogle Præster advarede mod Misbrug og vilde ikke, at Skriften skulde komme i »hver Mands« Hænder; men maaske lige saa mange eller flere fremmede Skriftens Udbredelse netop ved at oversætte den. Det var i A. 1477, at følgende Ord bleve skrevne: »Den h. Skrift overgaar alle Verdens Videnskaber. Thi alle de andre Videnskaber handle om Skabningerne; hin derimod lærer at erkende Skaberen. *Alle Troende* skulle ivrig vaage og uaffladelig umage sig for at forstaa Indholdet af denne saa nyttige og ophøjede Skrift og indprente den i deres Hukommelse. Thi taabelige ere alle Mennesker, som fattes Videnskab. Den h. Skrift er hin herlige Paradishave, i hvis Bede Budene grønnes, de evangeliske Raads Planter spire, de gode Exemplers Blomster trives; her sprudle Lignelsernes Bække, her skjules Forjættelser-

nes Reder, her frydes vi ved Salmernes søde Melodier« (Janssen l. c.).

Den katholske Kirke kan altsaa godt forsvare sit Standpunkt over for Bibelen. Hvis den ikke uforbeholdent overgiver den i hver Mands Haand, saa sker det ikke af Ringeagt, men tværtimod af Højagtelse; heller ikke er Grunden den, som Protestanter gerne foregive. at den var bange for, at Læserne skulde blive opmærksomme paa Uoverensstemmelsen imellem Skriften og Kirkens Lære; der existerer ingen slig Uoverensstemmelse.*) Nej, Kirken røgte kun trofast det den betroede Hverv: »Gaa og lær«, »vogt mine Lam«. Den vil, at alle dens Børn skulle blive bekendtgjorte med Skriftens Indhold; men for de Umyndige bryder den Guds Ords Brød ved Hjælp af sine Præster, medens den giver de Myndige Lov til selv at bryde det, dog stadig i ydmyg Overensstemmelse med Kirkens Autoritet. Paa denne Maade har Skriften stadig været og vil den til alle Tider være Livsens Brød, eller under et andet Billede: en levende Vandkilde, der flyder til det evige Liv. sr.

Efterretninger fra Ind- og Udland,

—o—

Konstantinopel. Den tyrkiske Gesandt ved det engelske Hof *Rustem Pascha*, som fornylig døde i London i en Alder af 85 Aar, var *Katholik*. Hans Forældre vare Italienerne, og hans Familienavn var Mariani.

*) Det er vistnok mærkeligt, at Sydtyskland, hvor Bibeloversættelserne vare langt mere udbredte end i Nordtyskland (cf. Geffken, *Der Bilderkatechismus* o. s. v. S. 5), for Størstedelen holdt fast ved den katholske Kirke, medens det Siste, som var mindre bevandret i den h. Skrift, saa godt som helt faldt fra.

Han var født i Tyrkiet og som ganske ungt Menneske traadt i den tyrkiske Statstjeneste. Som Gesandt har han været ansat ved forskjellige europæiske Hoffer; navnlig indlagde han sig dog Fortjenester som Guvernør i Libanon, hvor han i sin Tid forstod at standse de evindelige Fejder mellem Druserne og Maroniterne og at erhverve sig de europæiske Magters Agtelse, da disse vare skredne ind i Anledning af Kristenfølgelserne og Myrderierne i Syrien. Forrige Mandag, Begravelsesdagen, fejredes en højtidelig Sjælemesse i den katholske St. James-Kirke i London. Dronningen, Prinsen af Wales og Lord Salisbury sendte Repræsentanter til Gudstjenesten. Pave Leo XIII., den tyske Kejser og Czaren af Rusland sendte ad telegrafisk Vej Gesandtskabet deres Deltagelse.

England. For et Aars Tid siden skrev »Times«, at der egentlig kun fandt faa Konversioner Sted i England. En saadan Paastand svarer imidlertid ikke til Sandheden. Med faa Ord kan man skitsere Gangen i den Bevægelse, som i den senere Tid har fundet Sted henimod den katholske Kirke, navnlig blandt de lærdeste og samvittighedsfuldeste Anglikanere. Frem for alt maa der henvises til den glædelige Indflydelse, som den saak. »Oxford - Bevægelse« har udøvet, saaledes kaldet efter Stedet, hvor det første Stød blev givet, nemlig det berømte Universitet i Oxford. Saamange fremragende Aander vare virksomme i den, vi nævne kun Navne som *Newmann, Faber, Harrell, Froude, Ward, Pusey*, og i en vis Forstand ogsaa *Manning* og *Gladstone*, og foruden dem mange andre, som alle, selv om de just ikke ere blevne Katholiker, dog ere komne Jesu Kristi sande Kirke et dygtigt Skridt nærmere. Det er rigtignok sandt, at Størstedelen af *Ritualisterne*, som maaske ere gaaede videst i at efterligne den katholske Kirke, endnu hylde de anglikanske Vildfarelser, i det bedrageriske Haab, at det skal

lykkes dem at indblæse i den anglikanske Kirke hint aandelige Liv, som nu engang kun kan komme fra Rom. Men ikke desto mindre har hin Oxford-Bevægelse stadig udbredt sig i videre Kredse og tilført Moderkirken et stort Antal andre, udvalgte Aander; ja, man kan dristig paastaa, at der næppe findes en eneste By i England, hvor der ikke sker mangfoldige Konversioner til Katholicismen; men disse Konversioner blive ikke hver Gang udbasunede i Verden, men fuldbyrdes i al Stilhed. Denne underfulde Bevægelse, som i Løbet af de sidste 50 Aar fører saamange vildfarende Sjæle tilbage til Sandheden, er en uomtvistelig Kjendsgjerning. Konversionernes Antal voxer med hvert Aar; navnlig forbauses Anglikanerne selv over den ganske usædvanlige Tilvæxt, som Katholicismen har faaet siden Leo XIII.s herlige Skrivelse til det engelske Folk. I denne Tid tales der atter meget om flere fremragende Konversioner, blandt andre nævnes Fyrstinden af *Cattenham* og *Lady Mary Pepy*, saa vel som en bekjendt *engelsk Minister* og hans Søster.

Rusland. Den fra Myrderierne ifjor i Kroze, hvor Kosakkerne drev polske Mænd, Kvinder og Børn ud i Floden, bekjendte russiske Guvernør *Klingenberg* har i Kowno, hvortil han blev forflyttet efter Begivenhederne i Kroze, aabnet sig et nyt Omraade for antikatolske Heltegjerninger. For at give Lithauen et saa russisk og skismatisk Ydre som vel muligt, har han nemlig aabnet en Krig mod alle latinske Kors, for saavidt som disse ere oprejste paa offentlige Steder eller kunne ses udefra. Den russiske Politik i Polen trues virkelig af det latinske Kors, som stærkt adskiller sig fra det skismatiske, der har tre Tværbjælker, af hvilke den nederste er skraat liggende; det nødlidende og forfulgte katolske Folk tager nemlig sin Tilfulgt til Korset og vilde gjerne styrke og trøste sig ved Synet af det og søger derfor baade at restaurere de

gamle Landevejskors og at forøge deres Antal med nye Kors, som de oprejse. At Polakkerne tillige betragte disse Kors som en stum Protest mod deres Forfølgere, kan vel heller ikke nægtes. Den ivrige Guvernør i Kowno har nu udstedt en Befaling til Myndighederne, som anordner, at nye latinske Kors ikke tør være af et varigt Materiale, men kun af Træ; at de heller ikke tør oprejses i Nærheden af Gader og Veje, men kun ude paa Markerne; at de ikke tør være indhegnede eller forsynede med nogensomhelst Indskrift. En kejserlig Ukas af 1878 forbød dog kun polske Indskrifter. Gjentagende har Guvernøren ved Hjælp af de lokale Myndigheder ladet latinske Kors, som vare blevne oprejste, nedrive af Gendarmer og Soldater, fordi Korsene vare af Jærn og stode paa et muret Postament. Ved disse Lejligheder ere Sognepræsterne, som havde indviet Korsene, ogsaa blevne straffede med Bøder, sædvanligvis paa 25 Rubler.

Italien. Crispi og hans Venner have snart bragt Italien til Afgrundens Rand; i Rom staar en almindelig Hungersnød for Døren, og over hele Landet hersker den bitreste Nød. Der har ingen Velsignelse været ved alt det røvede Kirke- og Klostergods. Det regeringsvenlige »Italie« skriver bl. a. om Rom: »Forholdene ere jammerfulde. Rom sukker under den skjæbnesvangreste Elendighed, navnlig Middelstanden. Arbejdskilderne ere næsten tillukkede; der er ingen Handel, ingen Industri, ingen Foretagelseslyst, intet Mod mere. Enhver, som ejer en Smule, gjemmer omhyggelig sine Penge i Hjemmet, behersket af Frygt for en ny Krisis Det intellektuelle og moralske Liv staar lavere end i en Landsby Videnskabsmændene, som komme hertil maa vende sig til Vatikanet, for at forskaffe sig en intellektuel Nydelse. Rom er tillige bleven den kjedeligste By i Verden. Om Aftenen Kl. 8 ere alle Butiker lukkede,

fordi deres fattige Ejere ville spare paa Belysningen, og Kl. 9 ere Gaderne mennesketomme og der hersker det dybeste Mørke i dem. Saaledes er Tilstanden i Rom«.

Et andet Blad, »Corriere nazionale« i Turin, skriver: »Gaa ned ad Corsoen og Roms andre Hovedgader; der er store Butiker med prægtige Varer, men de ere hele Dagen ikke besøgte af en eneste Kjøber. Om Aftenen hænder det ikke sjældent, at en sortklædt, tilsløret Dame forsigtig nærmer sig En og beder om en Almisse, for at hendes Børn ikke skulle sulte ihjel, eller at en forhenværende velhavende Bekjendt anmoder En om et Laan paa 10 Lire, for at hans Familie kan faa noget at spise. Mange Familier, som endnu for kort Tid siden var ret velhavende, lade nu deres Middagsmad hente for nogle faa Centesimi fra St. Petrus-Foreningens Fattigkøkken«.

Kaster man et Blik paa Roms Gader, som vrimle af Tiggere, der fra den tidlige Morgen til den sildige Aften bestorme de Forbigaaende; naar man ser den Skare af forsultne Mennesker, som staar opstillet daglig foran Fattigvæsenets Distriktskontorer; naar de Arbejdsløses Antal stadig voxer, naar Tyverier og Indbrud høre til Dagsordenen, saa maa man uden Tvivl komme til den Slutning, at Italiens »Hovedstad«, som Bladet »Italie« siger, befinder sig i en jammerfuld Tilstand. Og Alt dette forekommer i Rom, hvor man indtil 1870 ikke havde en Anelse om en saadan Elendighed. Og de Liberale beskyldte altid den pavelige Regering for, at den begunstigede Tiggeruvæsenet. Nu er Tiggernes Antal i det mindste i Rom tyve Gange større, end det var for 25 Aar siden.

Midt i al denne Elendighed søger Regeringen at *afkristne* Befolkningen. Disse antikristelige og antikirkelige Tendentser træde alle Vegne frem. *Jesu Navn* maa udryddes, derfor skal det bekjendte »I. H. S.«,

som i tre Aarhundreders Storme har hævdet sin Plads ovenover Jesuiterkollegiets Portal i Rom, hvor det er mejslet i Sandsten, nu nedrives, skjønt man i Florents, hvor Deputeretkamret holdt sine Møder i det gamle Jesuiterkolleg, har ladet dette samme Symbol paa Jesu Navn blive staaende. *Skolerne*, som hidtil bleve ledede i kristelig Aand, maa omorganiseres efter moderne Anskuelser, og *Son- og Helligdagene* vanhelliges af Staten selv ved Udførelsen af offentlige støjende Arbejder. Paa denne Maade berøver man lidt efter lidt Befolkningen dens sidste Trøst, *Religionen*, og forbereder den kommende Revolution.

Til Ugebladets Læsere.

Bestyrelsen for *Elisabethforeningen* og *St. Elisabeths Understøttelsesforening* agter ligesom i de foregaaende Aar at foranstalte i Anledning af **Julen** en **Uddeling af Fødevarer til de Fattige** i Menigheden. Vi henvende os derfor til Menighedsmedlemmernes Godgjørenhed med Bøn om, at de efter Evne ville yde deres Skjærv i nævnte Øjemed. *Bestyrelserne*
for ovennævnte Foreninger.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 8. December. 2. Søndag i Advent. Marias ubesmittede Undfangelse. (I St. Ansgars Kirke Kl. 10 højtidelig Levitmesse og Prædiken; Kl. 6 Aften: Festandagt og Prædiken). — **9. M. Oktavdag.** — **10. Ti. Lorettofest.** — **11. O.*** (Fastedag) Damasus, Pave og Bekj. — **12. To.** Vicelinus, Bekj. og Biskop. — **13. F.** (Fastedag) Lucia, Jomfru og Mart. — **14. L.** Oktavdag.

Søndag den 15. December. 3. Søndag i Advent.

*) Onsdag og Fredag i Adventstiden ere befalede Fastedage.

Unio. Søndag den 15. Dec. Kl. 9: Foredrag af Formanden, Hr. Grosserer Alb. Hitzinger. Thema: Rejseerindringer fra Wien og Tyrol, samt Forevisninger med Vidunderkamera.

St. Josefs Gilde. Mandag den 16. Dec. Kl. 8½ Aften begynder højærv. Pastor Breitung sine Foredrag over sociale Forhold. Katholske Mænd, indførte af Brødrene, og alle Brødre indbydes til at overvære disse Foredrag, som holdes i Lokalet, Bredgade 67, 2. Sal o. G.

Elegant og proper **Kjolesyning** udføres hurtig og billig. Klerkegade 11, 2. Sal. **D. Norlin.**

En Enke beder gode Trosfæller om lidt Beskjæftigelse ved hvadsomhelst. Sølvgade 7, 1. Sal o. G. Larsen.

Vincentskonferentsernes

Generalmøde finder Sted Søndag den 8. December Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$, efter Højmessen i St. Ansgars Kirke. Til Mødet, som afholdes i Bredgade 67, 2. Sal o. G., indbydes samtlige **aktive og passive** bidragydende Medlemmer.

Da det ovennævnte Generalmøde er det sidste, der bliver afholdt i det løbende Aar, tage vi Anledning deraf til indtrængende at opfordre Menighedens Mænd og Ynglinge til at deltage i det. Foruden de aktive og bidragydende Medlemmer have ogsaa alle hine fri Adgang, som interessere sig for Vincentskonferentsernes Arbejde iblandt de Fattige. Er end Nøden stor iblandt mange fattige Familier til alle Tider i Aarets Løb, saa bliver den dog større og haardere, naar Vinterens Kulde og Arbejdsløshed melder sig. Jo Flere enten aktivt eller passivt vilde slutte sig til Vincentskonferentserne, desto bedre vilde disse blive satte i Stand til at løse deres Opgave, at afhjælpe megen Nød og at sprede Lys og Varme i mangt et mørkt og koldt Hjem.

Lokalbestyrelsen.

Den levende Rosenkrans (1. Afd.) holder Møde med Exhortation Søndag den 8. December Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ (efter Højmessen i St. Ansgar) paa Toldbodvejen 14.

Mariakongregationen for Mænd fejrer sin aarlige **Titularfest** Søndag den 8. December (Marias ubesmittede Undfangelse) med Fælleskommunion Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjerte Kirken i Stenosgade. — Aften Kl. 6 Festandagt med Prædiken og Optagelse af nye Medlemmer i St. Ansgars Kirke.

St. Elisabeths Systue er aaben hver **Mandag** fra Kl. 1 $\frac{1}{2}$ —4.

Basar. St. Josefssøstrenes aarlige Basar, som afholdes paa Toldbodvejen 14, i Dage de 10., 11. og 12. December, anbefales til Menighedens Velvilje. Gaver modtages i Søstrenes forskellige Institutioner her i Byen og i Ordrup.

Alois Haas.

Største Udvalg af elegante **Silkehatte**.
Engelske Filthatte til 3, 4 og 4 $\frac{1}{2}$ Kr.
Fine Wiener-Filthatte til 7 og 9 Kr.
Kjøbmagergade Nr. 13.
NB. Som Julegave anbefales **Hattekort.**



At min kjære Hustru **Frederikke Isidora Christine** født Møller er afgaaet ved Døden den 4. December, bekjendtgjøres herved paa Egne og Børns Vegne.

C. O. Høyberg.

Begravelsen finder Sted fra St. Ansgars Kirke Mandag den 9. Dec. Kl. 10.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 50.

Søndagen den 15. December.

1895.

Indhold: Prædikenen før og efter Reformationen. Før det er for sent. Indenfor Klosterporten. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Rom. Berlin. Hamburg. Trier. Odense. — Bekjendtgjørelser.

Prædikenen før og efter Reformationen.

—o—

»Hvorledes stod det med Prædikenen i hin Tidsalder (Tiden før Reformationen)? Ja, der prædikedes vel mange Steder, men intetsteds udgjorde Prædikenen et fast Led i Gudstjenesten, og saa man dernæst, hvad der prædikedes dengang, fik man Forstaaelse af, hvad Reformationen paa dette Punkt bragte, hvor stor en Trang og Længsel den tilfredsstillede. Her havde man en Hovedforklaring til, hvor stærkt Luther kunde slaa igjennem«.

Saaledes siger Referatet over Prof. *Nielsens* Tale ved Universitetsfesten i »Berlingske« af 19. November. To Dage senere bragte samme Avis en Anmeldelse af *J. Paulli's* Prædikener »Herren og Tjenerne«, hvori det hedder som saa: »Saalænge der har været en kri-

sten Kirke og Menighed, saalænge har der været en Prædiken i Verden. Igjennem de henfarne Aarhundreder har den lydt i forskjellige Sprog og paa sin særegne Maade i rig Mangfoldighed: i Grækernes skjønne Form, i Rømernes alvorlige og værdige Præg, i Berthold af Regensburgs folkelige og mægtige Ord og i Johan Taulers dybe Enfold, indtil Luther med sin Tales vældige Strøm satte Aanderne i Bevægelse. Og gjennem alle Tidens Prædiken gaar der én Tanke, og denne Tanke hedder Jesus Kristus og Frelsen ved ham«.

Som Læseren ser, stemmer Anmelderen, *D. C. Prior*, med Professoren overens i at sætte Luthers Prædiken højt over al anden; derimod synes den Første at lade den katholske Prædiken, baade hvad dens Brug og dens Indhold i Gudstjenesten angaar, vederfares større Ret. Forsømmelsen af Prædikenen er ellers i Protestanternes Øjne en af Hovedsynderne i den førreformatoriske Kirke, og det hører til Luthers mindeværdigste Fortjenester, at han har tilfredsstillet Folkets Trang til at høre Guds Ord i Kirken. Vi ville i det Følgende engang undersøge, om der ikke maa lægges noget mere i Vægtskaalen paa den katholske Side og tages noget fra paa Luthers Side.

Har den katholske Kirke i Middelalderen, nærmest i Tiden før Reformationen, forsømt Prædikenen?
— Svar: *Nej, ikke i allermindste Maade.*

Hvad man paa hin Tid dømte om Prædikenens Værd, læres bedst af J. U. Surgants Ord i hans 1506 udgivne Homiletik: »Allermest bidrager Prædikenen til Menneskets Omvendelse; det er den, der fornemmelig bevirker, at Synderen omvendes til Bod En ligesaa stor Synd er det at lade noget af Guds Ord gaa tabt, som naar noget af Herrens *Legeme* af brødefuld Efterladenhed falder til Jorden« (Se Janssen, *Geschichte I. S. 27*). Ligesaa smukt og veltalende siger »der Selenführer«, en almindelig udbredt Undervisnings-

og Opbyggelsesbog fra 1498: »Usigelig er den Nytte, der stiftes ved en god Prædiken af en from og besindig Præst, der elsker Gud og Sjælenes Frelse. Thi der gaar ikke noget Ord over Guds Ord, og Guds bedste Velsignelse udgyder sig over den, som prædiker, og over alle dem, som høre paa ham med Ydmyghed og Enfoldighed. Her gives der frugtbare Forsætter til gode Gjæringer, her gives der Sjælen Næring, her gives der Trøst, her gives der Rigdom i Gud, saasom de, der gjerne høre Guds Ord, vel ofte have erfaret« (se Janssen, Geschichte I. S. 27).

Hvad der siges her saa smukt, er ikke enkelte Præsters Mening, det er selve Kirkens Opfattelse af Guds Ords Forkyndelse. Derfor har Kirken ogsaa fra først af paa det strængeste forpligtet sine Præster til ivrig Udøvelse af dette hellige Embede, og paa de forskjelligste Synoder eller ved Diöcesanforordninger indskærpet dem denne Pligt stadig paa ny. For ikke at tale om ældre Bestemmelser (cf. Geschichtslügen, 1889, S. 377 f.), saa forordner Diöcesansynoden i Basel 1503: »Sjælesørgerne skulle paa alle Søndage forklare deres Sognebørn det vedkommende Afsnit af Evangeliet i deres Modersmaal; hver Gang i Begyndelsen af Faste-tiden have de at undervise Folket i deres Prædikener om, hvorledes man bør skrifte. De skulle alvorlig formane dem, som ere betroede til deres Omsorg, til paa Søn- og Festdage at høre Prædikenen og andre Undervisninger. Enhver skal til den Tid indfinde sig i Kirken og opmærksomt lytte til Guds Ord. De, som handle derimod, skulle meldes til Biskoppen eller hans Vikarius« (s. St. S. 26 f.). Ogsaa alle asketiske Haandbøger fra hin Tid hævde Sjælesørgerens Pligt at prædike paa Søn- og Helligdage. (Forskjellige Conciliers, Kirkefædres, Helgeners og Pavers Udtalelser se hos Schleiniger: Das Predigtamt, 1881, S. 11 ff.).

Men efterkom Præsterne ogsaa deres Pligt? — Svar: Uden al Tvivl.

Der har vistnok været Præster, den Gang som nu, som kun daarlig opfyldte deres Pligt; enkelte Sognepræster, som ikke selv forstod at prædike — det er jo en Kunst, som ikke Enhver forstaar —, lod Andre prædike i deres Sted. Men i det hele taget blev der prædiket hver Søn- og Helligdag, baade om Formiddagen og om Eftermiddagen, og til visse Tider blev der endogsaa prædiket hver Dag — ganske nøjagtig som nutildags. Og det var ikke blot de store Prædikanter, som netop det femtende Aarhundrede i Sandhed ikke var fattig paa, Mænd som Bernardin af Siena (d. 1444), Vincens Ferrerius (d. 1419), Laurentius Justiniani (d. 1455), Johannes Gerson (d. 1429), Johannes Capistranus (d. 1456), Johannes Geiler af Kaisersberg (d. 1510), det var ikke blot dem, der prædikede, men alle Vegne i den katholske Kirke, i Byerne og paa Landet, lod Guds Ord fra alle Prædikestole, ikke blot paa Søndagene, men ogsaa paa de mange Helligdage, ja til mange Tider hver Dag; og der berettes om mange Præster, at de prædike to eller flere Gange om Dagen.

Derom vidne ogsaa de mange Prædikensamlinger og anden Slags Hjælpebøger for Præsterne, der navnlig siden Bogtrykkerkunstens Opfindelse udkom i mange Oplag. Der gaves Samlinger af Prædikener for hver Søn- og Fstedag i Kirkeaaet, for Faste- og Adventstiden, Prædiken-Cykler over Fadervor, de ti Bud, de syv Hovedsynder og andre Emner. Prædikener for enkelte Stænder, Begravelses- og Bryllupsprædikener.

Men hvorledes var nu Indholdet af disse Prædikener? — Svar: Ægte evangelisk.

Prof. Nielsen synes at antage, at »hvad der prædikedes dengang«, ikke tilfredsstillede Folkets Trang og Længsel. Hvis det er sandt, saa var det sørgeligt nok; thi da maa man sige, at Folket længtes efter noget,

som ikke skulde være. Thi hvad blev der prædiket dengang? Bamberger-Synoden 1491 foreskrev, at Prædikanten klart og tydelig skulde udlægge den h. Skrift, navnlig det ny Testament, og hvert Aar mindst een Gang de ti Bud (Janssen I. S. 27). Erasmus beretter, at det i mange Kirker var Brug, at Præsten fortolkede hele Evangeliet eller de paulinske Breve Kapitel efter Kapitel (se s. St. S. 31). Paa Landet var det vedtaget, at Søndagens Evangelium blev forklaret og dermed sædvanlig forbandtes en kateketisk Undervisning om Troens Hovedstykker og Budene (s. St. S. 32). Idet ovennævnte U. Surgant angiver ligesom Grundtrækkene for hver Prædiken eller de Tanker, som under en eller anden Form stadig maa vende tilbage, nemlig *credenda, facienda, fugienda, timenda, appetenda* o: hvad man skal tro, gjøre, fly, frygte, attraa, føjer han kort og fyndig til: »Prædikenens bedste Stof er den h. Skrift« (se Wetzer u. Welte, Kirchenlexicon 1889 Bd. 6. Sp. 202). Saaledes henvises Præsten stadig til den h. Skrift; den skal han fremfor alt granske og betragte, for at gennemtrænge sig selv med Nidkærlighed for Guds Ære og Sjælenes Frelse; den skal han fortolke for Folket, for ogsaa at gjennemsyre det med dens Renheds og Kjærligheds Aand. Han skal gjøre det paa en folkelig Maade; han kommer derfor som af sig selv til at indflette i sin Prædiken større eller mindre Fortællinger, Legender, Sagn, Fabler, Anekdoter af aandeligt eller verdsligt Indhold, der tjene til at anskueliggjøre og indprente den abstrakte Tros- og Sædelære, og har der end maaske iblandt disse Fortællinger været enkelte, der forekomme os latterlige og stødende — andre Tider, anden Smag — i det hele taget, er den Forargelse, protestantiske Forfattere have taget af dem, farisæisk, i det hele taget, have hine illustrerende Træk uden al Tvivl udøvet en gavnlig Indflydelse paa Folkets sunde og oplyste Sind. Vi maa derfor for Sand-

hedens Skyld holde fast ved, at Prædikenen hvad dens Indhold angaar, var, hvad den skulde være: Guds Ords Brydelse paa en efter Folkets Tarv afpasset Maade, og hvis det skulde være sandt, hvad Prof. Nielsen vil have os til at tro, at Folk længtes efter noget andet, saa maa vi sige, at det har haft en fordærvet Mave, vil sige, i aandelig Forstand. Men er det sandt?

Har Folket ikke haft Lyst til at høre disse Prædikener? Svar: *Jo tilvisse; det har endogsaa været meget ivrig i at høre Prædikenen.*

Ganske vist har Kirken i denne Henseende som i saa mange andre udøvet en hellig Tvang. I alle Opbyggelsesskrifter fra hin Tid formaner Folket dertil som til en saare vigtig Sag. »Der Selenfürer« siger: »Fader og Moder skulle foregaa de Smaa med en god ærbar Vandel og paa Søn- og Helligdage føre deres Børn til Messe og Prædiken«. »Die Hymelstran« siger at enhver Kristen efter Messen »skal blive i Kirken og høre Prædiken med stor Flid«. »Das Wyhegärtlin« siger: »Gaa til Prædiken baade om Morgenen og Eftermiddagen; optag Gud Ord med Andagt i dit Hjærte og betragt det med Inderlighed . . . Guds Ord være Dig en Lygte paa din Vej. Det er saare nyttigt at høre Prædikenen og at kjøbe gode aandelige Bøger o. s. v.« (Janssen I. 24 ff). Og ikke blot et Raad giver Kirken, nej, støttet paa St. Pauli Ord: »Troen kommer af Hørelsen«, paabyder den Folk det som en hellig Pligt at høre Prædikenen. I Diöcesansynoderne holdes Præsterne til, at de endogsaa under Straf af Exkommunikation skulde formane deres Sognebørn til at høre Messen og Prædikenen til Ende; og samtlige Skriftespejl fra hin Tid erklære det for en Dødssynd, naar En af Efterladenhed eller Ringeagt forsømmer Prædikenen*) (s. St. S. 28).

*) Dette kunde synes at være for strengt; thi ganske vist er Ringeagt for Guds Ord en Dødssynd; Efterladenhed som saadan derimod ikke. Dog kan der være Omstændigheder, hvor

Men hvad vilde vel al Tvang have udrettet, dersom Folk havde manglet Lyst til at høre Guds Ord? Tvangen alene vilde ikke have fyldt Kirkerne, og at Kirkerne have været fyldte, derom vidne talrige Vidnesbyrd, f. Ex. hvad Cocklæus skriver om Nürnberg 1511, at »Prædikenen er meget talrigt besøgt, selv om der samtidig prædikes paa tretten Steder« (s. St. S. 29). Derom vidne ogsaa de talrige Prædikenstiftelser i mange baade større og mindre Byer, hvis Formaal var, at begavede Prædikanter udelukkende kunde hellige sig til Prædikeembedet (s. St.). Ogsaa de mange Oplag af Prædikesamlingerne vidne om Folkets levende Interesse for Prædikenerne; et Værk f. Ex., af Dominikanerpateren Johan Huoll eksisterede i mindst 40,000 Exemplarer (s. St. S. 30 f.). At enkelte Prædikanter, saasom Vincens Ferrerius, Bernardin af Siena, Johannes af Capistrano, Alanus o. a. droge Folket i Tusindvis efter sig — Karmelitermunken Johan Conecte havde ofte 16—20,000 Tilhørere — (se Historisch-politische Blätter Bd. 79 S. 113 f.) det er intet Bevis mod de andre Prædikanter, men beviser kun, i hvilken Grad Folk holdt af at høre en rigtig god, beaandet, en ægte katholsk Prædiken.

(Sluttes)

ogsaa den blotte Efterladenhed bliver til en svær Synd. Enhver er nemlig under svær Synd forpligtet til at tilegne sig den fornødne Kundskab i Religionen. Dersom nu Prædikenen er det eneste Middel, hvorved En kan komme til denne Kundskab, saa er Vedkommende under svær Synd forpligtet til at høre Prædikenen, om end ikke hver eneste Gang. Det kan nu være, at det i Middelalderen var Tilfældet med Mange, og anførte Paastand i Skriftestejlene maa da opfattes i denne Forstand.

Før det er for sent.

—o—

Før det er for sent, Du bede,
Nu er Gud en naadig Gud;
Før det er for sent, vær rede,
Naar han sender Dig sit Bud.

Snart mod Aftenstund det hælder,
Solen er sin Nedgang nær,
Og fra Dødens Port udvælder
Natten med sin Skyggehær.

Snart skal Kirkeklokken kime
Over Ond som over God.
Derfor brug dog denne Time,
Derfor gjør for Herren Bod!

Engang borte — evig borte,
Ej Du ejer Jordliv fler.
Bagved Dødens mørke Porte
Rinder Tidens Strøm ej mer.

Før det er for sent, Du ile
Mod din Frelzers aabne Favn —
Før det er for sent, søg Hvile
Ved en Bøn i Jesu Navn.

M. C. J.

Indenfor Klosterporten.

(Af M. F.)

Ja, der laa det! Skarpt traadte Tage og Gavle,
Taarne og Mure frem i det klare, rige Sollys, som hvilede
over Landskabet. Hvad var det da der laa? *Et Kloster*,
kjære Læser, og vil Du skjænke mig lidt Taal-

modighed og megen Overbærenhed, skal jeg prøve paa at beskrive, hvad jeg saa dér, indenfor Klosterporten!

Allerførst mødte mit Øje kun den høje Mur, der omgiver de mange anselige Bygninger, som under Et kaldes »Klosteret«. — Hvor det ligger? — Ja, det vil jeg nu ikke saa gjerne sige, thi det var en meget stor Gunst, at jeg fik Lov til at se det jeg saa, da der var streng Klavsur. — Det ligger et Steds i Tyskland, lad det være nok.

Det var altsaa den høje Mur, jeg stod udenfor; en solid Dør blev endelig funden, og efter et raskt Tag i Klokken lød en stærk Ringning indenfor, men langt borte. Men Døren var og blev lukket, atter maatte Klokken tilkjendegive min Nærværelse, og nu hørtes en Stemme, som i det Fjerne indbød mig til at træde indenfor. »Døren er aaben, kom kun ind«. Men denne Dør sad meget højt oppe paa Muren, af en Dør at være, og der behøvedes et lille Spring for at naa ned i Haven paa den anden Side. Jeg var da ogsaa nær kommen paa Hovedet ind i den.

Ad en bred Gang, kantet med friskt Grønsvær og smukke Buske, kom man til en stor Indgangsdør, som førte ind til en høj og rummelig Vestibule eller Forhold. En venlig Dørvogterske i Lægsøstrenes smukke Dragt — sort Kjole og hvidt Lin og med et stort Sølvhjærte paa Brystet; indbød mig til at gaa ind i Taleværelset. Det var et højt og rummeligt Værelse med et stort Vindue ud til Haven. Jeg træder ind og tager Plads i en bekvem Stol. Døren lukker sig — jeg er altsaa virkelig naaet inden for Klosteret, hvor Søstrene af »den gode Hyrdes« Orden, leve deres velsignelsesrige Liv, fjærnt fra Verden og dens mange Bekymringer.

Jeg havde faaet Lofte om at komme til at tale med Forstanderinden og holdt derfor Øje med den store Fløjdør, hvorfra jeg var kommen, idet jeg antog, at hun ogsaa maatte komme fra den Kant. Ved den

Stol, hvori jeg sad, var der en flere Alen lang og en Alen bred Hylde, som et Slags Bord, og ovenover den et udskaaret Panel, som jeg troede, — det lignede imidlertid ogsaa et Skab med Døre. Jeg tænkte ikke videre herover, før disse to Døre til min store Forskrækkelse aabnede sig og der viste sig nu for mine forbavsede Øjne, et Gitter og bagved dette en hvidklædt Søster! Ja, virkelig stod der en lille, gammel Søster, i sin hvide Ordensdragt med lyseblaa Snor om Livet, hvid Rosenkrans, fint hvidt Lærreds-Lin og Brystklæde, som laa blødt uden Stivelse om Hovedet og Hals. Et fint sort Slør dækkede Ryg og Skuldre, et stort Sølvhjærte havde hun paa Brystet — det var Professøstrenes smukke Dragt. Novicerne have hvidt Slør og ere altsaa helt hvidklædte.

Alvorlig og taus stod den ærværdige Forstanderinde og betragtede mig med sine kloge Øjne, forinden hun spurgte om, hvad der førte mig til hendes Kloster. Min Forklaring var snart given: Jeg ønskede saa inderlig at se lidt af Klosteret; thi da jeg, som var Konvertit og altid havde levet under protestantiske Forhold, nu foretog en Rejse udelukkende for rigtig grundig at lære katholske Forhold at kjende, var det naturligt, at et Nonnekloster især tiltrak sig min Opmærksomhed.

Forstanderinden hørte alvorligt paa min Begjæring, og da mit Anbefalingsbrev var læst og jeg tillige havde bragt en mundtlig Hilsen fra Kardinalen i Køløn, aabnedes Gitteret, og jeg saa nu den elskværdige Moder ganske nær. Vi talte nu noget sammen, og hun blev venligere og venligere, og man tænke sig min glade Overraskelse, da hun aabnede en Sidedør og tillod at jeg fulgte hende ind i selve Klosteret.

Jeg troede at jeg drømte, da jeg stod i den høje luftige Kommunitets Sal med Vinduer til to Sider, med spejlblankt Flisegulv i mørke brogede Farver. To

Rækker sorte Træstole med Rørsæder stode midt paa Gulvet fra den ene Eude af Salen til den anden og en bred smuk Maatte laa paa Gulvet imellem dem. En stor sort Kamin optog den ene Væg — Skabe i Murene og fromme Billeder samt Døren udfyldte den anden Væg. (Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland,

—o—

Kjøbenhavn. *Vincentforeningens* tre kjøbenhavnske Konferencer afholdt deres fjerde Generalmøde for i Aar Søndagen den 8. Dec. Kl. 11¹/₂ i Bredgade 67. Den højærværdigste Biskop præsiderede. Mødte vare 36 Brødre. Efter at Kvartalsberetningerne vare blevne aflagte, meddelte Sekretæren, at 200 Kr., der vare opførte som Gave i Lokalraadskassens Regnskab, vare fra en fransk Vincents-Broder, der ikke ønskede at nævnes, og fremlagde dernæst nogle Skrifter, der i Sommerens Løb vare blevne tilsendte Foreningen fra Udlandet, nemlig Rapport for 1894 af samtlige Konferencer i England, Rapport for 1894 af Konferencer i Nizza og nærliggende Byer, samt to Smaapiece af Vincentsbroderen Advokat Michel i Nizza: Om Jødespørgsmaalet og Om Fortsættelse af Vatikaner-Konciliet; Sekretæren gav et kort Uddrag af disse Skrifters Indhold. Hr. *Lund* opfordrede Brødrene til at agitere mod, at der ved Begravelser lagdes Blomster paa Kisten i Kirken. Heri støttedes han af den højærværdigste Biskop, der dernæst gratis uddelte nogle Exemplarer af Hagemann's Kirkehistorie, af Karup's Epistel til Nordens Mænd og Kvinder, og af Vincentsforeningens Love. Han mindede Brødrene om, at de paa Aarets fire Generalmøde-Søndage burde modtage den hl. Kommunion for at blive delagtige i den dertil knyttede Af-

lad, og rettede en kraftig Appel til Velgjørenheden, ikke blot i Form af Pengegaver, men navnlig ogsaa ved personlig Virksomhed; man burde overvinde sin Hang til Magelighed og Ladhed. Hr. *Jørgensen* jun. meddelte, at Foreningen Unio i Januar Maaned vilde give en Koncert til Fordel for Vincentsforeningen og opfordrede Brødrene til at overvære den. Mødet sluttede med Bøn.

— I »St. Olafs« Forlags-Trykkeri i Kristiania er udkommen en udmærket Bog, som længe har været savnet her, nemlig *P. Leonh. Goffine, Huspostille* eller katholsk Lære- og Opbyggelsesbog for Hjemmet. Den fortjenstfulde Oversætter af Bogen, senere afdøde Pastor *Chr. Holfeldt-Houen*, vil ved denne værdifulde Forøgelse af vor katholske Literatur uden Tvivl stifte megen Velsignelse, endnu efter sin Død, iblandt vor hellige Kirkes Medlemmer. Ved Siden af *Rippels: Den katholske Kirkes Skjønhed*, som er en folkelig Forklaring af Kirkens Ceremonier og Skikke, bør katholske Hjem ogsaa eje denne Huspostille, som er en folkelig Forklaring af Kirkeaarets Epistler og Evangelier i Forbindelse med en belærende Undervisning om forskellige religiøse Anliggender. Bogen, der har over 500 Sider og koster heftet 3 Kr. 25 Øre, kan som al anden katholsk Literatur faas gjennem Andr. Fred. Høst & Søns kgl. Hofboghandel i Kjøbenhavn. Med næste Nummer af Ugebladet vil forøvrigt følge en *fuldstændig Fortegnelse* (8 Sider) over hele den katholske danske Literatur tilligemed et Udvalg af norsk og svensk Literatur. I den lange Liste vil man kunne finde mange værdifulde Værker, som ere særlig egnede til *Jule- og Nytaarsgaver* og som kunne forskaffe Modtageren baade Glæde og Velsignelse.

Rom. I det sidst i forrige Maaned afholdte *Konistorium* udnævnte Pave Leo følgende nye Kardinaler: *Haller*, Ærkebiskop af Salzburg, Tysklands Primas,

Sembratowicz, græsk-ruthenisk Ærkebiskop af Lemberg, *Satolli*, apostol. Delegat i Washington, *Perraud*, Biskop af Autun, *Boyer*, Ærkebiskop af Bourges, *Cascajares y Avara*, Ærkebiskop af Valadolid, *Casamas y Pages*, Biskop af Urgel, *Manara*, Biskop af Ancona, *Gotti*, Karmelitermunk og Internuntius i Rio Janeiro. — Efter det offentlige Konsistorium, som fandt Sted den 2. Dec., prækoniserede den h. Fader mange Biskopper, blandt hvilke Ærkebiskop *van Dewotering* af Utrecht. Den h. Faders Udseende var tilfredsstillende, naar man tager hans høje Alder i Betragtning.

Berlin. Den sidste Søndag i Kirkeaaaret fejre de tyske Protestanter som de Afdødes Mindedag. Trods den bidende Kulde havde denne saakaldte »Dødes Søndag« lokket mange Tusinder i Aar ud paa Kirkegaardene, hvor de Afdødes Grave bleve smykkede med Blomster. Højtideligheden skal være et Sidestykke til den katholske Allesjælesdag, kun mangler det religiøse Grundlag, eftersom Protestanterne jo ikke bede eller kunne bede for de Afdøde. Naar de ikke desto mindre i saa stort Antal fejre de Afdødes Minde, saa beviser det kun, hvormeget den katholske Lære stemmer overens med Menneskets Natur. Eftersom Forbønnen for de Afdøde mangler, søge Protestanterne paa anden Maade at tilfredsstille den religiøse Trang. Bymissionen benytter ogsaa Lejligheden til at uddele en stor Mængde Prædikener og Traktater paa Kirkegaardene.

Hamburg. Efter at den lutherske Pastor *Glage* for et Aars Tid siden i sin Brochure »Nødraab« med Frimodighed fremdrog den lutherske Statskirkes bedrøvelige Forhold i Hamburg, har en anonym Forfatter fornylig i en Brochure, »Et Ord om den hamburgske Statskirkes Nød«, løftet sin Stemme for at omtale de samme mislige Forhold. Det er nemlig de lutherske Gejstlige, som beskyldes for Vantro og for at de ud-

brede Vantroen. »Hvor gjælder Kristi Ord og Befaling«, skriver Forfatteren, »som ubetinget skal adlydes? Enhver Pastor forkynder og handler ganske vilkaarligt. Der findes næppe i Hamburg tre Gejstlige, som helt og holdent stemme overens i den lutherske Lære, navnlig hvad den h. Skrifts Renhed angaar. Maa vi ikke bekjende, at de fleste Prædikestole i mange store Sogne paa 50—60,000 Medlemmer endog udelukkende ere besatte med vantro Gejstlige. Tjener maaske ikke de derværende Gejstliges Virksomhed alene til Pynt ved Familiefester hvortil Daab, Konfirmation, Ægtevielse o. s. v. ere nedsunkne? Næppe 10 Procent af Hamburgs Befolkning kan betegnes som Kirkegængere. Blandt de 600,000 Indbyggere ere her 540,000 uden Tro; de have vendt baade Guds Ord og Kirken Ryggen. Uden at tænke paa den Skade, deres Børns Sjæle lide derved, sende Forældre deres Børn til Konfirmations-Undervisning hos saadanne vantro Gejstlige. Maa en Troende Sjæl ikke skjælve, naar man i Paasken se Tusinder af saadanne Konfirmanter komme ud af Kirkerne, Konfirmanter, som drage Guds Dom ned over sig, i Stedet for at modtage den Velsignelse, som Herrens Naade har tiltænkt dem? Maa man ikke højlig beklage, at den eneste Grundvold her i Livet og den eneste Trøst i Døden uddrages dem?«

Trier. Den 8. December sluttede i Domkirken de 10 Dages Exercitier eller aandelige Øvelser for Mænd. Biskoppen og Viebiskoppen uddelte den hellige Kommunion, i hvilken over 6000 Mænd og Ynglinge toge Del. Slutningshøjtideligheden holdt Biskoppen af Trier, Dr. Korum selv.

Odense. Pastor emerit. *M. C. Jensen*, som fornylig holdt et Foredrag i Koncertpalæet i Kjøbenhavn om de Kristnes Gjenforening i Troen, har i denne Tid holdt et Par Foredrag over samme Emne i Odense, som var overordentlig stærkt besøgte.

Indsamling til Fattige

i

Rosenkranskirkenes Sogn.

I Lighed med forrige Aar agte Undertegnede at foranstalte **en Uddeling af Fødevarer til Fattige** i Sognet. Vi bede Sognets Medlemmer, Enhver efter Evne, at yde deres Skjærv til dette veldædige Øjemed. Gaver modtages af højærv. Pastor *Slump* og af Undertegnede:

Frk. S. de Castonier,
Carit Etlars Vej 2.
Fru J. Ronge,
Lykkesholms Allé 14. C.

Frk. M. Muus,
Carl Bernhards Vej 2.
Fru T. Hoffmann,
St. Haus Minde, Valby.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 15. December. 3. Søndag i Advent. — 10. M. Eusebius, Biskop og Martyr. — 17. Ti. Ferialdag. — 11. O. (Tamperfastedag.) Forventning af Frelserens Fødsel. — 19. To. Ferialdag. — 20. F. (Tamperfastedag.) Ferialdag — 21. L. (Tamperfastedag.) Thomas, Apostel.

Søndag den 22. December. 4. Søndag i Advent.

St. Ansgars Kirke. Tirsdag den 17. December Kl. 8 $\frac{1}{4}$ holdes den årlige **højtidelige Sjælemesse** i Anledning af Aarsdagen for apostolisk Præfekt **Herm. Grüders Død.**

St. Josefs Gilde. Mandag den 16. Dec. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften begynder højærv. Pastor Breitung sine Foredrag over sociale Forhold. Alle Brødrene og andre katholske Mænd, indbydes til at overvære disse Foredrag, som holdes i Lokalet, Bredgade 67, 2. Sal o. G.

Til Julen agter St. Josefs Gilde at afholde en **Aftenunderholdning med Juletræ og Tombola**, navnlig til Fordel for **Gildets Stiftelse for Gamle**. Gaver af enhver Slags modtages med Taknemlighed af Gildets Bestyrelse.

Unio. Søndag den 15. Dec. Kl. 9: Foredrag af Formanden, Hr. Grosserer Alb. Hitzinger. Thema: Rejseerindringer fra Wien og Tyrol, samt Forevisninger med Vidunderkamera.

Søndag den 29. December Kl. 6 $\frac{1}{2}$ præcis foranstalter Foreningen **stor Julefest med Juletræ, Tombola** og mange andre Fornøjelser for Voxne og Børn.

Medlemmer og Børn gratis Entré; Besøgende af Menigheden (Voxne og Børn) 1 Krone.

Billetter erholdes hos Bestyrelsen og Festudvalget. Gaver til Juletræet og Tombolaen modtages med Taknemlighed af følgende Herrer i Festudvalget: H. Holler, Istedgade 1, C., Jul. May, Silkegade 10., L. Nielsen, Ahornsgade 1.

St. Elisabeths Systue er aaben hver **Mandag** fra Kl. 1 $\frac{1}{2}$ —4.

Pastelmaleri.

Bestillinger modtages. Enestaaende Methode. Intet Penselarbejde, men udført alene med Fingrene og tørre Farver.

A. Martinson, Artist.

Vesterbrogade 127. 2. S. B.

Alois Haas.

Største Udvalg af elegante **Silkehatte**.

Engelske Filthatte til 3, 4 og 4 $\frac{1}{2}$ Kr.

Fine Wiener-Filthatte til 7 og 9 Kr.

Kjøbmagergade Nr. 13.

NB. Som Julegave anbefales **Hattekort**.

E. A. Olsen, Uhrmager,

12, Borgergade 12, Husk Nr 12,



anbefaler et stort Udvalg af **Guld- og Sølv-Lommeuhre**, **Regulatorer**, **Taffel- og Vækkeuhre**, samt **Uhrkjæder**. Reparationer udføres. Alt til billigste Pris og med 2 Aars Garanti.

UDSALG FRA
LANGEBROS DAMPMØLLE
 NØRREBRO-AFDELING
17. BLAAGAARDSGADE 17.

Til Julebagning

anbefales vore fortrinlige

Bagerimelsorter

samt alle til Baging brugelige Sager. Varerne bringes overalt.

Literatur.

Som Julegaver anbefales: **Det nye Testament** — **Bønne- og Salmebøger** — **Kristi Efterfølgelse** — **Den katholske Kirkes Skjønhed** — **Vor Frue af Lourdes** — **Den h. Aloysius** — **Fabiola m. h.** Samtlige Bøger faas gjenuem **Andr. Fred. Høst & Søn** kgl. Hofboghandel, Gothersgade 49, Kjøbenhavn.

Ansgariusforeningen udsender **ikke** som i de foregaaende Aar en **katholsk Væggekalender** for 1896.

Til Ugebladets Læsere.

Bestyrelserne for *Elisabethforeningen* og *St. Elisabeths Understøttelsesforening* agte ligesom i de foregaaende Aar at foranstalte i Anledning af **Juløn** en **Uddeling af Fødevarer til de Fattige** i St. Ansgars Menighed. Vi henvende os derfor til Menighedsmedlemmernes Godgjørenhed med Bøn om, at de efter Evne ville yde deres Skjærv i nævnte Øjemed.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grösserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 51.

Søndagen den 22. December.

1895.

Indhold: En middelalderlig Julesalme. Indenfor Klosterporten. Johaunes-Evangelist. † Kardinal Paulus Melchers. — Bekjendtgjørelser.

En middelalderlig JULESALME.



En Rose er udsprunget
Af Jesse sarte Rod.
Profeter have sunget
Derom med frejdigt Mod.
En Blomst har Rosen sat
Midt i den kolde Vinter,
Midt i den mørke Nat.

Maria, Jomfru rene,
 Ved Aandens Mellemkomst
 Du skænked os den væne,
 Den underfulde Blomst.
 Det Under virked Gud,
 At du er Moder vorden
 Og dog en Jomfru prud. —

Vi bede Dig af Hjærte,
 Maria, Rose sart,
 Ved Jesu første Smerte,
 Der ramte ham saa snart:
 O hjælp os ved din Bøn
 En Bolig ham berede
 I Hjærtet smukt i Løn.

sr.

Indenfor Klosterporten.

(Sluttet.)

—o—

I et andet, noget mindre Værelse havde et stort Flygel Plads. Ved et lille Bord sad en ung Pige og skrev Noder af. De vare saa smukt skrevne, at det aldeles lignede Tryk. Den unge Pige var meget smuk, hun bar ikke nogen Ordensdragt, men havde en lille hvid Kappe Hovedet og var iført en Bomuldskjole. Hun smilede venligt til os, og da hun paa Forstanderindens Vink forlod Værelset, forklarede denne, at den unge Pige, som var godt opdragen og var bleven ud-

dannet paa Musikkonservatoriet i Berlin, var her i Klosteret, for om muligt, trods et begaaet Fejltrin, at frelses før det var for silde.

Der er nemlig mange Afdelinger indenfor dette Klosters Mure. Først er der Søstrene af »den gode Hyrdes« Orden med Professøstre, Novicer og Postulantinder, samt de sortklædte Dørvogtersker. Dernæst er der flere hundrede unge Piger, der enten levede under Forhold, som vare farlige for Sædeligheden, eller som allerede ere blevne fristede i den Retning og nu frivillig ty her hen for at flygte for de Angreb, som de allerede have vist sig for svage overfor. Endelig er der de Bodfærdiges Afdeling; det er de ulykkelige, stakkels, unge Piger, som have bukket under for de svære Fristelser, som Verden bereder Ungdom og Skjønhed. Disse Magdalenaer gjøre nu Bod hele Resten af deres Liv. De bære en brun Bodsdragt, og man siger, at der findes overordentlig mange store og ædle Sjæle iblandt dem. Ingen ser dem. De have deres egen tilgitrede Afdeling i Klosterkirken. Vi gik igjennem den, og fra den høje Ballustrade tillod Forstanderinden mig at se ned i den Del af Kirken, hvor de hvide Søstre have deres Plads. Forstanderinden trak et Gardin tilside — der var nemlig Gardiner helt rundt om Balustraden — og jeg saa nu, at hele Klosterkirken var delt i tre Afdelinger: »Verdenskirken« — hvor Omegnens Beboere overvære Gudstjeneste, uden at kunne se det allermindste af de andre Afdelinger; dernæst Søstrenes egen Afdeling og endelig, midtvejs i Højde med Orglet, Magdalenaernes eller de Bodfærdiges Plads. Det mægtige Orgel dannede Baggrunden; omkring det var opstillet Knælebænke, og inde i Muren var anbragt et dybt og rummeligt Nodeskab, paa hvis Hylder laa Stabler af smukt indbundne Node- og Bønnebøger. Paa en Sidevæg var der ophængt et særdeles gribende Billede: en legemsstor Magdalena — et sindrigt Billede

her netop blandt Magdalenaer. Jeg stod længe og saa paa alt dette for mig saa nye og fremmede, da faldt mit Blik ned paa de hvide Søstres Afdeling! der saa jeg en lille snehvid Skikkelse knæle i stille Andagt foran det Allerhelligste. Hun laa aldeles ubevægelig — jeg stod som fasttryllet! Hvor ønskede jeg at være sammen med hende!

Sagte lagde den gode Forstanderinde sin Haand paa min Arm og kaldte mig venligt tilbage til Virkeligheden. Videre og videre vandrede vi ad de brede, lyse Gange, som overalt vare belagte med mørke, brogede, blanke Stenfliser, der vare saa glatte, at jeg med Møje kunde gaa uden at glide; vi kom forbi mørke Trædøre, mange bleve aabnede, og jeg saa bl. a. store, lyse og luftige Sovesale, alt var hvidt: Loft, Vægge, Sengetæpper, Gardiner, baade Vinduernes og Sengenes. Alt som nyfalden Sne.

Senere kom vi gennem en aaben Søjlegang og ad Haven over i en anden Bygning, hvor jeg pludselig befandt mig i en stor, overmaade stor Sal. En lang Række Vinduer tillod Dagslyset at trænge ind selv til den fjerneste Krog. Gjennem disse høje og store Vinduer faldt Blikket paa udstrakte Haver indenfor Klostermuren, og udenfor den laa det venlige Landskab belyst af Aftensolens rødgule Straaler.

Den ovennævnte Sal var fyldt af unge Piger med hvide Kapper og kulørte Bomuldskjoler og Forklæder. De sad paa Træstole, som vare opstillede i lange Rækker, og hver Stol havde paa Ryggens øverste Del en Hylde, som tjente den bagved siddende unge Pige til Bord. Alle vare beskjæftigede med Haandarbejder, idet nemlig Klosteret faar sin Hoved-Indtægt ved at sy Udstyr baade for Private og saa vidt jeg mindes, ogsaa for de store Magasiner i Berlin og andetsteds.

Jeg gik langs Rækkerne og kunde ikke blive træt

af at beundre den store Dygtighed, som disse unge Piger havde erhvervet sig i en forholdsvis kort Tid. De fleste iblandt dem havde ikke lært saadant Arbejde, inden de bleve sendte herhen. Alle vare de overordentlig propre og saa glade og tilfredse ud. Forstanderinden sagde, at de fleste bede om at turde blive her, naar der engang er Tale om, at nu skulle de atter vende tilbage til deres Familie eller ud at tjene, som før de kom der. Saa beholder Forstanderinden dem da ogsaa i Reglen, naar de have opført sig godt, og de blive da Bodfærdige og komme over i Magdalenernes Afdeling. Saa ere de i Havn, godt gjemte for alle de Fristelser, som de forhen tildels vare bukkede under for.

I et Sideværelse var der Hylder langs Væggene, og her laa omvundne med blaa Baand, de dejligste Arbejder, som tænkes kan, med broderede Navne i alle Størrelser paa Servietter, Duge, Haandklæder, Lagener, Lommetørklæder o. s. v. Et elegant Udstyr — et Brudeudstyr — laa der ogsaa. Sjældent har jeg set kostbarere eller smukkere Sager end disse. En hvid Søster forestod Værelset. I en anden Sal fandt Tilklipningen Sted. I en aaben Søjlegang, som vendte ud til en lille Gaard, bleve de forskellige Arbejder indpakkede til Forsendelse. Overalt hersker der Flid, overalt skinnende Renlighed. Jeg syntes, at min mørkegraa Rejsedragt saa uendelig fattig ud midt i al denne hvide Elegance; saameget kan den hvide Farve gjøre.

Jeg blev nu ført ned i en lavere liggende Etage, hvor jeg atter fandt lange Rækker af smalle hvide Træborde opstillede i en stor Sal. Paa Bordene laa høje Stabler af skaaret Hvedebrød, i regelmæssige Mellemrum, afbrudte af store Kruse, der vare fyldte med en Salgs Frugtsuppe. Det var de unge Pigers Aftenmaaltid, der forberedtes af andre Piger, som ligeledes

havde nette Bomuldskjoler, Forklæde og hvide Kapper. Saa kom vi til en af Pigerne Sovesale. Der stod Seng ved Seng i lange Rækker, uden Gardiner, alt tarveligt, men tiltalende rent. I Salen var der meget praktisk Vinduer til begge Sider, saa at der kunde være Gjennemtræk. I et Hjørne var bygget et Værelse med et lille Vindue ud til Sovesalen, men uden Dør ind til Salen. I dette Rum opholder sig altid en hvid Søster, for at vaage over Pigerne.

Vor Vandring var tilende. Døren ud til den store Hovedtrappe aabnedes atter, og nu skulde vi tage Afsked. Den venlige og særdeles forekommende Forstanderinde standsede et Øjeblik, saa venligt paa mig og sagde som Svar paa en Ytring fra min Side om at jeg beklagede, ikke at kunne give hende en stor Gave til Tak for hendes venlige Modtagelse: »De kan bede for disse Børn; jeg kalder dem Børn, thi jeg er her deres Moder; ja, bed for dem, det er en meget kostbar Almisse overfor Gud. Forøvrigt sender den kjære Gud os undertiden ogsaa store Gaver; det er ikke saa længe siden, at vi fik tilsendt 400,000 Mark, uden at vi have mindste Anelse om, hvorfra disse Penge kom. Derfor bygge vi nu et nyt Kloster, lidt længere henne ad Landsbyen til«.

Vi sagde hverandre Farvel, og Døren lukkedes atter efter mig; det forekom mig, som havde jeg været langt, langt borte i en ganske anden Verden. Det havde jeg jo ogsaa. Men aldrig vil jeg kunne glemme det smukke Indtryk, jeg modtog indenfor denne Klosterport.

Johannes-Evangelist.

—o—

»Den Discipel, Jesus elsked« —
 intet bedre Navn jeg ved.
 Kan der tænkes større Glæde
 end vor Frelzers Kjærlighed?
 Kan der gives større Lykke
 end at lytte til hans Røst?
 Kan der findes bedre Hvile
 end ved Jesu Kristi Bryst?

Tidlig blev Johannes kaldet
 til at følge Jesu Spor,
 tidlig blev hans Øre opladt
 for de milde Naadens Ord.
 Alt som han i Troen voxed,
 kom han Herren mere nær,
 og paa Tabor Bjærg han skued
 ham i Lys og Guddomsskær.

Da Langfredagssolen sortned,
 den trofaste Tjener stod
 med Maria, Jesu Moder,
 sorrigfuld ved Korsets Fod.
 Dog til Trøst i al hans Kvide
 gav ham Gud en herlig Løn,
 da han sagde: »Se din Moder!
 Kvinde, se, der er din Søn!«

Tro sin høje Plads han fyldte,
 Hyrde over Herrens Folk,
 altid Kristus han forkyndte,
 var som Kjærlighedens Tolk.
 Hvor han kom, og hvor han vidned,
 talte han med Kraft fra Gud:
 »O Børnlille, elsk hverandre!
 det er Jesu nye Bud«.

Ingen Bog er rig paa Visdom
 som det glade Bud, han skrev
 om det Ord, der var hos Herren,
 men dog Kjød iblandt os blev,
 om at Gud har elsket Verden,
 saa han gav sin egen Søn,
 og at den, der troer paa Sønnen
 vinder Livets Krans til Løn.

Ogsaa mig har Jesus kaldet
 til sig i en salig Stund,
 jeg har siddet ved hans Fødder,
 fanget Ordet af hans Mund.
 Ogsaa jeg har set min Frelser,
 følt ham i hans Guddomsmagt,
 skjønt han for mit Blik sig dulgte
 under Brødets ringe Dragt.

Ogsaa jeg har sorgfuld staaet
 under Korsets Træ med Bøn,
 ogsaa mig gav han en Moder:
 se jeg er Marias Søn.
 Derfor maa jeg bære Vidne
 om min Herres Kjærlighed:
 ogsaa mig har Jesus elsket,
 ingen større Fryd jeg véd.

Hjælp mig, Herre, ham at ligne,
 hvem du elskede paa Jord!
 Hjælp mig, trods mit svage Hjærte,
 dog at træde i hans Spor!
 Hjælp mig Livets Kamp at stride
 og at vinde Livets Løn!
 Hjælp mig, Herre, for din Naade
 og for Sankt. Johannes's Bøn!

† Kardinal Paulus Melchers.

—o—

En ædel Bekjenders Hjærte har hørt op med at banke, en Martyr for den katholske Tros helligste Gøder er bleven bortkaldt, for at modtage den evige Løn for aldrig svigtende Troskab, Navnet paa en uforglemmelig Stridsmand for vor hellige Kirkes Rettigheder tilhører nu Historien, som vil optegne det med straalende Bogstaver blandt vor Tids Værdigste og Bedste: Kardinal *Paulus Melchers* er død i Rom, hvor han opholdt sig siden sin Udnævnelse til Kardinal. Med den store Pave Gregor VII. kunde han uden Tvivl have sagt paa sit Dødsleje: »Jeg har elsket Retfærdighed og hadet Ondskaben, derfor dør jeg i Landflygtighed«.

Han var født den 6. Januar 1813 i Münster, i en gammel, højtanset Borgerfamilie, og opnaaede saaledes en Alder af næsten 82 Aar. Først studerede han Retsvidenskab i Bonn, derefter Theologi i München og Münster, blev i 1841 Kapellan i Haltern, hvorfra han i 1845 blev kaldet som Vicerektor ved Præsteseminariet i Münster, hvis Rektor han blev i 1851. Siden 1852 beklædte han den ansvarsfulde Stilling som Generalvikar i Bispedømmet Münster. Efter at Forholdene i Bispedømmet Osnabrück efter langvarige Forhandlinger endelig vare ordnede saa vidt, at den biskoppelige Stol kunde gjenoprettes, var Paulus Melchers udset til at blive den første Overhyrde i St. Wiho's gjenoprettede Bispedømme. Den 3. August 1857 blev han prækoniseret af Pius IX. og tillige udnævnt til apostolisk Provikar for de nordiske Missioner i Tyskland og *Danmark*. Den 20. April 1858 modtog han den biskoppelige Konsekration i Osnabrück. »Han har Energi,« sagde Protestanterne i Osnabrück, da de under Indtoget saa den nye Biskops kraftige Ansigts-

træk, og de have talt sandt og faaet Ret. Inden kort Tid bragte Biskop Paulus sit Dioces til at blomstre, saa at det gav de glædeligste Udsigter for Fremtiden.

For sin Hjord her i Danmark nærede han den mest levende Interesse, som ikke svækkedes i Aarenes Løb, men blev bevaret af Biskop Paulus lige indtil Døden. Til enhver Tid, baade som Biskop af Osna-brück, Ærkebiskop af Køl'n og tilsidst som Kardinal i Rom, søgte han at fremme de danske Katholikers Interesser.

Strax Aaret efter sin Konsekration besøgte han Katholikerne i Danmark, først Fredericia og siden Kjøbenhavn, hvortil han ankom den 13. August 1859 og fik den festligste Modtagelse i St. Ansgars Kirke, hvor han for første Gang talte til de Trøende og der meddelte dem den apostoliske Velsignelse. Det var da siden den sidste roskildske Biskop Joakim Rønnow's Død 1542*) første Gang, at en katholsk Biskop atter satte sin Fod paa Danmarks Grund. Under dette Besøg blev Biskop Paulus ogsaa modtagen i Audiens hos Kong *Frederik VII.* paa Skodsborg Slot og derefter indbudt til det kongelige Taffel. Den Modtagelse, Biskoppen fandt, og den Velvillie og Opmærksomhed, som vistes ham ved denne Lejlighed baade af Hs. Majestæt Kongen og de kongelige Gjæster, var saaledes, at han følte sig dybt rørt og med rosende Paaskjønnelse udtalte sig om den i disse højeste Kredse herskende Frisindethed. Først sent paa Aftenen forlod Biskoppen det kongelige Palais og ankom til Hovedstaden henimod Kl. 9^{1/2} efter at have været Kongens Gjæst siden Kl. 3. Biskop Paulus ledsagedes paa den Tur til Skodsborg af afdøde Præfekt Herm. Grüder, den Gang Sognepræst ved St. Ansgars Kirke, og af vor nuværende

* Rønnow døde, som bekjendt, i Fængslet i Kjøbenhavn, fordi han ikke vilde svigte sin h. Embedspligt som katholsk Biskop.

højærværdigste Biskop, Msgr. v. Euch, som var ansat ved samme Kirke.

I Augustmaaned 1863 gjæstede Biskop Paulus atter de danske Missionsstationer i Kjøbenhavn og Fredericia, og for tredie Gang, den 8. September 1865, havde de danske Katholiker den Glæde, at modtage deres Biskops Besøg i Anledning af den h. Ansgars Tusindaarsfest. Ved denne Lejlighed foretog Biskop Paulus St. Ansgars Kirkens højtidelige Konsekration, den langvarigste Funktion for en Biskop, men ogsaa en af de velsignelsesrigeste Funktioner, ved hvilken et Gudshus sættes i Rang med alle virkelige Helligdomme i den katholske Verden. Foruden St. Ansgars Kirke er den katholske Kirke i Aarhus den eneste af vore nuværende Gudshuse, som har modtaget denne Konsekration. I Anledning af Tusindaarsfesten havde Biskop Paulus fra Bremen medbragt en Relikvi af vort Fædrelands store Apostel, den h. Ansgar, nemlig en Del af Apostelens Arm, indfattet i et lille gothisk Kapel af Egetræ, og som var den eneste større Relikvi af Nordens Apostel, som Kirken ejede, indtil det for nogle Aar siden lykkedes vor nuværende apostoliske Overhyrde, Biskop Johannes v. Euch, at erhverve endnu en Del af den h. Ansgars Relikvier fra den ældgamle Klosterkirke i Corvey, hvorfra den h. Ansgar i sin Tid var udgaaet for at forkynde vore Forfædre den katholske Kristendom. Begge Relikvier ere nu nedlagte i det kostbare Relikviskrin, som blev anskaffet og hvortil en Del af Menigheden skjænkede værdifulde Smykker og Ædelstene. — Baade under Besøget i St. Ansgars Jubeloktav og under Besøgene i 1859 og 63 meddelte Biskop Paulus Konfirmationens hellige Sakramente til en Del Menighedsmedlemmer, baade Voxne og Børn.

Endnu samme Aar 1865 mistede desværre de danske Katholiker denne Hyrde, fuld af Iver og Aarvaa-

genhed, denne Fader, opfyldt af Mildhed og Kjærlighed, dette klart lysende Exempel paa dyb Fromhed, ægte katholsk Tro og utrættelig Selvfopofrelse, som dels ved de ovennævnte tvende Besøg og dels ved sine aarlige Hyrdebrev og administrative Anordninger havde virket til Velsignelse for vor hellige Kirke her i Fædrelandet. Ærkebispstolen i Köln var nemlig i 1865 bleven ledig ved Kardinal Gejssels Død, og baade den h. Stol i Rom og den preussiske Regering rettede Blikket paa Biskop Paulus af Osnabrück og betragtede ham som en værdig Efterfølger af Kardinalen.

I Maj 1866 besteg han da Ærkebispstolen i Köln. Hans hidtilværende Generalvikar Joh. Heinrich Beckman blev hans Efterfølger i Osnabrück. Et Par Aar senere sammenkaldte Pave Pius IX. Jordens Biskopper til et Koncil i Rom, i hvilket Ærkebiskop Melchers tog Del fra dets Begyndelse indtil dets Slutning. Saa kom i 1870 den fransk-tyske Krig, og næppe var den afsluttet, saa begyndte den indre Krig, som under det sørgelige Navn »Kulturkamp« danner et saa mørkt Blad i Tysklands Historie. Ærkebiskop Melchers gjorde, hvad hans ved en hellig Ed bekræftede Hyrdepligt foreskrev og inden kort Tid var han kommen i Konflikt med talrige Paragrafer i de nye Love. Anklage fulgte paa Anklage, Straf paa Straf, Udpantning paa Udpantning, men Ærkebiskop Paulus lod sig ikke vildlede eller hindre i Opfyldelsen af sit Embedes hellige Pligter, og tilsidst oplevede den katholske Verden det sørgelige Syn, at Ærkebiskoppen blev arresteret for at afsone en længere Fængselsstraf. Det var den 31. Marts 1874, og først den 9. Oktober aabnedes Fængslets Porte sig atter for ham: »Paulus Melchers, Straafletter«, som han kaldtes i Fængsels-Journalen, — i Virkeligheden blev han ikke behandlet som politisk Fange, men maatte i Fængslet flette Straa sammen med gemene Forbrydere — kunde atter overtage sin

Hjords Styrelse. Det varede imidlertid kun en kort Tid; atter regnede det med Anklager imod ham og tilsidst blev Ærkebiskoppen den 28. Juni erklæret for »afsat« af den verdslige Domstol.

Ærkebiskop Paulus, som paa Grund af de endeløse Vanskeligheder fra Regeringens Side, ikke saa sig i Stand til at kunne styre det kølnske Ærke-diöces hjemme, var allerede den 13. December 1875, altsaa næsten for tyve Aar siden, rejst til Udlandet, nemlig til Maastricht i Holland, hvor han i et stille Kloster, ligesom sine to Suffraganbiskopper af Paderborn og Münster, forvaltede sit Embede, saa godt det lod sig gjøre. Kun ganske Faa vare indviede i Hemmeligheden og kjendte hans Opholdssted i Landflygtigheden. Ruiner hobedes paa Ruiner i Diöceset, Kirkehadet fejrede sine Orgier og Socialdemokratiet udbredte sig i stigende Grad. Heller ikke i Landflygtigheden blev Ærkebiskoppen skaanet, den 28. Juli 1877 blev han endnu en Gang dømt til 30 Dages Fængsel »paa Grund af ubeføjet Anmasselse af et aandeligt Embede«, og da han ikke indfandt sig til Afsoning i Fængslet, blev han siden den 14. November 1877 forfulgt ved Stikbrev som »forhenværende Ærkebiskop af Köln«. Stikbrevet er aldrig taget tilbage, men er heller ikke blevet fornyet og har derfor i de senere Aar ophørt med at have Gyldighed. Formelt er Ærkebiskoppen aldrig bleven benaadet.

I Firserne saa Regeringen i Preussen sig endelig nødsaget til atter at bringe Orden i Tingene og holde inde med »Kulturkampen«: Biskopperne af Münster og Limburg bleve kaldte tilbage, men ikke Ærkebiskopperne af Gnesen-Posen (Ledochowski) og Köln. Den Første, som ogsaa sad fængslet i længere Tid under Kulturkampen og gav et herligt Exempel paa uforfærdet Kaldstroskab og Udholdenhed, blev i 1875 udnævnt til Kardinal og er for Tiden Præfekt for Propaganda-Kongregationen.

Skjønt den h. Fader, Pave Pius IX., inderligt ønskede, at Ærkebiskop Paulus skulde vende tilbage til Köln, lykkedes det dog efter længere Forhandlinger mellem Regeringen og Rom at bevæge Paven til at løse Paulus Melchers fra Ærkebispedømmets Forvaltning, og til Gjengæld udnævntes Ærkebiskoppen til Kardinal den 27. Juli 1885, og i Spidsen for det preussiske Episkopat stilledes som Paulus Melchers' værdige Efterfølger Kardinal Filip Krementz, der den Gang var Biskop af Ermland.

Siden den Tid har Kardinal Paulus Melchers opholdt sig i Rom, hvor han, som ovenfor bemærket, vedblev at bevare en usvækket Kjærlighed til de danske Katholiker saa vel som til sine tidligere Diöcesanere, og endnu for faa Maaneder siden underholdt han sig i Propaganda-Kollegiet med de derværende danske Studenter om de danske kirkelige Forhold og glædede sig over vor h. Kirkes Fremgang herhjemme.

Et langt og bevæget Liv var forundt den Hensovede, et Liv fuldt af Møje og Arbejde, men ogsaa et Liv, der var rigt paa Fortjenester for vor h. Kirkes Sag. En uskrømtet Taknemlighed ogsaa fra de danske Katholikers Side følger den gode og trofaste Tjener i Graven. Han hvile i Fred!

Hans Lig skal med den tyske Kejsers Tilladelse bisættes i Domkirken i Köln. I Onsdags, den 18. ds., frembar vor højærværdigste Biskop i St. Ansgars Kirke Pontifikal-Sjælemesse for den Hensovede.

Kirkelig Kalænder.

- Søndag den 22. December.** 4. Søndag i Advent. — 23. M. Ferialdag. — 24. Ti. Vigiliefastedag.
Onsdag den 25. December. Guds Søns Fødsel i Kjødet. Første Juledag.
Torsdag den 26. December. Anden Juledag. St. Stefans Fest. (Gudstjeneste som paa Søndagene). — 27. F. Johannes, Apostel og Evangelist. — 28. L. De bethlehemitiske Børns Fest (Kl. 9 Form. Børnegudstjeneste i St. Ansgars Kirke).
Søndag den 29. December. Søndag i Jule-Oktaven.

Gudstjenesten paa 1ste Juledag.

St. Ansgars Kirke:

- Kl. 5 Morgen: Levitmesse med Prædiken; derefter hh. Messer.
 „ 10 Højtidelig Pontifikalmesse og Prædiken.
 „ 6 Aften: Festandagt med Prædiken.

Rosenkranskirken:

- Kl. 5 Morgen: Højmesse og derefter stille h. Messe.
 „ 9¹/₂ Højmesse med Prædiken.
 „ 5 Festandagt.

Jesu Hjærte Kirke:

- Kl. 5 Morgen højtidelig Messe med Prædiken; derefter hh. Messer.
 „ 10 Højmesse med Prædiken.
 „ 6 Festandagt med Prædiken.

St. Josefs Hospital:

- Kl. 5 Morgen: Højmesse med Exposition af det Allerhelligste.
 „ 6 Stille h. Messe.
 „ 9 Højmesse med Prædiken.
 „ 3 Festandagt.

2den Juledag holdes Gudstjenesten alle Steder som paa Søndagene.

Kirke-Kollekt. Under den højtidelige Gudstjeneste Kl. 5 og 10 i St. Ansgars Kirke og Kl. 5 og 9¹/₂ i Rosenkranskirken paa 1ste Juledag afholdes en **Kollekt til Kirkerne Opvarmning.**

Uddelingen af Fødevarer til de Fattige i St. Ansgars Sogn finder Sted Søndag den 22. Dec. efter Højmassen i St. Ansgars Kirke.

„Unio“.

Søndag den 29. Decbr. Kl. 6¹/₂, præcis foranstalter Foreningen **stor Julefest med Juletræ, Tombola, Assemblé** og mange andre Fornøjelser for Voxne og Børn i Koncertpalæet.

Medlemmer og deres Børn gratis Entré; Besøgende af Menigheden (Voxne og Børn) 1 Krone.

Billetter erholdes hos Bestyrelsen og Festudvalget.

Gaver til Juletræet og Tombolaen modtages med Taknemlighed af følgende Herrer i Festudvalget:

H. Holler,	Jul. May,	L. Nielsen,
Istedgade 2, C.	Silkegade 10.	Ahornsgade 1.

Unio. Tirsdagene den 24. og 31. December bortfalde de almindelige Møder.

St. Josefs Gilde.

Torsdag d. 2. Januar afholder St. Josefs Gilde en **Julefestlighed** med Juletræ, Tombola og Underholdning, til **Fordel især for Gildets Stiftelse for Gamle.** Enhversomhelst Gave til Tombolaen og Juletræet eller Gildets Stiftelse, modtages med stor Taknemlighed af Gildets Bestyrelse.

Det udførlige Program for Aftenunderholdningen vil blive bekendtgjort i næste Nummer af Ugebladet.

„Glem ikke St. Josefs Gilde!“

Børnegudstjeneste. Lørdag den 28. Dec. Kl. 9 holdes i St. Ansgars Kirke den aarlige Børnegudstjeneste med Prædiken og Kollekt til Fordel for Jesu h. Barndoms Forening til Hedningebørnenes Frelse. Alle Menighedens Børn indbydes til lige med deres Forældre.

Den katholske Syge- og Ligkasse af 1867 giver fri Læge og Sygepenge, eller event. Indlæggelse paa St. Josefs Hospital. Indmeldelser modtages daglig. Love og Blanketter samt nærmere Underretning faas hos Sekretæren.

Træffes hver Søndag fra Kl. 2-4
samt Lørdag Aften fra Kl. 7-9.



F. Simonsen,
Gl. Kongevej 9, I. S.

Alois Haas.

Største Udvalg af elegante **Silkehatte**.
Engelske Filthatte til 3, 4 og 4½ Kr.
Fine Wiener-Filthatte til 7 og 9 Kr.
Kjøbmagergade Nr. 13.
NB. Som Julegave anbefales **Hattekort.**

E. A. Olsen, Uhrmager,

12, Borgergade 12, Husk Nr. 12,



anbefaler et stort Udvalg af **Guld- og Sølv-Lommeuhre**,
Regulatorer, **Taffel- og Vækkeuhre**, samt **Uhrkjæder**.
Reparationer udføres. Alt til billigste Pris og med
2 Aars Garanti.

UDSALG FRA
LANGEBROS DAMPMØLLE
NØRREBRO-AFDELING
17. BLAAGAARDSGADE 17.



Til Julebagning
anbefales vore fortrinlige
Bagerimelsorter

samt alle til Bagning brugelige Sager. Varerne bringes overalt.



Vor kjære Moder, Fru **Emma Mariboe**, Enke efter Marinelieutenant Wm. Mariboe, hensov i Morges styrket ved vor h. Kirkes Naademidler. Den kjære Afdøde anbefales til Menighedens Forbøn R. I. P.

Kjøbenhavn, d. 18. Dec. 1895.

R. W. Mariboe. Hermine Mariboe, Sophy Mariboe.
f. Günther.

Begravelsen finder Sted Mandag den 23. December
Kl. 10 fra St. Ansgars Kirke. Kranse frabedes.

Med dette Nr. følger en Katalog! — Næste Nr. af Ugebladet udkommer senere paa Grund af Helligdagene.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Treogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 13, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N^o 52.

Søndagen den 29. December.

1895.

Indhold: Prædikenen før og efter Reformationen. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Rom. Køn. Bekjendtgjørelser.

Prædikenen før og efter Reformationen.

(Sluttet.)

—o—

Men kunde Folket da ogsaa forstaa Prædikenen?

Svar: *Ja vist, hvorfor ikke?*

Men der blev jo stadig prædikeret paa Latin. Svar:

Nej, der blev ikke prædikeret paa Latin, i det mindste ikke for Menigheden, eller hvis det undtagelsesvis engang imellem skete, som naar den hellige Capistran prædikede i Tyskland og Ungarn, saa stod der stadig En ved Siden af, som oversatte Prædikenen i Modersmaalet. Saaledes lød Kirkens Forskrift fra de ældste Tider af: Guds Ord skal forkyndes Folket i Modersmaalet, og saaledes blev det holdt hele Middelalderen igjennem; man har ikke et eneste Bevis mod denne Kjendsgjerning. Tværtimod, naar der i et Sogn fandtes mange Folk, der talte et fremmed Tungemaal, som

f. Ex. i Meissen, hvor der levede mange af den slaviske Stamme, blev Sognepræsten forpligtet til at underholde en Præst, der kunde prædike i vedkommende Sprog (Janssen, S. 27).

Men bevise ikke de trykte Prædikener det modsatte? De ere jo allesammen affattede paa Latin. Ganske vist, skrevne paa Latin, men holdte i Modersmaalet. Eller hvem har nogen Sinde hørt, at Luther — den protestantiske Luther — har prædiket paa Latin? Og dog er hans første Prædikensamling, udgiven af ham selv, skreven paa Latin og først flere Aar senere oversat paa Tysk, ikke af ham, men af en Anden. Det var nemlig ganske almindelig Skik, at Prædikanten, som jo havde faaet hele sin theologiske Uddannelse i det latinske Sprog, skrev paa Latin, hvad han vilde foredrage paa Tysk, Dansk, Fransk o. s. v. Dette havde en dobbelt Fordel, 1) at han ikke var bundet til det skrevne Ord, men kunde tale frit af Hjertet, 2) at, hvis han udgav sine Prædikener i Trykken, saa kunde ogsaa andre Nationer drage Nytte deraf (se Geschichtslügen S. 373 ff.).

Alle disse Spørgsmaal ere omhyggelig blevne undersøgte af tre Protestanter, C. Schmidt 1846, J. Geffcken 1855 og R. Cruel 1879, og alle tre kom til det samme Resultat, nemlig 1) at der hele Middelalderen igjennem, men navnlig i det 15de Aarhundrede overhovedet prædikedes *mere* end selv i vore Dage, 2) at Sproget i den offentlige Prædiken i Tyskland fra Begyndelsen af *stedse har været Tysk, aldrig Latin*, og vi kan føje til: 3) at Prædikenen i Sandhed stedse har været en Forkyndelse af *Guds Ord*, saaledes som det er blevet overleveret fra Apostlenes Tid.

Med hvilken Ret kan da Prof. Nielsen sige: »intetsteds udgjorde Prædikenen et fast Led i Gudstjenesten?» Svar: Med slet ingen. Vistnok udgjør Prædikenen ikke en væsentlig Del af Messen; men den er i

sig selv en væsentlig Gudstjeneste, en væsentlig, indispensabel Pligt, som Kirken stedse har været sig bevidst og stedse gjort sig den største Umage for at udøve, ifølge Apostelens Ord: Ve mig, dersom jeg ikke forkynder Evangeliet«. Af den Grund se vi, i Middelalderen ligesom nu, Prædiken saa godt som stadig forbunden med Hovedmessen, snart før, snart efter den, men sædvanlig indskudt efter Evangeliets Oplæsning; og til alle Tider blev og bliver Folket formanet til at høre baade Messen og Prædikenen. helt, det er, altsaa med Rette, at den forreformatoriske dygtige Prædikant Nider sagde, hvad vi da ogsaa endnu kan sige: »Guds Godhed har aldrig berøvet sin Kirke Prædikanter og det guddommelige Ords Udsaaing (Hist. pol. Bl. Bd. 79, S. 114).

Har nu Reformationen haft noget bedre at sætte i Stedet? Svar: Det kommer an paa, hvad man vil kalde bedre eller værre.

Prof. Nielsen er uden al Tvivl af den Mening, at den af Reformationen fremavlede Prædiken var bedre end den forreformatoriske; thi, siger han, »da begyndte den sande Prædiken«. I Sandhed, da begyndte det at gaa lystig til paa Prædikestolene trindt om i Landet. Først kom Luthers vældige Prædiken imod »den babiloniske Kvinde« : den katholske Kirke, imod »Antikristen i Rom« : Paven, om denne »Rottekonge« »Rotteengel« : Biskopperne og Kardinalerne, om »den stakkels dødelige Ormesæk« : Kejseren, om »de tossede, gale, afsindige, vanvittige, rasende Narre« : Fyrsterne. Kan være, at disse veltalende Ord skurrede ret behageligt i Ørene paa de »Kære Herrer og Brødre« : Bønderne. Meget virksom skal ogsaa efter hans eget Vidnesbyrd (se talrige Udtalelser hos Døllinger, Die Reformation 1. Bind) hans Prædiken om »Troen uden de gode Gjæringer« have været; det følte alle sig tiltalte af, at de for Fremtiden skulde være fri

for Faste og Spægelse. Fyrsterne bleve i højeste Grad tilfredstiliede ved den Tilladelse, de fik, til at tilegne sig Klostergodset og stikke Klosterpengene i deres Lomme for at udfylde de Huller, som deres Fuldskab og Fraadseri og deres forvovne Spillelyst havde revet i den. Maaske at ogsaa Mange med Lyst lyttede til hin berygtede Prædiken om Ægteskabet. Jeg kan ikke gjøre noget for det; men naar alt dette berømmes som »den sande Prædiken«, saa maa jeg vantro trække paa Smilebaandet eller ogsaa medlidende paa Skuldrene. Af Bibelen ere disse Prædikener ikke tagne.

Og have maaske de andre lutherske Prædikanter, Præsterne, som giftede sig, Munkene, som forlode deres Klostre og brøde deres Løfter, have de maaske bedre fundet Evangeliets Kærne? En Tid lang prædikede de, ligesom Luther, imod den katholske Kirke og dens Lærdomme. Luther selv havde opdraget dem dertil, de skulde »heftigen fordømme Pavedømmet ligesom Djævelen og hans Rige«. De fleste gik villig ind paa denne Formaning og dundrede af Hjærtens Lyst imod »Djævelens papistiske Synagoge og Satans Tilhæng« og fremstillede hele den katholske Lære og Religionsøvelse som »et Afskum af Afguderi og Gudsbespottelse«.

Men snart begyndte de at gennemhegle hverandre paa Prædikestolene; Kirkerne bleve fra nu af Arnestederne for de væmmeligste religiøse Kævlerier, og fra Kirken forplantedes disse videre til Skolerne, Værtshusene, Forsamlingssteder, ja til selve Familiens Helligdom; thi baade Ung og Gammel, Lærd og Ulærd blev reven med ind i alle theologiske Stridsspørgsmaal. »Den frugtesløse Polemiseren«, siger Protestanten Schenk, »gjaldt ved alle religiøse Foredrag for Hovedsagen, og man satte en vis Ære deri at overfuse Modstanderen med Skjældsog Ukvemsord. Saa sørgelig stod det til med Tilhørernes Opbyggelse«. (Gesch. der deutsch. protest. Kan-

zelberedtsamkeit S. 42). Herved kom det undertiden til de raaeste og skandaløseste Scener i selve Gudshuset. I Heidelberg kom Generalsuperintendenten Hesshus og Diakonen Clebitz op at slaas under Gudstjenesten. Samme Sted prædikede Kaspar Nesor imod Hesshus, »at han var en So, der ødelagde Herrens Vingaard«. Fra Marburg skrev Hofprædikanten Schönfeld til sin Kone: »Hvo som kunde naa mit Ansigt, slog til med Næven, andre rev mig i Haarene, andre slog løs paa mit Hoved, andre sparkede mig og traadte mig under Fødder«. I Kassel befalede Markgrev Vilhelm midt under Prædikenen sin Hofprædikant Winkelmann, at holde Munden, fordi han havde udtalt sig paa en uforskammet Maade om Kristi Menneskenatur. I Königsberg kaldte de »Højærværdige« Osiander og Mörlin hverandre paa Prædikestolene for Løgnere, Ærketyve og Gudsbespottere, forbandede hverandre ind i det dybeste Helvede og raabte til Folket, at» man maatte gribe til Spyd og Stang«. I Magdeburg skete det, at Bartholomæus Strele lyste Band over flere Præster i Byen; da raabte Otto Oemes, Pastor ved St. Jakobskirken, højt: »Du lyver, Du lyver, Du Skælm og Skurk!« og dermed vilde han med en Brødkniv den bandende Prædikant til Livs og styrte ham ned fra Prædikestolen (se Janssen, An meine Kritiker, S. 203). Disse theologiske Stridigheder viste sig som en meget frugtbar Prædikenkilde, som gav rigelig Stof i flere Aartier. Thi endnu 1605 hørtes den Klage: »Den allerstørste Del Prædikanter er fuld af indædt Had og Vrede, saa at der ikke findes nogen Stad, ja næppe nogen Landsby, hvor ikke den største Del af Prædikenen baade paa Søn- og de højeste Festdage tilbringes med at laste og kalde hverandre for Djævl«. Mon de vel havde læst det i Evangeliet?

Denne Skælden og Smælden kunde en Tid lang trække fuldt Hus; men snart kunde Folk ikke

mere lære noget af Præsten og de bleve kede af at høre paa hans Prædikener. Saa faldt man, for dog at drage dem til Kirke, paa at indflette alskens »vidunderlige og sælsomme Ting«, Fabler og Ammestueeventyr, som sandelig passede mindre i Guds Hus, end de hos Katholikerne saa strengt dadlede Helgen- og Mirakelhistorier. Især spillede Djævlesyner en vigtig Rolle. Sebastian Fröschel ved at fortælle om, hvordan Djævelen plejede at stjæle Smør af Fru Bugenhagens Smørfad, indtil Bugenhagen satt sig paa Fadet og sendte Djævelen hjem paa en saa smudsig Maade, at denne tabte Lysten til at komme igjen. En anden fortalte, hvordan Djævelen havde hentet Dr. Carlstadt; (det blev ogsaa troet af Luther). En anden morede sine Tilhørere med at fortælle, paa hvilken underlig Maade Djævelen havde vist sig synlig for en protestantisk Fyrste snart som en Hund, snart som en Kat, »der talte med menneskelig Røst«. Virkningen paa Folket kunde ikke være andet end fordærvelig. »Folket,« sagde Hartmut Eisel 1562 i en Prædiken, »er i den Grad vænnet fra Evangeliets rene og simple Spise og blevet saa ked og mæt deraf, at man paa nogle gudelige gamle Kællinger og Jomfruer nær, ikke mere kan bringe dem i Kirken, hvis man ikke fortæller dem fremmede og besynderlige Sagn om Undertegn og sælsomme Syn paa Himmel og Jord, Blodregn, Misfostre, Troldmænd og Djevlebrude, Djævelens livagtige Aabenbarelseser og deslige; da rækker det Øre og lytter efter, men just som naar man fortæller det om Underne i Venusbjærget; de forbedre sig ikke, de gjør kun Nar af det bag Ølkruset. Den næste Søndag komme De igjen til Kirke for paa ny at lade deres Øren kilde med slige Spøgelseshistorier; og naar Prædikanten holder op dermed eller ikke kan bringe noget nyt paa Bane, saa sige de: Præsten forstaa Ingenting, han ved ikke at prædike længere, og snart staa Kirken øde

og forladt«. Foruden disse Historier blev alt Bynyt draget frem paa Prædikestolen, eller Præsten fortalte om de glædelige eller bedrøvelige Tildragelser i sin Familie, eller han klagede over daarlig Løn o. l. Alt dette er ikke Stof, der øses af Herrens Evangelium.

Andre udviklede rent verdslige Themaer, som rigtignok ikke stride imod Evangeliet, men dog ikke kan kaldes den evangeliske, den sande Prædiken. Saaledes opregnede Prof. Joh. Mülmann i Leipzig Midlerne imod haardt Liv, som især de melankolske ere udsatte for. Martin Bohemus holdt 23 Prædikener om det menneskelige Legeme, om Hovedet, Haarene, Kjødet, Benene, Aarerne, Øjnene og Ørene, Næsen, Fingrene og Neglene, Maven og Navlen, Milten og Blæren o. s. v. Matth. 10, 30: »alle Eders Hovedhaar ere talte« gav Andreas Schopp Lejlighed til at prædike »1) om vort Haars Oprindelse, Art, Skikkelse og Sygdomme; 2) om det menneskelige Haars rette Brug, 3) om den Erintring, Formaning, Advarsel og Trøst, der hidrører fra Haarene, 4) hvordan de skulle bruges paa en kristelig Maade«. Johan Mathesius holdt 16 Bjærgprædikener, »hvori der gaves udførlig Beretning om allehaande Bjærgværker og Metaller, deres Egenskaber og Natur, deres Nytte og Brug, med trøste- og lærerig Forklaring af alle Steder i den h. Skrift, der tale om Metaller, samt hvordan den Helligaand i Metaller og Bjærgværksdrift har givet os et Billede paa vor kristelige Tros Artikler«.

En Del Prædikanter holdt sig vel til den h. Skrift, men de begik den Fejl, at de ved deres Prædikeners umaadelige Længde og trættende Vidtløftighed drev Folket ud af Kirken. »Den sande Prædiken« var det heller ikke. Der var Prædikanter, som alvorlig stræbte efter at byde deres Tilhørere sande evangeliske Prædikener og stemme sig op mod den Fordærvsens Malstrøm, der udbredte sine Ødelæggelser i videre og vi-

dere Kredse. Men man kan næsten kalde dem for Røster i Ørkenen. Folket, som havde vænnet sig til et frit, tøjlesløst Liv, gad ikke høre paa de Mænd, der mindede dem om den gamle Kirkes Iver i Faste, Bøn, Almisse og andre gode Gjerninger, og som alvorlig drev paa den Livets Renhed og Hellighed, der fordres af Herrens Evangelium; de prædikede enten for tomme Bænke eller for døve Øren og beklagede sig højt over at forstyrres af Tilhørernes »grove moribus«. Dette er en lille og sandelig ikke overdreven Illustration til »den sande Prædiken«. *Den sande Prædiken begyndte ikke med Reformationen; nej, i det Hele taget blev den bandlyst fra de Nytroendes Gudshuse.* Og nu at tænke sig, at denne dels saa uværdige, dels aldeles saft- og kraftløse Prædiken skulde være den egentlige Gudstjeneste! (Se ovenstaaende Skildringer udførlig hos Janssen, Gech. VII. S. 585 ff.)

Og hvilke vare den reformatoriske Prædikens Frugter? Svar: Af et daarligt Træ kan der ikke komme god Frugt.

Vi ville ikke gjentage her, hvad vi et andet Sted have skrevet om Reformationens Følger. Det er især de i Nr. 36 og 37 af »N. Ugebl.« skildrede moralske Følger, som vi maa henvise til. Efter Luthers og Andres Tilstaaelser var det netop Prædikenerne, navnlig den om Retfærdiggjørelsen ved Troen alene, der have virket saa fordærveligt. »Naar de høre«, saaledes skrev Georg Major, »at vi retfærdiggjøres og blive salige af Naade, uden vore Gjerninger, af Troen alene, saa ville de derefter ikke mere høre om nogen Lov, ej heller om gode Værker; de hade alle Prædikener om Lov og gode Værker og kunne ikke lide dem. De fleste Mennesker ere nu blevne Epikuræere; de tro ikke paa nogen guddommelig Straffedom, le ad alle Erindringer om den tilkommende Dom og de evige Straffe og holde dem for Eventyr« (Janssen, VII. S. 589). Men alt

imedens de droge sig den for Sanserne saa behagelige Lære til Nytte, maa de i deres Hjærte have følt, at Læren ikke var den ægte evangeliske, og Følgen deraf var, at de jo længere Tiden gik, desto mere foragtede dem, der foredrog dem den uevangeliske Lære. Klagerne over Folkets stigende Foragt for de nytroende Præster lyde stedse højere i Luthers, Melanchthons og andre Reformatorers Skrifter.

Hvordan stod det imidlertid til med den katholske Prædiken? Svar: Maaske endnu mere glimrende end før.

Vi ville fatte os kort. Ja, vi maa nøjes med faa Hentydninger. Det vældige Røre i den protestantiske Lejr fremkaldte naturligvis en lignende Bevægelse paa den katholske Side. Der fremtraadte navnlig i det 16. Aarhundrede en Række fremragende Prædikanter, som, udrustede med store theologiske Kundskaber og nøje Kjendskab til Bibelen og opflammede af en hellig Begejstring for deres saa haardt angrebne Kirke, forkyndte Troens rene Lære med sejrrig Klarhed og Bestemthed og revsede Tidens Laster med uforfærdet Mod. Derved holdt de sig, som de mange Hundreder i Trykken udgivne Prædikensamlinger bevise, i det hele fri for den Smagløshed og Raahed, som herskede almindelig iblandt Modstanderne. Tillige lyste de fleste for Folket ved deres Livsvandels Hellighed, hvorved de gave deres Ord fordoblet Styrke. Saa kom Konsiliet i Trient med sine herlige Bestemmelser, der greb saa dybt ind i det katholske Liv. De hævdede paa ny Kirkens strenge Forpligtelse til Forkyndelsen af Guds Ord, fornyede de gamle Forskrifter angaaende Søndagsprædiken og henviste paa ny Prædikanterne til Skriften, som den Bog, de aldrig kunde studere nok for at lære Kristi Aand og den rette Maade at prædike paa. Konciliets Dekreter bleve iværksatte af hellige Mænd som Karl Borromæus, Frants af Sales o. a. Der opstod

nye Ordener, som Jesu Selskab og gamle bleve fornyede, som Karmeliterordenen. Og ifølge denne storartede Anspænding af alle Kræfter blev Kirken ligesom nyfødt i Aanden, Verdens Salt o: Præsteskabet var rensset og fornyet; der opvoxede en ny Slægt, der var staalsat til at kæmpe for Troens Sag under Offer og Lidelse; der fremstod Helgener i saa stort Tal og med en saadan Glans, at faa Perioder i den gamle Kirke kunne opvise Magen dertil; og de ny Helgener kunde grunde nye Menigheder, der — som Kirken i Japan — bleve saa stærke i Troen, at de kunde sende Hundredetusinder af Martyrer til Himlen for at gjøre Kirkens første Blodvidner Rangen stridig.

Katholske og protestantiske Forskere ere nu i Færd med at gjøre en hel Masse Specialstudier angaaende baade personlige og saglige Spørgsmaal, der vedrøre Middelalderen og Reformationen. Alt foreligger der Bind, der kunde fylde et helt Bibliothek, og næsten hver Dag bringer nye Publikationer. Endnu ligger den Forskning næsten i Vuggen, og dog er det Resultat allerede naaet og uigjendrivelig fastslaaet, og hver ny Publikation tjener til at give det mere Styrke, at »Bibelen under Bænken eller i Lænken«, »Forsømmelsen af Prædikeembedet«, »Helgentilbedelsen«, »Syndsforladelsen for Penge« o. s. v., o. s. v., ere Ammestueeventyr, der mangle alt historisk Underlag, og kun ere opfundne for at vildlede Sjælene. Det er at haabe, at de ogsaa snart forstumme i de videnskabelig dannede Kredse i Danmark. sr.

Efterretninger fra Ind- og Udland,

—o—

Kjøbenhavn. Mandag den 16. Dec. holdt højærv. Pastor *Breitung* sit første bebudede socialreligiøse Foredrag i *St. Josefs Gilde* for en Kreds af katholske Mænd. Pateren omtalte særlig Darwinismen og dens Hypoteser om Mennekets Nedstamning fra Aben o. s. v. At Mænd som Professor Heckel og Socialistføreren Bebel forsvarede denne Lære, kunde man forstaa, thi vandt denne Lære Fremgang, var Vejen banet for Samfundets Afkristning og for Afskaffelsen af Monarkiet og Kongedømmet af Guds Naade! Og gjennem Atheismen vilde der være dannet en frugtbar Jordbund for Socialismen. Imod Darwinismen og Professor Heckel anførte Pater Breitung en Mængde virkelige Videnskabsmænd, som bl. a. havde faaet Heckel til at tilstaa, at han havde gjort sig skyldig i ligefremme Forfalskninger i Henseende til sine embryologiske Fremstillinger. Det interessante og lærerige Foredrag, som gav Svar paa, hvad Socialismen og den socialistiske Videnskab er, og paaviste Religionens Overensstemmelse med Naturvidenskaben eller den Overensstemmelse, som hersker mellem Naturens aabne Bog og Guds overnaturlige Bog, Bibelen, blev lønnet med taknemligt Bifald af de Forsamlede.

— Ved den af Bestyrelserne, for de herværende Elisabethforeninger i Anledning af Julefesten foranstaltede *Indsamling* af Gaver til Trængende i St. Ansgars Sogn indkom 402 Kr. 50 Øre, for hvilket Beløb indkjøbtes Fødevarer til 98 Familier og yledes kontant Hjælp til 6 Gamle paa Alm. Hospital. Paa de Trængendes Vegne bringe vi alle Bidragyderne og de ovennævnte Foreningsbestyrelser en hjærtelig Tak.

— Vi henlede vore Læseres Opmærksomhed paa den *Fortegnelse over katholsk Literatur*, som fulgte med forrige Nummer af Ugebladet. I den lange Liste ville

de uden Tvivl finde mangen smuk og billig Nytaars-gave. Gjennemgaa de Fortegnelsen ville de vel ogsaa finde hvormange Huller, der endnu er i deres katholske Bibliothek i Hjemmet, og hvormeget der endnu mangler i dette Bibliothek, for at det nogenlunde kan svare til den lange Literatur-Liste. Vi anbefale derfor Ugebladets Læsere, at de opbevare Listen, for lidt efter lidt at anskaffe sig de manglende Bøger, som kunne faas gennem enhver Boglade her i Landet og hos D'hr. Gejstlige. Thi det kunne vi vel nok være enige om: Hvor skal den katholske Literatur vel findes, naar ikke i de katholske Hjem? Blandt de mange Publikationer møde vi ikke faa baade større og fremragende Værker. Øverst paa Listen staar, som det sig hør og bør, det største og vigtigste Værk: *Det nye Testament* og sluttende sig til denne Bøgernes Bog følger *Arnold: Efterlignelsen af Jesu h. Hjærte*, en velsignet Bog med fire smukke Staalstik, og hin anden Bog, som er verdensberømt og anses for at være den bedste Bog og kosteligste Perle næst efter Testamentet, nemlig *Thomas a Kempis: Kristi Efterfølgelse*. I beskaaren og tillempet Skikkelse er denne Bog bleven indsmuglet i den protestantiske Literatur og anbefales endog af og til som »original« i protestantiske Tidsskrifter. Den katholske Udgave, den eneste fuldstændige og korrekte danske Udgave, blev fra Grundtexten oversat i 1880 i Anledning af den berømte Augustiner-Kannik Thomas a Kempis' 500de Fødselsaars-Jubilæum og kaldes derfor »Jubilæums-Udgiven«. To andre verdensberømte Bøger i Fortegnelsen ere *Scupoli: Den aandelige Kamp*, som tillige med *den h. Frants af Sales: Filothea* høre til de mest benyttede Bøger i Henseende til aandelig Vejledning og have stiftet usigelig meget Godt. Endnu en fjerde Bog ville vi tilføje, nemlig *Den h. Franciskus' tredie Orden*, som indeholder mange udmærkede praktiske Leveregler og særlig anbefales

af vor h. Fader, Pave Leo XIII., for vore Dages Fornødenheder.

Blandt Lærebøgerne og Kontroversskrifterne indtager ved Siden af *Deharbe's fuldstændige Lærebog* uden Tvivl *Kardinal Gibbons: Vore Fædres Tro* den første Plads som et fremragende Værk, der baade er videnskabeligt og populært tillige. Vi nævne desuden *Grüder: Det protestantiske og katholske Trosprincip* og *Hammerstein: Edgar* eller fra Vantroen til den fuldkomne Sandhed, *P. P.: Er Romersk-katholsk ægte Evangelisk?* og samme Forfatters *17 forskjellige Brochyrer* til Forsvar for Sandheden, og endelig den sidst udkomne herlige Bog af *G. Rippel: Den katholske Kirkes Skjønhed*, folkelig fremstillet i dens religiøse Skikke og Ceremonier. Vi kunne her ogsaa nævne afdøde Bibliothekar *C. A. H. Muus'* solide Oversættelser af Skrifter fra Kirkefædrenes Dage og *Alban Stolz'* populære Kalenderer for Tid og Evighed, og en Mængde andre Brochyrer og Lejlighedsskrifter f. Ex. *Evangelisk-Luthersk* af Greve *Holstein*, og *Luther og Grundtvig* af afdøde Pastor emerit. *J. L. V. Hansen*, samt *Segurs* populære Skrifter: *Aftentimer* og *Fortrolige Svar*.

Af Biografier eller Levnedbeskrivelser indeholder Fortegnelsen ogsaa adskillige værdifulde Prøver. Vi nævne *P. Brinkmanns* store kulturhistoriske Billede: *Den h. Birgitta*, og samme Forfatters *Den h. Aloysius af Gonzaga*, *P. Ludv. Schmitts: Hans Tavsens* eller den danske Luther og *P. Fred. Essers: Den h. Franciskus af Assisi*, samt de mindre Biografier af den h. Ansgar, den h. Elisabeth, den h. Zita, den h. Germana og den h. Karl den Gode af Flandern.

Blandt de historiske Fortællinger hævder atter en verdensberømt Bog den første Plads, nemlig *Kardinal Wisemanns: Fabiola* eller Katakombernes Kirke. Foruden dette Mesterværk findes der i Fortegnelsen en halv Snes større og mindre Fortællinger, som baade

kunne være til Belæring og til adspredende Underholdning.

Vore Læsere kunne af denne Oversigt se, at der i vor Bogfortegnelse findes mange udmærkede Bøger, som sandelig ikke burde savnes i deres Hjem, baade til deres egen og Andres Opbyggelse og Belæring. En god Bog er som en Apostel for Sandheden, og ved at udlaane en saadan Bog til Venner og Bekjendte, som ønske Oplysning om Et og Andet, vilde de maaske føre mangan Sjæl tilbage til Moderkirken og derved erhverve sig nye Fortjenester overfor Gud. Lad ethvert katholsk Hjem og enhver voxen katholsk Kristen spørge sig selv: *Hvem har jeg vel nogensinde ført til Kirken*, som jeg selv har den Lykke at tilhøre i saa og saa mange Aar? — Vi, som kjende Menigheden, ville her kun gjentage: Kjøb katholske Bøger og laan dem ud, naar Lejlighed gives, og lad *det* tillige med *Eders gode Exempel* være *Eders Apostolat*.

Rom. Kardinal *Melchers* foreløbige Bisættelse fandt Sted den 17. ds. i Kirken San Bernardo alle Terme i Rom. Den overværedes af 13 Kardinaler, talrige Prælater, den preussiske Gesandt ved Vatikanet, v. Bülow, Stormesteren for Malteserordenen, en Mængde Medlemmer af den tyske og østerrigske Koloni og Eleverne i det tyske Kolleg. Ærkebiskop v. Neckére fejrede den højtidelige Sjælemesse. Kardinal Bianchi meddelte den sidste Absolution ved Baaren.

Den 19. Dec. blev Kardinalens Lig overført til Banegaarden, hvorfra det Dagen efter førtes til Köln. Den Afdødes mangeaarige Sekretær, Msgr. Dr. Gratzfeldt, ledsager Liget til Köln, hvor alle Tysklands Biskopper rimeligvis ville forsamles, for at overvære den højtidelige Bisættelse i Domkirken.

— Den 23. ds. modtog den h. Fader som sædvanlig Kardinal-Kollegiets højtidelige Lykønskning i Anledning af Julefesten. Paa Kardinal-Dekan Monaco

la Valettas Talc svarede Pave Leo, at de talrige verdensrystende Prøvelser, som Kirken var underkastet, forpligtede til at forøge de indtrængende Bønner, for at den katholske Bevægelse, som allerede var gjenopvakt iblandt flere Nationer, maatte fuldtud opnaa lykkelige Resultater, for at ogsaa de kristelige Dissidenter maatte vende tilbage til Troens Enhed, og endelig for at Ugu-delighedens Aand maatte blive sejrrig bekæmpet. »Barmhjærtige Gud,« sluttede Paven, »hvormeget trænger den nuværende Tid dog ikke til din Velsignelse!«

Køln. Kardinal Melchers Lig ankom den 23. Dec. om Middagen til Banegaarden i Køln. Under Klokkeringning blev det ført til Gereonskirken, hvor det bliver staaende indtil dets Bisættelse i Domkirken finder Sted.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 29. December. Søndag i Jule-Oktaven. — 30. M. Thomas af Canterbury, Biskop og Martyr. — **31. Ti.** Sylvester, Pave og Bekj.

Onsdag den 1. Januar 1896. Herrens Omskjærelse. Nytaarsdag. (Gudstjenesten som paa Søndagen.) Paa Nytaarsdag afholdes den første Halvaarskollekt af **Peterspenge** for Aaret 1896.) — **2. To.** Oktav af Stefanus. — **3. F.** Oktav af Johannes. Genovesa, Jomfru (Kl. 8¹/₄ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aftenandagt). — **4. L.** Oktav af uskyldige Børns Fest.

Søndag den 5. Januar. Søndag efter Nytaar.

Mandag den 6. Januar. Herrens Aabenbarelses Fest eller Epifania ogsaa kaldet **Hellig tre Kongers Fest.** Befalet Festsdag, som forpligter til Bivaanelse af den h. Messe. (Kollekt ifølge pavelig Anordning i alle Vikariatets Kirker og Kapeller til Bedste for **de afrikanske Missioner.**

Nytaarsaften (Tirsdag den 31. December): **Takkegudstjeneste** med Prædiken og Te Deum i St. Ansgars Kirke Kl. 6. — Rosenkranskirken Kl. 5. St. Josefs Hospital Kl. 7¹/₂. — Jesu Hjærtes Kirke Kl. 6.

Rosenkransbroderskabet holder i det nye Aar sit første maanedlige Møde med Procession Søndag den 5. Januar Kl. 6 Aften i St. Ansgars Kirke. — Jomfruernes Forening deltager i Processionen.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer bedes møde til sædvanlig Tid Fredag den 3. Januar i St. Ansgars Kirke.

St. Josefs Gilde. Torsdag den 2. Januar Kl. 7 afholder Gildet sin **Julefest** med Juletræ, Tombola og anden Underholdning til Fordel navnlig for **St. Josefs Gildets Stiftelse for Gamle.** Til Festen, som afholdes i Lokalerne, Bredgade 67, 1. S. o. G., have Brødrene og disses Hustruer gratis Adgang. Besøgende af Menigheden erlægge 25 Øre (Børn 10 Øre), hvorfor erholdes et Nummer til en lille Gevinst.

Program: Kl. 7 aabnes Lokalerne. — Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Prolog og Musik. — Kl. 8 Juletræ, Tale og Sang, derefter Plyndring. — Kl. 9 og 10 Dramatisk Underholdning, Sang, Musik, Auktion. — Kl. 11 Slutning. — Hele Afteneu kan faas Kaffe og andre Rariteter, ligesom ogsaa Tombolaen (10 Øre pr. Nr.) vil være i Virksomhed under hele Festen.

Til denne Julefest tillader St. Josefs Gilde sig at indbyde alle Gildets Velgjørere, Venner og Velyndere samt alle Brødre med Familie. Vil man tilbringe en behagelig Aften i et godt Øjemed, bør man bæere Gildet med sit Besøg. Enhversomhelst Gave til Tombolaen og Juletræet eller Gildets Stiftelse modtages med stor Taknemlighed.

Intet Billetsalg finder Sted ved Indgangen.

Billetter faas kun hos Undertegnede.

E. Justiniano,	J. C. Jørgensen,	C. Ertner,
Ny Kronprinsessegade 24.	Gothersgade 43, Kj.	Bredgade 67.
J. Nielsen,	H. Raith,	
Brorsonsgade 10.	Ahornsgade 14.	

„Unio“.

Søndag den 29. Decbr. Kl. 6 $\frac{1}{2}$ præcis foranstalter Foreningen **stor Julefest med Juletræ, Tombola, Assemblé** og mange andre Fornøjelser for Voxne og Børn i Koncertpalæet.

Medlemmer og deres Børn gratis Entré; Besøgende af Menigheden (Voxne og Børn) 1 Krone.

Billetter erholdes hos Bestyrelsen og Festudvalget.

Gaver til Juletræet og Tombolaen modtages med Taknemlighed af følgende Herrer i Festudvalget:

H. Holler,	Jul. May,	L. Nielsen,
Istedgade 2, C.	Silkegade 10.	Ahornsgade 1.

Med første Nr. i det nye Aar følger Titel og Indholdsfortegnelse til Aarg. 1895.

En katholsk Væggekalender udkommer muligvis strax efter Hellig tre Konger.

FORTEGNELSE

over

Katholsk dansk Literatur,

som faas igjennem

Andr. Fred. Høst & Søns kgl. Hofboghandel,
Gothersgade 49, Kjøbenhavn.



Det nye Testament, med forklarende Anmærkninger.

- Oversat efter Vulgata af J. L. V. Hansen. 1893. . . Kr. 7,00
- Ansgar, en lille Bog om den hellige. 1865. — 0,35
- Arnold, Efterlignelsen af Jesu hellige Hjærte. 1872. . . — 1,50
- Beugny, G. de., Fredløs. Fortælling fra Revolutions-
tiden. 1886 — 0,25
- Bibelhistorie (Se Hansen.)
- Boudreaux, Lyksaligheden i Himlen. 1887. — 1,50
- Brinkmann, A., Den h. Birgitta. Et kulturhistorisk Bil-
lede. 1893. — 1,50
- Den h. Aloysius af Gonzaga. En sex Søn-
dages Andagt. 1895. — 1,50
- Bønnebog, fuldstændig, for katholske Kristne. 4. Opl. 1891 — 2,00
- Bønnebog, lille, for Ungdommen. 4. Oplag. 1893. Indb. — 0,60
- Coppenrath, Den katholske Kirke og „Romerkirken“. 1865 — 0,60
- Crasset, Passionsandagt. 1860 — 0,50
- Craven, En Søsters Fortælling. 2. Bd. 1875 — 5,00
- Fleurange. — 5,00
- Deharbe, J., Fuldstændig Lærebog i den katholske Re-
ligion. 1873 — 1,00
- Katekismus for Mellemlasser. 2. Opl. 1889. Indb. — 0,80
- Mindre Katekismus for Elementarskoler.
1870 Indb. — 0,35
- Lille Katekismus for mindste Klasse 3. Opl.
1893 Indb. — 0,25

Den h. Franciskus' tredje Orden, eller Ordenslivet i Verden 1887.	Kr. 1,50
Døllinger, Ign. , Morten Luther, en Skitse. 1876.	— 0,75
Engeln, J. , Den kristne Kirkes Historie. 2. Oplag. (Under Trykken).	
Epistler og Evangelier paa Kirkeaarets Søn- og Helligdage. 1875. (Udsolgt.)	
Esser, Fred. , Dansk Læsebog for højere Skoler. 2.Opl. 1894	— 2,00
— Lidt mere Lys om Luther. 1894.	— 0,75
— Den h. Franciskus af Assisi, I. Et Livsbil- lede. 1895.	— 0,25
Filothæa (Se Sales.)	
Folkebibelen, (med Billeder). 1880.	— 1,50
Forberedelse til den første h. Kommunion. 1874.	— 0,25
Fædrelandshistorie (Se Whitte.)	
Gibbons, Kard. J. , Vore Fædres Tro. 1887	— 1,50
Grüder, Herm. , Det protestantiske og katolske Tros- princip. 1875	— 1,00
Hansen, J. L. V. , Schusters Bibelhistorie med mange Billeder. 2. Opl. 1882. Indb.	— 1,50
— Luther og Grundtvig. En katolsk Udtalelse. 1883	— 0,50
Hammerstein, L. v. , Edgar eller fra Vantroen til den fuldkomne Sandhed. 1889	— 1,00
Hirschfeld, H. , Et mørkt Øjeblik. Novelle. 1884	— 0,25
Holstein, Greve J. L. , Evangelisk-Luthersk. 1872	— 1,00
— Aabent Sendebrev til Pastor Schepelern. 1872	— 0,35
— Aabent Brev til Pastor Holm i Gladsaxe. 1873	— 0,80
Ignatius Danicus , Epistel til Nordens Mænd og Kvinder. 1854	— 0,10
— Den kristelige Kirkes Tilstand i det 19. Aarh. En Apologi. 1858	— 0,10
Jensen, Mads C. , Aabent Brev til mine Venner i den danske Folkekirke. 1894	— 0,50
— Hvem har Ret? Strøtanker i Brevform om Nu- tidens største Spørgsmaal, 2. Opl. 1895	— 0,50

III

Jesusbarnet, Børnenes Forbillede. 1880	Kr. 0,40
Karl den Danske, Greve af Flandern. 1884	— 0,25
Kerff, F., Det romersk-katholske og det lutherske lønlige og aabenbare Skriftemaal. 1889	— 0,50
Kirke, den katholske, i Danmark. Kirkehist. Skil- dringer fra 828—1536. 1859.	— 1,00
Kirkehistorie (Se Engeln.)	
Kofoed-Hansen, Skriftemalet. Et kirkeligt Indlæg. 1881 —	0,65
— Bemærkninger om det luth. Præstecmøde i Aarhus 1889.	— 0,25
Korsvej eller Via crucis 1863.	— 0,25
Korsvej, lille, med Billeder. 1894.	— 0,10
Kristi Efterfølgelse (Se Thomas a Kempis.)	
Lange, H., Konferentser i Fasten 1892 (heftede Ugeblade). —	1,00
— " " 1893 (heftede Ugeblade). —	1,00
— Hierarkiet og andre Konferentser i Fasten 1895. —	3,50
— Conférences du Careme 1892.	— 2,00
— " " 1895.	— 4,50
— Svar til Hr. Pastor Rørdam. 1895.	— 0,75
Lasserre, H., Vor Frue af Lourdes. Med Titelbillede. 1894. —	1,00
Leo XIII., Encyklika om Arbejderspørgsmaalet og Soci- alismen. 1879	— 0,25
— Encyklika om de hemmelige Selskaber. 1884. —	0,25
Lichtle, J. C., Den katholske Troslære og dens Vrænge- billede I. 1866	— 0,50
— Den bedende Kristen. Bønnebog. 1880	— 2,00
— Om Aftad. 1884.	— 0,10
— Sange og Lege til Brug for Skolen. 1880.	— 0,60
Lucilia og Dionysius. Kejser og Pave. Kata- komberne. Fortællinger. 1884.	— 0,50
Luthers, Dr. Morten, Dom om Pavedømmet. Fire vensk. Samtaler. 1858. (Udsolgt.)	
Læsebog, dansk for kath. Skoler I. (2. Opl.) 1895	— 1,00
— " " " " II. (under Trykken).	
— for højere Skoler (Se Esser).	— 2,00

IV

Majmaaned, 31 Betragtninger. 1886	Kr.	1,00
Manning, Kard. J., Vatikaner-Konciliets sande Historie. 1879	—	1,00
Manzoni A., De Trolovede, en majlandsk Fortælling. 2 Bd. 1875	—	5,00
Morris, J., En Jesuits Memoirer. Hist. Fortælling. 1875	—	0,50
Muus, C. A. H. Theodoret og Samtidige. Kirkens Historie i 4de Aarh. 5 Bd.	—	5,00
— Rufin. Apostel-Symbolet i Aquileja.	—	0,35
— Eusebs Kirkehistorie.	—	5,00
— Cyrils mystagogiske Katekeser	—	0,25
— Cyrils Katekeser over Troens 3. Artikel.	—	0,35
— Athanasius den Stores Ungdomsskrifter.	—	1,00
— Athanasius' Erklæringer i Indledningen til Arianismens Historie.	—	0,35
— Aabent Brev til Kristne i Landet.	—	0,25
P. P. Er Romersk-katholsk ægte Evangelisk? 1889	—	1,50
— Til Forsvar for Sandheden: Nr. 1, Kristi Kirke (2. Oplag)	—	0,25
— do. do. Nr. 2, Hierarkiet (2. Oplag)	—	0,25
— do. do. Nr. 3, 54 af Prof. H. Scharlings Misforstaaelser af katolsk Lære og Praksis.	—	0,75
— do. do. Nr. 4, Troskilderne	—	0,25
— do. do. Nr. 5, Kirkemøderne	—	0,25
— do. do. Nr. 6, Ufejlbaheden	—	0,25
— do. do. Nr. 7, Guds Moder	—	0,25
— do. do. Nr. 8, Mariadyrkelsen	—	0,50
— do. do. Nr. 9, St. Josef.	—	0,25
— do. do. Nr. 10, Biblen I. Hvad den er	—	0,25
— do. do. Nr. 11, Alterets Sakramente	—	0,25

P. P.	Til Forsvar for Sandheden: Nr. 12, Messeofret	Kr.	0,25
—	do.	do.	Nr. 13, Enesaliggjørende og ufejlbar . . . — 0,25
—	do.	do.	Nr. 14, Munkølivet . . . — 0,25
	do.	do.	Nr. 15, Bispeembedet — 0,25
	do.	do.	Nr. 16, Biblen II. Hvad der hører til den — 0,25
—	do.	do.	Nr. 17, Biblen III. Bibelfortolkning . . . — 0,25
Rippel, G.	Den katholske Kirkes Skjønhed, folkelig fremstillet i dens relig. Skikke og Ceremonier. (2. Opl.)	1895	— 2,25
Roh, P.	Nutidens store Spørgsmaal: Hvad er Kristus?	1876	— 0,50
—	Se der din Moder! Prædiken. (Udsolgt.)		
Sales, den h. Frants af, Filothea eller Vejledning til et gudfrygtigt Liv.	1858. (Udsolgt.)		
Salmebog, katholsk.	(4. Oplag.)	1891.	— 1,00
Schmitt, Ludv.	Hans Tavsen eller den danske Luther.	1895	— 1,00
Scupoli, L.	Den aandelige Kamp.	1894	— 1,50
Segur, L. G. de.	Aftentimer for det katholske Folk.	1877	— 1,00
—	Fortrolige Svar paa Indvendinger mod Religionen.	1865.	— 1,00
Stolz, A.	Rejse i det hellige Land.	1881.	— 1,00
—	Fra Vuggen til Graven. Kalender for Tid og Evighed. (Udsolgt.)		
—	Guds Billedbog. Kalender for Tid og Evighed	1883.	— 0,50
—	Mixtur mod Dødsangst. Kalender for Tid og Evighed. (Udsolgt.)		
—	Engelens Hilsen. Kalender for Tid og Evighed.	1886.	— 0,50
—	Den hellige Germana.	1885	— 0,25
—	Den hellige Zita.	1883.	— 0,25
—	Den hellige Elisabeth. Med Billeder.	1860	— 1,00
Thiele, P.	Troens Triumf. Fortælling.	1880	— 0,50
Thomas a Kempis,	Kristi Efterfølgelse. (Jubilæumsudgave.)	1880. (Indb. fra 3 Kr.)	— 1,50
Under Polititilsyn.	Fortælling.	1881.	— 0,50

VI

Waser, P. , Den h. Aloysius af Gonzaga. 1875.	Kr. 0,25	
Whitte, A. , Frædrelandshistorie for Skolen og Hjemmet. 2. Opl. (Under Trykken.)		
Via crucis eller Korsvej. 1863	— 0,25	
Wisemann, Kard. N. , Fabiola eller Katakombernes Kirke. (2. Opl.) 1875		— 4,00
— Helligdommens Lampe. (Udsolgt.)		
Witt, F. , Canticum pium in honor. St. Birgittæ. 1881. —	0,25	
Nordisk Ugeblad for katholske Kristne udkommer hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontor- rer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 13, 1. S., Kbh. — Redaktør: Andr. Johansen, Bredgade 64, 1. S. Ældre Aargange — fra 1856 indtil 1890 — sælges, for saa vidt de endnu forefindes, til 1 Kr. pr. Aargang.		

Et Udvalg af Katholsk norsk og svensk Literatur.

Fallize, Biskop, Dr. , Kirkens Væsen og vore Pligter mod den	Kr. 0.10
— Præsten i Skriftestolen	— 0,50
— Kvinden i Skriftestolen	— 0,50
— Den enesaliggjørende Kirke	— 0.10
— Munkene og Jesuiterne	— 0,40
Frants af Sales, Philothea	— 0,75
Gibbons, Kard. J. , Vore Fædres Tro indb.	— 3,00
Goffine, L. , Huspostille. Lære- og Opbyggelsesbog	— 3,25
Hagemann, Herrens Bøn eller Fader vor	— 0,25
— Aabent Brev til kristelige Forældre	— 0,15
— En underbar Kjendsgjæring, Indlæg mod Vantroen	— 0,25
— Kristendom og Frihed	— 0,10

Hagemann, Socialisme og Liberalisme	Kr. 0,10
— Et venligt Ord om Ungdommens Lektüre	— 0,10
Hammerstein, Mester Breckmann	— 0,75
Holfeldt-Houen, Luthers Lære om Retfærdiggjørelsen	— 1,00
— Menneskenaturens Længsler	— 0,70
Høver, P., Den h. Johannes Berchmanns	— 0,75
Jacquemet, Den apostoliske Lære, uddragen af Biblen	— 0,20
Katholske Biskopper, 14, Et Forsvarsord	— 0,10
Kleis, J. A., Luthers „hellige“ Liv og Død	— 0,75
Montefeltro, Agostino di, Fasteprædikener, holdte i	
Rom 1889	— 2,30
Nonoll, Lad os trøste Jesu lidende Hjærte	— 0,10
Norske Disscusterlov med Anmærkninger	— 0,05
Perger, Laurits Nielsen el. „Klosterlasse“	— 0,30
Stub, Ledsagelse fra Fordomme til religiøs Sandhed	
(2. Udg.)	— 1,00
— Om Religionsfrihed og Oplysning i Norge	— 0,20
— Protestantiske Lægfolks og Gejstliges forskellige	
Slags Uvidenhed	— 0,50
— Dr. Grauls Forvanskninger	— 0,50
Wingerath, Sikkerhedskatekismus til Værn mod det mo-	
derne Hedenskab	— 1,25
Underholdende Smaaskrifter:	
Aloysius af Gonzaga, hist. Drama	— 0,10
Conscience, Rekrutten	— 0,25
— Den fattige Adelsmand	— 0,35
— Flanderns Løve	— 1,00
En rig Arving	— 0,20
Smaafortællinger til Underholdning og Belæring	— 0,20
Wolfram, De sidste Karthusere	— 0,20
St. Olaf, katolsk Tidende, udk. hver Søndag. Abonnement	
modtages i Norge, Sverrig og Danmark paa alle Postkontorer,	
for Kristianias Vedkommende i Expeditionen, Akersvejen 4.	
1 Kr: Kvartalet.	

VIII

Det nya Testamentet	heftet Kr. 4,00, indb. Kr. 6,50
Betraktelser öfver vår Herre Jesu Kristi lidande och död	— 2,00
De Ségur, Körta svar	— 1,25
Frants af Sales, Filotea	indb. — 2,50
Fullständig Religionslära för katholske Kristne. . .	— 2,00
Gibbons, Kardinal: Våra Fäders tro	— 2,50
Goffiné, Religionshandbok	— 2,00
Hammerstein, L. v., Edgar, från otrou till fullständig saning.	— 2,50
Huber, Predikningar öfver tio Guds bud	indb. — 2,00
— Minne af andliga föredrag i München	— 1,00
Katholsk Katekes för Skoleungdomen.	indb. — 1,50
Katholsk Katekes för barn.	— 0,25
Missale Romanum, eller messordning för årets Sön- och Helgdagar med latinsk och svensk text	indb. — 2,50
Nattvardsoffrets firanda, Undervisning om det h. Messoffret	— 0,25
Protestantism och Katolicism.	indb. — 1,50
Scherer, Påfvedömet	— 1,00
Schuster, Biblisk historia	indb. — 1,00
Skyddsengeln, Bönbok för katholske Kristne. . .	— 2,25
Själattröst, Andaktsbok för sjuke och lidande. . .	— 1,25

